A A

Explicit Tabula.

¶ Incipit prefatio beati Iohānis heremite qui Cassianus dr̄ i duodeciꝫ libros de institutis cenobioꝝ ⁊ de octo principalium viciorum remedijs.

Ceteris istrumēti narrat historia sapientissimum salomonem post acceptam diuinitus sapientiam. prudentiāq multam nimis. ⁊ latitudineꝫ cordis q̄si arenaꝫ maris inumerabileꝫ. ita vt dn̄i testimonio nullꝰ illi similis retroactis tēporibus extitisse neq post eū surrecturus esse dicat. illud magnificū dn̄o tēplū extruere cupiētē. alienigene regis tyri auxiliū poposcisse. Qui misso ad se hyrā filio mulieris vidue qcquid diuina sapiā suggerēte ꝑclarū i tēplo dn̄i. vel i sacris vasis moliebat. ministerio eius ac disposit[i]ōe ꝑfecit. Si ergo ille vniuersis regnis terre sublimior pricipatꝰ. ⁊ israelitici generis nobilior excellētiorq ꝓgenies. illaq sapiētia diuinitꝰ ispirata. que cunctorū orientaliū ⁊ egyptioꝝ disciplinas ⁊ istituta supabat. nequaq pauperis atq alienigene viri cōsiliū dedignat. recte etiā tu his eruditꝰ exēplis. beatissime papa castor. veꝝ ac rationabile deo tēplū. nō lapidibꝰ insensibilibꝰ. sed sanctoꝝ virorū cōgregatiōe. nec tēporale ⁊ corruptibile. sed eternū atq inexpugnabile edificare disponēs. vasa ēt preciosissima dn̄o cupiēs cōsecrare. nō multo auri metallo argētiue cōflata. q̄ post rex babylonius capta cōcubinarū suarū ac pricipū deputet voluptati. sꝫ animabꝰ sanctis q̄ inocētie iusticie ⁊ castitatis integritate fulgētes. regē christū i semetipis circūferant cōmorārē. egenū me omiq ex pte pauperrimuꝫ. ad cōmunionē tāti operis dignaris adsciscere. In ꝓuicia siquidē tua cenobiorū ex pte orietaliū maxieq egyptiorū volēs istituta fūdare. cū sis ipe cunctis virtutibꝰ sciētiaq ꝑfectus. ⁊ vniuersis ita refertꝰ diuitijs spiritalibꝰ. vt ꝑfectionē querētibꝰ satis abundeq nō mō tuꝰ sermo. sꝫ ēt sola vita sufficiat ad exēplū. me quoq eligūe ⁊ pauperē sermōe atq sciētia. vt aliqd ad explemētū tui desiderij de inopia sēsus mei cōferā poscis. precipisq vt istituta mōasterioꝝ q̄ p egyptū ac palestinā custodiri cōspeximꝰ. ita vt ibi nobis a patribꝰ tradita sūt q̄uis iperito digerā stilo. nō leporē sermonis iquirēs i quo ipe apprime es eruditus. sꝫ sanctoꝝ simplicē vitā simplici s̄mōe fratribꝰ i nouello mōasterio tuo cupiēs explanari. Cui rei q̄ntū me pius ardor desiderij tui ꝓuocat obedire. tātū ꝑmultiplices estuū moles volērē obtēperare deterrēt. Primū qr nec vite mee ita eqparāt merita. vt cōsidā me res tā arduas. tā obscuras. taꝫ sanctas. digne posse animo ac mēte cōplecti. Secūdo q ea q̄ a puericia nostra iter eosdē constituti atq ipsorū icitati quotidianis adhortatiōibꝰ ⁊ exēplis. vel agere tēptauimus. vel didicimꝰ. vel visu ꝑcepimꝰ. minie iā possumꝰ ad itegrū retinere. tot annorū circulis ab eorū cōsortio ⁊ imitatiōe cōuersatiōis abstracti. ꝑsertim cū harū rerū ratio. nequaq possit ociosa meditatiōe doctrinaq v̄borū. vel tradi vel itelligi vel memoria cōtineri. totū nāq i sola experiētia vsuq cōsistit. ⁊ queadmodū tradi nisi ab expto nō queūt: ita nec ꝑcipi qdē vel itelligi nisi ab eo q ea pari studio ac sudore apprehēdere elaborauerit possūt. q̄ tn̄ si collatiōe iugi spiritaliū virorum frequēter discussa nō fuerint ⁊ polita: cito mentis retrorsuꝫ icuria dilabūt. Tertio qr id ipsū qd vtcūqꝫ nō ꝓ merito rei sꝫ ꝓ presētis tēporis statu possumus reminisci. iperitior sermo cōgrue nō valet explicare. Huc accedit qd sup hac re viri ⁊ vita notabiles ⁊ s̄mōe sciaqꝫ ꝑclari multa iā opuscula desudarūt. sāctū basiliū ⁊ hieronymū dico aliosqꝫ nonnullos. quorū anterior sciscitātibꝰ fratribus sup diuersis istitutis vel q̄stionibꝰ. nō solū facūdo verūetiā diuinarū scripturarū testimōijs copioso s̄mōe respōdit. alius vero nō solū suo elucubratos ingenio edidit libros. verūetiā greca ligua digestos. i latinū vertit eloquiū. Post quorū tā exuberātia eloquētie flumia. posse nō imerito ꝑsūptiōis nōtari. si aliqd stillicidij huiꝰ iferre tēptassēꝫ. nisi me hec fiducia tue sāctitatis animaret ⁊ spōsio. q vel tibi he nuge forēt accepte q̄lescūqꝫ sūt. vel eas cōgregationi fratrū i nouello tm̄ mōasterio cōmorantiū deputares. Qui si qd a nobis minus forsitā caute ꝓlatuꝫ fuerit. ⁊ pie relegāt ⁊ cū venia idulgētiore sustēt. fidē potiꝰ mei sermonis q̄ venustatē eloquij reqrētes. Quapropter beatissime papa. vnicū religiōis humilitatis exēplar. tuis ꝑcibꝰ animatꝰ. sꝫ vires igenij mei opus qd iniūgis aggrediar. ⁊ ea q̄ omnimodis itacta relicta sūt ab anterioribꝰ nostris. vtpote q audita potiꝰ q̄ expta describere tēptauerūt. velut rudi mōasterio. ⁊ veritatē sitiētibꝰ intimabo. Nec plane mirabiliū dei signorūqꝫ narrationē studebo cōtexere. que q̄uis multa p seniores nostros ⁊ icredibilia nō solū audierimꝰ. verūetiā sub obtutibꝰ nostris ꝑspexerimꝰ iplera. tn̄ his omibꝰ ꝑtermissis. q̄ legētibꝰ ꝑter admirationē nihil amplius ad instructionē ꝑfecte vite cōferūt. istituta eorū tātūmō ac monasteriorū regulas. maxieqꝫ pricipaliū viciorūꝫ que octo ab eis designant origines ⁊ causas. curatiōesqꝫ s̄ꝫ traditiōes eorū. quārū dn̄o adiuuante potuero fideliter explicare cōtēdā. Propositū siqdē mihi est. nō de mirabilibꝰ dei sed de correctione morū nostrorū ⁊ cōsūmatiōe vite ꝑfecte. s̄ꝫ ea q̄ a senioribꝰ nr̄is accepimꝰ pauca disserere. In eo quoqꝫ ꝑceptis tuis satisfacere studebo. vt si qd forte nō s̄ꝫ typū maiorū antiquissima institutiōe fūdatū. sed ꝓ arbitrio vniuscuiusqꝫ instituētis monasteriū vel diminutū vel additū in istis regionibꝰ cōprobauero s̄m eā quā vidimus monasterioꝝ regulā p egyptū vel palestinā antiquitus fundatoꝝ. fideli s̄mone vel adiciā vel recidā. Nequaq. n. credas rōnabilius

qppiā vel pfecti⁹ constitutiōem nouellā in occiduis galliarū partib⁹ repire potuisse. quā illa sunt istituta. in qbus ab exordio pdicatiōis apostolice a scīs ac spiritalib⁹ prib⁹ fundata mōasteria ad nos vsq pdurāt. Illā sane moderationē opusculo huic iserere presumā. vt ea q̄ fm egyptioꝝ regulā. seu p aspitate aeꝝ seu p difficultate ac diuersitate moꝝ ipossibilia i his regiōib⁹ vel dura vel ardua cōprobauero. institutis monasterioꝝ que p palestinā vel mesopotamiā habent. aliqtenus tēperē. qꝛ si rōnabilis possibiliū mēsura seruetur. eadē obseruantie pfectio ē etiā in ipari facultate.

Explicit pfatio.

Incipit liber primus de habitu monachi

De istitutis ac regulis mōasterioꝝ dicturi. vn̄ opetēti⁹ donāte deo q̄ ex ipso habitu mōachoꝝ sumem⁹ exordiū. Quoꝝ iteriorē cultū ɔsequenter tūc poterim⁹ exponere. cū exteriorē ornatū sub oculoꝝ depinxerim⁹ obtutib⁹

De cingulo monachi. Cap. ij.

Itaq monachū vt militē xpi in pcinctu semp belli positū. accinctis lūbis iugiter oportet incedere. Hoc eni habitu ēt illos ābulasse q in veteri testamēto pfessionis huius fundauere pmordia. helyā scʒ ⁊ heliseū. diuinarū scripturarū auctoritate mōstrat. ac deinceps pncipes auctoresq testamēti noui. iohēʒ videlicet petrū ⁊ paulū. ceterosq eiusdē ordinis viros talit icessisse cognoscimus. Quoꝝ pō q i veteri testamēto vginitatis iā flores ⁊ castimonie cōtinētieq pfigurabat exēpla. cū fuisset a dn̄o missus ad increpandos nūcios ochozie sacrilegi regis israel. eo quod egritudine ppedit⁹ sup statu salutis sue beelzebub deū accarō cōsulere destinasset. ⁊ idcirco eis occurrēs idē pphēta de scēsuʒ de lecto eius i quo cōciderat denegasset. decūbēti regi exposita vestitus qlitate cōptus ē. Reuersos. n. ad se nūcios ac referentes sibi pphete sniaʒ. sciscitatus ē cuius eēt figure ⁊ habitus vir q occurrisset eis. ⁊ locutus fuisset huiuscemodi vba. Vir inqūt pilosus. ⁊ zona pellicea accinct⁹ renib⁹. Exquo habitu ɔfesti rex cōtēplat⁹ hoiem dei ait. Helias thesbites ē. zone vicʒ indicio ⁊ hirsuti incultiq corporis specie virū dei indubitant agnoscēs. eo q istud ei int tot israhelitici ppl'i milia cōmorāti. cultus pprij ac velut qddā ipressū speciale signū ppetuo coheret. De iohē quoq q veteris nouiq testamēti velut qdā sacrarissimus limes finis initiūq ɔ pcessit. ita euāgelista narrāte cognoscimus. Ipse āt iohēs hēbat vestimentū de pilis cameloꝝ. ⁊ zonā pelliceā circa lūbos suos. Petro ēt in custodiā carceris ab herode detruso. ⁊ ad necē die postero pducendo. angelo assistēte pcipit Precigere ⁊ calcia te caligas tuas. Qd vt faceret nequaq monuisset eū angelus dei. nisi vidisset eum ob refectionē nocturne qetis paulisp defecta membra solita cinguli obstrictiōe laxasse. Paulu ʒ quo q ascēdentē hierosolymā ⁊ ptinus a iudeis in vincula mittendū. agabus pphēta repiens cesaree. sublato eius cingulo manus suas ligans ac pedes. vt gestu corporis sui passionis eius pfiguraret iniurias. ait. Hec dicit spūsanctus Virū cuius est zona hec. sic alligabūt iudei in hierl'm. ⁊ tradent in man⁹ gentiū. Qd vtiq a pphēta pferri mime potuisset dicēte. vir cuius ē zona h. nisi paulus eā lūbis suis indesinenter solitus fuisset aptare.

De veste monachi. Cap. iij.

Vestis quoq sit monachi que corpus cōtegat tm̄. ac repellat nuditati verecūdiam ⁊ frigoris retūdat iniuriā. nō q̄ semiaria vanitatis aut elationis enutriat. ita eodē aplo pdicāte. Habentes āt alimēta ⁊ opimēta his ɔtēti simus. Opimēta iqens nō vestimēta. vt qbusdā latinis exēplarībus nō ppe ptinet. i. que corp⁹ operiāt tm̄. nō que amictus gr'a blandiant. ita vilia vt nulla coloris vel habit⁹ nouitate int ceteros huius ppositi viros habeant insignia. ita studiosis ac curationib⁹ aliena. vt null' rursuʒ sint affectati per incuriā sordib⁹ decolora. Postrēo sic ab hui⁹ mūdi separent ornatu. vt cultui suoꝝ dei in oibus cōmunia perseuerēt. Quicqd ei int famulos dei psumit ab vno vel paucis. nec catholice per oē corpus frnitati tenet. aut superfluū aut elatū ē. ⁊ ppt h noxiū iudicādū ē. magisq ʒ speciē vanitati q̄ virtutis ostētās. Et idcirco hec q̄ nec a veterib⁹ scīs q hui⁹ pfessiōis fundamēta iecerūt. neqʒ a prib⁹ nr̄i tēporis q eoꝝ per successiōes istituta nūc vsqʒ custodiūt. tradita videmus exēpla. vt superflua ⁊ inutilia nos quoqʒ resecare ɔueniet. Quāobrē cilicinā vestē velut circūspectā cūctis atqʒ nōbilē. ⁊ q̄ ex h ipso ñ solū nulla spūi possit emolumēta ɔferre sʒ etiā elatiōis ɔcipere vanitateʒ. q̄qʒ ad necessarij opis exercitiū i quo mōachū sēper ipigrū expeditumqʒ oportet icedere. ihabil atqʒ inepta sit oimodis refutarūt. Qd si quosdā h amictu circūdatos audimus pbabiles extitisse. nō ex eo nobis mōasterioꝝ ē regula sanciēda. vel āntiq scōꝝ patrū sūt perturbāda ɔcreta. qd pauci psumētes aliaꝝ virtutū priuilegio ne i his qdē que nō sʒ catholicā regulā ab eis vsurpata sūt. reprehēdi ōbere credunt. Generali nāqʒ oim ɔstitutiōi. paucoꝝ nō ōbet prepōi nec preiudicare snia. Illis. n. ōbem⁹ istitutis ac regul' idubitatā fidē ⁊ idiscussā obediētiā per oia ɔmodare. ñ q̄s paucoꝝ volūtas itulit. sʒ q̄s vetustas tātoꝝ tēpoꝝ ⁊ inumerositas scōꝝ patrū ɔcordi definitiōe in posterū ppagauit. Nec hoc sane preiudicare nobis ōbet ad quotidiāe ɔuersatiōis exēplū. qd vel iorā sacrilegus rex isr'l caterius hostiū circūsept⁹. scissa veste ciliciū hūisse perhibet itrisecus. vel qd niniuite ad mitigādā ōi sniaʒ q̄ i eos illata fuerat per pphētā. cilicij asperitate velati sūt. cū ⁊ ille ita itrisec⁹ latent idut⁹ eo fuisse mōstret. vt nisi scisso ōsuper vestimēto a nemie prorsus potuisset itelligi. ⁊ isti eo tpe opimētū cilicij ostentarent. quo cūcti sup iminente

vrbis euersiõe lugentib⁹.eodẽq; amictu circũdatis null⁹ possꝫ a quoquã ostẽtatiõe nõrĩ. Q̃ nisi isolẽs sit diuersitas.non offendit equalitas.

¶ De cuculis egyptiorum. Cap.iiij.

Sunt preterea q̃dã in ipso egyptiorum habitu nõ tñ ad curã corporis quãtũ ad morum formulã cõgruẽtia.quo simplicitatis ⁊ innocentie obseruãtia ẽt in ipsa vestit⁹ qualitate teneatur. Cucullis nãq; pparuis vsq; ad ceruicis humerorum demissis cõtinia.qb⁹ tñ capita cõtegãt indesinẽt dieb⁹ vtunt̃ ac noctib⁹ scꝫ vt innocentiã ⁊ simplicitatẽ paruulorum iugiter custodire ẽt imitatiõe ipsi⁹ velaminis cõmoneant̃. Qui reuersi ad infantiã christi cũcti horis cũ affectu ac virtute decãtãt. Domine nõ est exaltatũ cor meũ.neq; elati sunt oculi mei neq; ambulaui in magnis neq; in mirabilib⁹ super me. Si nõ humilit̃ sentiebã.sed exaltaui aĩam meã Sicut ablactat⁹ est sup mr̃e sua.

¶ De collobijs egyptiorum. Cap.v.

Collobijs quoq; lineis induti q̃ vix ad cubitorum ima ptingũt.nudas de reliquo circũferũt manus.vt ãputatos hẽre eos actus ⁊ opa mũdi huius suggerat abscisio manicarũ ⁊ ab oĩ cõuersatiõe terrena mortificatos eos velaminis linei doceat indumẽtũ.audiãtq; p hoc apostolũ quotidie dicẽtẽ sibi. Mortificate mẽbra vr̃a q̃ sunt sup terrã Illud quoq; ipso habitu ꝓclamãte Mortui estis.⁊ vita vr̃a abscõdita est cum xp̃o in deo. Et iterũ. Uiuo ãt iã nõ ego.viuit vero in me xp̃s. Mihi qdẽ mũdus crucifixus ẽ.⁊ ego mũdo.

¶ De rebrachiatorijs. Cap.vi.

Gestãt ẽt resticulas duplices.laneo plexas subtegmine.q̃s greci analaboys.nos vero succinctoria seu redimicula vel ꝓprie rebrachiatoria possum⁹ appellare. Que descẽdẽtia p sũma ceruicis ⁊ a laterib⁹ colli diuisa.vtrarũqꝫ alarũ sinus ambiũt atq; hinc inde succingũt.vt ꝯstringẽtia latitudinẽ vestimẽti ad corp⁹ ꝯtrahãt atq; cõiũgãt.⁊ ita cõstricti brachijs ĩpigri ad oẽ op⁹ expeditiq; reddant̃ illud apostoli p̃ceptũ studẽtes omni virtute ꝯplere. Quia nõ solũ mihi.sꝫ ẽt his q me cum sunt ministrauerũt man⁹ iste neq; gratis panẽ ab aliquo mãducauim⁹.sꝫ in labore ⁊ fatigatiõe nocte ac die opãtes ne quẽ vestrũ grauarem⁹. Et si qs nõ vult opari.nec mãducet.

¶ De mafortibus eorum. Cap.vij.

Post hec angusto palliolo tã amict⁹ humilitatẽ q̃ vilitatẽ p̃cij cõpẽdiũq; sectantes.colla parit̃ atq; humeros tegunt.q̃ mafortes tã nr̃o q̃ ipsorum nũcupant̃ elogo.⁊ ita planeticarũ atq; birrorum p̃cia simul ãbitionemq; declinant.

¶ De melote ⁊ pelle caprina. Cap.viij.

Ultim⁹ ẽ habit⁹ eorum pellis caprina q̃ melotes vel pera appellat̃.⁊ baculus.que gestãt ad imitationẽ eorum q ꝓfessiõis hui⁹ p̃figurauere lineas in veteri testamẽto. De qb⁹ apl⁹ Circũierũt inqt in meloti ⁊ in pellib⁹ capnis egentes.angustiati afflicti qbus dignus nõ erat mũdus in solitudinib⁹ errãtes.⁊ in mõtib⁹ ⁊ in speluncis ⁊ in cauernis terre. Qui tñ habit⁹ pellis capne significat mortificata oĩ petulãtia capnaliũ passionũ debere eos in sũma virtutũ grauitate ꝯsistere.nec qcq̃ petulcũ vel calidũ iuuentutis ac mobilitatis antique in eorum corpore residere.

¶ De baculo. Cap.ix.

Nam ⁊ baculũ gestasse eosdẽ viros ẽt heliseus q vnus ex ipsis ẽ docet.cũ dicit ad giezi puerũ suũ mittẽs eũ ad suscitãdũ filiũ mulieris. Tolle baculũ meũ.⁊ currens vade pone eũ sup faciẽ pueri vt viuat. Quẽ vtiq; nõ dedisset ei ꝓpheta gestãdũ.nisi eũ mãu sua solit⁹ essꝫ iugit̃ circũferre. Cui⁹ gestatio spiritaliter monet nũq̃ debere eos int̃ tot oblatrãtes viciorum canes.⁊ inuisibiles nequiarũ spiritaliũ bestias ĩermes ĩcedere.de qb⁹ beatus dauid liberari postulãs dicit.ne tradas dñe bestijs aĩaꝫ ꝯfitẽtẽ tibi.sꝫ irruẽtes eas retũdere crucis signaculo ac lõgi⁹ ꝓpulsare.atq; aduersũ se seuientes iugi memoria dñice passiõis.⁊ imitatione illius mortificationis extinguere.

¶ De calciamentis eorum. Cap.x.

Calciamẽta v̉o velut iterdicta euãgelico p̃cepto recusãtes.cũ ĩfirmitas corporis vel matutin⁹ hyemis rigor seu meridiani est⁹ feruor exegerit .tñmõ caligis suos muniũt pedes. Hi iterp̃tãtes vsu earum vel dñica pmissiõe signari.vt si i h̄ mũdo ꝯstituti cura ⁊ solicitudie carnis huius oĩmodis exuti eẽ nõ possum⁹.nec ab ea penit⁹ p̄ualem⁹ absolui.saltẽ occupatiõe leui ⁊ iplicatõe tenui necessitatẽ corporis explicem⁹.ne vel aĩe nr̃e pedes q expediti ad spiritalẽ cursũ.⁊ p̃dicãdã euãgelij pacẽ semp eẽ debẽt parati qb⁹ post odorẽ vnguẽtoruꝫ xp̃i currim⁹.⁊ de qb⁹ dauid.cucurri i siti.⁊ hieremias.ego ãt nõ laboraui te seq̃ns. morticinis hui⁹ secli curis patiamur iuolui.de his scꝫ cogitãtes q̃ nõ ad supplẽdã necessitatẽ nature.sꝫ ad supfluã noxiãq; ptinẽt voluptatẽ. Nõ ita iplebim⁹ si s̄m aplꝫ carnis curã nõ fecerim⁹ i ꝺsiderijs. Quibus tñ caligis quãq̃ licite vtant̃ vtpote dñi mãdato ꝯcessis.neq̃q̃ tñ pedib⁹ eas iherere pmittũt cũ accedũt ad celebrãda seu pcipiẽda sacrosc̃ã mysteria.illõ estimãtes ẽt s̄m lraꝫ custodiri ꝺbere.qd̃ dr̃ ad moysẽ vel ad iesũ filiũ naue. Solue corrigiam calciamenti tui loc⁹ enim in quo stas terra sancta est

¶ De tẽpamẽto obseruantie q̃ scd̃m aerũ q̃litatẽ vel vsum prouintie sit tenenda. Cap.xi.

Hec dicta sint.ne qd p̃termisisse de egyptiorũ habitu videamur. Ceterũ a nobis tenẽda sũt illa tñmõ q̃ vel locorum sit⁹ vel ꝓuintie vsus admittit. Nã neq; caligis nos neqꝫ colobiis seu vna tunica eẽ ꝯtẽtos hyemis pmittit aspitas. ⁊ puissimi cuculli velamẽ vel meloti gestatio ꝺrisũ poti⁹ q̃ edificatõeꝫ vllã vidẽtib⁹ ꝯparabit. Qua p̄pter illa tñ q̃ supi⁹ ꝯmemorauim⁹ q̃qꝫ sunt ⁊ hũilitati ꝓfessiõis nr̃e ⁊ q̃litati aerũ ꝯgruẽtia a n ob quo

Colobium .i. vestis est sine manicis

qꝫ affectāda cēsemꝰ. vt oīs sūma nr̄i vestitꝰ nō in nouitate habitus q possit offendiculūꝫ hominibus seculi huius inferre. sed honesta in vilitate consistat.

¶ De cingulo spiritali ⁊ sacramēto ipius. cap. xij.

His itaqꝫ vestimētis xp̄i miles indutꝰ. nouerit priꝰ ob id se cinguli ɔstrictiōe munitū vt ad cūctos vsus ⁊ opa monasterij nō solū mēte ꝓmptꝰ sꝫ ēt ipo habitu semp expeditꝰ incedat. Tāto nāqꝫ feruētior circa spiritalē ꝓfectuꝫ ac diuinarū rerū sciaꝫ ⁊ cordis puritatē ꝓbabit. q̄to fuerit erga obediētie studiū opisqꝫ deuotior. Scdo cognoscat ēt i ipo habitu cinguli iesse nō paruū qd a se expetit sacrm̄. Accinctio. n. lūboꝝ ⁊ ambitꝰ pellis emortue significat eū mortificatiōeꝫ circūferre mēbroꝝ. i qbꝰ libidis atqꝫ luxurie seminaria cōtinent euāgelicū illd mādatū qd dr̄. sint lūbi vestri p̄cincti. ap̄lica iterp̄tatiōe igeri sibi semp itelligēs. mortificate scꝫ mēbra vr̄a q̄ sunt sup terrā fornicatōeꝫ. imūdiciā. libidinē. ɔcupiaꝫ malā. Ideoqꝫ illos tātūmō legimꝰ i scripturis scis cingulo fuisse p̄cinctos i qbus semiaria coitꝰ iueniunt extīcta. qqꝫ illd beati dauid eloqū ope atqꝫ v̄tute d̄cātār. qr factꝰ suꝫ sicut vter i pruina. eo q̄ erasa medullitꝰ carne viciorū emortuam exterioris hoīs cutē spūs virtute distendāt. Et idcirco i pruina significant adiecit. qd scꝫ neq̄ sufferit sola cordis mortificatiōe ɔteri. verūetiā exterioris hoīs motꝰ ⁊ ipiꝰ nature icētiua ɔtinētie pruina extrisecꝰ accedente habuerit ɔgelata. nullū iā dūtaxat secundum ap̄l'm regnum peccati in suo mortali corpore sustinentes. nec gestantes carnem sp̄ūi repugnantem.

¶ Explicit de habitu monachi liber primus.

¶ Incipit liber secundus de canonico nocturnarum orationum ⁊ psalmorum modo. cap. i.

Accincti igit hoc qd diximus cingulo xp̄i miles accīctꝰ iteri q modꝰ cāonicarū orōnū psalmorūqꝫ sit i ptibus oriētis a scis pr̄ibꝰ ātiqt̄ statutꝰ agnoscat. De q̄litate vo earū vel quem admodū orare s̄m ap̄li sniaꝫ sine itermissione possimus. suis in locis cum seniorū collationes ceperimus exponere quantum dominus dederit proferemus.

¶ De diuersitate numeri q ad decātandos psalmos p vniuersas prouincias sit statutus. cap. ij.

Multos nāqꝫ ɔpimꝰ p alias regiōes pro mentis sue capacitate. habētes qdem vt ait ap̄l's zelū dei sꝫ nō s̄m sciaꝫ. sup hac re diuersos typos ac regulas sibimet ɔstituisse. Quidā n. vicenos seu tricenos psalmos ⁊ hos ipsos antiphonarū ꝓtelatos melodijs ⁊ adiūctiōe quarūdā modulationū. debere dici singul' noctibꝰ cēsuerunt alij hūc modū ēt excedere tēptauerūt. nōnulli decē ⁊ octo. atqꝫ i hūc modū diuersis i locis diuersū canonē agnouimꝰ istitutū. totqꝫ ꝓpemodū typos ac regulas vidimꝰ vsurpatas. quot etiā mōasteria cellasqꝫ ɔspeximꝰ. Sūt qbꝰ i ipis quoq̄ diurnis orationū officijs. i. t'tia sexta nonaq̄ id visū est. vt s̄m horarū modū i qbꝰ hꝫ dn̄o reddunt obseq̄a. psalmorū etiā ⁊ orōnū putarent numerū coeq̄ndū. nōnull' placuit senariū nūerū singul' diei conuenientibꝰ deputari. Quapp necessariū reor ātiqssimā patrū proferre in mediū ɔstitutiōnē. q̄ nūc vsq̄ p totā egyptū a dī famul' custodit. q̄ nouelli mōasterij i xp̄o rudis isātia ātiqssioꝝ potiꝰ patrū vetustissimis istitutōibꝰ ibuat.

¶ De vniformis regule p totā egyptū custodia ⁊ de electiōe eorū qui fratribꝰ preponantur. cap. iij.

Itaq̄ p vniuersā egyptū ⁊ thebaydē. vbi mōasteria nō pro vniuscuiusq̄ renunciātis istituunt arbitrio. sꝫ p successiōes ac traditiōes maioꝝ vsq̄ i hodiernū diē vel ꝑmanēt vl' māsura fūdant. legitimū orōnū modū i vespertinis ɔuētibꝰ seu nocturnis vigilijs vidimꝰ retētari. Nō eni q̄sq̄ ɔuēticulo fratrū. sꝫ ne sibi qdē ipi p̄ee ɔcedit. p̄usq̄ nō solū vniuersis facultatibꝰ suis reddat externus. sꝫ ne sui qdē ipiꝰ se eē dn̄m vel ptātē h̄re cognoscat. Ita nāq̄ renūciātē huic mūdo qbuslibet facultatibꝰ ac diuitijs p̄ditū. necesse ē cenobij ɔmoratione expetere. vt i nullo sibi ex his q̄ reliqt aut intulit mōasterio blādiat. sic obedire cūctis vt redeūdū sibi sꝫ sniaꝫ dn̄i ad isātiā p̄stinā nouerit. nihil sibi ɔsideratiōe eui vel ānoꝝ nūerositate p̄sumēs. q̄ i seculo ianit ɔsūptā se reputat pdidisse. sꝫ pro rudimētorū merito ⁊ tyrocinij. nouitate quā se gerere i xp̄i militia recognoscit. subdere se ēt iuniorībꝰ nō moretur. Opis quoq̄ ac sudoris assuetudinē ita subire ɔpellit. vt ꝓprijs māibꝰ iuxta ap̄l'i p̄ceptū quotidianuꝫ victū vel suis vsibꝰ vel aduenietiū necessitatibꝰ preparās. fastus vite p̄terite possit ⁊ d'litias obliuisci. ⁊ humilitatē cordis ɔtrictōe laboris acqrere. Idō q̄ nullꝰ ɔgregatiōi fratrū p̄futurꝰ eligit. p̄usq̄ ideꝫ q p̄ficiedꝰ ē. qd obtēpaturis oporteat ipari obediēdo didicerit. ⁊ qd iuniorībꝰ tradere d̄beat istitutis seniōꝝ fuerit assecutꝰ. Bn̄. n. regere vel regi sapientis eē ꝓnūciāt. sūmūq̄ donū ⁊ graꝫ sci spiritus esse definiunt. Nam neqꝫ salutaria p̄cepta quempiaꝫ posse obtemperantibus prestituere. nisi eū q prius vniuersis virtutū disciplinis fuerit instructus. nec obedire queq̄ seniori posse. nisi euꝫ qui consummatus timore dei et humilitatis fuerit virtute perfectus. Ideoqꝫ diuersitates typorum ac regularuꝫ per ceteras prouincias cernimus vsurpatas. quod plerūqꝫ seniorum institutionis expertes monasterijs p̄esse audemus. ⁊ abbates nos anteq̄ discipulos ꝓfessi quod libitū fuerit statuimus. promptiores nostrorum inuentorum exigere custodiam. q̄ examinatam maiorum seruare doctrinā. Sed dum orationum modum qui potissimum debeat custodiri volumus explicare. institutis patrum auidius prouocati. narrationem quam suis reseruabamus locis propero excessu preuenimus. Nunc itaqꝫ ad ꝓpositum reuertamur.

¶ Quod per egyptuꝫ ⁊ thebaiden duodenarius psalmorū numerus obseruetur. cap. iiij.

Git p vniuersā vt dixim⁹ egyptū z thebay-
i dē duodenari⁹ psalmoꝝ nūer⁹ tā i vesptī-
nis q̄ i nocturnis solēnitatib⁹ custodit ita
dūtaxat vt p⁹ hūc nūerū due lectōes veteris sc3 ac
noui testi singule subsequātur. Qui mod⁹ ātiqt⁹ cō-
stitut⁹. idcirco p tot secula penes cūcta illaꝝ ꝓuītia-
rū mōasteria itemerat⁹ nūc vsq3 ꝑdurat. q2 nō hūa-
na adiuētiōe statut⁹ a seniorib⁹ affirmat. sed celit⁹
angeli magisterio patrib⁹ fuisse delatus.

De duodenario psalmoꝝ nūero angeli traditi one suscepto. cap. v.

Am cū i p̄mordijs fidei pauci qdē s3 ꝓba-
n tissimi mōachoꝝ noie cēserent. q sic a bea-
te mēorie euangelista marco q p̄m⁹ alexā-
drine vrbi pōtifex ꝓfuit normā suscepe viuēdi. non
solū illa magnifica retinebāt q̄ p̄mit⁹ eccl'iā vel cre-
dētiū turbas i actib⁹ aplorꝝ legim⁹ celebrasse. multi-
tudinis. s. credētiū erat cor vnū z aīa vna. nec q̄sq̄ eo-
rū q̄ possidebat aliqd suū eē dicebat. s3 erāt illis oīa
cōmūia. quotquot. n. possessores agroꝝ aut domoꝝ
erāt. vēdētes afferebāt p̄cia eoꝝ q̄ vēdebāt. z pone-
bāt añ pedes aploꝝ. diuidebat āt singul' ꝓut cuiq3
op⁹ erat. verū ēt his mlto sublimiora cumulauerāt.
Et. n. secedētes i secretiora suburbioꝝ loca. agebāt
vitā tāto abstinētie rigore districtā. vt ēt his q erant
religiōis externi stupori eēt tā ardua cōuersatiōis.
eoꝝ ꝓfessio. Eo. n. seruore scripturaꝝ diuinaꝝ lecti-
onib⁹ oīoniq3 z opi manuū dieb⁹ ac noctib⁹ icuba-
bāt. vt nec escarū qdē appetit⁹ vl' memoria nisi alio
tertioue die corporis iterpellaret inedia. cibūq3 ac
potū n̄ tā desideratū q̄ necessariū sumerēt. z ne hūc
qdē añ sol' occasū. vt t̄pus lucis cū spiritaliū medi-
tationū studijs. curā vo corporis cū nocte sociarēt
aliaq3 his multo sublimiora ꝑficerēt. De qb⁹ ēt is
q min⁹ idigenarū relatōe cognouit eccl'iastica histo-
ria poterit edoceri. Ea igit t̄pestate cū eccl'ie illius
p̄mitiue ꝑfectio penes successores suos adhuc recē-
ti memoria iuiolata duraret. seruēsq3 paucoꝝ fides
necdū i mltitudinē dispsa tepuisset. venerabiles pa-
tres puigili cura posteris ꝯsulētes. q nā mod⁹ quo-
tidiāo cultui p vniuersū frnitatꝭ corp⁹ dcerni dberet
tractaturi ꝯueniūt. vt hereditatē pietatꝭ ac pacꝭ ēt
successorib⁹ suis absolutā ab oī dissensiōis lite trās-
mitterēt. verētes. s. ne qua i quotidiāis solēnitatib⁹
iter viros eiusdē culture ꝯsortes dissonātia vel va-
rietas exorta. q̄nq3 i posterū erroris vl' emulatiōis
seu scismatꝭ noxiū germen emitteret. Cūq3 pro suo
vnusq̄sq3 seruore ifirmitatꝭ imemor aliene id statui
dbere cēseret. qd ꝯtēplatiōe fidei ac roboris sui fa-
cillimū iudicabat. parū discutiēs qd generalit ple-
nitudini fratrū possibile eēt. i q̄ necesse est ifirmorū
quoq3 ptez maximā repiri. diuersoq3 mō enormez
psalmoꝝ nūeꝝ istituere pro aī sui vtute certarēt. et
alij q̄nq̄genos. alij sexagenos psalmos. nōnulli vo
ne h̄ qdē nūero ꝯtenti excedi eū dbere censerēt. eēt
q3 int eos pro religiōis regl'a pie ꝯtēriōis scā diuersi-
tas. ita vt t̄ps solēnitatꝭ vesptine sacratissime succe-

deret q̄stiōi. quotidianos oīonū rit⁹ volētibus cele-
brare. vn⁹ i mediū psalmos dn̄o cantatur⁹ exurgit.
Cūq3 sedētib⁹ cūctꝭ vt ē moris nūc vsq3 i egypti p̄-
tib⁹ z i psallētꝭ vba oī cordis itētiōe defixis. vndeci3
psalmos oīonū iteriectōe distictos ꝯtinuis versib⁹
parili ꝓnūciatiōe cātasset duodecimū sub alleluia
respōsiōe ꝯsūmās. ab vniuersoꝝ oculis repēte sub-
tractus q̄stiōi parit z cerimōijs finem iposuit.

De consuetudine duodeci oīonū. cap. vi.

Xide venerabil' patrū senat⁹ itelligēs āgeli
e magisterio ꝯgregatiōib⁹ fratrū gn̄alē sctāo-
nē nō sine dispēsatōe dn̄i ꝯstitutū. dcreuit
hūc nūerū tā i vesptinꝭ q̄ i nocturnꝭ ꝯuēticul' custo-
diri. qb⁹ lectiōes gemias adiūgētes. i. vnā veteris
z aliā noui testamenti tāq̄ a se eas traditas z velut
extraordinarias. volētib⁹ tm̄. ac diuinarū scriptura-
rū mēoriā possidere assidua meditatōe studērib⁹ ad-
diderunt. In die vo sabbati vel dn̄ico vtrasq3 de no-
uo recitāt testamēto. i. vnā de aplo vel actib⁹ aploꝝ
z aliā de euāgelijs. Qd ēt totꝭ q̄nq̄gesime dieb⁹ faci-
unt hi qb⁹ lectio cure ē seu mēoria scripturaꝝ.

De disciplina orandi. cap. vij.

As igit p̄dictas oīones h̄ mō icipiūt atq̄
h ꝯsūmāt. vt finito psalmo n̄ stati ad icurua-
tōez geūū cōruāt. q̄nadmodū facim⁹ i hac
regiōe nōnulli q nedū bn̄ finito psalmo i oīonē pro-
cūbere festinam⁹ ad celeritatē misse q̄ toti⁹ ꝑperan-
tes. Cui⁹ dū volum⁹ excedere modū q antiquit⁹ a
maiorib⁹ statut⁹ est. supputātes residuoꝝ psalmoꝝ
nūerū ad finem tendere perurgemur. de refectione
potius lassi corporis cogitantes q̄ orationis vtili-
tatem z cōmoda requirentes. Apud illos ergo nō
ita est. sed antequā flectant genua paulisper orant.
z stantes in supplicatione maiorem t̄pis partem ex-
pendunt. Itaq̄ post hec puncto breuissimo proci-
dentes humi velut adorantes tantū diuinā clemen-
tiam. summa velocitate consurgunt. ac rursus ere-
cti expansis manibus eodez modo quo prius stan-
tes orauerant. suis precibus intentius immorātur.
Humi nanq̄ diutius procumbentes. non solu3 co-
gitationibus aiunt. verumetiam somno graui⁹ im-
pugnari. Quod etiam nos verum esse vtinam non
experimentis z quotidiana consuetudine noscere-
mus. qui sepenumero hanc eandem incuruationez
membrorum. non tam orationis q̄ refectionis ob-
tentu in terram prostrati. optamus diutius prolon-
gari. Cum autez is qui orationem collecturus est
a terra surrexerit omnes pariter surgunt. ita vt nul-
lus nec antequam inclinetur ille genu flectere. nec
cū e terra surrexerit remorari presumat. ne non ta3
secutus fuisse illius conclusionem qui precem colli-
git. q̄ suā celebrasse credatur.

De subsequente oratiōe post psalmū. cap. viij

Llud etiā qd in hac prouincia vidim⁹. vt
i vno cantante in clausula psalmi oēs astā-
tes ꝯcinát cū clamore. gl'a p̄ri z filio z sp̄ui
scō. nusq̄ p oēm orientem audiuim⁹. s3 cū oīm silen-

tio ab eo q cātat finito psalmo orōnē succedē. Hāc vō glīficatōez trinitat̄ tm̄mō solere ātiphōa t̄miari

¶ De orōnis statu sup quo in collatōe senioꝝ plenior reseruetur instructio. cap.ix.

Et q2 nos ad orōnū canonicaꝝ modū cōsequent īstitutoꝝ ordo ꝑuerit. quaꝝ plenioꝛē tractatū licet i collatōib' senioꝝ resuemꝰ ibidē pleniꝰ digesturi. cū de eaꝝ q̄litate seu iugitate verbis eoꝝ disserere cepimꝰ. necessariū tn̄ reor ꝑ oportunitate loci ac narratōis ipiꝰ. qm̄ ita obtulit sese occasio. ēt i p̄nti pauca p̄strigere. vt formātes iteri exterioris hois motꝰ. ꝛ velut q̄dā nūc orōnis fundamēta iacientes miore pꝰ h̄ labore cū cepimꝰ d̄ statu iterioris hois disputare. orōnū quoqꝫ eiꝰ fastigia ꝯstruamꝰ. Illd̄ añ oia ꝓuidentes. vt si nos ab illa narratōe quā cupimꝰ oportune d̄o volēte digerere. ꝓueniēs vite nr̄e finis excluserit. vel initia vobis rei p̄nti tā necessarie h̄ ope relinq̄mꝰ. qbꝰ pro ardore d̄siderij totū tardū est. vt dū nobis huiꝰ ꝯmoratōis tribuunt̄ idutie. saltez q̄sdā tātisp orōnū vobis lineas p̄signemꝰ. qbꝰ hi vl' marie q i cenobijs cōmorant̄ valeāt aliq̄tenꝰ ifomari. Simul ēt ꝓspicientes his q forsitā huic tm̄mō occursuri sūt libro. ꝛ ad illū ꝑuenire nō potuerit. vt istructōe huiꝰ erga orōnis qualitatē vel ex p̄te repiant̄ ibuti. vt queadmodū sūt de habitu ꝛ amictu exterioris hois instituti. ita ēt qualit̄ eū ad offerēda spiritalia sacrificia debeant exhibere nō nesciāt. Siq̄dē hi libelli quos i p̄nti cudere d̄ño adiuuāte disponimꝰ. ad exterioris hoīs obs̄uātiā ꝛ īstitutōez cenobioꝝ ꝯpetētiꝰ aptabunt̄ illi vō ad disciplinā interioris ac p̄fectōez cordis. ꝛ anachoretaꝝ vitā atqꝫ doctrinā potiꝰ pertinebunt.

¶ Cū quāto silentio ꝛ breuitate orones apd̄ egyptios colligantur. cap.x.

Cum igit̄ p̄dictas solēnitates quas illi synaxis vocāt celebraturi ꝯueniūt. tm̄ a cūctis silētiū p̄bet̄. vt cū i vnū tā inūerosa fratrū multitudo ꝯueniat. p̄ter illū q ꝯsurgēs psalmū d̄cātat i medio. nullꝰ hoīz peniꝰ adesse credat̄. ac p̄cipue cū cōsūmat̄ orō. i qua nō sputū emittit̄. nō excreatio obstrepit. nō tussis itersonat. nō oscitatio sōnolenta dissut̄ mal̄ ꝛ hiātibꝰ trahit̄. nulli gemitꝰ. nulla suspiria ēt astātes ipeditura ꝓmūt̄. nulla vox abs qꝫ sacerdot̄ voce p̄cē ꝯcludēt̄ audit̄. nisi forte hec q̄ ꝑ excessū ment̄ claustra oris effugerit. q̄qꝫ isensibiliter cordi obrepserit. imoderato. s. atqꝫ intolerabili sp̄us feruore succenso. dū ea q̄ ignita mens i semetipa nō ꝑualet ꝯtinere. ꝑ ineffabilē q̄ndā gemituz ex itimis pectoris sui ꝯclauibꝰ euaporare conat̄. Illū vero q ꝯstitutꝰ i tepore ment̄ cū clamore supplicat aut aliqd hoꝝ q̄ p̄diximꝰ e faucibꝰ suis emittit. aut p̄cipue oscitatōibꝰ ꝑuenit̄. dupliciẗ peccare ꝓnūciāt. Prio qꝫ orōnis sue reꝰ sit. qꝫ eā videlicet negligent̄ offerat deo. Scd̄o qꝫ indisciplinato strepitu alteriꝰ quoqꝫ q forsitā ardentiꝰ orare potuit itercipit sensū. Ideoqꝫ p̄cipiūt eā celeri fine ꝯcludi. ne forte imorātibꝰ nobis i ea. redūdātia quedā sputi seu flegmat̄ iterrūpat nr̄e orōnis excessū. Et idcirco dū adhuc feruet velut e faucibꝰ inimici velocit̄ rapiēda ē. Qui ꝓculdubio cū sit nobis semp infestꝰ. tunc marie existit infestior cū ꝯtra se offerre nos p̄ces d̄ño velle ꝑuiderit. cogitatōibꝰ seu diuersis h̄uoribꝰ excitat̄ abducere mentez nr̄az a supplicatōis intentiōe festinans. ꝛ ꝑ hōc eā tepefacere a cepto feruōre ꝯtēdēs. Quāobrez vtiliꝰ censent breues q̄dez orōnes. sed creberrimas fieri. Illud q̄dez vt frequentiꝰ d̄ñuz d̄p̄cantes iugit̄ eidē coherere possimꝰ. Hoc vero vt i sidiant̄ diaboli iacula q̄ ifligere nobis tunc p̄cipue cū oramꝰ insistit. succinta breuitate vitemꝰ.

¶ Qua disciplia apd̄ egyptios psalmi dicāt̄. ca.xi.

Et idcirco nec psalmos quidē ipsos quos in cōgregatiōe decantant. continuata student ꝓnunciatiōe cōcludere. sed eos pro nūero versuū duabꝰ vel tribꝰ intercisiōibꝰ cuz orationū interiectione diuisos distinctiz particulatiqꝫ consūmant. Non eniz multitudine versuū sed mētis intelligentia delectātur. illud tota virtute sectātes. Psallam spiritu. psallā ꝛ mente. Ideoqꝫ vtilius habent decez versus cuz rationabili assignatiōe cantari. q̄ totum psalmuz cū confusione mentis effundi. Que nōnūq̄ pronunciantis festinatione generatur. dum residuoꝝ psalmoꝛuz qui decantandi sunt. modum numerūqꝫ considerans. non distinctionem sensuū audientibꝰ studet ꝑpādere. sed ad finē synaxeos properat peruenire. Deniqꝫ si quispiam iuniorum vel pro feruore spiritus vel pro eo quod necdum institutus est ceperit modum decantatōis excedere. psallentis progressio senioris iterdicitur plausu. quem dans manu sua in sedili quo sedet cūctos facit ad oratiōnē consurgere. illud oībus modis prouidens. ne quod sedentibus tediuz generetur prolixitate psalmorum. qua is qui decantat. nō modo per seipsum intelligentie fructum amittat. s3 etiā per illos incidat detrimentū quos fastidiuz synaxeos nimietate sua fecit incurrere. Illud quoq3 apud eos omni obseruantia custoditur. vt in respōsione alleluia nullus dicatur psalmus. nisi is qui in titulo suo alleluia inscriptione prenotatur. Predictum vero duodenarium psalmorum numeruz ita diuidunt. vt si duo fuerint fratres. senos psallant. si tres. quaternos. si quatuor. ternos. Quo numero nunq̄ minus in congregatione decantant. ac ꝓinde q̄talibet multitudo conuenerit. nunq̄ amplius psallant in synaxi q̄ quatuor fratres.

¶ Cur vno psallēte ceteri i synaxi sedeāt vel quali post hoc studio ꝑ cellulas suas vsqꝫ ad lucē vigilias extendant. cap.xij.

Hunc sane canonicū quē p̄diximꝰ duodeariū psalmoꝝ nūerū tali corporis quiete releuāt' vt has easdē cōgregationū solēnitates ex more celebrātes. absqꝫ eo q dicturus i mediū psalmos surrexerit. cūcti sedilibꝰ h̄ūillimis isidētes. ad vocē psallent̄ oī cordis intentiōe depēdeāt. Itanāqꝫ ieiunijs ꝛ operatione totius diei noctisqꝫ las-

fascūt. vt nisi huiuscemōi refectiō e adiuuet. ne hūc qdē numeꝝ stātes iplere valeāt. Nullū eteni tp̄s ab opis exercitatiōe vacuū trāsire ɔcedūt. q2 nō soluꝫ ea q̄ diei splēdoꝛ admittit oī istātia manib⁹ exercere ɔtēdūt. sꝫ ēt illa opationū genera solicita mēte per grūt. q̄ ne ipsi⁹ qdē noctꝫ densissime tenebꝛe valeant i pedire. credētes se tāto sublimioꝛeꝫ spiritaliū ɔtem plationū puritatē mētis ituitu q̄situros. Pro deuo ti⁹ fuerit erga opis studiū ac laboris iteri. Et idci r co mediocrē canonicaꝝ orationū numeꝝ iudicant diuinit⁹ moderatū. vt ardētioꝛib⁹ fide spaciū quo se vtutꝫ eoꝝ isatigabil' cursus extēderet suaret. ꝛ nihil omin⁹ fessis egrisq; coꝛpoꝛibus minie gigneret de nimietate fastidiū. Hocq; cū fuerit orationū canoni carū fūctiōes ex moꝛe finite. vnusqsq; ad suā recur rēs cellulā. quā aut solus aut cū alio tm̄ ihabitare p mittit. quē. s. societas opatiōis vel discipulat⁹. ꝛ dis cipline ibutio copulauit. vl' certe quē similitudo vtu tū ɔparē fecit. idē rursus orationū officiū velut pe culiare sacrificiū studiosi⁹ celebrāt. nec vlteri⁹ qsq; eoꝝ i rquiē sōni rsoluit. dōec supueniēte diei splēdoꝛ nocturno opi ac meditatōi opatio diurna succedat.

Quare post missaꝫ nocturnaꝫ doꝛmire nō opoꝛ teat. Cap. xiij.

Qē laboꝛē p̄ter illā rationē q̄ tota idustria q ānitētes sacrificiū deo de fructu māuū sua ruꝫ offerre se credūt. duab⁹ ex causis cū oī obsuātia custodiūt. Qd̄ nos quoq; si pfectiōi stude mus eadē diligētia ɔuenit obsuare. Pma ne foꝛte purificationē nr̄aꝫ i nocturnis psalmis ꝛ oratiōib⁹ acqsitā. iuid⁹ inimic⁹ liuēs puritati nr̄e cui maxie in sidiat sp ꝛ idesinent isestus ē. qdā sōni illusiōe ɔta miet. Qui post illā satisfactionē quā ꝓ negligentijs seu ignoꝛatiōib⁹ nr̄is obtulim⁹. ꝛ cōfessiōis nr̄e ve niā ꝓfusis gemitib⁹ iploꝛatā. solicitius nos si tp̄s qetꝫ iuenerit maculare festinat. tūc p̄cipue fiduciaꝫ nr̄aꝫ deijcere atq; eneruare ɔtēdēs. cū feruēti⁹ nos ad deū tēdere orationū nr̄aꝝ puritate puiderit. ita vt nō nūq; quos p totū noctꝫ spaciū sauciare nō po tuit. sub illi⁹ hoꝛe breuissimo tēpoꝛe dehonestare co net. Scd̄a v̄o q; tāetsi nll'a tal' verēda diaboli emer gat illusio. itercedēs ēt purus sopoꝛ iertiā mōacho mox euigilaturo parturiat. segnemq; toꝛpoꝛeꝫ infe rens menti. per totuꝫ diei spaciū vigoꝛeꝫ eius obtū dat. illāq; hebetet perspicaciaꝫ sēsus. ꝛ pinguedinē coꝛdis exhauriat. q̄ nos possit per totū dieꝫ aduer sus oēs insidias inimici cautioꝛes robustioꝛesq; ser uare. Quāobꝛeꝫ canonicis vigilijs priuate ab eis subiunguntur excubie. ac maioꝛe illis obseruantia succedunt. vt ꝛ illa purificatio q̄ psalmis ꝛ oratio nib⁹ est acqsita nō peat. ꝛ itentioꝛ sollicitudo diligē ti⁹ nos p diē custoditura p̄pet meditatōe nocturna.

Quēadmodū in cellulis suis op⁹ manuū ꝛ ora tiones pariter exerceant. Cap. xiiij.

Et idcirco eas cuꝫ adiectione operis exe e quunt. ne velut ocio valeat somnus irre pere. Sicut eni nulluꝫ ferme ab eis ocij tē pus excipitur. ita nec meditationi quideꝫ spiritali finis iponitur. Naꝫ pariter exercētes coꝛpoꝛis ani meq; virtutes exterioꝛis hois stipendia cuꝫ emolu mētis interioꝛis exequāt. lubꝛicis motibus coꝛdis ꝛ fluctuationi cogitationuꝫ instabili operuꝫ ponde ra velut quādaꝫ tenacē atq; imobileꝫ anchoꝛaꝫ pre figentes. cui volubilitas ac puagatio coꝛdis innexa intra celle claustra velut i poꝛtu fidissimo valeat cō tineri. atq; ita spiritali meditatiōi tantū ꝛ custodie cogitationuꝫ intenta. nō modo ad consensuꝫ praue cuiusqꝫ suggestionis peruigilē menteꝫ coꝛruere nō sinat. verūetiaꝫ ab omni superflua ociosaqꝫ cogita tione custodiat. ita vt quid ex quo pendeat haud fa cile possit a quoquā discerni. idest vtrū propter me ditationeꝫ spiritaleꝫ incessabile manuū opus exer ceant. an propter operis iugitatem taꝫ preclarū spi ritus profectū scientieq; lumen acquirant.

Qua lege ac modestia post orationū missā vnus quisq; ad suaꝫ cellulā redeat. ꝛ cui subdatur incre pationi is qui aliter fecerit. Ca. xv.

Initis itaq; psalmis. ꝛ quotidiana cōgre f gatiōe sicut supius cōmemoꝛauim⁹ abso luta. nullus eoꝝ vel ad modicū subsistere aut sermocinari audet cū altero. sed ne quidem per totuꝫ diei spaciuꝫ a cella sua progredi. aut deserere opus qd̄ in ea solitus est exercere p̄sumit. nisi foꝛte cuꝫ fuerint ad officiū necessarij cuiusq; operis euo cati. Quod ita explent foꝛas egressi. vt nulla inter eos sermocinatio penitus cōferatur. Sed sicvnus quisqꝫ opus exequitur iniūctū. vt psalmū vel scrip turā quālibet memoꝛiter recensendo. nō soluꝫ ɔspi rationi noxie vel cōsilijs prauis. sed nec ociosis qui deꝫ colloquijs. vllā copiaꝫ vel tēpus ipartiat. oris pariter ꝛ coꝛdis officio in meditatione spiritali iu giter occupato. Sūma nanqꝫ obseruantia custodit ne quisq; cuꝫ alio ac precipue iunioꝛes vel ad pun ctū tēpoꝛis pariter substitisse. aut vspiā secessisse. vel manus suas inuiceꝫ tenuisse dephēdant. Si qui vero cōtra huius regule disciplinaꝫ reperti fuerint aliqd ex his q̄ iterdicta sūt admisisse. vt ɔtūaces ac p̄uaricatoꝛes mādatoꝝ nō leuis culpe rei. pnūciati suspitiōe ēt ɔiuratiōis prauiqꝫ ɔsilij carere nō pote rūt. Quā culpā nisi i vnū cūctꝫ frib⁹ ɔgregatꝫ publi ca diluerit pnīa. oꝛoni fratꝝ null⁹ eoꝝ itereē pmittit

Nō nulli oꝛare cū illo qui fuerit ab oꝛatione su spensus liceat. Ca. xvi.

Ane si qs. ꝓ admisso quolib3 dlicto fuerit ab f oꝛone suspēsus. null⁹ cū eo proꝛsus orādi h3 licētiā. āteq; sūmissa i terrā pœ̄itentia. recōci liatio ei⁹ ꝛ admissi vēia coꝛā frib⁹ cūctꝫ publice fuerit ab abbate ɔcessa. Ob h̄ nāqꝫ tali obsuātia semetip sos ab oꝛonis ei⁹ ɔsoꝛtio segregāt atqꝫ secernūt. qd̄ credūt eū q ab oꝛone suspēdit. scd̄ꝫ ap̄li sniaꝫ tradi sathāe. ꝛ si qs oꝛoni ei⁹ āṅq; rcipiat a senioꝛe. icōside rata pietate pmot⁹ cōmūicat p̄sūpserit. ɔplicē se dā natiōis ei⁹ efficiat. tradēs. s. semetipꝫ volūtarie satha ne. cui ille ꝓ sui rat⁹ emēdatōe fuerat deputat⁹. i eo

vl' marie grauiꝰ crimē icurrēs. qđ cū illo se vl' ɔfabu
lationis vel oratiōis cōmuniōe miscēdo. maiorē illi i
generet insolētie fomitē. ⁊ cōrum aciē delinquētis
i peius enutriat. Perniciosū nāq; solatiū tribuēs.
cor eiꝰ magis ac magis faciet idurari. nec humilia
ri eū sinet ob qđ fuerat segregatꝰ. ⁊ p hoc vel incre
pationē senioris non magnipendere. vel dissimulā
ter de satisfactione ⁊ venia cogitare.

¶ Qđ is qui ad orationē fratres exsuscitat hora so
lita debeat eos cōmonere. Ca. xvij.

i S aūt cui religiosi cōuētꝰ cōmonitio. vel si
naxeos cura cōmittit. nō passi vt libitū ē.
nec prout nocte fuerit expgefactꝰ. aut opor
tunitas eū somni ꝓprij seu isomnij coartat. fratres ēt
ad quotidianas vigilias exsuscitare ꝑsumit. sed ꝙ
uis eū cōsuetudo diurna hora solita euigilare ɔpel
lat. tñ sollicite frequēterq; stellarū cursu ꝓstitutū cō
gregatiōis tēpꝰ explorās. ad orationū eos inuitat
officiū. ne in vtroq; ieniat incautꝰ si vel oppressus
sōno statutā noctis trāsgrediat horā. vel eādē dor
miturus atq; festinꝰ ad somnū anticipet. ⁊ nō tā of
ficio spirituali vel quieti omniū deseruisse. ꝙ reqei
sue satisfecisse credatur.

¶ Qđ a vespera sabbati vsq; ad vesperā diei do
minice genua non flectantur. Ca. xviij.

b Oc quoq; nosse debemꝰ a vespa sabbati q̄
lucescit i diē dñicū. vsq; i vesperā sequētē
apud egyptios genua nō curuari. sed nec
totis qdē quīquagesime diebꝰ. nec custodiri in eis
ieiunioꝝ regulā. Quaꝝ rerū ratio suo loco i colla
tiōibꝰ seniorū cū dñs iusserit exponet. Nūc ꝓposi
tū est nobis cās tm̄modo breui narratōe pcurrere.
ne statutum modum volumē excedens. aut fastidio
legentē oneret aut laborare faciat.

¶ Explicit de canonico nocturnarū orationū ⁊
psalmorū modo liber secundus.

¶ Incipit liber tertius de canonico diurnarū ora
tionū ⁊ psalmorū modo. Ca. i.

d E nocturno orationū ⁊ psalmoꝝ
mō q nūc p egyptū habeat. donāte
deo ꝙtū tenuitas igenij nr̄i ꝑua
luit arbitror expeditū. nūc de solē
nitate tertie noneq; ꝫ regulā mo
nasterioꝝ palestine vel mesopota
mie nobis est differendū. vt ꝓfati sumꝰ i ꝓlogo. pfe
ctionē egyptiorum ⁊ imitabilem discipline rigorem
horum institutis moderantes.

¶ Qđ apud egyptios sine horaꝝ discretione per
totam diem cum operis adiectione ⁊ orationibꝰ iu
giter insistatur ⁊ psalmis. Ca. ij.

a Pud illos eteni h officia q̄ dño soluere p
distinctiōes horaꝝ ⁊ tēporis interualla cū
āmonitiōe ɔpulsoris adigimur. p totū diei
spaciū iugit cū opis adiectiōe spōtanee celebrant.
Ita nāq; ab eis icessant opatio manuū ꝑuati p cel
lulas exercet: vt psalmoꝝ quoq; vel ceteraꝝ scriptu
raꝝ meditatio nūq̄ penitꝰ omittat. Cui pces ⁊ ora
tiōes p singula momenta miscentes i his officijs q̄
nos statuto tpe celebramꝰ totū diei tps absumunt.
Quāobrē exceptis vespertinis horis ac nocturnis cō
gregatiōibꝰ. nulla apud eos p diē publica solēnitas
absq; die sabbati vl' dñica celebrat. i qbꝰ hora tertia
sacre cōmuniōis obtētu ɔueniūt. Plus. n. ē id qđ
icessāter offert ꝙ qđ p tēporis interualla psoluitur. ⁊
gratiꝰ voluntariū munꝰ ꝙ fūctiōes q̄ canōica ɔpul
siōe reddūt. ꝓ h quoq; dauid gloriosiꝰ aliqd exultā
te cū dicit. Voluntarie sacrificabo tibi. ⁊ voluntaria
oris mei beneplacita sint tibi domine.

¶ Qđ per omnē orientem solēnitas tertie. sexte
vel none. trinis tm̄ psalmis ⁊ orationibus finiatur.
⁊ cur specialius istis horis hec spiritalia sint officia
deputanda. Ca. iij.

i Tacq; i palestie vl' mesopotaie monasterijs
ac totiꝰ oriētis supradictaꝝ horaꝝ solēnita
tes trinis psalmis quotidie finiūt. vt ⁊ ora
tionū assiduitas statutis tpibꝰ deo offerat. ⁊ necessa
ria opatiōis officia cōsūmat iusto moderamie spiri
talibꝰ obsequijs nullatenꝰ valeāt ipediri. His. enī
tribꝰ tēporibꝰ ēt danielē ꝓphetā quotidie fenestris
apertis i cenaculo pces dño fudisse cognoscimꝰ. Nec
imerito h specialiꝰ tēpora religiosis sūt officijs dpu
tata. In his siqdē ꝓmissionū pfectio. ⁊ sūma nr̄e sa
lutis ē adipleta. Hora nāq; tertia repromissus oli p
ꝓphetas spūssāctꝰ sup aplos i orationū officio ɔsti
tutos descēdisse pmitꝰ ɔprobat. Nā cū ꝓ elocutiōe
liguaꝝ q̄ ab eis infusiōe spūssācti ꝓfluebat. gēs icre
dula iudeoꝝ obstupescēs parit ⁊ irridens diceret
eos musto repletos. stās petrus i medio eorum ait.
Viri israelite ⁊ q habitatis hierl'm vniuersi. h vobis
notū sit. ⁊ auribꝰ pcipite vba mea. Nō. n. sic vos exi
stimatis hi ebrij sūt. cū sit hora diei tertia. s; h ē qđ di
ctū est p ꝓphetā iohel. Et erit i nouissimis diebꝰ di
cit dñs effūdā de spū meo sup oēm carnē. ⁊ ꝓpheta
bunt filij vestri ⁊ filie vestre. ⁊ iuuenes vestri visio
nes videbunt ⁊ senes vestri somnia somniabunt.
Et quidē sup seruos meos ⁊ super ancillas meas
i diebꝰ illis effūdā de spū meo ⁊ ꝓphetabunt. Que
oīa hora tertia videmꝰ ipleta. factiq; spūs vaticina
tū p ꝓphetas aduētū eodē tpe sup aplos cōmeasse.
Hora aūt sexta imaculata hostia dñs noster atq; sal
uator oblatꝰ ē patri crucēq; ꝓ totiꝰ mūdi salute con
scēdēs humani generis peccata diluit. ⁊ expolians
ꝑncipatꝰ ac ꝑtātes traduxit palā vniuersosq; nos ob
noxios atq; ɔstrictos isolubil' chirographi dbito li
berauit. tollēs illud de medio ⁊ crucis sue affigens
tropheo. Eadē quoq; hora petro i excessu mētis vo
catio gētiū omniū p summissionē vasis euāgelici dla
ti celitus. ⁊ purificatio omnigenū animātiū i eodē
ɔsistētiū. delata ad eū voce diuinitꝰ reuelat. dicen
te ei. Surge petre. occide ⁊ manduca. Quod vas
quattuor initijs de celo summissum. non aliud ꝙ
euangeliū designare manifeste cognoscitur. Licet
.n. quadriformi euangelistarum narratione distin
ctum quattuor videatur habere principia vnum

tñ euãgelij corpus est.eiusdẽ scꝫ christi natiuitatem
pariter ac deitateꝫ.miracula quoqꝫ passioneqꝫ cõ/
plectens. Pulchre aũt nõ ait linteũ sꝫ q̃si linteũ.
Linteũ q̃ppe mortificatiõis ĩdiciuꝫ est. Q̃m igitur
mors dñice passiõis nõ hũane nature lege sꝫ ꝓprie
volũtatis subiꝫ arbitrio.q̃si liteũ dr̃. Mortuus.n.
sꝫ carnẽ.nõ est sꝫ spũm mortuꝰ.qr nec derelicta est
aĩa eiꝰ in inferno nec caro eius vidit corruptioneꝫ.
Et rursus. Nemo inqt tollit a me aĩaꝫ meã sꝫ ego
pono eã a me ipso. Potestatẽ habeo ponere eaꝫ.z
potestateꝫ iterũ hẽo sumere eã. In hoc itaqꝫ euãge
lioꝝ vase celitꝰ destinato.i.a spũsancto pscripto oẽs
gentes q̃ quondã ex legis obsuãtiaꝫ posite habebã
tur imũde.p credulitateꝫ fidei ꝯfluentes.vt ab ido
loꝝ cultu salubriter imolenꝫ.atq̃ ad salutareꝫ escã
ꝓficiãt.petro purificãte voce dñica deferũtur. Ho
ra vero nona inferna penetrãs inextricabiles tarta
ri tenebras chorusćatiõe sui splẽdoris extinxit.por
tasqꝫ eius ereas effrigens ac seras ferreas.captiui/
tatem sanctorũ que clausa tenebris imitis tenebaꝫ
inferni.salubriter captã secum transuexit ad celos:
igneaqꝫ rompheã sũmota antiquũ incolã paradiso
pia cõfessione restituit. Eadem quoqꝫ hora corne/
lius centurio in precibꝰ solita deuotione psistens.cõ
memorationeꝫ orationũ z elemosinarũ suarũ ante
dominũ factã angelo sibi colloquente cognoscit. pa
lãqꝫ ei hora nona vocatiõis gentiũ sacramenta pã
dũtur.q̃ Petro i excessu mentis hora sexta fuerãt
reuelata. Alio quoqꝫ loco de eodem tempore i acti
bus aplorũ ita narraꝫ. Petrus aũt z iohãnes as/
cendebant i templuꝫ.ad horã orationis nonã. Qui
bus liquido cõprobaꝫ nõ imerito a sanctis z apo/
stolicis viris has horas religiosis obsequijs ꝯsecra
tas a nobis quoqꝫ obsuari similiter oportere.q nisi
velut lege quadã soluere hec pietatis officia saltem
statutis temporibꝰ adigamur.totũ diei spaciuꝫ obli
uione aut desidia vel occupatiõibꝰ inuoluti absqꝫ
orationis interpellatione ꝯsumimus. De vesptinis
aũt sacrificijs quid dicendũ est.q̃ iugiter offerri etiã
in veteri testamento lege mosayca sanciunꝫ. Holo/
causta eni matutina z sacrificia vesptina cũctis die/
bus in templo licet figuralibꝰ hostijs.etiã ex eo ꝓ/
bare possumꝰ idesinenter oblata qđ a dauid caniꝫ.
Dirigatur oratio mea sicut incensũ i cõspectu tuo.
eleuatio manuũ mearũ sacrificiũ vespertinũ. Quo
i loco de illo quoqꝫ ṽo sacrificio vespertio sacratiꝰ i
telligi potest.qđ vel vespere a domino saluatore ce/
nãtibus aplis traditur cũ initiaret ecclesie sacrosan
cta mysteria vel q̃ ipse die postero sacrificiũ vesper/
tinũ in fine scilicet seculoꝝ eleuatõe manuũ suaꝝ.ꝓ
salute totius mũdi oblatus est patri. Que extensio
manuũ eius i patibulo.satis ꝓprie eleuatio nũcupa
tur. Omnes.n.nos in iferno iacentes eleuauit ad
celos.sꝫ ꝓmissiõis eius sentẽtiã dicentis. Cũ exal
tatus fuero a terra.oĩa trahaꝫ ad meipsũ. De ma
tutina ṽo solẽnitate etiã illud nos instruit qđ i ipsa
quotidie decãtari solet. Deus deus meus ad te de
luce vigilo.z i matutinis meditabor in te.z preuẽi
in maturitate z clamaui. Et rursuꝫ. Preuenerũt
oculi mei ad te diluculo.vt meditarer eloquia tua.
In his quoqꝫ horis ẽt ille euãgelicꝰ paterfamilias
operarios cõduxit in vineã suã. Ita.n.z ille pmo ma
ne cõduxisse describiꝫ.qđ tẽpꝰ designat matutinam
nostrã solẽnitatẽ.deide tertia.ide sexta post h̃ nona.
ad extremũ vndecia.in qua lucernaris hora signaꝫ.

¶ Qđ matutia solẽnitas nõ antiq̃ traditiõe statu
ta sit.sed nr̃o tempore pro causa sit adiuẽta. ca.iiij.

SCiendũ tamẽ hãc matutinã que nũc obser
uaꝫ in occiduis vel marie regiõibꝰ canoni
caꝫ functioneꝫ nostro tẽpore in nr̃o quoqꝫ
monasterio p̃mitus institutaꝫ.vbi dominus noster
iesus christus natus ex virgine humane ĩfantie su/
scipere incremẽta dignatus.nostrã quoqꝫ adhuc in
religiõe tenerã z lactẽtẽ ĩfãtiã sua gratia ꝯfirmauit
Usqꝫ ad illud.n.tp̃us hac solẽnitate matutia q̃ ex/
pletã nocturnis psalmis z oratiõibꝰ post modicũ tẽ
poris iteruallũ solet i gallie monasterijs celebrari.
cũ quotidianis vigilijs pariter cõsũmata. reliquas
horas refectiõi corporũ deputatas a maioribꝰ nr̃is
inuenimus. Ueꝝ cũ hac abutentes indulgẽtia ne/
gligentiores quiq̃ inducias somni lõgius ꝓlarent.
quippe quos vel cellas ꝓgredi vel de suis stratis cõ
surgere ante horã tertiã nulla cõuentus vllius ne/
cessitas inuitaret.z cũ operatiõis iactura tempore
quoqꝫ diei quo nõnullis oportebat officijs iherere
soporis nimietate torperẽt.in his presertiꝫ diebus
qaibꝰ a vesptinis horis excubias vsq̃ ad aurore vi
ciniã celebrãtibꝰ nascebaꝫ onerosior lassitudo.quo
rũdã illic fratrũ feruẽtiuꝫ spiritu q̃bus hoc negligẽ
tie genus haud leuiter displiceret.ad seniores q̃re/
la delata decretuꝫ est ab eis diutino tractatu z ꝯsul
tatione solicita.vt vsq̃ ad solis ortuꝫ quo iaꝫ sine
offensione vel lectio parari vel opus manuũ posset
assumi.fessis corporibꝰ refectiõe cõcessa.iuitati post
hec religionis huius obseruantia cũcti pĩter e suis
stratis consurgerẽt.ac tribꝰ psalmis z orationibus
celebratis.sꝫ modũ q antiquitus in obseruatione
tertie sexte vel none trine confessionis exẽplo statu/
tus est.z somno deinceps fineꝫ z iniciuꝫ operationi
equali simul moderamie facerent. Qui typus licet
ex occasione videatur inuentus z recenti memoria
ꝓ causa quã diximus statutꝰ appareat.tamẽ illũ nu
merũ quẽ designat beatus dauid quãq̃ spiritalem
quoqꝫ habeat intellectũ.sm̃ litteraꝫ manifestissime
supplet. Septies in die laudeꝫ dixi tibi sup iudicia
iustitie tue. Hac.n.adiecta solẽnitate.septies sine
dubio spiritales hos conuentus in die facientes. se
pties i ea laudes dño dicere ꝓbamur. Deniqꝫ
cum hic idem typus de oriente procedens hucusq̃
fuerit vtilissime propagatus.in nonnullis nũc vsqꝫ
per orienteꝫ antiquissimis mõasterijs que nequaq̃
vetustissimas regulas patrũ violari patiuntur mi/
nime videtur admissus.

¶ Quod post matutinas orationes ad somnuꝫ

reuerti non oporteat. capitulu 3. v.

c Uius solēnitatis rō cur statuta sit vel inuenta i hac ꝓuicia nōnulli ignorātes.expletis matutinalib⁹ hymnis iterū reuertūtur ad somnū i illā cā3 nihilomin⁹ icidētes ob quā cōpescēdā h a senioꝛib⁹ nrīs solēnitas istitura est . Illa nāq₃ hora cā cōsūmare festināt. qua negligētioꝛib⁹ minusq₃ sollicitis rursu3 doꝛmiēdi reddat occasio: Qd oīmodis fieri nō opoꝛtet sicut i libello supioꝛi describētes egyptioꝝ synaxi pleni⁹ exposuimus.ne purificationē nostrā cōfessiōe supplici ꝛ antelucāis oratiōib⁹ acqsitā.vel emergēs qdā redūdātia humoꝝ naturaliū polluat.vel illusio coꝛrūpat inimici vel certe intercedēs ēt puri ac simplicis somni refectio iterrūpat spūs nrī seruoꝛē.ac tepefactos somni toꝛpoꝛe p totū diei spatiū inertes deicepſ ignauosq₃ traducat.Qd egyptij ne icurrāt eqdē cū soleāt certis tpib⁹ ēt ante galloꝝ cātū ꝯsurgere .missa canōica celebrata vsq₃ ad lucē post h vigilias extēdūt.vt eos supueniēs lux matutia in hoc seruoꝛe spūs repeπiat cōstitutos.ac p totū diei tpus seruētioꝛes sollicitioꝛesq₃ custodiat.pparatos eos suscipiēs ad cōflictu3 ꝛ contra diurnam diaboli colluctationem nocturnarum exercitio vigiliarum ac spiritali meditatione firmatos.

¶ Qd nihil sit a senioꝛib⁹ imutatū de antiquo oꝛdine psalmoꝛum cum matutina statueretur solemnitas. capitulum. vi.

i Llud quoq₃ nosse debem⁹ nihil a senioꝛibus nrīs q hāc eandē matutinā solēnitate3 addi debere cēsuerūt de antiqua psalmoꝛū ꝯsuetudine imutatū.s3 eodē oꝛdie missa3 quo prius i nocturnis ꝯuētib⁹ ppetuo celebratā.Eteni hymnos quos i hac regiōe ad matutinā excepere solēnitatem in fine nocturnarū vigiliarū q̄s post galloꝝ cātū an auroꝛa3 finire solent similiter hodieq₃ decātāt.i.cētesimūquadragesimūoctauū psalmū cuius initiū ē.Laudate dn̄3 de celis ꝛ reliquos q sequūt. quīquagesimū vo psalmū ꝛ sexagesimūscd3 ꝛ octogesimūnonū huic nouelle solēnitati nouimus fuisse deputatos.Deniq₃ p italia3 hodieq₃ consūmatis matutinalib⁹ hymnis qnquagesimus psalmus iuniuersis ecclesijs canitur.quod non aliunde q̄ₒ exinde tractum esse non dubito.

¶ Qd ei q ad diurnā oratiōnē anteq̄ₒ pmus finiatur psalm⁹ nō occurrerit.oratoꝛiū itroire nō liceat in nocturnis autē vsq₃ ad fine3 secundi psalmi vēiabilis moꝛa sit. Cap.vij.

i S vo q in tertia sexta vel nona prius q̄ₒ psalmus cept⁹ finiat ad oratiōnē nō occurrerit vlteri⁹ oratoꝛiū itroire nō audet.nec semetipsū admiscere psallētib⁹.s3 cōgregatiōis missā stās p foꝛib⁹ pstolat donec egrediētib⁹ cūctis sūmissa i terrā penitētia negligētie sue vel tarditatis ipetret veniā sciēs nequaq̄ₒ se posse desidie sue noxa3 aliter expiare.s3 ne i ea qdē que post tres hoꝛas erit secutura solēnitas admittēdū nisi p negligētia pn̄ti cōfestī3 vā humilitate subnixus satisfacere festinauerit. In nocturnis vo ꝯuenticul' vsq₃ ad scd3 psalmū pbet tardāti dilatio.ita dūtaxat vt anteq̄ₒ finito eodē psalmo fratres i oratiōe ꝓcūbāt semetipsū ꝯgregationi inserere atq₃ admiscere festinet.eide3 ꝓculdubio icrepatiōi ac penitētie quā pdixim⁹ subijcied⁹ si vltra pstitutā dilatiōis hoꝛā vl' modicū tardauerit.

¶ Uigilie q̄ a vespa illucescēte sabbato celebrant quem tempoꝛis modum teneant vel quo oꝛdine celebrentur. Ca.viij.

s Ane vigilias q̄ singulis hebdomadibus a vespa illucescēte sabbato celebrāt. idcirco senioꝛes hyemali tēpoꝛe quo noctes sūt longioꝛes vsq₃ ad q̄rtū galloꝝ cātū p mōasteria moderant.vt post excubias toti⁹ noctis reliqs duabus ferme hoꝛis reficiētes coꝛpoꝛa sua.neq̄ₒ p totū diei spaciū sōni toꝛpoꝛe marcescāt.reqe breuis hui⁹ tēpoꝛis ꝓ toti⁹ noctis refectiōe ꝯtēti.Qd nos quoq₃ cū oī obſuatiōe custodire cōuenit.vt sc3 ꝯtēti sōno q nobis p⁹ vigiliarū missa3 vsq₃ ad lucis idulget ad uētū.i.vsq₃ ad matutinos psalmos. totū deinceps diē i ope ac necessarijs ducam⁹ officijs.ne sōnū quē nocti subtraxim⁹ resumere p diē vigiliaꝝ lassitudie ꝛ inanitate ꝯpulsi nō tā requiē coꝛpoꝛis subtraxisse q̄ₒ qetis tēpus ꝛ refectiōnē nocturna3 cōmutasse videamur. Nullaten⁹.n.pōt fragil' caro ita toti⁹ noctis qete fraudari vt p ꝯsequētē diē sine doꝛmitatōe mētis animiq₃ toꝛpoꝛe incōcussā possit suare vigilantiā. Que ipediet ex hoc poti⁹ q̄ₒ iuuabit.nisi post vigiliarū missa3 sōni q̄ₒtulūcūq₃ gustauerit.Et idcirco salti vni⁹ hoꝛe sopoꝛ queādmodū dixim⁹ an lucis aduētū si fuerit ipartit⁹.lucrabimur oēs vigiliaꝝ hoꝛas q̄s tota nocte i oratiōe ꝯsūpsim⁹.ipartiētes nature qd suū ē nec habētes necessitatē resumēdi per diē qd nocti subtraxim⁹.Totū.n.carni huic ꝓculdubio reddet qsqs ei nō rationabiliter ptē subtrahere s3 totū tēptauerit denegare.ꝛ vt veri⁹ dixeri.nō supflua s3 necessaria voluerit āputare. Propt qd maioꝛe fenoꝛe necesse ē vigilias cōpēsari si fuerint vsq₃ ad lucē icōsiderata atq₃ irrationabili nimietate ꝓtracte.Ideoq₃ eas tripti tis distiguūt officijs. vt laboꝛ hac diuersitate diuisus delectatiōe q̄dam defectōe3 coꝛpoꝛis releuet. Nā cū stātes ātiphōas tres cōcinuerint humi post hec vel sedilibus humillimis insidentes.tres psalmos vno modulante respondent.qui tamē singuli a singulis fratribus vicissim succedentibus sibi pbentur.atq₃ bis sub eade3 quiete residentib⁹ ternas adijciūt lectiones.Itaq₃ fit vt coꝛpoꝛeum minuentes laboꝛem vigilias suas maioꝛe intentione mentis exerceant.

¶ Quare illucescente die sabbati vigilie statute sint ꝛ quare per omne3 oꝛientem absolutio ieiunij i die sabbato presumatur. capitulū..ix

q Uā a tempoꝛe predicationis apostolice quo religio ac fides chꝛistiana fundata est per vniuersum oꝛientem idcirco statutum est illucescente sabbato debere celebrari q̄ₒ eo

mio τ saluatore nr̄o sexta sabbati crucifixo discipu li adhuc recēti eius passiōe ꝑculsi puigiles tota no cte māserūt. nullatenꝰ getis somnū ocul' suis indul gētes. Quāobrē ex illo tpe huic nocti deputata vi giliarū solēnitas vsq; in hodiernū diē per vniuersū oriētē simlr obseruat. Ideoqz τ absolutio ieiunij post vigiliarū laborē toridē apostolicis viris in die sabbati statuta. nō imerito presumit per vniuersas oriētis eccl'ias. ꝭm illā quoqz eccl'iastes sniaz. que li cet habeat τ aliū mysticū sensū. tn̄ ab hoc quoqz nō abhorret quo vtriqz diei. i. hebdomadi parit τ og doadi eādē partē solēnitatis ipartire precipimur. ita dicētis. Da partē bis septē τ qdē bis octo. Nō n. ad cōmuniōez festiuitatis iudaice absolutio ista ieiunij reputāda ē his prefti q oī iudaica supstitiōe alieni mōstrant. sz ad refectionē quā diximus lassi corporis ptiere. qđ p totas āni septimanas iugiter qnis diebꝰ ieiunās nisi duobus saltē iterpositis re focillatum fuerit. facile lascescit ac deficit.

Cur factū sit vt i vrbe die sabbato ieiūet. Ca. x.

Cuius moderaminis causaz nōnulli in q busdā occidētalibꝰ ciuitatibꝰ ignorātes et maxie in vrbe: idcirco putāt absolutionez sabbati minie debere presumi ꝙ apostolū Petrū in eodez die ꝯ̄ symonez ꝯflictaturū asserūt ieiunas se. Ex quo magis apparet h eū nō ꝯsuetudine cāo nica fecisse sz presentis potiꝰ necessitate ꝯflictꝰ. Siq dē τ ibi pro hac eadē re nō generale sz speciale vide tur petrus discipulis suis ieiuniū indixisse. Quod vtiq; nō fecisset si scisset illud canonica cōsuetudine solere suari. idē ꝓculdubio etiā dn̄ico die paratus indicere si certaminis ipsius i eū ꝯpegisset occasio nec tn̄ ex hoc stati canonica fuisset ieiunij regula ꝓ mulgāda: qđ nō generalis obsuatio statuerat sz vt semel fieret ratio necessitatis extorserat.

In quo dominice diei solemnitas ab alioꝝ die rum consuetudine diuersa teneatur. Cap. xi.

Verū ne hoc qdez ignorandū die domini co vnā tātūmodo missā an̄ prādiū celebra ri: in qua psalmoꝝ atq; orōnū seu lectio nū pro ipsius collecte vel cōmuniōis dominice re uerentia solemnius aliquid ac propensius impen dentes. in ipsa tertiaz sextamq; pariter consumma tam reputant. Itaq; fit vt de orationum obsequi is nihil imminuatur adiectione scz lectionum. τ ni hilominus differentia quedam vel remissio videa tur fratribus indulgeri pro reuerentia dominice re surrectionis precetero tempore. que τ totius septi mane videatur obseruantiaz relaxare et pro hac ip sa que intermiscetur quadam differentia eundez di em velut festiuum prouocet rursum solemnius ex pectari minusq; faciat hebdomadis vēture ieiunia huius expectatione sentiri. Semper enim equani mius quelibet fatigatio sustinetur τ sine fastidio la bor impenditur. si interiecta ei vicissitudo quedam vel operis immutatio qualiscunq; succedat.

Quibus diebus cum cena fratribus exhibetur accedentibus ad refectionez psalmus non dicatur sicut fieri in prandijs solet. Ca. xij.

Deniqz etiaz in ipsis diebus. i. sabbato vel dominica seu feriatis tēporibus qbus pa riter prādiuz τ cena solet fratribus exhibe ri psalmus ad vesperā nō dr̄. i. nec cuz accedunt ad cenaz nec cuz ab ea cōsurgunt. vt solet fieri in solem nibus prandijs vel canonica ieiunioꝝ refectione quaz τ precedere cōsuetudinarij psalmi solēt τ sub sequi: sed tantūmodo simplici oratione facta acce dunt ad cenam eāq; rursum cōsurgentes ab ipsa so la oratione cōcludūt: ꝙ scilicet extraordinaria sit i ter monachos ista refectio. nec omnes ad eam con uenire cogantur. nisi aut peregrini q superuenerit fratres. aut hi quos infirmitas corporis aut ꝓpria inuitat voluntas.

Explicit de canonico diurnarum orationuz τ psalmorum modo liber tertius.

Incipit liber quartus de institutis renuncian tium. Cap. i.

De canōico modo psalmorū atq; ora tionuz qui debeat in diurnis conuen ticulis p mōasteria custodiri ad insti tutionez eius qui renunciat huic mū do. narrationis nos ordine prouocā re transimus. conditiones in primis quibus hi qui ad dominū conuerti cupiunt recipiā tur in cenobijs. breui quātuz possumus studentes sermone cōplecti: quedā scilicet de egyptioꝝ: que dā de tabenensiotaru z regulis admiscentes. quorū i thebayde est cenobiū. q̄to numero populosius cū ctis tanto cōuersatiōis rigore districtius. Siquidē in eo plusq; quīq; milia fratruz sub vno abbate re guntur. tantaq; sit obedientia hic vbi taz prolixus monachorū numerus omni euo seniori suo subdi tus. quanta non potest apud nos vnus vni vel obe dire permodico tempore vel preesse.

Qua ratiōe vsq; ad vltimā senectutez apud eos in cenobijs perseuerēt. Cap. ij.

Quoruz tā longa perseuerātia τ humilitas atq; subiectio quemadmodū tam diuturna perduret quaue institutione formetur. per quam vsq; ad incuruaz senectam in cenobio perse uerent. opinor nos ante omnia debere perstringere. Tāta nāq; est q̄tā neminez i mōasterijs nr̄is igres suz ne āno qdez itegro tenuisse meminimꝰ. vt cū re nūciationis eorū primordia viderimus ꝯsequens fuisse itelligamꝰ vt i tā sublimia ꝑfectionis fastigia taliuz virorum fundamenta consurgerent.

Quo examine probetur qui in cenobio suscipiē dus est. Ca. iij.

Igit ābiēs qs itra cēobij recipi disciplinā n̄ an̄ prorsus admittit ꝙ diebꝰ dcē vl' eo ap̄lꝰ p̄ foribꝰ excubās. idiciū ꝑseuerātie ac desi derij sui pit erq; hūilitat ac patiētie demōstrauerit. Cūq; oīuz ꝑtereūtiū fratꝝ gēibꝰ ꝓuolutꝰ. τ ab vni uersis d̄ idustria r̄futatꝰ atq; d̄specꝰ. tāq; q n̄ r̄ligio

nis sed necessitatis obtētu mōasteriū optet ītrare. iniurijs quoq3 ꝛ exprobrationib⁹ multis affect⁹. expimētū dederit cōstātie sue. qualisq3 futurus sit ī tēptatiōib⁹ opprobriorū tolerātia declarauerit. atq3 ita fuerit explorato mētis ardore suscept⁹: diligētia sūma pquirit ne de pristinis facultatib⁹ suis ihesērit ei vel vni⁹ nūmi cōtagio. Sciūt eni3 cū sub mōasterij disciplina diuturnū eē nō posse: s3 ne humilitatis quidē aut obedītie apprehēsurū eē virtutē nec vlla cenobij pauptate ac districtiōe ptētū fore. si i pscietia eius pecunie qtulūcūq3 latitauerit: s3 vbi pmū exorta fuerit qlib3 occasiōe cōmotio. fiducia stipis illius animatum continuo de monasterio velut funda rotante fugiturum.

¶ Quare qui i monasterio recipiuntur nihil secū permittantur inferre. ca. iiij.

e t idcirco ne vsib⁹ qdē cenobij pfuturas suscipere ab eo pecunias acqescūt. Primū ne cōsidētia huius oblatiōis inflatus nequaq̄ se pauperiorib⁹ fratrib⁹ coequare dignet: tū ne p hāc elatiōnē nullaten⁹ ad humilitatē christi descēdēs. cū3 i disciplina cenobij nō possit pdurare. egressusq3 exīde ea q̄ i pricipio renūciatiōis sue spirituali feruore succēsus itulerat. tepefact⁹ postea nō sine iiuria monasterij sacrilego spiritu recipere atq3 exigere moliat. Qd̄ omnimodis obseruari debere: multis sūt experimētis frequēter edocti. Nā p alia minus cauta mōasteria simpliciter qdā suscepti. de eis q̄ itulerāt queq3 i dei opere fuerāt dispēsata. cū ingēti p⁹ blasphemia redibitionē poscere tēptauerūt.

¶ Cur q renūciāt suscepti i mōasterijs ppria vestimēta deponant: ꝛ ab abbate alijs iduātur. ca. v.

q uamobrē ita nudat qsq3 cū recept⁹ fuerit omni pstina facultate. vt ne ip3 qdē quo opt⁹ ē idumētū habere pmittat vlteri⁹. sed i pcilio fratrū pduct⁹ i mediū exuat ppijs. ac per man⁹ abbatis iduat mōasterij vestimētis: vt p h se nō solū vniuersis reb⁹ suis antiqs nouerit spoliatū. verūetiā oī fastu deposito mūdiali ad christi pauptatē ꝛ inopiā descēdisse: iāq3 opib⁹ sustētādū nō seculi arte qsitis nec de ifidelitate pristina resuatis. s3 de sāctis ac pijs mōasterij largitiōib⁹ militie sue stipēdia pcepturū. atq3 ide se deinceps vestiēdū alēdūq3 cognoscēs ꝛ nihil habere ꝛ nihilomin⁹ de crastino nō eē solicitū scdʒ euāgelij discat sētētiā: nec erubescat pauperib⁹ idē corpori fraternitatis eqri qb⁹ cōnumerari christus ꝛ quoꝝ se fratrē non erubuit nūcupare. quin potius glorietur domesticis eius factum se esse consortem.

¶ Qua causa vestimēta renūciantiū cū qb⁹ igressi sūt monasteriū a dispēsatore seruentur. ca. vi.

i lla vero q̄ deposuit vestimēta economo cōsignata tandiu resuant donec pfectus ꝛ cōuersatiōis eius ac tolerātie virtutem diuersis tēptatiōibus ac pbatiōib⁹ euidēter agnoscant. Et si qdē posse eū inibi pdurare tēpore pcedēte respexerit ꝛ i eodē quo cepit feruore psistere: indigētib⁹ eadē largiūtur. Sin vo quoddā ex eo murmuratiōis vitiū vel parue cuiuslib3 inobedītie culpā pcessisse deprehēderit: exuētes eū mōasterij qb⁹ idut⁹ fuerat vestimētis. ꝛ antiqs reuestitū vestimētis q̄ fuerāt sequestrata depellūt. Nullū eteni fas ē cū illis q̄ accepit abscedere: nec quēq3 patiūtur illis adhuc indui quē semel ab istitutiōis sue regula tepuisse puiderit. Unde ēt copia nulli penit⁹ palā discedēdi pcedit. nisi aut i morē fui fugacis captans dēsissimas tenebras nocte diffugiat: aut certe h ordīe ꝛ pfessiōe iudicat⁹ idign⁹ cū psusiōe ꝛ nota corā cūctis fratrib⁹ deposita veste mōasterij expellatur.

¶ Cur i mōasterio suscepti nō pmittāt stati pgregationi fratrum commisceri: sed xenodochio ante tradantur. cap. vij.

c um igitur qs suscept⁹ ꝛ hac pseuerātia q̄ dixim⁹ cōprobat⁹ ac depositis ppijs vestimētis habitu mōasteriali fuerit accict⁹. nō stati3 cōgregatiōi fratrū cōmisceri pmittit. s3 deputat seniori q seorsū haud lōge a vestibulo monasterij pmanēs h3 curā peregrinorū ꝛ aduenietiū deputatā. eisq3 omnē diligētiā susceptōis ꝛ humanitatis ipēdit. Cūq3 ibidē itegro āno deseruiēs absq3 vlla querela suū circa pegrinos exhibuerit famulatū: ibutus p hoc pma istitutiōe humilitatis ac patiētie atq3 i ea lōga exercitatiōe pcognit⁹. admiscēdus ex hoc pgregatiōi fratrū alij tradit seniori q decē iuniorib⁹ preest: quos sibi creditos ab abbate instituit pariter ꝛ gubernat: secundum illud sc3 quod ordinatum in exodo legimus per moysem.

¶ Quib⁹ pmū institutis iuniores exerceant. vt ad superādas oēs cōcupias proficiant. ca. viij.

c uius hec erit solicitudo ꝛ eruditio pricipalis p quā iunior itroduct⁹ ascēdere psequēter ēt culmīa pfectiōis sūma pualeat. vt doceat eum primitus suas vincere voluntates. que3 studiose in his ac diligenter exercēs hec illi semper iperare de industria curabit. que senserit animo eius esse contraria. Multis siquidē experimentis edocti tradunt monachos ꝛ maxie iuniores ne voluptate3 quidē cōcupiscētie sue refrenare posse. nisi prius mortificare p obedientia3 suas didicerit volūtates. Ideoq3 pnūciāt nullaten⁹ pualere vel irā vel tristitiā vel spiritū fornicatiōis extinguere. sed nec humilitatē cordis vera3. nec cū fratrib⁹ vnitatē perpetuā. nec firmā diuturnāq3 posse retinere concordiā. sed nec i cenobio quidē diutius pdurare eū. qui prius voluntates suas nō didicerit superare.

¶ Quare iuniorib⁹ iperet vt seniori suo nihil de cogitationibus suis subtrahant. ca. ix.

h is igitur institutis eos quos initiant velut elemētis qbusdā ac syllabis ibuere ad pfectionē atq3 informare festināt. p hec ad liquidū discernētes. vtrū ficta ꝛ imaginaria an vera sint humilitate fūdati. Ad qd̄ vt facile valeāt peruenire cōsequēter istituūt ur nullas pēitus cogitatiōes prurietes in corde perniciosa cōfusione celare. sed

confesti vt exorte fuerit. eas suo patefacere seniori. nec sup eaꝝ iudicio qcq̄ sue discretiōi ꝯmittere. ſʒ illō credere malū eē vel bonū qđ discusserit ac ꝓnūclauerit senioris examē. Itaqȝ fit vt i nullo circūuenire iuuenē callid⁹ inimic⁹ velut iexptū ignarūqȝ p̄ualeat. nec vlla fraude decipe queāt p̄uidet nō sua ſʒ senioris discretōe muniri. ꝛ suggestiōes suas velut ignita iacula quecūqȝ i cor ei⁹ iniecerit. vt seniorē celet nō posse suaderi. Alit qppe subtilissim⁹ diabol⁹ illudere vel deijcere iuniorē nō poterit. nisi cū eum seu p arrogātiā siue p verecūdiā ad cogitatōuʒ suarū velamē illexerit. Generale nāqȝ ꝛ euidēs idiciū diabolice cogitatiōis esse ꝓnūciant. si eā seniori cōfundamur aperire.

Quāta obediētia seniorib⁹ a iuniorib⁹ ēt i naturali necessitate tribuatur. cap. x.

Ost hec tāta obseruantia obediētie regula custodit. vt iuniores absqȝ p̄positi sui sciētia vel pmissu nō solū nō audeāt cellā ꝓgredi. ſʒ ne ipi qdē ꝯmuni ac naturali necessitati satisfacere sua auctoritate p̄sumāt. Sicqȝ vniuersa cōplere q̄cūqȝ fuerit ab eo p̄cepta. tanq̄ si a deo sint celit⁹ edita sine vlla discussiōe festināt. vt nōnunq̄ ēt ipossibilia sibimet ipata ea fide ac duotōe suscipiāt. vt tota v̄tute ac sine vlla cordis hesitatione pficere ea aut ꝯsūmare nitant. ꝛ nec ipossibilitatē qdeʒ p̄cepti pro senioris sui reuerētia metiant. De quoruʒ obediētia speciali nūc dicere p̄termitto. Exēplis. n. ipis eā paulo post tradere suo loco disponim⁹. si dominus nobis orōnib⁹ vestris dederit cōmeatū. Nūc istituta cetera ꝓsequamur. p̄termittētes illa ptexere q̄ i hac regiōe vel tradi mōasterijs vel ab ipis nequeūt custodiri. sicut i p̄faciūcula nr̄a facturos nos eē ꝓmisim⁹. q. s. nec laneis indumētꝭ vtant ſʒ lineis tātū. ꝛ ne ipis qdē duplicib⁹ qb⁹ vicarie p̄positus vnusqsqȝ sue decanie subministrat cuʒ illa qb⁹ vestiti sunt sorduisse cōsperexit.

Cuiusmodi cib⁹ apō eos dlicatissim⁹ hēat. ca. xi.

Llud quoqȝ ardūū atqȝ sublie gen⁹ ꝯtinētie simili p̄termittētes. i qua sūme reputātur dlitie si herba sale ꝯdita quā lapsaniū vocāt aqua diluta ad refectionē frīb⁹ apponat. alia qȝ ꝯplura his similia q̄ in hac ꝓuincia nec aeris tēperies nec q̄litas nr̄e fragilitatꝭ admittit. illa tātum mō ꝓsequar q̄ nulla carnis infirmitas non sit⁹ loci poterit ipedire. si ea nō fragilitas aīe ac tepor mentis ademerit.

Qđ ad sonitū pulsantꝭ ostiū nihil opis nō omittant studio celeriter accurrendi. cap. xij.

Taqȝ considentes itra cubilia sua ꝛ opi ac meditatiōi studiū parit ipendētes. cū sonituʒ pulsantꝭ ostiū ac diuersoꝝ cellulas pcutientꝭ audierit. ad orōnē eos. s. seu ad op⁹ aliqđ inuitantꝭ. certati e cubilib⁹ suis vnusqsqȝ ꝓrūpit. ita vt is q op⁹ scriptoris exercet. quā rept⁹ fuerit ichoasse litterā finire nō audeat. ſʒ in eodē pūcto quo ad aures ei⁹ sonit⁹ pulsantꝭ aduenerit. sūma velocitate ꝓsiliēs ne tātū qdē more interponat quātū cepti apicis ꝯsūmet effigiē. ſʒ ipsectā lineā littere derelīquēs nō tā opis cōpendia lucraue sectet. q̄ obediētie virtutē exeq toto studio atqȝ emulatōe festinet. Quā nō solū opi manuū seu lectōi vel silētio ꝛ qeti celle. verūetiā cūctꝭ v̄tutib⁹ ita p̄ferūt. vt huic iudicēt oīa postponēda. ꝛ vniuersa dispēdia subire cōtenti sint dūmō hoc bonū in nullo violare videantur.

Quā criminosū habeat si aliquid vel vilissimū quispiā suū dixerit. cap. xiij.

Nter ceteras eoꝝ istitutiones vel ꝯmēorare supfluū puto. s. nulli cistellaʒ. nulli peculiarē sportellā liceat possidere. nec tale aliqđ qđ velut ꝓpriū retinēs suo debeat cōmunire signaculo. Quos ita nouim⁹ oī ex pte nudos existere. vt p̄ter colobiū. maforte. caligas melotē. ac psiathiū. nihil āpli⁹ habeāt. cū i alijs quoqȝ mōasterijs i qb⁹ aliqua remissi⁹ indulgent. hanc regulā videam⁹ strictissime nūc vsqȝ s̄uari. vt ne verbo qdē audeat qs dicere aliqđ suū. magnūqȝ sit crimē ex ore mōachi ꝓcessisse. codicē meū. tabulas meas. graphiū meū. tunicā meā. caligas meas. proqȝ hꝭ digna penitētia satisfactur⁹ sit. si casu aliquo p surreptiōeʒ vl ignorātiā h⁹mōi v̄buʒ de ore ei⁹ effugerit.

Qđ licet multa pecunia de vniuscuiusqȝ ope cōgerat null⁹ tn̄ p̄sumat excedere statute sufficientie parcitateʒ. cap. xiiij.

Et cū tātos vnusqsqȝ eoꝝ quotidie d ope ac sudore proprio reddit⁹ cōferat mōasterio vt ex his sustentare nō solū suā valeat parcitatē verūetiā vsib⁹ possit exuberare multorū in nullo tn̄ inflat. nec sibi de tanto opis sui q̄stu ac sudore blādit. ſʒ p̄ter duo paxiacia q̄ trib⁹ vix denarijs ibidē distrahunt. nihil sibimet āpli⁹ vnusqsqȝ p̄sumit. Inter quos nullū peculiare op⁹ qđ pudet dicere. qđqȝ in nr̄is mōasterijs vtinā fieri nescirem⁹. n̄ dicā effectu. ſʒ ne cogitatiōe qdē ab aliquo pēnit⁹ affectat. Cūqȝ totā entbecā cenobij suā credat eē substātiā. cūctꝭqȝ reb⁹ vt oiuʒ dn̄s oēʒ curā solicitudinēqȝ ipēdat. ad retinēdā nihilomin⁹ arrepte nuditatꝭ v̄tutē. quā studet ad finē vsqȝ pfecte atqȝ iuiolabilit custodire. ita semetipʒ a cūctꝭ extraneū ꝛ ex oīb⁹ iudicat alienū. vt tanq̄ pegrinū se gerat ꝛ icolā istius mūdi. alūnūqȝ se potius mōasterij reputet ac ministrū q̄ dn̄m cuiuscūqȝ rei presumat.

De i modico apō nos studio habēdi. Ca. xv.

Ah hec nos mīsabiles qd dicem⁹. q i cenobijs cōmorātes. ac sub abbatꝭ cura ꝛ solicitudine cōstituti. peculiares circūferim⁹ claues. oīqȝ ꝓfessiōis nr̄e verecūdia ꝛ ꝯfusione calcata. ēt anulos qb⁹ recōdita p̄signem⁹ in digitꝭ palā gestare nos nō pudet. qb⁹ nō soluʒ cistelle vel sporte. sed ne arche qdeʒ vel armaria ad ea que cōgerimus vel que egressi de seculo reseruauim⁹ cōdenda sufficiunt quiqȝ ita nonnunq̄ pro vilissimis nullqȝ reb⁹ accendimur. eas dūtaxat velut ꝓprias vendicantes. vt si quis vel digito quicq̄ ex his contrecta

re presumpserit.tanta contra eum iracūdia supple amur.vt cōmotionez cordis nri a labijs ac tota q̄dem corporis indignatōe reuocare nō possimus. Sed ꝑtermissis nris vicijs.ꝛ his q̄ nec cōmemorari qdem dignū est silentio tradit̄ ſm illud eloquiū nō loquat̄ os meū opa hoīz.virtutes poti⁹ q̄ apud illos sunt ꝛ h̄ q̄ nos quoqz oī studio debem⁹ appetere.cepto narratiōis ordine ꝓsequamur. ipsasqz iam regulas ac typos cursim breuiterqz ponamus vt ꝑuenientes post hec ad quosdā act⁹ ꝛ opa seniorū q̄ studiose memorie mādare disponim⁹.h̄ q̄ nra expositione digesta sunt velut testimonijs validissimis roborem⁹ vniuersa que diximus exemplis eorum potius ac vite auctoritate firmantes.

¶ De regulis diuersarū correctionū. cap.xvi.

Si qs igit̄ gillonē fictilē quē ibi baucalem nūcupāt aut huiusmodi aliō casu aliquo fregerit.aut ꝑdiderit aliqd.non aliter negligentiā suā q̄ publica diluet penitētia.cūctiqz i synaxi fratrib⁹ cōgregat̄ tandiu ꝓstrat⁹ in terrā veniam postulabit.donec orōnū cōsūmat̄ solēnitas ipetratur⁹ eā cū iussus fuerit abbat̄ iudicio de solo surgere. Eodez mō satisfaciet qsqs ad opus aliqđ accersit⁹.vel ad cōgregationē solitā tardi⁹ occurrerit aut si decantās psalmū vel modicū titubauerit. Similit̄ si supfluo.si duri⁹.si ꝯtumaci⁹ respōderit.si negligenti⁹ obseqa iniūcta ꝯpleuerit.si vel leuit̄ murmurauerit.si lectionē opi vel obedientie ꝑferēs officia statuta segni⁹ fuerit execut⁹.si dimissa synaxi nō cōcit⁹ ad cellā recurrere festinauerit.si cū aliquo vl' ad modicū substiterit.vel si ad punctuz temporis vspiam secesserit. si alterius tenuerit manuz.si cū illo q cellule sue cohabitator nō est ꝯfabulari quātuluncūqz ꝑsumpserit.si orauerit cū illo q ē ab oratiōne suspensus.si parentū quēpiā vel amicoꝝ secularīū viderit.vel colloquut⁹ eis sine suo fuerit seniore si epistolā cuiuscūqz suscipe si rescribere sine abbate suo tēptauerit.Hucusqz ꝛ in huiusmodi ac similibus admissis.ꝓcedit aiaduersio spetialis.Residua vero q̄ apud nos idifferent̄ admissa.a nobis quoqz rep̄hensibili⁹ sustinent̄.i.apta ꝯuicia.manifesti cōtēpt⁹ contradictōes tumide libera ꝛ effrenata ꝓcessio familiaritas apđ feminas.ire.rixe.simultates ꝛ iurgia.opis peculiaris ꝑsumptio.philargyrie cōtagio affect⁹ atqz possessio rerū supfluarū q̄ a ceteris fratrib⁹ nō habent̄.extraordinaria ac furtiua cibi ꝑceptio ꝛ his similia.nō illa increpatiōe qua diximus speciali s; vel plagis emēdant̄ vl' expulsiōe purgāt̄.

¶ Quib⁹ auctorib⁹ sit iuentū vt reficientib⁹ frib⁹ sacre lectiones in cenobijs recitent̄ ꝛ quantū apud egyptios prebeatur silentium. cap.xvij.

Illud aūt vt reficientib⁹ frib⁹ sacre lectiones in cenobijs recitent̄.non de typo egyptioꝝ ꝓcessisse sed de capadocum nouerimus. Quos nulli dubiū est non tā spiritalis exercitationis causā q̄ ꝯpescende supflue ociosēqz cōfabulationis gratia.ꝛ maxie ꝯtentionū q̄ plerūqz solent in conuiuijs generari.hoc statuere voluisse.videntes eas alit̄ apud se nō posse cohiberi. Apđ egyptios ei vel maxie tabenensiotas tantū silentiuz ab oib⁹ exhibet̄.vt cū in vnū tāta nūerositas fratrū refectionis obtentu ꝯsederit.null⁹ nec mutire qdē audeat pret̄ euz qui sue decanie preest. Qui tn̄ si quid mense supinferri vel auferri necessariū ēē ꝓuiderit. sonitu poti⁹ q̄ voce significat. Tantaqꝫ vescentibus eis silētij hui⁹ disciplina fuat̄.vt cucullis vltra oculoꝝ palpebras demissis.ne.s.liber aspectus habeat curiosius copiā euagandi.nihil āpli⁹ ītueant̄ q̄ mēsam ꝛ appositos in ea vel quos ex ea capiunt cibos ita vt quēadmodū vel quantū reficiat alius nullus inuicem notet.

¶ Quod illicitū sit extra mensam cōmunez qcq̄ cibi potusue gustare. cap.xviij.

Praeter q̄ vel postq̄ legitimā cōmunēqꝫ refectionez ꝑcipiant sūma cautiōe fuat̄ ne extra mensaz qcq̄ cibi penit⁹ ori suo qsq̄ indulgere presumat.vt incedentib⁹ ꝑ hortos ꝛ pomaria cū passim blandeqꝫ ꝑ arbores poma pendentia nō solū obijciant se pectorib⁹ transeuntiū.verū etiā strata ꝑ terrā conculcanda pedib⁹ offerant.atqꝫ ad colligendū parata facile ad consensuz cōcupiscētie illicere valeant intuentes.ꝛ oportunitate vel copia q̄uis districtos atqꝫ abstinentissimos ad sui desiderīū ꝓuocare.sacrilegiū ducat̄ nō modo qcq̄ ex his degustare.verū etiā manu cōtingere.absqꝫ eo quod palā cūcti in cōmune reficientibus exhibet̄.ꝛ ad ꝑcipiendū economi dispensatione ꝑ fratrū obsequia publice ministratur.

¶ Queadmodū ꝑ palestinā vl' mesopotamiā quotidiana frib⁹ exhibeant̄ obsequia. cap.xix.

Ne quid sane de institutis cenobioꝝ ꝑtermisisse videamur.queadmodum quotidiana fratribus etiā ꝑ alias regiōes exhibeant̄ obsequia.cōmemorandū breuit̄ puto. Per cūctaz nanqꝫ mesopotamiā.palestinā ꝛ capadociā ac totū orientez.singulis hebdomadib⁹ vicissiz fratres ad hec officia sibi reddenda succedunt.ita vt scđm cenobij multitudinez ministroꝝ quoqz numer⁹ deputet̄. Que explere tanta deuotione ꝛ hūilitate ꝓperant quanta nullus seruoꝝ dirissimo dn̄o ac ꝑpotenti exhibet suū famulatū.ita vt ne istis qdez solis cōtenti obseqis que canonico iure soluunt̄.etiā nocte surgentes illos quibus specialit̄ hec manet cura studio suo releuent.ꝛ ea que ab ip̄is ꝑficienda sunt furtim ꝑuenientes implere contendāt. Has aūt septimanas vnusqsqz suscipiens.vsqz ad cenā dominici diei ministraturus obseruat. Qua peracta ministeriuz totius hebdomadis ita ꝯcludit̄.vt hi quibus succedendum est.conuenientibus in vnum fratribus ad concinendos psalmos quos quieturi ex more decantant.omnibus in ordine pedes lauent. hanc sc; ab eis pro labore toti⁹ septimāe benedictionis mercedem fideliter expetentes.vt eos explentes mandatum christi emissa generaliter ab oibus

fratribus oratio prosequatur. que vel pro ignorationibus intercedat vel pro admissis humana fragilitate peccatis. et commendet deo velut sacrificium pingue consumata eorum deuotionis obsequia. Et ita secunda sabbati post matutinos hymnos aliis rursum succedentibus vtensilia in quibus ministrauerant ac vasa consignant. que tanta solicitudine curaque suscipientes custodiunt. ne quid ex eis iminuatur vel pereat. vt credant se etiam pro minimis quibusque vasis tanquam pro sacrosanctis rationem non solum dispensatori presenti sed etiam domino reddituros. si forte aliquid ex eis negligentia eorum fuerit iminutum. Cuius discipline que modus sit vel quanta fide et cautione seruetur. vno testimonio quod exempli gratia ponam poteritis agnoscere. Sicut enim studemus satisfacere vestro feruori. quo plenam vniuersorum cognitionem desiderantes etiam ea que optime nostis hoc libello vobis cupitis iterari. ita veremur mensuram breuitatis excedere.

¶ De tribus lenticule granis ab economo repertis. cap. xx.

In septimana cuiusdam fratris cum preteriens economus tria lenticule grana vidisset iacere in terra que hebdomadario festinanti dum ea prepararat coctioni inter manus cum aqua qua diluebantur elapsa sunt. confestim super hoc abbatem consuluit. A quo velut interuersor neglectorque sacri peculii iudicatus ab oratione suspensus est. Cuius negligentie reatus non aliter ei remissus est. nisi eum publica penitentia diluisset. Non solum enim seipsos non esse suos. sed etiam omnia que sua sunt credunt domino consecrata. Propter quod si quid fuerit in monasterio semel illatum. vt sacrosanctum cum omni decernunt reuerentia debere tractari. Tantaque fide vniuersa procurant atque dispensant. vt etiam ea que despectui habentur paruaque reputantur ac vilia. si vel loco mouerint vel competentius collocauerit. si gillonem aqua impleuerint. si ex eo cuique obtulerit ad bibendum. si tenuem festucam de oratorio cellaue summouerit. mercedem se consequuturos a domino tota credulitate confidant.

¶ De spontaneo quorundam fratrum misterio. ca. xxi.

Quibus fratres in quorum septimana cum accidisset tanta lignorum penuria vt non esset penitus vnde soliti cibi fratribus pararentur. et donec possent coempta deferri vt xerofagia contenti essent abbatis fuisset auctoritate preceptum. essetque hoc vniuersis placitum. nec quisque posset vllum coctionis sperare pulmentum. illos velut qui fructu ac mercede sui laboris et obsequii fraudarentur. si in ordine vicis sue cibos fratribus non secundum consuetudinem parauissent. tantum sibi spontanei operis ac solicitudinis indixisse. vt in illis aridis ac sterilibus locis in quibus ligna nisi de fructiferis arboribus excidantur omnimodis nequeunt inueniri. nec enim vt apud nos vlla repiuntur frutecta siluestria per extenta auia discurrentes. et heremum que versus mare mortuum tendit obeuntes. festucas tenues ac spinulas quas ventus huc illucque disperserat. suo sinu et gremiis colligentes. cunctam solennitatem ciborum spontaneis obsequiis prepararent. ita vt de solita prebitione nihil paterentur iminui. tanta fide hec sua munia fratribus exhibentes vt etiam cum illos honeste posset vel lignorum excusare penuria vel abbatis imperium pro fructu suo atque mercede noluerint hac abuti licentia.

¶ De egyptiorum typo qui est super quotidianis fratrum statutus obsequiis: cap. xxii.

Et dicta sint secundum typum vt prefati sumus totius orientis. quem etiam in partibus nostris necessario dicimus debere seruari. Ceterum apud egyptios quibus maxima cura est operis non est hebdomadarum mutua vicissitudo. ne sub occasione huius officii omnes ab operis canone impediantur. sed vni probatissimo fratrum celarii vel coquine cura committitur. qui perpetuo donec vires eius vel etas admittit. iugiter opus istud exerceat. Non enim magno labore corporis fatigatur. quia nec tanta cura inter eos parandorum ciborum vel coctionis impenditur. quippe qui maxime xerofagiis vel homofagiis vtuntur et apud quos secta singulis mensibus porrorum folia lapsania. salfrictum oliue pisciculi minuti salliti. quos illi menominia vocant. summa voluptas est.

¶ De obedientia abbatis iohannis per quam vsque ad prophetie profectus est gratiam. cap. xxiii.

Et quoniam hic liber de institutione est eius qui renunciat huic mundo per quam scilicet introductus ad humilitatem veram et obedientiam perfectam ceterarum quoque virtutum culmina possit ascendere. necessarium reor quedam seniorum gesta quibus per hanc enituere virtutem exempli gratia sicut promisimus explicare. de multis admodum pauca carpentes. vt studentibus sublimiora sectari. non solum incitamentum ex his vite perfecte. sed etiam propositi forma procedat. Quaobrem duos vel tres pro libelli huius compendio de tam innumera patrum multitudine proferentes ponimus. Primum abbatem iohannem qui commoratus est iuxta licum quod est oppidum thebaydis. quique propter obedientie virtutem vsque ad prophetie gratiam sublimatus sic vniuerso claruit. orbi vt etiam regibus mundi huius merito suo redderetur illustris. Nam cum in extremis vt diximus thebaydis partibus commaneret. non ante presumebat theodosius imperator ad prepotentium bella tyrannorum procedere quam oraculis illius animaretur atque responsis. Quibus confidens velut celitus sibi delatis. trophea de bellis desperatis atque hostibus reportabat.

¶ De ligno arido quod idem abbas iohannes ad arbitrium senioris sui quasi adolendum rigare non destitit. cap. xxiiii.

Hic itaque beatus iohannes ab adolecentia sua vsque ad perfectam ac virilem eta-

tē seniori deseruiens donec ille in huius vite conuersatione durauit. tanta humilitate inhesit eius obsequijs. vt ipsi quoqꝫ seni stuporem summum obedientia eius incuteret. Cuius hanc virtuteꝫ vtrum de vera fide ac profunda cordis simplicitate descenderet an affectaticia esset ꝛ quodāmodo coacticia: atqꝫ ad imperantis faciem prebere tur volens manifestius explorare. quamplura ei etiam superflua minusqꝫ necessaria vel impossibilia frequentius iniungebat. Ex quibus tria ponam. per que manifestari possit volentibus scire vel mentis eius vel subiectionis integritas. Sūpsit itaqꝫ de lignario suo senex virgultum. quod olim excisum vsibus foci fuerat preparatum. duꝫqꝫ coctionis retardaret occasio. non modo aridū sed prope putridum iacebat temporis vetustate. Cumqꝫ hoc coram ipso fixisset in terram. precepit aduecta aqua quotidie bis rigari. vt scilicet diurnis humoribus radicatus. atqꝫ per aquam in arborem diffusis ramis reuiuiscens. amenitatem oculis atqꝫ vmbraculuꝫ in estu feruenti subter residentibus exhiberet. Quod preceptuꝫ veneratione solita sine vlla impossibilitatis consideratione suscipiens adolescens. ita quotidianis diebus expleuit. vt aquam per duo ferme milia indesinenter apportans. nullatenus lignum rigare cessaret. atqꝫ per totuꝫ anni spaciuꝫ non infirmitas corporis. non festiuitas solennitatis. non occupatio necessitatis vllius que illuꝫ etiam honeste excusaret ab executione mandati. non deniqꝫ hyemis asperitas intercedens ab huius obseruatione precepti potuerit impedire. Cumqꝫ eius hanc sedulitatē tacitus senex latenter diebus singulis exploraret. ꝛ videret eū simplici cordis affectu mandatuꝫ suum velut diuinitus emissum sine vlla permutatione vultus vel rationis discussione seruare. sinceram. humilitatis eius obedientiā comprobans. pariter etiam miserans taꝫ longum laborem queꝫ per totum anni spacium studio deuotionis īpenderat. ad virgultū aridū accedens o inquit iohannes misit ne radices hec arbor an non. Cumqꝫ ille se nescire dixisset. senex velut inquirens rei veritatē. ꝛ tāqꝫ tēptās vtrūnā suis radicibus niteretur. euulsit coram ipso leui cōmotione virgultū. sicqꝫ proijciens illō precepit vt deinceps rigare desineret.

De proiecto ab abbate iohāne vase vnico olei ad senioris īperiū.

Capitulum. xxv.

Atqꝫ cū huiusmodi exercitijs eruditus quotidie iuuenis in hac parendi virtute succresceret. ꝛ humilitatis eius enitesceret gratia. atqꝫ obedientie sue suauis odor per monasteria vniuersa fragraret. quidam fratrum probationis immo edificationis obtentu venientes ad senem. cum subiectionem eius quam audierant mirarentur. vocans euꝫ repente senex ascēde ait ꝛ sumens lenticulam olei. que sola in heremo suis vel aduenientium vsibus liquorem pinguedinis tenuissimum ministrabat. deorsum proijce per fenestram. Quam ille cum ad superiora concitus peruolasset. per fenestram proferens cōminuendam dimisit ad terram. parum cogitans vel retractans precepti ineptiaꝫ. diurnam necessitatem. infirmitatem corporis. penuriam sūptuum. heremi squalentis angustias ac difficultates in qua etiā si pecunia suppeditaret. nihilominꝰ pdita species inueniri repararíqꝫ non posset.

Quēadmoduꝫ abbas iohannes suo obedierit seniori ad aduoluenduꝫ saxuꝫ quod ne a multis quideꝫ possibile erat moueri.

Capitulum. xxvi.

Alijs rursuꝫ edificari cupientibus obedientie huius exemplo. vocans eum senior. curre inquit iohannes. saxum illō huc aduolue qꝫtotius. Qui confestim saxum immane quod turbe multe hominuꝫ vel mouere nō possent. applicita nunc ceruice. nunc toto pectore. tanto nisu atqꝫ conatu prouoluere contendebat. vt sudore omniuꝫ membrorum suorum non solum totuꝫ infunderet vestimentuꝫ. sed etiam saxuꝫ ipsum suis ceruicibus humectaret in hoc quoqꝫ paruꝫ metiens impossibilitateꝫ precepti vel facti pro reuerentia senioris ꝛ obsequij simplicitate sincera. qua credebat senē tota fidē nihil posse in cassuꝫ ac sine ratione precipere.

De humilitate ꝛ obedientia abbatis mutij quā in proijciendo in fluuiū paruulo filio ex precepto senioris non hesitauit īplere.

Capitulum. xxvij.

Hucusqꝫ abbatis iohannis pauca dixisse de multis sufficiat. nunc abbatis mutij factum memoria dignum cōprehendam. Hic nanqꝫ abrenunciare desiderans huic mundo. tandiu pforibus monasterij excubās perdurauit. donec imobili perseuerātia sua contra omnem consuetudinem cenobiorum cum filio suo paruulo qui octo circiter erat annoruꝫ vt susciperetur eliceret. Cumqꝫ tandem recepti fuissent. confestim non solū diuersis prepositis traditi. veruꝫ etiaꝫ celle habitatione seiuncti sunt. ne scilicet iugi visione paruuli reminisceretur pater ex omni sua quaꝫ renuncians abiecerat facultate atqꝫ affectione carnali saltēꝫ sibi filiuꝫ superesse. ꝛ quemadmoduꝫ se iaꝫ diuiteꝫ non esse sciebat ita etiaꝫ patreꝫ se esse nesciret. Quod vt plenius probaretur vtruꝫ videlicet plus faceret affectionem sanguinis ac suorum viscerum charitatem. an obedientiaꝫ et mortificationeꝫ christi quam renuncians quisqꝫ pro eius debet amore preferre. de industria negligebatur paruulꝰ. pānis potius qꝫ vestientis indutus. sordibus quoqꝫ ita obsitus ac fedatus. vt offendere potius qꝫ delectare paternos oculos posset quotiens ab

eo fuisset aspectus. sed etiã colaphis atq alapis expositus diuersorũ. quas plerunq sub obtutibus suis innocenti paruulo etiam gratis cernebat inferri. ita vt nunq genas eius nisi lachrymarum sordentibus vestigijs videret infectas. Cunq taliter infans sub oculis eius p dies singulos ageretur. pro amore nihilominus christi z obedientie virtute rigida semper atq immobilia patris viscera permanserunt. Non enim iam reputabat suum filium quem secũ pariter obtulerat christo. nec curabat de presentibus eius iniurijs. sed potius exultabat quod eas nequaq i fructuose cernebat tolerari. parum cogitans de lachrymis eius. sed de propria humilitate ac perfectione solicitus. Quam districtionem mentis illius atq immobilem rigorem peruidens cenobij senior. ad comprobandam penitus animi ei9 constantiam. cum plorare quadam die vidisset ifantem. simulans se aduersus eum commotũ precepit patri vt tolens eũ iactaret in flumen. Tũc ille velut a domino sibi hoc preceptum esset. confestim celeri cursu rapiens filium vlnis proprijs vsq ad oram fluminis aduexit iactatur9. Qđ profecto feruore fidei z obedientie eius fuisset opere consumatum nisi procurati fuissent de idustria fratres qui solicite ripam fluminis obsiderent. proiectunq iam z quodammodo de fluminis alueo paruulum rapuissent. z consummationem precepti obsequio patris ac deuotione cõpletam. ab effectu operis atqz ab ipso fine reuocassent.

¶ Quemadmodũ reuelatum sit abbati de patre mutio opus eum abrahe fecisse. z q defuncto eidem abbati idem pater mutius in monasterij administratione successerit.

Capitulũ xxviij.

Cuius fides atq deuotio intantum deo fuit accepta. vt diuino statiz testimonio comprobata sit. Reuelatum nanq est continuo seniori. hac eum obedientia abrahe patriarche opus implesse. Cunqz breui tẽpore trãsacto idem abbas cenobij de mundi huius commoratione migraret ad dominum. hunc preponens cunctis fratribus successorẽ sibi atqz abbatẽ monasterio dereliquit.

¶ De obediẽtia fratris q decẽ sportas circũferẽs publice distraxit ad abbatis iperiũ.

Capitulũ xxix.

Non tacebimus cognitum fratrem sm seculi huius ordinem summe familie. Nã patre comite ac ditissimo oriund9 fuit. studijs quoqz liberalibus non mediocriter institutus. Qui relictis parentibus cum ad monasterium peruolasset. ad comprobandam mentis humilitatem vel fidei eius ardorem confestiz ei a seniore preceptum est. vt decẽ sportas quas necesse non erat publice venditari ceruicibus suis onerans distrahendas per plateas circunferret. adiecta conditione qua diutius in hoc officio retineretur. vt si forte eas vnus pariter coemere voluisset non cederet sed. singilati eas querentibus venundaret. Quod ille tota deuotione cõpleuit. z omni confusionis verecundia pro nomine ac desiderio christi calcata sportas hũeris suis imponens precio statuto distraxit. ac pecuniaz ad monasteriũ reportauit. nequaq perterritus taz vilis z insueti officij nouitate. nec cõsiderans indignitatẽ rei. nataliũqz splendorez ac venditionis iniuriaz. duz illaz christi hũilitatẽ que vera nobilitas. per obedientie gratiaz desiderat obtinere.

¶ De abbatis pynusij hũilitate qui relicto cenobio celeberrimo cui presbiter preerat. longinquũ monasteriũ in quo velut incipiens susciperetur desiderio subiectionis expetijt.

Capitulũ xxx.

Martat nos libelli modus ad finez tẽdere. sed obedientie bonũ que inter ceteras virtutes primatuz tenet. non patitur nos eorũ gesta qui per hanc claruerunt penitus silentio preterire. Propter quod vtrunqz congrue tẽperantes idest tã breuitati q stu diosorum desiderijs atqz vtilitatibus seruientes. vnum adhuc ponemus humilitatis exemplum. quod non ab incipiente sed a perfecto atqz abbate completum. non solum iuniores instruere. sed etiam seniores ad perfectam humilitatis virtutẽ lectione sua poterit incitare. Uidimus itaqz abbatem pynusium qui cum esset immanis cenobij presbiter. quod est in egypto non longe a panesisi ciuitate. z pro ipsa reuerẽtia vel vite sue vel etatis vel sacerdotij cunctis honorabilis ac venerãdus existeret. videns se pro hoc ipso humilitatez illam quam secundũ sue mentis ardorez concupierat exercere non posse. nec habere quo virtutem desiderate subiectionis extenderet. clam fugiens de cenobio secessit solus in thebaydos vltimas partes. Ibiqz deposito habitu monachorũ assumpta seculari veste cenobium tabenensiotaruz expetijt. quod sciebat cunctis esse districtius z in quo se vel pro longitudine regiõis credidit ignorandũ vel pro magnitudine monasterij ac multitudine fratrum facile posse celari. Ubi diutissime preforibus perseuerans. cunctorum fratrum genibus prouolutus vt susciperetur summis precibus exorabat. Cunqz multo despectu tandem fuisset admissus. quod scilicet decrepit9 senex z qui omnem suam peruixisset etatez ingredi cenobium postularet quo tempore iam ne de seruire quidem suis voluptatibus preualeret. ac ne hoc quidem ipsum causa religionis expetere eum assererent. sed famis z inopie necessitate cõstrictum. vt seni nulliqz operi penitus apto horti cura diligentiaqz mandatur. Quam sub alio

De bono obedientie

De abbate Pynusio

fratre iuniore qui eū sibi creditū retinebat exercens sic eidem subdebatur tantaqꝫ obedientia ōsideratam humilitatis excolebat virtutē. vt nō solum ea que ad horti curam diligentiamqꝫ pertinebant. verum etiā vniuersa officia que cunctis erant aspera vel indigna. atqꝫ ab omnibus ducebantur horrori. tota quotidie sedulitate compleret. Quamplura etiam nocte consurgens ita furtiꝫ nullo teste vel conscio tenebris occullentibus visuꝫ efficiebat. vt penitus auctorem operis nēo deprehenderet. Cumqꝫ ibidē triennio delitescens dispersis per vniuersam egyptuꝫ vbiqꝫ fratribus quereretur. a quodam tandem visus qui de egypti partibus commearat. vix potuit pro humilitate habit⁹ sui ac vilitate officij qđ gerebat agnosci. Naꝫ sarculo deorsum incuruus laxabat oleribus terram. deinde stercus humeris suis aduectans eorum radicibus ingerebat. Cumqꝫ hec intuens frater super agnitione eius diutissima fuisset hesitatione detentus. propius tandē accedēs ꝛ non solum vultuꝫ sed etiaꝫ sonuꝫ vocis diligenter explorans. ad pedes eius cōminus procidēs primo quidem super hoc stuporem sūmum vidētibus cunctis incussit. cur videlicet istud fecerit ei qui apud ipsos velut nouicius ac de seculo nuper egressus habebatur extremus. post vero miraculo sunt maiore perculsi. cum eius nomē quod apđ ipsos quoqꝫ magna fuerat opinione cōpertuꝫ ꝑtinus prodidisset. A quo vniuersi fratres prioris ignorantie veniaꝫ postulantes. ꝙ eum videlicet tanto tempore inter iuniores ac paruulos deputassent. inuituꝫ ac flenteꝫ quod inuidia diaboli digna sibi fuisset cōuersatione atqꝫ humilitate fraudatus. quaꝫ diutissime requisitaꝫ tandeꝫ aliquando se inuenisse gaudebat. nec meruisset vitaꝫ suaꝫ in illa quaꝫ arripuerat subiectione finire ad propriū cenobium reduxerūt. custodiētes eū summa diligētia. ne ab eis quoqꝫ similit̄ quoꝙ dilapsus aufugeret.

¶ Quemadmoduꝫ abbas pynufius reductus in monasteriuꝫ suuꝫ modico tēpore cōmoratus iterū fugerit in partes syrie.

Capituluꝫ. xxxi

Ubi cuꝫ fuisset modico tempore demoratus. eodeꝫ rursus humilitatis desiderio atqꝫ ardore succensus. captans nocturna silentia ita diffugit. vt iam prouinciā non vicinaꝫ sed ignotas ꝛ alienas longeqꝫ diuisas regiones expeteret. Naꝫ conscendens naueꝫ in palestine partes cōmeare festinauit. credens se tutius latitaturuꝫ. si ad illa semetipsuꝫ asportaret loca. in quibus ne nomen quidem suuꝫ fuisset auditum. Quo cuꝫ aduenisset. nostruꝫ monasterium protinus expetiuit. quod non longe fuit a speleo in quo dominus noster iesus christus ex virgine nasci dignatus est. In quo permodico tēpore delitescens. secunduꝫ sententiaꝫ domini tanꝙ ciuitas super montē posita diutius abscondi non potuit. Nā continuo quidaꝫ fratruꝫ qui ad loca sancta de egypti partibus orationis causa conuenerant. agnituꝫ euꝫ sūma vi precū ad cenobiū suuꝫ reuocarunt.

¶ Que precepta dedit ideꝫ abbas Pynufius fratri quē in suo mōasterio sub nostra recipiebat presentia.

Capituluꝫ. xxxij.

Hunc igitur seneꝫ prō illa que nobis fuerat apud ipsuꝫ in mōasterio nostro familiaritas. cuꝫ post hec in egypto studiosissime requisissemus. exhortationeꝫ quā dedit fratri queꝫ sub nostra presentia in cenobio suo recipiebat. qꝛ puto ex hac posse aliquid instructionis accidere. animus est opusculo huic intexere. Nosti ait quot diebus preforibus excubans. hodie sis receptus. Cuius difficultatis causam primitus debes agnoscere. Poterit eniꝫ tibi in hac via quā ingredi concupiscis multū conferre. si ratione eius agnita ad christi seruitiū cōsequenter ac sicut oportet accesseris.

¶ Quod sicut magna rēuneratio monacho debetur secundū institutionē patrū laboranti. ita et pena similiter tribuatur. ꝛ idcirco non debeat qs facile admitti in monasterio.

Capitulū. xxxiij.

Sicut nanqꝫ immensa gloria fideliter seruientibus deo ac secundū regule institutionē ei coherentibus repromittitur in futurū: ita pene grauissime preparantur his qui tepide eā negligenterqꝫ fuerint executi. ꝛ secundū hoc ꝙ professi sunt vel quod ab hominibus esse creduntur fructus etiam congruos sanctitatis eidē exhibere neglexerint. Meli⁹ est. eni secundū scripture sententiā non vouere quenqꝫ ꝙ vouere ꝛ nō reddere. ꝛ maledictus q facit op⁹ dei negligenter. Ideo igitur a nobis diutissime refutatus es. non quia tuā vel omniū salutē non toto desiderio cupiamus amplecti. ꝛ his qui ad christū cupiūt peruenire etiā procul occurrere nō optemus. sed ne temere recipiētes. ꝛ nos apđ deū leuitatis. ꝛ temetipsum reū grauioris supplicij faceremus. si ad presens facile suscept⁹. nec pōdus professionis huius intelligēs. vel destitutor post hec vel tepidus extitisses. Quāobrem ipsā causā abrenunciationis debes in primis agnoscere. Qua perspecta. quid te conueniat agere ex eius ratione manifestius instruaris.

¶ Quod abrenunciatio nostra nihil sit aliud ꝙ mortificatio ꝛ imago crucifixi.

Capitulū. xxxiiij.

Abrenunciatio nihil est aliđ ꝙ crucis ac mortificatiōis indiciū. Ideoqꝫ noueris hodierno die te huic mundo ꝛ actibus eius ac desiderijs esse defunctū. teqꝫ secundum apostolum mūdo huic esse crucifixum tibiqꝫ hunc mondum

Considera ergo conditiones crucis sub cuius te deinceps sacramento oportet in hac luce versari. quia iā tu non viuis. sed ille viuit in te qui est crucifixus pro te. Eo ergo habitu ac figura qua pro nobis in patibulo fuit ille suspensus. nos quoqꝫ necesse est in hac vita degere. vt scilicet secūdū dauid affigentes timore domini carnes nostras. vniuersas voluntates nostras ac desideria nō nostre concupiscentie seruientia. sed mortificationi eius habeamus affixa. Sic eni domini preceptū iplebimus dicentis. qui non accipit crucē suam ꝛ sequtur me. nō est me dign⁹. Si forte dicas. Quomodo potest homo crucē suā iugiter portare. vel quemadmodū viuens quis potest eē crucifixus. Audi rationē breuiter.

Quod crux nostra timor domini sit. Capitulū. xxxv.

Crux nostra timor domini est. Sicut ergo crucifixus quis iā non pro animi sui motu membra sua quoqꝫ mouendi vel conuertendi habet potestatē. ita ꝛ nos voluntates nostras ac desideria non secundū id quod nobis suaue est ac delectat ad presens. sed secunduꝫ legem domini quo nos illa constrinxerit applicare debemus. Et sicut is qui patibulo crucis affigitur. non iam presentia contēplatur. nec de suis affectationibus cogitat. non pro die crastino solicitudine curaqꝫ distenditur. nulla possidēdi cōcupiscentia permouetur. nulla superbia. nulla cōtentione. nulla emulatione succenditur. non de pꝛesentibus dolet iniurijs. non preteritaruꝫ iā recordatur. seqꝫ cū adhuc spirat in corpore cunctis elementis credit esse defunctū. illuc premittens sui cordis intuituꝫ. quo se non dubitat illico trāsituruꝫ. ita nos quoqꝫ timore dn̄i crucifixos oportet his omnibus idest non solū carnalib⁹ vicijs verū etiā ipsis elementis mortuos esse. illuc habentes oculos anime nostre defixos quo nos sperare debem⁹ momentis singulis migraturos. Hoc. n. mō mortificatas poterim⁹ vniuersas concupiscētias nostras ꝛ affectus habere carnales.

Quod renunciatio nostra nihil ꝓsit si ijsdē quib⁹ renunciauimus iplicemur. Cap. xxxvi.

Caue ergo ne quid aliquando eoꝝ resumas que renuncians abiecisti. ꝛ contra domini interdictuꝫ de agro euangelice operationis reuersus. inueniaris tunica tua qua te expoliaueras reuestiri. neqꝫ ad humiles terrenasqꝫ mundi huius concupiscentias ac studia reuoluaris. ꝛ contra euangelij mandatū de perfectionis tecto descendens. tollere aliquid presumas ex his que abrenuncians abdicasti. Caue ne parentū. ne affectionis pristine recorderis. ꝛ ad curas huius seculi solicitudinesqꝫ reuocatus. secūdū saluatoris sententiā ponens manū tuā super aratrū ꝛ aspiciens retro. regno celoꝝ aptus esse non possis. Caue ne quando supbiā quā nunc incipiēs ardore fidei ac pia hūilitate calcasti. cū ceperis psalmoꝝ vel ꝓfessionis hui⁹ quādā noticiam degustare. paulatī elatus resuscitare mediteris ac secūdū apl'i sententiā q̄ destruxisti iterū reedificans preuaricatorē cōstituas temetipsuꝫ. sꝫ potius vt in hac nuditate quā corā deo ꝛ angelis eius ꝓfessus es ad finē vsqꝫ ꝑdures. In hac quoqꝫ hūilitate ac patientia. qua vt susciperis i monasterio decē dieb⁹ prefori⁹ perseuerans multis lachrymis iplorasti. non solūmodo persistas. verū etiā proficias atqꝫ succrescas. Satis. n. miserū est vt cū debeas a rudimentis ac primordijs tuis ꝓuehi ꝛ ad perfectionē tendere. et ab ipsis icipias ad inferiora decidere. Nō. n. q cepit hec. sed q ꝑseuerat in his vsqꝫ in finē. hic saluus erit.

Quod diabol⁹ nr̄o fini semp isidiet. ꝛ nos ei⁹ caput iugiter obseruare debeam⁹. Cap. xxxvij.

Versut⁹. n. serpens calcanea nr̄a semper obseruat. idest insidiaꝫ exitui nr̄o. ꝛ vsqꝫ in finē vite nr̄e nos supplātare conatur. Et idcirco bene cepisse nihil ꝓderit. nec pleno feruore renunciatiōis arripuisse principia. si hꝫ congru⁹ et finis simil'r non cōmēdauerit atqꝫ cōcluserit. christiqꝫ hūilitas atqꝫ paupꝛtas quā nūc corā ipso ꝓfessus es vsqꝫ ad extremū vite quemadmodū arrepta est a te nō fuerit custodita. Qd vt possis iplere. tu ei⁹ capita. idest cogitationū principia semper obserua. ad seniorē scilicet mox ea dferens. Ita eni disces perniciōsa ei⁹ initia cōterere. si nihil ex eis seniori tuo erubueris reuelare.

De renūciant ꝓparatione aduersū tēptationes ꝛ de paucis imitandis. Cap. xxxviij.

Quapropter secundū scripture sententiam egressus ad seruiendū domino. sta i timore dei. ꝛ prepara animā tuā non ad requieꝫ. non ad securitateꝫ. non ad delitias. sꝫ ad tēptationes ꝛ angustias. Per multas eni tribulationes oportet nos introire i regnū dei. Angusta nāqꝫ ē porta ꝛ arta via q̄ ducit ad vitā. ꝛ pauci sunt q inueniunt eā. Considera ergo te de paucis ꝛ electis effectū. ꝛ ne exēplo ac tepore multitudinis refrigescas. sed viue vt pauci. vt cū paucis inueniri merearis in regno dei. Multi eni sunt vocati. pauci vero electi. ꝛ pusill⁹ est grex. cui cōplacuit patri hereditatē dare. Itaqꝫ non leue noueris esse peccatū. perfectionē professuꝫ quempiam ea que sunt imperfecta sectari. Ad quem perfectionis statū his gradib⁹ atqꝫ hoc ordine peruenit.

Quo ordine quis ad perfectionē valeat puenire. per quā de timore dei ad charitatē cōsequenter ascendat. cap. xxxix.

Principiū nr̄e salut eiusdēqꝫ custodia. sicut dixi timor domini est. Per hūc eni ꝛ initiū cōuersionis ꝛ vicioꝝ purgatio ꝛ virtutū custodia. his q ibuunꝫ ad viā ꝑfectiōis acqrit. Qui cū penetrauerit hōis mentē cōtēptū ei reꝝ oim parit. obliuioneꝫ parentum mundiqꝫ

ipsi⁹ gignit. horrorē. Contēptu aūt ac priuatione facultatū oim. hūilitas vā acgritur. Humilitas vero his indicijs pprobat. Prio si mortificatas in sese habeat oēs voluntates. Secūdo si nō solū actuū suo verūetiā cogitationū nihil suū celauerit seniorē. Tertio si nihil sue discretioni sed iudicio eius vniuersa cōmittat. ac monita ei⁹ sitiēs ac libenter ausculter. Quarto si in oib⁹ seruet obedientiā. mansuetudinē. ⁊ pacientie cōstantiā. Quito si non solū iniuriā inferat nulli. sed ne ab alio quidē sibimet irrogatā doleat atqꝫ tristet. Sexto si nihil agat nihil p̄sumat qd non vel cōmunis regula vel maiorū cohortant exēpla. Septimo si omni vilitate content⁹ sit. ⁊ se ad omia que sibi pcipiuntur velut operarium malum iudicauerit ⁊ indignum. Octauo si semetipsum cunctis inferiorem non superficie pronunciet labiorum. sed intimo cordis credat affectu. Nono si linguam cohibeat. vel non sit clamosus in voce. Decio si nō sit facilis ac promptus in risu. Talibus nanqꝫ indicijs ⁊ his similibus humilitas vera dinoscitur. Que cum fuerit in veritate possessa. confestim te ad charitatem que timorem non habet. gradu excellentiore perducet. per quā vniuersa que prius non sine pena formidinis obseruabas. absqꝫ vllo labore velut naturaliter incipies custodire. non iam contemplatione supplicij vel timoris vllius sed amore ipsius boni ⁊ delectatione virtutū.

Quod non debeat monachus exēpla perfectionis a multis expetere. sed ab vno vel paucis. Capitulū. xl.

Ad quod vt valeas facilius puenire exēpla tibi sunt imitationis ac vite perfecte in congregatione commorāti. a paucis immo ab vno vel a duobus non a pluribus expetenda. Nam preter id quod examinata vita atqꝫ ad purum excocta reperitur in paucis. etiā istud ex hoc vtilitatis accedit. qꝫ ad perfectionē propositi huius idest cenobialis vite diligentius quis vnius ibuitur ac formatur exemplo.

Quarū debilitatū similitudinē suscipere debeat qui in cenobio cōmoratur. Capitulū. xli.

Que omnia vt possis cōseq ⁊ sub hac regula spiritali perpetuo perdurare. tria hec in congregatione necessario custodienda sunt tibi. vt scilicet secundū psalmiste sniā ego aūt tanqꝫ surdus nō audiebā ⁊ sicut mut⁹ q nō apit os suū. ⁊ fact⁹ suā sicut hō nō audiēs ⁊ nō habens in ore suo icrepationē. tu quoqꝫ velut surdus ac mut⁹ ⁊ cecus incedas. vt absqꝫ illi⁹ ptemplatione q tibi fuerit ad imitandū merito pfectionis electus. vniuersa q̄cunqꝫ videris min⁹ edificationis habentia velut cecus nō videas. ne animatus eo qui hec agunt auctoritate vel forma ad id quod deterius est. ⁊ quod ante dānaueras. traducaris. Si inobedientem. si contumacē. si detrahentē audieris. vel secus qꝫ tibi traditū est aliquid admittentem. non offendaris. nec ad imitāduā eum tali subuertaris exemplo. sed vt surdus qui hec penitus nec audieris vniuersa transmittas. Si tibi vel cuiqꝫ conuicia. si irrogantur iniurie. esto imobilis. ⁊ ad responsionem talionis vt mutus ausculta. semper hunc psalmiste versiculū in corde tuo decantans. Dixi custodiā vias meas vt non deliquā in ligua mea. Posui ori meo custodiam. cum consisteret peccator aduersū me obmutui ⁊ humilitatus sū ⁊ silui a bonis. Verū ⁊ quartum hoc pre omibus excole quod hec que supra diximus tria ornet atqꝫ cōmendet. idest vt stultum te secundū apostoli sententiam facias in hoc mundo vt sis sapiens. nihil scilicet discernēs nihil diiudicans ex his que tibi fuerint imperata sed cum omni simplicitate ac fide obedientiā semper exhibeas. illud tantūmodo sanctū. illud vtile. illud sapiens esse iudicans. quicqd tibi vel lex dei. vel senioris examen indixerit. Tali eni istitutione fundatus. sub hac disciplina poteris durare perpetuo. ⁊ de cenobio nullis tēptationib⁹ inimici. nullis factionib⁹ deuolueris.

Quod bonum patientie sue nōn debeat monachus de alio sperare virtute. sed de sua lōganimitate. Cap. xlij.

Ergo patientiam tuā non debes de aliorū sperare virtute. id ē vt tunc eā tantūmodo possideas cū a nemine fueris irritatus. quod vt possit non euenire. tue non subiacet potestati. sed poti⁹ de humilitate tua ⁊ longanimitate. que in tuo pendet arbitrio.

Recapitulatio expositionis per quam monachus ad perfectionē possit ascendere. Capitulū. xliij.

Et vt hec omnia que latiori sermone digesta sunt cordi tuo facilius inculcentur ac tenacissime tuis sensibus valeant inherere. quoddā ex his breuiariū colligā. p qd possis breuitate ⁊ cōpendio mādato memorit vniuersa pplecti. Audi ergo paucis ordinē p quē ascēdere ad pfectōē sūmā sine vllo labore ac difficultate valeas. Pricipiū nr̄e salutꝫ sapientieqꝫ secūdū scripturas tior dñi ē. De tiore dñi nascit pūctio salutarꝫ. De pūctōe cordis pcedit abrenūciatio. i. nuditas ⁊ ptēpt⁹ oiū facultatū. De nuditate hūilitas pcreat. De humilitate mortificatio voluntatū generat. Mortificatione volūtatū extirpat atqꝫ marcescunt vniuersa vicia. Expulsione vitiorū virtutes fructificant atqꝫ succrescunt. Pullulatione virtutū puritas cordis acgritur. Puritate cordꝫ aplice charitatꝫ pfectio possidet.

Explicit de istitutꝫ renūciātiū liber quart⁹

Incipit liber qnt⁹ de spiritu castrimargie. Transitus de institutis cenobiorum ad colluctationez octo principaliū vicioꝝ: Cap. i.

Quintus nobis iuuante deo liber iste ꝓcudit. Nam post quatuor libellos q̄ super institutis monachoruz digesti sunt. nunc arripere colluctationē aduersus octo principalia vicia vestris oratiōib⁹ domino confortante dispōimus. idest primū castrimargie que interpretatur gule concupiscentia. secundū fornicationis. tertium philargyrie quod intelligit̄ auaricia vel vt ꝓpri⁹ exprimat̄ amor pecunie. quartū ire. quintum tristicie. sextū accidie quod est anxietas siue tedium cordis. septimū cenodoxie. quod sonat vana seu inanis gloria. octauū superbie. Quē ieiunies agonem tuis precibus o beatissime papa castor nūc impensi⁹ indigem⁹. vt primuz naturas eoruz taz minutas taz occultas tanq̄ obscuras inuestigare condigne. deinde causas eorundez sufficienter exponere. tertio vt idoneas curationes eoruz ac remedia possimus inferre.

¶ Quod cause viciorū sicut in omnibus immorantur ita ab omnibus ignorantur. ꝛ quia ad manifestandas eas domini egeamus auxilio. Capitulū. ij.

Quarum passionū cause quemadmodū patefacte fuerint traditionibus senioꝝ ab omnibus protinus agnoscuntur. ita priusq̄ reuelentur cū ab ipsis vniuersi vastemur ꝛ in cunctis hominibus immorentur ab omnib⁹ ignorantur. Uerum eas ita nos aliquatenus explicare posse confidimus. si intercessionibus v̄ris ad nos quoq̄ ille qui per ysaiam prolatus est sermo domini dirigatur. ego ante te ibo ꝛ potentes terre humiliabo. portas ereas confringam ꝛ vectes ferreos conteram. ꝛ aperiam tibi thesauros absconditos ꝛ archana secretorum. vt nos quoq̄ verbum dei precedens. primū terre nostre potentes humiliet idest has easdez quas expugnare cupimus noxias passiones. dominationēz sibi ac tyrānidem seuissimam in nostro mortali corpore vendicantes. easq̄ faciat indagini nostre atqz expositioni succūbere. ꝛ ita nostre ignorationis portas effringens. ac viciorum vectes excludentium nos a vera scientia conterens. ad secretorū nostrorum nos archana perducat. ac secundum apostolum illuminatis nobis reuelet ea que sunt abscondita tenebrarum ꝛ manifestet consilia cordium. vt sic ad terras viciorum tenebras purissimis oculis anime penetrantes. patefacere eas ac producere possimus ad lucem. earūq̄ causas atqz naturas his vel qui caruerunt eis vel adhuc obligati sunt pandere valeamus: ꝛ ita secundum prophetam transeuntes per ignem viciorum dirissime nostras exurentium mentes. confestiz per aquas quoq̄ virtutū extinguentiū scilicet ea trāsire possimus illesi. ac spiritalibus remediis irrigati ad refrigeriū pfectiōis puritate cordis mereamur educi.

¶ Quod prima nobis collnctatio sit aduersus spūz castrimargie. i. ꝯcupiscētiā gule. Cap. iij.

Itaq̄ primū nobis ineunduz certamē est aduersus castrimargiā quā diximus gule esse concupiscentiaz. Et in primis de modo ieiuniorū ꝛ escarū qualitate dicturi. rursus ad egyptiorū traditiones ac statuta recurremus. quibus sublimiorem continentie disciplinā ꝛ pfectā discretōis inesse rationē nullus ignorat.

¶ Testimoniū abbatis ātonij quo docet vnāquāq̄ v̄tutē ab illo q̄ eā peculiari⁹ possidet expetēdā. Capitulū. iiij.

Uetus nanq̄ est beati Antonij admirabilisq̄ sententia. monachum qui post cenobiale propositūz fastigia nititur sublimioris perfectionis attingere. ꝛ apprehenso discretionis examine. proprio iam potens est stare iudicio. atq̄ ad arcem anachoreseos peruenire. minime debere ab vno q̄uis summo vniuersa genera virtutum expetere. Alius enim scientie floribus exornatur. alter discretionis ratione robustius cōmunitur. alter patientie grauitate fundat̄ alius humilitatis: alius continentie virtute prefertur: alius simplicitatis gratia decoratur. Hic magnanimitatis: ille misericordie: iste vigiliaruz hic taciturnitatis: ille laboris studio superemiet ceteris. Et idcirco monachuz spiritalia mella cōdere cupientem. velut apem prudentissimam debere vnamquanq̄ virtutem ab his qui eam familiarius possidēt deflorare. ꝛ ī sui pectoris vase diligenter recondere: ne quid minus aliquid habeat discutere. sed hoc tantum quid virtutis habeat cōtēplari studioseq̄ decerpere. Cunctas nāq̄ si ab vno volum⁹ mutuari: aut difficile aut certe nunq̄ idonea ad imitandum nobis exempla poterunt reperiri. Quia licet necdū christuz omnia factū secundū apostolū videam⁹ in oibus: tn̄ hoc modo possum⁹ euz. i. ꝑ partes in oibus inuenire. De ipso. n. dicit̄ qui factus est nobis ex deo sapiētia: iustitia: sanctitas ꝛ redēptio. Dū ergo in alio sapiētia: ī alio iustitia: ī alio scitas: in alio māsuetudo: ī alio castitas: in alio hūilitas: in alio patiētia repit̄: mēbrati christus p̄ vnunquēq̄ nunc sanctorū diuisus ē. Cōcurrentib⁹ vero vniuersis ī vnitatē fidei ac virtutū. reddit̄ in virū pfectū: plenitudinē sui corporis in singuloꝝ mēbroꝝ cōpage ac ꝓprietate pficiēs. Donec ergo veniat illō tēpus quo sit de⁹ oīa ī oīb⁹. in p̄nti potest hoc quo diximus mō. i. ꝑ ptes virtutū eē in oīb⁹ de⁹: licet nūdū ꝑ plenitudinē earuz oīa sit in oīb⁹. Quia licet vnus religiōis n̄re sit finis: ꝓfessiones tn̄ diuerse quib⁹ ad deū tendim⁹: sicut in collationib⁹ senio-

ruz plenius disputandū est. Ideoq̧ discretoīs ⁊ continentie forma ab his est nobis peculiari expetenda. a quib⁹ virtutes has p̄ gratiaz spūssancti vberius videmus effluere: nō quod vllus que in multos diuisa sūt solus possit acquirere. s₃ vt ī his bonis quoꝝ capaces esse possumus ad eorum nos imitationē q̄ ea peculiarius obtinuere tendam⁹.

Quod nō possit ab oīb⁹ vniformis ieiunioꝝ regula custodiri. Cap. v.

Tanq̧ super ieiunioruz modo haud potest facile vniformis regula custodiri: quia nec robur vnuz cunctis corporib⁹ inest: nec sicut cetere virtutes animi solius rigore patrantur. Et idcirco quia non in sola fortitudine mentis animeq̧ consistunt. cū corporis. n. possibilitate participant. talez super his diffinicionē traditam nobis accepimus. diuersum esse refectionis quidem tempus ac modum ⁊ qualitatē. pro impari scilicet corporum statu vel etate ac sexu: vnam tamen esse omnibus pro mentis continentia ⁊ animi virtute castigationis regulam. Neq̧ enim cunctis possibile est hebdomadibus protelare ieiunia: sed ne triduana quidem vel biduana inedia refectionez cibi differre. A multis quippe egritudine ⁊ maxime senio iaz defessis: ne vsq̧ ad occasum quidem solis ieiunium sine afflictiōe toleratur. Non omnibus infusoruz leguminū esus conuenit eneruatus: nec cunctis purorum olerū habilis est parsimonia: nec vniuersis sicci panis refectio castigata conceditur. Alius quantitate librarum duarum saturitatē non sentit: alius libre vnius siue vnciaruz sex edulio pregrauatur: attamen vnus in omnibus his continētie finis est. ne q̄s iuxta mēsuraz capacitatis sue saturitatis oneretur ingluuie. Nō eniz qualitas sola sed ēt quātitas escarū. aciez cordis obtundit. ac mente cum carne pariter ipinguata noxiū vicioruz fomitem igneumq̧ succendit.

Nō nō solo vino mēs inebriet. Capitulū. vi.

Quibuslibet escis refect⁹ venter seminaria luxurie parit: nec p̄ualet mēs discretionū gubernacula moderari. ciboruz pondere. p̄focata. Nō. n. sola crapula vini mētē inebriare ɔsueuit: verūetiā cunctaꝝ escaꝝ nimietas vacillātē eā ac nutabūdā reddit. oīq̧ ītegritatis ac puritatis ɔtēplatōe dispoliat. Sodomitis causa subuersiōis atq̧ luxurie. nō vini crapula. s₃ saturitas extitit panis. Audi dn̄m p̄ p̄phetā hierusalē icrepātē. Quid. n. peccauit soror tua sodoma: nisi q̄r panē suū ī saturitate ⁊ abūdātia comedebat. Et q̄r p̄ saturitatē pāis iextriguibili carnis fuerāt ardore succēsi: iudicio dei celit⁹ sūt igne sulphureo cōcremari. Qō si illos sola nimietas panis ad tā p̄ruptū flagicioꝝ p̄cipitiū vicio satietatis ipegit: q̄d cēsendū ē de his q̄ vegetato corpore p̄ceptōez carniū ac vini imoderata vbertate p̄sumūt. nō quātū expetit ībecilitas. sed quātū animi libido suggerit vsurpantes.

Qua rōne infirmitas carnis puritatē cordis nequeat īpedire. Cap. vij.

Infirmitas carnis ad puritatē cordis n̄ officit: si hec tātūmodo q̄ fragilitas carnis nō que voluptas exigit vsurpentur. Facili⁹ vidim⁹ viros q̄ ab escis corpulentiorib⁹ oīmodis tēperarent. q̄̄ moderate vsos pro necessitate concessis: ⁊ qui totū sibi pro cōtinētie amore denegarent. q̄ qui eas sub infirmitatis occasione sumēres mensurā sufficientie custodirent. Habet ēt corporis ībecilitas cōtinētie sue palmā. dū mō escis defectiōi carnis idul̄t̄ adhuc indigentē se refectiōe defraudet. tn̄q̧ esus īdulgeat quātū sufficere ad viuēdi vsuz tēpantie discretio rigida iudicauerit. nō quātū desiderij appetit⁹ exposcit. Esculētiores cibi vt p̄curāt corporis sanitatem ita castitat̄ nō adimūt puritatē: si cū moderatiōe sumant. Quicquid eniz fortitudinis causa esu eorum percipitur: egritudinis labore ac defectione consumitur. Quamobrez vt nulli statui virt⁹ parsimonie adimitur: ita ne integritat̄ q̄dē consūmatio denegatur.

Quo p̄fecte cōtinētie fine esca sumēda sit. Capitulū. viij.

Certissima ē itaq̧ patrū p̄batissimaq̧ sētēria. ieiuniorum ⁊ ɔtinētie modum nec mensura parcitatis tantum ⁊ castigatione consistere ⁊ hunc esse perfecte virtutis ī commune omnibus finē. vt ab escis quas sumere sustētādi corporis necessitate cōpellimur. adhuc in appetitu eaꝝ positi tēpem⁹. Quāuis. n. q̄s corpore sit ī firm⁹: p̄fectā virtutē quā robust⁹ ac san⁹ ī oībus possidebit: si desideria q̄ fragilitas carnis nō exigit. mētis rigore castiget. Apostolus nāq̧ ait. Et carnis curam ne feceritis in desiderijs. Nō ergo curā eius oīmodis interdixit: sed vt in desiderijs fieret. denegauit. Voluptuosaz ademit diligentiam carnis: gubernationem vite necessariā non exclusit: illud ne indulgentia carnis ad desideriorum occupatōes noxias deuoluamur: hoc vero ne corruptum nostro vicio corp⁹ spiritales ac necessarias functiones iplere nō possit.

De mensura castigationuz assumendaruz remedioq̧ ieiunij. Cap. ix.

Summa igitur continentie nō sola temporis ratione nec escarum qualitate tātummodo. sed ante omnia conscientie iudicio colligenda est. Tantum enim debet vnusquisq̧ sibi frugalitatis indicere. quantum corporee obluctationis pugna deposcit. Utilis quidē ⁊ omnimodis obseruanda est canonica ieiunioꝝ custodia: s₃ nisi hanc frugi temperāter. fuerit ciborū refectio subsecuta. ad itegritat̄ calcem nō poterit peruenire. Longoruz nanq̧ ieiuniorum inedia saturitate corporis subsequente. lassitudinez

potius temporalez q̄ puritatez castitatis acqui rit. Integritas mētis ventris coheret inedie. Nō habz ppetuaz castimonie puritatez. quisqs nō iugē temperantie equalitatem tenere cōtentus est. Quāuis .n. districta sint ieiunia. succedēte tn̄ supflua remissione vacuantur. z i castrimargie viciuz protinus collabuntur. Melior est rationabilis cū moderatione quotidiana refectio. q̄ p iterualla arduum longumq3 ieiuniū. Nouit imoderata inedia nō modo mentis labefactare cōstantiam: sed etiam orationuz efficaciaz reddere lassitudine corporis eneruatam.

Ad cōseruandā mētis z corporis puritatē abstinētiā cibor nō posse sufficere. Cap. x.

Ad integritatem mentis z corporis cōseruandam abstinentia ciborum sola nō sufficit: nisi fuerit cetere quoq3 virtutes anime coniugate. Humilitas igitur primit⁹ obedientie virtute. z cordis ɔtritione. corporisq3 fatigatione discenda est. Pecuniarum nō soluz vitāda est possessio: sed etiam desiderium earū radicitus extirpandum. non enim eas sufficit nō habere: quod plerūq3 solet etiaz ex necessitate descēdere: sed ne ipsam quidez si forte oblate fuerint habendi recipere voluntatem. Ire conterēdus est furor: tristicie supanda delectio: cenodoxia idest vana gloria cōtemnēda. Superbie calcandus est fastus: mētis quoq3 ipsius istabiles vagiq3 discursus assidua dei memoria refrenandi. Totiesq3 nobis est ad contemplationez dei lubrica cordis nostri peruagatio reducenda: quotiens subtilis hostis ab hoc intuitu mentem captiuare pertēptās. recessibus nostri cordis irrepserit.

Concupiscentias cordis nō extingui nisi cuz omni extirpatione viciorum. Ca. xi.

Impossibile nanq3 est extigui ignita corporis incentiua. priusq3 ceterorū quoq3 principaliuz viciorum fomites radicitus excidantur: de quibus singillatī distictis libellis suo loco donante domino diseremus. Nūc vero propositum nobis est de castrimargia. idest gule concupiscentia. cōtra quam nobis primus cōflictus est disputare. Nunq̄ igitur poterit ardētis concupiscentie stimulos inhibere. quisqs desideria gule refrenare nequiuerit. Interioris hoīs castitas. virtutis huius consūmatione discernitur: nunq̄ eni robustiorib⁹ emul' colluctari posse cōfidas. eum quem in leuiore conflictu conspexeris ab infirmioribus paruisq3 superari. Cunctarum nanq3 virtutum vna natura est. licet in multas diuidi species z vocabula videatur. sicut auri quoq3 vna substantia est. licet per multa variaq3 monilium genera pro artificum videatur ingenio ac voluntate distincta. Itaq3 nullā pfecte possidere. probabitur. quisq3 elisus in earuz parte dinoscitur. Quo eni modo flagrantes estus concupiscētie. qui non sola instigatione corporis: sed etiam mētis vicio succēdūtur extinxisse credendus est. qui aculeos ire cordis solius itemperantia prūpentes mitigare nō potuit. Aut quonā modo putandus est carnis aieq3 lasciuientes stimulos retūdisse. qui superbie viciuz simplex nō quiuit deuincere. Aut quēadmodū credendus est insertaz carni luxuriaz cōculcasse. qui pecuniarū cōcupiaz forisecus sitaz atq3 a nostra substantia alienaz nō valuit abdicare. Qua aūt ratione belluz carnis z anime triūphabit. qui idoneus nō fuit morbuz curare tristicie. Quātalibet vrbs sublimitate murorū z clausarū portaruz firmitate muniatur. posterule vnius q̄uis paruissime proditione vastabitur. Quid eni differt vtrū p excelsa menia z ampla portaruz spacia. an p angusti cuniculi latibula pniciosus hostis penetrabilib⁹ ciuitatꝭ irrepat.

De agone carnali z spiritalis agōis imitationem esse sumendam.

Capitulum. xij.

Qui in agone cōtendit. non coronabitur nisi legitie certauerit. Qui naturales appetitus carnis optat extinguere: extra naturaz vicia collocata primitus superare festinet. Si eniz aplīce sententie viz volumus experiri. que sint agonis mūdani leges ac disciplina p̄mitus debemus agnoscere: vt ita demuz harū cōparatione scire possimus quid nos i spiritali agone certantes beatus apl'us hoc exemplo voluerit edocere. In illis enim certaminibus q̄ ſm eundē aplm corruptibilez coronaz vincentibus parant. mos iste huatur: vt is qui se ad gloriosaz coronaz z imunitatis priuilegio decorataz preparare contendit. z perfecta cupit agonis subire certamina. prius in olympiacis ac pithijs certaminibus idolem sue iuuentutis ac rudimentorum robur ostēret. In his siquidem iuniores qui has discipliās cupiunt profiteri. vtrum mereanꝭ vel debeant ad eas admitti. tā eius qui istis certaminibus presider. q̄ totius populi iudicio cōprobātur. Cunq3 diligenter examinatus quis primū repertus fuerit nulla vite respersus infamia: deinde nō seruitutis iugo ignobilis. z ob hoc idignus discipliā hac vel congressu eorum qui hanc profitentur fuerit iudicatus: tertio si artis: si fortitudinis digna preferat documenta: z iunioribus coeuisq3 decertās peritiaz pariter ac virtutem sue demonstrauerit iuuentutis. ac proficiens de epheborum luctamine. perfectis iaz viris z experientia longa probatis cōgredi permissus fuerit presidentis examīe: seq3 non soluz parez virtutis eorum assidua colluctatione probauerit. verūetiaz frequenter inter hos quoq3 victorie palmam fuerit consecutus. tū demuz ad agonis preclara certamina merebitur peruenire: in quibus non nisi victoribus tantuz: z his q multarū coronarum stipendijs decorati sunt facultas conceditur decertandi. Si intelleximus carnalis agonis exemplū. spiritalis quoq3

certaminis que disciplina vel ordo sit. cōparatione huius debemus agnoscere.

¶ Quod nisi gule fuerimus vicio liberati nequaquam possimus ad pugnas interioris hominis peruenire. Ca. xiij.

Oportet nos quoque primum libertatē nostrā carnis subiectione mōstrare. A quo enim quis vincitur. eius et seruus addicitur. Et omnis qui facit peccatum seruus est peccati. Cumque nos nulla concupiscentie turpis respersos infamia examen certamini presidentis inuenerit: nec fuerimus ab eo vt serui carnis et ignobiles indignique olympiacis viciorum colluctationibus iudicati. tunc poterimus cōtra coeuos nostros idest concupiscentiam carnis et motus ac perturbationes anime inire certamen. Impossibile nanque est saturum ventrem pugnas interioris hominis experiri: nec bellis robustioribus attēptari dignū est eū qui potest deijci leuiore conflictu.

¶ Quomodo possit gule ɔcupiscētia superari. Capitulum. xiiij.

Prima enim nobis calcanda est gule concupiscentia. et eo vsque extenuanda mens non solum ieiunijs verūetiam vigilijs. lectione quoque et crebra cōpunctione cordis in quibus se forsitan vel illusam vel victam reminiscitur: ingemiscens nunc horrore viciorum: nunc desiderio perfectionis et integritatis accensa. donec eiusmodi curis ac meditationibus occupata pariter ac possessa. ipsius cibi refectionem nō tam iocunditati cōcessam quam oneris vice sibi impositā recognoscat. magisque eam necessariam corpori quam desiderabilem anime sentiat attributam. Quo studio mētis et iugi compunctione detenti. lasciuiam carnis que fotu escarum vehementius insolescit. et aculeos eius noxios retundemus: atque ita fornacē corporis nostri que a rege babilonie occasiones peccatorū et vicia nobis iugiter subministrante succēditur. quibus napte et picis vice acrius exuramur. vbertate lachrymarum et fletu cordis poterimus extinguere: donec dei gratia spiritu oris sui i cordibus nostris insibilante estus carnalis concupiscentie penitus valeant consopiri. Hec est igitur nobis prima contentio. hec nostra velut in olympiacis certaminibus prima probatio: gule ventrisque concupiscentiam desiderio perfectionis extinguere. Ob quod ciborum non solū superfluus appetitus virtutum contemplatione calcandus: sed etiā ipsi nature necessarius tanquam castitati contrarius. non sine cordis anxietate sumendus est. Et ita demum vite nostre instituendus est cursus: vt nullum magis sit tempus quo sentiamus nos a spiritalibus studijs reuocari. quam quo descendere ad necessariā corporis curam eius fragilitate compelimur. Cūque ad hanc necessitatem sūmittimur. vsui potius vite quam mentis desiderio famulātes quātotius ab ea velut a salutaribus nos studijs retrahente subtrahi festinemus. Nequaquam enim poterimus escarū presētium spernere voluptates: nisi mens cōtemplationi diuine defixa amore virtutum potius et pulchritudine celestium delectet. Et ita quis velut caduca despiciet vniuersa presentia: cum ad ea que imobilia sunt et eterna. inseparabiliter defixerit mentis obtutum. adhuc i carne positus future cōmorationis beatitudinem iam corde cōtemplās.

¶ Quomodo ad custodiendam cordis sui puritatē mōachus semper debet esse itentus. Ca. xv.

Velut siquis imania virtutum premia in sublimi quibusdam paruis indicijs designata. perspicacissimis oculorum obtutibus cū teli directione tendēribus ferire festinet: sciēs imensam glorie palmam et remuneratiōis premia i eorum confixione cōsistere. oculorum aciē ab omni intuitu auertēs. illuc dirigat necesse est. Vbi sūmam remunerationis et premij perspicit collocatam: amissurus proculdubio peritie palmam et remunerationem virtutis. si quātulūcūque contēplationis eius acies deuiauerit.

¶ Quod monachus scōm olympiaci certaminis morē nō possit spiritales cōficere pugnas. nisi obtinuerit bella carnalia. Ca. xvi.

Itaque ventris et gule concupia hoc intuitu supata. nec sui carnis. nec ifames viciorum nota pronunciati. velut i olympiacis disciplinis iudicabimur superiorum quoque certaminū digni esse cōflictu: premissisque huiuscemodi documētis. spiritalibus quoque nequitijs cōgredi posse credemur: que nō nisi victoribus tantū et his qui merētur in spiritali agone contendere cōcertare dignantur. Illud enī est cunctorū luctaminū velut quoddam solidissimum fundamentum: vt primitus carnalium desideriorum incentiua perimātur. Nam nullus carne propria nō deuicta legitime decertare poterit. Et qui legitime nō decertat: sine dubio nec in agone confligere. nec corone gloriam victorie gratia poterit promereri. Quod si hoc fuerimus vicio superati. velut serui carnalis concupiscentie comprobati. et per hoc nec libertatis nec roboris insignia preferentes. a spiritaliū congressionū conflictu. vt indigni sui nō sine cōfusionis nota ptinus repellemur. Omnis enim qui facit peccatum seruus est peccati. Diceturque nobis per beatū apl'm cū his inter quos fornicatio nominat. Tēptatio vos nō apprehēdit. nisi humana. Nō enim merebimur mētis robore cōquisito grauiores pugnas nequitiarū celestium experiri: qui carnē fragilē resistentem spūi nostro subiugare nequiuimus. Quod apostoli testimoniū nō itelligētes qdā posuerūt pdicatiuo optatiuū modū. i. temptatio vos nō apprehendat. nisi humana. Quod ab ipso magis dici manifestum est non optantis sed pronunciantis vel exprobrantis affectu.

¶ Quod fundamentum ac basis spiritalis agonis

in castrimargie sit certamine collocata.

Capitulum. xvij.

Vis audire veruz athletam christi legitimo agonis iure certãtez. Ego igitur inquit sic curro. non quasi in incertum. sic pugno non quasi aerez verberans. sed castigo corpus meuz et seruituti subijcio ne alijs predicans ipse reprobus efficiar. Uides vt i semetipso idest in carne sua colluctationum sũmaz velut in base quadam firmissima statuerat. et prouentũ pugne in sola castigatione carnis et in subiectione sui corporis collocarat. Ego itaque sic curro non quasi i incertuz. Non currit in incertuz. qui celestem hierusalez conspiciens desirum habet quo sibi cordis sui indeflexibilis sit dirigẽda pernicitas. Nõ currit in incertum qui obliuiscens posteriora. ad ea que priora sunt extendit se. ad destinatuz persequens brauium superne vocationis dei in christo iesu. quo sẽper dirigens sue mentis obtutuz. et ad euz omni cordis preparatione festinans cum fiducia pclamat. Bonũ certamẽ certaui. cursuz osumaui fidẽ seruari. Et quia se nouerat post odorẽ vnguentorum christi prepeti conscientie deuotione infatigabiliter cucurrisse. et spiritalis agõis certamen carnis castigatione vicisse cum fiducia infert et dicit. De cetero reposita est mihi corona iusticie. quaz reddet mihi dominus i illa die iustus iudex. Et vt nobis quoque similez spez retributionis apiret. si in agone cursus istius imitari euz velimus. adiecit. non solum autez mihi sed et omnibus qui diligunt aduentum eius. participes nos cordẽ sue i die iudicij fore pronuncians. si diligentes aduentuz christi. non illum tantũ qui etiaz nolentibus apparebit. sed etiam hunc qui quotidie in sanctis cõmeat animabus. victoriam certaminis castigatione corporis acquiramus. De quo aduentu dominus in euangelio Ego inquit et pater meus veniemus ad euz. et mansionez apud eũ faciemus. Et iterum. Ecce sto ad ostium et pulso. siquis audierit vocem meaz et aperuerit ianuã. introibo ad illuz et cenabo cũ illo et ipse mecũ.

¶ Per quot genera certaminuz atque palmaruz beatus apostolus ad coronã sublimissimi agonis ascenderit. Ca. xviij.

Ec tamen agonem cursus tantummodo se consumasse describit cuz dicit. sic curro non quasi in incertuz. quod specialiter refertur ad intentionez mentis et feruorẽ spiritus sui. quo toto christuz sequebatur ardore cũ sponsa decantãs. post te in odorẽ vnguentorum tuoruz curremus. et iteruz. adhesit anima mea post te sed etiaz aliud colluctationis genus se vicisse testatur dicens. Sic pugno non quasi aerem verberans. sed castigo corpus meũ et seruituti subijcio. Quod proprie ad continentie dolores et corporale ieiuniuz atque afflictionez carnis pertinet. per hanc se pugilẽ quẽdam strenuuz sue carnis esse describens. nec in vanuz aduersus eam ictus continentie exercuisse designans. sed triũphum pugne mortificatione sui corporis acquisisse. quo verberibus continentie castigato. et ieiuniorũ cestib9 elliso. victori spiritui imortalitatis coronaz et incorruptionis contulit palmam. Uides legitimũ colluctationis ordinem et spiritaliũ certaminuz cõtemplaris euentuz. queadmoduz athleta christi adeptus de rebelatrice carne victoriaz. subiecta illa quodãmodo pedib9 suis. vt sublimis triũphator inuehitur. Et idcirco non currit in incertuz. quia confidebat vrbez sanctam hierusalẽ celestez se protinus ingressurum. Sic pugnat ieiunijs scilicet et afflictione carnali. non quasi aerem verberãs. idest inuanuz ictus cõtinentie porrigens. per quos non aerẽ vacuuz sed illos spiritus qui in eo versantur castigatõe sui corporis vberabat. Qui eni dicit. non quasi aerẽ verberans ostendit se et si non aerẽ vacuum et inanez. aliquos tamen i aere verberare. Et quia hec certaminuz genera superat. et ditatus multarũ coronaruz stipendijs icedebat. non imerito robustioruz incipit hostium subire luctamina. ac prioribus emulis triũphatis cũ fiducia proclamat et dicit. Jã non nobis ẽ colluctatio aduersus carnez et sanguinẽ. sed aduersus pricipatus. aduersus ptãtes. aduersus mũdi rectores tenebrarũ haruz. contra spiritalia nequitie in celestibus.

¶ Qd athlete christi donec in corpore cõmoratur pugna non desit. Ca. xix.

Athlete christi i corpore cõmorãti nũque deficit colluctationuz palma. sed quantomagis triũphoruz successibus creuerit. tanto ei etiã colluctationum robustior ordo succedit. Subiugata etenim carne atque deuicta. quante aduersariorũ cohortes. quanta hostium agmina aduersum victorez militem christi triũphis eius instigata consurgunt. scilicet ne pacis ocio miles christi lentescens icipiat obliuisci colluctationũ suarũ gloriosa certamina. ac securitatis inertia dissolutus. premioruz stipẽdijs ac triũphorũ meritis defraudetur. Itaque si ad hos triũphorũ gradus cupimus crescente virtute conscẽdere. eodẽ nos quoque ordine oportet preliorum inire certamia. et pmũ cũ aplo dicere. Sic pugno non quasi aerẽ verberãs. sed castigo corpus meũ et seruituti subijcio. vt hoc cõflictu superato. rursus cũ eo dicere possimus. Non est nobis colluctatio aduersus carnẽ et sanguinẽ. sed aduersus principatus. aduersus potestates. aduersus mũdi rectores tenebrarũ harũ. contra spiritalia nequicie in celestibus. Aliter eni congredi cũ illis nullo mõ poterim9. nec spiritales pugnas merebimur experiri. carnali deiecti conflictu. et colluctatiõe ventris elisi. meritoque nobis ab apostolo cũ exprobratione dicet. Temptatio vos nõ apprehẽdit nisi humana.

❡ Qd non debeat monachus sumendi cibi tempus excedere. si vult ad pugnas interiorum certaminum peruenire. Ca. xx.

Igitur monachus ad pugnas interiorũ certaminũ cupiens peruenire. hãc in primis cautionem sibimet idicat. vt non potus quicꝙ. non esus vlla oblectatione deuictus. ante stationem legitimaʒ cõmunẽcꝫ refectionis horaʒ. extra mensã percipere sibimet prorsus indulgeat. sed ne refectione quidem trãsacta. ex his presumere sibi quantuluncũcꝫ permittat. similiter quocꝫ canonicuʒ somni tempus mensurãcꝫ custodiat. Eodem nancꝫ studio iste sunt mẽtis amputande lasciuie. quo meretricationis vicium desecandum. Qui enim gule superfluos appetitus inhibere non potuit. quomodo estus carnalis concupiscentie valebit extinguere. Et qui non quiuit passiones in propatulo sitas paruascꝫ compescere. quemadmodũ occultas. nullocꝫ hominuʒ teste prurientes. moderatrice discretione poterit debellare. Et idcirco per singulos motus ⁊ in quolibet desiderio robur anime comprobatur. que si in minimis apertiscꝫ cupiditatibus superatur. quid in maximis ac fortioribus occultiscꝫ sustineat. vnicuicꝫ sua conscientia testis est.

❡ De interiori monachi pace ⁊ abstinentia spiritali. Ca. xxi.

Non enim est nobis aduersarius extrinsecus formidandus. ĩ nobismetipsis hostis inclusus est. Intestinum nobis quotidie ingeritur bellum. deuicto eo omnia que forinsecus sunt reddentur infirma. ac militi christi vniuersa pacata erunt ⁊ subdita. Non habebimus aduersarium nobis extrinsecus metuendũ. si ea que intra nos sunt spiritui deuicta subdãtur. Nec solum nobis istud ieiunium visibilium ciborum ad perfectionem cordis ⁊ corporis puritatẽ sufficere posse credam⁹ nisi fuerit huic anie quoqʒ ieiunium copulatum. Habet nancꝫ ⁊ illa suos noxios cibos. quibus impinguata etiam sine escarũ abundãtia ad luxurie prerupta deuoluitur. Detractio cibus eius est et quideʒ persuauis. Ira ẽt cibus eius est licet minime leuis. ad horaʒ tamen infelici eam esu pascens. ac pariter letali sapore prosternens. Inuidia cibus est mentis. virulentis eaʒ sucis corrumpens. ⁊ prosperitatis aliene successibus iugiter miseram excruciare non desinens. Cenodoxia idest vana gloria cibus eius ẽ. qui delectabili eam esca permulcet ad tẽpus. post vero vacuaʒ omnicꝫ virtute spoliatam reddet ac nudam. cunctis eam spiritalibus fructibus sterilẽ inanemcꝫ dimittens. ita vt non solum inanium laborum faciat merita deperire. verum etiaʒ supplicia maiora conquirat. Omnis concupiscentia ⁊ peruagatio cordis instabilis pastus quidaʒ est anime. noxijs escis eam nutriens. expertem vero celestis panis ac solidi cibi imposterum derelinquens. Ab his itacꝫ quãta nobis est virtus sacratissimo ieiunio continentes. vtileʒ habebimus cõmodãqʒ obseruantiaʒ ieiunij corporalis. Labor nãqʒ carnalis spiritus contritioni coniunctus. acceptissimuʒ deo sacrificiuʒ dignũqʒ sanctitatis habitaculuʒ puris mundisqʒ recessibus exhibebit. Ceterum si corporaliter ieiunantes perniciosissimis anime vicijs implicemur. nihil nobis proderit carnalis afflictio pciosiore parte polluta. per eaʒ scilicet substantiaʒ delinquẽtibus nobis qua efficimur habitaculum spiritussancti. Non enim tam corruptibilis caro. ꝙ cor mundum habitaculuʒ deo tẽplũqʒ spiritusancti efficitur. Oportet ergo exteriore homine ieiunante. interiorẽ quoqʒ similiter a cibis noxijs temperare. queʒ precipue exhiberi mundũ deo. vt hospiteʒ in se christuʒ recipere mereat. beatus apostolus mõet his verbis ĩ interiore inquiens homine habitare christuʒ per fidẽ in cordibus vestris.

❡ Qd idcirco nos oporteat exercere continentiã corporaleʒ. vt per ipsaʒ perueniamus ad spiritale ieiuniũ. cap. xxij.

Nouerimus itaqʒ nos idcirco laborẽ cõtinentie corporalis ipendere. vt ad puritateʒ cordis hoc possimus ieiunio peruenire. Ceterũ labor a nobis ipenditur in cassũ si hunc quideʒ contemplatione finis infatigabiliter sustentemus. finẽ vero propter queʒ tolerauimus afflictiones tãtas obtinere nequeamus. meliusqʒ fuit interdictis escis anime tẽperasse. ꝙ voluntarijs minusqʒ noxijs corporaliter ieiunasse. In his eniʒ simplex ⁊ innoxia creature dei pceptio est. nihil per semetipsaʒ habens peccati. in illa vero primitus fratruʒ perniciosa deuoratio. de qua dicit. Noli diligere detrahere. ne eradiceris. Et de ira atqʒ inuidia beatus iob dicit. Etenim stultum interficit iracundia. ⁊ paruulũ occidit inuidia Simulqʒ notandũ. ꝙ qui irascitur stultus. ⁊ qui inuidet paruulus iudicetur. Ille nanqʒ nõ imerito stultus iudicatur. voluntarie sibi morteʒ ire stimulis incitatus inducẽs. ⁊ hic dũ liuet. paruulũ minorẽqʒ se probat. Dũ eni inuidet. testatur maiorẽ esse eũ cuius prosperitate cruciatur.

❡ Qualis esse monachi cibus debeat. ca. xxiij.

Igitur est cibus eligendus non tantuʒ qui concupiscentie flagrantis estus tẽperet minusqʒ succedant. verũ etiam q ad parandũ sit facilis. ⁊ quẽ ad coemendũ oportuniorẽ vilioris precij cõpendiũ prestet. quiqʒ sit conuersationi fratrũ vsuiqʒ cõmunis. Triplex ei natura est castrimargie. Una que canonicã refectionis horã preuenire cõpellit. alia que tãtũmodo ventris ingluuie ⁊ saturitate quarũlibet gaudet escarũ. tertia que accuratioribus epulis ⁊ esculẽtioribus oblectat. Ideoqʒ aduersus eã necesse ẽ monachũ obsuãtiã triplicẽ custodire. idest vt primũ legitimũ tẽpus absolutionis expectet. de-

inde vt castiget ꝛ refrenet desideriū carnis. tertio vt qualibuscūq3 escis vilioribusq3 contentus sit. Quicquid eni extra consuetudinem presumitur vsūq3 cōmunē. vt vanitatis ꝛ glorie atq3 ostētationis morbo pollutū. antiquissima patꝝ traditio notat. nec quēq̄ ex his quos merito sciētie ac discretionis enituisse puidimus. vel quos ad imitandum gratia christi velut splendidissima luminaria omnibus prelocauit. esu panis q apud eos vilis habetur ac facilis. abstinuisse cognouimus. nec eoruz quēpiam qui hanc regulam declinātes. pretermisso panis vsu. leguminuz vel oleruz seu pomoruz refectionem sectati sunt. inter probatissimos habitū aliquando conspeximus. sed ne discretionis quidem aut sciētie gratiaz consecutū. Non soluz eni ceteras inusitatas escas expetere monachū non debere decernunt. ne videlicet cursus eius velut in propatulo cūctis expositus. inanis factus ac vacuus cenodoxie morbo depereat sed ne ipsā quoq̄ ieiunioruz castigationem cōmunem cuiq̄ facile patefieri oportere pronunciant. verum quantuz fieri potest contegi pariter ꝛ abscondi. Aduentantibus autē fratribus magis humanitatis ac dilectōis offerri debere vtutē. q̄ ɔtinentie districtionem ꝛ quotidiani propositi rigorem manifestari probabilius cēsuerunt. nec quid voluntas vtilitasq̄ nostra seu desiderij ardor exposcat attendere. sed quid aduenientis requies vel infirmitas exigit preponere ꝛ gratāter iplere.

Q̄d in egypto indifferenter vidimus sub aduētu nostro solui quotidiana eiiunia. Capitulum. xxiiij.

c Um de syrie partibus senioruz scita discere cupientes egypti prouintiaz petissemus. ibiq̄ tanta cordis alacritate nos suscipi miraremur. vt nulla prorsus sicut fueramus in palestine monasterijs instituti vsq̄ ad prestitutaz ieiunij horam refectionis regula seruaretur. sed absq̄ legitimis quarte sexteq̄ ferie. quocunq̄ pergebamus quotidiana statio solueretur. quidam senioruz percunctātibus nobis. cur ita indifferenter apud eos preterirētur quotidiana ieiunia. respondit. Jeiunium sēper est mecuz. Uos autē continuo dimissurus mecū iugiter tenere nō possuz. Et ieiunium quidem licet vtile sit ac iugiter necessariuz. tamen voluntarij muneris est oblatio. Opus autē charitatis impleri. exigit precepti necessitas. Jtaq̄ suscipiens in vobis christuz. reficere euz debeo. deducens autē vos humanitatem eius obtentu prebitā. districtiore ieiunio i memetipso potero cōpensare. Non eniz possunt filij sponsi ieiunare. donec cuz illis est sponsus. Cum autez discesserit. tunc illi ieiunabunt.

De continentia senis qui ita sexies cibuz sūpsit vt seruaret esuriem. Ca. xxv.

q Uidam senioruz cuz reficientem me vt adhuc paululū quid ederez hortaretur. iamq̄ me dixissem non posse. respondit. Ego iaz sexies diuersis aduenientibus fratribus mensaz posui. hortansq̄ singulos cū omnibus cibū sūpsi. ꝛ adhuc esurio. ꝛ tu primitus nunc reficiens. iam te dicis non posse.

De eo sene qui in cella sua escā nūq̄ solus accepit. Ca. xxvi.

v Idimus aliuz in solitudine cōmorantez qui nunq̄ se sibi soli indulsisse cibuz testatus est. sed etiaz si per totos quinq̄ dies ad eius cellulaz nullus e fratribus aduenisset refectionem iugiter distulisse. donec sabbatoꝝ vel dominico die deuote congregationis obtentu procedens ad ecclām peregrinoruz quēpiam repperisset. quē exinde reducens ad cellulā. consorte eo refectionem corporis non tam sue necessitatis obtentu q̄ humanitatis gratia causaq̄ fratris assumeret. Jtaq̄ vt norunt in aduentu fratrum indifferenter soluere quotidiana ieiunia. ita discedentibus eis refectionem ob illos indultam continentia maiore compensant. perceptionem cibi paruissimi acriore castigatione nō sola panis sed etiā somni ipsius diminutione durius exigentes.

Quid de fructu studij ꝓfessi sint abbas pesi⁹ ꝛ iohannes. Capitulum. xxvij.

a Pud senem pesium in heremo vastissima cōmorantem. cum senex iohānes magno cenobio ac multitudini fratrum prepositus aduenisset. ꝛ ab eo velut antiquissimo sodale pquireret. quidnā per omnes quadraginta annos quibus ab eodez separatus in solitudine minime a fratribus interpellatus egisset. nūq̄ me ait sol reficientem vidit. ꝛ ille. nec me inqt iratū.

Quam exempli sui professionē abbas iohannes discipulis reliquerit discessurus. Capitulū. xxviij.

e Undem senez cum alacrez tanq̄ ad propria transmigrantez. in extremo iam anhelitu posituz anxij fratres circūuallantes suppliciter precarentur. vt aliquod eis memoriale mandatuz velut hereditariuz quoddam legatū relinqueret. per quod possent ad perfectionis culmē precepti cōpendio facilius peruenire. Sumptum ad Galathas .5. c.
ingemiscens ille. nunq̄ ait meā feci voluntatē. nec quēq̄ docui quod prius ipse non feci. Sumptum Rom. 15. D.

De abbate machete inter collationes spiritales nunq̄ dormitante ꝛ semper inter terrenas fabulas obdormiente. Ca. xxix.

v Idimus senē machetez nomine a turbis fratrū emin⁹ cōmorantē. hāc a dño gratiā diuturnis precib⁹ ipetrasse. vt quotquot diebus ac noctibus agitaret̄ collatio spiritał. nunq̄ somni torpore penitus laxaretur. Si quis vero detractionis verbuz seu ociosuz temptasset inferre. in somnum protinus concidebat. ac sic ne vsq̄ ad aurium quidem eius pollutionem virus

obloauij poterat peruenire.

¶ Eiusdem senis de nemine iudicãdo.

Capitulum. xxx.

b Ic idem senex cuz institueret nos nemi nez diiudicare debere. intulit tria fuisse in quibus discusserit vel reprehenderit fratres. ꝙ scilicet vuaz sibi nõnulli paterentur ab scidi. ꝙ haberent in cellulis sagũ. ꝙ oleuz benedi centes exposcentibus secularibus darent. ⁊ hec omnia se incurrisse dicebat. Naz egritudinẽ vue contrahens. tandiu inquit eius languore distabui. donec tam doloris necessitate ꝙ̃ seniorum omniuz adhortatione cõpulsus abscidi eã permitterez. Cuius etiam infirmitatis obtentu sagum quoq3 habere coactus sum. Oleuz etiam benedicere ac supplicantibus dare. quod pre omnibus execrabar. vtpote iudicans illud ex magna cordis presumptione descendere. circũdantibus me repente secularibus multis. ita constrictus sum. vt aliter eos nullatenus euadere possez. nisi a me sũma vi ⁊ obtestationibus extorsissent. vt oblato ab eis vasculo manuz meã impresso crucis signaculo superponerez. itaq3 se credentes benedictionis oleum consecutos. tandem me aliquãdo relaxarunt. Quibus mihi mãifeste cõpertũ est iisdez causis ac vicijs monachuz obligari. in quibus de alijs iudicare presumpserit. Oportet ergo vnum quẽq3 semetipsũ iudicare tantũmodo. ⁊ circũspecte cauteq3 custodire in omnibus. non aliorum cõuersationem vitamq3 discutere. scdm illud apostoli preceptum. Tu autẽ quid iudicas fratrem tuũ. suo domino stat aut cadit. Et nolite iudicare ante tempus. Et illud. Nolite iudicare vt non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaueritis. iudicabimini. Preter hanc eniz quam diximus causaz etiam ob hoc iudicare de alijs periculosuz est. ꝙ ignorantes vel necessitatem vel rationem qua illi hec in quibus offendimus aut recte coraz deo aut venialiter agunt. inuenimur eos temere iudicasse. ⁊ per hoc admittimus non leue peccatũ. secus ꝙ̃ oportet de fratribus nostris aliquid sentientes.

¶ Increpatio eiusdem senis cum fratres inter spiritales collationes dormitantes. ad narrationem ociose fabule vidisset expergefactos.

Capitulum. xxxi.

b Ic idem senex ociosarum fabularũ diabolum esse fautorem. ac spiritalium collationuz impugnatorez semper existere his declarauit indicijs. Nam cũ fratribus quibusdam de rebus necessarijs ac spiritalibus disputaret. eosq3 videret letheo quodã sopore dmergi. nec posse ab oculis suis pondus somni depellere. ociosaz repente fabulã introduxit. Ad cuius oblectationez cum eos euigilasse confestim atq3 erectas aures suas habere vidisset. ingemiscens ait. Nunc vsq3 duz de spiritalibus loquebamur. omniũ vestrũ oculi letali dormitione deprimebãtur. at cuz ociosa fabula intromissa est omnes expergefacti torporem somni dominantis excussimus. Vel ex hoc ergo perpendite quisnaz collationis illius spiritalis fuerit impugnator. aut qs huius infructuose atq3 carnalis insinuator existat. Ille etenim esse manifestissime deprehenditur. q malis adgaudens vel istam fouere vel illam ipugnare non desinit.

¶ De epistolis priusq̃ legerentur incensis.

Capitulum. xxxij.

n Ec min⁹ quoq3 hoc opus fratris erga puritatez sui cordis intenti. ⁊ erga contemplationez diuinaz valde soliciti. cõmemorari necessarium reor. qui cuz ei post ãnos quindecim patris ac matris amicorũq3 multorũ de prouincia ponti cõplures epistole delate fuissent. accipiens grandez fasciculuz litterarũ. diuq3 apud semetipsuz voluens. quantaruz inquit cogitationum causa erit mihi haruz lectio. que me vel ad inane gaudium vel ad tristitias infructuosas impellent. quot diebus horuz recordatione qui scripserunt intentionez pectoris mei a proposita contemplatione reuocabunt. Post quantuz temporis digerenda est hec mentis concepta cõfusio quantoq3 labore rursus iste tranquillitatis reparandus est status. si semel animus litteraruz permotus affectu. eorumq3 recensendo sermones ac vultus quos tanto tempore dereliquit. iterũ eos reuisere. ipsisq3 cohabitare ⁊ animo ac mente ceperit interesse. Quos profecto corporaliter deseruisse nihil proderit. si corde eos incipiat intueri. ac memoriam quam seculo huic renuncians quisq3 velut mortuus abdicauit. reuiuiscens eandem rursus admiserit. Hec voluens in corde suo non solum nullaz resoluere epistolam diffiniuit. sed ne ipsum quidem fasciculuz resignare. ne scilicet eorum qui scripserant vel nomina recensendo vel vultus recordando a spiritus sui intentione cessaret. Itaq3 vt eũ constrictum susceperat. igni tradidit comburendum. Ite inquiens cogitationes patrie pariter concremamini. ne me vlterius ad illa que fugi reuocare temptetis.

¶ De absolutione questionis quã abbas theodorus orando promeruit.

Capitulũ. xxxiij.

v Idimus etiam abbatez theodoruz summa sanctitate ⁊ perfecta sciẽtia preditũ non solũ in actuali vita. s3 etiaz noticia scripturaruz. quã ei non taz studiuz lectionis vel litteratura mundi contulerat. ꝙ̃ sola puritas cordis. siquidẽ vix ipsius quoq3 grece lingue ppauca verba vel intelligere posset vel proloqui. Hic cũ explanationẽ cuiusdaz obscurissime questiõis inquireret. septem diebus ac noctibus in oratione infatigabilis perstitit donec solutionẽ proposite questionis dño reuelante cognosceret.

¶ De sententia eiusdẽ senis qua docuit quo studio monachus possit assequi scientiam scripturarũ. Cap. xxxiiij.

b Hic ergo quibusdam fratribus admirantibus tam preclarũ scientie eius lumen. et ab eodẽ quosdã scripturarum sẽsus inquirentibus ait monachũ ad scripturarũ noticiam pertingere cupientem. nequaquã debere labores suos erga cõmẽtariorũ libros impendere. sed potius omnem mentis industriam et intẽtionẽ cordis erga emendationẽ viciorũ carnalium detinere. Quibus expulsis cõfestim cordis oculi sublato velamie passionũ sacramẽta scripturarum velut naturaliter incipient contemplari. Siquidẽ nobis vt non essent incognita vel obscura sancti spiritus gratia promulgata sunt. sed nostro vicio velãine peccatorum cordis oculos obnubente redduntur obscura. quibus rursũ naturali redditis sanitati: ipsa scripturarũ sanctarũ lectio ad contemplationẽ vere scientie abunde etiã sola sufficiat. nec eos cõmentariorum institutiõibus indigere. sicut oculi isti carnales ad vidẽdũ nullius egent doctrina. si modo fuerint a suffusione vel caligine cecitatis imunes. Ideo nanqꝫ et tanta varietas errorẽsqꝫ iter tractatores ipsos exorti sunt. quia plerique minie erga purgationẽ mentis adhibita diligentia. prosilientes ad interpretandũ eas pro pinguedine vel imundicia cordis suis diuersa atqꝫ contraria vel fidei vel sibimet sentientes. veritatis lumen cõprehendere nequiuerunt.

¶ Increpatio eiusdẽ senis cũ ad meã cellulã media nocte venisset. Ca. xxxv.

b Hic idẽ theodorus cũ inopiatus ad meã cellulã intempesta nocte venisset. quid nã rudis adhuc anachoreta solus agerẽ paterna curiositate latenter explorans. meqꝫ illico finita vespertina solẽnitate incipientem fessum corpus iam reficere. et incubantem psiathio reperisset. protrahens imo corde suspiria. meoqꝫ me vocitans nomine. quanti inquit o iohẽs hora hac deo colloquuntur. eũqꝫ in semetipsis amplectuntur ac retinent. et tu fraudaris tanto lumine. inerti sopore resolutus. Et quoniã nos ad huiuscemodi narrationẽ diuertere patrum virtutes et gratia prouocarunt. necessariũ reor memorabile opus charitatis quam summi viri archebij humanitate sumus experti. in hoc volumine cõmendare. quo puritas continentie operi charitatis inserta propẽsius enitescat pulchra varietate distincta. Etenim tunc gratũ deo ieiunij munus efficitur. cum hoc fructibus charitatis fuerit consũmatũ.

¶ Descriptio heremi que est in diolcos i qua anachorete cõmorantur. Ca. xxxvi.

i Tacqꝫ cum de palestine monasterijs ad opidum egypti quod diolcos appelatur rudes adhuc venissemus. ibiqꝫ plurimam turbã cenobij disciplina constrictam. et optimo ordine monachorũ qui etiã primus est institutã miri fice videremus. aliũ quoqꝫ ordinẽ qui excellẽtior habetur idest anachoretarũ cunctorũ preconijs instigati sagacissimo corde videre properauimus. Hi nanqꝫ in cenobijs primũ diutissime cõmorãtes. omni patientie ac discretionis regula diligenter edocti. et humilitatis pariter acnuditatis virtute possessa. atqꝫ ad purum viciorũ vniuersitate cõsũpta. dirissimis demonũ prelijs cõgressuri. penetrant heremi profũda secreta. Huius igitur propositi viros cõperientes citra nili fluminis alueũ cõmorari in loco qui vno latere eodẽ flumine. alio maris vastitate circũdatus insulã reddit nullis alijs quam monachis secreta expetentibus habitabilẽ. nec eni cuiquã culture aptam esse eã salsitas soli ac sterilitas patitur arenarum. ad hos inquã sũmo desiderio festinãtes vltra modũ suimus labores eorũ quos cõtemplatione virtutũ et amore solitudinis tolerãt admirati. Nã ipsius aque tanta penuria constringũtur. vt tali eã diligẽtia scrupuloqꝫ dispensẽt. quali nemo frugalissimorũ speciẽ preciosissimi vini cõseruat et pcit. Tribus nanqꝫ milibus vel eo amplius eam de predicti fluminis alueo necessarijs vsibus aduehunt. quod tamẽ interuallũ arenosis diuisũ mõtibus. laboris difficultate grauissima duplicatur.

¶ De traditis nobis ab abbate archebio cũ instructu suo cellis.

Capitulum. xxxvii.

b His igitur visis cum imitationis eorum nos ardor accenderet. predictusqꝫ archebius probatissimus inter eos humanitatis gratia nos ad suã cellulã pertraxisset. explorato desiderio nostro confinxit se de eodẽ loco velle discedere. ac nobis cellulã suã velut exinde migraturus offerre. sese id facturũ etiã si minime affuissemus affirmãs. Quã rẽ nos et desiderio cõmorationis accensi. et assertiõibus tãti viri indubitatã accõmodãtes fidẽ libẽter amplexi. cellulã cũ omni supellectili vtẽsilibusqꝫ suscepimus. Itaqꝫ religiosa potius circũuentiõe. paucis diebus quibus cõstruẽde celle pararet ĩpendia de loco discedens. reuersus post hec aliã sibi sũmo labore cõstruxit. Quã rursũ nõ longo post tẽpore alijs superuenictibus fratribus. eodẽqꝫ desiderio cupientibus ibidẽ cõmorari. simili charitatis mẽdacio circũuẽtis. cũ vniuerso tradidit istrumẽto. Ipse vero erga opus charitatis infatigabilis perseuerans. tertiã sibi cellulã in qua cõmaneret extruxit.

¶ De debito quod abbas archebius mãuũ suarũ labore pro matre dissoluit.

Capitulum. xxxviij

o Operepreciũ mihi videtur aliud quoqꝫ eiusdẽ viri charitatis opus memorie tradere. quo nostrarũ partiũ monachi nõ solũ continẽtie ri-

gore verū etiā sincerissimum retinere dilectionis affectū. vnius eiusdēq viri instituātur exemplo. Hic nāq nō ignobili oriūdus familia. ad monasterium qđ a pdicto opido ferme quatuor milib9 distat. mūdi huius ac parētū affectiōe contempta. a puerilib9 ānis aufugit. Ubi ita vite sue omnē exegit etatē. vt nūq prorsus p totos quiquagita annos nō solū vicum ex quo egressus ē nec fuerit ingressus nec viderit. sed ne cuiusq qđē femine vel ipsius matris sue cōspexerit vultū. Interea pater morte pūēt9. cētū solidorum debitū reliquit. Cūq hic esset omni iquietudine penitus alienus. vtpote q vniuersis paternis facultatib9 esset extorris. a creditorib9 tñ iquietari vehemēter cōperit matrem. Tunc hic ab euāgelico illo rigore quo ante hac i statu prospo parētib9 cōstitutq. nec patrē in terra se norat habuisse nec matrē. pietatq cōsideratiōe mollitus. ita se habere credidit matrē. eiq subuenire festinauit oppresse. vt nihil a proposita districtiōe laxaret. Intra mōasterij nāq claustra pdurās soliti opis pēsum sibimet triplicari poposcit. Et ibi p totū anni spaciū diebus pariter noctibusq desudans. debiti modū o pis sudore partiz creditorib9 soluens matrem omni inquietudinis iniuria liberauit. ita eruens eam debiti sarcina vt nihil de propositi rigore pie necessitatis obtētu pateretur iminui. Ita districtionem solitā custodiuit. vt nequaq pietatis opus maternis visceribus denegaret. et quā pro christi charitate pus desperexerat. pro eius rursus pietate cognosceret.

¶ Qua simulatione cuiusdam senis abbati Symeoni cum ociosus esset opus manuum sit prouisum. Ca. xxix.

Cum frater nobis optime carus nomine symeon. penitus greci sermōis ignarus. e ptibus italie cōmeasset. quidam seniorū erga eū vtpote peregrinū charitatis opus quodam redibitionis colore cupiens exhibere. inquirit ab eo cur ociosus sederet in cella. per hoc conijciens eum tā ocij peruagatione q penuria necessariarum rerū diuti9 in ea durare nō posse. cert9 neminem posse ipugnationes solitudinis tolerare nisi eum qui proprijs māib9 victū sibimet fuerit parare cōtētus. Quo respōdente nihil se nec nosce nec pualere ex his q̄ illic exercebant a fr̄ibus operari preter librariā manū. si tamē vllus i egypti regione latinū codicē vsui esset habiturus. tunc ille tandē nactus occasionem qua posset desideratum pietatis opus velut debiti colore mercari. ex deo hec inuenta est inquit occasio. Nam olim querebam qui apostolum latina mihi manu perscriberet. Eteni habeo fratrem militie laqueis obligatum. et apprime latinis instructum. cui de scripturis sanctis aliquid ad legendum edificationis eius obtētu transmittere cupio. Itaq Symeone hanc occasionem velut a deo oblatam sibi gratanter suscipiente. senex quoq colorē sub cuius pretextu pietatq opus libere posset implere. libētius āplexus. cōfestim nō solum vniuersas ei necessitates sub obtētu mercedū totius anni conuexit. verūetiā membranas et vtensilia que ad scribendum necessaria erant comportans. recepit post codicem scriptum nullis vsibus vel cōmodis profuturum. quippe vniuersis in illa regione noticia lingue huius penitus ignaris. preter id quod hac subtilitate sum ptuq prolixiore mercatus est. quemadmodum et ille sine confusionis verecundia. merito laboris et operis sui necessaria victus alimenta perciperet. et ipse munificentie sue pietatem tanq debiti necessitate compleret. eo abundantius mercedem sibi conquirēs. quo ambitu maiore peregrino fratri non solum victus necessaria. verūetiam operis instrumenta et operandi occasionem pariter contulisset.

¶ De pueris qui deferentes ad egrotantē ficus nō ǵgustatq eisdē fame i heremo defecerūt. Ca. xl.

Sed quoniam in loco vbi de ieiuniorum et continentie rigore dicere aliquid proposuimus. affectio et opera charitatis videntur admixta rursum ad propositum reuertentes quoddam puerorum etate nō sensu factum memorabile opusculo huic inseremus. Nam cum vltra omnem admirationem ficus quidam de amareote libie partibus velut rē ante i loco non visā abbati Iohanni economo in heremo scythij detulisset. qui dispensationem ipsius ecclesie tēporibus beati paphnutij p̄sbiteri ab eodem sibi creditā gubernabat. hic confestim eas ad senē quēdam qui in interioribus deserti mala valitudine laborabat per duos adolescentulos misit. Siquidem decem et octo milibus lōge ab ecclesia cōmanebat. Qui pomis acceptis. cum ad predicti senis tenderēt cellam. quod ibi perfacile solet etiam senioribus euenire. infusa repente densissima nebula tramitē recti itineris perdiderunt. Cūq tota die et nocte discurrentes per auiam heremi vastitatē. nequaq potuissent egrotantis cellulam reperire. tam itineris lassitudine q inedia sitiq confecti. fixis genibus in orationis officio spūm domino reddiderūt. Qui post hec vestigiorum suorū indicijs diutissime perquisiti. que in locis illis arenosis tanq niuibus impressa signantur. donec ea vel leui vētorum flatu tenuis arena discurrens rursus operiat inuenti sunt ficus intactas vt acceperant reseruasse. eligentes scz animam magis q fidem depositi prodere. vitamq potius amittere tēporalem q senioris violare mandatum.

¶ Sententia abbatis macharij de obseruantia monachi vel tāq diutissime victuri vel tanq quotidie morituri. Ca. xli.

Adhuc vnū beati macharij profertur nobis salutare mandatum. vt libellum ieiuniorū et cōtinētie tāti viri claudat sententia. Ita inquit debere monachum ieiunijs operā

dare vt cetū ānis i corpore cōmoraturuȝ. ita mot⁹ animi refrenare. ⁊ iniuriaꝝ obliuisci. tristiciasq̄ respuere. dolores quoq̄ ac dtrimēta pānere taq̄ quotidie moriturū. In illo nāq̄ vtilis est prudētiq̄ discretio. equali monachū districtōe faciēs semp incedere. nec pmittēs sub occasiōe debilitatꝭ corporis d arduis ad pniciosissima prupta deuolui. i hoc vero magnanimitas salutaris. que valeat nō solū q̄ videtur prospera mūdi psētis despicere. verūetiā aduersis tristibusq̄ nō frāgi. ⁊ ea velut pua nullaq̄ contemnere. illic habēs iugiter fixū sue mētis ītuitū. quo quotidie singulīsq̄ momētis accersiēdū esse se credit.

Explicit de spiritu castrimargie liber quintus.

Incipit liber sext⁹ de spiritu fornicatiōis. Ca. i.

Ecūdū nobis certamē est traditiōe patrū aduersus spūȝ fornicatiōis. lōgū p ceteris ac diuturnuȝ ⁊ ppaucis ad purū deuictū imane bellū. ⁊ qd cū a prio tēpore pubertatꝭ ipugnarꝭ icipiat hominū gen⁹. nō nisi pri⁹ cetera vicia supenꝭ extīguitꝭ. Duplex nāq̄ ē oppugnatio gemio armata vicio cōsurgēs ad pliū. ⁊ idcirco similiter ei gemia ē acie resistēdū. Siquidē vt morbo carnis aieq̄ ōcretū vires acqrit. ita nisi vtrisq̄ pariter dimicātib⁹ nequit debellari. Nec. n. sufficit solū corporale ieiuniū ad cōquirēdaȝ vel possidēdā pfecte castimōie puritatē. nisi pcesserit ōtritio spūs ⁊ oratio cōtra hūc imūdissimū spūȝ pseuerās. deiñ ōtinuata meditatio scripturarū. huicq̄ fuerit scia spiritalis adiūcta. labor ēt opusq̄ manuū istabiles cordis puagatiōes coercēs ac reuocās. ⁊ añ omnia fūdata fuerit humilitas vera. sine qua nullius penit⁹ vicij poterit vnq̄ triumphus acquiri.

De principali correctione aduersus spiritū fornicationis. Ca. ij.

Rincipalit. n. vicij huius correctio de cordis pfectiōe descēdit. ex quo ēt hui⁹ morbi virus dñi voce pdire signarꝭ. De corde inqt exeūt cogitatiōes male. homicidia adulteria fornicatiōes furta falsa testimōia ⁊c. Illud ergo ē pmitus expiādū vnde fōs vite ⁊ mortis manare cognoscitꝭ dicēte Salomōe. Omni custodia fua cor tuū. Ex his. n. sūt exitus vite. Caro. n. ei⁹ arbitrio atq̄ iperio famularꝭ. ⁊ idcirco sūmo studio psimonia ieiuniorū sectāda est. ne escarū abūdantia refecta caro. pceptis anie salutarib⁹ aduersata. rectorē suū spūm deijciat insolescens. Ceterū si omneȝ sūmā i castigatiōe tm̄ corporis collocem⁹. aīa nō similiter a ceteris vicijs ieiunāte. nec meditatiōe diuina ⁊ spiritalibus studijs occupata. neq̄ ad illūd sublimissimū vere itegritatꝭ fastigiū poterim⁹ ascendere. illo qd i nobis est pncipale. puritateȝ corpis nr̄i ifestante. Oportet ergo nos mundare prius iuxta sententiā domini. id quod intus est calicis ⁊ parasidis. vt fiat ⁊ id quod deforis est mundum.

Quātū ad supandū fornicatiōis viciū remedij cōferat cū continentia solitudo. cap. iij.

Eniq̄ cetera vicia ēt vsu hominū ⁊ exercitio quotidiāo purgari solēt. ⁊ quodammō ipsius lapsus offensione curari. vt puta ire. tristicie ipatientie languor. meditatione cordis ac puigili solicitudie. fratrū etiā frequētia ⁊ assidua puocatiōe sanārꝭ. Q̄ūq̄ cōmota manifestanꝭ sepi⁹ ⁊ crebrius arguunꝭ. quātotius pueniūt ad salutē. hic vero morb⁹. cū corporis afflictiōe ⁊ cōtritione cordis. solitudine quoq̄ ac remotiōe indiget. vt possit ad itegrū sanitatis statuȝ pniciosa estuū febre deposita puenire. Sic plerūq̄ certa egritudie laborātib⁹ vtile est. vt cibi noxij ne oculorū qdē ipsorū obtutibus offeranꝭ. ne qd aspect⁹ occasiōe desideriū eis letale gignarꝭ. ita plurimū ōferat ad depellendū hunc specialit morbū qes ac solitudo. vt mēs egra minie diuersis figuris interpellata ad puriorē pueniēs cōtemplationis intuitum. facilius pestiferum concupiscentie fomitē radicitus possit eruere.

Quid itersit iter castitatē ⁊ ōtientiā. ⁊ an vtraq̄ simul semper habeatur. Ca. iiij.

Emo tamē ex hoc negare nos putet etiā in cōgregatione fratrū positos iueniri cōtinētes. qd perfacile fieri posse ōfiremur. Aliud eniȝ est continēteȝ esse. idest eucratrē. aliud castum. ⁊ vt ita dicaȝ in affectuȝ itegritatis vel icorruptiōis trāsire. qd dicitur acon. Que vtus illis sol' tribuitꝭ maxie qui vgines vel mente vel carne pdurant. vt vterq̄ iohānes i nouo testamēto. in veteri quoq̄ helias. hieremias. daniel fuisse noscunꝭ. In quoꝝ gradu hi quoq̄ nō imerito reputabunꝭ. q post expimēta corruptiōis ad simileȝ puritatis statū p laboreȝ lōguȝ ⁊ industriaȝ integritate mētis ⁊ corporis puenerūt. ⁊ aculeos carnis nō taȝ ipugnatione ōcupiscentie turpis q̄ nature tantūmō motu sentiunt. Queȝ statuȝ dicimus difficillime posse iter hominū turbas apprehēdi. Utruȝ vero ⁊ hoc possibile sit. vnusquisq̄ nō nr̄a sententia expectet agnoscere. sed cōscientie sue rimerꝭ examine. Ceterū continentes multos existere nō dubitamus. q ipugnationē carnis. quā vel raro vel quotidie sustinēt. seu metu gehēne seu desiderio regni celoꝝ extinguūt atq̄ cōpescūt. Quos seniores sicut pnūciant posse nō penitus incentiuis obrui viciorū. ita securos ⁊ insauciatos semper existere nō posse definiūt. Necesse ē. n. vnumquēq̄ in colluctatione positum. q̄uis frequēter aduersarium vincat ac superet. ⁊ ipsum tamen aliquando turbari.

Qd ipugnatio fornicationis solo humano studio nō possit euinci. Ca. v.

Uapropter si nobis cordi est. agonē spiritaleȝ cū apl'o legitie decertare. hūc imundissimū spūȝ supare omni mētis itētione. nō nostris virib⁹ cōfidētes. hoc. n. industria humana pficere nō pualet. sȝ opitulatiōe dñi festinemus. Tandiu nāq̄ hoc vicio animā necesse est ipugna

ri.donec se bellū gerere supra vires suas agnoscat. nec labore vel studio ꝓprio victoriā obtinere se pos se.nisi dñi fuerit auxilio ac ꝓtectiōe suffulta.

¶ De peculiari gratia i mūere castitatis. Ca. vi.

Et re vera cū i omnib⁹ virtutū ꝑfectib⁹. ⁊ cūctoꝝ expugnatiōe vicioꝝ.dñi sit gratia atq; victoria.in hoc p̄cipue peculiare bñficiū dei ac speciale donū.⁊ patrū sētētia ⁊ experimēto purgatiōis ipsius manifestissime declarat̄ bis.q eā meruerit possidere. Quodāmodo.n.exire de carne ē.i corpore cōmorātē.⁊ vltra naturā ē fragili carne circūdatū.carnis aculeos nō sētire. Et idcirco ipossibile ē hominē suis vt ita dixeri pēnis ad tā p̄celsū celesteq; p̄miū subuolare.nisi eū gratia dñi de terreno munere eduxerit castitatis. Nulla eteni v̄tute tā ꝓp̄ie carnales hoīes spiritalib⁹ angelis imitatione cōuersatiōis equātur.q̄ merito ⁊ gratia castitatꝭ p quā adhuc i terra degētes habēt ſ; apl'ꝫ municipatū in cel'.qđ deposita corruptela carnali habituros scōs ꝑmittit̄ i futuꝝ.hic iā i cāne fragili possidētes.

¶ Exemplū de agone mundiali scōm sermonē apostoli. Ca. vij.

Udi qđ dicat apostol⁹. Omnis q i agone cōtendit.ab oīb⁹ se abstinet. A quib⁹ oībus dixerit iquiram⁹.vt possit nobis spiritalis agonis īstructio cōpatiōe carnal' acquiri. Illi eteni q in hoc agone visibili studēt legitime decertare.vtēdi omnib⁹ escis quas desiderij libido suggesserit nō habēt facultatē.sed illis tm̄ quas eorundē certaminū statuit disciplia. Et nō solū interdictis escis ⁊ ebrietate omniq; crapula eos necesse ē abstinere. verū ēt cūcta iertia ⁊ ocio atq; desidia.vt quotidianis exercitiis iugiq; meditatiōe virtus eoꝝ possit accrescere. Et ita omni solicitudine ac tristicia negocijsq; secularib⁹.affectu etiā ⁊ opere cōiugali efficiūtur alieni. Ut preter exercitiū discipline nihil aliđ nouerit.nec vlli mūdiali cure penitus iplicētur. ab eo tantū q certamini presidet sperātes quotidiani vict⁹ substantiā.⁊ corone gloriā. cōdignaq; p̄mia victorie laude cōquirere. Atq; itantū se mūdos ab omni coit⁹ pollutiōe custodiūt.vt cū se preparant ad agonū certamina.ne qua forsitā p sōnū nocturna delusi fallacia.vires minuāt multo tēpore ꝯquisitas.laminis plūbeis renū cōtegāt loca.quo.s.metalli rigore genitalib⁹ mēbris applicito. obscenos humores valeāt inhibere.itelligētes se ꝓculdubio esse vincēdos.nec iā posse ꝓpositū certamē adēptꝭ viribus adimplere.si prouisam pudicicie soliditatē fallax noxie voluptatis imago corruperit.

¶ De cōparatiōe purificatiōis eoꝝ q in terreno agone certamē habituri sunt. Ca. viij.

Itaq; si agonis mūdialis intelleximus disciplinā.cui⁹ exēplo beat⁹ apostolus nos voluit erudire.docēs quāta i illa sit obs̄uatio.quāta diligētia.quāta custodia.qđ nos ꝯueniet facere.q̄ puritate oportebit custodire nostri corporis atq; aīme castitatē.quos necesse ē quotidie sacro sanctis agni carnib⁹ vesci.quas neieꝫ imūdū ꝯtigere ēt veteris legis p̄cepta ꝑmittūt. In leuitico nāq; ita p̄cipit̄. Omnis mūdus māducabit carnes. Et anima q̄cūq; comederit de carnib⁹ sacrificij salutaris qđ ē dñi.in qua ē imundicia.ꝑibit corā domino. Quātū igit̄ itegritatꝭ ē munus.sine q̄ ēt illi q erant sub veteri testamēto.sacrificijs typicis nō poterant interesse.⁊ qui huius mundi corruptibilem coronā cupiunt adipisci nequeunt coronari.

¶ Quantam sēper cordis puritatē parare dei oculis debeamus. Ca. ix.

Itaq; omi custodia cordis nostri sunt late i bre ꝑmit⁹ expiāde. Qđ eni illi i corporis puritate cupiūt assequi.nos debem⁹ ēt i archanis cōsciētie possidere.in qua dñs arbiter atq; agonitheta residēs.pugnā cursus ⁊ certaminis nr̄i iugiter expectat.vt ea q̄ i ꝑpatulo horremus admittere.ne intrinsecus quidē coalescere incauta cogitatione patiamur.⁊ i qb⁹ humana cognitiōe ꝯfundimur.ne occulta quidē conhibētia polluamur. Que licet possit hominū p̄terire noticiā. sanctoꝝ tamen angeloꝝ ipsiusq; omnipotētis dei sciam quā nulla subterfugiunt secreta latere nō poterit.

¶ Qđ sit idiciū ꝑfecte ⁊ itegre puritatꝭ. Ca. x.

Uius puritatis hoc erit euidens indiciū c ac plena ꝓbatio.si vel nulla imago illiciēs quiescētib⁹ nobis ⁊ i sopore laxatis occurrat.vel certe interpellās nullos ꝯcupie mot⁹ valeat excitare. Licꝫ ei ad plenā pcti noxā tal' cōmotio minime cōputet̄.tn̄ necdū ꝑfecte mentis indiciū est. nec ad purum excocti vicij manifestatio.cū per fallaces imagines huiusmodi operatur illusio.

¶ Quo vicio illusio nocturna ꝓcedat. Ca. xi.

Ualitas.n.cogitationū q̄ distētiōibus diei q negligētius custoditur.ꝓbat̄ gete nocturna. Et idcirco cū itercesserit aliq̄ talis illusio.nō culpa sōni credēda est.sed negligētia tp̄is p̄cedentis.⁊ manifestatio morbi latentis itrisecus. quē nō ꝑmit⁹ noctis hora pturijt.sed itimis anie recōditū fibris ad cutis supficiē somni refectiōe ꝓduxit.arguens occultas estuū febres quas p totū diei spaciū noxijs cogitatiōib⁹ pasti ꝯtraximus.vt solent male quoq; valitudies corporū nō ea colligi tempestate q̄ vident̄ emergere.sed negligentia sunt p̄teriti temporis acquisite.quo pastus quis ipudenter escis saluti contrarijs noxios humores sibimet letalesq; contraxit.

¶ Qđ carnis puritas sine mundicia cordis nequeat obtiueri. Ca. xij.

Deoq; humani generis creator ⁊ ꝯditor i deus.opificij sui naturā pre omnib⁹ emendationemq; cognoscens.illuc curā adhibuit medicie vñ cās morbi p̄icipalit̄ nouerat emanare.quicūq; iquiens viderit mulierē ad ꝯcupiscēdū eā.iā mechat⁹ est eā i corde suo. Petulātes oculos notans.nō tā eos arguit q̄ illū iteriorē sensū q officio eorū male vtit̄ ad videndū. Cor nāq; est

egrū ꝛ sauciū libidinis telo qđ ad ꝯcupiscēdū videt bñficiū ītuit⁹ recte sibimet a creatore ꝯcessū suo vicio ad opū prauoꝝ misteria ꝯtorquēs.ꝛ ī semetipo recūditū ꝯcupiscētie morbū ꝯtēplatōis occasiōe ꝓducens. Idcirco huic p̄cipit salutare mādatū: cui⁹ vicio pessim⁹ lāguor visus occasiōe ꝓcedit. Nō.n. dr̄:oī custodia ſua oculos tuos.quos vtiq̄ oportuit p̄ricipalr̄ custodiri si ex ip̄is ꝯcupiscētie ꝑdiret affect⁹:nihil.n.apl̄i⁹ oculi q̄ simplex aīme p̄bēt visionis officiū.sȝ dicit.oī custodia ſua cor tuū:illi potissimū iposita medicina qđ vbiq̄ abuti potest ad vidēdū oculoꝝ ministerio.

Que sit purgatōis carnal' p̄ria custodia.ca.xiij.

Ec erit igit̄ purgatiōis h⁹ p̄ria custodia: vt cū mēti nr̄e mēoria sex⁹ feminei p subtilē suggestiōeȝ diabolice calliditat̄ obrepserit.primū recordatiōe p̄missa m̄ris:sororꝝ:parētuȝ seu certe feminaꝝ scāꝝ.quātoti⁹ eā de nr̄is recessib⁹ extrudere festinem⁹:ne si fuerim⁹ ī ea diuti⁹ imorati occasiōe sex⁹ semel indepti.illex maloꝝ ad eas p̄sonas exīde subtilit̄ d̄uoluat ac p̄cipitet mētē.p quas noxias cogitatōes possit iserere. Quāobrē illi⁹ p̄cepti iugit̄ meminisse debem⁹:oī custodia ſua cor tuū ꝛ ſm dei p̄ricipale mādatū solicite ſpent̄ obſuare noxiū caput.i.cogitationū malaꝝ p̄ricipia.qb⁹ ſpere ī aiaȝ nr̄aȝ diabol⁹ tēptat:nec sinam⁹ p negligētiam penetrare ī cor nr̄um reliquū ei⁹ corp⁹.i.oblectatiōis assensū. Qui ꝓculdubio si fuerit ītro missus: morsu virulento mētē ītérimet captiuatā. Emergētes ēt peccatores terre nr̄e.i.sensus carnales ī matutinis sui ort⁹ nos oportet extīguere:ꝛ dū adhuc paruuli sunt allidere filios babylonis ad petraȝ. Qui nisi dū tenerrimi sunt fuerit eneccati.adulti p cōbibētiā ī pniciē nr̄aȝ validiores īsurgēt.aut certe non sine magno gemitu ac labore vincent. Dū.n.fort̄ s.spirit⁹ noster domū suā custodit armat⁹.recessus cordis sui dei tiore cōmuniēs.ī pace erit oīs substātia ei⁹.i.emolumēta laboꝝ ac v̄tutes lōgo t̄pe cōq̄site. Si āt fortior supueniēs vicerit eū.i.diabol⁹ cogitationū ꝯsensu.arma ei⁹ diripiet ī qb⁹ ꝯfidebat.i.mēoriā scripturaꝝ vel tiorē d̄i.ꝛ spolia ei⁹ diuidet.virtutū.s.merita p cōtraria vicia q̄q̄ dispgens.

Qđ nō laudē studeam⁹ texere castitat̄:sed effectū ei⁹ exponere. Cap.xiiij.

Et vt cūcta p̄tereā q̄ in scīs scripturis ob laudē virtut̄ hui⁹ īsta sūt:nō.n.mihi ꝓpositū ē laudē texere castitat̄.sȝ qualitatē ip̄ius vel queadmodū acq̄ri vel custodiri d̄beat q̄ve sit finis ei⁹.patrū traditionib⁹ explicare: vnā tm̄mō ponā beati apl̄i sn̄iaȝ.qua pateat qualit̄ illā thessalonicēsib⁹ scribens.ꝛ v̄tutib⁹ pretulerit vniuersis.tali eā verbi nobilitate cōmendans.

Qđ specialiter castitat̄ virt⁹ ab apostolo sanctimonia nūcupet. Cap.xv.

Hec ē īgt volūtas dei scificatio v̄ra. Et ne forte dubiū nobis relinq̄ret vl' obscuꝝ qđ nā scificationē voluerit appellare.vtrū iusticiā.an charitatē.an hūilitatē.an patiētiā:ī oīb⁹.n. istis v̄tutib⁹ credit̄ acq̄ri scificatio:īfert ꝛ mā'feste d̄signat qđ ꝓprie sanctificationē voluerit appellare. Hec ē volūtas d̄i scificatio v̄ra.vt abstineat̄ vos inq̄t a fornicatiōe:vt sciat vnusq̄sq̄ v̄ꝝ vas suū possidere ī scificatiōe ꝛ honōre.nō ī passiōe desiderij sicut ꝛ gētes q̄ ignorāt deū. Uides qb⁹ eā laudib⁹ ꝓsequat̄.honorē vasis.i.corporis nr̄i.ꝛ scificatōeȝ eā appellās. Igit̄ ecōtrario q ī passiōe d̄siderij ē:ī ignominia ꝛ ī imūdicia ꝯsistit.ꝛ alien⁹ a scificatiōe v̄sat̄. Tertio quoq̄ post pauca īfert.rursus scimoniā eā ꝓnūciās. Nō.n.vocauit nos de⁹ ī ignominiā:sȝ ī scificationē. Itaq̄ q hec spnit.nō hoīeȝ spnit.sȝ deū:q ēt d̄dit spūȝ suū scūȝ ī nobis. Auctoritatē quoq̄ p̄cepto suo iuiolabilē īūxit:dicēs. Qui hec spnit.i.q̄ de scimonia p̄fat⁹ sū.nō hoīeȝ spnit:hoc ē.me q hec p̄cipio.sȝ deū q ī me loq̄t̄: q ēt spiritui suo scō cor nr̄m habitaculū d̄putauit. Cernis simplicib⁹ v̄bis ac puris qb⁹ eā p̄conijs quātisq̄ extulerit laudib⁹:p̄muȝ v̄tuti huic scificationē ꝓprie tribuēdo:deīde p hanc asserēs vas nr̄i corporis ab imūdicia liberādū:t̄tio qđ abiecta ignominia ꝛ ꝯtumelia.ī honore sit ꝛ scificatiōe mā'suꝝ:postrēo q̄ sūma ē p̄fecti p̄mij ac beatitudinis r̄emuneratio.p hanc habitatorem pectoris nostri sanctū fore spūm designauit.

De alio apl̄i testionio sup eadē scimonia.c.xvi.

Et licet ad finē libelli tēdat oro.aliō adhuc sisse huic p̄ter missū eiusdē apl̄i testioniū ponā. Ad hebreos nāq̄ scribēs pacē īgt sectamini cū oīb⁹ ꝛ scimoniā:sine qua nēo videbit deum. Hic quoq̄ euident̄ sine scimonia quā solet ītegritatē ment̄ vel puritatē corporis appellare ꝓnūciauit deū penit⁹ videri nō posse. Siqdē ꝛ hic similit̄ īfert eūdē sēsū explanās.ne q̄s fornicator aut ꝓphanus vt esau.

Qđ spes sublimioris p̄mij d̄beat custodiā castitat̄ augere. Cap.xvij.

Itaq̄ quātū sublīme celestequ p̄miū castitat̄.tāto grauiorib⁹ aduersarioꝝ īsidijs lacessit̄. Et idcirco ꝓpēsi⁹ nobis ē.nō solū cōtinētia corporis verū etiā contritio cordis assiduis oronū gēitib⁹ adhibēda:vt cliban⁹ carnis nr̄e queȝ rex babyloni⁹ īcētiuis suggestionū carnaliū succendere nō d̄sistit.d̄scēdēte ī corda nr̄a rore scispūs extinguat̄.

Qđ sicut absq̄ hūilitate castitas obtineri non pōt:ita sine castitate sciētia. Cap.xviij.

Eteni hāc sciores aiūt app̄hēdi n̄ posse nisi p̄ri⁹ hūilitat̄ ī cord̄ fūdamēta fuerit collocata:ita ne ad fōtē qdē v̄e scie pueniri posse d̄finiūt.doec penetralib⁹ aie nr̄e radix vicij hui⁹ īsederit:ꝛ possibile qdē eē ītegritatē sine scie gr̄a repiri.īpossibile v̄o sciaȝ spiritalē sine ītegritat̄ castimonia possideri. Qr ꝛ diuersa sūt dōa ꝛ nō oībus vna gr̄a spūscī tribuit̄:sȝ ad quā se vnusq̄sq̄ȝ studio vl' industria sua dignū aptūq̄ȝ p̄buerit. Dēq̄ cū ī oīb⁹ apostol' scīs v̄t⁹ ītegritat̄ p̄fecta fuisse credat̄: abūdāti⁹

tamen scientie donuȝ exuberauit in paulo: qꝛ se ad hanc aptū solerti studio atqȝ industria preparauit.

¶ Snia sci basilij epi ḋ q̄litate v̄ginitatꝭ sue. c.xix.

Ert sci Basilij cesariēsis epi districta snia.
f et mulierē iḡt ignoro: et v̄go nō sū. Intātuȝ ītellexit icorruptionē carnis. nō tā i mulieris eē abstinētia q̄ꝫ i integritate cordis: q̄ v̄e icorruptā ppetuo scimoniā corporis vel tiore dī vel amore castitatis custodiat.

¶ Qui finis v̄e integritatꝭ ac puritatꝭ sit. Ca.xx.

Tacꝫ hic ē integritatꝭ finis ac pfecta ꝓbatio
i si qescētib⁹ nobis titillatio voluptatꝭ nulla subrepserit. ac ꝓ necessitate nē noc̄ꝭ icōscijs cōcretiōes egerāt obscene. Quas sic abscidere p oīa et ipppetuū āputare sup naturā ē. ita reuocare ad inevitabilē rarissimāqꝫ nature necessitatē sūme v̄tutꝭ ē: q̄ pulsare mōachū duob⁹ iterpositꝭ mēsib⁹ solet. Qḋ tn̄ dictū sit ꝭm nraȝ expiētiā nō ꝭm sniam senioꝝ: a qb⁹ ēt he mēorati tēporis iducie admodū iudicabātur āguste: quas si ꝭ mō quo ab ipis pcepim⁹ voluerim⁹ exponere. his forte q pro negligētia sua vel remissiore studio puritatē hāc min⁹ expti sūt. icredibilia vel ipossibilia descripsisse credemur.

¶ Queadmodū pfecte puritatꝭ statū retinere possimus. Cap.xxi.

Ueȝ statū ita tenere ppetuo poterimus. ac
q nunqꝫ naturalē modū nec tēp⁹ excedere supi⁹ ꝯphēsū: si deū nō solū secretoꝝ actuum nroꝝ verū etiā cogitationū iternaꝝ diurnū pariter nocturnūqꝫ ispectorē eē et ꝯsciū cogitem⁹. ac ꝓ oīb⁹ q̄ i nostro corde versant̄ sicut pro factis et opib⁹ nostris rōneȝ nos ei reddituros eē credam⁹.

¶ Usqꝫ ad quē modū possit integritas corporis nri pduci. vel qḋ idiciū sit ad purū mētꝭ excocte. c.xxij.

Uc v̄sqꝫ igit̄ festinādū ē nobis. et eo v̄sqꝫ ad
b uers⁹ ai mot⁹ vel carnis icētiua pugnāduȝ donec ista carnis ꝯdicio necessitateȝ nature expleat. nō suscitet voluptatē. ꝯcretā exuberātiaȝ sine vllo prurit u noxaqꝫ ꝓpellēs. nō pugnā suscitās castitati. Ceteꝝ mēs dū adhuc dormiēs imaginū visiōe ḋludit̄. nouerit se necdū ad integrā pfectioneȝ castitatꝭ excoctā.

¶ Remedia curatiōis qbus pfecta possit cordis et corporis nostri puritas pmanere. Cap.xxiij.

Sit vt illusiōes he ne dormiētib⁹ qdē nob
i subrepe valeāt equale moderatūqꝫ semp tenēdū ē ieiuniū. Quisqs. n. mēsurā discrictionis excedit: necesse ē vt modū quoqȝ remissiōis excedat. Qua iequalitate dīēt⁹ ab hoc trāq̄llitatꝭ planissimo statu sine dubio reuocabit̄: nunc qdē nimia ianitate defect⁹. nūc āt cibo ꝓpēsiore distēt⁹. Cū immutatiōe siqdē refectiōis. qualitatē quoqȝ puritatꝭ nre necesse ē imutari. Deide iugis hūilitas ac patientia cordis adhibēda ppetuo ē: atqȝ itēta aduers⁹ irā vel ceteras passiōes p oīē cautio. Ubi. n. furoris isederit vir⁹: libidinis quoqȝ necesse ē icēdiū penetrare. Ante oīa v̄o puigil necessaria ē solicitudo nocturna. nā sic puritas et custodia diei nocturnā ppārāt castitatē: ita nocturne vigilie cordi parit̄ et obs̄uatiōi diurne statū solidissimū roburqȝ pmittunt.

¶ Explicit de spiritu fornicatiōis liber sextus.

¶ Incipit liber septim⁹ ḋ spiritu philargyrie. ca.i.

Erti⁹ nobis ꝯflict⁹ ē aduers⁹ philargyriā quā nos amorē pecuniarū possum⁹ appellare: pegrinū bel
t lū et extra naturā: nec aliūde i monacho sumēs pncipiū. q̄ꝫ de corrupte ac torpide mētꝭ ignauia: et plerūqꝫ initio abrenūciatōis male arrepto. et erga deū tepido amore fūdato. Cetera nā qȝ vicioꝝ icitamēta hūane ista nature. velut igenita vident̄ i nobis habere pncipia. et quodāmō inuiscerata carni: ipiqꝫ ꝓpemodum coeua natiuitati discretionē boni maliqȝ pueniūt: et licet pria arripiāt hoiem longo tamē labore vincunt̄.

¶ Quā pniciosus sit morbus philargyrie. Ca.ij.

Ic v̄o morb⁹ posteri⁹ supueniēs et extrisec⁹
b accedēs aie: quāto facili⁹ caueri potest ac respui. tāto neglect⁹ et itro missus semel cordi fit pniciosior cūctꝭ difficiliusqꝫ ꝓpellit̄. Maloꝝ nā qȝ oiuȝ efficit̄ radix. multiplices fructificās fomites vicioꝝ.

¶ Que nob̄ i vicijs nālib⁹ sit vtilitas. c.iij.

Tputa carnis simplices mot⁹ nōne vide
v mus nō solū i pueris i qb⁹ adhuc inocentia boni maliqꝫ puenit discretionē. verū in paruulis atqꝫ lactētib⁹. Qui cū ne initiū qdē vlli⁹ libidinis i semetipis habeāt: mot⁹ carnis naturali incitamēto sibi iesse ḋsignāt. Ire quoqꝫ aculeos truces nōne simil'r i paruulis iā vigere cōspicim⁹. et anteqꝫ patiērie v̄tutē agnoscāt. iniurijs eos cernim⁹ cōmoueri. et v̄boꝝ sentire ēt p iocū iniurias irrogatas: ac nōnūqꝫ cū ḋsint vires. volūtas tn̄ vltiōis ira istigāte nō ḋest. nec hoc dico q° vocē naturā ꝯditōis i culpā: sȝ q° asserā mot⁹ hos q ꝓcedūt ex nobis quosdā qdeȝ vtilitatꝭ causa nobis isitos. quosdā vero negligentie vicio ac male volūtatꝭ arbitrio extrisec⁹ itroductos. Hi nāqꝫ quos supra dixim⁹ mot⁹ carnales ob reparationē sobolis et posteritatꝭ ꝓpaginē suscitandā. vtilit̄ sūt corpori nostro ꝓuidētia creatoris insiti: nō ad ppetrāda stuproꝝ flagicia et adulteria q̄ legis ēt auctoritate dānant̄. Ire etiaȝ aculeos nōne saluberrime nobis itelligim⁹ attributos. vt nris vicijs et errorib⁹ irascētes. virtutib⁹ poti⁹ ac spiritalibus studijs occupemur. dem charitatē deo. et patientiaȝ nostris fratrib⁹ exhibentes. Tristitie quoqꝫ vtilitas quāta sit nouim⁹: que inter cetera vicia cuȝ in cōtrariū affectuȝ est mutata cōnumerat̄. Est eni et secundū dei timoreȝ pnecessaria. et secundū seculū admoduȝ perniciosa: vt docet ap̄lus dicēs. Que enim secunduȝ deum est tristitia: penitentiaȝ ad salutem stabilem operatur: seculi autem tristitia mortem operatur.

¶ Qđ iesse nobis quedã naturalia vicia sine crea toris dicamus iniuria. Cap.iiij.

n On ergo si dixerimus hos mot⁹ a creatore isertos nobis ex eo culpabilis ille videbit̃.si neqter his abusi maluerim⁹ eos ad noxia poti⁹ misteria detorq̃re:ꝛ velim⁹ pro isructuosis ꝛ secularib⁹ lucris.nõ ꝑ salutari penitẽtia ꝛ viciox correctiõe tristari:vel certe si nõ nobismetipis vtilit̃.ſʒ ꝯtra iterdictũ dñi nr̃is fratrib⁹ irascamur: velut si ferrũ qs ad necessariũ ꝛ vtile misteriũ ꝯtributũ ad necẽ voluerit isontiũ retorq̃re.nõ ex hoc infamabit materie ꝯditorẽ si qđ ille ad vsuʒ bñ viuendi aptũ ac necessariũ ꝓstitit.iste h̃ vsus ẽ ad nocẽdũ.

¶ De vicijs q̃ extra naturalẽ motum nostro vicio contrahuntur. Cap.v.

d Icimus tñ q̃dã vicia sine vlla p̃cedẽte naturali occasiõe ꝯcrescere.ſʒ soli⁹ corrupte ac male volũtat̃ arbitrio:vt ẽ iuidia ipaqꝫ ẽt philargyria:q̃ cũ nulla habeãt i nobis de natura hĩstictu pricipia.extrinsec⁹ cõtrahunt̃.Que tamen quãtũ facilia sunt ad cauẽdũ ꝛ oportuna ad dclinãdũ.tãtũ occupatã mẽtẽ atqꝫ possessaʒ miserã faciũt. vixqꝫ ad sanitat̃ cõcedũt remedia ꝑuenire: siue qđ a dño nõ meren̄t curari celeri medicia q ab his sauciati sũt q̃ vel ignorare vel vitare vel facillie vicere potuerũt:vel certe qđ male fundati virtutũ structuraʒ ꝛ perfectionis suscipere culmen indigni sunt.

¶ Receptus semel philargyrie morbus q̃ difficile pellat̃. Ca.vi.

q Uamobrez nulli vilis despectusqꝫ videat̃ hic morbus:q sicut potest ꝓfacile dclinari ita si queqꝫ possederit ad sanitat̃ remedia vix ꝑuenire cõcedit.Receptaculũ nãqꝫ est viciorũ malorũqꝫ oiuʒ radix.ꝛ inextricabilis neqcie fomes efficĩt dicẽte aplo.Radix oĩm malox ẽ philargyria i. amor pecunie.¶ Quibus vicijs philargyria generet̃:vel quãtox malox sit eadẽ ꝓcreatrix. ca.vij.

h Ec igit̃ cum remissaʒ tepidãqꝫ possederit mõachi mẽtẽ.primit⁹ eũ i exigua sũma solicitãs.iustos quosdã ꝛ velut rõnabiles ei colores ob quos vel reseruare sibi aliqd pecunie dbeat vel parare describit.Nã ꝛ ea q̃ p̃bent̃ i mõasterio q̃rit̃ non eẽ sufficiẽtia:ꝛ sano robustoqꝫ corpore vix posse tolerari.Quid faciendũ si valitudo mala carnis emerserit:ꝛ recõditũ nõ fuerit aliqd peculiare quo sustẽtet̃ isirmitas.Prestitionẽ mõasterij eẽ ꝑtenuẽ.ꝛ negligẽtiã erga egrotãtes maximã.Si ꝓpriũ aliqd nõ fuerit quo cura corpori valeat adhiberi misere eẽ moriẽdũ.Ipm ẽt vestimẽtũ nõ sufficere qđ p̃bet̃.nisi ꝓcurauerit vnde sibi aliud valeat exhiberi.Postreo nec diu posse i eodẽ loco vel monasterio cõmorari:ꝛ nisi parauerit sibi viatici sumpt⁹ euectiõisqꝫ trãsmarie mercedẽ.nõ posse cũ voluerit trãsmigrare:ꝛ necessitate iopie coartatũ.labori osã ac misabilẽ absqꝫ vllo ꝓfectu vitã iugit̃ toleraturũ:iopẽ se quoqꝫ sẽp ac nudũ nõ sine iproperio aliena substãtia sustẽtãdũ.Itaqꝫ cũ huiuscemõi cogitatiõib⁹ laq̃auerit mẽtẽ:quali̾r vnũ saltẽ dnariũ acgrere possit excogitat.Tũc peculiare op⁹ qđ exerceat abbate iscio solicita mẽte ꝑq̃rit.Qđ vendens clã ꝛ optato tãdeʒ potit⁹ nũmo.quali̾r eũ duplicet acrius vehementiusqꝫ torq̃tur.vbi repõat cuiue illum credat ãbigu⁹.Deide qd ex eo coemere.qualiqꝫ eũ cõmercio valeat duplicare.cura graniore disteditur. Cunqꝫ illi ꝛ h̃ ex voto cesserit.auidior fames accrescit auri:tãtoqꝫ vehementi⁹ suscitat̃.quãto etiã summa lucri maior apponit̃.Cuʒ pecunie eteni icremẽto rabies cupiditat̃ auget̃.Tuʒ deide vita lõgeua ꝓmittĩt:senect⁹ icurua:isirmitates diu̾se atqꝫ ꝓlixe:q̃ nisi maior summa i iuuentute fuerit p̃parata tolerari i senecta nõ possint.Agit̃ itaqꝫ iselix aĩa s̾pẽtinis nexib⁹ obligata.dũ materiã male ꝯcertã negore cura ꝯcupiscit augere.pesteʒ sibi qua diri⁹ iflãmet̃ ipa parturiens:totaqꝫ lucri cogitatõe possessa.nihil aliud respicit cordis ituitu q̃ vñ pecuniã parare valeat.ꝑ quã possit d mõasterij disciplia q̃toti⁹ euolare. nullã exhibẽs fideʒ vbi potuerit nũmi spes aliqua refulgere.Pro hac nõ mendacij:nõ piurij:nõ furti facin⁹ admittere ꝑhorrescit nõ fideʒ frãgere:non iracõdie noxio furore suppleri.Si quo q̃ a spe q̃st⁹ dciderit.nõ honestat̃ nõ hũilitat̃ modũ trãscẽdere ꝑtimescit:fitqꝫ ei ꝑ oĩa vt alijs vent̃.ita huic aurũ et spes lucri ꝓ dõ.Vñ btũs apls hui⁹morbi noxia venena ꝓspiciẽs.nõ solũ eã radicẽ eẽ oĩm malox.vex ẽt idolox s̾uitutẽ ꝓnũciauit dicẽs.Et auaricia qđ i greco dr̃ philargyria q̃ ẽ simulacrox s̾uit⁹.Cernis igit̃ ad quãtã labẽ rabies h̃ ꝑ grad⁹ singulos crescat vt ẽt idolox vel simulacrox s̾uit⁹ apli voce ꝓnũcietur:eo qđ figura di ꝛ imagie p̃termissa.quã duote s̾uiẽs dõ imaculatã i semetipo dbuit custodire.hoiʒ figuras ipressas auro diliger̃ ꝓ dõ maluit ꝛ itueri.

¶ Qđ philargyria omnes v̾tutes ipediat. C.viij.

t Alib⁹ igit̃ decessionũ ꝓfectib⁹ in deterius crescẽs.nullã deinceps humilitat̃.nullam charitat̃.nullaʒ obedientie.nõ dicã virtuteʒ sed ne vmbraʒ qdeʒ virtut̃ retinere cõtent⁹:idignat̃ ad oĩa.ꝛ ad singula opa murmurat atqꝫ suspirat.Nullaqꝫ iam reuerentia reseruata.velut equus durissim⁹ ad p̃cipitiũ fert̃ infrenis:nec victu quotidiano nec solito indumento cõtent⁹.nõ se diutius hec toleraturuʒ esse testatur.Deuʒ quoqꝫ nõ ibi solũmodo esse ꝓclamat:nec saluteʒ suaʒ in illo tantũ loco esse cõclusaʒ.Unde si quo q̃ se non celerius asportauerit:se pitux ꝓtin⁹ grauit̃ igemiscit.

¶ Qđ mõach⁹ habẽs pecunias i cenobio ꝑmanere non possit. Cap.ix.

i Taqꝫ instabilitatis sue viaticuʒ habens nũmos.in quox presidio alax sibi instar aptauit.iamqꝫ ad trãsmigrandũ paratus insolenter ad omnia p̃cepta respondet:ꝛ tanq̃ peregrinũ extraneumqꝫ se gerens.quecũqꝫ indigẽtia correctione perspexerit.negligit atqꝫ contẽnit.Cũqꝫ furtim possideat reconditaʒ pecuniaʒ.nec calciamenta quideʒ ac vestimenta se habere conq̃rit̃.dari

q3 sibi tardi⁹ indignaẗ. Ac si forte dispēsatiōe senioris ei prius q̄ nihil penit⁹ habere cognoscit. aliquid bonoꝝ fuerit ipartitū. maiorib⁹ ire stimul' iardescit. seq3 ōspici veluti extraneū putat: nec ad vllū op⁹ manus suas accōmodare ꝯtent⁹ Irephēdit oia q̄ necessario fieri mōasterij cōpellit vtilitas. Deide occasiones qb⁹ offendi vel irasci ōbeat studiose pqrit: ne leuiẗ mot⁹ ō cenobij disciplina videaẗ exire. Nec solus tñ trāsmigrare ꝯtent⁹. ne tanq̄ suo vicio defuisse credaẗ quātos potuerit susurratōib⁹ clādestinis ōprauare nō ōsinit. Qō si ēt tp̄oris aspitas itineris seu nauigatōis ei⁹ itercluserit cōmeatū: p oē illō tps suspenso anxioq3 residens corde tristicias serere vl' excitare nō cessat: discessus solatiū ⁊ excusationē leuitat̄ nō se aliẗ credens q̄ꝫ nota vel macula mōasterij reptuꝝ.

Quā philargyrie laborē subeat destror monasterij q añ p leuissimis opibus murmurabat. Cap. x.

a Sic itaq3 facib⁹ pecuniaꝝ suaꝝ magis ac magis accensus: q̄ possesse nunq̄ mōachū vel in mōasterio residere vel viuere sub regule institutiōe pmittūt. Cūq3 exide eū velut feral' q̄dā bestia de ceru gregis segregās. pec⁹ oportunū prede ōstitutiōe sodaliū fecerit. ⁊ deuoratiōi facilez cōtubernij priuatiōe reddiderit: eū q pri⁹ opa mōasterij leuia exercere ōspexerat. die ac nocte spe q̄st⁹ ifatigabiliẗ laborare cōpellit. Nō orōnū solēnia: nō ieiunioꝝ modū: nō vigiliaꝝ regulā custodire pmittit: nō honestaꝝ itercessionū explere officia finit: dū mō vel auaricie rabiē satiare vel quotidianis vsib⁹ possit occurrere: cupiditat̄ ignē dū acqrendo extinguendū credit accendens. Qō occasiōe custodiēde pecūie feminaꝝ ꝯtubernia reqranẗ. Cap. xi.

b Hinc iā nnulli p abruptū p̄cipitū lapsi irreuocabili ruia feruntẗ ad morte: ⁊ nō ꝯteri soli possidere quas vel nūq̄ hūerāt. vl' initio malo reſuauerāt pecunias. iqrūt ꝯtubernia feminaꝝ. q̄ debeāt ea q̄ male ꝯgesta vel retēra sūt custodire. Tātiq3 se occupatiōib⁹ noxijs ac pniciosis iuoluūt: vt vsq3 ad pfundū iferi deuoluti. dū acquiscere illi aplice snie renuūt: vt habētes victū ⁊ vestimentū his ꝯtenti sint q̄ monasterij frugalitas exhibebat. s3 volētes diuites fieri icidāt i tēptationē ⁊ laqueū diaboli. ⁊ ōsideria multa ⁊ iutilia ⁊ nociua q̄ mergūt hoīez i iteritū ⁊ pditionē. Radix. n. oīm maloꝝ est cupiditas. i. philargyria quā qdaz appetentes errauerūt a fide. ⁊ iseruerūt se doloribus multis.

Exēplū cuiusdā tepidi monachi philargyrie laqueis obligati. Cap. xij.

n Non ignoro quēdā q semetipsuz autumat monachū. sibiq3 qō ē deteri⁹ de pfectione blādit. q recept⁹ i cenobio. cū a suo moneret abbate ne reuerteret ad illa q̄ renūcians abdicarat. seq3 de maloꝝ oī3 radice philargyria terrenisq3 laqis eripe festinaret. ac si mallet pstinis passionib⁹ emendari. qbus eū grauissime singulis moment̄ videbat vrgeri. cessaret affectare ea q̄ ne ātea qdē possederat. quoꝝ nexib⁹ cōpeditus ad purgationē viciorū suorū sine dubio puenire nō posset: truculento vultu eidez respondere nō hesitauit. Si tu hēs vnde plimos sustentes. me similiẗ habere cur ꝓhibes.

Quid conferāt seniores iuniorib⁹ in denudatione viciorum. Capitulum. xiij.

b Hec autē nemini videanẗ supflua vel molesta. Nisi. n. pri⁹ exposita fuerit genera vulneꝝ. ⁊ origines causeq3 morboꝝ fuerit idagate: nec infirmis poterit adhiberi congrua medicine curatio. nec validis conferri pfecte custodia sanitatis. Naz ⁊ hec ⁊ multo his plura ad instructionē iunioꝝ solent a seniorib⁹ q inumeros diuersoꝝ casus ac ruinas expti sunt i collatione pferri. Quoꝝ multa sepenūero cognoscentes i nobis ita seniorib⁹ exponentib⁹ ac reuelātib⁹. velut q ijsdē ipis quoq3 passionib⁹ pulsarenẗ. absq3 ꝯfusionis nr̄e vecundia curabamur: cū ⁊ remedia pariẗ ⁊ causas ifestātium nos vicioꝝ taciti discerem⁹. q̄ nos non frnitat̄ vitiorp⁹ vel obtexim⁹ vel p̄teriuim⁹: s3 ne forte olapsi⁹ liber i man⁹ eoꝝ q i hoc ꝓposito min⁹ istituti videntur. patefaciat inexptis. q̄ desudātibus solis ac festinātib⁹ culmen pfectionis attigere ōbēt eē compta.

Quibus exēplis morbus philargyrie triplex esse doceaẗ. Cap. xiiij.

t Triplex itaq3 ē huius valitudinis morbus q ab vniuersis prib⁹ equali ōtestatiōe dānaẗ. Vnus hic cuius supius descripsim⁹ labez. q ōcipiens miserabiles quosq3 ea q̄ ne antea qdez cū i seculo degerent possidebāt ꝯgregare psuadet. Alius q hec q̄ i pmordijs sue renūciatōis abiecerāt. postea resumere ac rursuz desiderare cōpellit Terti⁹ q initio malo viciosoq3 ꝯtractus ⁊ ab ipsectione icipiens. eos quos semel hoc tepore ment̄ infecerit. pauptat̄ ac diffidentie tiore pterritos. spoliare se cūct̄ mundi facultatib⁹ non finit: eosq3 pecunias vel substātias quas vtiq3 renunciātes abijcere debuerāt reſuātes. ad euāgelicā pfectionē nunq̄ puenire ꝯcedit. Quaꝝ triū ruinarū exēpla. i scripturis sanctis ēt iuenim⁹ nō leui pena fuisse dānata. nā giezi ea que ne ātea qdez possederat volens acqrere: non modo gratiā ꝓphetie non meruit possidere quā p successionē velut hereditariā a suo habuit magistro suscipe. verū ēt ecōtrario eterna lepra sancti helisei maledictione psundiẗ. Iudas autez volens resumere pecunias quas antea christuz secut⁹ abiecerat: non soluz ad pditionē dñi lapsus aplatus pdidit graduz. sed ēt vitaz ipam cōmuni exitu finire non meruit. eāq3 biothanati morte ꝯclusit. Ananias vō ⁊ saphira reſuātes partē quādā ex his q̄ possederant. aplico ore morte mulctanẗ.

Male renūcias a ñ renunciāte q° differat. c. xv.

d Dehis igiẗ qui dicētes renunciasse se huic mundo. rursus incredulitate facti nudari terrenis opibus riment. in deuteronomio mystice p̄cipiẗ. Si qs ē hō formidolosus ⁊ corde pauido. nō egrediaẗ ad bellū: vadat ⁊ reuertat i

domū suā.ne pauere faciat corda fratrū suoꝝ.sicut ꝛ ipse tiore pterrit⁹ ē.Hoc testionio qd euidēti⁹ q̄so. nōne māifeste mauult eos scriptura ꝓfessiōis h⁹ nec initiū sibimet vsurpare nec nomē.q̄ exhortatōe exē ploq꜅ corrupto ēt alios ab euāgelica ꝑfectōe reuocare.ꝛ ifideli ifirmare terrore.Iubet.itaq꜅ eis vt discedētes e pugna reuertant i domū suā:q2 nō pōt qsq̄ duplici corde bella dn̄i ꝑliari.Vir.n.duplex aio:in cōstās ē i oib⁹ vijs suis.Et cogitātes ꝯm illā euāgelij parabolā eū q cū decē milib⁹ ꝓgredit ꝯtra regē cū vigiti milib⁹ veniētē.n̄ posse ꝯfligere.adhuc eo lōge posito postulēt pacē.i.vt ne initiū qdē renunciatōis arripiāt poti⁹ q̄ tepide eā p⁹ exeq̄ntes maiori discrimie semetipos iuoluāt.Meli⁹ est.n.n̄ vouere q̄ vouere ꝛ n̄ reddere.Pulchre āt hic cū dcē milib⁹ ꝛ ille cū vigiti veire dscribit.Amplior.n.vicioꝝ nos ipugnātiū nūer⁹ ē q̄ vtutū ꝓ nobis dimicātiū. néo āt pōt dō s̄uire ꝛ māmone.nec ponens qsq̄ manuz suā sup aratrū ꝛ respiciēs retro:apt⁹ ē regno dei.

¶ Cui⁹ testionij se colore tueant q exui facultatibus suis nolunt. Cap.xvi.

Si ergo occasionē auaricie p̄stie sibimet itromittere quadā scripture scē auctoritate conant. Quā viciosiore itellectu iterp̄tātes.apl̄i imo dn̄i sniā corrūpe atq꜅ ad suū desiderīū gestiūt depuare:nō suā vitā vel itellectū scripturaꝝ sensui coaptātes.s3 vi scripturis pro desiderio sue libidis iserētes .ꝯsentire eas suis opiniōib⁹ volūt.aiuntq꜅ scriptū eē.Beati⁹ ē magis dare q̄ accipe.Cui⁹ iterp̄tatōe ꝑuissima euernatā dn̄i putāt illā eē sniā qua dī.Si vis ꝑfect⁹ eē: vade vēde oia q̄ hēs ꝛ da pauꝑib⁹.ꝛ habebis thesauꝝ in celo.ꝛ veni seq̄re me.Et arbitrant hoc colore diuitias suas se abijcere n̄ dbere:beatiores.f.semetipos ꝓnūciātes si p̄stinis suffulti substātijs.alijs quoq꜅ de eaꝝ supabūdātia largiant.dū erubescūt ꝓ christo gloriosā cū apl̄o suscipe nuditatē:nec ope manuū nec monasterij parsimonia volūt eē cōtenti.Quib⁹ supest vt aut semetipos circūuenire nouerit.ꝛ nequaq̄ renūciasse huic mūdo diuitijs p̄stinis icubātes:aut si ꝓfessionē mōachi re atq꜅ ope cupiūt expiri.dispsis atq꜅ abiect̄ oib⁹ nihilq꜅ ex his qb⁹ renūciauerunt reb̄ uātes.cū apl̄o glīet i fame ꝛ siti.i frigore ꝛ nuditate.

¶ De renūciatōe aploꝝ ꝛ ecclesie p̄mitiue.c.xvij.

Quasi vō ꝛ ille simil̄r nō potuerit facultatibus p̄stinis sustētari q se nō ignobilē ēt in hui⁹ mūdi ordine fuisse testat.cū se asserit a natiuitate ciuis romani dignitate p̄latū.si h̄ eē ad ꝑfectionē cōmodi⁹ iudicauisset:ꝛ illi q hierosolymis cū eēnt possessores agroꝝ vel domoꝝ. vēdētes oia ꝛ nihil sibi penit⁹ ex his refuātes.afferebāt p̄cia eorū.ꝛ ponebāt añ pedes discipuloꝝ.nō potuerit necessitatē corporis sui facultatib⁹ ꝓprijs sustinere.si hoc ꝑfecti⁹ fuisset ab apostolis iudicatū. vel ipsi eē vtili⁹ ꝓbauissent.Sed vniuersas simul abijciētes substantias maluerūt labore ꝓprio vel collatione gentiū sustētari.De quoꝝ sūptu sanct⁹ apl̄us ad Romāos scribēs.suūq꜅ eis i hoc misteriū p̄dicans. ac subtilit eos ad hanc collationē ꝓuocās ait.nunc āt ꝓficiscar hierusalē ministrare sāctis.Cōplacuit.n. macedonie ꝛ achaie collationē aliquā facere i pauperes sāctoꝝ q sūt hierusalē:placuit.n.eis ꝛ dbitores sūt eoꝝ.Nā si spiritaliū eorū participes facte sūt gētes:dbēt ꝛ i carnalib⁹ ministrare eis.Ad corinthios quoq꜅ hoꝝ solicitudinē similit gerens:monet eos vt ante aduētū suū collationē quā ad vsus eoꝝ mittere disponebāt soliciti⁹ p̄pararēt.De collectis āt q̄ fiūt i scis sicut ordinaui ecclesijs galathie.ita ꝛ vos facite.Unusqsq3 vestrū p vnā sabbati thesaurizet apd semetipm recondēs qd ei bn̄ placuerit:vt n̄ cū venero tūc collecte fiāt.Cū āt venero quos ꝓbauerit p epistolas hos trāsmittā ꝑferre gratiā vestrā i hierusalē.Et vt eos ad largiorē collationē ꝓuocaret isert.Qd si dignū fuerit vt ꝛ ego eā mecū ibūt.i.si talis fuerit oblatio vestra q̄ mea quoq3 mereat ꝓsecutiōe dferri.Ad galathas quoq3 cū p̄dicationis misteriuz cuz apostolis partiret.i hoc idē se dstinatū a iacobo petro ꝛ iohāne testat:vt licet p̄dicationē susciperet gētiuz.paupum tñ q erāt hierosolymis nequaq̄ solicitudinē curāq꜅ respueret.q.ꝓpter christū vniuersis reb⁹ suis renūciātes.spōtaneā subierāt egestatē. Et cū vidissent igt gratiā dī q̄ data ē mihi iacob⁹ ꝛ cephas ꝛ iohānes q videbant columne eē.dextras dderūt mihi ꝛ barnabe societatis.vt nos int gētes p̄dicarem⁹.ipi āt i circūsione. tātū vt pauꝑꝝ mēores essem⁹.Quā rē oī solicitudie se testat iplesse dicēs.Qd ēt solicit⁹ fui hoc ipsuz facere. Qui igit sūt beatiores.vtrū nā hi q nup d numero gētiū ꝯgregati.nec p̄ualētes euāgelicā ꝑfectionē cōscēdere adhuc suis substātijs iherebāt.i qb⁹ magn⁹ fruct⁹ ab apl̄o ducebat.si saltē ab idoloꝝ cultura et fornicatōe ꝛ suffocat̄ ꝛ sanguie reuocati:fidē christi cū suis facultatib⁹ suscepissent.an illi.q euāgelice satisfaciētes snie.crucē dn̄i quotidie portātes.nihil sibi de ꝓprijs facultatib⁹ supesse voluerūt.Cūq꜅ ipe beat⁹ apl̄us viculis ꝛ carcerib⁹ obligat⁹.seu vexatione itineris ipedit⁹.ꝛ ob hoc ꝯsuetā vict⁹ substātiā parare vt erat solit⁹ suis manib⁹ nō occurrēs.a fratrib⁹ q de macedonia venerūt supplemētū sue necessitat̄ se asserit accepisse:nā qd mihi igens derat.supplеuerūt fratres q venerūt a macedōia.ꝛ ad philippenses. ipe refferens:scit̄.n.ꝛ vos philippēses q2 in p̄ncipio euāgelij qñ ꝓfect⁹ sū a macedōia. nulla ecclesia mihi cōmūicauit i rōne dati ꝛ accepti.nisi vos soli q2 ꝛ thessalonicā ꝛ semel et bis i vsuz mihi misistis.erūt ꝯm istoꝝ sniā quā mēte tepida ꝯceꝑunt.ꝛ isti beatiores aplo.q2 d suis iueniunt ei substantijs ipartisse.Qd amens quilibet dicere nō audebit.

¶ Qd si aplos imitari velim⁹ nō debeam⁹ nostris definitōib⁹ viuere sed illoꝝ exempla sectari.c.xviij.

Quāobrē si euāgelico p̄cepto volumus obedire.ꝛ apostoli ac toti⁹ illius ecclesie p̄mitiue.seu patrū q virtutibus ac ꝑfectiōi eoꝝ nostris tēporib⁹ successerūt imitatores existere

nō nostris diffinitioib⁹ acqescam⁹. ꝺ hoc tepido ac miserabili statu perfectionē nobis euangelicā pollicentes. sed illoꝝ sectantes vestigia circunuenire nosmetipsos minime studeam⁹: ⁊ ita monasterij disciplinā institutionēq₃ pariter expetam⁹. vt in veritate renūciem⁹ huic mūdo. nihil ex his que ꝯtēpsimus infidelitate nos retrahente ꝓuātes. quotidianum victū n̄ recondita pecunia sed opere proprio conquiramus.

Sententia sancti basilij epi ad v̄s⁹ syncletiū prolata. Cap. xix.

Ert̄ snia sci Basilij cesariēsis epi ad quēdā ꝓlata syncletiū. tali quo dixim⁹ tēpore torpentē: qui cū renūciasse se diceret huic mūdo. q̄dā sibi de ꝓprijs facultatibus reſuauit. nolēs exercitio manuū suaꝝ sustētari. ⁊ hūilitatē verā nuditate ⁊ opis ꝯtritiōe monasterijq₃ subiectōe cōqrere: ⁊ senatorē inqt syncleti pdidisti. ⁊ mōachū n̄ fecisti.

Qꝺ ignominiosū sit a philargyria supari. c. xx.

Taq₃ si agonē spiritalē certare legitie cupim⁹. hūc quoq₃ pnitiosū hostē a nostris cordib⁹ extrudam⁹. Quē quātū supare n̄ magne virtut̄ ē: tātū ab eo vici ignominiosū plenūq₃ dedecoris. A potēte. n. elidi licet sit i deiectōe dolor ⁊ gemit⁹ i amissiōe victorie. tn̄ quodāmō de aduersarij robore victis nascit̄ cōsolatio. Sin vero et inimic⁹ exilis ⁊ genus colluctationis infirmū: vltra deiectōis dolorē ꝯfusio ꝑpior. ⁊ ignominia detrimēto grauior infertur.

Queādmodū supanda sit philargyria. C. xxi.

E quo hec erit summa victoria triūphusq₃ perpetuus: vt queādmodum dicit̄. nec minuto qdē nūmo ꝯsciētia monachi polluat̄. Impossibile nanq₃ est eū q victus in exigua stipe. ꝯcupie semel in corde suo radicē suscepit. nō maioris desiderij ꝓtinus incendio cōflagrari. Tādiu nanq₃ miles christi victor ac secur⁹. cūctaq₃ cupiditatis ipugnatōe erit extern⁹: dōec initia ꝯcupie huius hic neq̄ssimus spūs i ei⁹ corde nō seuerit. Quapp cū i cunct̄ generib⁹ vitioꝝ general̄r ꝑpent̄ caput oporteat obſuari: i hoc p̄cipue diligenti⁹ ꝯuenit p̄caueri. Qꝺ si fuerit itromissū: sua materia conualescēs ip̄z sibimet vehemētiora suscitabit icēdia. Idōq₃ nō solū pecuniaꝝ ē cauēda possessio: verū ēt volūtas ip̄a ab aīmo penit⁹ extrudēda. Nō. n. tā̄ affect⁹ philargyrie vitād⁹ ē. q̄ affect⁹ ipi⁹ radicit⁹ āputād⁹ nihil. n. ꝓderit pecunias nō hr̄e: si volūtas i nobis fuerit possidendi.

Quod possit quis etiam non habens pecunias philargyrus iudicari. Cap. xxij.

Ossibile nāq₃ ē ēt nō habēre pecunias nequaq₃ philargyrie morbo carere. nihilq₃ ei ꝓdesse bn̄ficiū nuditat̄: q2 cupiditat̄ viciū resecare nō valuit. paupṫat̄ bono nō virtut̄ merito ꝺlectatus. ⁊ necessitat̄ onere nō sine cordis languore ꝯtētus. Queādmodū ēt corpe nō pollutos euāgelic⁹ ſmo ꝓnūciat corde mechatos: ita pecunie quoq₃ pōdere mīme sarcinatos. affectu ac mēte cū philargyris ꝯdēnari possibile ē. Occasio. n. eis habēdi ꝺfuit nō volūtas: q̄ semp apud deū solet magis q̄ necessitas coronari. Itaq₃ festinādū nobis ē ne i uacuū laborū nr̄oꝝ emolumenta ꝺpeāt. Miꝭabile nāq₃ ē pauptat̄ ac nuditat̄ exitus tolerasse: fructus vero eaꝝ praue voluntat̄ vicio perdidisse.

Exemplū de iuda. Cap. xxiij.

Is nosce q̄ pnitiose q̄noxie fomes iste nisi fuerit diligent̄ excisus. ad ei⁹ iteritū qui eū ꝯcepit fructificet. ⁊ omigenis pullulet ramusculis vicioꝝ. Respice iudā aplōꝝ numero ꝺputatū. q2 noluit ꝑpent̄ hui⁹ caput letale ꝯterere. qual̄r eū suo veneno pemerit: ⁊ ꝯcupie laqueis irretitū ad q̄ abrupti p̄cipitij crimē ipegerit: vt redēptorē mundi ⁊ hūaue salut̄ auctorē triginta argēteis ꝑsuaserit vendere. Qui nequaq₃ esset ad tā scelestū ꝓditōis facin⁹ deuolutus. si non philargyrie morbō fuisset infect⁹: nec dn̄ice negatōis re⁹ sacrileg⁹ extitiss̄. nisi p̄i⁹ solit⁹ fuiss̄ creditos sibi loculos cōpilare.

Qꝺ philargyria nisi nuditate vici n̄ possit. Ca. xxiiij.

Manet sat̄ ⁊ euidēs tyrānidis hui⁹ exēplū. que semel vt dixim⁹ anime captiuate nullā permittit honestatis regulā custodire. nec vlla questus adiectione satiari. Finis enim rabiei huius non diuitijs. s3 nuditate ꝯqrit̄. Deniq₃ cū hic ipse ob hoc loculos dispensatōi pauperū deputatos sue potestati creditos accepisset. vt saltē pecuniarum abundantia satiatus cōcupiscētie sue modū iponeret: intātū copia earum in abundantiorem fomitem cupiditatis exarsit. vt iam non loculos clanculo compilare. sed ipsū dominū venūdare maluerit. Uniuersas enim diuitiarū moles: cupiditat̄ huius exupat magnitudo.

De exitu ananie ⁊ saphire ⁊ iude quem philargyria ipellente subierunt. Cap. xxv.

Eniq₃ princeps apostolorum his eruditus exemplis. sciens habentem quippiam cupiditatis frena nō posse moderari. nec finem eius in parua summa magnaue consistere. s3 in sola virtute nuditatis: ananiam ⁊ saphiram quorum superius fecimus mentionem. quia sibi quippiam de sua facultate seruauerant. morte mulctauit vt interitum quem ille vltro sibi pro reatu dominice proditionis intulerat. hi pro mendacio cupiditatis exciperent. Quanta in hoc quoq₃ facinoris ac supplicij similitudo concurrit. Ibi nanq₃ philargyriam proditio: hic falsitas subsecuta est. Ibi veritas proditur: hic mendacij crimen admittitur. Licet enim operis eorum dissimilis videatur effectus vnus tamen finis in vtroq₃ concurrit. Ille nanq₃ refugiens paupertatem resumere que abiecerat cōcupiuit: hi ne fierent paupes de substātia sua quam aut apostolis offerre fideliter. aut totā dispgere fratribus debuerant. quiddam retinere temptauerūt. Et ideo vtrobiq₃ sequitur mortis damnatio:

qr vtrūq3 crimē de philargyrie radicib⁹ pullulauit. Itaq3 si i eos q nō alienas ɔcupierūt substātias. s3 ꝓ prijs ꝑcere tēptauerūt. nec habuere desideriū acq-rēdi s3 refuādi tātūmō volūtatē. ꝓcessit tā seuera sētētia. qd cēsēdū de his q nūcq3 possessas pecūias cu piūt cōgregare. ⁊ nuditatē corā hominib⁹ ꝓferētes affectu ɔcupiscētie corā deo diuites cōprobantur.

¶ Qđ philargyria lepā aīe iferat spiālē Ca. xxvi

Qui scd3 similitudinē Giezi spū ac mēte leprosi eē noscūť: q mūdi hui⁹ caducas pecunias ɔcupiscēs imūde lepre ɔtagione respsus ē. Per quā nobis euidēs reliqt exēplū. omnez aīa3 cupiditatꝭ labe pollutā spirituali viciorū3 lepra respgi. imūdāq3 apđ dn̄3 pheni maledictōe ꝑputari.

¶ Testimōia đ scripturis qb⁹ pfectionē đsiderās edoceť nō resumere q̄ renūciās abdicauit. ca. xxvij.

Sit si pfectōis desiderio dimittēs oīa sicut⁹ es chzistū dicētē tibi vade vēde oīa q̄ habes ⁊ da paupib⁹. ⁊ habebis thesaurū i celo. ⁊ veni seq̄re me. qd missa sup aratrū māu respicis retro. vt eiusdē voce dn̄i ꝓnūcieris nō esse apt⁹ regno celoꝝ. Sup tectū euāgelici culmis stabilit⁹. qd descēdis tollere aliqd de domo tua. ex his videlic3 q̄ antea ɔtēpsisti. Cōstitut⁹ i agro atq3 opatiōe ṽtutū substātia mūdi q̄ te renūciās spoliasti. qd rurrēs niteris reuestiri. Si ṽo pauptate ꝑuēt⁹ nihil qđ dimitteres habuisti: multōmagis acq̄rere nō đbes qđ antea nō possedisti. Ob id. n. ita dn̄i bn̄ficio ꝑpa rat⁹es: vt expeditioz ad eū nullꝭ pecūiaꝝ laqueis i-pedit⁹ accurreres. Uerūtn̄ null⁹ i h̄ egēs frāgaťne mo ē. n. q n̄ hēat qđ dimittat. Uniuersis renūciauit facultatib⁹ mūdi: qsqs affectū possidēdi eas radicitus amputauit.

¶ Qđ aduersus philargyria3 victoria non aliter possit nisi nuditate conquiri. Ca. xxviij.

Ec ē igiť đ philargyria pfecta victoria. vt ꝑuissime cuiuslib3 stipis ī corde nr̄o residere n̄ sinam⁹ igniculū: certi qđ ꝑstiguēdi eū nō habebim⁹ vlteri⁹ facultatē. si ꝯtulācūq3 scitille hui⁹ i nobis materiā fouerimus.

¶ Queadmodum possit nuditas a monacho sustentari. Ca. xxix.

Uā ṽtutē n̄ alias retinere valebim⁹ illibatā nisi i mōasterio ɔsistētes scd3 apl'3 habētes victū ⁊ vestimētū his contenti fuerimus.

¶ Remedia ꝯ morbū philargyrie. Ca. xxx.

Amnationē ḡ ananie ⁊ saphire memorit retinētes. horrescam⁹ aliqd ex his refuare q̄ ꝑnūciātes pēit⁹ abdicare deuouim⁹. Giezi quoq3 ptimescam⁹ exēplū: q ob philargyrie culpa3 eťne supplicio lepre mulctať. ⁊ aliqd ex his q̄ nec an̄ possedim⁹ caueam⁹ acq̄rere. Nec n̄ ēt iude vl' meritū vel exitū formidātes. qcq̄ pecūie resumere qua3 semel a nobis abiecim⁹ tota ṽtute vitem⁹. Sup hec oīa ɔsiderātes ɔditiō3 fragil' icerteq3 nāe nr̄e. caueam⁹ ne dies dn̄i sic fur i nocte supueniēs maculatā vl' vno obolo nr̄a3 ɔsciā3 depbēdat: q oēs fruct⁹ nr̄e renūciatiōis euacuās. illđ qđ i euo đsultāgelii dictū ē ad nos quoq3 faciat voce dn̄ica dirigi: stulte hac nocte aīa3 tuā repetēt a te. q̄ aūt ꝑparasti cui⁹ erūt. nihilq3 đ crastio cogitātes. nūq̄ nos đ mōasterij disciplina patiamur euelli.

¶ Qđ non possit quis philargyriam vincere nisi in cenobio perseuerans: ⁊ queadmodum possit ibidem permanere. ca. xxxi.

Uod sine dubio neq̄q̄ pmittemur iplere. s3 ne sub istitutiōis qdē regula pmanere: nisi ꝑus patie ṽt⁹ q̄ nō aliūde q̄ de hūilitatꝭ fōte ꝓcedit. i nobis fuerit firma soliditate fūdata. Illa nāq3 nulli cōmotiōes nouit iferre: h̄ ṽo sibi illitas magnanimiter tolerare.

¶ Explicit de spū philargyrie liber septimus.

¶ Incipit liber octauus de spiritu ire. Cap. i.

Uartū quoq3 certamē ē ire: qđ mortiferū vir⁹ đ recessib⁹ aīe nr̄e fūdit⁹ ē eruēdū. Hac eni i cordib⁹ nr̄is isidēte ⁊ oculū mētꝭ noxijs tenebris obcecāte: nec iudiciū recte discretiōis acq̄rere. nec honeste cōtēplatōis intuitū. nec maturitatē ɔsilij possidere. nec vite pricipes nec iustitie tenaces s3 ne spiritaľ qdē ac veri lūinis capaces poterim⁹ existere: qr turbat⁹ ē iqt ꝑ ira ocul⁹ me⁹. Nec sapie pricipes effici tāsi sapientes oīu3 ꝓnūciari opiniōe videamur: qr ira i sinu isipiētiū reqescit. S3 ne vitā qdē imortalitatꝭ ɔseq poterim⁹. q̄uis prudētes videamur đfinitōe hoī3 iudicari: qr ira pdit ēt prudētes. nec iustitie moderamia ꝑspicaci discretiōe cordis valebim⁹ obtiere: lic3 pfecti sāctiq3 cūctoꝝ opiatōib⁹ estimemur: qr ira viri iustitiā dei nō opať. Ipa3 quoq3 hōestatꝭ grauitatē q̄ ēt viris seculi hui⁹ solet familiaris existere. nullo mō possidere poterim⁹: lic3 nobiles ⁊ hōesti nataliū ꝓrogatiua putemur: qr vir iracūdus ihōestus ē. Cōsilij ēt maturitatē nullaten⁹ valebim⁹ obtiere: q̄uis graues ⁊ sūma scia pditi videamur: qr vir iracūd⁹ agit sine ɔsilio. S3 nec qeti eē a pturbatiōib⁹ noxijs nec poterim⁹ carere peccatꝭ. tāsi neq̄q̄ iqetudines ab alijs iferāť: qr vir animosus parit rixas. vir aūt iracūd⁹ effodit peccata.

¶ De his qui dicūt irā nō esse noxiā si delinquētibus irascamur qr ⁊ ipse deus irasci dicať. Cap. ij.

Onnullos audiuim⁹ hunc aīe pernitiosu3 morbū ita excusare temptātes. vt eu3 deterstabiliore interpretatiōe scripturarū extenuare gestirent. dicētes nō esse noxiu3 si delinquētibus fratribus irascamur. Siquide3 inquiunt ipse deus contra eos qui eum vel scire nolunt vel scientes contemnunt furere atq3 irasci dicatur. vt ibi. ⁊ iratus est furore dominus in ppl'm suum: vel cum orat propheta dicens. domine ne in furore tuo arguas me. neq3 in ira tua corripias me. non intelligentes q̄ dum hominibus occasionem pestiferi vicij volunt concedere. immensitati diuine ac fon-

ri totius puritatꝗ iiuriã carnalꝭ paſſiõis admiſceant.

¶ De his que ĩ deo ex noſtre nature conſuetudie nominantur. Ca .iij.

s I ei h cũ dicũt᷑ de dõ carnali ⁊ pigui ſẽſu ſꝫ
littere ſignificatiõe accipiẽda ſunt .ergo ⁊
dormit.cũ dr̃.exurge q̃re obdormis dñe:de
quo alibi dr̃.ecce nõ dormi tabit neqꝫ dormiet q cuſtodit iſrael.⁊ ſtat ac ſedet cuꝫ dicit.celũ mihi eſt ſedes.terra aũt ſcabellũ pedũ meoꝝ:q metit᷑ celũ palmo ⁊ terrã pugillo ꝯcludit:⁊ crapulat᷑ a vino cũ dr̃. ⁊ exurrexit ſicut dormiẽs dñs ⁊ ſic potẽs crapulatꝰ a vino.q ſolus hꝫ imortalitatẽ.⁊ lucẽ habitat iacceſſibilẽ: vt ptermittã ignoratiõe ⁊ obliuionẽ q̃ dẽ ipſo legimꝰ i ſcripturis ſãctis frequẽt infra: deide liniamẽta mẽbroꝝ q̃ tãqꝫ de hoie figurali ⁊ cõpoſito deſcribũt᷑ capillꝭ ſ.capite ⁊ naribꝰ oclꝭis ac facie mãibꝰ ac brachijs.digitꝗ vtero pedibuſqꝫ:q̃ oia ſꝫ vilẽ litterã ſonũ ſi voluerimꝰ admittere.dũ liniamẽtꝗ mẽbroꝝ ⁊ cõporea figura ꝯpoſitũ qđ dictu quoqꝫ nefas ẽ qđqꝫ abſit a nobis neceſſe ẽ eſtimari. ¶ Qualit dẽ affectibꝰ mẽbriſqꝫ humanis q̃ indemutabili ⁊ incorporeo deo aſcribi legimus ſentiendum ſit. Ca.iiij.

i Taqꝫ vt h ſꝫ lr̃aꝫ nõ abſqꝫ nefãdo ſcrilegio poſſũt itelligi ſup eo q iuiſibilis.ieffabilis.icõprehẽſibilꝭ.ieſtimabilꝭ.ſimplex.⁊ incõpoſitꝰ ſãctaꝝ ſcripturaꝝ auctoritate dẽfinit᷑.ita ne furoris qdẽ ⁊ ire ptrurbatio illi idemutabili nature ſine igẽti blaſphemia poterit coaptari. Nã huiuſce mõi ſignificatiõe mẽbroꝝ diuinas efficiẽtias dei i ⁊ mẽſas opatiões eiꝰ ſẽtire dẽbemꝰ.q̃ nobis niſi p hec vſitata vocabula mẽbroꝝ nequeũt itimari: vt puta ſignificatiõe oris collocutiões eiꝰ q̃ i archanos aime ſẽſus ſolẽt clemẽter iſũdi.vꝭ qđ i patribꝰ nr̃is atꝫ ꝓphetꝗ idẽ locutꝰ ſit agnoſcamꝰ:i oculis imẽſitatẽ pſpicacie q̃ vniuerſa pluſtrat ac pſpicit.⁊ qꝫ nihil euꝫ ex his q̃ a nobis gerũt᷑ gerẽda ve ſũt ſeu cogitãt᷑ lateat ſcire poſſimꝰ:mãuũ nũcupatõe ꝓuidentiã ⁊ opatione q̃ oiũ ipſe ſit creator ⁊ ꝯditor ſẽtiamꝰ:brachiuꝫ quoqꝫ vtut᷑ ⁊ gubernatiõis eiꝰ iſignia q̃ cũcta ſuſtẽtat moderat᷑ ac regit. Et vt de ceteris taceã.cãicies capi qđ aliđ qꝫ lõgeuitatẽ deitatꝗ ⁊ antiqtatẽ ſignificat.q̃ ſine vllo pͥncipio ẽ.⁊ oia tpa ⁊ creaturas excedit vniuerſas. Ita igit᷑ ⁊ de ira dei vꝭ furore cũ leglmꝰ.ñ androttathos.i.ſꝫ hũilitatẽ humãe ptrurbationis:ſꝫ digne dẽ deo q oĩ ptrurbatiõe alienꝰ ẽ ſẽtire debemꝰ.ſ.quo p h eũ iudicẽ ⁊ vltorẽ oĩꝫ q̃ iniq̃ gerũt᷑ i h mũdo poſſimꝰ aduertẽ:⁊ ꝛtributorẽ tẽribilẽ actuũ nr̃oꝝ his vboꝝ ſignificatiõibꝰ formidãtes.ꝯ illiꝰ volũtatẽ timeamꝰ qcqꝫ admittere. Illos eteni timere ꝯſueuit hũana nã quos idignari nouit ⁊ veret᷑ offẽdere: vt i nõnullꝭ eqſſimis iudicibꝰ ſolet ab his q aliquo reatu ſue ꝯſciẽtie remordẽt᷑.ira vltrix timeri ñ ſ.qꝫ h i animis eoꝝ q iuſte iudicaturi ſũt ptrurbatio ꝯſiſtat.ſꝫ qꝫ ira metuẽtibꝰ ille ſẽtiat᷑ affectꝰ q ꝓ executiõe legũ ⁊ examiatiõe iuſtitie ⁊ eqlibratiõe ꝓcedit. Que tñ ꝙtalibꝫ animi fuerit mãſuetudie ac lenitate ꝓlata.ab his q ꝓ ſuo merito pena plectẽdi ſũt.furor grauis ⁊ ira ſeuiſſima iudicat᷑. Lõgũ ẽ nec pſentis opis:ſi voluerimꝰ oia q̃ de deo hũana ſignificatione figuralit iſcripturis dicta ſũt explanare. Hec ad pſẽtẽ neceſſitatẽ q̃ ꝯ furoris viciũ ptinebãt dixiſſe ſufficiat: vt nullus exide ſibimet occaſionẽ morbi mortiſqꝫ ppetue p ignorãtiã trahat.vñ ſãctitas ⁊ imortalitas vite ſalutiſqꝫ remedia ꝯgrũtur.

¶ Cuiꝰ placiditatis monachũ ẽẽ cõueniat. Ca.v.

i Taqꝫ mõachus ad pfectionẽ tẽdẽs.⁊ agonẽ ſpiritalẽ legitie cupiẽſ dẽcertare.ab oi ire furoriſqꝫ vicio alienꝰ exiſtat:⁊ audiat qđ ſibi vas electiõis pcipiat. Ois igt ira ⁊ indignatio ⁊ clamor ⁊ blaſphemia tollat᷑ a vobis.cuꝫ oi malicia. Cũ dicit ois ira tollat᷑ a vobis.nullã penitus velut neceſſariã ⁊ vtilẽ nobiſ excipit.dẽliquẽtẽqꝫ fratrẽ ſi neceſſe ẽ ita curar᷑ feſtinet: vt dũ medelã leuiori forſitã febricula laborãti ꝓcurat iferre.nõ ſemetipꝫ iratꝰ dẽteriori morbo cecitatꝗ iuoluat. Oportet nãqꝫ illũ q alteriꝰ vulneri mederi cupit oi lãguoris morbo alienũ ſanũqꝫ ſubſiſtẽ:ne illđ euãgelicũ dicat᷑ ei.medice pͥus cura te ipſũ.ac vidẽs ſuſtucã i oculo fratris ſui trabẽ i oclꝭo ſuo ñ videat: vel quomõ videbit eijcere feſtucã de oculo fratris ſui .q trabẽ furoris geſtat in oculo ſuo.

¶ De iniuſta iracũdie cõmotõe vel iuſta. Ca.vi.

q Ualibꝫ ex cã iracũdie motꝰ efferuẽſ excecat oculos cordis.⁊ acumini viſuũ exitialẽ validioris morbi igerẽs trabẽ.ſolẽ iuſtitie nõ ſinit itueri.nihil itereſt.vtrũ aurea lamia plũbea ve ſeu cuiuſlibꝫ metalli oculoꝝ obtutibꝰ iponat᷑: differẽtiã cecitatꝗ nõ facit pcioſitas metallorũ. Habemꝰ ſane ire miniſteriũ ſatꝗ cõmode nobis iſertũ :ad qđ ſolũ eã recipe vtile nobis ẽ ac ſalubre.cũ ꝯ laſciuientes cordis nr̃i motꝰ idignãtes iſremimꝰ.⁊ ea q̃ ager ꝯfũdimur corã hoibꝰ vel ꝓloq.i latebras aſcẽdiſſe nr̃i pectoris idignamur:ãgeloꝝ.ſ.ac dei ipiꝰ pſẽtiam vbiqꝫ ⁊ oia penetrãtꝗ:oculũqꝫ eiꝰ tota formidie tremiſcẽteſ.quẽ neqq̃ꝫ poſſũt ꝯſciẽtie nr̃e latere ſecreta.

¶ In quo tãtũmõ nobis ira ſit neceſſaria vel qbꝰ beati Dauid exẽplis ira ſalubrit aſſumat᷑. Ca .vij.

v El certe cũ ꝯ hãc i pſam irã cur nobis aduerſus frẽꝫ irrepſerit cõmouemur.⁊ irati letales iſtigatiões eiꝰ extrudimꝰ :nec i abditꝗ pectoris nr̃i noxias eã latebraſ hr̃e pmittimꝰ. Talit nos iraſci ẽt ille ꝓpheta docꝫ:q itãtũ hãc e ſuis abegerat ſẽſibꝰ.vt ne inimicis qdẽ ꝓprijs ⁊ qdeꝫ a deo ſibi traditꝗ maluerit reddere talionẽ: Iraſcimi igẽs ⁊ nolite peccare. Ille.n.cũ aquã de ciſterna bethleemitica ꝯcupiſſet.eãqꝫ a viris fortibꝰ p medias hoſtiũ cateruas ſuſcepiſſet.allatã ꝓtinꝰ effudit i terrã:⁊ ita voluptuoſã ꝯcupiſcẽtie paſſionẽ iratꝰ extiguens libauit eã dño.⁊ cupiditatꝗ ſue deſideriuꝫ nõ expleuit.dicẽs. Propitiꝰ ſit mihi dñs ne faciã hoc. Nuꝫ ſãguinẽ hominũ iſtoꝝ q ꝓfecti ſũt.⁊ animaꝝ periculũ bibã. Vꝭ cũ ſemei i regẽ dauid audiẽte eo lapides ⁊ maledicta corã oibus irrogaret.velletqꝫ abiſai filius ſaruie princeps militum conuicij regalis vlti

tionem trūcatiōe capitis eius explere: beatus Dauid aduersus diram suggestionem eius idignatiōe pia cōmotus, humilitatis modum et patientie rigore incōcussa lenitate seruauit dicens. Quid mihi et vobis filij saruie. Dimittite eū vt maledicat. Dn̄s ei p̄cepit ei vt malediceret dauid. Et qs ē q audeat dicere q̄re sic fecerit. Ecce fili⁹ me⁹ q egressus ē d vtero meo q̄rit animā meā q̄to magis nūc filius gemini. Dimittite eū vt maledicat iuxta p̄ceptū dn̄i: si fōte respiciat dn̄s afflictionē meā. et reddat mihi bonuʒ p maledictiōe hac hodierna. ¶ De ira aduersus nosmetipsos suscipienda. Ca. viij.

Irasci itaq irasci salubrit. sʒ nob̄metipsis ac suggestiōib⁹ accedētib⁹ prauis: et ñ peccare ad effectū. s. eas noxium pducētes. Deniqʒ hūc eūdē sēsū euidētius explanat v̄siculus sequēs. Que dicit i cordib⁹ v̄ris. i cubilib⁹ vestris cōpūgimini. i. q̄cūq i cordib⁹ v̄ris igruētib⁹ repētinis ac lubricis istigatiōib⁹ cogitat̄. ꝯsilij moderatōe oēʒ strepitū et pturbationē furoris amouētes. velut i cubili qet̄ positi cōpūctione saluberrima emēdate atʒ corrigite. Dēiq beat⁹ apl's vsus hui⁹ v̄siculi testimōio cū dixisset. irascimini et nolite peccare: subiūxit. Sol ñ occidat sup iracūdiā v̄raʒ. neq det̄ locū diabolo. Si noxiū ē sup iracūdiā n̄raʒ occidere solē iustitie. et irati ꝯfesti locū diabolo dam⁹ i corde n̄ro. quomō supius p̄cipit vt irascamur dicēs. irascimini et nolite peccare. Nōne euidenter h̄ dicit irascimini vicijs et furori vestro. ne cōhibētib⁹ vobis sol iustitie christ⁹ icipiat ꝓpter iracūdiā vestrā mētib⁹ obscurat̄ occidere. et discedente illo locū diabolo i vestris cordib⁹ p̄beat̄. ¶ De quo sole dicat vt non occidat sup iracundiam vestram. Ca. ix.

De quo sole p ꝓphetā de⁹ euidēti⁹ cōmemorat ita dicēs. Timētib⁹ aūt nomē meū orief sol iustitie. et sāitas i pēnis ei⁹. Qui rurs⁹ peccatorib⁹ et pseudo ꝓphet̄ illisqʒ q irascūt occideř dī in medio die: dicente ꝓpheta. Occidet eis sol in meridie. Uel certe f̄ʒ tropicū sēsū. mēs. i. nois siue ratio q̄ ꝓ eo q oēs cordis cogitatiōes discretionesqʒ plustret sol merito nūcupat. ire vicio nō extīguat. ne eadē occidēte. pturbationū tenebre cū auctore suo diabolo vniuersū nostri cordis occupēt sēsū. et tenebris ire possessi. velut i nocte ceca. qd nos opoteat agere ignorem⁹. Tali sēsu hūc apl'i locū istitut̄ sēiorū traditū nobis. q necesse fuit queādmodū de ira sētiret dicere. licʒ lōgiore f̄mone ꝓtulim⁹. q eā nec ad momētū qdē cor nostrū penetrare pmittūt: illō euāgelij oīmodis obf̄uātes. Qui irascit f̄ri suo re⁹ erit iudicio. Ceterū si vsqʒ ad occasū solis licitū sit irasci. ante furoris satietatē et vltricis ire cōmotionē poterūt noxie pturbatiōes expleri. q̄ iste sol ad locū sui vergat occasus. ¶ De his quoꝝ iracundie ne occasus qdē solis istius modū ponit. Ca. x.

Quid vō dicā de his qō qdē dicere sine mea cōfusiōe nō possuʒ. quoꝝ iplacabilitati nec h̄ qdē sol occidēs terminū pōit. sʒ p dies eā plurimos ꝓtelātes atq aduersus eos i quos cōmoti fuerit rācorē animi resuātes. negāt qdē se v̄bis irasci. sʒ re ipa et ope idignari grauissime ꝓbāt. Nā neq eos ꝯgruo f̄mōe cōpellāt. nec affabilitate eis solita colloquūt. et i eo se minie delinquere putant. q vindictā sue cōmotiōis nō expetāt. quā tñ q pferre palā et exercere aut nō audēt aut certe nō possūt. i suā pniciē virus iracūdie retorquētes cōcoquūt eā i corde taciti. ac silētes i semetipsis ꝯsumūt: amaritudinē tristitie nō v̄tute animi ꝓtin⁹ expellētes. sed digerētes ꝓcessu dierū. et vtcūq ꝓ tpe mitigantes. ¶ Qō hic finis tristitie vel ire sit vt hoc quod preualer vnusquisq perficiat. Ca. xi.

Quasi vō non h̄ finis vnicuiq vidicte sit: et abūde qs furori ꝓpō vel tristitie satisfecerit. si id qō p̄ualet ira istigāte cōpleuerit: qō hi quoq facere noscūt. q mot⁹ suos nō appetitu placiditat̄. sʒ inopia cohibēt vltiōis. Nihil. n. iferre amplius his qb⁹ irati sūt pñt. nisi vt cū eis affabilitate solita mime colloquāt: aut q̄si i effectu opis solūmō sit iracūdia moderanda. et nō poti⁹ ab archanis n̄ri pectoris eruēda. ne tenebris illi⁹ obscurati nec ꝯsilij salubris nec sciētie lumē admittere. sʒ ne tēplū sp̄ussci habitāte i nobis sp̄ū iracūdie neq valeam⁹ existere. Cohibit⁹. n. i corde furor astātes qdē hoies ñ offēdit: sʒ eq̄ sp̄ussancti sp̄ēdidissimū iubar ac si ꝓlatus excludit. ¶ Qō ne momētaneā qdeʒ iram liceat retentari. Ca. xij.

Ut queādmodū vel ad momētū vult eam dn̄s retētari. q nec sacrificia qdē spiritalia orōnū nostraꝝ pmittit offerri. si vel aliū cōtra nos aliqd rācoris hr̄e cognoscim⁹ dicēs. si ergo offers mun⁹ tuū ad altare. et ibi recordat⁹ fueris q frat tu⁹ hʒ aliqd aduersū te relinq ibi mun⁹ tuū ad altare. et vade p̄us recōciliari fratri tuo. et sic veniēs offer mun⁹ tuū. Quō ergo nō dicā vsq i dies pl'res sʒ vel vsq ad occasū sol' isti⁹ pmittimur ꝯ fratrē retinef tristitiā. q ne illo qdē aliqd habēte aduersū nos orōnes n̄ras deo offerre ꝯcedimur. qb⁹ precipit ab apl'o. sine itermissiōe orate. et i oī loco leuantes puras man⁹ sine ira et disceptatiōe. Supest igit vt aut nūq orem⁹ huiuscemōi vir⁹ retinētes i cordib⁹ n̄ris et apl'ico huic p̄cepto siue euāgelico quo idesinēter et vbiqʒ iubemur orař sim⁹ obnoxij: aut si nosmetipos circūuenietes p̄cē fūdere ꝯ ei⁹ iterdictū p̄sumimus. nō orōnē dn̄o. sʒ rebelliōis sp̄ū ꝯtumaciā nos eideʒ nouerim⁹ offerre. ¶ De recōciliatōe fratna. ca. xiij

Et q plerūqʒ seu lesos fratres et cōtristatos ꝯtēnim⁹. vel certe nō vicio n̄ro dicētes eos offēsos despicim⁹. animaꝝ medic⁹ et occ'torū cōsci⁹. occasiōes iracūdie volēs radicit⁹ a cordib⁹ n̄ris euellere. non solū si lesi fuerim⁹ iubet nos remittere. et recōciliari fratrib⁹ n̄ris. nullāqʒ aduersus eos iiurie seu lesiōis memoriā retinere: sʒ ēt si illos aduersū nos seu iuste seu iiuste hr̄e aliqd nouerim⁹. simil'r p̄cipit vt mun⁹ nostꝝ reliquētes. i. cōpescētes orōnes n̄ras. ad eoꝝ p̄us satisfactioneʒ tendere

festinem⁹: ꝛ ita fratris curatiõe ꝑmissa oꝛonũ nr̃arũ mũera illibata deferre. Nõ.n.ita nostris obsequijs cõmunis oĩuꝫ dñs dlectat̃.vt qd̃ i vno acqrit ꝑdat i altero dñante tristitia. In cuiuslibꝫ nãq₃ dispendio vnũ patit̃ detrimẽtũ.q eodẽ mõ oĩm famuloꝝ suoꝝ salutẽ desiderat ꝛ expectat. Et idcirco eq̃ habente aduersũ nos fratre iefica erit oꝛatio nr̃a.ac si nos aduersũ eũ tumẽti spũ idignatiõis amaritudinẽ re seruem⁹. ¶ Qd̃ vet⁹ quoq₃ lex irã nõ tm̃ de effectu sed etiã de cogitatione conuellat. Ca.xiiij.

Ed qd diuti⁹ ꝑceptis euãgelicis atq₃ apl'icis imoꝛamur.cũ ẽt vet⁹ lex q̃ aliqd habere remissiõis videt̃.h̃ eadẽ ꝑcaueat dicens.ne oderis fratrẽ tuũ i coꝛde tuo: ꝛ iterũ. nõ eris mẽoꝛ iiurie ciuiũ tuoꝝ. ꝛ rursũ. itinera eoꝝ q memoꝛiã retinẽt malefacti i moꝛtẽ: vides ꝛ ibi neqciã nõ in opere tm̃ sꝫ etiã i archanis cogitatiõibus resecari.cũ de coꝛde odiũ ꝛ iiurie nõ solũ retributio.sꝫ etiã ipa memoꝛia radicit⁹ iubeat̃ euelli. ¶ De supflua secessione eoꝝ q ab inemẽdatis moꝛib⁹ ñ recedũt. Ca.xv.

Interdũ supbia vl' ipatia supati.cũ icondi tos moꝛes nostros atꝫ iõꝛdiatos nolum⁹ emẽdare.solitudinẽ nos desiderare ꝯquerimur.tãq̃ ibi nullis nos ꝯcitãtib⁹ illico v̄tutẽ patiẽtie repturi.excusãtes negligẽtiã nr̃am. causasq₃ cõmotiõis ñ nr̃a dicẽtes ipatiẽtia sꝫ fratrũ vicio generari: dũq₃ i alios erroꝛis nr̃i v̄tim⁹ cãs.nũq̃ ad patie ac pfectiõis calcẽ valebim⁹ puenire. ¶ Qd̃ trãqllitas coꝛdis nostri nõ in alterius arbitrio sꝫ i nr̃a debeat dicione consistere. Ca. xvi.

Umma igit̃ emẽdatiõis ac trãqllitat̄ nr̃e ñ est i alteri⁹ arbitrio collocãda. qd̃ neq̃q̃ nostre subiacet ptãti: sꝫ i nr̃a poti⁹ ditione ꝯsistit. Itaq₃ vt nõ irascamur ñ dꝫ ex alteri⁹ perfectiõe sꝫ ex nostra v̄tute descẽdere.q̃ nõ aliena patia sꝫ ꝓpa lõganimitate ꝯqrit̃. ¶ Quo studio heremũ debeam⁹ expetere ꝛ q̃liũ inibi sit ꝓfect⁹.ca.xvij.

Orro heremũ pfectos oĩq₃ vicio curatos opoꝛtet expetere. ꝛ excoct̄ ad purũ i cõgregatiõe fratrũ vicijs.nõ pusillanimitat̄ pfugio.sꝫ diuine cõtẽplatiõis obtẽtu. ꝛ desiderio ituit⁹ sublimioꝛis intrare: q nõ nisi i solitudie a pfect̄ solũ modo poterit apprehẽdi. Quecũq₃.n.vicia icurata in heremũ detulerim⁹: opta i nobis ꝛ nõ abolita sẽtiẽt̃. Solitudo nãqꝫ sicut nouit emẽdat̄ moꝛib⁹ cõtẽplationẽ purissimã reserare. ꝛ ituitu sincerissimo spiritaliũ sacramẽtoꝝ sciaꝫ reuelare: ita eoꝝ q minus emẽdati sũt vicia nõ solũ seruare verũetiã exaggerare ꝯsueuit. Tãdiuq₃ sibi patiẽs qs videt̃ ꝛ hũilis donec nulli⁹ hoĩꝫ cõmisceat̃ ꝯsoꝛtio.ad naturã pstinã mox reuersur⁹ cũ iterpellauerit cuiuslibet cõmotiõis occasio.emergũt qppe ex eo ꝯfesti vicia q̃ late bãt: ꝛ velut eq ifrenes certati e suis repagul' ocio lõgioꝛe nutriti acri⁹ ad pniciẽ aurige ꝓpꝛij ferociusq₃ ꝓrũpũt. magis.n.exercitio vsuq₃ hũano cessãte efferãt̃ i nob̃ vicia.nisi fuerit añ purgata. Ipsãq₃ vmbrã patie quã possidere imaginarie pmixti frib⁹ saltẽ ꝓ

eoꝝ reuerẽtia ꝛ nota publica videbamur: desidia securitat̄ amittim⁹. ¶ Qua cõpatiõe estimãdi sint q tũc tm̃ patiẽtes sũt cũ a nemie ꝓuocãt̃. Ca.xviij.

Uasi v̄o vniuersa virulẽta ſpentiũ genera vel feraꝝ cũ i solitudie suisq₃ cubilib⁹ imorãt̃ nõ inoxia pseuerẽt: nec tñ ex eo ꝓnũciari pñt inoxia.qꝛ nulli noceãt. Hoc.n.eis nõ affectus bõitat̄ sꝫ necessitas solitudis ꝯfert. Que cũ ledẽdi nacta fuerit copiã.i semetipis recõditũ vir⁹ ꝛ aie feritatẽ ꝓtin⁹ egerũt atq₃ demõstrãt. Idq₃ pfectionẽ q̃rẽtib⁹ nõ sufficit ꝯ hoĩeꝫ nõ irasci. Meminim⁹.n. i solitudie cõmoꝛãtib⁹ nob̃ ꝯ calamũ cũ aut grossitudo e⁹ aut exilitas displicerꝫ. ꝯ ve scalpellũ cũ icidẽda hebeti acie segnit̃ exsecaret. ꝯtraq₃ silicẽ si foꝛte ex ea festinãtib⁹ nob̃ ad lectionẽ tardi⁹ scitilla ignis emicuit: ita idignatiõis irrepsisse motũ. vt nõ alias pturbatiõeꝫ mẽt̄ q̃ vel ꝯ isensibiles materias vl' cerre aduersus diabolũ maledictõe ꝓlata digereꝛe atꝫ euapoꝛare possem⁹. Quãobrẽ ad pfectiõis dũtaxat rationẽ ñ sat̄ ꝓderit abeẽ hoĩes i quos ira moueamur.cũ si patia p⁹ it̃ frẽs ñ fuerit acqsita.ẽt erga res mutas speciesq₃ miutas exerceri simil't iracũdie possit affect⁹: q residẽs i coꝛde nr̃o.nec iugẽ nos posside re trãqlitat̄ statũ.nec residuis vicijs carei pmittet. nisi foꝛte i eo putem⁹ cõmotiõib⁹ nr̃is lucrũ aliqd vl' remediũ ꝯpari.q̃ maledictiõib⁹ vl' iracũdie nr̃e minime res inanimate muteq₃ respõdeãt. ꝛ itẽperãtiã coꝛdis nr̃i ad maioꝛẽ neq̃q̃ ꝓuocẽt exardescere furoꝛis isaniã. ¶ De ãputãda ira sꝫ euãgeliũ.ca.xix.

Uapꝛopt̃ si illã sũmã diuini ꝑmij cupim⁹ adipisci d̃ quo dr̃.bti mũdo cõd̃ qm̃ ipi dꝫ videbũt: ñ solũ e nr̃is actib⁹ h̃ ãputãda ẽ.sꝫ ẽt d̃ intĩis aie radicit⁹ extirpãda. Nõ ei valde ꝓderit iracũdie cohibit⁹ furoꝛ i v̄bo nec i effectu ꝓlat⁹. si illũ archãis pectoꝛis nr̃i dus quẽ secreta ñ latẽt coꝛdiũ ieẽ pspexerit. Radices ei vicioꝝ poti⁹ excidi ꝑcipit euãgelic⁹ ſmo q̃ fruct⁹.q ꝓculdubio euulsis fomitib⁹ neq̃q̃ vlteri⁹ pullulabũt. atꝫ ita mẽs poterit iugit̃ i oĩ patia ꝛ sãctitate durare.cũ h̃ nõ d̃ supficie ꝯpatiõis ꝛ actuũ.sꝫ d̃ cogitationũ fuerit euulsa penetrabilib⁹. Et id̃ ne homicidiũ ꝑpetret̃.ira odiũq₃ succidit̃.sine qb⁹ homicidij crimẽ nullo mõ valebit admitti. Qui irascit̃ ei fratri suo re⁹ erit iudicio ꝛ q odit fratrẽ suũ homicida ẽ: i eo.s.q̃ eũ coꝛde cupiat iterire.cui⁹ cruoꝛẽ ꝓpa manu vel telo apd̃ hoĩes minime fudisse cognoscit̃: affectu ire hoĩcida ꝓnũciat̃ a dño. q nõ solũ ꝓ ꝯpatiõis effectu.sꝫ ẽt ꝓ volũtat̄ ac voti d̄siderio vnicuiq₃ aut ꝑmiũ reddit aut penã sꝫ illd̃ qd̃ ipe loqt̃ p ꝓphetã. Ego aũt opa eoꝝ ꝛ cogitatões eoꝝ.veio vt ꝯgregẽ cũ oĩb⁹ gẽtib⁹ ꝛ liguis. Et apl's. Int̃ se iuicẽ cogitatiõib⁹ accusãtib⁹ aut ẽt defẽdẽtib⁹.i die q̃ iudicabit deus occulta hominuꝫ. ¶ In eo qd̃ in euãgelio scriptũ ẽ.q irascit̃ fr̄i suo. vtrũ recipiẽdũ sit qd̃ adiectũ est sine cã. Ca. xx.

Ciendũ tñ i eo qd̃ in quibusdam exemplaribus inuenit̃. qui irascitur fratri suo sine causa reus erit iudicio. superfluum esse si

causa: et adiectum esse ab his qui amputandam irā ꝓ iustis cāis minime putauerūt. cū vtiq nullꝰ ꝗlibȝ absq rōe cōmotꝰ sine cā dicat se irasci. Quāobrē apparet ab eis adiectū q ꝓpositū nō itellexerūt scripture volētꝫ fomitē iracūdie oīmodis āputare. nullā q idignatiōis occasionē penitꝰ reseruare. ne dū iubemur irasci cū cā. et sine cā irascēdi nobis itromittat occasio. Finis. n. patiētie nō i irascēdo iuste. sȝ penitꝰ i nō irascēdo ꝯsistit. Licȝ a qbusdā hoc ipȝ qd dicit sine cā. ita iterpretari sciā: q. s. sine cā irascat is cui expetere vltionē irato nō liceat. Meliꝰ tn̄ ē ita tenere: vt et nouella exemplaria multa et antiqua omia inueniuntur esse perscripta.

¶ Remedia quibus iram de cordibus nostris eradicare possimus. Ca. xvi.

q Quaꝓpt athletā christi legitie decertātē iracūdie motꝰ radicitꝰ oportet euellere. Cuius morbi hec erit medicia pfecta. vt pmitus credamꝰ nullo mō siue iustis siue iiustis ex cāis licere nobis irasci: sciētes nos discretiōis lumē. recti ꝯsilij firmitatē. ipaȝ quoq hōestatē. et iustitie moderamia ꝓtinꝰ amissuros: si pncipale cordis nr̄i lumē eiꝰ fuerit tenebris obscuratū. Tū deide puritatē mētis nr̄e mox ꝑturbādā. tēplūq eā sācti spūs effici oīno nō posse. iracūdie i nob spū cōmorāte. Postremo vt cogitemꝰ nequaq licere nobis orare. nec iratos fūdere pces ad deū. Et p oib icertū statū ꝯditiōis hūane p oculis habētes. quotidie nos credamꝰ e corpore migraturos: nihilq nobis ꝯtinētia castitatꝫ. nihil abrenūciatiōe oīȝ facultatū. nihil diuitiarū ꝯtēptu. nihil ieiunioꝝ vigiliarūqȝ laboribꝰ cōferēdū. qbꝰ ꝓpt iracūdiā solā et odiū ab vniuersitatis iudice supplicia promittuntur eterna.

¶ Explicit de spiritu ire liber octauus.

¶ Incipit liber nonus de spū tristitie. Ca. i.

q Tertio nobis certamie edacis tristitie stimuli retūdēdi sūt. Que si passīȝ p singlos icursus et incertos ac varios casus obtinēdi animum nrȝ habuerit facultatē: ab omni nos p momenta singula separat diuie ꝯtēplatiōis intuitu. ipsāqȝ mētē ab vniuerso puritatꝫ statu delectā sūditꝰ labefactat ac depmit. nō orōnes eā explere cū solita cordis alacritate pmittit: nō sacraꝝ lectionū sinit remedijs icubare: trāqllū quoqȝ ac mitē frībꝰ eē nō patit. et ad cūcta opationū vl religiōis officia ipatiētē et aspū reddit: oīqȝ ꝑdito salubri ꝯsilio et cordis ꝯstātia ꝑturbata velut amētē facit et ebriū sēsū. frāgitqȝ et obruit despatiōe pēali.

¶ Qua cautōe nob tristitie sit curādꝰ. ca. ij.

q Quāobrē nō minore ꝓspectu si spiritalis agōis certamia legitie cupimꝰ ꝯsudare. hic quoqȝ nob curādꝰ ē morbꝰ. Sicut n. tinea vestimēto et vmis ligno: ita tristitia viri nocet cordi. Sati euidēt ac ꝓpe vi noxij huiꝰ ac pniciosi vicij spūs diuinꝰ expressit.

¶ Quā ꝯparationē habeat aīa q̄ tristitie morsibus deuoratur. Ca. iii.

v Vestimētū nāqȝ tineaꝝ esu attractū. nulliꝰ precij vel hōesti vsus poterit vlteriꝰ hēre cōmerciū: itidēq lignuȝ vmibꝰ exaratū. nō iaȝ ad ornatuȝ vel mediocris edificij. sed ad cōbustionē ignis merebit deputari. Ita igit et aīma q̄ edacissimis tristitie morsibus deuorat: inutilis erit vel vestimento illi pōtificali. qd vnguētū spūssancti de celo descēdens. prius in barbā aarō. deinde i orā sui vestimēti solere suscipere sācti Dauid vaticinio phibet sȝ illo. sicut vnguētū i capite. qd dscēdit i barbā barbā aarō qd descēdit in orā vestimēti eius: sed nec ad structurā tēpli illiꝰ spiritalꝫ atq ornatū poterit ꝑtiere. cuꝰ paulus architectꝰ sapiēs posuit fūdamēta dicens. Uos estis tēplū dei. et spūs dei habitat i vob. Cuiꝰ qlia sint ligna. spōsa dscribit i cātico cāticoꝝ: trabes iquiēs nr̄e cypressus. tigna domoꝝ nostrarū cedri. Et idcirco huiuscemōi ad tēplū dei lignoꝝ genera deleguntꝰ. q̄ sūt et bone fragrātie et iputribilia. queq nec corruptele vetustatis. nec esui vmiū valeant subiacere.

¶ Unde vl qbꝰ mōis tristitia gignat. ca. iiij.

n Nonnūq tn̄ ire pcedēti vicio subseq seu cōcupiscēti lucri vel cuiusdā minꝰ idepti generari solet. cū se haꝝ rerū q̄dā spe mēte ꝯcepta qs viderit excidisse. Interdū vō et nullis existētibꝰ cāis qbꝰ ad hāc labē corruere ꝓuocemur: inimici subtilis istictu. tāto repēte merore depmimur. vt ne caroꝝ qdē ac necessarioꝝ nr̄oꝝ aduētū solita suscipe affabilitate possimꝰ: et qcqd ab eis ꝯpetēti fuerit ꝯfabulatōe ꝓlatū. iportunū nob ac supfluū iudicet. nullaq a nob reddat eis grata respōsio. vniuersos cordis nr̄i recessꝰ felle amaritudinis occupante.

¶ Qd nō aliorū sed nostro vicio cōmotiones excitentur in nobis. Ca. v.

v Vnde māifestissime ꝯprobat nō sp nob aliorū vicio cōmotionū stimulos excitari. sȝ potiꝰ nr̄o q recōditas i nobmetipis hēmꝰ offēsionū cās ac semiaria vicioꝝ: q̄ cū mētē nr̄am tēptationū imber alluerit. i germia ꝯfesti fructusq ꝓrūpunt.

¶ Qd nullus repentino lapsu corruat. sȝ paulati ꝑ longaȝ incuriaȝ recidens pereat. Ca. vi.

n Nunq̄. n. qs alteriꝰ vicio lacessitus peccare compellit: si repositā materiam delictoꝝ in suo corde nō hēat. Nec tūc subdito qspiā dēceptꝰ eē credēdus ē. cū cōspecta mulieris forma i baratrū ꝯcupie turpis iciderit: sȝ potiꝰ occltos ac latētes medullitꝰ morbos occasiōe visus i supsiciē tunc fuisse ꝓductos.

¶ Qd nō sint fratrū deserēda consortia vt pfectō ꝯqrat sȝ patia iugit excolēda. ca. vii.

i Ideoq creator oīm deus opificij sui curationē p oibꝰ noscēs. et qr nō i alijs sȝ i nobmetipsis offensionū radices causeq ꝯsisterent. nō deserēda pcepit fratrū consortia. nec vitari eos quos lesos a nobis vel a quibꝰ nos arbitramur offēsos. sed deliniri iubet: sciēs pfectionē cordis nō tā separatione hoim q patie virtute conquiri. Que firme possessa. sicut potest nos etiam cum his qui

o derūt pacē pacificos ꝯſuare:ita ſi parata nō fuerit ab his quoqȝ q pfecti ac meliores nobis ſunt facit fugiē diſſidere. Occaſiōes.n. cōmotionū ob q̄s eos qb⁹ iūgimur ꝺſerere feſtinam⁹:i ꝯuerſatōe hūana deēſſe ñ poterūt.ⲁ idcirco triſticie cauſas ob quaſ a ꝓxīb⁹ ſeparamur:nō euadim⁹ ſȝ mutam⁹.

Nō ſi mores noſtros emēdatos habuerim⁹ poſſit nobis cū oib⁹ conuenire. Cap.viij.

p Rocurādū itaqȝ nobis ē vt nr̄a poti⁹ emēdare vicia.ⲁ mores corrigere feſtinemus. Que ꝓculdubio ſi fuerit emēdata:nō dicā cū oib⁹ ſȝ ēt cū feris ⲁ beluis facilliē nobis ꝯueniet. ſm illō qō i libro btī iob dr̄. Beſtie enim tre pacate erūt tibi. Extrinſec⁹ qppe veniētia nō vebimur offēdicula.nec vlla poterūt ſcādala nobis ꝺforis iſerri ſi i nobiſmetipīs it⁹ radices eoꝝ recepte iſteqȝ nō fuerit. Pax.n.multa diligētib⁹nomen tuū dn̄e:ⲁ n̄ ē illis ſcandalū. De alio genere triſticie qō deſpationeȝ ſalutis importat. Cap.ix.

e St ēt aliō ꝺteſtabili⁹ triſticie gen⁹.qō n̄ correctōeȝ vite nec emēdationē vicioꝝ.ſȝ pniciosiſſimā ꝺſpationē aīe iniicit delinquenti. Qō nec cayn fecit p⁹ fricidiū penitere:nec iudaȝ p⁹ traditionē ad ſatiſfactiōis remedia feſtiare:ſȝ ad ſuſpēdiū laqi ſua ꝺſpatiōe ptraxit

In quo tm̄mō ſit nobis triſtitia vtilis. Cap.x.

i Deoqȝ vtilis nobis vna re tm̄ triſtitia iudicāda ē.cū hāc vel penitudie ꝺlictoꝝ vl' ꝺſiderio pfectiōis acceſi.vl' future btītudinis ꝯtēplatōe ꝯcipim⁹. De qua ⲁ btūs apl's. Que ſm deū ē iqt triſtitia pñiētiā ad ſalutem ſtabilē opaꝛ:ſeculi aūt triſticia mortē opaꝛ.

Queadmodū diſcernatur q̄ ſit vtilis ac ſm deū triſtitia ⲁ que diabolica atqȝ mortifera. Ca.xi.

ſ Ed illa triſtitia q̄ penitētiā ad ſalutē ſtabilē opaꝛ obediēs ē:affabil':hūil':māſueta:ſuauis ac patiēs: vtpote ex dei charitate deſcēdēs.ⲁ ad omnē dolorē corporis ac ſpūs ꝯtritionē. ifatigabilit' ſemetipſā deſiderio pfectiōis extēdens: ⲁ quodāmō leta ac ſpe ꝓuect⁹ſui vegetata.cūctā affabilitat̄ ⲁ lōganimitat̄ retinet ſuauitatē hn̄ſ i ſemetipſa oēs fruct⁹ ſpūſſci quos enūerat idē apl's. Fruct⁹ aūt ſpūs ē charitas:gaudiū : pax:lōganimitas : bonitas:benignitas:fides:māſuetudo :continētia. Hec vō aſpria.ipatiēs:dura:plena rācore ⲁ merore ifructuoſo ac deſpatiōe penali.eū quē ꝯplexa fuerit ab iduſtria ac ſalutari dolore frāgēs ac reuocās:vtpote irratiōabil'.ⲁ itercipiēs ñ ſolū orōnis efficaciā: verū etiā vniuerſos quos p̄dixim⁹ fructus ſpiritales euacuat.quos nouit illa conferre.

Nō abſqȝ illa ſalutari triſtitia q̄ trib⁹ modis generaꝛ ois triſtitia tāq̄ noxia repellēda ſit. Ca.xii.

q Ua ꝓpꝛ abſqȝ illa q̄ vel ꝓ ſalutari pnia vl' ꝓ ſtudio pfectiōis vel ꝓ deſiderio ſuſcipiꝛ futuroꝝ:ois triſtitia tāq̄ ſeculi ⲁ q̄ mortē iferat equaliter repellenda eſt:ac ſicut fornicationis ſpūs vel phhilargirie vel ire de noſtris cordibus penitus extrudenda.

Remedia quibus triſtitiaȝ de cordibus noſtris exterminare poſſimus. Ca.xiij.

b Anc ergo pniciosiſſimā paſſionē ita de nob expellere poterim⁹. vt mētē nr̄am ſpiritali meditatiōe iugiꝛ occupatā futura ſpe ⲁ cōtēplatōe repromiſſe btitudinis erigamus. Hoc eni mō vniuerſa triſtitiaꝝ genera ſiue q̄ ex p̄cedēti ira deſcēdūt.ſiue q̄ amiſſiōe lucri.vel detrimēti illatiōe nobis adueniūt.ſiue de irrogata generāꝛ iiuria.ſiue q̄ de irrationabili mēt̄ ꝯfuſiōe ꝓcedūt.ſeu q̄ letalē deſpationē nobis iducūt.valebim⁹ ſupare :cū eternaꝝ reꝝ ac futuraꝝ ituitu ſp leti atqȝ imobileſ pdurātes.nec caſib⁹ ꝺiecti pſētib⁹.nec ꝓſpis fuerim⁹elati.vtraqȝ velut caduca ⲁ mox trāſeūtia ꝯtēplātes.

Explicit de ſpiritu triſtitie liber nonus.

Incipit liber decimus deſpiritu accidie. Ca .i.

s Extū nobis certamē ē qō Greci akediā vocāt.q̄ nos tediū ſiue anxietatē cordis poſſum⁹ nūcupare. Affinis hec triſtitie ē.ⲁ vagis maxie ac ſolitarijs magis expta ⲁ i heremo cōmorantib⁹ iſeſtior hoſtis ac frequēs.maxie circa horā ſextā monachū iquietās:vt qdā febris igruēs tpe pſtituto.ardētiſſimos eſtus acceſſionū ſuaꝝ.ſolitis ac ſtatut̄ horis anie iferēs egrotāti. Deniqȝ nonnulli ſenuȝ hunc eſſe pronunciant meridianuȝ demonē: q i pſalmo nonageſimo nuncupatur.

Expoſitio accidie vel queadmodū ſpat i corde monachi que ve inferat menti diſpendia. Ca.ij.

q Ui cuȝ miſerabilē obſederit mentē.horrorē loci:faſtidiū celle:fratrū quoq̄ q cuȝ eo vel eminus cōmoraꝛ.tāq̄ negligētiū ac min⁹ ſpiritaliū aſpnationē gignit atq̄ ꝯtēptū. Ad omne quoq̄ op⁹ qō itra ſepta ſui cubilis ē facit deſidē ⲁ iertē. Nō eū i cella reſidere.nec operā finit ipēdere lectiōi.nihilq̄ ſe ꝓficere tāto tpe i eadē cōmorātē crebri⁹igemiſcit.nec habere ſe fructū aliquē ſpiritalē donec fuerit illius ꝯſortio copulat⁹conqueriꝛ atq̄ ſuſpirat.ⲁ ab oi ſe dolet ſpiritali q̄ſtu inanē i loco vacuūq̄ ꝯſiſteꝛ:vtpote q cū poſſet ēt alios r̄gere ac ꝓdeſſe plurimis nullū edificauerit.nec quēq̄ iſtitutiōe ſua doctrināq̄ lucrat⁹ ſit. Abſētia lōgeq̄ poſita magnificat monaſteria:loca ēt illa magis ad ꝓfectū vtilia ⲁ ſaluti ꝯgruētiora deſcribit:ꝯſortia quoq̄ ibidē frm ſuauia ⲁ plena ſpiritali ꝯuerſatiōe depigit. Ecōtra vniuerſa q̄ habenꝛ i manib⁹aſpa.ⲁ nō ſolū edificatiōeȝ nullaȝ eſſe i fratrib⁹ q moranꝛ i loco:ſȝ ne ipſū qdē victū corporis abſq̄ igenti labore ꝯquiri. Poſtremo nō poſſe ſe ſaluari putat i eo loco durātē.niſi relicta cella cū q̄ ſibi ſi adhuc i ea fuerit remorat⁹ peundū erit:exide ſemetipſū q̄totius aſportauerit. Deide laſſitudinē corporis cibiq̄ eſuriē:q̄nta ſextaq̄ hora tātā ſuſcitat.vt velut lōgo itinere grauiſſimoq̄ labore cōfectus ſibimet laſſuſq̄

videat: aut quasi refectionē cibi biduano ieiunio triduanoue distulerit. Tuz pterea huc illucqꝫ anxius circūspectat. ꝛ nec fratrē sibi quēpiaz aduentare suspirat: sepiusqꝫ egredit ꝛ ingredit cellaz. ac solez velut ad occasuz tardi⁹ pperantē crebrius intuet. Et ita quadaz irrationabili: mentis ꝯfusione velut tetra suppleť caligine: oīqꝫ actu spiritali reddit ociosus ac vacu⁹. vt nulla re alia tante ꝯpugnatōis remedium qꝫ visitatiōe fratris cuiuspiaz seu somni soli⁹ solatio posse estiet iueniri. Deide hōestas idē morb⁹ ac necessarias suggerit salutatōes frib⁹ exhibēdas. visitatiōesqꝫ ifirmoꝝ vł emin⁹ vł lōgi⁹ positoꝝ. Quedā ēt pia ac religiosa dictat officia. illos vł illas ōbere parētes igri. ꝛ ad salutādos eos crebri⁹ ppari: illā religiosā ðuotāqꝫ ðo feminā. oī pŕi parētū ꝑsidio ðstitutā. magnū op⁹ esse pietatis frequenti⁹ inuisere: ac si qd ei sit necessariū q̄ a pprijs parentib⁹ negligit atqꝫ despicit sanctissimū pcurari. magisqꝫ oportere in his opam pietatis ipendi. qꝫ ifructuose ac sine vllo pfectu in cellula residere.

Quib⁹ generib⁹ monachū supet accidia. C. iij.

a Situr itaqꝫ iselix aīa talib⁹ inimicorum machinis ipetita. donec accidie spū velut ariete validissimo fatigata aut i somnū discat ꝯcidere. aut excussa claustris cellule sue consolationē ipugnatōis hui⁹ visitatione fratris consuescat acqrere: hoc quo vtit ad ꝑsens remedio. paulo post acrius ifirmāda. Frequenti⁹. n. ac duri⁹ aduersarius attēptabit. quē ꝯserto prelio ꝓbituꝝ cōmin⁹ sibi terga cognoscit. salutēqꝫ sibi nō de victoria nec de cōflictu sed de fuga spare puidet. donec paulati ptract⁹ e cella actū sue pfessiōis icipiat obliuisci. q nō est aliō qꝫ ituit⁹ ꝛ cōtēplatio diuine illi⁹ ꝛ excellētis sup oīa puritatis: q̄ nō alibi pōt nisi i silentio ꝛ iugi celle pseuerātia ac meditatōe ꝯqri. atqꝫ ita militie sue fugitiuus ac desertoꝛ christi miles effect⁹: implicet se negocijs secularib⁹: ei cui se pbauit minime placitur⁹.

Quod accidia excecat mentē ab omni contemplatione virtutum. Ca. iiij.

b Uius egritudis vniuersa icōmoda vno v'siculo beatus dauid eleganter expssit. dormitauit igens aīa mea ꝑ tedio. i. pre accidia. Proprie satis nō corp⁹ dixit sꝫ aīaz dormitasse. Uere. n. ab oī ꝯtēplatione virtutū ꝛ ituitu spiritaliū sēsuū dormitat aīa q̄ ꝑturbatiōis telo fuerit sauciata.

Quod duplex accidia sit in pugna. Cap. v.

i Taqꝫ christus verus athleta q agonez pfectionis cupit legitie decertare: hūc quoqꝫ morbū de latebris aīme sue festinet extrahere: ꝛ ita ꝯtra hunc quoqꝫ neqssimum accidie spūz vtrobiqꝫ ꝯtēdat. vt neqꝫ sōni telo elisus cōcidat. neqꝫ ð mōasterij claustris expulsus q̄uis sub ꝑtextu coloris pij fugitiu⁹ abscedat.

Qui q ab accidia ceperit vici quatinus collabantur. Cap. vi.

q Uencunqꝫ. n. i qualibet parte cepit superare. aut tāqꝫ inertē ꝛ deditiū sibi patieť absqꝫ vllo pfectu spūs i cellula cōmorari. aut excussuz exiō istabilē ð cetero fcōt ac vagū. ꝛ ad de opus desidē cellas fratrū ac monasteria iugiter faciet circuīre. nihilqꝫ aliud pcurare qꝫ vbi quoue colore occasionē refectionis future valeat preparare. Mens. n. ociosi nihil aliō cogitare nouit qꝫ ð escis ac ventre: donec inuēta q̄nqꝫ sodalitate cuiusqꝫ viri vel femine equali tepore torpentis. reb⁹ eoꝝ ac necessitatib⁹ iuoluať: ꝛ ita paulati reddať noxijs occupationib⁹ irretit⁹. vt tanqꝫ serpentinis spiris obstrict⁹ nunqꝫ deiceps ad pfectionē pfessionis antiq̄ se valeat enodare.

Testimonia apl'i ꝯtra spūm accidie. C. vij.

b Unc morbū q ð accidie spiritu nascit: beatus apl's vt verus ac spiritalis medic⁹ vel tūc iaz ꝯspiciens serpere. vel emersuꝝ int monachos scōsp̄ū reuelāte pspiciens: salutaribus ꝑceptoꝝ suoꝝ medicamentis preuēire festinat. Thessalonicensib⁹. n. scribens. ꝛ prio vt pitissimus qdaz pfectusqꝫ medicus ifirmitatē susceptoꝝ blanda leniqꝫ verbi curatione fomentans ac de charitate icipiens eosqꝫ in ea parte collaudās. quousqꝫ letale vulnus leniore remedio delinitū. deposita tumoris indignatiōe. facilius medicamina austeriora substineat. ita ait. De charitate autē fraternitatis non necesse habemus scribere vobis. Ipsi. n. a deo edocti estis vt diligatis inuicē. Eteni facitis illud in oēs fratres in vniuersa macedonia. Premisit laudis fomenta lenia: fecit eoꝝ aures ad curā salutaris verbi placidas ꝛ paratas. Rursuz infert. Rogam⁹ āt vos fratres: vt abundetis magis. Adhuc eos blanda vborū lenitate demulcet. ne forte necduz aptos ad pceptionē pfecte curatōis iueniat. Quid ē quod rogas apostole. aut i quo abundēt magis. s. i charitate de q̄ supius dixeras. de charitate āt frnitatis nō necesse habem⁹ scribere vobis. Et qd necesse ē. vt dicas eis. rogam⁹ āt vos vt abundetis magis. q sup hac re ne scribi qdez sibi aliqd idigent. cū ꝑserti ꝛ iferas causam ob quā hocipo nō egeāt dicens. ipsi. n. vos a deo docti estis vt diligatis iuicē. tertiū quoqꝫ mai⁹ adijcias qō nō solū a deo edocti sint. verū ēt cōpleant ope q̄ docent. Eteni facitis illud ings nō i vno tātū vel duobus sꝫ i oēs fratres. nec i vestros tātūmō ciues vł notos sꝫ i vniuersa macedonia. Dic igit tandē qd ē qō tātope ꝓ pmitti. Iteꝝ isert. Rogam⁹ āt vos fratres. vt abundetis magis. Et vix aliq̄n in id qō oliꝫ moliebať erūpit. Et opam detis. vt qeti sitis. Dixit primā causā. deide isert secūdā. Et vt vestra negocia agatis. Tertiā quoqꝫ. Et opemini manib⁹ vestris sicut pcepim⁹ vobis. Quartā. Et vt honeste ābuletis ad eos q foris sūt: foris sūt. s. q seculo viuūt. Quitā. Et nulli⁹ aliqd desideretis. Ecce illa cunctatio quā tātis pferre pōhemijs differebat. qd i ei⁹ pectore parturiebat agnoscit. Et opam detis. vt qeti sitis. i. i vr̄is cellulis cōmorātes. nec diuersis rūorib⁹ qui solēt ociosoꝝ votis vł fabulis generari: iqeti effecti alijs quoqꝫ iqetudines iferatis. Et vt vr̄a negocia agatis. n̄ vr̄a curiositate act⁹ mūdi velitis igrere. ac di

uersoꝝ ꝯuersatões explorãtes.opa vr̃a nõ ad corre
ctões vr̃az seu vtutũ studia.ſʒ ad detractões ſm̃ ve
litis ipẽdere.Et opemi manib⁹ vr̃is ſicut ꝑcepim⁹
vobis.Ut illa fierẽt q̃ monuerat ſupi⁹ ne agerent.i.
ne iqeti eẽnt.ꝛ aliena curarẽt negocia. vel ibonestę
ãbularẽt ad eos q foris ſunt.vel alteri⁹ aliqd ꝺſide
rarẽt.nũc itulit ꝺicẽs.Et opemini mãib⁹ vr̃is ſicut
ꝑcepim⁹ vobis.Ut.n.illa fierẽt q̃ ſupi⁹ repꝛhendit:
ociũ cauſaʒ eẽ euidẽt expſſit.Null⁹.n.põt vel iqe
tus eẽ.vel aliena curare negocia.niſi q opi manuuʒ
ſuaꝝ nõ acqeſcit iſiſtere.Quartũ quoqȝ itulit mor
bũ q ex hoc ipſo ocio naſcit.i.vt ibonestę nõ ãbulẽt
ꝺicẽs.Et vt honestę ãbulet̃ ad eos q foris ſũt.Nũ
q̃ põt nec apud eos qꝺẽ q ſeculi hoies ſũt honestę
icedere.q nequaq̃ clauſtris celle ꝛ opi manuũ ſua
rũ iherere ꝯtent⁹ ẽ.ſʒ neceſſe ẽ eũ ibonestũ eẽ ꝺũ ne
ceſſaria vict⁹ reqrit.adulatõi quoqȝ opam ꝺare.no
uitates ẽt rumoꝝ ſectari.cauſaꝝ fabulaꝝũqȝ occaſi
ones ꝯqrere.ꝑ quas ſibimetipi aditũ pareat ac facul
tatẽ qua ꝺiuerſoꝝ ꝺomos valeat penetrare.Et nul
lius aliqd ꝺeſiderẽt.Nõ põt nõ alienis ꝺõis ꝛ mu
nerib⁹ ihiarẽ:q nõ ꝺelectat pio qetoqȝ laboꝛe opis
ſui.quotiꝺiãi vict⁹ parare ſubſtãtiã.Videt̃ tot cau
ſas tã graues ac turpes vni⁹ vicij.i.ocioſitatis labe
generari.Deniqȝ hoſ ipos quos in ep̃la pꝛia molli
fouerat palpatõe vboꝝ.qualr̃ i ſa velut q ñ ꝑfeciſ
ſẽt ad mollioꝛa remedia.auſterioꝛib⁹ qbuſꝺã ꝛ cau
sticis medicament̃ ſanare aggredit̃.nullaqȝ iã miti
um vboꝝ fomẽta ꝑmittit.nõ vllã tenerã vocẽ ac blã
ꝺã.vt ibi.rogam⁹ ãt vos fr̃es.ſʒ ꝺenunciam⁹ vobis
fr̃es i noie ꝺñi nr̃i ieſu chꝛiſti.vt ſubtrahat̃ vos ab
oi fratre ãbulãte ioꝛdinate.Ibi rogat: hic ꝺñũciat:
In illa blanꝺiẽtis affect⁹:i hac obteſtãtis ſeueritas
ꝛ minãtis.Denũciam⁹ vobis fratres.Qꝛ pri⁹ ro
gãtẽ ꝯtẽpſiſtis audire:ſaltẽ nũc ꝺenũciatõib⁹obeꝺi
te.Ipſãqȝ ꝺñũciatõeʒ nõ nudo vbo.ſʒ cũ obteſtati
one nois ꝺñi noſtri ieſu chꝛiſti terribilẽ ifert: ne for
te ſimplicẽ velut hũana voce ꝑlatã rurſuʒ ꝯtẽnerẽt
nec magnoꝑe ꝺucerẽt obſuandã. Statiqȝ vt pitiſſi
mus meꝺic⁹ putrib⁹ mẽbꝛis qbus leni medicamen
to remeꝺiũ ferre nõ potuit:mederi ſpũialis ferri i
ciſione ꝯtẽptat.vt ſubtrahat̃ vos iqens ab oi fratre
ãbulante inoꝛdinate ꝛ nõ ſm̃ traditionẽ quã accepe
rũt a nobis.Itaqȝ ab his q vacare opi nolũt iubet
ſubtrahi.ꝛ velut mẽbꝛa ocij coꝛrupta putredine ꝺe
ſecari:ne inertie moꝛb⁹ velut letale ꝯtagiũ.ẽt ſanas
mẽbꝛoꝝ ꝑtes tabo ſpẽte coꝛrũpat.Dicturuſqȝ ꝺe
his q opari mãib⁹ ſuis nolũt ꝛ panẽ ſuũ cũ ſilentio
mãducare.a qb⁹ ẽt ꝑcipit ſubtrahẽꝺũ.qualib⁹ eos a
pꝛincipio oppꝛobꝛijs inurat attẽꝺite.In ꝑmis ioꝛdi
natos ꝺicit.nec ſm̃ ſuã traditõeʒ ãbulare.alijs ver
bis ꝯtumaces eos vtpote q nollent iuxta iſtitutõeʒ
ei⁹ icedere.ꝛ ibonestos eẽ ꝺſignãs.i.nõ ꝑceſſiõis.ñ
viſitatõis.ñ vbi.ñ tp̃is oportunitatẽ ꝯgruã honestã
qȝ ſectãtes.Qib⁹.n.iſtis vicijs ioꝛdinatũ quẽqȝ ne
ceſſe ẽ ſubiacere.Et nõ ſm̃ traditõeʒ quã accepũt
a nobis.Et i h̃ rebelles eos quodãmõ ꝛ ꝯtẽptoꝛes

notat.q traditionẽ quã acceperũt ab eo tenere ꝯtẽ
nerẽt.nec imitari vellẽt id qꝺ magr̃m ñ ſolũ vbo ꝺo
cuiſſe meminerit.ſʒ ẽt ope nouerit pfeciſſe.Ipi eniʒ
ſcit̃ quẽadmoꝺũ opoꝛteat imitari nos.Immanem
cumulũ repꝛhenſiõis exaggerat.cũ h̃ eos aſſerit nõ
obſuare qꝺ ꝛ mẽoꝛie eoꝝ iherẽat.ꝛ ad imitãꝺũ nõ
ſolũ vbo iſtruẽte ꝺidicerit:ſʒ ẽt exẽplo opeꝝ pꝛouo
cãte ſuſceperint.

Quod neceſſe ſit inquietũ eẽ eum qui opere ma
nuum ſuaꝝ non vult eſſe contentus. Ca.viij.

Q Uia nõ iquieti fuim⁹ int̃ vos.Cũ ſe vult
inquietũ inter eos nõ fuiſſe ꝑ opis.exerci
tiũ cõpꝛobare.eos q opari nolũt abũꝺe
notat ocioſitat̃ vicio iqetos ſẽp exiſtere.Neqȝ grat̃
panẽ mãducauim⁹ ab aliquo.Per ſingula vba in
crepatõiſ aurẽſin facit ꝺoctoꝛ gentiũ.Pꝛedicatoꝛ
euãgelij ꝺicit ſe nõ grat̃ panẽ ab aliquo mãducaſſe
q nouit ꝺñm ꝑcepiſſe.vt q euãgeliũ ꝺenũciãt ꝺ euã
gelio viuãt.ꝛ rurſuʒ.ꝺign⁹ ẽ opari⁹ cibo ſuo.Cũ ita
qȝ nõ grat̃ q euãgeliũ pꝺicabat.tã ſublime ac ſpiri
tale op⁹ exercẽs.cibũ ſibi ꝺñice iuſſiõis auctoꝛitate
pſumeret:qd nos faciem⁹ qb⁹ ñ ſolũ nulla pꝺicatio
vbi cõmiſſa ẽ:ſʒ nec vlla qꝺẽ niſi aĩe nr̃e ſolius cura
mãdat̃.Qua fiducia ocioſis mãib⁹ grat̃ panẽ come
dere audebim⁹.quẽ vas electõis euãgelica ſolicitu
die ꝛ pꝺicatõe ꝯſtrict⁹:ſine ope manuũ cõedere nõ
pſumit.Sʒ i laboꝛe iqt ꝛ fatigatõe nocte ꝛ ꝺie opã
tes:ne quẽ vr̃m grauarem⁹.Adhuc additamẽta ſue
caſtigatõis exaggerat.nõ.n.ſimpꝛr ꝺixit.ñ cõedim⁹
panẽ gratis ab aliquo vr̃m.ꝛ ſtetit:poterat.n. viꝺe
ri ꝑpo ocioſoqȝ ſũptu ac recõꝺita pecũia vł alioꝝũ
licet ñ iſtoꝝ collatõe ſeu mũerib⁹ ſuſtẽtat⁹ fuiſſe.Sʒ
i laboꝛe.iquit ꝛ fatigatõe nocte ac ꝺie opãtes .i.nr̃o
ope ſpecialr̃ ſuſtẽtari.Et h̃ iqt ñ ꝑ nr̃a volũtate ꝑpe
trabam⁹ nec ꝑ ꝺlectatõe vt reqes ꝛ exercitiũ coꝛpo
ris iuitabat:ſʒ vt neceſſitas ꝛ iopia vict⁹ ñ ſine igẽti
fatigatõe coꝛpoꝛis facere cõpellebat.nõ ſolũ nãqȝ ꝑ
totũ ꝺiei ſpaciũ.ſʒ ẽt noct̃ tp̃e qꝺ qeti coꝛpoꝛis vr̃i
dultũ:h̃ op⁹ manuũ ꝑ eſce ſolicitudĩe iꝺeſinent̃ v
gebã. Qꝺ nõ ſoluʒ apoſtolus ſed etiam hi qui
cum illo erant manibus ſuis operati ſunt. Ca.ix.

N Ec tñ ſe ſoluʒ talit̃ int̃ eos ꝯuerſatũ fuiſ
ſe teſtat̃.ne foꝛte nõ magna nec generalis
videret̃ hec foꝛma.ſi ipi⁹ tñmõ traderetur
exẽplo:ſʒ ẽt oẽs q erãt ſecũ ad miſteriũ euãgelij ꝺe
putati.i.ſiluanũ ꝛ thimotheũ q h̃ eaꝺẽ cũ eo ſcribũt
aſſerit ſili ope laboꝛaſſe.In eo ẽt qꝺ ꝺicit ne quem
vr̃m grauarem⁹.vecũꝺiã eis icutit magnã. Si.n.il
le q euãgeliũ pꝺicabat ſignis illõ vtutibuſqȝ cõmẽ
dãs.ne grauaret quẽpiã grat̃ panẽ mãducare ñ au
debat:quõ illi ñ eſtimẽt ſe grauare q quotidie eum
ocioſi vacãteſqȝ pſumũt. Qꝺ ob h̃ maĩbus ſuis
ap̃lus opat⁹ ſit.vt nobis opandi pberet exẽplũ.c.x.

N On q̃ñ ñ hũerim⁹ ꝑtãtẽ ſʒ vt noſmetipſos
foꝛmã ꝺarem⁹ vobiſ ad imitãꝺũ noſ.Pã
dit cãm cur tñ ſibi laboꝛ̃ iꝺixerit.Ut in
qt foꝛmã ꝺarem⁹ vobis ad imitãꝺũ nos: vt ſi foꝛte

doctrinam vboꝝ aurib⁹ vr̄is freq̄nt̄ igestā obliuiōi traderet̄. saltē ꝯuersatōis exēpla sub oculoꝝ sitō vobis tradita mēoꝛit retineret̄. Haud leuis eoꝝ ꝛ in hoc rep̄hēsio cū dicit se nulla alia q̄ exēpli gratia laboꝛē hūc ꝛ fatigatiōnē die noctuq̄ coꝛpoꝛis exegisse: ꝛ eos nihilominus erudiri nolle. pp quos ip̄e necessitatē n̄ hn̄s: tm̄ sibi fatigatōis idixerit: Et q̄dē igt cū hērem⁹ ptātē ꝛ pateret nobis facultates oīm vr̄m atq̄ substātie. ꝛ vtēdi eis dn̄i nr̄i noscēz me hīe pmissū: n̄ sū tn̄ hac vsus potestate. ne qd̄ a me bn̄ ac licito fieret. alijs ocij noxij p̄beret exēplū. Et idcirco euāgeliū p̄dicās meis maib⁹ atq̄ ope malui sustētari. vt vobis quoq̄ volētib⁹ int̄ vtut̄ icedere viā p̄fectōis aptīrē. ꝛ ꝯuersatōis formā meo laboꝛe p̄berē.

¶ Qd̄ n̄ solū exēplo. sz ēt vbis p̄dicans monuerit operari. Cap. xi.

s Ed ne foꝛte tacit⁹ opās ꝛ erudire eos volēs exēplis. mīme illos ēt p̄ceptoꝝ monit̄ istruxisse videret̄: isert. nā ꝛ cuz essem⁹ igt apd̄ vos hoc dn̄ūciabam⁹ vobis: qm̄ si qs non vult opari nec mādūcet. Adhuc illoꝝ dsidiā q sciētes eū vt magistrū bonū doctrie gr̄a ꝛ istitutōis obtētu suis maib⁹ opatū imitari ꝯtēnūt. ꝛ diligētiā cautionē q̄ suā exaggerat. dicēs nō tm̄ se hoc illis exēplo tradidisse p̄sentē. sz ēt vbis iugit̄ p̄dicasse. vt si qs. s. nō vult opari: nec mādūcet. ¶ De eodē. Cap. xij.

n On iā doctoꝛis vel medici vtit̄ ad eos cōsilio. sz districtōe i eos iudiciarie p̄nūciationis iuebit̄. ꝛ apostolica ptāte resūpta. velut e tribunali i ꝯtēptoꝛes sniaz dicit: illa nēpe ptāte quā cū itermiatōe scribēs ad Coꝛithios a dn̄o sibi asseruit datā. cū eos i dlicto positos p̄mōeret vt an̄ aduētū suū semetipos coꝛrigere festiarēt. ita p̄cipiens. Rogo vos ne p̄ns cōpellar audir̄ i quosdā ptāte illa q̄ data ē mihi i vobis. Et iteꝝ. Si n. voluero aliqd gl'iari d ptāte quā dd̄it mihi dn̄s i edificatōez ꝛ n̄ i dstructōez vr̄az n̄ erubescā. Illa iquā ptāte p̄nūciat. si qs n̄ vult opari. nec mādūcet. n̄ gladio carnali eos addicēs. sz auctoꝛitate sp̄ussci. hui⁹ vite eis iterdicēs substātiā: vt si foꝛte penā future moꝛt̄ mīme cogitātes. adhuc vellēt amoꝛe ocij existere ꝯtūaces. saltē necessitate natali ꝯstricti ꝛ metu p̄nt̄ iteri⁹. salutaria p̄cepta suscipe cogerent̄. ¶ De eo q̄ dic audiuim⁹. n. int̄ vos quosdā ābulare iqete. c. xiij.

p Ost tm̄ igit̄ rigoꝛē euāgelice districtōis. nūc iā cām expōit. cur h vniuersa p̄misit. Audiuim⁹. n. quosdā int̄ vos ābulare iqete: nihil opātes sz curiose agētes. nusq̄ eos q dd̄iti eē opi noluit: vno tm̄ moꝛbo coꝛruptos p̄nūciare ꝯtēt⁹ ē. In p̄oꝛi nāq̄ ep̄la ioꝛdiatos eos appellat: nec ꝑz traditionē ābulare quā accepāt ab eo. Iqetos ēt eē diffiniuit. ꝛ grat̄ panē māducare. Rursū h. Audiuim⁹ igt quosdā int̄ vos ābulare iqete. Et subiūgit statī ꝑm lāguoꝛē q iqetudis hui⁹ē radix. nihil igt opātes Tertiū quoq̄ moꝛbū. q ex isto velut qdā ramusculus oꝛit̄. sz curiose agētes.

¶ Qd̄ multa vicia amputet operatio. Ca. xiiij.

i Tanq̄ fomiti vicioꝝ tātoꝝ ꝯgruā nūc emēdatiōnē ꝯferre festinat. ꝛ illa aplica q̄ vs⁹ fuerat pauloān̄ dposita ptāte. iteꝝ ad viscera pij p̄ris vt' clemēt̄ fuertit medici: ꝛ velut filijs suscep̄t̄ q̄ suis ꝯsilio salubri isert remedia sanitat̄ dicēs. His āt q eiusmōi sūt dn̄ūciam⁹ ꝛ obsecram⁹ i dn̄o iesu. vt cū silētio opātes panē suū māducēt. Cās tantoꝝ vlceꝝ q̄ d radice ociositat̄ emergūt. vno opationis salutari p̄cepto curauit vt pitissim⁹ medicoꝝ: ceteras quoq̄ valitudines malas eodē cespite pullulātes sciēs p̄rin⁹ extiguēdas. oꝛigine moꝛbi p̄ncipalis exempta. ¶ De humanitate etiam ociosis ꝛ negligentibus impartienda. Cap. xv.

n Ihilomin⁹ tn̄ vt p̄spicacissim⁹ ac p̄uidus medic⁹. n̄ solū ifirmantium cupit mederi vulnerib⁹: sz ēt san̄ qb⁹ eoꝝ possit p̄petua sospitas custodiri. sil'r ꝯgruētia p̄cepta cōmēdat dicēs. vos āt nolite dficez bn̄facietes. q nos. i. vias nr̄as sectātes. exēpla vob̄ tradita opis imitatiōe cōplet̄ ac nequaq̄ eoꝝ dsidiā inertiāq̄ sectami. nolite deficere bn̄faciētes. i. hūanitatē vr̄az erga eos si foꝛte neglexerit obsuare q̄ dixim⁹ similr̄ ip̄rtire. vt castigauit ergo eos q erāt ifirmi. ne ocio dissoluti iqetudini et curiositati opā darēt: ita hos q sani sunt p̄monet vt hūanitatē quā bonis ac malis ip̄tire dn̄i p̄cepto iubemur. si foꝛte qdā p̄ui ad sanā doctrinā ꝯuerti noluerit. n̄ abscidāt ab eis. sz bn̄facere ꝛ fouere eos tā ꝯsolatōis ꝛ coꝛreptōis ꝑmōe. q̄ bn̄ficijs solit̄ ꝛ humanitate n̄ dsināt. ¶ Quod nō odij causa sz dilectionis eos q delinquunt coꝛripe debeam⁹. C. xvi.

r Ursū tn̄ ne foꝛte hac lenitate p̄uocati quidā p̄cept̄ ei⁹ obedire ꝯtēnant. intermiscet aplicā seueritatē. Qd̄ si qs n̄ obedit vbo nr̄o p epistolā hūc notate: ꝛ nolite cōmisceri cū illo vt ꝯfundat̄. Monēsq̄ eos p̄ reuerētia sua ꝛ vtilitate cōmuni qd opoꝛteat obsuari. quaq̄ cautōe apostolica mādata custodiāt. subiūgit ꝯfestī p̄ris indulgētissimi lenitatē: ꝛ vt filios quez erga p̄dictos pro charitate fraternitat̄ affectū dbeāt retinere silr̄ docet. Et nolite igt q̄si inimicū existiare: sed coꝛripite vt fratrē. Seueritati iudiciarie paternā itermiscuit pietatē. ꝛ sniaz ap̄lico rigoꝛe p̄latā clemēti māsuetudie tēpauit. nā ꝛ notari iubet eū q obedire p̄cept̄ suis ꝯtēp̄sit ꝛ cū illo n̄ cōmisceri: ꝛ tn̄ h fieri n̄ odij vicio p̄cipit. sz fraterne dilectōis ꝛ eoꝝ emēdatōis intuitu. nolite igt cōmisceri cū illo. vt ꝯfūdat̄. vt q nō ē meis p̄cept̄ mitib⁹ emēdat⁹. saltē publica oīuz vestrū segregatione ꝯfusus: ad tramitē salut̄ incipiat aliquando reuocari.

¶ Diuersa testimonia qb⁹ apostol⁹ p̄cipit operari debere vel ipse operat⁹ fuisse monstrat̄. Ca. xvij.

i N epistola quoq̄ ad ephesios d hoc ipso ope ita p̄cipit dicēs. Qui furabat̄ iā nō furet̄. magis āt laboꝛet opādo māib⁹ suis qd̄ bonū ē: vt habeat vn̄ tribuat necessitatē patiēti. In actib⁹ ēt ap'oꝝ h eadē n̄ solū docuisse eū: sz ēt ope p̄fecisse similr̄ iuenim⁹. nā cū venisset coꝛithū. alibi se manere n̄ patit̄. nisi apd̄ aqlā ꝛ p̄scillā: eo q̄ eiusdez

art{ eẽnt opifices quã ipe erat solit⁹ exercere. Ita.n. hẽs. Post h paul⁹ egressus ab athenis venit corinthũ. ⁊ iueniẽs q̃ndã iudeũ noĩe aqlã pōticũ genere ⁊ p̃scillã vxorẽ ei⁹. accessit ad eos. eo q̃ ei⁹dẽ eẽnt artis. ⁊ mãebat cũ eis ⁊ opabat̃. Erãt.n. scenofactorie art{. ❡ Qđ tm̃ opat⁹ sit apostol⁹ quantuꝫ non sibi soli. ſʒ ẽt his q cũ eo erant posset sufficere.. C.xviij.

Eiñđ ꝓcedẽs miletũ. ⁊ exide mittẽs ephesũ. ꝯuocãsq̃ ad se p̃sbiteros ephesioꝝ eccl'ie ⁊ dãs eis p̃cepta q̃madmodũ regere eccl'iã đi se absẽte đberẽt. ait. Auꝝ ⁊ argẽtũ nulli⁹ ꝯcupiui ipi scit{ qm̃ ad oĩa q̃ mihi op⁹ erãt ⁊ his q mecũ sunt mistrauerũt man⁹ iste. Oĩa ostẽdi vob̃ q: sic laborãtes oportet suscipe ifirmos. ac meminisse vbi dñi iesu. qm̃ ipe dixit. Beat⁹ est mag{ dar̃ q̃ accipe. Graue nob̃ sue ꝯuersatõis reliqt exẽplũ. cuꝫ se ñ solũ id opatũ eẽ testat̃ qđ necessitati tm̃mõ sui corporis expediret: ſʒ ẽt qđ vsib⁹ eoꝝ q secũ erãt possꝫ sufficere. his vicꝫ q quotidie necessarijs misterijs occupati. nequaq̃ sibi parare simil'r victũ suis maib⁹ occurrebãt. Et sic ad thessalõicẽses opatũ sese dixit. vt illis formã darẽt ad imitãdũ eũ. ⁊ hic tale qđ itulit dicẽs. ❡ Quẽadmodũ intelligi đbeat beatus est magis dare q̃ accipe. Cap.xix.

Omnia ostẽdi vob̃. q: sic laborãtes oportꝫ suscipe ifirmos. s. vl' mẽte vel corpe. i. vt nro potꝰ labore sũptuq̃ opis sudore q̃sito ⁊ ñ đ abũdãtie cumulo seu reposita pecunia. ſʒ ne đ aliena qdẽ largitate ac substãtia eos reficere festinem⁹ Et h ipm dñi dicit eẽ mãdatũ. Qm̃ ipe igt dixit. i. dñs iesus. Beati⁹ ẽ magis dare q̃ accipe. Hoc ẽ ip tiẽt{ beatior largitas q̃ accipiẽt{ penuria: q̃ ñ đ pecunia p ifidelitatẽ vel diffidẽtiã reſuata. nec đ recõdit{ auaricie thesauris ipẽdit̃. ſʒ q̃ đ fructu opis ꝓprij ⁊ pio sudore ꝓfert̃. Et iđ beati⁹ ẽ magis dare q̃ accipe: q: cũ illi⁹ q accipit is q tribuit hẽat paupratẽ. nihilomin⁹ labore ꝓpõ ñ solũ sue necessitati sufficiẽtiã verũ ẽt qđ tribuat idigẽti pia solicitudine parare festinat. duplici gr̃a đcorat⁹: q̃ ⁊ pfectã nuditatẽ christi vniuersaꝝ reꝝ suaꝝ abiectõe possideat. ⁊ munificẽtiã diuit{ labore suo exhibeat ⁊ affectu. Hic qdem honorãs deũ đ suis iust{ laborib⁹ ⁊ đlibãs ei de fructib⁹ iustitie sue: ille võ ocij torpore ⁊ inertia resolut⁹. idignũ se eẽ ẽt cibo pais apl'i ꝓbat snia: ꝯtra eius s. iterdictũ ociosus eũ ñ sine reatu peccati ꝯtũaciaq̃ p̃sumẽs. ❡ De fratre đsidioso q alios egredi de cenobio solicitabat. Cap.xx.

Quim⁹ fratrẽ cui⁹ ẽt nomẽ si ãpli⁹ aliqd ex h istructõis accederet ꝓderem⁹. q cũ i cẽobio moraret̃. cũq̃ necessitas coartaret. vt statutũ opis pẽsũ quotidie economo traderet. ne in maiorẽ opis modũ alicui⁹ ꝓpẽsi⁹ laborãt{ tenderet̃ vel ꝯfũderet̃ exẽplo. cũ i cẽobio quẽpiã fratrũ vidisset igressũ. q ardore fidei vellet aliqd ãpli⁹ opis ꝯsignare. si clãdestis eũ p̃suasiõib⁹ reuocare ab hmõi itẽtõe mime potuissꝫ. ꝯsilijs p̃uis ac susurratõib⁹ ad trãsmigrãdũ exiñ ꝑsuadebat. Et q° eũ facili⁹ asporaret. se quoq̃ iã oli ml't{ ex cãis offẽsũ ꝯfigebat velle discere. si solatiũ itiner{ vl' coit{ reppissꝫ. Cũq̃ eũ ad ꝯsẽsũ occult{ obtrectatõib⁹ mõasteri ptraxissꝫ. cõdicẽs ei horã q̃ đ mõasterio đberet exir̃. vl' locũ quo se ꝓueniẽs expectaret. ipe velut illico subsequutur⁹ ibidẽ subsistebat. Illoq̃ iã ꝓ discess⁹ sui vecũdia ñ audẽte ad mõasteriũ đ quo aufugerat vlteri⁹ aggregari. illex fuge ei⁹ i cẽobio residebat. hoc vnũ exemplũ đ isti⁹ modi genere hoim ꝓ icipiẽtiũ cautiõe dixisse sufficiat. quo pateat euidẽti⁹ q̃nta mala ociositas sm scripture sniaꝫ i mõachi mẽte pturiat: vl' q̃madmodũ corrumpant bonos mores colloq̃a mala. ❡ Diuersa testĩonia đ salomõe ꝯtra accidiã. c.xxi.

Qod ociositat{ viciũ ẽt sapiẽtissim⁹ salomõ euidẽtissime notat i multi{. ita dicens. Qui sectat̃ ociũ replebit̃ paupratee. vl' visibili. s. vel iuisibili: q̃ necesse ẽ ociosũ queq̃ ⁊ diuersis viciis iuolutũ teneri. ⁊ alienũ sp existere a ꝯtẽplatõe đi vel diuitijs spiritalib⁹. đ qb⁹ btũs apl'us. Q: i oĩb⁹ igt diuites facti est{ i illo: i oĩ vbo ⁊ i oĩ scĩa. De hac ãt ociosi paupratee alibi quoq̃ ita scribit̃. Et vestiet̃ ꝯcissa veste ⁊ pãnosa oĩs sõniculosus. Sine dubio n. ñ merebit̃ illo icorruptõis vestimento ornari. de quo apl's p̃cipit. Induite vos dñm iesũ christũ. Et itẽꝝ. Induti loricã iustitie ⁊ charitat{. ⁊ đ quo etiã dñs ad hierusalẽ loqt per ꝓphetã. Exurge exurge ierl'ꝫ iduere vestimẽt{ gl'e tue. qsqs sõno ocij vl' accidie supat⁹. ñ idustrie sue labore ſʒ iertie pãnis opiri maluerit. quos abscidẽs đ pfecta plenitudine ⁊ corpore scripturaꝝ. ñ vestimẽtũ gl'e nec đcor{. ſʒ ignõiniosũ excusatõis velamẽ sue coaptabit ignauie. Solẽt. n. hi q sũt hac segnicie dissoluti. nolẽtes ope manuũ suaꝝ sustẽtari. qđ apl's idesinent exercuit vl' nobis exercere p̃cepit: qbusdã vti testĩonijs scripturarũ. qb⁹ qđdã iertie sue velamen iponãt. dicẽtes scriptũ eẽ. Opamini ñ cibũ q pit. ſʒ q pmãet i vitã eternã. Et me⁹ cib⁹ ẽ vt faciã volũtateꝫ p̃ris mei. Sꝫ h testĩonia pãni qdã sũt đ solida euãgelice lectõis plenitudĩe abscisi: ⁊ ad h assuunt̃ vt ꝯtegãt poti⁹ ignoĩniã ociositatis ac vecũdie nr̃e. q̃ vt calefaciant ⁊ exornẽt nos illa p̃ciosa veste pfectaq̃ vtutũ quã i ꝓuerbijs mulier illa sapiẽs q̃ fortitudĩe ⁊ đcore iduta ẽ vel sibi vel viro suo fecisse đscribit̃. đ q̃ ẽt ꝯseq̃nt̃ isert̃. Fortitudĩe ⁊ đcore iduta ẽ. ⁊ letata ẽ i diebus nouissimis. De hoc iertie morbo rursus idẽ Salomõ ita cõmemorat. Vie nihil opãtiũ strate sũt spinis. i. illis ac similib⁹ vicijs q̃ apostolus i supiorib⁹ đ ocio pullulare pfatũ ẽ. Et itẽꝝ. In desiderijs est omnis ociosus. De qb⁹ apostol⁹ cõmemorauit dicens. Et nulli⁹ aliqd đsideretis. Et ad extremuꝫ. Multa mala. n. docuit ociositas. Que euidenter apostol⁹ i his q̃ supra exposuim⁹ enumerauit dicẽs Nihil operantes: ſʒ curiose agentes. huic quoq̃ vicio subiũxit aliud. Et operaꝫ đtis vt queti sitis. Et deinde. vt vr̃a negocia agatis: ⁊ vt honeste ãbuletis ad eos q foris sunt. ⁊ nullius aliquid desideretis. Quos ẽt iordinatos ac rebelles notat. ab his studiosos quosq̃ segregari p̃cipiẽs. Vt subtrahatis vos inqt ab oĩ fratre ãbulãte inordinate. ⁊ nõ sm tradi

tionē quā acceperunt a nobis. ℭ Qđ p egyptū frēs ita suis manib⁹ opant̄ vt n̄ solū ,ppriis necessitatib⁹ satisfaciāt s; et his q̄ i carcerib⁹ sūt submistrēt. c.xxij.

b Is itaq; exēplis p egyptū patres eruditi nullo mō ociosos eē mōachos ac pcipue iuuenes sinūt. actū cordis ac ,pfectū patie ꝛ būilitas sedulitate opis metiētes: ꝛ nō solū a nullo qcq; ad vsū vict⁹ sui accipe patiunt̄. s; et d labozib⁹ suis nō tm̄ supuenītes ac pegrinos reficiūt frēs verū et p loca libye q̄ sterilitate ac fame laborant. nec n̄ et p ciuitates his q̄ squalore carcez̄ ꝯtabescūt. ima ne ꝯferentes dirigūt alimonie victusq; substātiā. de fructu manuū suaꝝ rōnabile ac verū sacrificiū dn̄o tali oblatōe se offerre credētes.

ℭ Qđ ocij causa fiat in partib⁹ occidentis non esse cenobia monachoꝝ. C.xxiij.

b Inde ē q̄ i his regiōib⁹ nulla videm⁹ mōasteria tāta frm celebritate fūdata: q2 nec opum suoꝝ facultatib⁹ fulciunt̄. vt possint i eis iugit pdurare: ꝛ si eis suppeditare quoquo mō valeat sufficiētia vict⁹ alteri⁹ largitate. voluptas tn̄ ocij ꝛ puagatio cordis diuti⁹ eos i loco pseuerare n̄ patit̄. Vn̄ h̄ ē apd egyptū ab ātiqs pzib⁹ sancta snia opantē mōachū demone vno pulsari: ociosum vero inumeris spiritib⁹ deuastari.

ℭ De abbate paulo q̄ singulis annis oē op⁹ manuū suaꝝ igne supposito concremabat. C.xxiiij.

d Eniq; abbas paul⁹ ,pbatissim⁹ patꝝ cū in heremo vastiore ꝯsistēs q̄ porphirio nuncupat̄ palmaꝝ fructib⁹ ꝛ horto modico securus hēret sufficientē alimonie sue victusq; substātiā. nec posset aliqd aliud vnde sustentaret̄ operis exercere. eo q̄ ab opidis ꝛ habitabili terra septē mā sionib⁹ vel eo ampli⁹ defti illi⁹ separaret̄ habitatio. plusq; expeteret̄ ,p mercede vecture q̄ valere posset pciū opis desudati. collectis palmaꝝ folijs quotidianū pensū velut ex ide sustentādus a semetipso iugiter exigebat. Cūq; ope toti⁹ anni antrū eius fuisset ipletū. id qđ solicita cura laborauerat singulis ānis suppposito igne cōcremabat: intm̄ ,pbans sine ope manuū nec i loco posse monachū pdurare. nec ad pfectiōis culmē aliqn̄ ꝯscēdere. vt cū hoc fieri nequaq̄ necessitas vict⁹ exigeret. ,p sola purgatōe cordis ꝛ cogitatōuꝫ soliditate ac pseuerātia celle. vl' accidie ipi⁹ demonūq; victoria ꝛ expugnatōe pficeret̄.

ℭ Verba abbat̄ moisi q̄ dixerit mihi de remedio accidie. Cap.xxv.

c Um incipiens i heremo cōmorari abbati moisi oim scōꝝ sūmo dixisse me egritudine accidie hesterno die grauissie fuisse cōsectū. nec ab ea potuisse alias liberari. nisi ad abbatēꝫ paulū ,ptinus cucurrissē; ille non te ait ab ea liberasti. s; magis ei te dedītū ac subditū pbuisti. Graui⁹ n. te vt desertorē ac fugitiuū deinceps aduersarius ipugnabit. quē de ꝯflictu supatū ,ptin⁹ aufugisse cōspexit. nisi de cetero cōmissa ꝯgressiōe nō desertione celle vel somni torpore igruētes esi⁹ ei⁹ ad horā eius porare malueris. s; tolerātia poti⁹ ꝛ ꝯflictu didiceris triūphare. Vn̄ experimēto ,pbatū ē accidie impugnationē n̄ declinādo fugiēdā: sed resistēdo supādā.

ℭ Explicit de spiritu accidie liber decimus.

ℭ Incipit liber vndecim⁹ d spiritu cēodoxie. C.i.

s Eptimuꝫ nobis certamē est cōtra spiritū cenodoxie. quam nos vanaꝫ siue inanē gloriā possum⁹ appellare. multiforme variuꝫ atq; subtile: ita vt qbuslibet pspicacissimis oculis nō dicaꝫ caueri. s; puideri deprehendiq; vix possit

ℭ Quod cenodoxia non solum in parte carnali s; etiam in spiritali monachum pulset. Cap.ij.

n On solum eniꝫ vt cetera vicia i parte carnali. s; etiam in spiritali monachuꝫ pulsat subtiliore se nequicia igerens menti: ita vt qui nō potuerint carnalib⁹ vicijs decipi. spiritalib⁹ successib⁹ acrius sauciент̄: tātoq; est pniciosior ad cōflictum q̄to obscurior ad cauendū. Oim nāq; viciorūꝫ manifestior aptiorq; ꝯgressus est. ꝛ in vnoquoq; eoꝝ contradictione rigida ꝯfutat⁹ incentor inualidior factus abscedet. victoremq; suū deiect⁹ aduersari⁹ deinceps infirmior attēptabit. Hic vero morbus cuꝫ prelatione carnali pulsauerit mentem. ꝛ fuerit responsionis scuto repulsus. rursus vt q̄dā multiformis neqcia priore habitu psonaq; mutata sub v̄tutū specie victoreꝫ cōfodere ꝛ iugulare ptemptat.

ℭ Qđ cēodoxia multiplex sit ac multiformis. c.iij.

c Etenim cetera vicia seu pturbationes vniformes ac simplices esse dicūtur. hec vero multiplex ꝛ multiformis ac varia vndiq; bellatori ꝛ ex omni parte victori occurrens. Naꝫ ꝛ in habitu ꝛ in forma: in incessu: in voce: in opere: i vigilijs: in ieiunijs: in oratione: in remotione: in lectione: in scientia: in taciturnitate: in obedientia: i humilitate: in lōganimitate: militem christi vulnerare conatur: ꝛ velut quidam perniciosissimus scopul⁹ tumentibus vndis obtectus. improuisum ac miserabile naufragiuꝫ secundo nauigantibus vento dum non cauetur nec preuidetur importat.

ℭ Quo modo monachum cenodoxia a dextris et a sinistris impugnet. Cap.iiij.

i Taq; via regia volentem incedere per arma iustitie que a dextris sunt ꝛ a sinistris oportet ap̄lica discipline transire per gloriam ꝛ ignobilitatem. per infamiaꝫ ꝛ bonam famaꝫ ꝛ tanta cautione inter tumentes temptationuꝫ fluctus gubernante discretione ꝛ flante nobis spiritu domini iter dirigere virtutis. vt dxtra leuaq; si paululū deflectamus sciamus nos perniciosis mox cautibus illidendos. Ideoq; per sapientissimum salomonem monemur. Ne diuertaris ad dexteraꝫ neq; ad sinistrā. i. ne tibi de virtutib⁹ blādiaris. ꝛ dextris successib⁹ ac spiritalib⁹ extollaris. nec deflectens ad

sinistruz tramitem viciorum.secundum apostolum
gloriam tibi ex eis in tua confusione cōquiras. Nā
cui sub specie succincte vestis ac nitide cenodoxia ñ
potuit generari:pro squalida z inculta ac viliore co
natur inferri. Quez non potuit per honorez deijce
re:humilitate supplantat. Quem scie z eloquutio-
nis ornatu nequiuit extollere:grauitate taciturnita
tis elidit. Si ieiunet in palam gloria vanitatis pul-
satur. Si illud contēnende glorie causa contexerit.
eodem vicio elationis obtunditur. Ne vane glorie
contagio maculetur:orationes prolixas sub fratrū
vitat celebrare cōspectu.z qd eas latēter exerceat.
nullūq3 hēat cōsciū facti ñ effugit aculeos vānitatis.

¶ Qua cōparatōe mōstret natura cēodoxie. c.v.

p Ulcre sēiores nři naturā morbi hui9 i modū
cepe bolborūq3 describūt q̄ vno decorticata
tegmie.alio rursū iueniūtur iduta:totiēsq3 re
periuntur obtecta quotiens fuerint expoliata.

¶ Qd cēodoxia nec bñficio solitudinis extiguat
Ca.vi.

i N solitudinē quoq3 cunctoꝝ
mortalium consortia glorie cā fugientem: p
seq ñ desistit. Quātoq3 āpli9 vniuersū qs vi
tauerit mūdū:tāto eū acri9 isequt. Aliū q3 patientissi
m9 sit operis ac laboris.aliū q3 ad obediēdū ꝓmptis
sim9:aliū q3 hūilitate ceteros ꝓpōderet cōat extolle
Alius scie:ali9 lectiōis:ali9 vigiliaꝝ ꝓlixitate tēptat
Nec al's quēq3 hic mōb9 nisi suis nitit vtutib9 saucia
re:i his offēdicula tēdēs iterit9.i qb9 vite stipēdia cō
grūt. Uolētib9 qppe iter pietatꝭ ac pfectōis icedere.
ñ alibi iimici insidiātes nisi i via q̄ ābulāt laqos de
ceptiōis abscōdūt scdz illā beati dauid sniaz in via
hac q̄ ambulabam abscōnderūt laqueū mihi: vt in
hac ipsa scilicet virtutuz via qua gradimur tēdētes
ad brauiū supne vocatōis nřis elati successib9 corru
am9:obligatisq3 pedib9 aie nře cōcidam9 cenodoxie
laqueis cōpediti. Et ita fit vt q aduersarij cōflictu
nō potuim9 supari.nři triūphi sublimitate vicamur
seu certe qd est ēt aliud deceptiōis genus. vt excedē
tes ꝯtinētie vel nostre possibilitatis modū.pseuerā
tiā nři curs9 infirmitate corporis itercedēte pdam9.

¶ Quod cenodoxia cū deiecta fuerit acrius resur
gat ad luctamen. Cap.vij.

o Mnia vicia supata marcescūt .z deuicta
p singulos dies infirmiora reddunt.z vel
loco vel tempore minuuntur atq3 dēseruēt.
seu certe a contrarijs virtutibus dissidentia vel ca-
uent facilius vel vitantur:hoc vero deiectū acri9 re
surgit ad luctam:z cum putatur extinctum sua mor
te viuacius conualescit. Cetera genera viciorū eos
tantum īpugnare solent quos in certamine supera-
rint.hoc vero suos victores acrius insectatur quan
toq3 fuerit validius elisum.tanto vehementius vi-
ctorie ipsius elatione cōgreditur. Et hec ē subtilis
inimici versutia: vt militē christi ꝓprijs faciat telis
occumbere.quē hostilib9 armis superare nō potuit.

¶ Qd cenodoxia nec heremo nec etate deferueat.
Capitulū. viij.

a Lia interduz vicia sicut dixim9 etiā locoꝝ
beneficio conquiescunt z materia peccati
vel oportunitate eius z occasione subtra-
cta lentescere solent z minui:hoc vero cuz fugiente
deserta penetrat.nec loco nouit excludi.nec extrise
cus materia subtracta marcescere. Non.n. aliunde
q̄ virtutum eius quē impetit successibus animatur
Quedā ēt ꝓcessu tpis vt pfati sum9 iterdū molliunt
atq3 vanescūt:huic lōgeuitas nisi fuerit industria so
lerti ac prudenti discretōe sūdata ñ solū .ñ officit. ve
rū ēt maiora nouit fomenta cōgerere vanitatis.

¶ Qd cenodoxia pículosior sit vtutib9 mixta.c.ix.

p Ostremo cetere perturbationes a contra
rijs sibi virtutib9 dissidentes.z ex aperto
tanq̄ die claro bellantes z superantur fa-
cilius z cauentur:hec autem virtutibus iserta z aci
ei pmixta velut i nocte ceca dimicās.atroci9 iopina
tos dcipit z icautos.

¶ Exēplū regis ezechie quē-
admodū telo cenodoxie deiectus fuerit. Ca.x.

i Ta nāq3 ezechiā regē iude virꝝ i oib9 ꝯsū
mate iustitie.z scāꝝ scripturaꝝ testioio ꝯ
probatū.p9 inūera vtutū pconia vno ela-
tiōis telo legim9 fuisse dectū: z q iternitionē cētum
octogitaqnq3 miliū d exercitu assyrioꝝ. angelo sub
nocte vastāte vna pce valuit ipetrare. vanitatꝭ glori
atiōe supat. Cui9 vt pterea vtutū tā ꝓlixuz catalo-
gū quē replicare plōgū ē:h' vnū dicā. Qui p9 iterdi
ctū terminū vite mortisq3 diē dñi snia pfinitū. qnde-
ci ānis vite metas excedere vna orone ꝓmeruit:so
le p dcē grad9 quos ad occasū tēdēs iā illustrauerat
reuertēte.q lineas q̄s abscessu ei9 vmbra subsequēs
occuparat.suo rursū reditu fugās duplicatū diē vni
uerso orbi ꝯtra fixas nature leges inaudito miracu
lo pbuit.p9 tāta tāq3 icredibilia signa. p9 tā imania
docūenta vtutū.qlit fuerit successib9 suis elis9. audi
scripturā narrātē. In dieb9 iqt ill' egrotauit ezechi-
as vsq3 ad mōrē z.orauit dñm z exaudiuit eū z ddit
ei signū:illd.s.qd legim9 d sol' datū cē reditu p ysaiā
ꝓphetā i qrto regnoꝝ libro:sz ñ iqt fm bñficia q̄ ac
cepat retribuit ei.qr eleuatū ē cor ei9.z facta ē cōtra
eū ira.z ꝯtra iudā z ierusalē:hūiliatusq3 ē postea eo
q3 exaltatū essz cor ei9.tā ipe q̄ habitatores hierl'm
z idcirco ñ vēit sup eos ira dñi i dieb9 ezechie. Quā
pniciosus q̄ grauis ē elatōis morb9. Tāte iustitie tā
te vtutes tāta fides atq3 douotio.q naturā ipaz ac to
ti9 mūdi leges imutare meruerūt vna elatōe dpeūt
ita vt vniuersis vtutib9 suis ac si ñ fuissēt obliuioni
traditꝭ irā dñi ꝯfesti suscepissz:nisi z ea resūpta hūili
tate placassz vt q d tā excelso meritoꝝ fastigio elatō
ne ipellēte dciderat.ñ nisi p eosdē rursū hūilitatꝭ gra-
d9 ad amissū culmē ascēderet. vis aliō quoq3 exēplū si
mil' ruie pcipe.

¶ Exēplū regis ozie eiusdē mōbi labe supati .c.xi.

o Zias huius quem cōmemorauimus regis
attauus.in oib9 quoq3 ipse scripture testi
monio collaudat9.p9 igentia vtutū suaꝝ p
cōia.p9 inūeros triūphos quos dnotōis ac fidei sue

merito ppetrauit: disce qlit sit vane gl'e elatõe dlectꝰ Et egressũ ẽ iqt nomẽ ozie, ppt qd auxiliaret ei dñs ⁊ corroborasset illũ. Et cũ roboratꝰ eẽt. eleuatũ ẽ cor eiꝰ i iteritũ suũ. ⁊ neglexit dñz deũ suũ. Cernis aliđ exẽplũ ruie grauissime: ⁊ ɔspicis duos viros tã iustos tãqꝫ pfectos triũphis suis atꝫ victorijs fuisse ɔfectos. vñ videtẽ q pniciosi rex secũdaꝝ soleãt eẽ successus: ita vt q ñ potuerũt aduersis frãgi. psperis si icauti fuerit acriꝰ elidãt: ⁊ q i ɔflictu atꝫ acie mortis euaserũt discrimĩa. tropheis pprijs triũphisqꝫ succũbãt. ¶ Diuersa testimõia ɔ cenodoxiã. ca. xij.

Deo apl's mõet. nolite fieri inãis gl'e cupidi
i Et dñs phariseos castigãs: quõ iqt vos potestis creder q gl'iã ab iuicẽ accipitis. ⁊ gl'az q a solo dõ ẽ ñ qritis. De his ⁊ beatꝰ dauid cũ itermiatione dic. qñ deꝰ dissipauit ossa eoꝝ q homibꝰ placẽt.

¶ Quibꝰ mõis cẽodoxia mõachũ pulset. Ca. xiij.

Olet etiã icipientiũ mentes. ⁊ eorũ q ini-
s nus adhuc vel virtute animi vel scietia pfecerũt. aut ppter sonũ vocis extollere. qp scilicꝫ modulatiꝰ psallãt. aut qp sint exesis carnibus vel corpore lautiores: aut qp parẽtes diuites. aut nobiles habeãt. vel qp militiã honoresqꝫ cõtẽpserint. Interdũ etiã dignitates ⁊ opes q forte nec apprehẽdi qdeꝫ aliquãdo potuissent. psuadet quẽpiã psacile fuisse adepturũ si pseuerasset in seculo: vana spe etiã de icertis inflans euꝫ. ⁊ de his q nũqꝫ possedit. velut q ea cõtẽpserit gloria vanitatis extollens.

¶ Queãdmodũ clericatus gradum suggerat ambiendum. Ca. xiiij.

Onnũqꝫ vero clericatꝰ graduꝫ ⁊ desideriũ
n psbiterij vel diaconatꝰ imittit. Quẽ si vel inuitus fuisset indeptus. tãta expleturũ sãctitate ac rigore depigit. vt ceteris quoqꝫ sacerdotibꝰ prebere potuerit sãctitatis exẽpla: deĩn multos nõ solũ cõuersatiõis forma. verũ etiã doctria sua smoneqꝫ lucraturũ. Facit etiã i solitudine vel in cellula cõmorantẽ. diuersorũ domos ac mõasteria mente atqꝫ aĩo circũire. ⁊ plurimoꝝ cõuersiones sub icitamẽto imaginarie exhortatiõis acquirere. Agitur itaqꝫ infelix aĩa tali vanitate velut psũdissimo sopore delusa: vt plerũqꝫ huiusmõi cogitationũ illecta dulcedine. ⁊ his oppleta simulacris: ne psẽtes qdẽ actus vel fratres valeat cõtemplari. dũ his q cogitationũ peruagatione vigilans somniauit. delectatur inherere quasi veris.

¶ Quomõ cenodoxia mẽtẽ inebriet. Ca. xv.

Emini cuiusdã sẽis cũ i heremo scythij cõ
m morarer. q cũ ad cellã cuiusdã fratris gratia visitatiõis adueniẽs ostio approximasset. audissetqꝫ eũ quiddaꝫ obmurmurantẽ itrinsecꝰ: paululũ substitit. cognoscere volẽs qdnaꝫ de scripturis legeret. vel sicut ẽ moris operãs memorit recẽseret. Cũqꝫ pijssimus explorator aure diligenter applicita curiosius auscultaret: ita eũ repperit huiꝰ spũs ipugnatiõe pellectũ. vt in ecclesia facere se crederet exhortatoriũ plebi sermonẽ. Cũqꝫ subsistens senex audisset eũ finisse tractatũ. ⁊ mutato rursũ officio celebrare velut diaconũ cathecuminis missaꝫ: tũc demũ pulsauit ostiũ. Qui egressus occurrensqꝫ seni veneratõe solita. itroducẽsqꝫ eũ quã oli venerit cogitationũ suarũ conscia remordente pquirit: ne scꝫ diutius stans ad ostiũ iniuriaꝫ pertulisset. Jocumariter senex grateqꝫ respondit: modo inquiẽs veni. qñ tu missaꝫ cathecuminis celebrabas.

¶ Qd aliter vicia curari nõ possint nisi eorũ radices ⁊ cause fuerint publicate. Ca. xvi.

Ec idcirco inserere huic opusculo necessa-
h riũ duxi. vt de ipugnationũ vi atqꝫ ordie vicioꝝ quibꝰ miserabilis aĩma laceratur. nõ soluꝫ ratiõe sꝫ etiã exẽplis instructi. ad deuitãdos laqueos ⁊ multiplices decipulas inimici cautiores esse possimus. Ita nanqꝫ idifferẽter hec ab egyptijs pr̃ibus proferuntur in mediũ. vt oĩum viciorũ certamina vel illa q patiunt vel illa q passuri sunt iuniores relatiõe sua tanqꝫ qui adhuc ea sustineant apd eos detegant atqꝫ denudẽt: quo exponẽtibꝰ eis illusiones oĩm passionũ qcũqꝫ icipientiũ sunt ac feruentiũ spũ. colluctationũ suarum archana cognoscãt. ⁊ ea tanqꝫ i speculo cõtemplantes. ⁊ cause viciorũ quibus pulsant ⁊ remedia doceant: futuroꝝ quoqꝫ certaminũ cõgressibus anteqꝫ supueniãt eruditi. qualiter pcauere ⁊ occurrere eis vel cõfligere debeãt instruant. Ut solẽt pitissimi medicoꝝ nõ solũ mederi psentibus morbis. verũetiaꝫ futuris peritia sagaci occurrere. eosqꝫ preceptis vel pocul' salutaribꝰ puenire: ita hi quoqꝫ verissimi animarũ medici emersuras valitudines cordiũ spirituali collatiõe velut quodã celesti antidoto pnecãtes. in iunioꝝ mẽtibꝰ non patiũt adolescere: aperientes eis ⁊ causas iminentium passionũ ⁊ remedia sanitatum.

¶ Qd mõachꝰ dꝫ vitare mulieres ⁊ ẽpos. ca. xvij.

Uaproptẽ hec ẽ antiqꝰ patꝝ pmanẽs nũc
q vsqꝫ sñia: quã pferre sine mea cõfusione nõ potero. q nec germanã vitare potui nec ẽpi euadere manus: omnimõis monachũ fugere debere mulieres ⁊ ẽpos. Neuter ei sinit eũ quẽ semel sue familiaritati deuixerit: vel qeti cellule vlteriꝰ operã dare. vel diuine theorie per sanctarũ reruꝫ intuituꝫ purissimis oculis inherere.

¶ Remedia qbꝰ cẽodoxiã vitare possimꝰ. ca. xviij.

Deoqꝫ athleta christi q verũ ac spiritalem
i agonẽ legitie certare desiderat: hãc multiformẽ variãqꝫ bestiã oĩmodis supare festinet. Quã nobis ex oĩ pte velut multiplicẽ negciaꝫ occurrẽtẽ tali remedio poterimꝰ euadere: vt cogitãtes illud dauiticũ eloqũ. dñs dissipauit ossa eorũ q hoĩbꝰ placẽt. pmitꝰ nihil pposito vanitatis ⁊ inanis gl'e capessẽde gratia nosmetipsos facere pmittamꝰ: deide ea q bono initio fecerimꝰ obsuatiõe silĩ custodire nitamur. ne oẽs laboꝝ nr̃orũ fructꝰ pꝰ irrepẽs cẽodoxie morbꝰ euacuet. Quicqd ẽt i ɔuersatõe fratrũ mime cõmunis vsus recipit vl' exercet. oĩ studio vt iactãtie õditũ dcliemꝰ. ⁊ ea q nos pit iter ceteros

notabiles reddere ac veluti solis facientibus laus apud homines sit conquirenda vitemus. His eni vel maxime indicijs cenodoxie letale contagium nobis inhere mōstrabit. Qđ facillime poterim⁹ ef fugere. si cōsideremus nō soluʒ fructum laborū nostrorū nos penitus amissuros quoscunq̄ cenodoxie ꝓposito fecerim⁹: sed etiā reos magni crimis factos eterna supplicia velut sacrilegos soluturos: vtpote q ad iniuriaʒ dei op⁹ qđ eius obtētu nos oportuit agere. hoīʒ gratia maluim⁹ exercere. ab eo q occultorum est conscius homines deo ꝛ gloriam mūdi glorie domini pretulisse conuicti.

¶ Explicit de spū cenodoxie liber vndecimus.

¶ Incipit liber duodecim⁹ de spū supbie. Ca.i.

Ctauū qđ ꝛ extremū aduersus spūʒ supbie nobis certamen est. Qui morb⁹ licʒ vltimus sit i cōflictu viciorꝫ atq̄ in ordie ponat̄ extremus: origine tamē ꝛ tēpore pimus est. Seuissima ꝛ supiorib⁹ cūctꝭ imanior bestia: pfectos maxime tēptans. ꝛ propemodū iaʒ positos in cōsūmatione virtutuʒ morsu diriore depascens.

¶ Qđ superbie duo sint genera. Ca.i.

Cuius duo sūt genera. Unū hoc quo diximus spiritales viros sūmosq̄ʒ pulsari: aliđ qđ ēt icipientes carnalesq̄ʒ cōplectit̄. Et licet vtrūq̄ʒ supbie gen⁹ tā i deuʒ q̄ in hoies noxia inflet elatio: tamē illđ primū specialiter refert̄ ad deū scđʒ ad hoies ꝓprie ptinet. Cuius originē ac remedia i posteriorib⁹ libelli hui⁹ donāte deo iq̄tū possum⁹ exequemur. nūc de illo pore quo p̄fati sum⁹ pfectos pcipue tēptari ꝓpositū nobis ē pauca disserere.

¶ Qđ supbia oēs pariter vtutes auferat. Ca.iij.

Ullū est igitur viciuʒ aliud q̄ ita oēs vtutes exhauriat. cūctaq̄ iustitia ꝛ sanctitate hominē expoliet ac denudet vt supbie malū: tanq̄ generalis qđā ac pestifer morbus nō vnū mēbrorūʒ partē ve eius debilitare cōtentus. sʒ solidū corpus letali corrūpit exitio. ꝛ in virtutū iaʒ fastigio collocatos grauissima ruina deijcere ac trucidare conat̄. Omne nāq̄ viciū suis est terminis ꝛ fine cōtentū: ꝛ licʒ cōtristet alias quoq̄ʒ vtutes ꝯtra vnā tamē p̄ncipaliter tendit. eāq̄ʒ specialiter opprimit ꝛ ipugnat. Et vt hocipsū qđ dicimus clari⁹ possit itelligi. castrimargia. i. appetitus vētris seu cōcupiscentia gule tēperantie rigoreʒ corrūpit: castitatē libido cōtaminat: ira patiētiā vastat: vt nōnūq̄ vniqs dedit⁹ vicio alijs vtutibus nō penit⁹ destituat̄. sʒ illa tātū virtute trūcata q̄ ediuerso emulo sibi vicio repugnāte succūbit. reliquas possit vel ex pte retiere: hec vō cū infelicē possederit menteʒ. vt quidā seuissimus tyrānus sublimissima capta arce virtutū vniuersā fūdit⁹ ciuitatē diruit atq̄ʒ subuertit: excelsa quondā sāctitatꝭ menia viciorū solo coequās atq̄ʒ permiscēs. nullā deiceps imaginē libertatꝭ aīme sibi subdire superesse cōcedit: quātoq̄ʒ ceperit ditioreʒ. tāto grauiori seruitutis iugo subditū vniuersis vtutū facultatib⁹ crudelissima depredatiōe nudabit.

¶ Qđ ob superbiā lucifer ille de archangelo fact⁹ est diabolus. Ca.iiij.

Et vt grauissime tyrānidis ei⁹ potētiā agnoscam⁹. angeluʒ illū q p̄ nimietate splēdoris ac dcoris sui lucifer nūcupat⁹ ē. nll'o alio q̄ h̄ vicio diectū celitus iuenim⁹: ꝛ ex illa beata sublimitate angelorꝫ telo superbie vulneratū ad iferna fuisse collapsū. Si igit̄ tāta vtute tāte potētie p̄rogatiua decoratū vna elatio cordis potuit de celestib⁹ ad terrena deuoluere: q̄ nos obseruātia carnis fragilitate circūdatos cauere oporteat. ipsi⁹ ruine magnitudo dmōstrat. Queadmodū vō hui⁹ morbi vir⁹ pnitiosissimū deuitem⁹ istrui poterim⁹. si ruine ipsi⁹ cās atq̄ originē psequamur. Nūq̄ eni curari languor. nec remedia poterunt mal' valitudinibus exhiberi: nisi prius inq̄sitione sagaci origines earū inuestiget̄ ꝛ cause. Hic nāq̄ indutus diuina claritate. ꝛ inter ceteras supnas vtutes cōditoris largitate p̄fulgēs. splēdorē sapiētie ꝛ virtutū pulchritudinē qua ornabatur gratia creatoris. nature sue potētia nō munificētie illi⁹ beneficio se credidit obtiere. Et ob hoc elat⁹ tanq̄ q ad pseuerātiā puritatꝭ huius diuio nō egeret auxilio deo se similēʒ iudicauit: vtpote q nullius indigeret queadmodū deus. liberi. s. arbitrij facultate cōfisus: ꝑ illā credēs affluenter oia sibimet suppeditari. que ad consūmationeʒ virtutū vel per hēnitateʒ sūme beatitudinis pertinerent. Hec ei sola cogitatio facta prima ruina est. Ob quaʒ desertus a deo quo se credidit nō egere. instabilis repente ꝛ nutabundus effectus: ꝛ infirmitateʒ proprie nature psensit. ꝛ beatitudineʒ qua dei munere fruebatur amisit. Et q̄ dilexit verba precipitationis q bus dixerat in celuʒ conscēdaʒ. ꝛ linguā dolosā qua vel de se dixerat. ero similis altissimo. vel de adam ꝛ eua. eritis sicut dij. proprerea deus destruet illuʒ in fineʒ. euellet eū ꝛ emigrabit de tabernaculo suo. ꝛ radiceʒ eius de terra viuentiuʒ. Tunc ruinā eius videntes iusti timebunt. ꝛ super eū ridebunt dicentes q̄ etiaʒ sine fine ad hos qui sine protectione auxilioq̄ dei sūmuʒ bonuʒ perficere posse confidunt. iustissime dirigetur. Ecce homo qui nō posuit deū adiutoreʒ suuʒ. sed sperauit in multitudine diuitiarum suarum. ꝛ preualuit i vanitate sua.

¶ Qđ fomites viciorum omniuʒ de superbia pullulent. Cap.v.

Ec est prime ruine causa ꝛ origo principalis morbi. Qui rursum per illuʒ q fuerat a se deiectus in prothoplastū serpens. infirmitates omniū viciorūʒ ꝛ materias germinauit. Duʒ eniʒ gloriaʒ deitatis arbitrij libertate ꝛ idustria sua credidit se posse conquirere. etiaʒ illam perdidit quā adeptus fuerat gratia cōditoris.

¶ Qđ superbie vicium sit in ordine colluctatiōis extremum. tempore tamē ꝛ origine primū. Ca.vi

Taqȝ exemplis ac testimonijs scripturarum i manifestissime ꝯprobat᷑. supbie labē cū posterior sit i ordine conflictuū. origine tamē anteriorem esse. omniūqȝ peccatorū ⁊ criminum esse principium: nec sicut cetera vicia solūmodo cōtrariam sibi virtutem. idest humilitatē tantū extinguere verūetiam cunctarum simul interēptricem esse virtutum: nec mediocres tātum paruosqȝ temptare: sed maxime in fortitudinis culmine consistentes. Ita eni᷒ hoc spū ꝓpheta cōmemorat. Et esce ei᷒ electe. Ideoqȝ beat᷒ dauid licȝ tāta circūspectiōe cordis sui custodiret archana. vt ad eū quē secreta cōsciencie sue nō latebāt audcter ꝓclamaret: dn̄e nō ē exaltatum cor meū. neqȝ elati sūt ocl'i mei. neqȝ ambulaui i magnis neqȝ i mirabilib᷒ sup me. nisi hūilit sentiebā. ⁊ iterū: nō habitabit i medio dom᷒ mee faciens superbiā: sciēs tam̄ ꝙ difficilis sit etiā pfecti ista custodia. nō de sua tātū ꝑsumit idustria. sȝ orās dn̄i iplorat auxiliū vt hui᷒ inimici telū possit isauciatus euadere dicēs. nō veniat mihi pes supbie pauēs ac metuēs ne i illud icidat qđ dr̄ de supbis. Deus supbis aduersatur. Et iterū. Immūdus ē apud deum omis q exaltat cor suum.

Qđ tm̄ sit malū supbie vt ipsū deū aduersariū hr̄e merea᷑. Ca. vij.

Qātū ē malū supbie. vt nō angelū n̄ alias q vtutes sibi ꝯrias. sed ipsū deū aduersarium habere merea᷑. notādū siqdē ē. ꝙ neqȝ ꝙ dixerit sup his q ceteris sūt vicijs inoluti ꝙ habeant sibi deū resistētē. i. castrimargis: fornicarijs: iracundis seu philargyris aduersa᷑: sed solis supbis. Illa nāqȝ vicia vel i vnūquēqȝ deliquentiū tātūmō retorque᷑. vel i suos participes. i. i alios homies videnᷓ admitti: hec vero ꝓprie pertigit ad deum. ⁊ idcirco eum specialiter digna est habere contrarium.

Quēadmodū deus supbiā diaboli virtute hūilitatis extinxerit. ⁊ diuersa sup hoc testimōia. ca. viij.

Deoqȝ vniuersitati creator ⁊ medic᷒ deus i cām pricipiūqȝ morboꝝ supbiam eē cognoscēs. cōtrarijs sanare cōtraria ꝓcurauit: vt ea. s. q̄ per supbiā corruerāt. ꝑ hūilitatē resurgerent. Ille nāqȝ dicit. In celū ꝯscēdā. Hic dicit. Humiliata ē in terra aia mea. Ille dicit. Et ero similis altissimo. Hic cū esset i forma dei exinaniuit semetipsum formā serui accipiēs: humiliauitqȝ se fact᷒ obediēs vsqȝ ad mortē. Ille dic. Sup astra dei exaltabo soliū meū. Iste dicit. Discite a me q2 mitis sū ⁊ hūilis corde. Ille dicit. nescio dn̄m. ⁊ israel nō dimittā. Iste dicit. Si dixero q2 nō noui eū. ero similis vobis mēdax: sȝ noui eū. ⁊ mādata eius ꝟuo. Ille dicit. Mea sūt flumia: ⁊ ego feci ea. Iste dicit. Nō possū ego a meipso facere qcꝙ: sȝ pat me᷒ i me manēs ipse facit opa. Ille dicit. Mea sūt oia regna mundi ⁊ gloria eoꝝ: ⁊ cui voluero do ea. Iste cū diues eēt pauper effect᷒ est. vt ei᷒ inopia nos diuites redderemur. Ille dicit. Sicut colligū᷑ oua q̄ derelicta sunt. sic vniuersā terrā ego cōgregaui: ⁊ nō fuit q moueret pennā ⁊ apriet os ⁊ gāniret. Iste dicit. Similis fact᷒ sū pellicāo solitario: vigilaui ⁊ fact᷒ sū sicut passer solitari᷒ i tecto. Ille dic. Exsiccaui vestigio pedū meorū oēs riuos aggerū. Hic dic. nūqd n̄ possū rogare patrem meū. ⁊ exhibebit mihi nō pl᷒ ꝙ duodeci milia legiōes angeloꝝ. Si ꝑncipalis ruīe cām ⁊ salutis nr̄e fūdamēta pspexim᷒ a quo ⁊ q̄liter vel ista iacta sint vel illa emerserit: quēadmodū deuitare tā atrocem mortē superbie debeam᷒. vel illius ruina. vel huius doceamur exēplo.

Quēadmodum nos quoqȝ superbiam superare possimus. Ca. ix.

Taqȝ huīc neqssimi spūs laqueū taliter po i terim᷒ euadere. si i singulis qb᷒ ꝓfecerimus nos vtutib᷒ ꝓfecisse. illđ apostolicū dixerim᷒: nō ego sȝ gratia dei mecū: ⁊ gratia dei sū id qđ sū. ⁊ deū esse qui opa᷑ i nobis ⁊ velle ⁊ pficere ꝓ bona volūtate: dicēte etiā ipso auctore salutis nostre. Qui manet i me ⁊ ego i eo. h fert fructū multū: q2 sine me nihil potestis facere. Et nisi dn̄s edificauerit domū. i vanū laborauert qui edificāt eā. nisi dn̄s custodierit ciuitatē: frustra vigilāt q custodiūt eā. Et vanū ē vobis ante lucē surgere. Quia nō est volentis neqȝ currentis sed miserētis dei.

Qđ nēo possit pfectiōem vtutū vel ꝓmissā beatitudinē suis tantū viribus obtinere. Ca. x.

Ullius nāqȝ ꝙuis volētis ⁊ currētis tam n idonea pōt volūtas eē vel cursus. vt carne spiritui repugnāte circūdat᷒ valeat tm̄ perfectiōis ꝑmiū ⁊ palmā itegritatis ac puritatis attigere nisi fuerit diuina miseratiōe ꝓtect᷒. vt ad illđ qđ magnope vult ⁊ quo currit puenire merea᷑. Omne. n. datū bonū ⁊ omne donū pfectū de sursū est. descendēs a patre luminū. Quid. n. habes qđ n̄ accepisti. Qđ si accepisti. qd gloriaris quasi non acceperis.

Exēplū latronis siue dauid vel vocatiōis nr̄e ad dei gratiam demonstrandam. Ca. xi.

I eni vel illū latronē ob vnā cōfessionē ins troductū i paradisū recordemur: intelligimus eū nō cursus sui merito tātam beatitudinem cōsecutū. sed dono dei miserētis ideptū. Uel si reminiscamur dauid regis duo tā grauia tāqȝ immania crimia vno penitudinis ꝟmone deleta: nec h videmus ad indulgētiā tāti criminis obtinēdā laboris eqparasse merita. sȝ dei gratiam supabunda᷑ se. q vere penitudinis occasiōe accepta tantā peccatorū materiā sub vnius vbi plena ꝯfessiōe consūpsit. Pricipiū quoqȝ discutiētes vocatōis ac salutis hūane. qua nō ex nobis nec ex opib᷒ nr̄is sȝ aplm. sed dei sumus dono grāqȝ saluati: liqdo poterimus aduertere quēadmodū pfectōis sūma n̄ volētis neqȝ currētis. sed miserētis est dei: q nequaqȝ laboꝝ vl' cursus nr̄i merito cōpēsāte vicioꝝ nos facit esse victores. nec eqparāte nr̄e volūtatis idustria. tā arduū integritatis culmē subiugata qua vtimur carne cōscēdere. nulla siquidē corporis hui᷒ afflictio nullaqȝ cordis contritio ad capescendam veram illam interioris hominis castitatem potest esse cōdigna. vt tantā puritatē vtutē angelis solis igenitā. celiqȝ vnaculā mundo hūano labore. i. sine adiutorio dei valeat obtinere

quia totius bonitatis effectꝰ ab illius profluit gra-
tia. qui tantam perhennitatem beatitudinis ꝛ in-
mensitatē glorie. exigue voluntati breuiq; ac puo
cursui nostro. multiplicata largitate donauit.

¶ Qđ nullus sit labor qui possit repromisse beati
tudini comperari. Ca. xij.

Omnis. n. lōgeuitas vite ꝑsentꝭ. cū ad illā
future glorie ꝑhēnitatē respexeris euane-
scit: ꝛ dolores cūcti ɔtēplatiōe illiꝰ imense
beatitudinis effugāt. atq; vt fumꝰ ad nihil extenua
ti liquescūt. ꝛ nusq; vt fauilla comparent.

¶ Traditio seioꝫ đ ɔsequēda puritate. Ca. xiij.

Quapropt iā tps ē. vt ipis qbꝰ tradūt vbis
patꝫ sniā ꝓferamꝰ: eoꝫ. s. q viā ꝑfectiōis
ꝛ q̄litatē eius nō vboꝫ iactātia depixerūt:
sꝫ potiꝰ re ꝛ ope ac vtute spūs possidētes. expimentꝭ
eā ꝓprijs ꝛ exēplis certissimis tradiderūt. Aiūt ita
q; nō posse ad purū quēpiā carnalibꝰ vicijs emūda
ri. nisi vniuersū laborē suū atq; conatū ad tāte ꝑfecti
onis finē itellexerit nō posse sufficere: nec eā nisi mi-
seratiōe dei ꝛ adiutorio. cōprehēdi nō tā tradētꝭ isti
tutiōe q̄ affectu atꝫ vtute ꝛ expimentꝭ ꝓprijs erudi
tus. agnoscat. Ad capessēda naq; tā magnifica tāq; ꝓ
celsa puritatꝭ ꝛ integritatꝭ ꝑmia. q̄tuslibꝫ ieiunioꝫ vi
giliaꝫ lectiōis ꝛ solitudinis. ac remotiōis labor fue
rit ipēsus: cōdignus eē nō poterit q h industrie sue
merito vel laboris obtineat. nūq;. n. diuinū munꝰ la
bor ꝓpriꝰ hūana ve ɔpēsabit idustria: nisi desiderā
ti diuina fuerit miseratione concessum.

¶ Qđ adiutoriū dei laborātibꝰ tribuat. Ca. xiiij.

Nec h dico. vt hūanos cōatꝰ euacuās ab in
dustria ꝛ laboris itētiōe quēq; reuocare cō
tēdā. Sꝫ plāe ɔstātissime n̄ mea sꝫ senioꝫ
snia desinio. ꝑfectiōꝫ qdē sine his omnio capi n̄ pos
se: his aūt solis sine grā dī posse eā a nemie ɔsūma
ri. Ut. n. dicimꝰ conatꝰ hūanos apphēdere eā p se-
ipsos sine adiutorio dei n̄ posse: ita ꝓnūciamꝰ labo-
rātibꝰ tm̄ ac desudātibꝰ mīſicordiā dei gratiāq; cō-
ferri. ꝛ vt vbis apl̄i loquar volētibꝰ ꝛ currētibꝰ iptirī
sꝫ illđ qđ ēt i psalmo octogesimooctauo ex ꝑsona dī
cātat. Posui adiutoriū i potēte: ꝛ exaltaui electū đ
plebe mea. Dicimꝰ. n. sꝫ saluatoris sniā dari qdē
petētibꝰ. ꝛ apiri pulsātibꝰ. ꝛ a q̄rētibꝰ iueniri: sꝫ peti
tionē ꝛ iq̄sitionē ꝛ pulsatōeꝫ nr̄am n̄ eē ɔdignā. nisi
mīa dī id quod petimꝰ đderit. vl' apuerit qđ p̄lsamꝰ.
vel illđ qđ q̄rimꝰ fecerit iueniri. Presto ē nanq; oc
casiōe sibi tātūmō a nobis bōe volūtatꝭ oblata. ad
h oia cōferēda. Ampliꝰ ei ille q̄ nos. ꝑfectionē salu
tēq; nr̄aꝫ desiderat ꝛ expectat. Et intm̄ beatꝰ dauid
ꝓuētū sui opis ac laboris ꝓpa tm̄ idustria nō posse
nouerat obtineri: vt a dn̄o ꝓmereri directionē suo-
rū operū iterata ꝑce deposceret dicens. Et opera
manuū nostraꝫ dirige sup nos: ꝛ opꝰ manuū nr̄aꝫ
dirige. Et rursū. Cōfirma h deꝰ qđ opatꝰ es i nob.

¶ A qbꝰ ꝑfectiōis viā discere debeamꝰ. Ca. xv.

Ideoq; si ad verā ɔsūmationē vtutū volu
mꝰ effectu ꝛ opere ꝑuenire. illis đbemꝰ acq
escere magistris ac ducibꝰ q hāc n̄ vaniloq
disputatiōe sōniātes. sꝫ re atq; expimētis apphēdē-
tes nos quoq; docere atq; ad eā dirigere simil'r pos
sūt: ꝛ viā queadmodū ꝑueniamꝰ ad eam certissimo
tramite demōstrare. qꝫ ad hāc fide se potiꝰ ꝑuenis
se q̄ laboꝫ merito testabāt. Quibꝰ ēt hoc ꝓcipuum
sui cordis acq̄sita puritas cōferebat: vt magis ma-
gisq; se deprimi peccatꝭ agnoscerēt. Tāta naq; i eis
delictoꝫ cōpūctio p dies singulos augebat: q̄ta pu
ritas animi ꝓfecisset. Trahebātq; iugiter itimo co
de suspiria: eo q; semetipsos sētirēt neq̄q; posse deli
ctoꝫ neuos ac maculas deuitare. que eis p multipli
ces cogitationū minutias igerebāt. Et idcirco fu-
ture vite stipēdia nō operū sperare se merito. sꝫ mi-
sericordia dn̄i ꝓclamabāt. nihil sibi de tāta circun-
spectiōe cordis alioꝫ cōparatiōe donātes: qppe q
hācipsā nō sue idustrie sꝫ diuie gratie ascribebant:
nec blādiētes sibi de inferioꝫ ac tepidoꝫ negligen
tia. sꝫ cōtēplatiōe potius illoꝫ quos vere peccato
carere. atq; i regno celoꝫ iā eterna beatitudie ꝑfrui
nouerāt. humilitatē ꝑpetuā cōquirebāt: atqꝫ ita ɔsi
deratione hac ꝛ elatiōis ruinā parit declinabant. ꝛ
quo tēderent vel qđ dolerēt sēper iueniebāt. itelligē
tes semetipsos ad illā puritatē cordis quā cupiunt
obsistente carnis sarcina peruenire non posse.

¶ Nō posse nos sine mīſicordia ꝛ īspiratōe dei ad
ipsū laborē obtinēde ꝑfectiōis accedere. Ca. xvi.

Igit scōꝫ traditōes ꝛ istitutiōes eoꝫ sic ad
eā festinare debemꝰ ieiunijs: vigilijs: oratio
nibꝰ: ɔtritiōi cordis ꝛ corporis operā dan-
tes. ne hec oia morbo hoc istante euacuemꝰ. Nō so
lū naq; ipsā ꝑfectionē oportet credere nr̄a industria
nos vel labore nostro possidere nō posse: sed ne hec
ipsa qdē q̄ illius exercemꝰ obtētu. i. labores cōatus-
q; nostros ac studia. sine diuie ꝓtectiōis auxilio. in
spiratōisq; eiꝰ ꝛ castigatōis atq; exhortatōis gratia
posse ꝑficere: quā. s. cordibꝰ nr̄is vel p aliū solet vl' p
semetipsū nos visitans clementer infundere.

¶ Testimonia diuersa quibus euidenter ostendi-
tur nihil posse nos quod ad salutem nostram perti
net sine adiutorio dei perficere. Ca. xvij.

Postremo instruat auctor salutꝭ nostre. qd
nos oporteat i singulis qbusq; q̄ gerimus.
nō modo sētire. sꝫ ēt cōfiteri. Nō possū ego
inqt a meipso facer qcq;. pater autē i me manēs ipe
facit opera. Ille ex ꝑsona homis assūpti dicit. nihil
a semetipso posse se facere. ꝛ nos cinis ꝛ terra i his
q̄ ad nostrā salutē ptinēt arbitramur nos adiutorio
dn̄i nō egere. Discamꝰ itaq; ꝛ nos p singula nostrā
simul ifirmitatē ꝛ illius adiutoria sētiētes quotidie
ꝓclamare cū scīs. Impulsus vsatꝰ sū vt caderē. ꝛ dn̄s
suscepit me. Fortitudo mea ꝛ laudatio mea dn̄s ꝛ
factꝰ ē mihi i salutē. Et nisi qr dn̄s adiuuit me. pau
lominꝰ habitauerat i iferno aīa mea. Si dicebā mo
tus ē pes meus: mīſicordia tua dn̄e adiuuabat me.
Scđꝫ multitudinē dolorū meoꝫ i corde meo. cōso-
latiōes tue letificauerunt animā meam. Uidentes
etiā cor nostrum in timore dn̄i ꝛ patiētia roborari
dicamꝰ. Et factus ē dn̄s firmamētū meū: ꝛ eduxit

me i latitudinez. Se etiã quoq̷ ꝓfectu operũ itelli gẽtes nobis augeri. dicamus Qm̃ tu illuminas lucernã meã dñe: deus meus illumĩa tenebras meas. Qm̃ in te eripiar a tẽptatiõe. ⁊ i deo meo trãsgredi ar murũ. Dein sentiẽtes ẽt nosmetipsos fortitudinẽ tolerãtie coquisisse. ⁊ i semita vtutuz facilius ac sine labore dirigi dicam⁹. Deus q̄ precigis me vtute: ⁊ posuisti imaculatã viã meã. Qui pficis pedes meos tanq̄ cerui. ⁊ sup excelsa statuẽs me: qui doces manus meas ad pliũ. Cõsecuti etiã discretionẽ p̄ quã roborati possim⁹ aduersarios nostros elidere. ꝓclamem⁹ ad deũ. Disciplina tua: correxit me in finem ⁊ disciplina tua ipa me docebit. Dilatasti gressus meos subtus me. ⁊ nõ sunt infirmata vestigia mea. Et quia taliter sum roboratus scientia tua atq̷ vtute iserã cõfidenter ea q̄ sequũtur. ⁊ dicã. Persequar inimicos meos. ⁊ cõprehẽdã illos: ⁊ nõ cõuertar donec deficiãt. Cõterã illos nec poterũt stare: cadẽt subtus pedes meos. Rursũ ifirmitatꝫ nr̃e memores nec posse nos tã acerbos viciorũ hostes fragili carne circũdatos sine illius adiutorio supare dicam⁹. In te inimicos nr̃os vẽtilabim⁹ cornu: ⁊ in nomie tuo spernem⁹ insurgẽtes in nobis. Nõ eniz i arcu meo sperabo: ⁊ gladi⁹ meus nõ saluabit me. Saluasti eni nos de affligẽtib⁹ nos: ⁊ odiẽtes nos cõfudisti. Sz etiã p̄cinxisti me vtute ad bellũ: ⁊ supplãtasti oẽs insurgẽtes i me subt⁹ me. Et inimicos meos dedisti mihi dorsũ. ⁊ odientes me dispdisti. Sz nec armis nr̃is posse nos vincere cogitãtes. dicam⁹. Apprehẽde arma ⁊ scutũ: ⁊ exurge i adiutoriũ mihi. Effũde frameã. ⁊ ɔclude aduersus eos q̄ psequũtr me: dic aie mee salus tua ego sũ. Et posuisti vt arcũ ereũ brachia mea: ⁊ dedisti mihi ꝓtectõz salutꝫ tue. ⁊ dextera tua suscepit me: q̄ nec p̄res nr̃i i gladio suo possederũt terraz. ⁊ brachiũ eoꝝ nõ saluauit eos. sed dextera tua ⁊ brachiũ tuũ ⁊ illumiatio vultus tui qm̃ cõplacuisti i eis. Postremo vniuersa beneficia eius cuz gratiarũ actione mẽte solicita perlustrantes. super his omnibus q̷ vel pugnauimus. vel illuminationez sciẽtie vel disciplinaz discretionis ab eo consecuti sumus. vel q̷ suis nos armis instruxit. ⁊ virtutis cingulo cõmuniuit. vel q̷ inimicorũ nostrorũ nobis prebuit dorsũ. ⁊ tribuit virtutẽ cõminuendi eos vt puluerẽ ante faciẽ vẽti: intimo cordis affectu clamem⁹ ad euz. Diligaz te domine virtus mea. dñs firmamentũ meuz ⁊ refugiuz meuz ⁊ liberator me⁹: deus me⁹ adiutor me⁹ ⁊ sperabo in eum. protector meus ⁊ cornu salutis mee ⁊ susceptor meus: laudans inuocabo dominũ. ⁊ ab inimicis meis saluus ero.

¶ Qd̃ non soluz in naturali conditione. sed ẽt in quotidiana dispẽsatiõe dei gratia mũiamur. ca. xviij

Nõ soluz pro his ei gratias referentes q̷ vel rationabiles nos cõdidit. vel liberi arbitrij potestate donauit. vel baptismi largitus est gratiaz. vel scientiaz legis adiutoriũq̷ cõcessit. sz etiã pro his que erga nos quotidiana eius prouidentia cõferũtur. q̷ scilicet ab aduersariorum nos insidijs liberat. q̷ cooperatur nobis vt carnis vicia superare possim⁹. q̷ a periculꝫ nos etiã ignorãtes protegit. q̷ a lapsu peccati cõmunit. q̷ adiuuat nos ⁊ illuminat vt ipsũ adiutoriũ nr̃m qd̃ nõ aliud quidã interpretari volũt q̷̄ legẽ intelligere ⁊ agnoscere valeamus: q̷ ꝓ negligentijs delictisq̷ nostris eius inspiratiõe latẽter cõpungimur. q̷ dignatione eius visitati saluberrime castigamur. q̷ ab eo nonnũq̷ etiã iuiti trahimur ad salutẽ. postremo q̄ ipm̃ liberũ arbitriũ nostrũ qd̃ procliui⁹ ferꝫ ad vicia ad meliorez dirigit frugẽ. ⁊ ad virtutũ viam instigationis sue visitatiõe ɔtorquet. ¶ Qd̃ h̃ fides ab antiquis patribus sit tradita de gratia dei. Ca. xix.

Hec est ꝓprie erga deũ hũilitas. hec ẽ antiquissimoꝝ patrũ sincera fides: que penes successores eoꝝ itemerata nũc vsq̷ ꝑdurat. Cui fidei virtutes apostolice q̄ sepe numero p̄ eos manifestate sũt: nõ solũ apd̃ nos sz etiã apud ifideles ⁊ icredulos. idubitatũ testimoniũ reddũt. Qui simplicẽ piscatorũ fidẽ i corde simplici retinẽtes. nõ eã sylogismis dialecticis ⁊ tulliana facũdia spũ conceperẽ mũdão: sz experimẽto vite sincere. actuq̷ purissimo. correctiõe quoq̷ vicioꝝ. ⁊ vt verius dixeri i ipsa pfectõis iesse naturã oculatꝫ idicijs deꝑhende rũt. sine q̄ nec pietas i deũ. nec purgatio viciorũ. nec emẽdatõ moꝝ. nec vtutũ ɔsũmatõ poteit apphẽdi.

¶ De eo qui propter blasphemiaz traditus ẽ immundissimo spiritui. Ca. xx.

Qui quedã ð fratrũ numero quẽ vtinã minime scissẽ. siquidẽ p⁹ h̃ ordinis mei gradu se passus ẽ ꝑgrauari: q̄ ꝓbatissimo cuidam senũ vicio carnis semetipz grauissimo cõfessus ẽ ipugnari: nã cõtra vsũ nature desiderio patiẽdi magis q̷̄ iferẽdi ignominiã intolerabili estu libidinis vrebaꝫ: tũ illũ vt spiritalẽ verũq̷ medicũ. iteriorem cãz morbi hui⁹ ⁊ originẽ ꝓtinus puidisse. Qui grauiꝫ suspirãs. nequaq̷̄ ait tã neq̷ spiritui tradi te domin⁹ ꝑmisisset. nisi aliqd blasphemasses i eũ. Quo ille cõperto. ɔfesti ꝓcidit ad pedes ei⁹ i terrã: sũmaq̷ admiratiõe pculsus. tãq̷̄ a deo cernẽs archana sui pectoris patefacta. ɔfessus ẽ i dei se filiũ cogitatiõe in ipsa blasphemasse. Vñ pspicuũ ẽ eũ q̄ supbie spũ possideꝫ. vel q̄ i deũ blasphem⁹ existit: tãq̷̄ q̄ irroget illi iniuriã a quo puritatis speranda sũt dona pfectõis itegritate ꝑuari. ⁊ sãctificatiõez castimõie nõ mereri. ¶ Exẽplũ ioas regis iude quo ostenditur quid propter superbiam meruerit. Ca. xxi.

Legimus tale aliqd i paralipomenõ libro. Ioas. n. rex iuda septẽ ãnoꝝ ab ioiada põtifice ascit⁹ i regnũ. atq̷ i oĩb⁹ quoad vixit memorat⁹ põtifex testimonio scripture laudat⁹ est. De quo post obitũ ioiade audi qd scriptura cõmemorat: ⁊ quẽadmodum elatus superbia ignominiose fuerit traditus passioni. Postq̷̄ autez obijt ioiada: ingressi sunt principes iuda. ⁊ adorauerunt regem. Qui delinit⁹ obsequijs eoruz acquie-

uit.⁊ dereliquerūt templū dn̄i dei patrū suoꝝ.ser
uierūtq; lucis ⁊ sculptilibus: ⁊ facta ē ira magna cō
tra iudā ⁊ hierusalē ꝓpter hoc peccatū. Et pꝰ pau
ca. Cūq; euolutꝰ esset ān̄us ascēdit cōtra eū exerci
tus syrie.veitq; i iudā ⁊ hierusalē.⁊ iterfecit cūctos
pn̄cipes populi.atq; vniuersā pdā miserūt regi da
mascū. Et certe cū ꝑmodicus venisset numerus sy-
roꝝ.tradidit dn̄s i manibꝰ eorū ifinitā multitudi-
nē:eo ꝙ dereliqssent dn̄z deū patꝝ suorū. In ioas
quoq; ignominiosa exercuere iudicia: ⁊ abeūtes di-
miserūt eū i lāguoribꝰ magnis. Uidei q̄ flagitiosis
ac sordidis passionibꝰ tradi mereat̄ suꝑbia. Qui.n.
elarꝰ.arrogātia vt deū se passus ē adorari.tradit̄ ꝫ
ap̄lūz i passiōes ignominie ⁊ i reprobū sēsū.vt pa-
tiat̄ ea q̄ nō cōuenit. Et q2 dicēte scriptura.imundꝰ
ē apō deū omis q exaltat cor suū:iste q tumida cor
dis elatōe inflatꝰ ē.turpissime cōfusiōi tradit̄ delu-
dēdus:vt humiliatꝰ talit̄ sētiret semetipsū eē vl̓ imū
dicia carnis ⁊ cōscia ipure passiōis imūdū.ꝙ animi
sui noluerat elatiōe sētire.⁊ vt carnis ignominiosa
cōtagio patefaceret imūdiciā cordis eius occultaz
quā superbie malo cōtraxerat.ac māifesta pollutōe
corporis sui ꝓbaret̄ ipurus.q ꝑ elationē spiritus fa
ctum se non sentiebat imunduz.

Omnē animā superbā subdi spiritalibus nequi
cijs illudendam. Ca.xxij.

q Uibꝰ manifeste ꝓbat̄ eēz animā q̄ suꝑbie
fuerit tumore possessa.itellectualibus syris
idest neqcijs spiritalibꝰ tradi.eāqz passiōi-
bus carnis iuolui. vt saltē vicijs hūiliata terrēis.im
mundā se carnaliter pollutāqz cognoscat.q̄ tepore
mētis erecta imūdā se i cōspectu dei ꝑ elationē cor-
dis effectaz itelligere ante nō potuit:quo vel sic hu
miliatꝰ qs a pstio tepore discedat.⁊ ignominia car
naliū passionū deiectꝰ atqz ꝯfusus.ad spiritalez ser
uorē deīceps semetipsū ardentius cōferre festinet.

Qd̄ perfectio attingi nisi humilitatis virtute
non possit. Ca.xxiij.

e Uidēter itaqz mōstrat̄ nō posse quēq̄ ꝑfe-
ctiōis finē ac puritatꝭ attigere nisi ꝑ hūili-
tatē verā.quā pmitꝰ fratribus reddēs deo
quoqz i penetrabilibꝰ cordis exhibeat:credēs sine
ꝓtectōe eiꝰ atz auxilio ꝑ singula sibi momēta delato
ꝑfectiōz quā cupit ⁊ ad quā magnoꝑe currit se pē-
tus obtinere nō posse. Quos spiritalis super
bia pulset quosqz carnalis. Ca.xxiiij.

b Ucusq; de spiritali suꝑbia q̄ diximꝰ ꝑfectos
quosqz pulsari: quātū tenuitas igenij nr̄i p
ualuit donāte deo dixisse sufficiat. Qd̄ sup
bie genꝰ nō multis cognitū nec exꝑtū ē:q2 nec plu-
res studēt ꝑfectā cordis apprehēdere puritatez. vt
ad hos ꝑlioꝝ gradus valeāt ꝑuenire:nec p̄cedētiū
vicioꝝ quoꝝ i singul̓ libell̓ naturā parit̄ remediaqz
p̄misimus ꝓcurat̄ vlla purgatio. Sed illos solūmō
pulsare solet.q deuictꝭ suꝑioribꝰ vicijs iā ꝓpemodū
sūt i vtutū culmie collocati. Quos q2 lapsu carnali
subtilissimꝰ hostis suꝑare nō quiuit.spiritali ruina
deijcere ac supplātare conat̄: ꝑ hāc illos vniuersis
veterū stipēdioꝝ meritꝭ multo labore q̄sitꝭ spoliare
ꝯtēdēs. Ceterū nos q adhuc terrenis sumꝰ passiōi
bꝰ iuoluti neq̄q̄ hoc modo tēptar̄ dignat̄:ꝫ crassio
re ⁊ vt ita dixeri carnali elatōe supplātat. Et idcir
co ō hac quoqz q̄ maxie nos seu nr̄e mēsure homies
ac p̄cipue iunioꝝ vel icipiētiū mētes ꝑiclicari solēt:
necessariū reor ꝫ ꝓmissionē nr̄az pauca ōpromere.

Descriptio carnalis superbie vl̓ que mala i mo
nachi mente parturiat. Ca.xxv.

b Ec igit̄ quā diximꝰ carnalis suꝑbia.cū tepi
do ac male arrepto renūciatōis pn̄cipio i
mōachi resederit mēte.de pstino ac seculari
eū tumore ad verā christi hūilitatē descēdere nō ꝑ-
mittēs.pmū iobedietē eū reddit ⁊ asꝑuz.deide mitē
atq; affabilē eē nō patit̄.equalē quoq; fratribus fieri
cōmunēq; nō finit.nec ꝫ dei ac saluatoris nr̄i man
datū spoliari terrenis opibꝰ nudariq; cōcedit:⁊ cū
renūciatio nihil aliud sit nisi mortificatōis ⁊ crucis
idiciū. nec valeat alijs ichoari vl̓ ꝯsurgere fūdamē
tis q̄ vt se nō solū actibꝰ huiꝰ mūdi spiritalit̄ noue
rit iterēptū.verū etiā corporalit̄ quotidie credat eē
moriturū:ecōtrario facit eū vitā sperare lōgeuā.in-
firmitates ꝓponit ei ꝓlixas ⁊ multas.ꝯfusionē quo
q; icutit ac pudorē.si nudꝰ effectꝰ aliēis ⁊ nō ꝓprijs
facultatibꝰ cepit sustētari:ꝑsuadet ēt multo eē meliꝰ
victū idumētūq; sibi sua potiꝰ q̄ aliēa substātia mi-
nistrari:ꝫ illō.s.qō quēadmodū dictū sit tali hebe-
tudie ac tepore cordis obtusi.ne itelligere qdē aliq̄
do potuerūt. Beatius ē magis dare q̄ accipere.

Qd̄ male fundatus quis ad deteriorem statum
quotidie prolabatur. Ca.xxvi.

t Ali igit̄ diffidētia mētis obsessi.⁊ a scītilla fi
dei q̄ visi fuerāt i primordijs sue ꝯuersiōis
accēsi.diabolica ifidelitate reuocati.icipiūt
pecunias quas añ disꝑgere ceperāt diligētiꝰ custo-
dire:⁊ eas velut q semel ꝓfligatas vlteriꝰ reparare
nō possint.auaricia vehemētiore ꝯseruāt.seu qō est
deterius ea q̄ priꝰ abiecerāt resumētes:vel certe qō
ē tertiū ac teterrimū neqcie genꝰ q̄ nec añ qdē posse
derāt cōgregātes.nihil ampliꝰ egressi e seculo q̄ no
mē acqsisse tātūmodo ac vocabulū mōachi ꝯprobā
tur. Suꝑ hec igit̄ initia male vitioseq; fūdata neces
se ē vt vniuersa deīceps vicioꝝ structura cōsurgat:
nec qcq̄ suppōi pessimis valeat fūdamētis. nisi qō
miserabilē aiaz ruina lugubriore prosternat.

Expositio vicioꝝ que per morbum superbie ge
nerantur. Ca.xxvij.

t Alibꝰ siquidē mēs passiōibꝰ obdurata.atq;
a detestabili tepore icipiēs.necesse ē vt i de
terius quotidie ꝓficiat.⁊ reliquā quoq; vi
tā suā deformiore fine ꝯcludat:dūq; cupiditatibꝰ p
stinis oblectat̄.ac ꝫ ap̄l̓z sacrilega philargyria vici
tur:ita eodē ꝓnūciante de illa.⁊ philargyria q̄ est si
mulacroꝝ fuitꝰ.⁊ iterū.radix eni iquit oim maloꝝ
ē philargyria.nūq̄ possit in corde suo hūilitatē chri
sti simplicē verāq; suscipe:cū vl̓ ō nobilitate nataliū

gloriat. vel iſtat de ſeculi quã corpore nõ mẽte deſu it dignitate. vel pecunijs quas ad ruinaz ſuã retenrat extollit. p q̃ iaz nõ monaſterij iugũ ſuſtinere ↄtẽtus eſt. nõ ſenioris vllius iſtitui diſciplina. Quiſq3 n. ſupbie morbo fuerit occupat⁹. nõ ſolũ nullã ſubiectionis aut obediẽtie regulã cuſtodire dignat. verũ ne ipſaz aurib⁹ qdẽ ſuis doctrinã pfectõis admittit tũq3 cõcreſcit in corde ei⁹ ſpiritalis verbi faſtidium vt cũ forte talis fuerit oborta collatio. vno in loco ſtare neſciat ei⁹ obtut⁹. ſ3 huc illucq3 ſtupidus circũ ferat intuit⁹. alioꝛſu3 ꝛ in obliquũ q̃ moris eſt oculi deſigant. Pro ſuſpirijs. n. ſalutarib⁹ ſputa de ſicco gutture ↄtrahunt. excreationes ẽt ſine vlla interpellatõe ſlegmat ꝓuocant. digiti ludũt ꝛ in modũ qddã ſcribent volitãt atq3 depingũt: ꝛ ita huc atq3 illuc vniuerſa mẽbra corporis cõmouent. vt dũ ſpiritalis agitatur collatio. totũ ſe vel ſcatẽtib⁹ vmib⁹ vel acutiſſimis ſudib⁹ credat iſidere: ꝛ qcqd ſimplex collatio ad edificationẽ ꝓtulerit audientiũ. ob ſuaz ſuggillatõe3 eſtimet eſſe ꝓlatũ. Totoq3 tẽpore quo ſpiritalis vite examinatio vẽtilat ſuis ſuſpitionibus occupat⁹. nõ qd ex ide ad ꝓfectũ ſuũ cape debeat aucupat: ſ3 cauſas cur vnũquodq3 ſit dictũ ſolicita mẽte pqrit. vel qd eis poſſit obijcere tacita intra ſe cordis volutatiõe cõiectat: vt nihil ex his q̃ ſaluberrie ſunt digeſta penit⁹ apphendere aut in aliquo valeat emẽdari. Et ita ſit vt nõ ſolũ in nullo ei ꝓficiat collatio ſpiritalis. verũ ẽt dãnoſa magis exiſtat. efficiaturq3 cauſa maioris peccati. Du3. n. p ↄſciẽtia ſua totu3 cõtra ſe ſuſpicat eẽ ꝓlatu3. vehementiore cordis obſtinatione durat: ire quoq3 ſtimulis acrius iſtigat. Deinde poſt hec excelſa vox: ſermo rigidus amara ꝛ turbulẽta reſponſio: inceſſus erect⁹ ac mobilis: lingua facilis: ꝓcax loquela: nec vnq̃ taciturnitatis amica. niſi cu3 contra fratre3 rancore3 quẽdam in ſuo corde cõceperit: ſitq3 ſilentiu3 eius non cõpunctionis nec humilitat vllius. ſed ſupbie ꝛ indignationis indiciũ: ita vt qd in eo deteſtabilis ſit haud facile diſcernatur. vtru3 diffuſa illa petulãſq3 leticia an dira hec virulentaq3 feritas. In illa nãq3 ſermo nõ oportun⁹: riſus leuis ac fatuus: effrenata ac indiſciplinata cordis elatio: i iſta vero ira plenũ virulentũq3 ſilentiu3: ꝛ qd ob hoc tantũ concipitur vt aduerſus fratre3 rancor taciturnitate ſeruat⁹ ꝓtelari diutius poſſit. nõ vt ex eo virtus humilitatis ac patientie pbeatur. Et cu3 ipſe tumore poſſeſſus facile cunctis triſtitias infert. atq3 ad ſatiſſactione3 leſi fratris ſemetipſu3 ſũmittere dedignet. etiam ab illo ſibimet oblata3 reſpuit atq3 cõtemnit. Et non ſolum nulla fratris ſatiſſactione cõpungit atq3 mollitur. veru3 etiã cur ab eo ſit in humilitate preuent⁹ grauius indignatur: ſitq3 ei ſalutaris humilitas ac ſatiſſactio que fine3 diabolicis intentationib⁹ ſolet inferre: cauſa vehementioris incendij.

De fratris cuiuſdam ſupbia. Cap. xxviij.

Audiui in hac dumtaxat regione. quod horret pudetq3 reuoluere. quẽdam iunioꝛum cum a ſuo increparetur abbate. cur humilitatem qua3 renuncians pmodico tempore retentarat cepiſſet excedere. ac diabolica inflari ſuperbia. ſumma cõtumacia reſpondiſſe. Nunqd ob hoc memet ipm humiliaui pro tempore. vt ſemp ſubditus ſim. Ad quod eius ta3 effrenatu3 ſceleſtũq3 reſponſum. ita eſt ſenior obſtupefactus. omniſq3 ei⁹ interceptus eſt ſermo. velut qui ab illo ipo antiquo lucifero verba hec ꝓlata non ab hoĩe percepiſſet. vt nulla3 vocem aduerſus tanta3 ꝓteruiam de ore ſuo ꝓrius emittere niſi gemitus de corde tantũmodo ac ſuſpiria potuerit: illud ſolũ tacitus intra ſemetipſu3 voluens quod de domino noſtro ſaluatore dicitur. qui cũ in forma dei eſſet. humiliauit ſe factus obediens. non vt ille ait diabolico ſpiritu ac tumore poſſeſſus pro tẽpore. ſed vſq3 ad mortem.

Indicia quib⁹ ſuperbia carnalis anime inẽe cognoſcitur. Cap. xxix.

Et vt breuius ea que dicta ſunt de hoc ſupbie genere perſtringam⁹. quedã ſigna ei⁹ inquantu3 poſſum⁹ colligentes: vt his q de perfectione ſitiunt erudiri. quodammodo characteres ei⁹ de exterioris hoĩs motibus exprimamus neceſſariu3 puto haud eade3 replicari. vt cõpendioſius agnoſcam⁹ quib⁹ ea3 diſcernere ac deprehẽdere valeamus indicijs: quo nudate atq3 in ſupficie3 ꝓducte paſſionis huius radices ꝛ oculatim deprehenſe atq3 pſpecte. vel conuelli facilius valeant vel vitari. Tunc eni3 poterit peſtifer morb⁹ ad integrũ declinari. cu3 contra ipius pnicioſos eſtus ꝛ impetus noxios nõ ſera obſeruãtia cu3 ia3 dominantur aſſumet: ſed cu3 precedẽtes eius vt ita dixeri3 lineas agnoſcentes ꝓuida eu3 ſagaciq3 diſcretiõe pcurrimus. De exterioris nanq3 ſicut prediximus hominis motu: interioris ſtatus agnoſcit. His igitur indicijs carnalis iſta qua3 prefati ſum⁹ ſupbia declaratur. Ineſt primit⁹ in loquela eius clamor: in taciturnitate amaritudo: excelſus ꝛ effuſus in leticia riſus: irrationabilis i ſerietate triſticia. in reſponſiõe rancor. facilitas in ſermone. verba paſſim ſine vlla cordis grauitate erũpẽtia. Expers patientie ẽ: charitatis aliena: audax ad ↄtumelias irrogandas: ad tolerandas puſilanimis: ad obediẽdu3 difficilis niſi in quo ea3 deſideriu3 ſuu3 volũtaſq3 puenerit. ad recipienda3 exhortatione3 implacabilis. ad reſecãdas voluntates ſuas infirma: ad ſuccũbendu3 alienis duriſſima: ſempq3 ſuas diffinitiões ſtatuere cõtendens. ipa vero nequaq̃ cedere alteri⁹ acqeſcens ꝛ ita ſit vt etiã incapax cõſilij ſalubris effecta. i omnibus ſuo potius q̃ ſenioru3 credat iudicio.

Tepefact⁹ quis p ſuperbia3 alijs quoq3 preeſſe deſiderat. Cap. xxx.

Quibus deſcenſuu3 gradib⁹ is que3 ſemel poſſidet deuolut⁹ ia3 ipa3 diſciplinã cenobij phorreſcit. ac veluti q fratru3 cõſortio de pfectione retrahat. ac de bono patientie atq3 humilitat alioꝝ vicio ꝛ ipedimẽto reuocet. habitatio

Xii contemplatio peremptoria remedium quod vitium superbie & generaliter omnium vitia

ne solitarie vite desiderat: seu certe velut plures alios lucraturus cōstruere monasteriuȝ. ꝛ quos docere atq; instituere debeat cōgregare festinat. ex discipulo neq; detestabilioꝛ magister effect⁹. Naȝ cū huiuscemodi elatione cordis in pniciosissimū tepoꝛeȝ noxiūq; coꝛruerit. ꝛ nec verus monach⁹ nec secularis effect⁹ fit: qḋ est deteri⁹ etiā pfectionē sibi ex hoc ipso misabili statu ꝛ cōuersatione ꝓmittit.

Quomodo supbiaȝ vincere vel ad pfectioneȝ puenire possimus. Cap. xxxi.

Qamobreȝ si edificij nostri fastigia pfecta volum⁹ ac placentia deo cōsurgere. fundamenta eius nō secūdū nostre libidinis voluntatē. sed secundū districtionis euāgelice disciplinaȝ iacere festinem⁹: que alia eē nō possunt q̄ timoꝛ dei atq; humilitas q̄ de mansuetudine ꝛ coꝛdis simplicitate descendit. Humilitas vero nullaten⁹ poterit absq; nuditate cōgri. Qua pegrināte. nec obedientie bonuȝ. nec patientie robur. nec māsuetudinis tranqllitas. nec cōsūmatio charitatꝭ vllatenus poterit apprehēdi: sine qbus coꝛ nostruȝ habitaculū spiritussancti penit⁹ esse nō poterit: ita ꝓnunciāte dño per ꝓphetaȝ. Super quē reqescit spirit⁹ me⁹. nisi super humileȝ ꝛ qetū ꝛ trementē verba mea. Siue secundū exēplaria que hebraicā exprimūt veritatem ad queȝ respiciaȝ nisi ad pauperculuȝ ꝛ cōtritū spiritu ꝛ trementem verba mea.

Quomō depopulatrix omniū virtutum superbia p veram humilitatem possit extingui. C. xxxij.

Qapp athleta christi q spiritalē agoneȝ legitime certans a dño desiderat coronari. hanc quoq; ferocissimaȝ bestiaȝ vt deuoratriceȝ cunctaꝝ virtutū omnimodis festinet extiguere: cert⁹ q̄ hac in suo pectoꝛe cōmorāte. nō soluȝ omnigenis vicijs ↄcarere nō possit. verū ēt si qd virtutis habere videaẗ hui⁹ veneno depereat. nullo enim modo poterit i aīa nostra virtutū structura ↄsurgere. nisi pri⁹ iacta fuerint vere humilitatꝭ in nostro coꝛde fundamēta: que firmissime collocata pfectionis ꝛ charitatis culmen valeant sustinere: ita scilicȝ vt quemadmodū dixim⁹ primuȝ fratribus nostris humilitateȝ verā intimo coꝛdis exhibeam⁹ affectu in nullo scilicet acqescentes eos cōtristare vel ledere. Quod nullatenus poterim⁹ impleꝛ. nisi abrenūciatio vera que in expoliatione omniuȝ facultatum ac nuditate cōsistit. in nobis fuerit christi amoꝛe fūdata: deinde obedientie iuguȝ ꝛ subiectio simplici coꝛde ac sine vlla fuerit simulatiōe suscepta: ita vt p̄ter abbatis mandatū nulla penit⁹ voluntas viuat in nobis. Quod nō aliter obseruari poterit. nisi qs nō solū se moꝛtuū huic mundo. verū ēt insipientē iudicauerit ac stultū: vniuersa que sibi fuerint a senioꝛibus impata sine vlla discussione pficiens. sacrosancta ea credens ac diuinitus ꝓmulgata.

Remedia aduersus moꝛbuȝ supbie. Ca. xxxiij.

In qua cōsistentib⁹ qualitate ꝓculdubio status ille humilitatꝭ vere tranquillus atq; imobilis subseqüeꝛ: vt nosmetipsos iferioꝛes omnib⁹ iudicātes. vniuersa que nobis fuerint irrogata. taȝetsi iiuriosa sit tā q̄ a supioꝛib⁹ nr̄is illata patientissime toleremꝰ. Que qdem a nobis nō soluȝ facillime tolerabunẗ. verū etiā parua iudicabunẗ ac nulla. si mēte iugiẗ recolam⁹ vel dn̄i nr̄i vel sanctoꝛum omniū passiōes: cōsiderātes tāto leuioꝛib⁹ nos iiurijs attēptari: quāto longi⁹ a meritꝭ eoꝝ ꝛ cōuersatiōe distam⁹. parit etiā cogitātes in breui nos de hoc seculo migraturos. eoꝛūq; nos celeri vite hui⁹ fine mox futuros eē cōsoꝛtes. Perēptoꝛia nāq; ē hec ↄtēplatio nō soluȝ supbie verū etiā generaliter omniū vicioꝝ. Deinde post hec hāc eādē humilitatē erga deum firmissime retētem⁹. Qḋ a nobis ita cōplebiẗ. vt nihil nosmetipos absq; illi⁹ opitulatiōe vel gratia qḋ ad virtutū cōsūmationē ptinet. posse pficere cognoscamus: ſȝ ꝛ hoc ipsum qḋ intelligere meruim⁹ eius esse muneris. in veritate credamus.

Explicit ō spiritu supbie liber duodecimus.

Incipit p̄fatio iohannis cassiani in decem collatiōes patrum.

Debitū qḋ beatissimo pape castoꝛi i eoꝝ voluminū pꝛefatiōe ꝓmissuȝ est que de institutꝭ cēobioꝝ. ꝛ octo principaliū vicioꝝ remedijs. duodeciȝ libell' dño adiuuāte digesta sūt. i quo tēuitas nr̄i sufficit igenij vtcūq; sarcitū ē. Uideri sane qd sup h̄ vel illi⁹ vl' nostri fuerit examinis eqtate ppensuȝ: vtrū in reb⁹ tā ꝓfundis tāq; sublimib⁹. ꝛ que in vsuȝ stili vt arbitroꝛ antea nō venerunt: dignū aliqd cognitiōi vestre. oīumq; scōꝛum fratrū desiderio ꝓmpserim⁹. Nūc āt qꝛ derelinquēs nos pontifex supꝛadict⁹ migrauit ad christū: has interim decē collatiōes sūmoꝝ patrū idest anachoretarū. q in heremo scythie morabanẗ. quas ille incomparabili flagrās studio sanctitatꝭ: simili sibi iusserat sermone ↄscribi. nō ppendens p̄ multitudine charitatis. q̄to infirmas ceruices pōdere p̄grauaret: vobis potissimū o beatissime papa leonti ꝛ sancte fraẗ helladi credidi cōsecrādas. Alter siqdē vestrū mēo rato viro ꝛ germanitatꝭ affectu. ꝛ sacerdotij dignitate. ꝛ q̄ his maius est sancti studij feruoꝛe ↄiūct⁹ hereditario fraternū debitū iure deposcit. Aliẗ anachoretarū instituta sublimia. nō vt qdā ꝓpria aggressus est p̄sumptiōe sectari. ſȝ legitimū doctrine tramitem sanctospiritu suggerēte. pene anteq̄ disceret apprehēdēs: n̄ tā suis adinuctōib⁹ q̄ illoꝝ traditionib⁹ maluit erudiri. In qb⁹ mihi nūc i poꝛtu silētij cōstituto immensum pelagus aperitur vt scilicet de instituto atq; doctrina tantoꝛum viroꝛum: quedam tradere audeam memoꝛie litteraꝝ. Tāto eniȝ ꝓfūdioꝛis nauigatiōis piculis fragilis igenij cymba iactāda ē: q̄to a cenobijs anachoꝛesis. ꝛ ab actuali vita q̄ i cōgregatiōib⁹ exercetur cōtemplatio dei. cui illi inestimabiles viri semp itēti sunt. maioꝛ atq; sublimioꝛ est

Usuz igit e conat⁹ nostros piis oratiōib⁹ adiuuare ne aut taz sancta materia iperito qdez ƒ3 fideli ƒmone ,pmēda piclitet i nobis: aut rursus eiusdē materie abyssis obruat nostra rusticitas. Proinde ab exteriore ac visibili monachoꝝ cultu. quez prioribus digessimus libris. ad inuisibilez iterioris hominis habituz transeamus: ⁊ de canonicaruz orationuz modo. ad illius quaz apostol⁹ pcipit oratiōis perpetue iugitatez ascendat eloquiū: vt quisquis iaz superioris operis lectione Jacob illius nomen intelligibilis carnaliuz viciorū supplantatōe ,pmeruit. Nunc etiā nō taz mea q̄ꝫ patrū instituta suscipiens. diuine iaz puritatis intuitu ad merituz ⁊ vt ita dixerim dignitatez transiens israelis quid in hoc quoqꝫ perfectionis culmine debeat obseruare similiter instruat. Obtineant itaqꝫ orationes vestre. ab eo qui dignos nos. vel visu eoruz. vel discipulatu. vel consortio iudicauit. vt nobis earundē traditionū memoriā plenā ⁊ sermonē ad dicenduz facilez conferre dignet. quo taz sancte eas tanqꝫ integre quā ab ipsis accepimus explicantes. ipsos quodāmodo suis institutis icorporatos. ⁊ quod est maius latino disputātes elogo vobis exhibere possim⁹. hoc sane volumus ante omnia taz haꝝ collationuz q̄ꝫ superioꝝ voluminū premonituz esse lectorē: vt siqua forte in his pro status sui ⁊ ,ppositi qualitate. siue pro vsu ⁊ cōuersatōe cōmuni. vel ipossibilia putauerit esse. vel dura: non ea secundū sue facultatē moduluz. sed secundū dignitatē ⁊ perfectionē loquētium metiat. quoruz prius studiū atqꝫ ,ppositū mente concipiat. quo vere mortui huic conuersationi mundane. nullis affectionib⁹ parentū carnaliū: nullis actuū seculariū nexib⁹ obligātur. Deinde locorum quoqꝫ in qbus cōmorant. cōsideret qualitatē: qua i solitudine vastissima cōstituti atqꝫ ab vniuersoꝝ mortaliū consortio separati. et per hoc illuminationē sensuū possidentes cōteplantur vel ,ploquunt. ea que iexpertꝫ atqꝫ ierudit ,p conditōe ⁊ mediocritate consuetudinis sue ipossibilia forsitaz videbunt. De qbus tamē si qs voluerit veram proferre sententiam. ⁊ vtrum ipleri queant desiderat experiri. festinet pus eorum ,ppositum simili studio ⁊ conuersatōe suscipere: ⁊ tunc demū ea que supra facultatem hois videbant non solū possibilia: verū ēt suauissima deprehendet. Sed nūc iaz ad collatōes eoꝝ ⁊ instituta properemus.

Explicit prefatio.

Incipit collatio prima. Abbatꝫ Moisi de mōachi destinatōe vel fine. Cap. primū.

Um i herēo scythi vbi mōachorum probatissimi prēs ⁊ omnis cōmorabat pfectio: abbatē moysen q vehementius iter illos egregios flores nō solū i actuali. veꝝ etiā theorica virtute flagrabat istitutōe ei⁹ fundari cupiens expetissez: vna cū scō germāo. cū quo mihi ab ipo tyrocinio ac rudimentꝫ militie spiritalis ita idiuiduū deinceps ptuberniū. tā i cenobio q̄ꝫ i heremo fuit. vt cūcti ad significādā sodalitatꝫ ac propositi sensusqꝫ nr̄i paritatez ,pnūciarēt. vnā mētē atqꝫ aiaz duob⁹ inee corporib⁹. pariterqꝫ ab eodē abbate edificatiōis sermonē fusis lachrymis ābirem⁹. qppe cui⁹ hunc animi rigorē manifestissime noueram⁹. vt nisi fideliter desiderātib⁹. ⁊ cū oi cordis cōtritōe q̄rētib⁹. nequaq̄ꝫ penit⁹ acqesceret pfectōis apire doctrinā: ne scilicet si passim vel nolētib⁹ eā vel tepide sitientib⁹ exhiberet. res necessarias ⁊ q̄ solis pfectōez cupiētib⁹ debēt eē cōpte. indignis ⁊ fastidiose suscipiētib⁹ pandens: aut iactantie viciū. aut ,pditōis crimē videretur icurrere. tādē fatigat⁹ pcib⁹ nr̄is ita exorsus est.

De iterrogatiōe abbatꝫ moisi querentꝫ q monacho scopos. vel qs sit finis. Cap. ij.

Omnes ingt artes ac discipline scopō qndaz. i. destiatiōnē. ⁊ telos hoc ē finē ,ppriū hr̄e noscunt. ad quē respiciēs vniuscuiusqꝫ artꝫ idustri⁹ appetitor. cūctos labores ⁊ pericula dispendiaqꝫ vniuersa equanimiter gratanterqꝫ sustentat. Nam ⁊ agricola flagrātes radios solis. pruias quoqꝫ ⁊ glaciē nō declinās terrā ifatigat⁹ exercet. ⁊ idomitas agri glebas frequēti vomere subigit. dum scopon ƒuat. vt eā cunctꝫ sentib⁹ expurgatā vniuersisqꝫ graminib⁹ absolutā. i modū solubilis arene fauilleqꝫ cōminuat: finē. i. pceptionē copiosaꝝ fruguz ⁊ exuberātiā segetū ñ alias adeptuꝝ se nisi hac operis ac sudoris sui rōne ɔsidēs. quo vel ipe deinceps vitā secur⁹ exigere: vel suā possit amplificare substātiā. Referta ēt frugib⁹ horrea libent exhaurit. easqꝫ sulcis agri cōmēdat istant. psentē diminutōez futuraꝝ messiuz ɔteplatōe nō sentiēs. Illi ēt q negociationū solēt exercere cōmertia nō incertos pelagi timēt casus. nō vlla discrimina phorrescūt: duz ad finē qst⁹ spe ,pposita ,puocāt. necnō ēt hi q militie mūdiali ambitōe iflammant dū ,pspiciunt honorū ac ptātū finē. pegrinationū exicia ac picula nō sentiūt nec psentib⁹ erūnis bellisqꝫ frangunt. dū ,ppositū sibi dignitatꝫ finē cupiūt obtinere. Habet ergo ⁊ nostra ,pfessio scopon ,ppriū: ac finē suū. ,p quo labores cūctos nō solū ifatigabilit. veꝝ ēt gratant ipēdim⁹ ob quē nos ieiunioꝝ inedia nō fatigat. vigiliaꝝ lassitudo dlectat: lectio ac meditatio scripturarum cōtinuata nō satiat: labor ēt icessabilis. nuditasqꝫ ⁊ oium reꝝ priuatio iocūdissime sustiet. nec horror huius vastissime solitudinis formidat. Ob quē vos ipi ,pculdubio pentū spreuistꝫ affectū: ⁊ patriū soluz ac delicias mūdi tot ptrāsitꝫ regionib⁹ despexistꝫ. vt ad nos hoēs rusticos ⁊ idiotas i hoc heremi squalore degētes puenire possetꝫ. Propt qd respōdete ingt mihi q̄ sit destinatio vestra vel finis: q ad hec oia libentissime sustinēda vos ,puocat.

De responsiōe nr̄a Cap. iij.

Et cū psisteret nr̄am elicere sup inchoata disputatōe sniam. respondimus. regni celoꝝ causa hec cūcta tolerari.

E ij

Dictum rustici et ...

Aliud exemplum

Aliud exemplum

Id exemplum

Aliud exemplum

Applicatio

¶ De interrogatione moisi sup̱ propositione pre-
dicta. Cap.iiij.

a D qd̓ ille. Bene iq̄t ⁊ argute de fine dixisti
q vero debeat scopos nr̄ eē.i. destinatio.cui
iugit̃ iherentes finē valeamꝰ attingere.pre
oi̇̄bus nosce debeti. Et cū ignorationē ꝯfessi simpli
cit̃ fuissemꝰ: ait. In oī vt dixi arte ac disciplina prece-
dit qdā scopos.i.aīe destinatio.siue incessabilis mē-
tis itentio: quā nisi qs oīni studio pseuerātiaqꝫ fua
uerit.nec ad finē desiderati fructus poterit puenire.
nā vt dixi agricola finē habēs.secure copioseqꝫ viuē
di i prouentu segetū secundarū.scopon.i.destinati
onē gerit.agruʒ suū sentibꝰ cunctis absoluere. eumqꝫ
vniuersis īfructuosis vacuare graminibꝰ: nec alit̃ se
geti finis opulētiā adepturū eē cōfidit.nisi id quod
vsu obtinere ōsiderat quadā prius opis ac spei sue
rōne possideat. negotiator quoqꝫ illud vel istd̓ mer-
candi desideriū nō deponit.p quod possit questuo-
sius diuitias ꝯgregare: qꝛ frustra ꝯcupisceret lucrū
nisi viaʒ qua ad id tenderet: elegisset. Et q certis qui-
busqꝫ dignitatibꝰ mūdi huiꝰ cupiūt honorari. cui se
officio vel ordini debeāt mācipare.ante ꝓponunt.
vt p legitimuʒ spei tramitē.finē quoqꝫ valeant desi-
derate dignitatis attingere. Itaqꝫ ⁊ vie nostre finis q-
dem est regnuʒ dei.q vero sit scopos debet diligent̃
iq̄ri. Qui si nobis simil̃r ꝯpertꝰ nō fuerit frustra ni-
tendo fatigabimur: qꝛ sine via tendentibꝰ labor est
itineris nō ꝓfectus. Ad quod obstupescentibus no-
bis: senex itulit. Finis qdem nostre professionis vt
diximus regnuʒ dei seu regnuʒ celoꝝ est. Destina-
tio vero nostra.i.scopos puritas est cordis sine qua
ad illum fineʒ ipossibile est quēpiā puenire. In hac
eniʒ destinatōe defigentes nr̄e destinatōis obtutus
velut ad certā lineā cursuʒ rectissimuʒ dirigimꝰ. At
si paululum qd ab hac cogitatio nr̄a ōflexerit.ad cō-
tēplatōeʒ eiꝰ illico recurrētes: rursus eā velut quadā
norma certissima corrigamꝰ: que semp̱ oēs conatus
nr̄os ad vnuʒ hoc reuocās signū. arguet statim si a
ꝓposita directōe mēs nostra vel paululuʒ deuiarit.

¶ De comparatōe eius q destinata ferire cōtēdit
Capitulū v.

q Uemadmoduʒ hi qbus vsus ē bellica te-
la tractandi .cū ante regeʒ mūdi huiꝰ artis
sue cupiūt pitiā demonstrare.i paruissima
quadā scutula.que figurata i se ꝯtinet premia.iacu-
la sua.vel sagittas itorquere ꝯtendunt: certi qꝫ non
alias.nisi ōstinatōis sue linea ad finē possint deside-
rati premij puenire.securi de illo.si modo proposi-
tū scopon valuerint obtinere. Que si forte ab eorū
fuerit subtracta ituitu.nec indeclinabil̃r ei sagacissi-
moꝝ obtutuū puicacia iheserit.qꝫuūlibet recto tra-
mite cassa iperitoꝝ deerret itentio.excidisse se tamē
ab illiꝰ disciplinate linee directōe non sentiēs.quia
nullum hn̄t certū signū quod vel peritiaʒ directōis
ꝓbet vel arguat prauitatē.⁊ ideo cuʒ iutiles i aera
vacuosqꝫ iactꝰ effuderit.i quo peccauerit.quoue de-
cepti sint diudicare nō possunt : quippe quos nulla
mēsura ꝓposita arguit.quantū a directōe discesse-
rint: nec quo deinceps corrigere vel reuocare debe-
ant lineaʒ discipline docere potest passiuꝰ obtutus.
Ita igit̃ ⁊ nostri propositi finis qdeʒ. secundū apo-
stoluʒ. vita eterna est: ita eodē ꝓnunciante. Haben-
tes qdeʒ fructū vestrū i sanctificatōe.fineʒ vero vi-
taʒ eternā. Scopos vero est puritas cordis.quam
sanctificatōeʒ nō imerito nuncupauit.sine qua pre-
dictus finis nō poterit apprehendi. Ac si dixissʒ ali-
is verbis.habentes qdeʒ scopon vestruʒ in cordis
puritate: finem vero vitaʒ eternā. De qua destinati-
one docens nos idē beatꝰ apostolus: ipsuʒ nomē.i.
scopon significant̃ exprimēs.ita itulit. Que posteri-
ora sunt obliuiscens.ad ea vero q̄ priora sunt exten-
dens me ad destinatuʒ psequor brauiū supne voca-
tiōis dn̄i. Quod euidentiꝰ i greco ponit̃.i.ſm desti-
natōeʒ psequor. Tanq̄ si dixissʒ. Hac destinatione
qua illa q̄ posteriora sunt obliuioni trāsmitto.i.āte-
rioris homis vicia.ad finē brauij celestis puenire cō-
tendo. Quicqd ergo nos ad hūc scopon.i.puritatē
cordis potest dirigere: tota virtute sectādū ē: qcqd
aūt ab hac retrahit. vt pniciosuʒ ac noxium deuitā-
dū. Pro hac.n.vniuersa toleramꝰ ⁊ agimꝰ. Pro
hac parētes ⁊ patria: dignitates: diuitie: delitie mū-
di huiꝰ.⁊ voluptas vniuersa ꝯtēnitur: vt.s. puritas
cordis ppetua valeat possideri.hac itaqꝫ nobis de-
stinatione ꝓposita: semp̱ actus nostri ⁊ cogitatōes
ad eā obtinēdā rectissime dirigent̃. Que si pre ocu-
lis nr̄is iugiter statuta nō fuerit: nō solū cunctos la-
bores nostros.varios parit̃ atqꝫ istabiles reddens
i cassuʒ eos ac sine vllo emolumēto faciet effundi.sʒ
ēt cogitatiōes oēs diuersas sibiqꝫ cōtrarias suscita-
bit. Necesse ē.n.mētē quo recurrat. cuiue pricipalit̃
ihereat nō habentē p singulas horas atqꝫ momēta
pro icursuū varietate mutari: atqꝫ ex his q̄ extrinse-
cus accidunt.i illū statū ꝯtinuo transformari.q sibi
primus occurrerit.

¶ De his q abrenūciātes mūdo ad pfectōeʒ sine
charitate cōtendūt. Cap.vi.

b Inc nāqꝫ ē.qꝫ nnullos mūdi huꝰ maxias
facultates ⁊ n̄ solū m̄ta auri atqꝫ argēti ta-
lēta.verū ēt pdioꝝ magnificētiā cōtēnētes: pꝰ hec vi-
dimꝰ ꝓ scalpello: ꝓ graphio: ꝓ acu: pro calamo cō-
moueri. Qui si ꝯtēplatiōeʒ cordis mūdi fixaʒ tene-
rēt.nunq̄ vtiqʒ pro paruis rebꝰ admitterēt qd̓ ne ꝓ
magnis ac pciosis incurrerēt. nā ⁊ plerūqʒ nonnulli
tāto ʒelo codicē suāt. vt eū ne leuit̃ legi qdē vel ꝯti-
gi ab aliquo patiant̃: ⁊ ide furoris occasiōes. ⁊ ipa-
tiētie ac mortis icurrāt: vn̄ monent̃ stipendia patiētie
⁊ charitatis acqrere. Cūqʒ oēs diuitias suas ꝓ chri-
sti amore dispsint: pristinū tamē cordis affectū i re-
bus puis ac minimis retētātes.⁊ ꝓ ipis nōnūq̄ mo-
bilit̃ irascētes: veluti q nō habeāt apostolicā chari-
tatē ex oibꝰ ifructuosi sterilesqʒ reddunt̃. Qd̓ i spi-
ritu btūs aplus puidēs: ⁊ si distribuero iq̄t i cibos
paupum oēs facultates meas.⁊ tradidero corpus
meū vt ardeā.charitatē āt nō habeā: nihil mihi pro-

dest. Un̄ ligdo cōprobaẜ pfectōez nō stati nuditate nec puatōe oīu3 facultatū seu dignitatū abiectione cōphēdi. nisi fuerit charitas illa cui⁹ aplus mēbra d/scribit i veritate possessa: q i sola cordis puritate cō/sistit. Nā qd ē aliō nō emulari. nō iflari. nō irritari. nō agere pperā. nō q̄rere q̄ sua sunt. nisi pprias ad modū res sūma eqtate ptēnere. z ab auferēte nō q̄/rere. nō sup iiqtate gaudere. nō cogitare malū. z re/liqua. nisi cor pfectū ac mūdissimū dō semp offerre ac vacuū illō a cūct ptorbatōib⁹ custodire.

ℭ De appetēda trāqllitate cordis. Cap. vij.

Omnia igiẜ hui⁹ gratia gerēda appetēda
o ꝙ sūt nobis: p hac solitudo sectāda ē: pro
hac ieiunia: vigilias: labores: corporis nuditatē: lectionē: ceteras ꝗ vtutes debere nos suscipe nouerim⁹. vt. s. p illas ab vniuersis passiōib⁹ noxijs illesu3 parare cor nr̄u3. z cōfuare pessim⁹. z ad pfe/ctionē charitat istis gradib⁹ initēdo ꝯscēdere: z nō pp has obfuātias. si forte hōesta ac necessaria occupa tōe pueti solēnitatē inite ꝯsuetudis nō potuerim⁹ iplere. icidam⁹ i tristiciā vel irā. siue idignationē ob q̄ expugnāda illō qō ptermissū ē fueram⁹ acturi. non. n. tm̄ ē lucrū ieiunij. quātū ire dispendiū: nec tā t⁹ lectōe capiẜ fruct⁹. q̄tū ꝯtēptu fris icurriẜ dtrimētū. Ea igiẜ q̄ sequētia sūt. i. ieiunia: vigilie: anachoresis: meditatio scripturaꝝ. pp pncipalē scopō. i. puritatē cordis. qō ē charitas nos cōuenit exercere. et nō pp illa pncipalē hāc ptorbare vtutē: qua i nobis itegra illibataꝗ durāte nihil oberit si aliqd eoꝝ q̄ seqntia sūt. p necessitate fuerit ptermissū. Siqdem nec pderit vniuersa fecisse. adēpta hac quā dixim⁹ pncipali cā cui⁹ obtētu sūt oīa ppetranda. Ob hoc n. qs vtēsilia cuiuslib3 art istituere sibimet ac prepa rare festiat. nō vt ea possideat ociose. nec vt emolumēti illi⁹ fructū q spaẜ ex ipis i nuda istrumētorum possessiōe ꝯstituat: s3 vt eoꝝ misterio pitiam fineꝗ illi⁹ discipline cui⁹ hec adiumēta sūt efficaciẜ apphēdat. Igiẜ ieiunia: vigilie: meditatio scripturaꝝ: nuditas ac puatio oīu3 facultatū. nō pfectio. s3 pfecti/onis istrumēta sūt: qr nō i ipis ꝯsistit discipline illi⁹ finis. s3 p illa pueniẜ ad finē. In cassū igiẜ hec exercitia molieẜ. qsꝗ his velut sūmo bono ꝯtēt⁹. itētionē sui cordis hucusꝗ affixerit: z nō ad capiēdū finē pp quē hec appetēda sūt. oī cōatu semet extēderit. hn̄s qdē discipline illi⁹ istrumēta. finē vō i quo oīs collocat⁹ est fruct⁹ ignorat. Quicqd igiẜ pt istā ment nostre puritatē trāqllitateq3 turbare. q̄uis vtile ac necessariū videaẜ vt noxiū deuitādū ē. Hac. n. norma z erroꝝ puagationūq3 oīm dispsiōes poterim⁹ euadere: z ꝯsideratū finē linea certe directōis attigere.

ℭ De pncipali conatu erga diuinaꝝ reꝝ ꝯtēplatione. z similitudiē Marie z marthe. Cap. viij.

Ic ergo nobis pncipalis debet eē conat⁹.
b hec imobilis ꝯstinatio cordis iugiter affectāda ē z tenēda. vt diuis reb⁹ ac deo mēs semp ihereat: qcqd ab hac diuersū ē. q̄uis magnu3 s3m tm̄ aut ēt isimū seu certe noxiū iudicādū ē. Hui⁹ mēt vel act⁹ figura. etiam i euāgelio p marthā z mariā pulcherrie ꝯsignaẜ. Cu3. n. martha sc̄o vtiliq3 misterio ꝯfuiret. vtpote q̄ ipi dn̄o eiusq3 discipulis mistrabat. z maria spirituali tm̄mō itēta doctrie iesu pedib⁹ ihereret. quos osculās bone ꝯfessiōis liniebat vnguēto: pferẜ tn̄ a dn̄o ꝙ z meliorē elegerit ptē. z eā q̄ ab ea nō possit auferri. nam cu3 laboraret martha pia solicitudie ac dispēsatiōe distēta. solā se vidēs ad tm̄ misteriū nō posse sufficere adiutorium sororis a dn̄o postulabat di. non ē tibi cure qr soror mea reliqt me solā mistrare. Dic ergo illi vt me adiuuet. Utiꝗ nō ad vile op⁹ s3 ad laudabile cā ministeriū puocabat. Et tn̄ qd audit a dn̄o. Martha martha solicita es. z turbaẜ erga plurima. Paucis vō op⁹ ē aut ēt vno. Maria bonā ptē elegit q̄ n̄ auferẜ ab ea. Uidet ergo pncipale bonū i theoria sola. i. i ꝯtēplatōe diua dn̄m posuisse. Un̄ ceteras vtutes lic3 necias z vtiles bonasꝗ pnūciem⁹. fo tamē gradu cēsendas eē dcernim⁹: qr vniuerse hui⁹ vni⁹ patranẜ obtētu. Dicēs. n. dn̄s solicita es. z turbaris circa plīma pauc vō op⁹ ē. aut ēt vno. sūmū bonū n̄ i actuali q̄uis laudabili ope. z mult fructib⁹ abundāti. s3 i diua ꝯtēplatōe q̄ vē simplex z vna ē: collocauit. pauc op⁹ eē pnūciās ad pfectā btitudinē. i. illā theoriā q̄ pus i paucoꝝ fuaẜ ꝯsideratōe scōꝝ3 a quoꝝ ꝯtēplatōe ꝯscēdēs is q adhuc i pfectu posit⁹ ē. ad illō quoꝗ qō dr̄ vnū. i. di soli⁹ itnitū. ipo adiuuāte pueniet. s. ēt scōꝝ act⁹ ac misteria mirifica supgressus soli⁹ di iā pulchritudine sciaꝗ pascaẜ. Maria ergo bonā ptē elegit q̄ nō auferẜ ab ea. Et hoc diligēti⁹ ituēdū ē. na3 cū dicit maria bonā ptē elegit l3 taceat dō martha. z nequaꝗ eā vitupare videaẜ: illā tn̄ laudās hāc iferiorē pnūciat. Rursū cū dicit. q̄ nō auferẜ ab ea: ostēdit ꝙ ab hac sua portio possit auferri. nec. n. misteriū corpale cū hoīe poterit iugiẜ pmanere. Illi⁹ vō studiū nullo vlteriore euo docet posse finiri.

ℭ Interrogatio quō efficiētia vtutum nō cū homine pseueret. Cap. ix.

Erman⁹. Ad qō nos valde pmoti. qd er/
g go dixim⁹ labor ieiunioꝝ. lectiōis istātia
opa misicordie: iustitie: pietat z humilitatis auferenẜ a nobis. z nō pmanebūt cu3 auctorib⁹ suis. p̄ptiz cū ipe dn̄s retributōe3 regni celorum ob hoc pmittat se talib⁹ rediturū3 dicēs: Uenite bn̄dicti pa. m. possi. re. vo. patū a cōstitutōe mūdi. Esuriui. n. z dedistis mihi mādu. sitiui z de. mihi bi. zc. quo ergo auferenẜ hec q̄ itroducūt factores suos in regno celorum.

ℭ Responsio ꝙ nō sit earum merces sed actio cessatura. Cap. x.

Oyses. nec egō dixi mercede3 boni opis
m auferēdā. dicēre eodē dn̄o q potū dederit
vni ex minimis istis calicē aque frigide tm̄ i noīe discipuli. amē dico vobis nō pdet mercedem suā: s3 actionē dico quā fieri vel necessitas corporalis vel ipugnatio carnis. seu mūdi hui⁹ inequalitas exigit auferēdā. Nā lectōis istātia vl ieiunioꝝ afflictio ad emūdationē cordis z castigatōe3 carnis q̄

si elata fuerit escaꝝ nimietate. seu mētis icuria. ꝯfesti
luxurie atq; libidis aculeis puritatē cordis ifestat:
i p̄nti tm̄mō vtilit exercent. donec caro ꝯcupiscit ad
uersus spm̄: q̄ nnūq̄ ab his q labore nimio seu egri
tudine corpis senioue defessi sūt ēt i p̄nti videmꝰ au
ferri nec ab hoīe posse iugit exerceri. quātomagꝭ er
go hec i futuro cessabūt. cū corruptibile hoc iduerit
icorruptōez. corpusq; istō qd nūc aīale ē surrexerit
spiritale. ⁊ cepit caro n̄ eē iā talꝭ. vt aduersus spm̄ cō
cupiscat. d qbꝰ ēt b. apl's mānifeste ꝓnūciat corpalis i
qēs exercitatio ad modicū vtilis ē. pietas aūt q̄ sine
dubio charitas itelligit ad oīa vtil ē ꝓmissiōez hn̄s
vite q̄ nūc ē ⁊ future. Que ergo dr ad modicū eē vti
lis: māifeste ꝓnūciat nec p oē tp̄s exerceri posse nec
sūmā pfectōis p se solā laborāti ꝯferre. Modicuz
qppe ad vtrūq; referri pt. i. vel ad breuitatē tpis. q̄
s. hoi tā i p̄nti q̄ i futuro exercitatio corpalis coetna
eē n̄ possit: vl certe ad puitatē vtilitatꝭ. q̄ d carnali e
xercitatōe ꝯgrit: eo q̄ afflictio corpalis initia qdā p
fectꝰ. n̄ ipaz pfectōez charitatꝭ pariat. q̄ ꝓmissionem
hz vite p̄ntꝭ ⁊ future. Et idcirco eaz exercitationem
opuz p̄dictoꝝ neciaz eē cēsemꝰ: qr sine ipa ad chari
tatꝭ fastigia n̄ possit ascēdi. Hec ēt q̄ dicitꝭ opa pieta
tis ac miscdie necia sūt i hoc tpe. dū adhuc ieqlis di
uersitas dn̄at: quoꝝ ne hic qdē expeteret opatio. ni
si iopū: idigētiū. ifirmorūq; ps maria redūdaret: q̄
iniqtate hoīuz facta ē. eoꝝ. s. q ea q̄ oībꝰ a cōmūi cre
atore ꝯcessa sūt i suos tm̄ occupata vsus. nec tn̄ vtē
da alijs tenuerūt. Donec ergo i hoc mūdo ineqlitas
ista crassat. erit hec actio necessaria ⁊ vtilis exercēti
bꝰ eā: restituēs qdē bono affectui ⁊ pie voluntati re
tributōez hereditatꝭ etne: ipa vo i futuro seclo pari
litate regnāte cessabit. cū iā n̄ fuerit ieqlitas pp quā
dbeāt hec exerceri. s; cūcti ab hac multiplici. i. actua
li opatiōe ad charitatē dī ⁊ diuinaꝝ reꝝ ꝯtēplatio
nē ppetua cordis puritate trāsibūt. cui se hi qbꝰ cu
ra ē vel scie vel mētꝭ emūdatōi isistere. iā i hoc seculo
cōstituti elegerūt oī conatu ac viribꝰ mācipare: illi. s.
semetipos officio adhuc i carne corruptōis positi d
putātes i quo erūt corruptiōe dposita pmāsuri. pue
niētes ad illā ꝓmissionē dei saluatoris. qua dr. Bea
ti mūdo corde qm̄ ipsi deum videbunt.

¶ De charitatis ppetuitate. Cap. xi.

e T qd miramini. si illa officia supiꝰ cōpre
hēsa trāsibūt. cū sanctꝰ apl'us ēt sublimio
ra spūssci charismata trāsitura dscribat. so
lā vo charitatē dsignet sine fine māsurā: siue iqēs ꝓ
phetie euacuabunt. siue lingue cessabunt. siue scia de
strueē. Et pꝰ hec ifert. charitas āt nūq̄ excidt. Oīa
nāq; dona ꝓ vsu ac necessitate tribuunt ad tp̄s. cō
sūmata dispēsatiōe mox ꝓculdubio trāsitura: chari
tas vo nullo itercipiet tp̄e. nō solū. n. i p̄nti mūdo vti
lit opat i nobis. s; ēt i futuro sarcia corporee necessi
tatꝭ abiecta. efficacior multo atq; excellētior pmane
bit. nullo vnq̄ corrūpēda dfectu. s; per incorruptio
nē ppetuā flagrātius deo atq; intentius adhesura.

¶ Interrogatio d pseuerātia spūalis theorie. c. xij.

Ermanꝰ. Quis ergo pt fragili carne cir
cundatus ita esse huic theorie sēp affixus. vt nunq̄
cogitet de fratris aduentu. d vsitatione infirmi vel
ope manuū. vel certe d hūanitate q̄ dbeat vel pegri
nis vel aduenietibꝰ exhiberi. Postremo qs n̄ iterpel
lat corpis ipiꝰ ꝓuisiōe vel cura: aut quēadmodum
mēs vel i quo illi iuisibili ⁊ icōprehēsibili do valeat
coherere. cupimꝰ edoceri.

¶ Rn̄sio de directiōe cordis in deum ⁊ de regno dei. ⁊ diaboli. Ca. xiij.

m Oises. Inherere qdē do iugit ꝯtēplatōe
eiꝰ quēadmodū dicitꝭ isepabilit copulari.
ipossibile ē hoī ista carnis fragilitate circū
dato. Veꝝ optet nos scire vbi mētꝭ nr̄e itētōez dbea
mꝰ hr̄e defixā: ⁊ ad quā dstinatōez sp aīe nr̄e reuoce
mꝰ ituitū. quā cū potuerit obtinere mēs gaudeat. ⁊
a q̄ distracta i se doleat atq; suspiret: totiēsq; se a sum
mo bono sētiat recessisse. quotiēs se ab illo ituitu de
p̄hēderit separatā fornicatōez iudicās vel momenta
neū a christi ꝯtēplatōe discessū. a quo cū deuiauerit
paululū nr obtutꝰ. rursꝰ ad eū cordis oculos retor
qntes. velut rectissima linea mētꝭ aciē reuocemꝰ. To
tū nāq; i aīe ꝯsistit recessu. Vn̄ expulso diabolo. ac
neq̄q; i ea iā regnātibꝰ vicijs: ꝯseqnt regnū dī fūdat
i nobis. dicēte euāgelista. Regnū dei n̄ vēiet cū obs
uatōe. neq; dicēt. Ecce hic. aut ecce illic ē. Amē amē
dico vobis: qr regnū dī itra vos ē. Intra nos vo ni
hil aliō esse pt q̄ scia aut ignoratio vitatꝭ. ⁊ vel vici
orū amicicia vel vtutū: p q̄ aut diabolo aut xp̄o re
gnū pamꝰ i cord. Cuiꝰ ēt regni q̄litatē dscribit apo
stolꝰ d. nō. n. regnū dī ē esca ⁊ potꝰ: s; iustitia ⁊ pax ⁊
gaudiū i spūscō. Itaq; si regnū dī itra nos ē. ⁊ ipsuz
regnū dī iustitia ⁊ pax ⁊ gaudiū ē. ḡ q i istꝭ cōmorat
sine dubio i regno dī ē. Et ecōtrario illi q i iiustitia
⁊ discordia ⁊ tristitia morte opāte vsant: i regno dia
boli. ⁊ in iferno ac morte sūt ꝯstituti. His. n. idicijs
vel dī vel diaboli regnū discernit vel scdꝝ. Et re va
si sublimi mētꝭ ituitu ꝯsideremꝰ statū illū i quo dgūt
celestes supneq; vtutes q̄ ve i regno dī sūt. qd aliō
eē credēdū ē q̄ ppetua iugisq; leticia. Quid. n. tā ꝓ
priū ve btitudini tāq; pt eē ꝯueniēs. q̄ trāqllitas iu
gis ⁊ gaudiū sēpitnū. Et vt hoc ipm qd dicimꝰ ita
eē n̄ mea ꝯiectura. s; ipiꝰ dn̄i auctoritate certiꝰ istru
ar: audi eū q̄litatē ⁊ statū mūdi illiꝰ aptissime dscri
bētē. Ecce igt ego creo celos nouos. ⁊ trā nouā. ⁊ n̄
erit i mēoria pora neq; ascēdēt sup cor: s; gaudebitꝭ
⁊ exultabitꝭ vsq; i sēpitnū i his q̄ ego creo. Et rursū
Gaudiū ⁊ leticia iuenieē i ea: grāꝝ actio ⁊ vox lau
dis. ⁊ erit mēs ex mēse. ⁊ sabbatū ex sabbato. Et ite
rū. Gaudiū ⁊ leticiā obtiebūt: fugiet dolor ⁊ gēitꝰ.
Et si adhuc clariꝰ d illa ꝯuersatōe ⁊ ciuitate scōꝝ
vultꝭ agnoscer. attēdite q̄ ad ipaz ierl'm voce dn̄i diri
gant. Et ponā igt visitatōez tuā pacez: ⁊ p̄positos
tuos iustitiā. nō audiet vltra iniqtas i tra tua. vasti
tas ⁊ contritio i tminis tuis: ⁊ occupabit salus mu
ros tuos ⁊ portas tuas laudatio. non erit tibi āpliꝰ
sol ad lucēdū p diē. nec splēdor lūe illūinabit te: sed
erit tibi dn̄s i lucē sempiternā. ⁊ deꝰ tuꝰ i gloriā tuā.
nō occidet vltra sol tuꝰ ⁊ luna tua nō minuetur: sed
erit tibi dominꝰ in lucē sempiternaz: ⁊ complebun-

tur dies luct⁹ tui. Et idcirco btūs apl's ñ generalit neq simplicit oē gaudiū rgnū dei eē ,pnūciauit: sȝ signāter ac specialit illō solū qd in spūscō est. Nouit eni aliud quoq vituperabile gaudiū. de quo dicit. Mūdus iste gaudebit: ⁊ ve vobis q ridet q2 plorabit. Regnū sane celorū tripliciter accipiēdū ē. Aut q regnaturi sunt celi .i. scti malis subdit .sm illud. Esto tu sup qnq ciuitates: ⁊ tu sup decē. Illō quoq qd dr ad discipulos. sedebit sup sedes .xij. iudicātes .xij. trib⁹ israel. Uel certe q scti i cel sint cū dño regnaturi: aut certe q ipsi celi icipiāt a christo rgnare cū .s. oib⁹ ei subiecti cepit eē oia in oibus deus.

De anime perpetuate. Ca. xiiij.

Quāobrē i h corpe ɔstitut⁹ iā nouerit vnusquisq illi⁹ se rligiōi vl misterio ōputādū. cui⁹ i hac vita semetipȝ ptcipē cultorēq pbuerit: illiusq se ēt i illo perēni seclo ɔsorte futurū esse ñ ābigat. cui nūc mistrū se sociūq maluerit exhibere. sȝ sniaȝ dñi ita dicēt. Si qs mihi mistrat me sequtur: ⁊ vbi sū ego. illic ⁊ mister me⁹ erit. Nā ⁊ queādmodū diaboli regnū p ɔniuētiā suscipit viciorꝫ. ita regnū dei p exercitationē vtutū: puritate cordis ac spirituali scia possidet. Ubi aūt regnū dei ē: ibi ,pcul dubio ⁊ vita cōmorat eterna: ⁊ vbi regnū diaboli ē: ibi mors atq isern⁹ esse cognoscit: i quo q fuerit. nec laudare dñm pt sȝ ,pphete sniaȝ dicētis. nō mortui laudabūt te: neq oēs q descēdūt in infernuȝ. sine dubio peccati: sed nos qui viuim⁹ nō vicijs. s. nec mūdo huic sȝ deo. bñdicim⁹ dñȝ ex hoc nūc ⁊ vsq i seculū. nō. n. ē in morte q memor ē dī: i iferno aūt pcti qs cōfitebit dño. i. nēo. Null⁹. n. ēt si milies semetipsū vl christianū eē ,pfiteat vl mōachū. cū peccat cōfitet dño. Null⁹ admittēs ea q dñs execrat reminiscit ei⁹: nec vuū se ,pfitet illi⁹ cui⁹ pcepta ɔtumaci temeritate ɔtēnit. In q morte illā viduā q ē i delicijs btūs apl's eē ,pnūciat: vidua ingēs q i delicijs ē viuēs mortua ē. Sūt g multi q viuētes i hoc corpore mortui sūt: ⁊ i iferno iacētes deuȝ laudare nō pnt. Et ecōtrario sūt q cū mortui sint corpe: deū spū bñdicūt atȝ collaudāt sȝ illō. Bñdicite spūs ⁊ aīe iustorꝫ dñȝ: ⁊ oīs spūs laudet dñȝ. Et in Apocalypsi aīe occisorꝫ nō solū laudare deū: sȝ ēt iterpellare dicūt. In euāg quoq euidēti⁹ dñs ad saduceos: nō legistis igt qd dictū ē a deo dicēte vobis. Ego sū de⁹ abrahā. ⁊ de⁹ ysaac. ⁊ de⁹ iacob: nō ē de⁹ mortuorꝫ sȝ viuētiū. Oēs. n. ei viuūt. De qb⁹ ⁊ apl's. Propter qd igt nō cōfūdit de⁹ vocari de⁹ eorꝫ. Parauit. n. illis ciuitatē. nā q nec ociose sint p⁹ sepationē hui⁹ cōpis aīe neq nihil sētiāt. ēt euāgelij parabola q de illo paupe lazaro ⁊ diuite purpurato ,pfert ostēdit: quorꝫ vn⁹ btīssimā sedē i sinu abrahe regeȝ ,pmeret: ali⁹ itolerabili ardore eterni ignis exurit. Si aūt ⁊ illud qd dr ad latronē: hodie eris mecū i padiso. voluerim⁹ itēdere. qd aliud māifeste designat q pdurare i aiab⁹ nō solū pstinos itellect⁹. sȝ ēt vicissitudine eas ɔgrua ,p meritorꝫ actuūq suorū pfrui qlitate. Hoc. n. illi neq de⁹ ,pmisisset si ei⁹ aiaȝ noscet p⁹ separatione carnis. vl pūādā sēsu vel i nihilū resoluedā. nō. n. caro ei⁹ i paradisū sȝ aia erat igressura cuȝ christo. Cauēda sane imo toto horrore ē detestāda prauissima hereticorꝫ illa distictio: q dū nō credunt christū potuisse eodē die quo i iferna descēdit: ēt i paradiso reperiri ita distiguūt. amē dico tibi hodie. ⁊ iterposita distictiōe iserūt. mecū eris in paradiso: vt scȝ hec ,pmissio nō statiȝ post trāsitū vite eius ipleta sȝ post resurrectiōis aduētū sit iplēda: nō itelligentes illud qd ante resurrectiōis sue diē ,ptulit ad iudeos q eū vt semetipos credebāt angustijs hūanis ⁊ carnali isirmitate ɔcludi. Nemo ascēdit i celū nisi q descēdit de celo. filius hōis q ē i celo. Quib⁹ manifeste ,pbat aīas defūctorꝫ nō solū suis sēsib⁹ nō pūari: sȝ ne istis qdē affectibus. i. spe atq tristitia. gaudio ac metu carere: ⁊ ex eis q sibi i illo generali examie reseruāt qddā eas iā incipere pgustare: nec sm opinionē quorūdā isideliū i nihilū eas resolui post huius cōmoratōis excessum. sȝ viuacius subsistere deiq laudib⁹ itēti⁹ inherere. Et re vera vt seqstrat pauli sp testimōijs scripturarꝫ de ipsi⁹ aīe natura sȝ mediocritatē sēsus nr̄i paucis aliq disputeȝ. Nōne vltra omnis ineptie nō dicā fatuitatē sȝ insaniā est vel leuit suspicari illā pciosiorē hominis portioneȝ: in qua ēt imago dei sȝ beatū aplm ac similitudo ɔsistit. deposita hac qua recōdit i pseti sarcia corporali insensibilē fieri q omnē rationē in se cōtinēs etiā mutaȝ atq insēsibilē materiā carnis pticipatiōe sui facit esse sensibilē. cū vtiq cōseques sit. ⁊ hoc rationis ipsi⁹ ordo cōtieat. vt exuta mēs ista carnali qua nūc hebetat pinguedine. itellectuales vtutes suas i melius reparet. ⁊ puriores eas ac subtiliores recipiat poti⁹ q amittat. Intātū aūt hoc qd dicimus beat⁹ apostolus verū esse cognoscit: vt etiā optet ab hac carne discedere: vt sepatōe eius enixius valeat dño copulari dicēs. dsideriū habeo dissolui. ⁊ cū christo esse multomagis: qm dū sum⁹ i corpe pegrinamur a dño: ⁊ idcirco audem⁹ ⁊ bonā volūtatē habem⁹ magis pegriari a corpe ⁊ pñtes eē ad dñȝ: ppt qd ēt cōtēdim⁹ siue absētes siue pñtes placere illi: cōmoratiōeȝ. s. aīe. qi hac cāne ē. pegriationē a dño atq absentiam a christo esse ,pnuntians Et euidentius iterū sup hoc ipo viuacissimo aiarū statu idē apl's. Sȝ accessistis igt ad syō mōtē ⁊ ciuitatē dei viuēti hierusalē celestē. ⁊ ad multorꝫ miliū āgelorꝫ frequētiā ⁊ ecclesiā pmitiuorꝫ. q ɔscripti sūt i cel. ⁊ spūs iustorꝫ pfectorꝫ. De qb⁹ spiritib⁹ i alio loco: deide pres igt cānis nr̄e habuim⁹ eruditores ⁊ reuerebamur: eos nō multomagis subijciemur prī spūuȝ ⁊ viuenus.

De contemplando deum. Ca. xv.

Contēplatio vo dei multifarie ɔcipit. Naȝ deus nō sola incōphēsibil illi⁹ substātie sue admiratione cognoscit. qd tñ adhuc in spe promissionis abscōditū est: sed etiā creaturarꝫ suarū magnitudine vel eqtatis sue ɔsideratōe vel quotidiane dispensationis auxilio peruidet: qm scȝ que cū sāctis suis p singulas generatiōes egerit mēte pu-

rissima plustram⁹:cū potētiā ipi⁹ q̄ vniuersa gubnat moderat̄ ac regit:cū imēsitatē sciē ei⁹ ⁊ ocl'z quē secre ta cordiū latere n̄ possūt tremēti corde miramur:cū arenā maris.vndaꝝ nūeꝝ dimēsū ei cognituq̧ pa uidi cogitam⁹:cū pluuiaꝝ guttas cū seculoꝝ horas ac dies cū p̄terita futurave vniuersa obstupescim⁹ sciētie ei⁹ assistere:cū ineffabilē clemētiā ei⁹ ꝯsidera m⁹.q̄ inūera flagitia q̄ singulis momēt̄ sub ipsi⁹ cō mittūt̄ aspectu idefessa lōganimitate sustērat:cū itu emur vocationē.q̄ nos null' p̄cedētib⁹ merit̄ gratia sue miſatōis asciuit :cū deniq̧ occasiōes salut̄ tri buit adoptādis:cū quodā admiratōis ituemur ex cessu.q̄ ita nos nasci p̄cepit.vt ab ipsis cūabul' gr̄a nobis legisq̧ sue noticia isūderet̄:q̄ ip̄e aduersariū vicēs i nobis.p̄ solo bōe volūtat̄ assēsu eterna bti tudie ac ppetuis nos p̄mijs mūerat: cum postrēo dispēsationē sue icarnatiōis p̄ nr̄a salute suscepit. ac mirabilia mysterioꝝ suorū i cūct̄ gētib⁹ dilata uit.Sūt āt alie quoq̧ huiusmōi ꝯtēplatiōes inume re:q̄ p̄ q̄litate vite ac puritate cordis nr̄is sēsib⁹ oriū tur.qb⁹ de⁹ vel vꝛ mūdis obtutib⁹ vl' tenet̄. Quas p̄fecto nullus ppetuo retētabit i quo adhuc aliq̄d carnaliū viuit affectuū:q2 nō poteris ait dn̄s vide꞉ faciē meā.Nō.n.videbit me hō ⁊ viuet sc3 mundo huic affectibusq̧ terrenis dedit⁹.

ℭ Iterrogatio d̄ cogitationū mobilitate. ca.xvi.

Erman⁹.Quid g̃ ē qd̄ ēt nolētib⁹ imo vo g ēt nesciētib⁹ nobis ita sup̄flue cogitatiōes subtilit̄ ac latēter irrepūt.vt nō solū eas ex pellere.verū etiā itelligere ac dep̄hēdere difficulta[nō modice sit.Pōt ergo mēs aliqn̄ ab istis vacua repiri.⁊ nunq̄ huiuscemodi illusionib⁹ incursari.

ℭ Responsio quid possit mens super cogitationū statu quidve non possit. Ca.xvij.

Myses.Mētē q̄dē nō iterpellari cogitatio m nib⁹ ipossibile ē:suscipe vo eas siue respue re oi studenti possibile ē.Queadmodū igit̄ ort⁹ earū nō oimodis pēdēt a nobis:ita reprobatio vl' electio ꝯsistit i nobis.nec tn̄ ex eo q̄ dixim⁹ ipos sibile eē mētē cogitatiōib⁹ n̄ adiri.totū vl' icursui vl' ill' spiritib⁹ tribuēdū ē.q eas nobis nitunt̄ igerere: aliogn nec libeꝝ i hoie māeret arbitriū.nec i nobis staret nr̄e correctiōis idustria.S3 ē iq̧ nr̄m magna ex p̄te vt cogitationū q̄litas emēdet̄:⁊ vl' sancte ac spiritales oriāt̄ i nobis.vel terrene carnalesq̧ d̄cre scāt.Idō naq̧ freques lectio ⁊ iugis adhibet̄ medi tatio scripturaꝝ vt exide nobis spiritalis mēorie p̄ beat̄ occasio.Idcirco d̄cātatio crebra psalmoꝝ:vt assidua nobis exide subministret̄ cōpūctio. Idcir co vigiliaꝝ ac ieiūioꝝ orōnūq̧ sedulitas adhibet̄: vt extenuata mēs nō terrēa sape.s3 celestia possit ac sublimia ꝯtēplari.Quib⁹ rursū negligētia irrepēte cessantibus:necesse est vt mens vicioꝝ squalore cō creta in carnalem p̄tem corruat atq̧ declinet.

ℭ Cōparatio aquaris mole ⁊ aie. Ca.xviij.

Uod exercitiū cordis n̄ icōgrue molaꝝ sili q tudini cōpat̄:q̄s meat⁹ aq̄ru3 p̄ceps ipetu rotante prouoluit.Que nullaten⁹ quidem cessare possūt ab ope disposito aq̄rū ipulsib⁹ circūacte:i ei⁹ vo q p̄est sitū ē p̄tāte vtꝝ nā triticū malit an ordeu3 loliūve ominui.Illō naq̧ ē p̄culdubio cōmolēdū qd̄ igestū ab illo fuerit.cui opis illi⁹ cura cōmissa ē. Ita igit̄ ēt mēs p̄ vite p̄ntis icursus vndiq̧ igruēti b⁹ tēptationū torrētib⁹.q spiritalib⁹ islati neqcijs.i desincter eā circūfluūt atq̧ circūstrepūt vacua q̄dē cogitationū estib⁹ eē nō poterit:q̄les vo vel admit tere vel pare sibi debeat.studij ac diligētie sue p̄ui debit idustria.Si eni vt dixim⁹ ad sāctarū scriptu rarū meditationē iugiter recurram⁹.ac mēoriā no strā ad recordationē sp̄ualiū rerū ⁊ ꝯsideriū p̄fectō nis.sp̄eq̧ future btitudinis erigam⁹:necesse ē vt or te cogitatōes exide spiritales i his q̄ meditati sum⁹ mētē faciāt imorari.Sin vo desidia seu negligētia supati.vicijs ⁊ ociof̄ ꝯfabulatiōib⁹ occupemur.seu curis mūdanis ⁊ supfluis solicitudinib⁹ iplicemur ꝯsēquēter exide velut q̄dā zizanioꝝ species genera ta.opationē quoq̧ nr̄o cordi noxiā ministrabit.⁊ s̄m sniā3 dn̄i saluatoris vbi fuerit thesaur⁹ opm seu itē tiōis nostre.ibi ⁊ cor nr̄m necessario permanebit.

ℭ De tribus cogitationum nostrarum p̄ricipijs. Capitulum. .xix.

Llud sane p̄ oib⁹ nosce debem⁹ tria cogita i tionū nr̄arū esse p̄ncipia.i.ex deo.ex diabo lo.⁊ ex nobis.Ex deo q̄dē sūt cū sp̄ūsācti illustratiōe nos visitare dignat̄.erigēs nos ad subli miorē p̄fectū.⁊ i qb⁹ vl' min⁹ acq̄siuim⁹.vel desidiose agētes supati sum⁹.saluberria cōpūctiōe castigat:vl' cū reserat nobis celestia sacramēta ⁊ p̄positū nr̄3 ad meliores act⁹ volūtatēq̧ ꝯuertit.vt ibi cū rex assuer⁹ castigat⁹a dn̄o.libros āales istigat̄ igerere.qb⁹ mar dochei bn̄ficia recordat⁹.sūmi eū gradu honor[ex altat ac p̄tin⁹ crudelissimā sup nece gēt̄ iudee sniam reuocat.Vl' cū p̄pheta cōmēorat.Audiā qd loq̄t̄ i me dn̄s de⁹.Ali⁹ quoq̧.⁊ dixit iq̄t āgel⁹ q loq̄bat̄ in me.Vl' cū fili⁹ dei vēturū se vna cū p̄re.⁊ māsione3 apd̄ nos facturū eē p̄mittit.Et nō estis vos ingt q loqmini.s3 sp̄ūs p̄ris vr̄i q loq̄t̄ i vob[:⁊ vas electio nis:An expimētū iq̄t ei⁹q̄rit̄ q i me loq̄t̄ christ⁹.Ex diabolo vo cogitationū nascit̄ series.cū subuertere nō sā vicioꝝ oblectatōe.q̄ ēt occult̄ cōat̄ isidijs sub tilissima calliditate mala p̄ bōis fraudulēter osten tās.⁊ trāsfigurās se nobis i āgelū lucis.Vt cū euan gelista dicit.Et cena facta cū diabol⁹ ia3 misisset in cor iude simōis scarioth vt traderet dn̄3.Et iteru3 post bucellā iq̄t itroiuit i illū sathanas.Petr⁹ quo q̧ ad ananiā.q̄re ait tēptauit sathanas cor tuū mēti ri te sp̄ūisācto.Et illō qd̄ m̄lto āñ p ecclesiastē p̄di ctū legim⁹.Si sp̄ūs p̄tātē h̄ñt ascēderit sup te.locū tuū ne dimittas.Illō quoq̧ qd̄ dr̄ ad deū ꝯ achab i q̄rto regū lib.ex p̄sona sp̄ūs imūdi:egrediar ⁊ ero sp̄ūs mēdax i ore oi3 p̄phetaꝝ ei⁹.Ex nob āt oriūt̄ cū naturaliter ea que gerimus vel gessimus.vel au dim⁹ recordamur.De qb⁹ btūs dauid.Cogita ui iquit dies āntiquos ⁊ ānos eternos i mente habui

z meditatus sum nocte cum corde meo. z exercitabar z scopebam spiritu3 meu3. Et iterū. Domin⁹ scit cogitatiões hoim qm̄ vane sūt: z cogitatões iustoru3 iudicia. In euangelio quoq3 dn̄s ad pharíseos: qd cogitat̄ mala in cordibus vestris.

¶ De discernēdis cogitatōib⁹ ad similitudinē probabilis trapezite. Ca. xx.

Hanc igit̄ optet tripitā ratiōnē nos iugiter b obseruare. z vniuersas cogitatiões q̄ emergūt i corde nr̄o sagaci discretione discutere origines earū z cās auctoresq3 primit⁹ indagātes: vti quales nos eis p̄bere debeam⁹ ex illorū merito q eas suggerūt cōsiderare possim⁹ vt efficiamur ẜm p̄ceptū dn̄i ꝓbabiles trapezite. Quoꝝ sūma pitia est ac disciplina ꝓbare qd nā sit aurū purissimu3. z vt vulgo dr̄ obrizū. qd ve sit min⁹ purgatōe ignis excoctū. ereo quoq3 viliq3 denario. si p̄ciosū nūmisma sub colore seu idumēto auri fulgētis imitet̄. prudentissima discretione nō falli: z nō solū nūmismata tyrānorū vultū exprimētia sapiēter agnoscere: sed ēt illa q̄ sūt veri qdē regis imagie. s3 n̄ legitie figurata. pitia sagaciore discernere: deide ne qd ill'a legitimo pōdere diminutū sit cēsura trutie diligēter ingrere. Que oīa nos quoq3 debere spiritalit̄ obſuare sub figura z exēplo nois hui⁹ euangelicus ẜmo hoc exēplo ꝓposito docet: p̄mū vt qd cordib⁹ nostris irrepserit. vel si qd nobis dogma fuerit itromissū. vtꝝ nā sit diuio illo z cellesti sp̄ūsc̄ti igne purgatū. an ad iudaicā supstitionē ptinēs. seu de secularis p̄hie tumore descēdēs vt sit ad itegrū spiritalis ignis examinatiōe decoctu3. s3 in supfice tm̄ p̄ferat pietatē diligētissime pscrutemur. Qd ita poterim⁹ iplere si illud ap̄licū fecerim⁹. Nolite omni sp̄ūi credere. s3 ꝓbate sp̄ūs si ex deo sint. Quo gn̄e credendi sunt illi quoq3 decepti. q post ꝓfessionē monachi nitore sermonis. z qbusdā sunt p̄hoꝝ dogmatib⁹ incitati. q̄ p̄ma frōte pijs qbusdā sēsibus ac religiōi ꝯsonis audiētes velut auri fulgore fallentia quos semel supsicie illexerāt. velut nūmismatibus ereis falsisq3 deceptos. ꝑpetuo nudos ac miseros reddiderūt: vel ad seculi eos strepitū reuocantes. vel ad hereticos errores ac p̄sūptiones tumidas ptrahētes. Qd etia3 achan i libro iesu naue legim⁹ fuisse ppessū. q de castris allophiloꝝ r̄gulā aureā ꝯcupiscēs. atq3 furat⁹ anathemate illorū pcuti atq3 eterna morte meruit ac maledictiōe dānari. Scdo solicite nos explorare cōueniet ne aureo purissimo scripturarū praua iter p̄tatio coaptata. metalli preciositate nos fallat. In quo ēt dn̄o saluatori callidissim⁹ diabol⁹ velut hoi simplici tēptauit iponere: dū ea q̄ generalit̄ sūt sup oim iustoꝝ psonis exposita maliuola iterp̄tatione corrūpēs specialr̄ huic q angeloꝝ custodia nō egebat conat̄ aptare dicens: qr angel' suis mā. de te. vt custo. te i oi. vijs tuis. i ma. porta. te ne vnq̄ offē. ad la. pe. tuū. preciosa. s. eloqa scripturaꝝ callida assūptiōe ꝯuertēs. z ad ꝯ̄riū noxiūq3 sensū detorquens. vt imaginē tyrānici vult⁹ sub colore nobis auri fallēt obijciat: siue cū paracaraximis nos cōat̄ illudere quoddā. s. pietat̄ op⁹ admonēs affectādū: qd nō de legitia senioꝝ ꝑcedēs moneta. sub p̄textu v̄tutū ducit ad vicia: vel imoderat̄ ꝯpetētibusq3 ieiunijs seu vigilijs nimijs. vl̄ orōnib⁹ ipoꝛtunis. vel icōgrua lectōe decipiēs ad noxiū ptrahit finē: vl̄ cū itercessiones ac visitatiōes pias psuadet ipēdere. qb⁹ nos ab spiritalib⁹ monasterij claustris. z secreto amice qet̄ excutiat: solicitudies ēt curasq3 suscipe religiosarū ac destitutaꝝ suggerit femiaꝝ. vt huiusmōi laqueis monachū inextricabilr̄ viciat. ac pniciosaꝝ solicitudinū occupatōe distēdat: vl̄ certe cū desiderare sanctū clericat⁹ officiū sub p̄textu edificatiōis multoꝝ z amore lucri spiritalis istigat. p qd nos ab hūilitate ꝓpositi huius. ac districtōe diuellat. Que oīa cū sint nr̄e saluti ꝓfessiōiq3 ꝯ̄ria: tn̄ velamie quodā misericordie ac religiōis obtecta. facile iperitos icautosq3 decipiūt. Imitant̄ eni3 nūmismata veri regis qr videt̄ ad p̄sēs plena pietat̄: s3 nō sunt a legitimis monetarijs. i. ꝓbat̄ z catholicis patribus figurata. nec de cardinali: ac de publica collatōis eoꝝ ꝓdeūt officia: s3 furti fraude demonū fabricata. nō sine detrimēto ipitis qbusq3 z ignorātib⁹ igerūt̄. Que q̄uis vtilia seu necessaria videat̄ ad p̄sēs. tn̄ si soliditatib⁹ ꝓfessiōis nr̄e icipiāt p⁹ hoc ēē ꝯ̄ria. z totū quodāmodo corp⁹ nr̄i labefactare ꝓpositi. tāq̄ necessariū qde3. s3 scādalizans mēbrū. z qd dextre manus vel pedis agere videat̄ officiū ꝓijci a nobis atq3 abscidi salubre ē. Sati⁹. n. ē absq3 vni⁹ p̄cepti mēbro. i. opatiōe vel fructu: i ceteris sanū firmūq3 durare z tāq̄ debilē itroire i regnū dei. q̄ cū soliditate mādati icidere i aliqd scādalū. qd pniciosa ꝯsuetudie separās nos a districtionis regula. atq3 arrepti ꝓpositi disciplia. iducat i tale dispēdiū. qd neq̄ futura detrimēta ꝯpēsās. oīs p̄teritos fruct⁹ totūq3 opationis nr̄e corp⁹ gehēne faciat ignib⁹ ꝯcremari. De generib⁹ istiusmōi illusionū ēt i ꝓuerbijs elegāt exprimit̄. Sūt vie q̄ videt̄ recte ēē viro: nouissima aūt earū veniēt i pfūdū iferni. Et iteꝝ. Malignus nocet cū se cōmiscuerit iusto. i. diabolus decipit cū fuerit colore sācitat̄ obtect⁹. Odit aūt sonum tutele. i. discretōis vi: q̄ de senioꝝ v̄bis ac monitiōe procedit.

¶ De illusione abbatis Johannis. Ca. xxi.

Qua quo etiā abbatē nup Johānē: q lyco cō i morat̄ cognouim⁹ fuisse illusū. Nā cū hausto corpore atq3 defecto. ꝑceptionē cibi biduano ieiunio distulisset accedēti ei ad refectionem die postero veniēs diabolus i figura ethiopis tetri pueri. atq3 ad eius genua ꝓuolut⁹ idulge iqt mihi. qr ego tibi hūc laborē idixi. Itaq3 ille vir tant⁹ z discretiōis rōne pfect⁹ sub colore ꝯtinētie icōgruēter exercitate. itellexit se ob hoc calliditate diaboli circūuētū. taliq3 distētū ieiunio. vt lassitudinē nō necessariā imo ēt spiritui nociturā. fatigato corpori supponeret: paracaraximo scilicet illusus nūmismate. dum in illo veri regis imaginem veneratus. parum discutit non illud esse legitime figuratum. Ultima

vero obſuatio huius probabilis trapezite.quam d̄ iquiſitiōe pōderis eē predixim⁹:taliter a nobis iple bitur.ſi qcquid agēdū cogitatio noſtra ſuggerit.oī ſcrupulo retractātes.atq3 i nr̄i pectoris trutina col locantes.eqlibratiōe iuſtiſſima ppēdam⁹:an plenū ſit honeſtate cōmuni:an tiore dei ſit graue:ſi itegrū ſēſu:ſi hūana oſtētatiōe:aut aliqua nouitatis iſolen tieq3 preſūptiōe nō leue:ſi meriti eius pondus ina nis cenodoxie nō iminuerit vel ariſerit glīa.Et ſic ea ꝑtin⁹ ad publica appēdētes examia.i.ad ꝓphe tarū ꝛ apoſtoloꝝ act⁹ ac teſtimōia conferentes.illo rūq3 exēplis cōparātes:ꝛ quodāmodo cōtraria ea lāce pēſantes.vel tāq̄ itegra atq3 pfecta illiſq3 colli brātia ſuſcipiam⁹.vl' tāq̄ iperfecta atq3 dānoſa:nec illoꝝ pōderi ꝯſonātia omni cautione vitemus.

¶ De q̄dripartita diſcretiōis ratione. Ca.xxij.

Rit ergo hoc q̄dripartito quo dixim⁹ mō necessaria nobis iſta diſcretio.i.vt primu3 materia nos auri veri ſeu fucati fallētiſq3 nō lateat:ſecūdo.vt has eaſdē cogitatiōes q̄ mētiū tur opera pietat̄.tāq̄ adulterina nūmiſmata ꝛ pa racaraxia reprobem⁹:vtpote q̄ falſā imaginē regis nō legitie ſignata cōtineāt:vel illa que i auro p̄cio ſiſſimo ſcripturaꝝ vicioſo ꝛ heretico ſēſu.nō veri re gis ſed tyrāni p̄ferūt vultū.ſimilit̄ diſcernētes reſu tare poſſim⁹.ſiue illa quoꝝ pondus ac p̄ciū erugo vanitat̄ arrodēs exagio ſeniorū cōgruere n̄ ſciuit. vt nūmiſmata leuia atq3 dānoſa.minuſq̄ pēſantia recuſemus.ne i illud icidētes qd̄ obſuare tota vtu te p̄cepto dn̄i cōmonemur.cūctis laboꝝ nr̄oꝝ ſti pēdijs meritiſq3 d̄ſraudemur.Nolite theſaurizare vobis theſauros i terra.vbi erugo ꝛ tinea demolit̄: ꝛ vbi fures effodiūt ꝛ furātur.Quicqd.n.cōtēpla tione hūane glīe fecerim⁹.in terra nos theſaurizare ſm dn̄i ſniam nouerim⁹:ꝛ ꝯſequēter illud velut hu mi recōdimus.atq3 i terrā defoſſū:vel diuerſ' demo nijs depopulādū vel edaci cēodoxie erugie ꝯſumē dū:ſeu ſupbie tinea deuorādū.vt ad nullā recōdē tis vtilitatē lucrūve ꝓſiciat.Oēs igit̄ cordis nr̄i re ceſſus iugit̄ ꝑſcrutādi ſūt ꝛ aſcēdētiū i eos veſtigia idagatiōe ſagaciſſima retractāda.ne qua forte itel lectual' ibidē beſtia.vl' leo.vl' draco ptrāſiēs pnicio ſa veſtigia latēter ipreſſerit:qb⁹ acceſſus ēt ceteris i abdita pectoris nr̄i p cogitationū negligētiā pre beat̄.Et ita p ſingulas horas atq3 momēta terrā cordis nr̄i euāgelico aratro hoc ē:iugi dn̄ice crucis recordatiōe ſulcātes vel noxiarū ex nobis ferarū cu bilia.vel virulētoꝝ ſ'pētiū examiare latibula atq̄ ex trudere poterimus.

¶ De ſmōe doctoꝝ ſ3 audiētiū meritū.ca.xxiij.

D hec obſtupefactos nos ituēs ſenex.ꝛ ad v̄ba narratiōis ſue iexplebili ardore ſuccē ſos ꝓ admiratiōe d̄ſiderij nr̄i paulīſp ſmōe ſuſpēſo.ruſus addidit.Qm̄ nos o filij ad diſputa tionē tā lōgā vr̄a ſedulitas ꝓuocauit:ꝛ ignis qdam collatiōi nr̄e feruētiores ſēſus p vr̄o deſiderio ſub miniſtrat.vt ex hoc ēt ipſo maniſeſte ꝯtēpler i veri tate vos pfectiōis ſitire doctrinā.volo vobis adhuc ſup diſcretionis eximietate vel grā q̄ inter cūctas v̄ tutes arcē ac p̄matum tenet.pauca diſerere .excellē tiāq̄ eius ꝛ vtilitatē nō ſolū quotidianis exēplis.ſ3 ēt antiqs patrū ꝯſultatiōib⁹ ac ſētētijs approbare. Frequēter nāq̄ memini nōnullis huiuſmodi ſmo nē cū gemitu lachrymiſq̄ poſcētib⁹:me quoq̄ aliqd eis doctrie ꝯferre cupiētē nullaten⁹ potuiſſe:ꝛ ita in me nō ſolū ſēſus.verū etiā ip3 eloqu3 d̄ſeciſſe.vt nō iuenirē quēadmodū eos.vel cū leui cōſolatiōe dimit terē.Quib⁹ idicijs euidēter agnoſcit̄ dn̄i grā3 ꝓ me rito ac deſiderio audiētiū diſputātib⁹ aſpirare ſmo nē.Quē qꝛ breuiſſimū iſtud qd̄ ſupeſt noctis ſpatiū nō occurrit explere:idulgētes illō poti⁹ qeti corpo ree cui neceſſe ē totū ꝯſolui.ſi id qd̄ modicū ē fuerit d̄ negatū.plenū narratiōis ordinē itegro futuri diei ſeu noct̄ examī reſuem⁹.Decet nanq̄ diſcretonis optioſ ꝯſultores.i h̄ p̄mū pateſacer̄ ſue mēt̄ iduſtriā ꝛ vtr̄ ſint vl' q̄ant ei⁹ capaces eē h̄ idicio ac patiētia ꝯprobare vt de illa q̄ moderatiōis generatrix ē vtu te tractātes.neq̄ viciū qd̄ ipi ꝯtrariū ē nimietat̄ i currāt vi rōnis ac nature ei⁹.q̄ vbiſ excolūt:effectu atq̄ ope violārēt.In h̄ ḡ nob' diſcretiōis bono d̄ q̄ q̄ tū dn̄s dederit adhuc idagat̄ diſpōim⁹.p̄mit⁹ ꝓſit.vt nos de ipſi⁹ excellētia ꝛ moderatiōe:q̄ p̄ma eidē vt⁹ i eē cognoſcit̄ diſercēres.diſputatiōis quoq̄ vl' tēpoꝝ modū nō pmittat excedere.His itaq̄ btūs moiſes collatiōi nr̄e dās finē.adhuc nos auidos.ac d̄ ſuo ore pēdētes deguſtare ſōnū paulīſp hortat⁹ ē.hiſdē ipis qb⁹ iſidebam⁹ pſiathijs admonēs icumbere.embri mijs parit̄ capiti nr̄o ceruicaliū vice ſuppoſitis que groſſiorib⁹ papyris i lōgos graciles̄q̄ faſciculos coa ctis.ſexqpedali iteruallo mollit̄ nexa.nūc qdē hūil limū ſedile ad ſcabelli vicē.frib⁹ i ſynaxi ꝯſedētib⁹ p̄ ſtāt.nūc v̄o ſubiecta ceruicib⁹ dormiētiū p̄bēt capiti nō nimie durū.ſ3 tractabile aptūq3 fulcimētu3.Ad quos monachorū vſus hec idcirco.vel maxie opor tuna habent̄ ꝛ cōgrua.q̄ nō ſolū ſint aliq̄tēus mol lia.paruoq3 ꝛ ope reparēt̄ ꝛ p̄cio.vtpote paſſi3 pa pyro emergēte.p nili fluminis ripas quā cuiq3 vo lēti in vſu3 aſſumere nemo ꝓhibeat deſecare:ſ3 etiā q̄ ad remouēdū ea.ſeu cu3 neceſſe fuerit ad mouen dū habilis materia eſt.fūgide leuiſq3 nature.Atq3 ita p̄cepto ſenis tādē3 ſum⁹ ad guſtationē ſōni one roſa cōpoſiti qete.tā digeſte collatiōis iflāmati gau dio.q̄ repromiſſe diſputatiōis expectatione ſuſpēſi.

¶ Explicit Collatio pria Abbatis Moiſi d̄ mo nachi deſtinatione vel fine.

¶ Incipit ſecunda collatio Abbatis Moiſi de diſcretione. Cap.i.

Eguſtato itaq̄ matutino ſopo re cum ortum illud tandem no bis claruiſſe gaudentes .repro miſſam narrationem repoſcere cepiſſemus: beatus moiſes ita

exorsus est. Cū videam vos tāti desiderij ardore inflāmatos. vt ne ipsum quidem paruissimū quietis momentum quod spiritali collationi subtrahēs refectiōi carnis maluerā deputare. ad requiem credā vestri corporis ꝓfecisse: mihi quoqȝ hūc vrm cōsideranti feruorē solicitudo maior iuehitur. Necesse est enī etiā me ī ꝑsoluēdo debito. tāto maiorem deuotiōis curā gerere: quāto vos attētius video illud expetere. ꝓꝫ illā sententiā. Si sederis cenare ad mensā potētis. sapiēter intellige q̄ apponūtur tibi: et immitte manū tuā. sciens q̄r ad talia te oportet preparare. Quāobrē de bono discretiōis eiusqȝ virtute dicturi. in quā sermo nocturne collationis īgressus finē nostre disputatiōi dedit. cupio vobis eius excelētiā patrū primo cōsignare sententijs: vt cū patuerit. quid de illa senserit. vel pronūciauerint maiores nostri. tū prolatis tā antiquis multorū q̄ recētibus ruinis et casibus qui pro eo ꝙ minus eā fuerant assecuti ꝑnicioso deiecti sunt lapsu inq̄tū possumus vtilitates eius et cōmoda retractem⁹: q̄bus discussis queādmodū excolere eā atqȝ expetere debeamus: cōsiderātes meriti eius. et gratie pōdus efficacius istruamur. Est enī nō mediocris quedam vꝛtus. nec q̄ hūana passiꝫ valeat industria cōprehendi nisi diuino fuerit munere gratiaqȝ collata. Siquidē iter nobilissima spūssancti dona: hāc quoqȝ ita legimus ab ap̄lo numerari. Alij dat̄ ꝑ spm̄ s̄mo sapie. Alij s̄mo scie s̄m eūdem spiritū. Alij fides ī eodē spiritu. Alij gratia sanitatū ī vno spū. Et post pauca. Alij discretio spirituū. Deinde cōpleto om̄i catalogo spiritaliū charismatū infert. Om̄ia autē hec operatur vnus atqȝ idē spiritus: diuidens singulis prout vult. Videtis ergo nō terrenū. nec paruū esse discretionis munus: sed diuine gratie largitatem: quā nisi monachus omni intētiōe fuerit assecutus. et ascēdentiū in sese spirituū discretionem certa ratione possederit: necesse est eū velut in nocte ceca tetrisqȝ tenebris oberrantē. nō solū in ꝑniciōsis foueis preruptisqȝ concidere: sed etiā in planis ac directis itineribus freq̄ter offendere.

¶ Quod discretio sola conferat monacho: et disputatio super hoc abbatis Antonij.

Capitulum. .ij.

Memini igitur quondā in ānis adhuc puericie cōstitutus ī partibus thebaidos vbi beat⁹ Antonius morabatur: seniores ad eū perfectiōis inquirende et collationis huius gratia cōuenisse. Cūqȝ a vespertinis horis vsqȝ ad lucē fuisset ꝓtracta collatio: questionē hāc maximū noctis spaciū cōsumpsit. nam diutissime querebatur que nā virtus vel obseruantia monachū possit a diaboli laqueis ac deceptionibus custodire sēper illesū. vel certe recto tramite firmoqȝ gressu ad perfectionis culmē perducere. Cunqȝ pro captu mentis sue vnusq̄sqȝ sniam suā ꝓferret ī mediū: et alij quidē hoc in ieiuniorū vigiliarūqȝ studio collocarent. ꝙ his videlicꝫ extenuata mens. ac puritatem cordis et corporis assecuta. deo facilius vniret: alij ī nuditate et cōtemptu vniuersarū rerū. quibus mēs si penitus exueretur. tāqȝ nullis deinceps retinētib⁹ laqueis ad deū expeditior perueniret: alij anachoresin necessariā. i. remotionē et heremi secreta censerent: in qua cōmanens quis. familiarius interpellare deū eiqȝ possit peculiarius inherere. nōnulliqȝ in primis sectāda charitatis. i. hūanitatis officia definirēt. que pio erga fratres et peregrinos studio susceptionis īpenditur: ꝙ his duntaxat officijs regna celorū daturū se dn̄s in euāgelio. velut specialius repromittat dicens. Venite benedicti patris mei. possidere paratū vobis regnū a constitutiōe mundi. Esuriui enī et dedistis mihi mādūcare. Sitiui: et dedistis mihi bibere. et c̄. Cunqȝ in hūc modū diuersis virtutib⁹. aditū certiorē ad deū parari posse decernerēt. essetqȝ noctis maximū tēpus hac inq̄sitione cōsumptū: itulit demum beatus Antonius. Omnia quidē hec que dixistis necessaria sūt et vtilia sitiētibus deū. atqȝ ad deū cupientib⁹ peruenire: sed his principalē tribuere gratiā nequaqȝ nos ī numeri multorū casus et experimenta permittunt. Nā quosdam sepenumero acerrime ieiunijs seu vigilijs incubantes. ac mirifice in solitudine secedentes. priuationē quoqȝ omniū facultatū ita sectantes. vt ex ipsis ne vni⁹ q̄dē diei victū sibimet vnūqȝ denariū superesse paterent: hūanitatis ēt studia tota deuotiōe cōplētes. ita vidimus repēte deceptos vt arreptū opus nō potuerit cōgruo exitu terminare: sūmūqȝ feruorē et cōuersationē laudabilē detestabili fine clauserint. Quāobrē q̄d pricipaliter ducat ad deū manifeste poterimus agnoscere. si ruine ac deceptionis illorum causa diligentius a nobis fuerit indagata. Illis nāqȝ cū exuberarēt predictarum opera virtutū. discretio sola deficiēs vsqȝ ad finem ea durare nō sinit. nec enī alia lapsus eorū cā deprehēditur. nisi q̄d minus a seniorib⁹ nostris instituti. nequaqȝ potuerūt rationē discretionis huius adipisci. que pretermittēs vtranqȝ nimietatem. via regia monachū docet sēper icedere: et nec dextera vꝛtutū ꝑmittit extolli. i. feruoris excessu ꝯtinentie iuste modū trāscendere. nec oblectatū remissione deflectere ad vicia sinistra concedit: hoc est sub pretextu gubernandi corporis cōtrario spiritus tepore lētescere. hec nanqȝ est discretio que oculus et lucerna corporis in euangelio nuncupatur. s̄m illā sniā saluatoris. Lucerna corporis tui est oculus tuus: ꝙ si oculus tuus simplex fuerit. totum corpus tuū lucidū erit. Si autē oculus tuus nequā fuerit. totum corpus tuū tenebrosū erit: eo ꝙ ipsas cogitationes hominis vniuersas actusqȝ discernens cuncta que gerenda sunt peruideat atqȝ perlustret. que si ī homīe neqȝ fuerit idest nō vero iudicio et sciētia cōmunita. seu quolibet errore ac presumptione decepta. totū corp⁹ nostꝝ faciet tenebrosū: hoc ē oēs aciē mentis actusqȝ nr̄os reddet obscuros: cecitate. s. viciorū et ꝑturbationū tenebris īuolutos. Si. n.

inquit lumē qđ in te est tenebre sūt. tenebre ipe q̄te erūt. Nulli nāq3 dubiū est errante iudicio cordis ⁊ ignoratiōis nocte possesso. cogitatiōes quoq3 ⁊ opera nostra que ex discretiōis deliberatione descēdūt. maioribus peccatoꝝ tenebris implicari.

Ⲥ De errore saulis ⁊ achab quo p discretionis iperitiam sunt decepti. Cap. iij.

Eniq3 ille qui p̄mus ad regnandū populo
d israel iudicio dei p̄elect⁹ ē. q2 hūc discretionis oculū neq̄q̄ habuit. velut toto corpore tenebrosus effectus. etiā ipso regno tradito sibi meruit spoliari: dū lucerne hui⁹ tenebris atq3 errore deceptus. acceptabiliora deo sacrificia sua q̄ p̄cepti samuel' obiā iudicauit: atq3 eū ex illa magis pre offēsionē incurrere fecit. ex qua repropiciandā sibi diuinā sperauerat maiestatē. Huius iquā discretionis ignoratio achab regē israel post illius sublimissimi triūphi victoriā q' ei fuerat dei fauore cōcessus credere persuasit meliorē esse misicordiā suā q̄ executionē seuerissimi p̄cepti. ⁊ quēadmodū sibi videbat crudelis iperij. Qua cōsideratiōe mollitus dū mauult cruētā victoriā clemētia tempare: ob indiscretā miscōiā velut toto corpore reddit⁹ tenebrosus irreuocabili morte damnatur.

Ⲥ Que de bono discretionis in scripturis sanctis referantur. Ca. iiij.

Ec ē discretio q̄ nō solū lucerna corporis
b sed etiā sol ab apostolo nūcupat: ẜm illud. Sol nō occidat sup iracundiā v̄rā. Hec ēt vite nostre gubernatio dr: ẜm illud. Quib⁹ nō ē gubernatio cadūt vt folia. Hec ɔsiliū rectissime nominat. sine quo nihil agere omīo scripture auctoritate pmittimur: ita vt ne ipsū quidē spiritale vinū. i. gaudiū qđ letificat cor homis sine ipsius sinamur moderatiōe pcipere: ẜ3 illud. Cū cōsilio omnia fac: cū cōsilio vinū bibe. Et iterū. Sicut ciuitas muris diruta ⁊ nō circūdata: sic ē vir q nō cū cōsilio aliquid agit. Cuius puatio q̄ pniciosa sit monacho. testionij huius exēplū ac figura declarat: dirute eū ac sine muris cōparās ciuitati. In hac sapiētia. i hac intellectus sensusq3 cōsistit: sine qb⁹ nec interior nostra edificari domus nec spirituales poterunt diuitie cōgregari: ẜm illud. Cū sapiētia edificat dom⁹ ⁊ cū intellectu iterū erigit: cū sensu iplent cellaria oībus diuitijs p̄ciosis ⁊ bonis. hic iquā est solidus cibus q nisi a pfectis tātū ac robustis assumi non poterit: ẜ3 illud. Perfectorū aūt est solidus cib⁹ eorū q p cōsuetudine exercitatos hn̄t sensus ad discretionē boni ac mali. Que itantū vtilis nobis ac necessaria cōprobat. vt etiā v̄bo dei eiusq3 virtutibus coaptetur: ẜ3 illud. Viuus ē eni dei sermo ⁊ efficax ⁊ penetrabilior oī gladio ancipiti. ⁊ ptingens vsq3 ad diuisionē anīe ac spiritus. cōpagū quoq3 ⁊ medullarū. ⁊ discretor cogitationū ⁊ itētionū cordis. Quibus manifestissime declarat. nullā sine discretionis gratia pfecte posse vel pfici vel stare virtutē. Et ita tā beati antonij q̄ vniuersorū sentētia diffinitū est.

discretionē eē q̄ fixo gradu itrepidū monachū pducat ad deū. predictasq3 v̄tutes iugit ɔseruet illesas: cū qua ad cōsūmatiōis excelsa fastigia miore possit fatigatiōe cōscendi: ⁊ sine qua multi etiā ,ppēsius laborātes. pfectiōis nequerit culmē attigere. Omniū nnaq3 v̄tutum generatrix: custos: moderatrixq3 discretio est.

Ⲥ De morte heronis senis. ca. v.

Ut hāc eandē diffinitionē antiquitus a
e sancto antonio ⁊ ceteris patrib⁹ ,pmulgatā. recēs quoq3 sicut ,pmisim⁹ cōfirmet exēplū: recolite id qđ nup gestū oculorū v̄rorū vidistis obtutibus: senē videlicet heronē āte paucos admodū dies illusiōe diabolica a sūmis ad ima delectū. quē qnqginta ānis i hac heremo cōmoratū. singulari districtiōe rigorē cōtinentie tenuisse cognoscim⁹. ⁊ solitudinis secreta vltra oēs hic cōmorātes miro feruore sectatū. Hic igitur quo pacto q̄ve ratiōe p⁹ tātos labores ab isidiatore delusus: grauissimo corruēs lapsu cūctos i hac heremo ɔstitutos luctuoso dolore pcussit. Nōne q2 min⁹ discretiōis v̄tute possessa suis diffinitiōib⁹ regi q̄ cōsilijs vel collatiōib⁹ fratrū atq3 institutis maioꝝ maluit obedire. Sīqdē tāto rigore imutabilē ieiunij ɔtinētiā semp exercuit ⁊ solitudinis cellesq3 ita iugiter secreta sectat⁹ est. vt ab eo partipatione ieiūdi cū fraternitate cōuiuij. nec veneratio qdē diei pascalis aliquādo potuerit obtinere. In qua fratrib⁹ cūctis ,p āniuersaria solēnitate i ecclesia retentis. solus nō potuit aggregari: ne quātulūcūq3 pceptione leguminis parui a suo videretur ,pposito relaxasse. Qua presūptiōe deceptus angelū sathane velut angelū lucis cū sūma veneratiōe suscipiēs. eiusq3 p̄ceptis ,pno obediēs famulatu. semetipsū in puteū. cuius ,pfūditatē oculorū nō attingit ituitus p̄cipitē dedit: de angeli videlicē sui spōsione nō dubitās. q eū ,p merito v̄tutū ac laborū suoꝝ neq̄q̄ posse firmauerat vlli iam discrimini subiacere. Cuius rei fidē v̄t experimēto sue sospitatis euidētissime cōprobaret. supradicto se puteo nocte itēpesta illusus iniecit: magnū. s. virtutis sue meritū ,pbaturus. cū inde exisset illesus. De quo igenti fratrū labore cū pene iā exāguis fuisset extractus vitā die tertia finiturus. q3 his deteri⁹ est. ita in deceptionis sue obstinatione pmāsit. vt ei ne experimēto qdē mortis sue potuerit persuaderi. q3 fuisset demonū calliditate delusus. Quāobrē ,p meritis laborū tantorū ⁊ ānoꝝ nūerositate qua i heremo perdurauit. hoc miseratiōe ⁊ hūanitate sūma. ab his q eius cōpatiebantur exitio. vix a presbitero abbate Paphnutio potuit obtineri: vt nō inter byothanatos reputatus. etiā memoria ⁊ oblatione pausantiū iudicaretur indignus.

Ⲥ De ruina duorum fratrum ob discretionis imperitiam. Ca. vi.

Uid dicā de illis duōb⁹ fratrib⁹ qui habi
q tantes vltra illā heremū thebaydos. vbi quōdā fuerat beatus antoni⁹ cōmoratus: minus cauta discretiōe pmoti. eūtes p extētā solitudinem

tudinis vastitatē.nullā esca penitꝰ sumere decreuerunt nisi quā p semetipm dominꝰ illis pstitisset. Cūq errantes eos p deserta ꝛ deficientes iā fame cōperissent a longe mazices qdam.que gens cunctis pene nationibꝰ feris imanior atq crudelior est:nō.n. eos ad effusionē sanguinis vt nōnullas gentes desideriū prede.sz sola ferocitas mentis instigat:eisq cōtra naturā feritatis sue cū panibꝰ occurrissent.vnus ex eis subueniēte discretione velut a dño sibi porrectos.cū gaudio ꝛ gratiaꝝ actiōe suscepit.reputās escā sibi diuinitꝰ ministrari:nec sine deo factū vt hi q semp hominū cruore gauderēt.deficientibꝰ iā ac tabescentibꝰ vite substātiā largirent:alius vero recusans cibū velut ab homine sibi oblatū inedie defectiōe cōsumptus est. Quorū licet initia ex reprehensibili psuasione descenderint.vnꝰ tamē subueniente discretiōe id qd temere incauteq ɔceperat emēdasse agnoscit:alius autē in stulta psumptiōe pdurans a c penitꝰ discretiōis ignarus.mortē quā dominus auertere voluit sibipi cōsciuit. nequaq credens diuino instinctu factū q imitis populꝰ ppie feritatis oblitus panes eis pro gladijs obtulissent.

Ꝋ De alterius illusione quam p impitiam discretionis incurrit. Cap.vij.

Quid etiam de illo cōmemorē cuiꝰ nominis qr adhuc supest nolumus facere mentionē.qui dū longo tēpore demonē i angeli suscepit claritate.reuelationibꝰ eius inumeris sepe deceptus credidit internunciū eē iustitie. Nā exceptis his etiā p omnes noctes in cella eiꝰ lumen absq vllius lucerne pbebat officio. Ad extremū iubet ab ipso.vt deo filiū suū q cū eodē pariter cōmanebat.deuotus offerret:vt hoc scilicet sacrificio abrahe patriarche meritis in nullo iueniret iferior. Cuius intantū est credulitate seductꝰ.vt hoc cōfestim paricidiū opere pfecisset:nisi eū vidēs puer cultrū extra cōsuetudinē acuēdo pparare.ꝛ vincula qbus eū velut oblaturus ad imolandū ɔstringere disponebat ingrere psagio sceleris futuri perterritus.e cella cōcitus aufugisset.

Ꝋ De lapsu ꝛ deceptione monachi mesopotamei. Capitulum. viij.

Longū est deceptionē illius quoq monachi mesopotamei pcurrere.q in illa puincia ppaucis imitabilē exhibens cōtinētiā.quā p annos multos singularit incella retrusus exegerat:ita est ad extremū diabolicis reuelationibus somnijsq delusus.vt post tantos labores atq virtutes qbus omnes monachos ibidē residētes excesserat.ad iudaismū ꝛ circūcisionē carnis lapsu miserabili fuerit deuolutꝰ:eo q illi solita visione qua volens eū ad credulitatē future deceptionis illicere.verissima queq mltro tēpore diabolus velut veritatis nūciꝰ reuelarat:ostēderat demū christianū populū vna cū pricipibꝰ religiōis ac fidei nostre apostolis.s.atq martyribꝰ tenebrosū ac tetrū omniq macie tabidū atq deformē.ꝛ ecōtra iudeorū populū vna cū moyse patriarchis atq pphetis summa tripudiātē leticia.ꝛ splendidissimo lumie choruscātē.ac pinde suadēs si mallet meriti ac beatitudinis illoꝝ particeps fieri.circūcisionē quoq suscipe festinaret. Horꝝ pfecto tam lugubrit nemo fuisset illusus.si ratione discretiōis huiꝰ asseq laborasset. Quāobrē in quātis pniciosū sit discretiōis grāz nō hre.multoꝝ cesus ꝛ expimēta declarant.

Ꝋ Interrogatio d agrēda vera discretiōe. Ca.ix.

Germanꝰ. Et nouellis exēplis ꝛ testionijs antiquoꝝ satis abunde ppatuit discretiōē fontē quodāmodo atq radicē cunctaꝝ esse virtutū. Quomō ergo acqri debeat cupimꝰ nobis exponi.aut queadmodū vtrū vera ꝛ ex deo an falsa ꝛ diabolica sit possit agnosci:vt sm illā euāgelicā quā supiore tractatu diseruisti parabolā qua iubemur fieri pbabiles trapezite.nūmismati impssā veri regis imaginē puidentes dephendere valeamus q nō desit in moneta legitima figuratū:atq illud sicut vulgari vsus verbo hesterna collatione dixisti tanq paracaraximū reprobemꝰ.illa instructi peritia quā satis copiose ꝛ itegre psequutꝰ habere spiritalē atq euāgelicū trapezitā debere signasti. Quid.n. pderit virtutis eiꝰ ꝛ gratie merita cognouisse.si queadmodū debeamus expetere eā vel acqrere nesciamus.

Ꝋ Responsio quemadmodū possideatur vera discretio. Ca.x.

Moises. Vera inqt discretio nō nisi vā humilitate acqrit. Cuiꝰ hūilitatis nō ficte hec erit pria pbatio.si vniuersa nō solū que agenda sunt sz ēt q cogitant senioꝝ refuent examini:vt nihil qs suo iudicio credēs illoꝝ p oia diffinitionibꝰ acqescat:ꝛ qd bonū vel malū debeat iudicare eoꝝ traditiōe cognoscat. Que istitutio nō solū p verā discretiōis viā iuuenē recto tramite docebit icedere.verū ēt a cūctis fraudibꝰ ꝛ insidijs inimici sbuabit illesū. Nullatenꝰ.n.decipi poterit qsq n suo iudicio sz maioꝝ viuit exēplo. Nec valebit ignorationi eiꝰ callidꝰ hostis illudere.q vniuersas cogitationes i corde nascētes pniciōsa verecundia nescit obtegere:sz eas maturo examie seniorū vel reprobat vel admittit. Illico nāq vt patefacta fuerit cogitatio maligna marcescit:ꝛ anteq discretōis iudiciū pferat.serpens teterrimus velut e tenebroso ac subterraneo specu virtute ɔfessionis ptractꝰ ad lucē ꝛ traductꝰ quodāmō ac dhonestatꝰ abscedit. Tā diu.n.suggestiōes eiꝰ noxie dñant i nobis qdiu celant i corde. Et vt virtutē snie huiꝰ efficaciꝰ colligatis.referā vobis abbatis serapiōis factū:qd ille iunioribꝰ solebat istructiōis gratia frequent inferre.

Ꝋ Verba abbatis serapiōis ꝛ d marcore patefactarū cogitationū.ꝛ de piculo ppie cōfidētie. Ca.xi.

Cum adhuc essē puerulꝰ inqt ꝛ cū abbate theōa cōmanerē:hec mihi fuerat inimici ipugnatiōe ɔsuetudo feralis igesta.vt post q refecissē hora nona cū sene.vnū paximaciū quo

tidie i sinu meo latent abscōdere qđ sero illo igno-
rāte occulte edebā. Qđ furtū licet cōniuētia volū-
tati ⁊ inoliti semel desiderij icōtinētia sine cessatiōe
committerē: expleta tñ ɔcupiscētia fraudulenta ad
memetipm reuertēs sup admisso furti crimine gra
ui⁹ cruciabar q̄ sup esu ei⁹ fueraȝ iocūdat⁹. Cūq̧
illud molestissimū op⁹ velut ab exactorib⁹ pharao
nis idictū mihi vice lateꝝ singulis dieb⁹ explere nō
sine dolore cordis mei cōpellerer. nec tñ eruerē me
posseȝ ab hac eoꝝ seuissima tyrānide. ⁊ clādestinuȝ
furtū seni manifestare cōfunderer: cōtigit dei nutu
de hoc me captiuitat iugo volent eripe. vt qdā fra
tres cellā senis obtētu edificatiōis expeterēt. Cū-
q̧ refectiōe trāsacta collatio spiritalis cepisset agi-
tari. respōdensq̧ senex ꝓposit iterrogationib⁹ eo-
rū cū de castrimargie vicio ⁊ occultaꝝ cogitationū
dñatione dissereret. earūq̧ naturā ⁊ atrocissimā vi
quā haberēt donec celarent exponeret: cōpunctus
ego collatiōis hui⁹ virtute ɔsciētie mee reatu pter
rit⁹. velut q credere ob hoc ea fuisse ꝓlata q̧ seni fu
erint secreta mei pectoris patefacta. i occultos pri-
mū gemit⁹ excitat⁹. deinde cordis mei cōpunctiōe
crescēte i ap̄tos singult⁹ lachrimasq̧ ꝓrūpens: pa-
ximaciū qđ ɔsuetudie viciosa clācule parauerā co-
medendū. de sinu furti mei cōscio ac susceptore ꝓ
duxi: ipmq̧ in mediū ꝓferēs. quēadmodum quoti
die iuolās ipm latent ederē penitētiā corā eo in ter
rā submissus cū venie postulatiōe ɔfess⁹ suȝ. ⁊ vber
riȝ ꝓfusis lachrymis absolutiōeȝ dirissime captiui-
tat hui⁹ intercessiōib⁹ eoruȝ atq̧ orōnib⁹ iplorani.
Tūc senex. Confide ait o puer. absoluit te a capti-
uitate. ēt me tacēte ɔfessio tua. Victorē nāq̧ aduer-
sariū tuū hodie triūphasti: validi⁹ eū tua ɔfessione
elidēs q̄ ipe fueras ab eo tua taciturnitate deiect⁹
quē nequaq̄ vel tua vel alteri⁹ respōsiōe ɔfutans.
in te nūc vsq̧ pmiseras dñari. ẜm illam salomonis
sniaȝ: qr nō fit ɔtradictio ab his q faciūt malū cito:
ideo repletum est cor filioꝝ hominū in ipsis vt faci
ant mala. Et idcirco iam te post hanc publicatio-
nem suaȝ neqssim⁹ spirit⁹ iste nullaten⁹ iqerabit vl
teri⁹: nec in te latibulū sibi teterrim⁹ ẜpēs deinceps
vsurpabit. de tenebris tui cordis ɔfessiōe salutari
ꝓtract⁹ ad lucē. necduȝ senex hec v̄ba cōpleuerat:
⁊ ecce lāpas accēsa de meo sinu ꝓcedēs. tāto cellaȝ
repleuit odore sulphureo vt vehemētia fetoris ipi
us vix i ea residere possem⁹. Resumēsq̧ senex admo
nitionē: ecce inqt dñs tibi veritatē ẜmonū meoruȝ
experimēto ꝓbauit. vt passiōis incētorē de corde tuo
cōfessiōe salubri fugatū. oculoꝝ fide pcipes: patefa
ctūq̧ hostē nequaq̄ locū i te vlteri⁹ habituꝝ apta
ei⁹ expulsiōe cognosceres. Itaq̧ ẜm sniaȝ senis. ita
est inqt in me ɔfessiōis hui⁹ virtute dñatio diabo-
lice illi⁹ tyrānidis extīcta atq̧ ipetuū cōsopita: vt
nunq̄ mihi ne memoriā qdeȝ ɔcupiscētie hui⁹ vlte
ri⁹ tēptauerit inimic⁹ igerere. nec me post hec aliqñ
pulsatuȝ furtiui illi⁹ desiderij instigatiōe psenseriȝ.
Quē sensuȝ in ecclesiaste quoq̧ pulcherrime legi-
mus figuratū. Si momorderit inqt serpēs nō in si
bilo: nō est abundātia incātatori. taciti ẜpent mor
suȝ pniciosuȝ esse designās. i. si p ɔfessionē siue ɔsen
suȝ suggestio seu cogitatio diabolica incātatori cui
quā spiritali. s. viro q carminib⁹ scripturaꝝ mede-
ri ꝓtin⁹ vulneri ⁊ extrahere de corde viri cōsueuit
noxia venena ẜpent patefacta nō fuerit: succurrere
piclitāti pituroue nō poterit. Hoc igit mō ad sciaȝ
discretiōis vere puenire facillime poterim⁹ vt seni-
orū vestigia subsequentes neq̧ agere qcq̄ noui. ne
q̧ discernere nostro iudicio ꝓsumam⁹. sȝ quēadmo
duȝ nos vel traditio illoꝝ vel vite ꝓbitas informa
rit in omnib⁹ gradiamur. Qua institutiōe firmat⁹
nō mō ad pfectā discretiōis rōneȝ qsq̧ puenit. ve
rū etiā munit⁹ a cunct insidijs inimici ⁊ tutissimus
pmanebit. Nullo nanq̧ alio vicio taȝ p̄cipitē dia-
bolus monachū ptrahit ac pducit ad mortē q̄ cuȝ
euȝ neglect cōsilijs senioꝝ in suo iudicio persuase-
rit ac diffinitione doctrinaue confidere. Et eniȝ cū
omnes artes ac discipline humano ingenio reper-
te: ⁊ q̄ nihil amplius q̄ vite huius tēporanee cōmo-
dis ꝓsunt. lȝ manu palpari qant. ⁊ oculis puideri.
recte tñ a quoq̄ sine instituent doctrina nequeant
cōprehendi. q̄ ineptū est credere hāc solā nō egere
doctore q̄ ⁊ inuisibilis ⁊ occulta ē. ⁊ q̄ nō solū ocu-
lis sed ne animo qdē nisi corde purissimo pspici po-
terit. cui⁹ error nō tēporale dānū nec qđ facile repa
ret. sȝ anime pditionē parit mortēq̧ ppetuā. Habȝ
n. nō aduersus visibiles atq̧ imites hostes diurnū
nocturnūq̧ cōflictū. nec cōtra vnū seu duos sed cō-
tra inumerabiles cateruas spiritale certamē cuius
casus tāto pniciosior cunct quāto ⁊ infestior inimi-
cus. ⁊ cōgressus occultior. Et ideo semp seniorum
sūma diligētia sunt sectāda vestigia. atq̧ ad eos cū
cta q̄ in nostris cordib⁹ oriuntur sublato cōfusio-
nis velamine deferenda:

¶ Confessio verecundie ob quā cōfūdimur co-
gitationes nostras seniorib⁹ reuelare Ca. xij.

Germanus. Occasionē nobis pniciose ve-
recundie qua cogitationes malas studea
m⁹ obtegere. ac salutari eas patefacere cō-
fessione vereamur. illa pcipue erit causa. qua noui-
mus quēdā in syrie partib⁹ vt credebat̄ pcipuuȝ se
nioꝝ cuidā fratri cogitatiōes suas simplici ɔfessio-
ne ꝓdēti. postmodū quadā idignatiōe cōmotū eas-
deȝ grauiter exprobrasse. Unde fit vt dū eas in no-
bis pmim⁹ ac seniorib⁹ erubescim⁹ publicare: curatio
nū remedia cōsequi nequeamus.

¶ Responsio de cōfusiōe calcanda ⁊ periculo nō
condolentis. C. xiij.

Moises. Sicut nō sunt omnes iuuenes pa-
ri mō vel feruentes spiritu vel disciplinis
ac morib⁹ optimis instituti: ita ne senes q-
dem cuncti vno modo vel pfecti possunt vel ꝓbatis-
simi reperiri. Diuitie eniȝ senuȝ nō sunt canicie ca
pitis sed industria iuuentut ac preteritoꝝ laboruȝ
stipendijs metiende. Que eniȝ nō cōgregasti inqt

in iuuẽtute. quõmodo in senectute tua inuenies. Senectus enim venerabilis est nõ diuturna neqꝫ nũero annoꝝ cõputata. Cani eniꝫ sunt: sensꝰ hominis ⁊ senectꝰ honorabilis: vita imaculata. Et idcirco nõ omniũ senioꝝ quoꝝ capita canicies tegit. quosqꝫ vite longeuitas sola cõmendat. nobis sunt imitanda vestigia vel sectãda seu traditiões ac monita suscipienda: sꝫ eoꝝ quos laudabiliter vitã suam ac ꝓbatissime cõperimꝰ in iuuentute signasse: nec ꝑsumptionibꝰ ꝓprijs sed maiorũ traditionibꝰ institutos. Sunt enim nõnulli quorũ etiã qd̃ est lugubrius maior pars sine dubio repitur. q in tepore suo quẽ ab adolescentia sua cõceperunt atqꝫ ignauia senescentes auctoritatẽ sibi nõ maturitate morũ sed annorũ numerositate congrunt. De quibꝰ exprobratio illa domini ꝓprie satꝫ dirigitur p ꝓphetaꝫ. Et comederũt alieni robur eiꝰ ⁊ ipse nesciuit: sꝫ ⁊ cani effusi sunt in eo. ⁊ ipse ignorauit. Hos inquã i exẽpluꝫ iunioribꝰ. nõ eoꝝ vite ꝓbitas nec vlla ꝓpositi huiꝰ laudabilis atqꝫ imitanda districtio sed annositas sola ꝓuexit. Quorũ canicieꝫ callidissimꝰ inimicus. ad deceptiõeꝫ iunioꝝ inꝑiudicata auctoritate ꝓponẽs. etiã illos q ad viã ꝑfectiõis vel suis vel aliorũ potuerũt monitis incitari. subuertere ac decipere exẽplis eorũ fraudulẽta subtilitate festinat: vel in tepore scilicet noxiũ vel in letaleꝫ desperatiõnẽ eorũ doctrinis institutisqꝫ ꝑducens. Cuiꝰ rei volens proferre vobis exemplũ auctoris nomine ꝑtermisso. ne nos quoqꝫ illius q patefacta sibi fratris vicia publicauit simile aliqd admittamꝰ: reꝫ tantũ gestaꝫ q̃ instructionẽ necessariã vobis cõferat paucis exponaꝫ. Cuꝫ igitur ad senẽ quẽdaꝫ nobis optime cognituꝫ qdam nõ ignauissimoꝝ iuuenũ ꝑfectꝰ sui et curatiõis gratia ꝑrexisset. ⁊ carnalibꝰ incentiuis ac fornicatiõis spiritu semetipsuꝫ ingetari simpliciter prodidisset. cõsolationẽ credẽs laboribꝰ suis orone senis ⁊ remedia cõceptꝫ vulneribꝰ repturũ: ille amarissimis eũ verbis excipiens. ita suis ecõtrario correptionibꝰ asperauit. miserabileꝫ ꝓnuncians ⁊ indignũ nec monachi nomine ac religiõe cẽsendũ q potuerit huiusmodi vicio ⁊ cõcupiscentia titillari: ita suis ecõtrario correptionibꝰ vulnerauit. vt eũ summa desperatione deiectũ mestumqꝫ admoduꝫ ac letali tristitia penitꝰ cõsternatuꝫ sua dimitteret cella. Cunqꝫ ei in tali merore depsso. nec iaꝫ de remedio passionis sed de expletione cõcepte cõcupiscẽtie ꝑfunda cogitatione tractãti. abbas appollo ꝑtinꝰ occurrisset. ⁊ viꝫ laboris eiꝰ ⁊ oppugnatiõis vehemẽtiaꝫ q̃ in corde eiꝰ tacite voluebat. de ꝯtẽplatiõe vultus. ⁊ intuitꝰ ipsiꝰ deiectiõe cõiectans. causaꝫ tante ꝑturbatiõis ingreret. atqꝫ ille molliter se cõpellanti seni ne responsuꝫ qdeꝫ vlluꝫ possꝫ referre. magis ac magis eũ sentiẽs senex nõ inaniter causaꝫ tante tristitie silentio velle cõtegere. quaꝫ ne vultu qdem dissimulare quisset: intentiꝰ ab eo causas occulti doloris cepit ingrere. Quibꝰ ille cõstrictꝰ ꝑgere se ad vicuꝫ cõsitetur: vt qꝛ fm sniaꝫ illiꝰ senis monachꝰ esse nõ posset. nec refrenare stimulos carnis ⁊ ipugnationis remedia cõseq ꝑualeret. vxorẽ duceret. ac relicto monasterio reuerteretur ad seculuꝫ. Quẽ senex appollo blanda ꝯsolatiõe demulcẽs. seseqꝫ asserẽs ijsdẽ qtidie incentiuoꝝ stimulis atqꝫ estibꝰ agitari. ⁊ idcirco nõ debere euꝫ ꝓrsus in desꝑatiõnẽ cõcidere: nec mirari sup ipugnatiõis ardore. q nõ tã laboris studio q̃ misericordia dñi ⁊ gratia vinceretur. vniꝰ tantũ diei sup dilatiõe ruine disposite. ab eodẽ poposcit inducias. ⁊ vt reuerteretur ad suã cellulam deprecatꝰ. ad mõasteriũ predicti senis illico tota festinatione ꝑrexit. Cunqꝫ eideꝫ ꝓximasset. expansis manibꝰ orõnẽ cũ lachrymis fundẽs: ꝯuerte ait dñe q occultaꝝ viriuꝫ ⁊ infirmitatꝫ humane solꝰ arbiter pius ac secretꝰ es medicꝰ. ipugnationẽ illiꝰ iuuenis in seneꝫ istũ vt cõdescẽdere infirmitatibꝰ laborantium ⁊ cõpati fragilitati iunioꝝ vel i senectute doceatur. Cunqꝫ ille hanc ꝑcẽ cũ gemitu ꝯclusisset: cernit ethiopeꝫ tetrũ cõtra illiꝰ cellulaꝫ stantẽ. atqꝫ aduersus euꝫ ignita iacula dirigentẽ. Quibꝰ cũ fuisset ille ꝓtinꝰ sauciatꝰ. ꝓgressus e cella. ⁊ huc illucqꝫ velut amens ⁊ ebriꝰ cursitaret. atqꝫ egrediens ⁊ ingrediens iaꝫ cõtinere se in ea nõ posset: eadeꝫ via cõcitus pergere cepit. qua mestus iuuenis ille discesserat. Queꝫ abbas appollo velut amentẽ factũ ac qbusdam furijs agitari cõspiciens. intellexit ignituꝫ diaboli teluꝫ quod viderat ab illo directũ i eiꝰ cord fuisse defixuꝫ. illamqꝫ in eo cõfusionẽ ment ac ꝑturbationẽ sensuuꝫ itolerandis estibꝰ operari: accedẽsqꝫ ad euꝫ quo inquit ꝓperas. aut que nã te cause senilis illiꝰ atqꝫ inolite grauitatꝫ oblitũ ita pueriliter inqetant ac mobiliter cursitare cũpellũt. Cunqꝫ ille pro conscientie sue reatu ac turpi exagitatiõe cõfusus. crederet ardoreꝫ sui pectoris dephensum. ac retectis seni sui cordis archanis. nullaꝫ respõsiõeꝫ ꝑcunctanti se reddere ꝓrsus auderet: reuertere ingt ad cellam. tandẽqꝫ te intellige vel ignoratuꝫ hactenꝰ a diabolo vel despectũ. nec in eorum numero reputatũ. quibꝰ ille quotidie ꝯfligere ⁊ colluctari ꝓfectibꝰ eoꝝ ac studijs instigatur: q vnũ eiꝰ i te directũ iaculuꝫ post tantã annoꝝ seriẽ quã in hac ꝓfessione triuisti. nõ dicã respuere. sꝫ ne differre qdẽ vel vno die ac tolerar quisti. Quo te sauciari dñs idcirco ꝑmisit vt saltẽ in senecta disceres cõpati ifirmitatibꝰ alienis ⁊ fragilitati cõdescẽdere iuniorum tuis exẽplis atqꝫ exꝑientia docereris: qui suscipiẽs iuuenẽ infestatione diabolica laborantem. nõ modo nulla consolatione fouisti. sed etiam perniciosa desperatione deiectũ inimici manibꝰ tradidisti. quãtũ i te est ab eodem lugubriter deuorãdũ. quẽ sine dubio nequaq̃ attẽptasset tã vehementi cõflictu quo te nũc vsqꝫ est appetere dedignatꝰ. nisi forte ꝓfectui eiꝰ inuidens inimicus illã virtutẽ quã animis eius inesse cernebat anticipare ac ꝑuertere suis ignitis iaculis festinasset. proculdubio iudicãs fortiorẽ cui tãta vehementia cõfligere opepcium iudicauit. Disce itaqꝫ tuis exẽplis laborantibꝰ condolere. ⁊ peri

ditantes nequaq̄ pniciosa desperatiōe deterrere.
nec durissimis sermonib⁹ aspare: sed poti⁹ leni blan
daq̄ ꝯsolatiōe resouere. ⁊ ꝯm pceptū sapientissimi
Salomonis eruere eos q ducunt ad mortē. ⁊ redi-
mere eos q interficiunt: nostriq̄ saluatoris exēplo
harundinē quassatā nō cōterere ⁊ linū fumigās nō
extinguere. illamq̄ a dn̄o gratiā postulare. vt ipse
quoq̄ fiducialit valeas ope ac veritate dicere. Do
min⁹ dedit mihi linguā eruditā vt sciā sustētare eū
qui lapsus est verbo. nullus. n. posset īsidias inimi-
ci sufferre seu carnales estus naturali quodāmodo
igne flagrātes vel extīguere vel reprimere. nisi gra
tia dei. vel iuuaret fragilitatē nostrā vel ptegeret vl
sua mīīcordia cōmuniret. Et idcirco salutaris hu
ius dispensatiōis ratione finita. qua vel illum iuue
nem pniciosis estib⁹ domin⁹ liberare vel de ipugna
tionis vehemētia ⁊ cōpatiēdi affectu te voluit eru-
dire. cōmunib⁹ cū pcib⁹ ipsorum⁹ quo flagellū istō
qd vtilitat gratia dn̄s inferre dignat⁹ est hactenus
iubeat tēperarij. ipse. n. dolorē facit ⁊ rursū medet:
pcutit ⁊ man⁹ ei⁹ sanāt: ipse humiliat ⁊ exaltat: ipse
occidit ⁊ viuificat: deducit ad infernū ⁊ reducit: ⁊
ignita diaboli iacula que me arbitro tibi pmisit isti
gi. redūdāte diuino spirit⁹ sui rore restiguat. Quā
tēptationē licet eadē celeritate qua inferri eam dn̄s
passus est ad vnā senis orōnē sua pietate rursus ab
stulerit: hoc tamē euidēter expīmēto docuit nō mō
nō exprobrari patefacta cuiusq̄ vicia debere sz ne
dissimulare qdem laborant dolorē seu leuiter pte-
rire. Et idcirco nequaq̄ nos vni⁹ senis siue pauco
rum vel impitia vel leuitas ab illa salutari quā pre
dixim⁹ via ⁊ traditiōe maiorꝫ deterreat ⁊ excludat
quorū canicie ad deceptionē iuniorū callidissimus
abutit inimicus: sed absq̄ vllo cōfusionis opimen-
to omnia debent seniorib⁹ reuelari. atq̄ ab eis vel
remedia nostris vulnerib⁹. vel exēpla cōuersatōis
ac vite fiducialiter sumi. In quib⁹ parē opē ⁊ simi
lem experiemur effectū. si nihil penit⁹ affectare nr̄o
iudicio ac psumptione tēptemus.

¶ De vocatione Samuelis. Cap. xiiij.

Eniq̄ intantū placita deo hec snīa com
o probat vt etiā scripturis sanctis hanc eā
dem institutionē nō ociose reperiam⁹ inf
tam: ita vt puerū Samuelē iudicio domini prele
ctū. sua nollet p semetipsum diuini colloquij disci-
plina domin⁹ erudire sed recurrere semel ⁊ iterꝫ pa
teretur ad senem. eumq̄ quē ad suū vocabat alloq
um. etiā illi⁹ qui offenderat deū dūmō senioris do
ctrina vellet institui. ⁊ quē sua vocatiōe dignissimū
iudicarat. senioris mallet institutiōe formari. vt. s. ⁊
illi⁹ q ad diuinū misteriū vocabat pbaret hūilitas.
⁊ iūiorib⁹ forma subiectiōis hui⁹ pponeret exēplo.

¶ De vocatione pauli apostoli. C. xv.

Aulum quoq̄ p semetipsum vocans ⁊ al
p loquens christus. cū posset ei pfectōis vi
am reserare cōfestim. nequaq̄ facit: sed di
rigit illum ad Ananiam ⁊ ab eo iubet viam verita-
tis agnoscere dicens. Surge ⁊ ingredere ciuitatē
⁊ ibi tibi dicetur qd te oporteat facere. Mittit ita
q̄ ⁊ hūc ad seniorē. eūq̄ illius potius doctrina q̄
sua censet institui: ne. s. quod recte gestū fuisset i pau
lo. posteris malū psumptionis pberet exēplū: dū
vnusqsq̄ sibimet psuaderet. simili mō se quoq̄ debe
re dei soli⁹ magisterio atq̄ doctrina poti⁹ q̄ senior
institutiōe formari. Quā psumptionē omnimodis
detestandū etiā ipse apostolus nō solum litteris sz
etiam opere atq̄ exēplo docet. ob hoc solūmō se as
serens hierosolymā ꝯscendisse. vt euangeliū quod
comitāte gratia spiritussancti cū potestate signorū
⁊ pdigiorꝫ gentib⁹ pdicabat. cū suis coapostolis ⁊
antecessorib⁹ priuata quodammō ac domestica exa
minatione conferret: ⁊ cōtuli inquiēs cū illis euan
geliū quod pdico inter gētes ne forte in uacuū cur
rerem aut cucurissē. Quis ergo tā psumptor ⁊ ce
cus sit qui se audeat suo iudicio ac discretioni com
mittere. cū vas electionis indiguisse coapostolorū
suorum se collatiōe testet. Unde manifestissime cō
probatur. ne a domino quidem viam pfectōis quē
piā pmereri: qui habēs vnde valeat erudiri. doctri
nā senior vel instituta cōtempserit: paruipēdēs il-
lud eloquiū quod oportet diligentissime custodiri
Interroga patrē tuū ⁊ annūciabit tibi seniores tu
os ⁊ dicent tibi.

¶ De appetenda discretione. Ca. xvi.

Mni igit conatu debet discretiōis bonū
o virtute humilitat acqri: q̄ nos illesos ab
vtraq̄ potest nimietate seruare. Uet⁹ nā-
q̄ sententia est.
idest nimietates equales sunt. Ad vnū. n. finē nimi
etas ieiunij ⁊ voracitas peruenit: eodemq̄ dispen-
dio vigiliarꝫ imoderata cōtinuatio monachū. quo
somni grauissimi torpor inuoluit. Nā p excessum
cōtinētie debilitatū quēq̄ ad illū statū reuocari
necesse est in quo negligens qsqz p incuriā detine
tur: ita vt frequēter quos per castrimargiā decipi n̄
potuisse cōspexim⁹. per imoderationē ieiuniorꝫ vi-
derim⁹ fuisse deceptos. Atqz ad eandem quā vice-
rant passiōē infirmitat occasiōe fuisse collapsos.
Uigilie quoqz ⁊ pnoctationes irrationabiles de-
cerūt. quos sōn⁹ supare n̄ potuit. Quapp sz aposto
lum p arma iustitie q̄ a dextris sunt ⁊ a sinistris re
cto moderamine trāseundū est: ⁊ ita inter vtrasqz
nimietates discretiōe moderante gradiendū est. vt
nec traditū cōtinentie tramitem aquiescamus ex
cedere. nec rursum remissione noxia in gule vētris-
qz desideria concidamus.

¶ De imoderatis ieiunijs ⁊ vigilijs. Cap. xvij.

Tenim memini me frequenter ita appeti
e tū cibi penitus respuisse. vt duobus die-
bus ac tribus refectione dilata ne memo
ria quidem vllius edulij meam interpellauerit mē
tem: ⁊ rursus ab oculis meis ita somnū diaboli i-
pugnatōe subtractū vt plures noctes ac dies pau
lulum quid somni meis oculis a domino precarer

infundi: grauiusq; me periclitatū somni cibiq; fastidio ꝙ soporis ꝛ castrimargie colluctatiōe persensi. Itaq; sicut festinandū nobis est ne appetitu corporee voluptatꝭ in dissolutionē noxiā dilabamur. ꝛ ante prestitutuz tempꝰ vel cibo nos indulgere vel moduz eiꝰ sinamꝰ excedere: ita est esce sōniq; refectio hora legitima ēt si horreat ingerenda. Utrunq; .n. bellum aduersarij factione cōsurgit. ꝛ pniciosiꝰ cōtinētia immoderata ꝙ saturitas remissa supplātat. Ab hac nanq; ad mensuraz districtiōis intercedēte cōpunctiōe salubri conscēdi potest: ab illa non potest.

¶ Interrogatio de cōtinentia vel refectionis mēsura. Cap. xviij.

Germanus. Quis igitur est ꝯtinentie modus quē equo moderamine retinētes iter vtranq; nimietatē illesi transire possimꝰ.

¶ De optimo cibi quotidiani modo. Ca. xix.

Moises. Sup hac re iter maiores nostros frequenter nouimꝰ habitum fuisse sermonē atq; magnope tractatuz. Naz discutiētes cōtinētias diuersoꝝ q vel solis leguminibꝰ vel oleribus tantū vel pomis vitā iugiter exigebāt. preposuere cunctꝭ illis refectionē sicci panis cuiꝰ eqssimū moduz in duobꝰ paximacijs statuerūt: quos paruulos panes vix libre vniꝰ pondꝰ habere certissimum est.

¶ Obiectio de facilitate cōtinētie que duobꝰ paximacijs sustinetur. Cap. xx.

Germanꝰ. Quod nos gratanter amplexi: respondimꝰ hunc modū nos minime pro cōtinētia reputare: qppe qui integrū eum nequaꝙ possemꝰ insumere.

¶ Respōsio đ vtute ꝛ mēsura ex pte ꝯtinētie. c. xxi.

Moises. Si vultis experire viz statuti huiꝰ modū istuz iugiter retinete. adiectiōez nullam die dominico vel sabbato indulgētes neq; interduz quoddaz coctiōis pulmētum sub aliqua aduenietiuz fratrū occasione sumētes: quibꝰ refecta caro nō solū minore quantitate diebꝰ residuis poterit sustentari. verū etiaz totā refectionez sine labore differre. illoꝝ scilicet ciborū quos extrinsecus sumpserit adiectione suffulta. Quod nullo mō facere nec refectionē panis differre in diez posteruz preualebit: quisq; fuerit semp pdicte mēsure quātitate contentus. Eteniz memini seniores nostros quod nos quoq; retineo frequēter fuisse ppessos: cū tanto labore ac difficultate hanc parsimoniā sustētasse. tantaq; vi atq; inedia predictā custodisse mēsurā. vt inuiti quodā modo nec sine gemitu atq; tristitia hunc finem sibi refectionis imponerēt.

¶ Qui nam generalis continentie ac refectionis modus sit. Cap. xxij.

Generalis tamen hic continētie modꝰ ē vt secunduz capacitatez viriuz vel corporis vel etatis tantū sibimet cibi vnusqsq; concedat. quantū sustētatio carnis nō quantū desiderium saturitatis exposcit. In vtraq; eni parte sustinebit maximuz detrimētuz: quisq; inequalitatē tenēs nunc ventrē ieiunioꝝ ariditate cōstringit nunc escaruz nimietate distendit. Ut enim mens cibi inanitate lassata pdit orationuz vigorē. dum carnis lassitudine nimia pgrauata cōdormitare cōpellit: ita rursuz nimietate voracitatis oppressa emittere suas pces ad deum puras leuesq; nō poterit. Sed nec castimonie quidez ipsiꝰ puritatē indirupta valebit iugitate seruare. dum ei etiam diebꝰ illis quibꝰ carnem acriore videtur continētia castigare. pterita cibi materia quāuis ad presens defecto sit corpore ignē carnalis cōcupiscentie subministrat.

¶ Queadmodum abundantie humorum genitalium castigentur. Ca. xxiij.

Nam quod semel p escaꝝ abundantiā concretum fuerit in medullis. necesse est egeri atq; ab ipsa nature lege ꝓpelli: q exuberātiaz cuiuslibet humoris supflui velut noxiaz sibi atq; contrariā in semetipsa residere non patiť. Ideoq; rationabili semp ꝛ equali ē corpꝰ nostrū psimōia castigandū. vt si naturali hac necessitate cōmorātes in carne oīmodis carere nō possumꝰ. saltē rariꝰ nos ꝛ nō ampliꝰ ꝙ trina vice respsos ista colluuione totiꝰ anni cursus inueniat. Qđ tn̄ sine vllo pruritu getus egerat sopor. nō fallax imago index occulte voluptatis eliciat. Quāobrez hec est tēperata quaz diximꝰ cōtinentie equalitas atq; mēsurata q patrum quoq; iudicio cōprobať. vt quotidianā panis refectionē quotidiana comiteť esuries: in vno eodemq; statu animaz pariter corpusq; ꝯseruans. nec ieiunij fatigatōe ꝯcidere. nec grauari mentē saturitate pmittens. Tanta nanq; frugalitate finitur vt interdum se post vesperaz nec sentiat aut meminerit refecisse.

¶ De labore equalis refectōis ꝛ de fratris beniamim edacitate. Ca. xxiiij.

Et in tantū hoc nō sine labore pficitur. vt malint hi q pfectionē discretiōis ignorāt. ēt biduo ꝓtelare ieiunia: idq; qđ hodie sūpturi fuerāt in crastinū reseruare. dūmō ad refectōez puenientes desiderata satiete potiant. Quod nup beniamin ciuez vestruz pertinaciter tenuisse ꝯgnoscitꝭ. qui ne quotidie paximacia duo percipiēs equali castigatione continuataz parcitatē iugiter retentaret: maluit biduana ieiunia semp ꝯtinuare. dummō ad refectionē veniens duplicata mensura repleret ventris ingluuiē. Nam id qđ biduo fuerat pcepturus differens. vno die absolutionē ieiunij post biduum pariter insumebat: vt quatuor paximacia comedens desiderata saturitate gauderet: ꝛ expletionē ventris sui biduano ieiunio quodāmō cōpararet. Qui obstinatione ꝛ ptinacia mentꝭ sue diffinitionibus potiꝰ ꝓprijs ꝙ senioꝝ traditionibꝰ acqescēs: qli fine suū ꝓpositū terminarit. ꝓculdubio meministis. Siquidem relicta heremo. rursus ad inanē philosophiā mūdi huiꝰ ac vanitatē seculi deuolutꝰ: pdictā sniam senioꝝ sui casus signauit exēplo: ruinaq; sua cunctos docuit. neminē suis moribꝰ deditū. vel ꝓpo iudicio ꝯsidētē. pfectōis culmē aliqn̄ posse cō-

scedere. sz nec diaboli qde pniciosas illusiões euadere.

Interrogatio quõ vna semp eademq mensura seruetur. Cap.xxv.

g Erman⁹. Quomõ igit a nobis hic mod⁹ indirupte valebit custodiri. naz non nunq hora nona soluta iaz statione ieiunij superuenientib⁹ fratribus necesse est eoz obtentu. aut adijci aliqd ad statutaz solitamq mẽsurã. aut certe hũanitatẽ quã iubemur oib⁹ exhibere penit⁹ abdicari.

Respõsio de n excedẽdo refectõis mõ. C.xxvi.

m Oises. Utraq vno mõ ac solicitudie pari cõuenit obseruari. Naz et mensuram cibi causa continẽtie ac puritatis cum oi scrupulo custodire debem⁹ et humanitatẽ atqz adhortationẽ aduenientib⁹ fratrib⁹ charitatis obtentu similiter exhibere: qa satis absurduz est vt fratri imo xpo mensaz offerens nõ cũ eo cibum pariter sumas. aut ab ei⁹ refectione te facias alienuz. Itaqz in neutra parte reprehensibiles inueniemur. si hec a nobis cõsuetudo teneatur: vt hora nona de duob⁹ paximacijs q nobis canonica mensura iure debent. vno paximacio prelibato. aliũ hui⁹ expectatiõis gratia in vesperam reseruem⁹ quez si superuenerit qspiam fratruz cuz ipso pariter insumam⁹. nihil consuetudini solite amplius adiungentes: et hac dispensatiõe nequaq fratris nos contristabit aduent⁹ qui nobis debet ẽe gratulabilis. Siquidem ita humanitatis exhibemus obsequia. vt nihil a rigore continentie relaxem⁹. Si vero nullus aduenerit hunc quoqz velut de canonico modo debitũ nobis libere insumem⁹. qua parcitate nec stomach⁹ vespe poterit aggrauari: quippe hora nona vno paximacio iaz premisso: quod plerũq his qui districtiorẽ abstinẽtiã se tenere credẽtes. totaz refectionẽ ad vesperã differunt. euenire consueuit. naz recens esce perceptio taz in vesptinis q in nocturnis orationib⁹ tenuem leuemq sensum nõ sinit inueniri. Ideoq cõmodũ satis et vtile hora nona refectionis temp⁹ indultuz est. in quo reficiẽs monach⁹ nõ solũ i nocturnis vigilijs leuis ac vacuus verũ ẽt in ipis vesptinis solẽnitatib⁹ digesto iã cibo inuenit aptissim⁹. Talib⁹ nos beat⁹ moises verbis erudiens hoc nobis pcipuũ gemina institutõe contulit vt nõ soluz discretiõis virtutẽ et gratiã. sz ipsi⁹ quoq abrenunciatõis rationẽ quã penitus ignorãtes feruore tantũmodo spiritus nostri ac zelo dei arripuisse videbamur incipientes agnoscere. deiceps intelligeremus quantũ a puritate cordis et directionis linea fuissemus in id temporis euacuati absq vlla dumtaxat destinatione vl fine tendentes. et quid principaliter tenere nos oporteret. quidue cauere similiter econtrario deberemus omnimodis ignorãtes. illamq pre omnibus definitõez senis verissimã cõprobauimus. nullius artis seu discipline peritiã posse sine destinationis ratione subsistere. nec sine cõtemplatione certi finis attingi.

Explicit collatio secunda Abbatis moisi de discretione.

Incipit tertia collatio Abbatis paphnutij de tribus abrenunciationibus. Capitulũ .i.

i N illo chõro sanctorũ qui velut astra purissima i nocte mũdi isti us refulgebãt. vidimus sanctum paphnutiũ vice lũinaris magni claritate scie chorusc ãtẽ. Hic nã q presbiter cõgregationis nre. i. illi⁹ q in heremo scythi morabat fuit: in qua ita vsq ad extremã durauit etatẽ vt nunq e cella quã iunior cepat habitare. qq ab ecclesia milib⁹ qnq distabat. saltẽ ad viciniora migrauerit. nec fessus annis tanti itineris spacio. die sabbati vel dñico ventur⁹ ad ecclesiã vexaret: sz nec vacu⁹ qdez reuerti exinde ptent⁹ vas aque quã p totã erat hebdomadã sumpturus ceruicibus suis onerãs reportabat ad cellam. Cunq nonagenariã excessisset etatem: nunq passus est eaz iunioruz sibi labore deferri. Hic itaq ab adolescentia sua scole cenobij tanto ardore se tradidit vt in ea paruo tempore cõmoratus taz subiectõis bono q vniuersaz vtutũ scia pariter ditaret. Humilitatis nãq et obedientie disciplina. omnes suas mortificãs volũtates et p hãc extinctis vniuersis vicijs cũctisq virtutib⁹ psummatis quas mõasterioz instituta vel antiqssimoz patruz doctria fundauit. sublimioris pfect⁹ ardore succensus. heremi festinauit secreta penetrare: vt dño cui inter fratrũ turbas posit⁹ sitiebat inseparabilr iheret nullo deiceps ab ei⁹ cõteplatõe hũano cõsortio vel imagine se retrahẽte facili⁹ vniret. Ubi rursuz tãto feruore ẽt ipsoz anachoretaz vtutes supans. desiderio et itẽtiõe iugis ac diuine illi⁹ theorie. cũctorũ deuitabat aspect⁹. vastiora et inaccessibilia solitudinis penetrãs loca: multoq in eis tpe delitescẽs. vt ab ipsis quoq anachoretis difficult ac rarissime depbẽsus. ãgeloz quotidiano cõsortio delectari ac perfrui crederet. atq ei merito virtutis huius ab ipsis inditũ fuerit bubali cognomentũ.

De smone eiusdẽ senis. ac responsiõe nrã. c.ij.

b Ut⁹ igit magisterio istitui cupiẽtes cogitationũ ẽt stimul' agitati: ad cellã iã die aduesperascẽte peruenim⁹. Qui habito aliquãtisp silẽtio cũ ppositũ nostrũ pdicare cepisset. q scz priaz relinquẽtes. tot puicijs p amore dñi plustratis egestatẽ ac vastitatẽ heremi tolerare et imitari rigorẽ puersatõis illoz tãtope niteremur. quẽ vix ipi q i eadẽ necessitate atq iopia nati educatiqz sũt sustinerẽt: respõdim⁹ nos ob id ad ei⁹ doctrinã ac magisteriũ tetẽdisse vt ibui aliqten⁹ dotrina tãti viri possem⁹ quaz inumeris documentis inesse eidez senseramus: non vt illius que tamen in nobis nõ ẽent laudibus grauaremur. aut in elatione animi. qua i nostris quoqz cellulis nonnunq suggestiõe titillabamur inimici. ipsius quoqz sermonibus inflaremur. Quamobrem illa nobis potius precabamur infundi. quibus compungi vel humiliari. nõ qbus nobisimetipsis blandiri extolliqz possemus.

¶ Propositio abbatis paphnutij de tribus vocationum generibus et de tribus abrenuntiationibus. Ca. iij.

Paphnutius. Tres inqt vocationũ sunt ordines. tres quoq renũciatões mõacho in quocũq vocationis ordine cõstituto necessarias nouerim⁹. Et primã quidez causaz qua tres esse vocationũ ordines dixim⁹. oportet nos diligenter iquirere: vt cũ agnouerim⁹ nos ad dei cultuz primo gradu vocatõis ascitos. ẜm eius sublimitatẽ cõuersatõis quoq nostre cõgruẽtiã teperem⁹. Nihil eni proderit sublimit̃ inchoasse: si similẽ pncipijs nõ exhibuerimus et finẽ. Qõ si etiã vltimo ordine nos a cõuersatiõe seculi extractos fuisse cognoscim⁹: quãto min⁹ probabili ad religionẽ pricipio videmur initiati: tãto acri⁹ nosmetipsos ad meliorẽ finẽ spiritali feruore icitare curem⁹. Secũdã quoq cãz trie abrenunciationis omnimodis noscce nos cõuenit: quia nullo modo perfectionẽ poterim⁹ attingere. si eam vel ignorauerimus. vel scientes nõ contẽderimus opere consũmare.

¶ Expositio triũ vocationũ. Ca. iiij.

Tigit tres hi vocationũ mõi speciali distinctione pãdant. pmus ex deo ẽ: secũdus per hominẽ. terti⁹ ex necessitate. Ex deo quidẽ ẽ. quotiẽs ĩspiratio qdã imissa in cor nr̃m nõnũq et dormiẽtes nos ad desideriũ eterne vite ac salutis excuscitat. deũq3 sequi et ei⁹ iherere pceptis cõpũctõe saluberrima cohortat: vt i scripturis sãctis abraaz voce dñica de genitali solo et totius cognatiõis sue affectib⁹. prisq3 domo legimus euocatũ dicẽte dño. Exi de terra tua. et de cognatõe tua et de domo pris tui. Quo et mõ beatũ Antoniũ accitũ eẽ cognouim⁹: q occasionẽ sue cõuersiõis a sola diuinitate pcepit. Ingressus nãq3 ecclesiaz ibiq3 audiẽs in euãgelio dñm pdicãtez. qui nõ odit prẽm et matrẽ et filios et vxorẽ et agros. isuper et animã suã nõ põt me⁹ eẽ discipulus: et si vis pfectus eẽ vade et vẽde q̃ habes. et da paupib⁹. et habebis thesaurũ i celo et veni sequere me: preceptum hoc dñi velut specialit ad se directuz cũ suma cordis cõpũctiõe suscepit: confestiq3 renũciãs cũctis sequut⁹ ẽ christũ. nulla exhortatõe neq3 doctria hominũ puocat⁹. Secũdus vocatõis modus est quẽ fieri p hominẽ dixim⁹: cũ vel exẽplis quorũdã sãctorũ vel monitis istigati ad desideriuz salutis accẽdimur. Quo nos quoq3 gratia domini retinemus ascitos. qui predicti viri monitis ac virtutib⁹ incitati huic nos studio, pfessioniq3 tradidimus: quo ordine etiã i scripturis sanctis p moysen filios israel de afflictiõe egypti legimus liberatos. Tertius vero vocatõis modus est qui ex necessitate dscẽdit: cũ nos diuitijs mũdi hui⁹. vl' voluptatib⁹ obligati. ingruẽtibus repẽte tẽptationibus que vel mortis pericula cõminantur vel amissione bonorũ ac proscriptione percutiunt vel charorũ morte cõpungunt. ad dñm quẽ sequi in rerũ psperitate cõtẽpsimus saltẽ iuiti pperare cõpellimur. Cuius vocationis necessitatẽ in scripturis quoq3 sepissime reperimus. cũ filios israel ob merita peccatorũ suorũ legim⁹ a domino traditos hostibus suis: ob quorũ dñationẽ crudelitatẽq3 seuissimaz rursus cõuersos ad dñm pclamasse: et misit eis inquit domin⁹ saluatorẽ aoth filiũ gera filiũ gemini. q vtraq3 manu vtebat p dextera. Et rursuz Clamauerũt igt ad dñm qui suscitauit eis saluatorẽ. et liberauit eos othoniel filiũ chenez fratrẽ calepb iuniorẽ. Et de talibus in psalmo dicitur. Cũ occideret eos tũc querebãt eũ et reuertebãtur. et diluculo veniebant ad eũ: et recordati sunt. quia deus adiutor eorũ est. Rursũq3. Et clamauerũt ad dñm cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberauit eos.

¶ Qõ et desidioso vocatio prima non prosit et strenuo postrema nõ obsit. Ca. v.

Ex his itaq trib⁹ modis licet priores duo melioribus initi pncipijs videãtur. nonnũq tamẽ inuenim⁹ etiaz de tertio gradu qui infimus videtur ac tepidus perfectos viros ac spiritu feruentissimos extitisse illisq cõsimiles qui optimo principio aggressi domini famulatũ reliqm quoq vitaz laudabili feruore spiritus exegerunt: et iterũ de illo superiori gradu plurimos tabefactos ad vituperabilem finez sepissime recidisse. ac perinde sicut illis nihil obfuit q nõ suo viderentur arbitrio sed necessitatis cõpulsione conuersi: quippe quibus hancipsaz occasionẽ qua cõpungerentur domini benignitas procurauit: ita et istis omnio nihil pfuit sublimiora cõuersionis habuisse pricipia: qr nõ studuerũt reliquaz vitam fine congruo terminare. Nec eni abbati moysi qui habitauit i loco istius heremi cui calam⁹ nuncupatio est. quicq defuit ad pfecte beatitudinis merituz. q metu mortis q̃ ei ppt homicidij crimẽ intẽtabatur ipulsus ad mõasteriũ decucurrit: quã ita necessitate cõuersionis arripuit vt eam i voluntatez prompta animi virtute conuertens ad perfectõis fastigia sũma puenerit: sicut etiã econtrario plurimis quos nominatiz mẽorare non debeo nihil profuit domini seruiturẽ meliore arripuisse principio: qui deinceps cordis ignauia ac duricia subsequente qua seniorũ traditiõibus acquiescere noluerũt. in teporez noxiuz. ac in profundum mortis baratruz conciderunt. Quam rez in apostolorũ quoq3 vocatione videmus euidenter expressam. Quid enim profuit iude apostolatus sublimissimum graduz eodem ordine quo petrus ceteriq apostoli asciti sunt voluntarie suscepisse: qui vocationis sue pclara principia cupiditatis ac philargyrie. pestifero fine consũmans. vsq ad traditionẽ domini crudelissimus parricida prorupit. Aut qd obfuit paulo q repente cecatus ad viam salutis velut inuitus videtur attractus. qui postea dominuz tota animi deuotione sectatus. initium necessitatis voluntate cõsũmãs. gloriosã tãtis vtutib⁹ vitã imutabili fine pclusit. Totũ ergo i fine psistit i quo põt quis et optime conuersionis initijs dedicatus in-

ferior per negligētiā reperiri: ⁊ necessitate attract⁹ ad nomē monachi ꝓfitēdū effici per timorē dei diligentiaq̄ȝ perfectus.

¶ Expositio triū abrenunciationū. Cap. vi.

n Unc de abrenūciatiōib⁹ disserēdum ē quas tres eē ⁊ patrū traditio ⁊ scripturarū sācta rū demōstrat auctoritas. quasq̄ȝ vnūquēq̄ȝ nostri omni studio oportet iplere. Pria ē qua corporaliter vniuersas diuitias mūdi facultatesq̄ȝ cōtē nim⁹. Secūda qua mores ac vicia affectusq̄ȝ pristinos animi carnisq̄ȝ respuim⁹. Tertia qua mētē nostrā de p̄sentib⁹ vniuersis ac visibilib⁹ euocātes. futura tantūmodo ꝯtēplamur. ⁊ ea q̄ sūt iuisibilia cōcupiscimus. Que tria vt simul pficiātur. ad abrahā legimus a dn̄o fuisse p̄cepta cū dicit ad eū. Exi de terra tua. ⁊ de cognatiōe tua. ⁊ de domo patris tui. Primū dixit ð terra tua. i. ð facultatib⁹ mūdi hui⁹. opibusq̄ȝ terrēis: secūdo de cognatōe tua. i. ð cōuersatiōe ⁊ morib⁹ vicijsq̄ȝ p̄orib⁹ q̄ nobis a nostra natiuitate coherētia velut affinitate quadā ⁊ cōsanguinitate videt̄ eē cognata: tertio de domo patris tui. i. omni mēoria mūdi huius que oculorū occurrit obtutib⁹. De duob⁹ enī patrib⁹. i. siue de illo quē deserere siue de eo quē debemus expetere: ita p Dauid ex psona dei caitur. Audi filia ⁊ vide: ⁊ inclina aurē tuā ⁊ obliuiscer̄ populū tuū ⁊ domū patr̄ tui. Nā q dicit audi filia pater vtiq̄ȝ ē: ⁊ illū cuius domū vl' populū monet obliuioni dari patrē nihilomin⁹ sue filie fuisse testat̄. Qð ita fit cū mortificati cū xp̄o ab elemēt̄ hui⁹ mūdi ꝯtēplamur ꝑ apl'ȝ iā non ea q̄ vident̄ sed q̄ nō vident̄. que. n. videt̄ tēporalia sūt: que aūt nō vident̄ eterna. Et exeūtes corde de hac tp̄ali ac visibili domo in illā domū in qua iugiter erim⁹ permāsuri: nostros oculos mētēq̄ȝ dirigamus. Qð tunc iplebimus. cū i carne ambulātes nō ꝑm carnē militare domino ceperim⁹. illā beati apostoli sētentiā opere ac v̄tute nos quoq̄ȝ clamātes. noster autē municipat⁹ in celis est. His trib⁹ abrenūciationib⁹ ꝓprie tres libri salomonis aptātur. Naȝ ꝓuerbia prime abrenūciationi cōueniūt: quib⁹ mores emendantur incipientiū. aut terrena vicia resecātur. Secūde abrenūciatiōi ecclesiastes: vbi vniuersa q̄ agūtur sub sole vanitas pronūciantur. Tertie canticū canticorūȝ: in quo mens visibilia cūcta transcēdēs v̄bo iā dei ⁊ celestiū rerū cōtēplationi cōiungitur.

¶ Quēadmodū singularū renūciationū sit apprehendenda perfectio. Cap. vij.

q Uapropter nō multūȝ ꝓderit primā nos abrenūciationē ardore fidei suscepisse: si secundā nō eodē feruore ac studio festinauerimus iplere. Et ita cū etiā hāc fuerim⁹ idepti. ad illā quoq̄ȝ tertiā ꝑuenire poterim⁹ q̄ de domo prioris nr̄i parētis egressi. quē ab exordio natiuitat̄ nr̄e ꝑm veterē hominē ac pristinā cōuersationē. quādo eram⁹ natura filij ire sicut ⁊ ceteri. patrē nobis fuisse meminim⁹. omnē mētis intuitū ad celestia deflectem⁹. De quo ēt p̄re. ad hierusalē que verū patrē deū cōtēpserat dicit̄. Pater tuus amorre⁹: ⁊ mater tua cethea. Et in euāgelio. Uos ex patre diabolo estis. ⁊ desideria patris vestri vultis facere. Queȝ cū dimiserim⁹ de visibilib⁹ ad inuisibilia trāsmigrātes. cū apostolo dicere poterim⁹. Scim⁹ autē qm̄ si terrestris dom⁹ nostra hui⁹ habitatiōis dissoluat̄. q̄ habitationē habeam⁹ a deo. domū nō manufactāȝ eternā in celis. Et illud qð paulo ante cōmemorauim⁹. Nostra autē cōuersatio in celis ē. Unde ⁊ saluatorē expectam⁹ dn̄m iesū christū. qui reformabit corpus hūilitatis nostre conforme corpori claritat̄ sue ⁊ illud beati Dauid. q̄r icola ego sū i terra ⁊ peregrinus. sicut oēs patres mei. vt ꝑm dn̄i vocē tales efficiamur quales illi de quib⁹ hec dn̄s ad patreȝ in euangelio loquebat̄. De mūdo hoc nō sunt: sicut ⁊ ego nō suȝ de hoc mūdo. Et rursū ad ipsos apl'os. Si de hoc mūdo essetis: mūdus qð suū ē vtiq̄ȝ diligeret. Sȝ q̄r de hoc mūdo nō estis sȝ ego elegi vos de hoc mūdo. ꝓpterea odit vos mūdus. Hui⁹ ergo renūciatiōis tertie verā perfectionē tūc merebimur obtinere. quādo mēs nostra nullo carnee pinguedinis hebetata contagio: sed peritissimis elimatiōib⁹ expolita ab omni affectu ⁊ qualitate terrena p̄ idesinētē diuinorꝫ meditationē. spiritalesq̄ȝ theorias. ad illa que inuisibilia sunt eo vsq̄ȝ transierit. vt circūdatā se fragilitate carnis ac situ corporis supernis ⁊ icorporeis intēta nō sentiat: atq̄ȝ i huiusmodi rapiatur excessus vt nō soluȝ nullas voces auditu corpali recipiat. nec intuēdis preterseūtiuȝ hominū imaginibus occupetur. sed ne astātes quidē arborū moles. ⁊ ingētes materias subiectas oculis carnis aspiciat. Cuius rei fidē atq̄ȝ virtutē nemo nisi is capiet solus qui hec que dicūtur experiētia magistra percepit: cuius videlicet ita dn̄s oculos cordis de vniuersis presentibus auocarit vt ea nō tāq̄ȝ transitura sed iaȝ quasi non existentia reputans ⁊ velut inaneȝ fumuȝ in nihilum resoluta cōspiciat: ambulāsq̄ȝ vt enoch ⁊ ipse cuȝ deo. ac de humana cōuersatione moribusq̄ȝ trāslatus. nullatenus possit a quoq̄ȝ i uanitate presentiuȝ reperiri. Quod in illo etiā corporaliter factum. lectio geneseos ita cōmemorat. Ambulauitq̄ȝ enoch cuȝ deo ⁊ nō ueniebatur: quia trāstulit eum deus. Apostolus quoq̄ȝ ita cōmemorat. Fide enoch translatus est vt nō videret morteȝ: ⁊ nō inueniebatur quia transtulit illuȝ deus. De qua morte domin⁹ in euāgelio. Qui viuit inquit ⁊ credit in me non morietur in eternuȝ. Quapropter festinare debemus si perfectioneȝ verā desideramus attingere vt quēadmoduȝ corpore: parētes: patriā: diuitias mundi. voluptatesq̄ȝ despeximus: ita etiaȝ corde hec oīa relinquētes nulla rursus ad ea que dimisimus cōcupiscentia reuertamur: ne sicut de illis scriptura cōmemorat. qui educti per moisen cuȝ minime redisse corpore videant̄ corde tamē reuersi dicūtur in egyptum: relicto scilicet deo. qui eos eduxerat cuȝ tanta v̄tute signoruȝ. idola egypti que cōtempserant venerantes. sicut scriptura cōmemo-

rat: ꝛ reuersi sunt cordib⁹ suis in egyptū dicētes ad aarō fac nobis deos q̄ p̄cedāt nos: cum illis ēt pariter cōdēnemur. qui i heremo cōmorātes. post escaꝫ māne celestis desiderauerūt viciorū fetidos. ac sordide vilitatis cibos: nosq̄ cuꝫ eis similit̄ ꝓclamare videamur. Bene nobis erat in egypto. vbi sedebamus sup ollas carniū ꝛ comedebam⁹ cepas ꝛ allia. ꝛ cucumeres ꝛ pepones. Que figura licet i illo precesserit populo. tamē nūc quoq̄ eam quotidie i nostro ordine ac ꝓfessiōe videm⁹ ipleri. Omnis enim qcunq̄ post renūciationē mūdi hui⁹ ad antiqua reuertit̄ studia. ꝛ ad p̄stia desideria reuocat̄: hec eadē cuꝫ illis opere ac virtute ꝓclamat dicēs. Bn̄ mihi erat in egypto. Quorū vereor ne tāta iuenienda sit mltitudo. quātas tūc sub moyse p̄uaricātiū turbas legim⁹ extitisse. Nā cū sexcētatria milia armatorū de egypto dinumerētur egressa. ex his non sunt amplius q̄ꝫ duo tantuꝫ terrā repromissionis ingressi. Unde festinādū nobis est. vt a paucis ac rarissimis sumam⁹ exēpla virtutuꝫ: qꝛ ƀm illaꝫ quā dixim⁹ figurā. in euangelio quoq̄ multi vocati. pauci aūt dicūtur electi. Nihil ergo nobis proderit abrenūciatio corporalis. ꝛ localis ex egypto transmigratio. si renūciationē cordis que sublimior ꝛ vtilior ē nō valuerim⁹ similiter obtinere. De illa. n. qua diximus abrenunciatiōe corporali ita pronūciauit apostol⁹. Si dist ibuero oēs facultates meas i cibos pauperū. ꝛ tradidero corpus meū vt ardeaꝫ: charitatem aūt nō habuero. nihil mihi ꝓdest. Quod beat⁹ apostolus nūq̄ꝫ dixisset nisi fieri hoc posse spū p̄uidisset vt aliqui facultatib⁹ vniuersis i pauperū alimēta dispersis. ad pfectionē euāgelicaꝫ ꝛ charitatis arduū culmē ꝑuenire nō possint: quia scilicet pristina vicia morūq̄ icontinentiā vel superbiā. vel ipatiētiā dominātē in suis cordib⁹ retinētes. nequaq̄ꝫ se ab illis expurgare curauerit. ꝛ ob id ad charitatē dī q̄ nūq̄ꝫ cadit minime valeāt ꝑuenire: quiq̄ iferiores effecti. hoc secūdo renūciationis gradu. multo minus illū tertiū qui ꝓculdubio ē sublimior apprehēdūt. Diligētius tamē ēt hoc mēte ppēdite q̄ nō simpliciter dixerit. si distribuero facultates meas: videret̄. n. de illo forte dixisse qui necdū euangelicū iplēs mādatuꝫ. sibi ex eis sicut nōnulli tepidorū faciunt aliqd reseruasset: sꝫ si distribuero iqt oēs facultates meas i cibos pauperū. i. etiā si perfecte abrenūciauero diuitijs istis terrēis. Huic quoq̄ renūciationi aliud mai⁹ adiūxit. ꝛ tradidero corp⁹ meū vt ardeā: charitatē vero nō habuero. nihil sum. Ac si alijs vbis dixisset. Si distribuero i cibos pauperū oēs facultates meas ƀm euāgelicū illud mādatū quo dicitur. si vis pfect⁹ esse vade vēde oīa q̄ habes ꝛ da pauperib⁹. ꝛ habebis thesaurū i celo. ꝛ veni sequere me: ita s. abrenūciās vt ex his nihil pēit⁹ mihi reseuē. ꝛ huic erogatiōi martyriū qđ quotidie sustineo. exustionē mee carnis adiūxero. ita vt corp⁹ meū tradā ꝓ christo. ꝛ tn̄ vel ipatiēs. vel iracūdus. vel iuidus vel sup⁹ sim. vel aliorū inflāmer iniurijs. vel q̄rā q̄ mea sūt. vel ea q̄ mala sūt cogitē. vel vniuersa q̄ mihi possūt iferri: nō patiēter libēterq̄ sustineā: nihil mihi ꝓderit exterioris hois abrenūciatio atq̄ cōbustio. in teriore adhuc vicijs pristinis iuolu to: eo q̄ simplicē substātiaꝫ mūdi huiu s p̄me cōuersionis feruore cōtemnēs que nec bona esse nec mala. sꝫ media diffinit̄. viciosi cordis noxias faculates similiter abijcere nō curari. nec attigi dominicā charitatē q̄ patiēs q̄ benigna ē: que nō emulat̄: nō iflamat̄: non irritat̄: nō agit perperā: nō q̄rit q̄ sūa sūt: nō cogitat malū: q̄ oīa suffert: oīa sustinet: postremo q̄ sectatorē suū nunq̄ꝫ cadere siuit supplantatione peccati.

¶ De proprijs diuicijs in qbus ꝯstat aīe pulchritudo vel feditas. Ca. viij.

Festinare igit̄ debem⁹ oīmi istātia vt iterior quoq̄ noster homo vicioꝝ suoꝝ diuitias q̄s in anteriore cōuersatōe cōtraxit. vniuersas abijciat atq̄ dispgat: q̄ corpori atq̄ aīe iugit̄ coherētes, ꝓprie nr̄e sūt: ac nisi adhuc i hoc corpore cōstitutis nobis abiecte fuerint ꝛ abscise. ēt post excessū nos nō desinēt comitari. vt. n. v̄tutes vel ipsa charitas que earū fons ē i hoc seculo cōquisite. post finē quoq̄ huius vite pulchrū ac splēdidū amatorē suū reddunt: ita vicia ofuscatā qđāmodo mētē colori b⁹ tetris. ad illā perēnē. cōmorationē isectamq̄ transmittunt. Pulchritudo. n. vel feditas aīe: virtutuꝫ seu vicioꝝ gignit̄ qualitate. Ex qb⁹ quidā atract⁹ color. splēdidā eā deo reddit ac pulchrā. ita vt a propheta mereāt̄ audire: ꝛ cōcupiscet rex decorē tuuꝫ: aut certe atrā fetidā atq̄ deformē. ita vt ipsū fetorē ꝓprie feditatis ipsa confiteatur ꝛ dicat. Cōputruerunt ꝛ corrupte sunt cicatrices mee a facie insipientie mee. Ipse quoq̄ dn̄s ad eā. Quare iquit nō est obducta cicatrix filie populi mei. Et idcirco he sūt ꝓprie nr̄e diuitie. q̄ cū aīa iugiter cōmorātur: q̄s nobis nullus regū. nullus hostiū nec conferre poterit nec auferre. He sunt ꝓprie diuitie nr̄e quas ne ipsa quidem mors valebit ab animo separe: quibus vel renunciantes ad perfectioneꝫ possumus peruenire illigati. vel implicati eterna morte percelli.

¶ De tripartito genere diuitiarum. Ca. ix.

Tripartito eni modo in scripturis sāctis intelligunt̄ diuitie. i. male: bone: medie. Male quideꝫ sunt de quibus dicitur. Diuites eguerūt ꝛ esurierūt. Et ve vobis diuites qꝛ recepistis consolationē vestraꝫ. Quas etiaꝫ diuitias peccatoruꝫ abiecisse sūma perfectio est. Ad quarum distinctioneꝫ sunt pauperes illi qui in euangelio domini voce laudantur. Beati pauperes spiritu: qm̄ ipsoruꝫ est regnum celorum. Et i psalmo. Iste pauper clamauit: ꝛ dominus exaudiuit eū. Et iterum. Pauper ꝛ inops laudabunt nomen tuum. Sunt etiam bone quas acquisisse magne virtutis ac meriti est: quas vir iustus possidens collaudatur. dicente Dauid. Generatio rectorum benedicetur. Gloria ꝛ diuitie in domo eius: ꝛ iustitia eius manet in seculum seculi. Et iterum. Redemptio anime

viri propter diuitie ei⁹. De quib⁹ diuitijs spiritalibus in apocalypsi dicitur illi qui eas nō habēs vituperabiliter paup ꝛ nudus est. Incipiā te iquit euomere ex ore meo. qꝛ dicis. ꝙ diues suꝫ ꝛ locuples. ꝛ nullius egeo. ꝛ nescis qꝛ tu es miser ꝛ miserabilis ꝛ pauper ꝛ cecus ꝛ nudus. Suadeo tibi a me emere aurū ignitū ꝓbatū vt locuples fias. ꝛ vestimētis albis induaris. ꝛ nō appareat cōfusio nuditatis tue. Sūt quoqꝫ medie. i. que possūt vel bone esse vel male. Ad vtrāqꝫ eni ptē pro arbitrio vel q̄litate vtētiū transferūtur. De quib⁹ beatus apl's. Diuitib⁹ ait mūdi huius; precipe nō sublime sapere. nec sperare in icerto diuitiaꝝ: sed in deo qui prestat nobis abūde omnia ad fruēduꝫ bene facere: facile tribuere: cōmunicare: thesaurizare sibi fūdamentuꝫ bonū in futuruꝫ. vt apprehēdant verā vitaꝫ. Quas iteruꝫ diues ille in euāgelio retinens ac nequaqꝫ indigentibus subministrās. de cui⁹ micis saturari paup Lazarus ante fores eius expositus cupiebat: itolerandis gehēne ignibus. ꝛ eterno deputatur ardori.

¶ Nō posse quēquaꝫ primo tantuꝫ renūciationis gradu esse perfectuꝫ. Ca. x.

b Has igitur visibiles mūdi diuitias relinquentes. nō nostras sed alienas abijcim⁹ facultates. ꝗuis eas gloriemur vel nostro labore q̄sitas. vel parētum ad nos hereditate transmissas. Nihil. n. vt dixi nostruꝫ est nisi hoc tantū qđ corde possessuꝫ. atqꝫ anime nr̄e coherēs a nemine pt prorsus auferri. De quib⁹ visibilibus diuitijs ad eos q illas tanꝗ proprias retentātes cōicare indigētib⁹ nolunt. increpans loqtur christus. Si in alienis fideles nō fuistis: qđ vestruꝫ est qs dabit vobis. Euidenter igitur has diuitias alienas esse nō solū quotidiana experiētia docet: verū etiaꝫ sentētia dn̄i ipa appellatione signauit. De visibilibus vero pessimisqꝫ diuitijs loquit̄ petrus ad dn̄ꝫ. Ecce nos reliqmus omnia. ꝛ secuti sumus te qd ergo erit nobis. Qui vtiqꝫ nil ampli⁹ quā vilissima conscissaqꝫ retia dimisisse noscūtur. Que oīa nisi in hac abrenūciatiōe viciorū. q̄ vere magna ꝛ sūma ē fuerint intellecta. nec preciosū aliqd inuenimus apl'os reliquisse: nec dn̄m habuisse ꝓpter qđ illis tantaꝫ btitudinis gloriā largiret̄. vt ab eodē mererētur audire. i regeneratiōe cū sederit filius hominis i sede maiestatis sue. sedebitis ꝛ vos super sedes duodeciꝫ. iudicantes duodeciꝫ trib⁹ israel. Si igit̄ hi q perfecte terrenas istas ac visibiles abdicant facultates. certis ex causis ad illā apostolicaꝫ charitatē puenire nō possunt. nec illuꝫ sublimioreꝫ paucorūqꝫ admodū renūciationis graduꝫ tertiuꝫ attingere queūt. qd illi de semetipsis iudicare debebūt. q nec primā qdeꝫ que perfacilis est perfecte arripiētes. atqꝫ antiquas pecuniarū suaruꝫ sordes cū infidelitate pristīa retinētes. nudo tantū sibimet autumant monachoruꝫ vocabulo gloriāduꝫ. Ergo prima quā dixim⁹ abrenūciatio reruꝫ alienaruꝫ est. ideoqꝫ per se solaꝫ perfectioneꝫ renūciāti conferre nō sufficit nisi peruenerit ad scđam. q̄ vere abrenunciatio rerū nostrarū ē: q̄m adepti expulsiōe oīuꝫ viciorū. tertie quoqꝫ abrenunciatiōis fastigia cōscendemus: per quā nō soluꝫ oīa que in hoc mūdo gerūtur vel particulatiꝫ ab hominib⁹ possidentur. verū etiaꝫ ipsaꝫ cunctorū elemētoruꝫ plenitudineꝫ. q̄ putatur esse magnifica tanꝗ vanitati subiectaꝫ. ꝛ mox trāsiturā transcendētes aīo ac mēte despicimus: intuentes dūtaxat ꝭꝫ apostolū nō ea que videntur sed q̄ nō videntur. que enī vidētur tēporalia sūt. que aūt nō videntur eterna: vt ita demū illud sūmuꝫ mereamur audire. qđ dicitur ad abrahaꝫ. ꝛ veni in terrā quā tibi mōstrauero. Per qđ euidenter ostēditur. ꝙ nisi quis tres superiores illas abrenunciationes ipleuerit. ad quartū hoc peruenire nō possit: qđ remūeratiōis ac premij vice taliē renūciāti tribuit̄. i. vt terrā repromissiōis mereat̄ itrare: nequaqꝫ sibi iaꝫ vicioꝝ spias ac tribulos germinanteꝫ. q̄ post expulsioneꝫ passionuꝫ cūctarū puritate cordis i hoc corpe possidet̄: q̄m nō virtus vel industria laborātis mōstrabit ei. ꝭꝫ ipse dn̄s ostēsuꝝ se esse promittit: ꝛ veni inquiēs in terrā quā tibi mōstrauero. Per qđ manifeste probat̄ ꝛ initiuꝫ nostre salutis dn̄i vocatiōe fieri dicentis. exi de terra tua. ꝛ cōsūmatiōnē pfectiōis ac puritatis ab eodē sil'r tribui. cū dicit. ꝛ veni in terrā quā tibi monstrauero. i. nō quā tu ex temetipso nosce vel idustria tua poteris reperire: ꝭꝫ quā ego tibi nō solū ignorāti. ꝭꝫ etiaꝫ nō inquirēti mōstrauero. Ex quo manifeste colligitur ꝙ quēadmodū inspiratione dn̄i ꝓuocati ad viā salutis accurrim⁹: ita ēt magisterio ip̄ius ꝛ illumiatiōe ƌducti. ad pfectioneꝫ sūme btitudinis puēim⁹.

¶ Interrogatio de libero arbitrio hominis ꝛ gratia dei. Ca. xi.

g Germanus. In quo ergo liberū cōsistit arbitriuꝫ. nr̄eqꝫ ꝙ laudabiles sumus reputat̄ industrie. si deus i nobis oīa q̄ ad nr̄aꝫ pfectionē tēdūt ꝛ incipit ꝛ consūmat.

¶ Responsio de dispensatione diuine gratie manēte arbitrij libertate. Ca. xij.

p Paphnutius. Hoc vos recte mouisset si i oī ope vl' discipliā pricipiū tm̄ eēt ac finis ꝛ n̄ ēt q̄dā medietas iteresset. Itaqꝫ sicut occasiones salutis diuersis modis deū cognoscim⁹ opari: ita nr̄m est occasiōib⁹ a diuinitate cōcessis. vl' enixi⁹ vel remissius famulari. Nā sicut dei fuit vocātis oblatio. exi de terra tua: ita abrahe fuit exeūtis obediētia. Et quēadmodū illud qđ dicit̄. ꝛ veni i terrā. vt faciat obtēperātis ē opus. ita illud qđ addit̄. q̄m tibi mōstrauero. iubētis dei vel promittentis ē grā. Certos tamē nos esse cōuenit ꝙ omnē virtutē idefessis conatib⁹ exercētes neqꝫ diligentia vel studio nr̄o pfectionē possim⁹ attigere: nec sufficiat hūana sedulitas laboꝝ merito ad tā sublimia btitudinis p̄mia pueīre. nisi ea dn̄o nobis coopāte. ꝛ cor nr̄ꝫ ad id qđ expedit dirigēte fuerimus indepti. ideoqꝫ debem⁹ cū Dauid orantes momētis singulis dicere. Perfice gressus meos i semit̄ tuis: vt n̄ moueant̄

vestigia mea. et statuit supra petrā pedes meos: et di rexit gressus meos. vt nrm arbitriū qđ procliuius vel ignoratione boī. vel oblectatōe passionū fertur ad vicia. ille inuisibilis rector mētis humane. ad vir tutū potius studia cōtorquere dignet. Qđ vno ver siculo p prophetā manifestissime legim⁹ decantari. Impulsus versatus sū vt caderē: in quo liberi arbi trij infirmitas designat: et dñs suscepit me: rursū ad iutoriū dñi iunctū eidē sēp ostēdit quo ne penit⁹ li bero collabamur arbitrio cū titubasse nos viderit. porrectiōe quodāmodo manuū suar sustētat atq; cōfirmat. Et iterū. Si dicebā motus ē pes meus. lubrica. s. arbitrij facultate. miscđia tua dñe adiuua bat me: iterū mobilitati sue dei cōiūgit auxiliū quo ne moueret pes fidei sue. nō industrie ppie fuisse. sed miscđie dñi cōfitet. Et iterū. Scđm multitudi nē dolorū meorū in corde meo. q libero vtiq; mihi nascebant arbitrio. cōsolationes tue letificauerunt animā meā: p tuā. s. inspirationē veniētes i cor meū et reserātes cōtēplationē futurorū bonorū. q p tuo nomie laborātib⁹ ppparasti. nō solū abstulerūt oēm anxietatē cordis mei. verū etiā sūmā leticiā cōtule rūt. Et rursū. Nisi qr dñs adiuuit me paulominus habitauerat in iferno aīa mea. libero vtiq; arbitrio: p qđ se in iferno habitaturū fuisse testatur. nisi dñi fuissz adiutorio ac ptectiōe saluatus. A dño eni nō a libero arbitrio gressus hominis dirigētur. Et cū ceciderit iustus libero dūtaxat arbitrio: nō collide tur. Quare: qr dñs supponit manū suā. hoc ē aptis sime dicere. Nullus iustor sibi sufficit ad obtinen dā iustitiā. nisi p momēta singl'a titubāti eidē et cor ruēti fulcimēta man⁹ sue supposuerit diuina clemen tia. ne prostrat⁹ intereat penitus cū fuerit liberi ar bitrij infirmitate collapsus.

¶ Qđ directio vie nrē ex deo sit. Ca. xiij.

Nec sane vnq; viri sancti directiōe vie qua gradiebant ad pfectū vtutū cōsūmationē q; tēdētes. industria se ppia obtinuisse te stati sūt. sed ea potius a dño cōsequi pcabātur dicē tes. Dirige me in veritate tua: et dirige in cōspectu tuo viā meā. Alius aūt nō solū fide. sed ēt expimen to. et quodāmodo i ipsa rerū natura hocipsū se dep hēdisse pclamat. Cognoui dñe qr nō ē i homie via eius: nec viri est vt ambulet et dirigat gressus suos. Et ipse dñs ad israhelē. Et dirigā eū ego inquit vt abietē virētē: ex me fructus tuus iuentus est.

¶ Qđ scientia legis magisterio et illuminatōe do mini conferatur. Cap. xiiij.

Legis quoq; ipsius sciētiā nō lectiōis idu stria. sed magisterio et illuminatōe dei quo tidie ōsiderāt adipisci. dicētes ad eū. Vias tuas dñe demōstra mihi. et semitas tuas edoce me. et reuela oculos meos. et cōsiderabo mirabilia de le ge tua et doce me facere volūtatē tuā: qr deus me⁹ es tu. Et iterū. Qui docet hominē scientiā.

¶ Qđ itellectus quo mādata dei possim⁹ agnosce re et bone volūtat effect⁹ a dño ōdonet. Ca. xv.

Ipsū ēt itellectū beat⁹ dauid quo mādata dei possit agnoscere. que vtiq; i libro legis nouerat eē perscripta. a dño postulat pme reri dicēs. Seru⁹ tuus ego sū: da mihi itellectū vt discā mandata tua. Vtiq; et itellectū semel sibi per naturā pstitū possidebat. noticiā. quoq; mandato rū dei que descripta tenebāt in lege. vtiq; habebat i pmptu. et tñ vt hanc plenius apprehēdat dñz dep cat: sciēs neq; sibimet sufficere posse id qđ p natu rā cōditionis isertū ē: nisi quotidiana dñi illumina tiōe ad intelligēdā spiritualiter legē ac mādata ei⁹ apertius agnoscēda. sensus ipsius ab eodē fuerit il lustrat⁹. ipo ēt vase electiōis. hoc qđ dicim⁹ clarius pdicāte. Deus ē. n. qui opatur i nobis: et velle et pfi cere pro bōa volūtate. Quid potuit aperti⁹ dici. q; vt et bonā volūtatē nrā et operis cōsūmationē a do mino in nobis pnūciaret ipleri. Et iterū. Quia vo bis donatū ē p christo nō solū vt i eū credat: sz vt ēt pro illo patiamini. Hic quoq; et initiū cōuersiōis ac fidei nrē et passionū tolerātiā donari nobis a do mino declarauit. Qđ intelligens dauid quoq; simi liter orat sibi hoc ipsū dñi miseratiōe cōcedi dicens. cōfirma deus hoc qđ operat⁹ es in nobis. ostendēs nō sufficere sibi salutis pricipia dono dei graq; col lata. nisi fuerit eadē miseratione ipsius et quotidia na opitulatiōe pfecta. Nō. n. liberū arbitriū sz dñs soluit cōpeditos. Nō nrā vtus: sz dñs erigit elisos. Nō lectiōis industria: sz dñs illuminat cecos. Qđ grece dicitur. idest dñs sa piētes facit cecos. Non nrā cautiō. sz dñs custodit aduenas: nō nrā fortitudo: sz dñs alleuat siue sufful cit oēs qui corruūt. hec autē dicim⁹ nō vt studiū nō strū vel laborē atq; industriā qsi inaniter et supfluo ipendēda vacuem⁹: sz vt nouerim⁹ nos sine auxilio dei. nec adniti posse. nec efficaces nros eē conat⁹ ad capescēdū tā imāne pmiū puritat. nisi nobis adiu torio dñi ac miscđia fuerit cōtributū. Equus. n. pa rat i diē belli. a dño ē adiutoriū: qr nō ē i fortitudie sua potens vir. Oportet igitur nos sēper cū beato dauid canere. Fortitudo mea et laudatio mea. nō li berū arbitriū. sed dñs: et factus ē mihi i salutē. Qđ doctor quoq; gētiū nō ignorans idoneū se factū ministerio noui testamēti. nō suo merito nec sudore sed dei miatione pclamat. Nō q; simus idonei co gitare aliqd a nobis quasi ex nobis. sed sufficientia nostra ex deo est. qđ minus latine sed expressius di ci potest. idoneitas nostra. ex deo est. Deniq; seqt. Qui et idōeos nos fecit mistros noui testamēti.

¶ Qđ ipsa fides a dño concedatur. Ca. xvi.

Intantū autē vniuersa que ad salutē per tinent apostoli sibimet a domino largita senserūt. vt ipsā quoq; fidē prestari sibi a domino postularēt dicentes. Domine adde no bis fidem. Plenitudinem eius non libero arbi trio presumentes. sed dei sibi credētes munere con ferendam. Deniq; docet nos idem auctor salutis humane q; ipsa fides nostra lubrica sit et infirma. et

nequaq̄ sibi sufficiēs nisi fuerit auxilio dn̄i roborata. dicēs ad petrū. Simon simon. ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret vos tāq̄ triticū. s3 ego rogaui p̄re3 meū ne deficeret fides tua. Qd̄ alius in semetipso sētiēs fieri ⁊ quodāmodo sidē suā ifidelitatis fluctibus ad pniciosi naufragij vidēs scopulos perurgeri: ad eūdē dn̄3 auxiliū fidei sue postulans dicit. Dn̄e adiuua infidelitatē meā. Intātū itaq̄ senserūt euāgelici ⁊ apostolici viri vniuersa q̄ bona sūt. auxilio dn̄i cōsūmari: vt ne ipsā quidē fidē suā cōfisi sint illesa3 se posse suis viribus vel arbitrij libertate seruare. vt hāc vel adiuuari in se vel dōari sibi a dn̄o postularēt. Que si in petro ne deficeret dn̄i egebat auxilio. qs erit tā p̄resūptor ⁊ cecus. q̄ se erga huius custodiā quotidiāo dn̄i credat adiutorio nō egere: p̄sertī3 cū ipse dn̄s in euāgelio hoc ipsū euidēter expresserit dicēs. Sicut palmes nō pōt fructu3 facere a semetipso nisi i vite māserit. ita ⁊ vos nisi i me mā seritis. Et iterū. Quia sine me nihil potestis facere. Quā sit igit̄ ineptū ac sacrilegū qcq̄ de bōis actib⁹ nostre industrie ⁊ nō dei gratie vel adiutorio deputare. māifeste ꝓbat̄ dominica ꝓtestāte sentētia: sine sua opitulatiōe vel inspiratiōe. spiritales fructus exhibere neminē posse. Omne. n. datū bonū. ⁊ omne donū p̄fectū desursū ē. descēdens a patre luminum. 3acharias quoq̄. q2 siqd boni ipsius ē. ⁊ siquid optimū ab ipso. Et ideo constāter beat⁹ apostolus. qd iqt habes qd̄ non accepisti. Quod si accepisti quid gloriaris quasi non acceperis.

¶ Qd̄ moderatio ⁊ tolerantia temptationum nobis a domino tribuatur. Ca. xvij.

S Ummā quoq̄ tolerātie. qua tēptatiōes illicitas sustinere possim⁹. nō tā in nr̄a v̄tute q̄ in dei misericordia ⁊ moderatiōe cōsistere. beatus apostolus ita ꝓnūciat. Tēptatio vos nō apprehēdat nisi humana. Fidelis autem deus qui nō pmittet vos tēptari supra id qd̄ potestis: s3 faciet cū tēptatiōe etiā exitū vt sustinere possitis. Deum quoq̄ aptare siue cōfirmare animos nr̄os ad omne opus bonū. ⁊ opari in nobis ea q̄ sibi sunt placita. idē apostolus docet. Deus aūt pacis q̄ eduxit d̄ tenebris pastorē magnū ouiū in sanguine testamenti eterni iesū christū aptet vos in omni bono. faciens in vobis qd̄ placeat corā se. Qd̄ ēt thessalonicensib⁹ vt eueniat ita p̄catur dicens. Ipse autē dn̄s iesus christus ⁊ deus pater noster q̄ dilexit nos. ⁊ dedit cōsolationē eternā ⁊ spē bonā i gratia. exhortetur corda vestra ⁊ ꝯfirmet in oī ope ⁊ sermone bono.

¶ Qd̄ perpetuitas timoris domini nobis a domino conferatur. Cap. xviij.

I Psū deniq̄ timorē dei quo firmiter eū tenere possimus a dn̄o nobis isundi Hieremias ꝓpheta ex persona dei manifeste testat̄ ita dicēs. Et dabo eis cor vnū ⁊ via3 vnā. vt timeāt me vniuersis diebus: ⁊ bene sit eis ⁊ filijs eorū post eos. ⁊ faciā eis pactū sempiternū. ⁊ nō desinā eis bn̄facere. ⁊ timorē meū dabo in corda eoꝝ vt nō recedāt a me. Ezechiel quoq̄. Et dabo eis cor nouū ⁊ sp̄ū3 nouū tribuā i visceribus eorū. ⁊ auferam cor lapideū d̄ carne eoꝝ. ⁊ dabo eis cor carneū. vt i p̄ceptis meis ābulēt. ⁊ iudicia mea custodiāt. faciātq̄ ea. ⁊ sint mihi i populū. ⁊ ego sim eis in deum.

¶ Qd̄ initium voluntatis bone ⁊ cōsūmatio eius a domino sit. Cap. xix.

Q Uibus manifestissime ꝑdocemur ⁊ initiū volūtatis bone nobis domino ispirāte cōcedi. cū aut p se. aut p exhortationē cuiuslibet hominis. aut p necessitatē nos ad salutis attrahit viā. ⁊ pfectionē v̄tutū ab eodē similiter condonari: nostrū vō hoc eē. vt exhortationē auxiliūq̄ dei vel remissius vel enixius exequamur. ⁊ ꝑ hoc nos vel remunerationē vel supplicia dignissime ꝓmereri. q̄ eius dispēsatiōi ac ꝓuidētie circa nos benigne collate. vel neglexim⁹ vel studuim⁹ nostre obedie deuotiōe ꝯgruere. Qd̄ euidēter i deuteronomio aptēq̄ describit̄. Cū inqt introduxerit te dn̄s de⁹ tu⁹ i terrā quā possessur⁹ igredieris. ⁊ deleuerit gētes multas corā te. ethēū ⁊ gergeseū ⁊ amorreū. chananeū ⁊ pherezeū. eueū ⁊ iebuseū. septē gētes multo maioris nūeri ⁊ robustiores te. tradideritq̄ eas tibi: pcuties eos vsq̄ ad internitionē. nō inib cū eis fed⁹. neq̄ sociabis cū eis cōiugia. Qd̄ igit̄ itroducūt̄ i terrā repromissiōis. q̄ delētur gētes multe coram eis. q̄ tradūtur i manus eorū nationes maioris nūeri. ⁊ robustiores q̄ populus israel: dei eē gratiā scriptura ꝓnūciat. Utrū aūt pcutiat eas israel vsq̄ ad iternitionē an reseruet eas ⁊ parcat. ⁊ nō ieat cū eis fed⁹. ⁊ vtrū nō societ cū eis cōiugia. an n̄ societ. ipsorū eē testatur. Quo testimonio māifeste discernit̄. qd libero arbitrio. qd ve dispēsatiōi vel quotidiāo adiutorio dn̄i debeam⁹ ascribere: ⁊ q̄ diuine sit gratie p̄stare nobis ꝓuētus secūdos atq̄ victoriā: nr̄m vō esse vt cōcessa dei bn̄ficia vel itēsius vel segnius exequamur. Quā rōe3 etiā illorū cecoꝝ curatiōe sat̄ euidēter videm⁹ expressa3. Qd̄. n. trāsijt ante eos iesus: diuine ꝓuidētie ⁊ dignatiōis est gratia. Qd̄ vociferātur ⁊ dicūt. miserere nr̄i dn̄e fili dauid: fidei ipsorū ⁊ credulitatis ē opus. Qd̄ visū recipiūt oculoꝝ: diuine miseratiōis ē mun⁹. Qd̄ aūt etiā post pceptionē cuiuslib3 muneris tā gr̄a dei q̄ ratio liberi arbitrij pseueret: leprosoꝝ quoq̄ voce qui pariter curati sunt. declarat exēplū. Ex qbus dū vnus p arbitrij sui bonu3 gratiarū restituit actionē. dn̄s noue3 iquirens vnūq̄ collaudās. solicitudinem adiutorij sui etiā circa imemores bn̄ficioꝝ suoꝝ iugē retinere se mōstrat. hoc ipsū. n. visitatiōis sue donū ē. q̄ vel suscipit ⁊ approbat gratū. vel requirit ac reprehendit ingratos.

¶ Qd̄ nihil i hoc mūdo sine deo gerat̄. Ca. xx.

C Redere tn̄ icōcussa fide nos cōuenit. nihil sine dō ꝓrsus i hoc mūdo geri. Aut. n. volūtate eius aut pmissu agi vniuersa fatēdū ē: vt. s. hec q̄ bona sūt volūtate dei pfici auxilioq̄ credātur: q̄ aūt cōtraria sūt pmissu: cu3 ꝓ nequicijs ac

duricia cordis nri deserens nos diuina ꝓtectio. diabolum nobis vel ignominiosas corporis passiones patitur dña/ri. Quod et apli vocib⁹ euidentissime ꝑdocemur dicentis. Propter quod tradidit illos de⁹ i passiones ignominie. Et iterum. Quia nō crediderunt deum habere in noticia. tradidit illos de⁹ in reprobum sensum: vt faciant ea que nō conuenit. Ipse quoqꝫ dñs ꝑ ꝓphetaꝫ ait. Et nō audiuit ppl'us me⁹ vocē meā. ⁊ israel nō intēdit mihi. Propter quod dimisi eos inquit secundum adinuētiones cordis eorum ambulabūt in adinuentionibus suis.

¶ Obiectio sup liberi arbitrij potestate. Cap. xxi.

g Ermanus. Hoc testimonium aptissime liberū demōstrat arbitriū quo dr. Si ppl's meus audisset me: ⁊ nō audiuit ppl's me⁹ vocem meā. Cū. n. dicit. si audisset: ostendit in ptāte illi⁹ fuisse vel acquiescēdi vel nō aqescendi indiciuꝫ. Quomō igitur nō in nobis nr̄a sal⁹ ē collocāda. cū sit in nobis. vel audiēdi vel nō audiēdi facultas.

Responsio q liberū arbitrium nostrum adiutorio domini semper indigeat. Ca. xxij.

p Aphnuti⁹. Acute qdē ꝯsiderastis hoc qd dr. Si audisset me: ⁊ nō attēdistis illum q ad audiētē vel nō audiētē loqtur. nec illud qd sequitur. Pro nihilo vtiqꝫ inimicos ei⁹ hūiliassem. ⁊ sup tribulantes eos misissē manū meā. Nemo igitur hec q̄ ꝓtulim⁹ vt nihil geri sine dño ꝓbarem⁹. praua interptatōe detorquēs ad defensionē liberi arbitrij ita ꝑceptet assumere. vt ab homine gratiaꝫ dei ꝓuisionemqꝫ quotidianā velit auferre ꝑ hoc q dr. ⁊ non audiuit populus me⁹ vocē meā. ⁊ iterum. si popul⁹ me⁹ audisset me. israel si in vijs meis ambulasset ⁊c. sꝫ respiciat q sicut liberi arbitrij facultas populi inobediencia cōprobatur. ita quotidiana circa eū ꝓuisio dei clamantis quodāmodo ⁊ monentis ostenditur. Cuꝫ. n. dixit. si populus me⁹ audisset me: priorē vtiqꝫ se loquutū eis euidēter ostēdit. qd fieri a dño nō soluꝫ ꝑ legē ꝑscriptā litteris. verū et quotidianis monitis solet. secundum illud qd ꝑ ysaiā dicitur. tota die expandi man⁹ meas ad pplm nō credentē mihi sed cōtradicentem. Utrunqꝫ ergo pt hoc testimonio cōprobari qd dr. Si populus meus audisset me. israel si in vijs meis ambulasset: pro nihilo vtiqꝫ inimicos eorum humiliassem. ⁊ sup tribulantes eos misissem manū meā. nam sicut liberū arbitriū ꝑ inobedientiā populi demonstratur: ita dispensatio dei ⁊ auxiliū eius versiculi ipi⁹ initio declaratur ac fine cū se ⁊ priorē loquutū fuisse testatur. ⁊ postea inimicos ei⁹ hūiliaturum si ab eodē fuissꝫ audit⁹. nos. n. ꝑ hec q̄ ꝓtulim⁹ nō liberum arbitriuꝫ hominis volum⁹ summouere: sꝫ huic adiutoriū ⁊ gratiam dei ꝑ singulos dies ac momēta necessariā cōprobare. His epulis nos saginatos paphnuti⁹ e sua cella nō taꝫ alacres q̄ cōpunctos corde ante medium noctis emisit: hoc nobis pcipuū sua collatiōe cōferēs vt cuꝫ abrenunciationeꝫ primā tota virtute ac disciplina. secundum oīa patrū istituta exequēres. ꝑ eandē solā attingēda nobis ꝑfectiōis culmina blādiremur incipemus agnoscere necdū nos cepisse monachorū fastigia sōniare. Quippe q de sa abrenūciatōe paruꝫ qd in cenobijs eruditi. tertiā in qua omnis ꝑfectio cōtinetur. q̄ꝫ illas inferiores duas multis modis excedit. ne audisse qdē nos antea penitus nosceremus.

¶ Explicit collatio abbatis paphnutij de tribus abrenunciationibus.

¶ Incipit collatio quarta Abbatis Danielis de concupia carnis ⁊ spiritus. Cap. i.

i Nter ceteros christiane philosophie viros abbatē quoqꝫ vidimus Danielē: equalē qdē i oī v⁹tutū genere. his q in heremo scythi cōmanebāt. sꝫ peculiari⁹ gratia hūilitatis ornatū. Qd merito puritatis ac māsuetudis sue a beato paphnutio solitudinis eiusdē ꝑsbitero ⁊ qdē cuꝫ multis iunior eēt etate. i diaconij ꝑelect⁹ ē gradu. Intm̄. n. eidē beat⁹ paphnuti⁹ virtutib⁹ ipi⁹ aggaudebat: vt quē vite meritis sibi ⁊ gratia parem nouerat. coequare sibi et sacerdotij ordine festinaret. Siquidē nequaq̄ ferens in iferiore eū misterio diutis imorari. optāsqꝫ sibimet successorē dignissimū ꝓuidere supstes eū ꝑsbiteralis grad⁹ honore ꝓuexit. Qui tm̄ prioris hūilitatis ꝯsuetudinē nō omittēs. nihil vnq̄ sibi illo ꝑsente de sublimioris ordinis collatiōe dōauit: sꝫ semp abbate paphnutio spiritales hostias offerēte. hic velut diacon⁹ in ꝑoris misterij ꝑmāsit officio. In quo tm̄ beatū paphnutium cū tal' vir esset ac tant⁹ vt in multis et ꝑscie gratiā possideret. hec spes substitutōis ⁊ electio valde fefellit. naꝫ nō multo p⁹ tempore hunc quem sibi parauerat successorē decessorem premisit ad deum.

¶ Inqsitio vn̄ oriatur repētina cōmutatio mētiū ab ineffabili leticia in mestissimā animi diectōeꝫ. C. ij.

h Ic igitur beat⁹ daniel inqrētib⁹ nobis cur interdū residētes in cellula tāta alachritate cordis. cū ineffabili quodaꝫ gaudio ⁊ exuberantia sacratissimorum sensuū redūdem⁹. vt eā non dicā sermōe pcurrere. sed ne ipse qdeꝫ sensus occurrat: oratio quoqꝫ pinguis emittatur ac ꝓmpta. ⁊ mēs plena spiritalib⁹ fructib⁹ preces suas efficaces ac leues etiam per soporem supplicans ad deum sentiat penetrare: ac rursum nullis existentib⁹ causis tanta subito anxietate repleamur ⁊ irrationabili quodaꝫ merore vt nō solū nosmetipsos huiusmodi sensib⁹ arescere sentiam⁹. verum et horreat cella. sordeat lectio. ipsa quoqꝫ instabilis ac nutabūda ⁊ quodāmō ebria ⁊ grauis emittatur oratio: ita vt ingemiscētibus ⁊ conātib⁹ nobis ad directionē pristinā reduci mēs nostra nō possit: quātoqꝫ intenti⁹ fuerit reuocata. tāto vehemēti⁹ ad discursus instabiles lubrico rapiatur excessu: ⁊ ita oī spiritali fructu reddatur effeta. vt nec desiderio regni celorum. nec metu gehēne ꝓposito ab hoc letali quodā somno valeat suscitari: ita r̄ndit.

¶ Responsio sup ꝓposita q̄stione. Cap. iij.

t Ripartita nobis sup hac quaz dicitis steri litate mētis tradita ratio est. Aut enim de negligētia nostra: aut de ipugnatiōe diaboli: aut de dispensatiōe domini ac ꝓbatiōe descendit. Et de negligētia qdē: cū nostro vicio tepore p̄cedēte indifferēter nosmetipsos ⁊ remissius exhibemus: per quā desidiā noxijs cogitationib⁹ pasti. terrā cordis nostri spinas ⁊ tribulos facim⁹ germinare. q̄bus in ea pullulātib⁹ ꝯsequent̄ efficimur steriles: atq̄ ab oī reddimur spiritali fructu ⁊ ꝯtēplatiōe defti. De ipugnatiōe vero diaboli: cū ēt bonis nōnunq̄ studiis deditos. callida subtilitate mētē nr̄a3 irrepēs: vel ignorātes ab optimis itētiōib⁹ abstrahit vel iuitos.

Quod dispensationis ac ꝓbationis dei duplex causa sit. Cap. iiij.

d Ispensatiōis aūt ac ꝓbatiōis dn̄i duplex causa ē. Pria vt paulisp ab ipso derelicti. ⁊ mentis nr̄e sentiam⁹ ifirmitatē. ⁊ nequaq̄ sup p̄cedente puritate cordis q̄ nobis illi⁹ est visitatiōe donata possim⁹ extolli: ꝓbantesq̄ nos ab eo derelictos. gemitib⁹ nostris ⁊ industria illu3 leticie ac puritatꝫ statu3 recupare nō posse intelligam⁹. ⁊ p̄teritā cordis alacritatē n̄ nostro studio s3 illi⁹ dignatione nobis fuisse infusa3. ⁊ presertī3 de ipsi⁹ rursu3 gratia ⁊ illuminatiōe esse poscēdā. Secūda vero ꝓbationis est causa vt pseuerātia nr̄a vel mentꝫ cōstātia ⁊ desideriū cōprobet̄. quaq̄ itētiōe cordis ⁊ orōnu3 instātia. deserentē nos visitatore3 sanctispiritus requiram⁹ manifestet̄ in nobis: ac pariter agnoscentes quāto labore amissu3 istud spiritale gaudium ⁊ puritatꝫ leticia cōgratur. soliciti⁹ inuentā custodire ac tenere attenti⁹ studeamus. Quodāmō eni3 negligēti⁹ custodiri solet: q̄cq̄d credit̄ facile posse repari.

Quod studiū ⁊ industria nostra nihil sine adiutorio dei p̄ualeat. Cap. v.

p Er que euidēter ꝓbatur gratia3 dei ac misericordiā semp opari in nobis ea que bona sunt. Qua deserente nihil valere studium laborantis. ⁊ quātalib3 annitētꝫ idustria sine ipsius itez adiutorio statu3 pristinu3 recupare nō posse: illudq̄ iugiter in nobis ipleri. non volentis neq̄ currentis s3 miserentis est dei. Que gratia nōnūq̄ econtrario negligentes ac resolutos inspiratōe hac qua dicitꝫ sancta. ⁊ abundantia spiritualiū cogitationū visitare nō despicit: s3 inspirat idignos. exsuscitat dormientes. ⁊ illuminat obsessos ignorātie cecitate: clementerq̄ nos arguit atq̄ castigat. infundēs se cordib⁹ nostris vt vel sic de inertie somno cōpunctione ipsius instigati cōsurgere ꝓuocemur. Deniq̄ frequenter etia3 odorib⁹ vltra omnē suauitatem cōpositiōis hūane in his ipsis subito visitationib⁹ adimplemur: ita vt mens hac oblectatione resoluta in quenda3 spirit⁹ rapiatur excessum. seq3 cōmorari obliuiscatur in carne.

Qd̄ vtile nobis sit interdū a dn̄o d̄reliq. C. vi.

i N tantū vero illu3 quē dixim⁹ abscessum ⁊ vt ita loquar desertionem dei. beatus David vtilē esse cognouit. vt neq̄quā maluerit orare ne a deo penit⁹ in nullo relinqueret̄: hoc eni3 sciebat incōgruū eē vel sibi vel humane nature ad quālibet p̄uenienti pfectionē: sed tēperari ea3 poti⁹ dep̄catus sit dicēs. non me derelinquas vsq̄ quaq̄. Ac si diceret alijs verbis. Scio q̄ derelinquere soleas vtiliter tuos sanctos vt probes: aliter enī ab aduersario tēptari nō possunt. nisi a te paulisper fuerint d̄relicti: ⁊ ideo nō rogo vt nunq̄ me derelinquas. q̄a nō expedit mihi vt nō vel meam infirmitatē sentiēs dicā Bonū mihi q2 humiliasti me. vel exercitiū nō habeā preliandi: qd̄ sine dubio habere nō potero. si mihi semp ⁊ indirupte cohe serit ꝓtectio tua: suffultu3 nanq̄ me tua defensiōe tēptare diabolus nō audebit. illud obijciens ⁊ exprobrās. vel mihi vel tibi qd̄ aduersus athletas tuos solet calūniosa voce ꝓferre: nunq̄d gratis iob colit deum. nōne tu vallasti eū ac domu3 eius. vniuersamq̄ substantiā eius per circuitum. sed magis peto ne me vsq̄ quaq̄ deseras Quod grece dicitur. idest vsq̄ ad nimietatem. Quantum enim mihi vtile est si derelinquas me paulisp ad tēpus vt d̄siderij mei cōstantia cōprobet̄. tantū noxiū est si pro meritꝫ ac delictis meis nimiū me deserere volueris: q2 nulla virtus humana si diuti⁹ in tēptatōe tuo deserat̄ auxilio sua pōterit cōstātia pdurare. ⁊ nō ꝓtinus aduersarij vel potentia vel factiōe succūbere. nisi tu ipē qui es humanaꝝ viriū cōsci⁹ ac luctaminū moderator nō pmiseris tēptari nos sup id qd̄ possum⁹ sed feceris cū tēptatiōe et̄ exitu3 vt sustinere possim⁹. Tale quid ⁊ in iudicū libro sup exterminatiōe gentiū spiritaliu3 que aduersant̄ israeli mystice legimus designatū. hē sunt gentes quas domin⁹ dereliq̄t vt erudiret in eis israelem. ⁊ haberent cōsuetudinē cū hostib⁹ preliandi. Et itez post pauca. Dimisitq̄ eos deus vt in ipsis experiretur israhele3. vtru3 audirent mādata dn̄i que preceperat patrib⁹ eorū p manum moisi an nō. Quā vtiq̄ pugnā nō inuidens de⁹ q̄eti israelis nec male eide3 ꝯsulēs sed sciens esse vtilissimā reseruauit: vt du3 gentiū semp istaꝝ impugnatione deprimit̄ nunq̄ se sentiat auxilio dn̄i nō egere ⁊ ob id semp in eius meditatiōe ⁊ inuocatiōe persistens. nec inerti ocio dissoluat̄. nec bellandi vsum et exercitia virtutꝫ amittat. Freq̄nt. n. quos supare nō potuerūt aduersa: securitas ⁊ res ꝓspere colliserūt.

De vtilitate eius pugne quā apostolus ponit i colluctatione carnis ⁊ spiritus. Cap. vij.

h Anc pugnā vtiliter nostris quoq̄ mēbris insertā: etiā in apl̄o ita legimus. Caro. n. concupiscit aduersus spiritu3: spirit⁹ autē aduersus carne3. Hec aūt inuice3 aduersantur sibi: vt non quecūq̄ vultis illa faciatis. Habes ⁊ hic pugnam inuiseratā quodāmodo corpori nostro: dispēsatione domini ꝓcuratā. Quicquid enim generaliter ⁊ sine alicuius exceptione omnib⁹ inest. quid aliud iudicari potest. nisi ipi humane substantie p⁹ ruina3 primi hominis velut naturaliter attributū. Et

qđ vniuerſis congenitum concretūq deprehēditur quomodo nō credenduȝ ſit arbitrio domini nō nocenti. ſed conſulētis inſertuȝ. Cauſaȝ vero hui9 belli ideſt carnis et ſpirit9 hāc eſſe deſcribit. Ut nō inquit quecūq vultis illa faciatis. Ergo id quod pcurauit deus vt nō poſſet a nobis ipleri ideſt vt nō quecunq volumus faciamus. qđ aliud ſi impleat credi poteſt eſſe q̄ noxium. Et eſt quodammodo vtilis hec pugna diſpenſatiōe dei nobis inſerta: et ad melioreȝ nos ſtatuȝ puocans atq cōpellens. qua pugna ſublata proculdubio pax ecōtrario pniciosa ſucceder.

¶ Interrogatio qđ ſit qđ i capitulo apoſtoli poſt aduerſantes ſibi concupiſcentias carnis et ſpiritus tertia adijciatur voluntas. Ca. viij.

Germanus. Licet nobis quedā intellect9 linee iaȝ prelucere videant. tamē qr necdū poſſumus apl'i ſententiā ad liqduȝ puidere: volumus hec nobis aptius explanari. Tres eni res hic indicari videntur. Prima carnis aduerſus ſpirituȝ pugna: Secunda ſpirit9 aduerſus carnē cōcupiſcentia: Tertia voluntas noſtra: que velut media poniť. de qua diciť vt nō q̄cunq vultis illa faciatis. Sup qua re licet vt dixi ſuſpitiōes quaſdam ex his que expoſita ſunt intelligētie colligam9: volum9 tamen qr ſe huius collationis occaſio dedit. aliquid nobis lucidius diſputari.

¶ Reſpōſio de intellectu recte iterrogantis. Ca. ix.

Daniel. Diſcernere diuiſiones et lineas q̄ſtionū portio intellectus eſt: et maxima ps intelligētie eſt ſcire qđ neſcis. Propť qđ dicitur. Inſipiēti interrogāti ſapiētia reputabitur. Quia licet is qui interrogat vim ppoſite queſtiōis ignoret: tamē qr prudenter inqrit. et q nō intelligebat intellexit. hocipſuȝ illi reputať ad ſapientiaȝ: eo q quid neſciret prudenter agnouit. Secundū diuiſionē itaq veſtrā tres res ab apoſtolo nominari videntur: cōcupiſcentia carnis aduerſus ſpiritū: et ſpiritus aduerſus carnē: quaꝝ aduerſus ſe inuiceȝ pugna hanc videť habere cauſam atq puentū. vt ea q̄ uolumus facere nequeam9. Quarta igitur supereſt cauſa quā minime vidiſtis vos: vt illđ ſcilicet quod volum9 faciamus. Nunc ergo opus ē nobis vt prius duaꝝ ɔcupiſcentiaꝝ vim ideſt carnis et ſpiritus agnoſcamus: et ita demū que voluntas ſit noſtra. q̄ inter vtranq poſita eſt diſcutere valeamus: deinde quid poſſit voluntatis nr̄e nō cē ſimiliter diſcernam9.

¶ Quod vocabuluȝ carnis non in vna ſignificatione ponatur. Cap. x.

Vocabuluȝ carnis in ſcripturis ſanctis multifarie legim9 nominari. Naȝ nōnunq̄ ſignificat homineȝ integruȝ ideſt qui ex corpore conſtat et anima: vt ibi. Et verbuȝ caro factuȝ eſt. et videbit omnis caro ſalutare dei noſtri. Nōnūq̄ homines peccatores atq carnales: vt ibi. nō permanebit ſpiritus meus in hominib9 iſtis: eo q ſint caro. Interduȝ pro ipſis peccatis poniť: vt ibi. Uos autē nō eſtis i carne ſed in ſpiritu. Et iterū. Caro et ſanguis. regnū dei nō poſſidebūt. Deniq ſequitur neq corruptio incorruptelā poſſidebit. nōnunq̄ p agnatione et ppinquitate: vt ibi. Ecce nos os tuuȝ et caro tua ſumus. Et apoſtolus. Si quo mō i emulationē inducaȝ carnē meā: et ſaluos faciam aliquos ex illis. Querenduȝ ergo nobis eſt: ſecunduȝ quaȝ ſignificationē ex his quatuor: carneȝ hic debeamus accipere. Manifeſtuȝ nanq eſt ſecūdū illud quod poſitū eſt. et verbuȝ caro factuȝ eſt: vel illud. et videbit omnis caro ſalutare dei. penitus ſtare nō poſſe: ſed neq ſecūdū illud quod diciť. nō permanebit ſpiritus meus in hominib9 iſtis eo q ſint caro: qr non ſicut ibi abrupte de homine peccatore. ita et hic ponitur caro. cuȝ dicit. Caro concupiſcit aduerſus ſpirituȝ. et ſpiritus aduerſus carnē. Neq eniȝ de reb9 ſubſtantialib9 loqtur. ſed de actualib9: que in vno eodemq homine vel pariter vel ſingillatiȝ cū quadaȝ temporis viciſſitudine et mutatione luctantur.

¶ Quid in hoc loco caro ab apoſtolo nominetur: et qđ ſit concupiſcētia ſpūs. Cap. xi.

Quamobreȝ in hoc loco carneȝ nō hominē ideſt hominis ſubſtantiā. ſed volunrateȝ carnis et deſideria debemus peſſima accipere: ſicut nec ſpirituȝ qdem aliquaȝ reȝ ſubſtantialem. ſed anime deſideria bona et ſpiritualia ſignificare ſentimus. Queȝ ſenſuȝ idem beatus aplus in ſuperiorib9 eiuſdeȝ ſententie euidēter expreſſit: ita incipiens. Dico aūt ſpiritu ambulate et deſideria carnis nō perficietis. Caro eniȝ concupiſcit aduerſus ſpiritū: ſpiritus vero aduerſus carneȝ. Hec aūt inuicem aduerſanť ſibi. vt nō quecūq vultis illa faciatis. Que cū vtraq deſideria ideſt carnis et ſpiritus in vno eodemq ſint homine. inteſtinū quotidie itra nos geritur bellū: dū concupiſcētia carnis que precipitanter ferť ad vicia. his que ad preſentē requieȝ pertinēt. et temporalib9 delicijs gaudet. Quib9 ecōtra cōcupiſcentia ſpiritus aduerſata: ita ōſiderat tota ſpiritalib9 ſtudijs inherere. vt ēt neceſſarios carnis vſus optet excludere: ſic illis iugiť occupari feſtinans. vt nullam penit9 fragilitati eius curaȝ cupiat impartiri. Caro luxurijs ac libidine delectať: ſpiritus ne ipſis qdem naturalib9 deſiderijs acqeſcit. Illa concupiſcit ſatiari ſomno: repleri cibo. Hic vigilijs et ieiunijs ita ſaginatur vt ne ad ipſuȝ quideȝ neceſſariū vite vſum. ſomnū cibumq velit admittere. Illa cupit exuberare copijs vniuerſis: hic ne ipſius qdem anguſti panis quotidianaȝ ſubſtantiā habere contentus eſt. Lauacris illa niteſcere et quotidianis adulantiū turmis appetit cōſtipari. hic ſqualore inacceſſibilis heremi paſciť: cūctorumq mortalium preſentiaȝ perhorreſcit. Honoribus illa et laudib9 hominū confouetur: hic irrogatis ſibi cōtumelijs iniurijſq letatur.

¶ Que ſit volūtas noſtra q̄ inter cōcupiſcentiam carnis et ſpirit9 ponitur. Ca. xij.

Inter has igitur vtraſq concupiſcentias anime voluntas in medicullio quodaȝ vi

superabilioꝛe consistens. nec viciorũ flagitijs oblectatur. nec virtutũ laboꝛib⁹ acquiescit: sic querens a passionibus carnalib⁹ temperari. vt nequaq̃ velit doloꝛes necessarios sustinere. sine quibus virtutes spiritus nequeunt possideri: absq̃ castigatione carnis castimoniã cupiens coꝛpoꝛis obtinere: sine vigiliaꝝ laboꝛe coꝛdis acquirere puritatẽ: cũ requie carnis spiritalib⁹ virtutibus exuberare: absq̃ vllius exasperatiõe conuicij patiẽtie gratiã possidere: humilitatẽ chꝛisti sine honoꝛis mundi exercere iactura: religionis simplicitatẽ cũ seculi ambitione sectari: chꝛisto cũ hominũ laude ac fauoꝛe seruire: districtionẽ veritatis sine cuiuspiã vel tenui offensione ꝓferre. Postremo sic vult futura consequi bona: vt presentia non amittat. Que voluntas nunq̃ nos ad perfectionẽ verã faceret peruenire. sed i tempoꝛe quodã teterrimo collocaret: talesq̃ faceret q̃les illi sunt qui in apocalypsi increpatiõe domini castigantur. scio opera tua. quia neq̃ calidus es neq̃ frigidus. vtinã frigidus esses aut calidus. nũc aũt quia tepidus es. incipiã te euomere de oꝛe meo. nisi hunc tepidissimũ statũ altrinsecus hec insurgẽtia bella dirũperent. Nam cũ famulantes huic voluntati nostre ad hanc remissionẽ voluerimus nosmetipsos paululũ relaxare. confestim aculei carnis insurgunt: suisq̃ nos vicijs ⁊ passionib⁹ sauciãtes nequaq̃ in illa qua delectamur puritatis qualitate stare permittũt. atq̃ ad illam quã hoꝛremus frigidã voluptatẽ. plenamq̃ sentib⁹ pertrahunt viã. Rursus si spiritus feruoꝛe succensi opera carnis volentes extinguere. sine vllo respectu fragilitatis humane totos nosmetipsos temptauerimus ad imoderata virtutũ studia coꝛdis elatione conferre. interpellans imbecillitas carnis ab illa repꝛehẽsibili nimietate spiritus reuocat ac retardat: ⁊ ita fit vt vtraq̃ concupiscẽtia tali colluctatiõe alterna sibimet repugnante. anime voluntas que nec totam se carnalib⁹ desiderijs dedere. nec virtutum vult laboꝛib⁹ desudare quodãmodo iusto moderamine temperetur. dũ hec inter vtraq̃ cõtentio. illam perniciosioꝛẽ excludens anime voluntatẽ. vt quandã equitatis libꝛam in statera nostri coꝛpoꝛis collocat que spiritus carnisq̃ confinia iusto discernit examine. nec a dextris mentẽ spiritus ardoꝛe succẽsam. nec a leua carnẽ vicioꝛũ aculeis pꝛepõderare permittit. Dum hec pugna quotidianis diebus vtiliter exagitatur i nobis ad illud quartũ quod nolum⁹ salubꝛiter venire cõpellimur: vt puritatẽ coꝛdis nõ ocio nec securitate. sed iugi sudoꝛe ⁊ cõtritiõe spiritus acquiramus. castitateq̃ carnis districtis ieiunijs fame ⁊ siti ac vigilantia retentemus: directionẽ etiã coꝛdis: lectiõe: vigilijs: oꝛatiõe cõtinua: ⁊ solitudinis squaloꝛe capiamus: patientiam tribulationũ exercitijs retentem⁹ cũ blasphemijs ⁊ oppꝛobꝛioꝛũ saturitate nostro seruiamus auctoꝛi: veritatem cũ inuidia mundi istius ⁊ inimicicijs si necesse fuerit exequamur. ⁊ tali colluctatiõe in nostro coꝛpoꝛe militante. ꝓtractis nobis ab hac ignaua securitate atq̃ ad istũ quem nolumus laboꝛem ac virtutũ studia pꝛouocatis. equitas optime media retineat: ⁊ tepidũ nostre voluntatis arbitriũ. hinc spiritus feruoꝛ illinc carnis gelidissimus rigoꝛ moderatissimo caloꝛe cõtemperet ac neq̃ ad effrenata vicia mẽtem pertrahi concupiscẽtia spirit⁹ sinat. nec rursum ad virtutũ irrationabiles appetitus. fragilitas carnis spiritũ patiat extolli: ne vel inde omnigenũ pullulent fomites viciorũ. vel hinc elatio moꝛbi pꝛincipalis emergens telo nos superbie grauioꝛe cõfodiat. sed pugne hoꝛũ equa libꝛatio iuste succedens sanã ⁊ moderatã inter vtraq̃ virtutũ reseruet viã: tũnere regio docẽs militẽ chꝛisti semper incedere: atq̃ ita fit vt cũ pꝛo tempoꝛe huius quã dixim⁹ ignauissime voluntatis ꝓpensius mens ad desideria carnis fuerit deuoluta. spiritus cõcupiscẽtia refrenet. nequaq̃ ea vicijs agescente teterrimis: rursumq̃ si imoderato feruoꝛe ꝑ excessum coꝛdis ad ipossibilia fuerit spiritus noster ⁊ incõsideratã pꝛecept⁹. infirmitate carnis ad iustũ retrahatur examẽ: ⁊ transcendẽs voluntatis nostre tepidissimũ statum cõmodissima temperie planóq̃ tramite cum sudoꝛis idustria viã perfectiõis incedat. Simile quid etiã in illius turris extructione legimus a domino dispẽsatũ in libꝛo geneseos: vbi linguarũ oboꝛta repẽte cõfusio sacrilegos ausus hominũ nefandosq̃ cõpescuit. Permãsisset enĩ etiã ibi aduersus deum. imo aduersus eos qui diuinam eius attẽptare ceperãt maiestatẽ cõsensus noxius. nisi eos dispẽsatiõe dei repugnãs inter se diuersitas lingue per dissonãtiã vocis in melioꝛẽ statum pꝛoficere compulisset: ⁊ quos ad excidiũ sui animauerat perniciosa cõsensio. ad salutẽ reuocasset bona vtilis q̃ discoꝛdia: incipiẽtes scilicet humanã fragilitatem intercedẽte diuisiõe sentire. quam ꝑ noxiã cõspirationem elati antea nesciebãt.

De vtilitate cũctatiõis q̃ ex colluctatiõe oꝛitur carnis ⁊ spirit⁹. Ca. xiij.

Infantũ vero vtilis nobis ex hui⁹ pugne diuersitate cunctatio nascit. ⁊ salutaris ex hac cõcertatiõe dilatio: vt resistẽte soliditate coꝛpoꝛea dũ ab eoꝛũ effectu que nequitijs mẽte cõcipimus retardamur: nõnũq̃ in melioꝛem statum. seu penitudine subsequẽte. seu emẽdatiõe quadam que solet pꝛocrastinatiõe operis ⁊ recogitatione interueniẽte descẽdere coꝛrigamur. Deniq̃ hos quos intelligimus ad volũtatum suaꝝ desideria ꝑficienda. nullo carnis obstaculo retardari. demões scilicet ac spiritales nequitias. et quidem cũ sint de eminentioꝛe angeloꝛũ oꝛdine deuoluti. detestabiliores esse hominibus cõtemplamur: eo q̃ possibilitate eoꝛũ desiderijs adiacẽte. id quod nequiter semel conceperint irreuocabili malo perficere non moꝛẽtur: quia sicut est anim⁹ velox ad excogitandũ. sic ad ꝑficiẽdũ pernix ⁊ absoluta substãtia: ⁊ dũ suppeditat eis ꝓna facilitas ea q̃ voluerit pagẽdi. conceptũ malũ nulla itercedẽs deliberatio salutaris emẽdat.

¶ De inemendabili malicia spiritalium nequicia-rum. Ca.xiiij.

Piritalis nāq substātia nec vlla carnis
s soliditate deuicta vt excusationē exorte i se praue non recipit volūtatis. ita veniam malignitatis excludit: quia nulla q̄madmoduz nos ad peccandū impugnatione carnis extrinsec⁹ lacessita est. sed vicio solius male volūtatis accensa: et ob hoc sine venia peccatuz. et languor sine remedio est. Sicut enim nulla solicitante terrena materia corruit: ita ne indulgentiam qdem aut locū penitudinis obtinere potest. Quibus ex reb⁹ euidenter colligitur: q nō solū noxia nō fit hec q̄ cōtra se inuicem suscitat i nobis carnis spiritusq ꝯtētio. verū etiā multam cōferat vtilitatem.

¶ Quid nobis profit carnis aduersus spiritū cōcupiscētia. Cap.xv.

Rimo q desidias ac negligentias nostras
p statim arguit: et vt quidam diligētissimus pedagogus a districtionis et discipline rectitudine nūq nos deuiare concedens si paululuz quid securitas nostra mensuraz congrue serietatis districtionisq excesserit. flagellis incentiuorum stimulat confestim et increpat atq ad cōpetētem reuocat parcitatem. Secundo q pro castimonie ac puritatis integritate cū dei gratia concedēte. ita nos lōgo tempore genitali pollutione viderimus imunes vt ne ipsa quidem simplici cōmotione carnis vlterius nos inquietandos esse credam⁹. et per hoc velut qui nō gestemus corruptelam carnis in secretis cōscientie nostre fuerimus elati. fuo. nos rursum quāuis quieto ac simplici visitans fluxu humiliat ac retundit: nosq homines esse stimulis suis admonet. Quodāmodo enim cū in ceteris generibus viciorum et quidem grauioribus magisq noxijs indifferentius soleamus incurrere. nec tam facile in eorū cōpūgamur admissa. in hoc peculiari⁹ humiliat cōsciētia nostra. per qd hanc illusiōez neglectarum quoq passionū recordatiōe mordet: euidēter intelligēs immūdam se factam naturalibus incentiuis. que cuz esset immundior spiritalib⁹ vicijs ignorabat: et recurrēs protinus ad emendatiōez anterioris ignauie. commonet pariter ne super successibus preterite puritatis debere cōfidere. quam se perspicit pusilluz quid declinātem a domino perdidisse. nec posse hui⁹ purificationis donū nisi per soli⁹ dei gratiam posside re. docentib⁹ nos quodāmodo ipsi⁹ rei experimētis vt si integritatē cordis ppetuo ꝯseq delectamur. hūilitatis studeam⁹ virtutē iugiter obtinere.

¶ De icētiuis carnis qb⁹ nisi hūiliaremur graui⁹ rueremus. Cap.xvi.

Uius igitur puritatis elationem pernici
h osiorē futurā cūctis sceleribus atq flagitijs et ob hanc nihil nos emolumenti consecuturos pro qualibet castitatis integritate. testantur ille virtutes quarū superius fecimus mentionez: q cum nullas huiusmodi titillationes carnis habuisse credantur ob solam cordis elationem perpetua ruina de sublimi celestiq statiōe deiecte sunt. Essemus itaq penit⁹ absq remedio tepidi: vtpote non habentes indicem negligentie nostre. vel i corpore nostro aut in conscientijs proprijs insidentem: nec studerem⁹ ad perfectionis peruenire feruorem. sed nec frugalitatis quidem districtionem vel cōtinētiā teneremus. nisi nos hec titillatio carnis increscens humiliaret atq retūderet: aduersus spiritaliū quoq viciorum purgationē solicitos redderet et itētos.

¶ De eunucorum tepore. Cap.xvij.

Eniq in his qui spadones sunt corpore
d idcirco hūc anime teporem plerūq inesse deprehendimus: quia velut soluti ab hac necessitate carnali. nec labore cōtinētie corporalis. nec cōtritiōe cordis se estimāt īdigere: et hac securitate resoluti. nunq perfectionem cordis sed nec spiritaliū quidem viciorum purgatiōez vel querere in veritate vel possidere festināt. Qui status a carnali q̄litate descendēs efficitur animalis: qui est proculdubio deterior gradus. Ipse est eniz qui de frigido ad tepidū trāsiens detestabilior domini voce signat.

¶ Interrogatio qd intersit iter carnalem et animalem. Cap.xviij.

Ermanus. De vtilitate colluctationis q̄
g inter carnem et spiritū suscitat. quātū videtur nobis euidēter expressum est: ita vt eā ipsis quodāmodo manib⁹ nostris palpabilem factā esse credamus. Et idcirco hanc quoq rationē nobis similiter cupim⁹ aperiri: qd itersit iter carnalē et animalem virū: vel queadmodū aialis carnali possit eē deterior.

¶ De triplici aiarum statu. Cap.xix.

Aniel. Secūdū diffinitiōez scripture tres
d sunt animarum status. Primus carnalis: secūdus animalis: tertius spiritalis: quos in apostolo ita legimus designari. Nam de carnali dicit. Lac vobis potū dedi nō escam. Necdū enim poteratis. sed nec adhuc qdem potestis. Adhuc eni estis carnales. Et iterum. Ubi eni est iter vos zelus et cōtētio. nōne carnales estis. De aiali quoq alit cōmemorat. Animalis āt hō nō pcipit ea q̄ sunt spiritus dei: stultitia eniz est illi. De spiritali vero. Spiritalis āt examinat oia: ipse aūt a nemine iudicatur. Et iterum. Uos aūt q spiritales estis instruite eos q eiusmodi sunt in spū lenitat. Itaq festinādū est nobis vt cū renūciātes desierim⁹ esse carnales. i. a seculariū cepim⁹ cōuersatiōe seiungi. et ab illa manifesta carnis pollutiōe cessare. spiritalē sensuz prin⁹ apprehendere tota virtute nitamur. ne forte blādiētes nobis q videmur secūdū exteriorē hominē huic renūciasse mūdo. vel carnaliū fornicationū deseruisse cōtagia. tāq q sūmā pfectionē p hoc apphēderim⁹. remissiores deiceps erga emūdatiōez ceterarum passionū lentioresq reddamur: et iter vtraq deteti gradū spiritalis pfect⁹ asseq neqam⁹. existimātes ad pfectionē nobis abunde sufficere. q exteriore homie vide

amur de cōuersatōe mūdi hui⁹ ac voluptatib⁹ segregari. vel q̄ imunes sum⁹ a corruptela et cōmixtione carnali: et ita inuēti i illo tepido statu. q deterrimus iudicat. euomēdos nos ex ore dñi fm ei⁹ sniaz noueri m⁹ ita dicētis. Utinā calidus eēs aut frigid⁹. nūc aūt qr tepid⁹ es icipiā te euomere ex ore meo. Nec imerito eos dñs quos iā viscerib⁹ recepat charitatis noxios et tepefactos. cū quadā cōuulsione pectoris sui euomēdos eē pnūciat: q cū salutarē quodāmodo ei potuissent pbere substātiā. euelli ab ei⁹ visceribus maluerūt. tāto deteriores effecti illis q nūq̄ ori dñi illati sunt cibis. quāto id qđ nausea cōpellēte p ijcim⁹ odibili⁹ detestamur. Quicqd eniz frigidū est ēt ore susceptū vertit in calorē. et salutifera suauitate pcipit: qđ aūt semel vicio teporis abiectū ē. nō dicā labijs admouere. sz ēt emin⁹ intueri sine ingēti horrore nō possum⁹. Rectissime ergo pnūciat eē deteriorē: qr facili⁹ ad salutarē ouersatiōnē ac pfectiōis fastigiū carnalis qs. i. secularis vel gētilis accedit. q̄ is q pfessus monachū. nec tamē viā pfectiōis arripiens fm regulam disciplinē. ab illo semel spiritali feruore segnis discessit. Ille nāq̄ corporalib⁹ saltē vicis hūiliat⁹ atq̄ imūdū se sentiēs otagiōe carnali. ad fontē vere purificatiōis ac pfectionis culmen. quandoq̄ cōpūct⁹ accurrit: et horrescēs illū in quo est infidelitatis gelidissimū statuz spiritus ardore succensus ad perfectionē facilius cōuolabit. Naz q semel vt dixim⁹ tepido exorsus initio monachi cepit abuti vocabulo. nec tamē humilitate ac feruore quo debuit iter huius pfessiōis arripuit: infect⁹ semel hac miserabili lue et in ea quodāmodo resolut⁹. nec ex se vlteri⁹ pfecta sape. nec alteri⁹ poterit monitis erudiri. Dicit eniz i corde suo fm illam sentētiā. qr diues sum et locuples: et nulli⁹ egeo: cui illud quoq̄ quod subsequtur osequēter aptabit. Tu āt es miser et miserabilis. et paup et cecus et nud⁹. in eo fact⁹ ēt seculari deterior: q̄ nec miserū se nec cecū ac nudū aut emēdatōe dignū. vel egere monitis alicui⁹ aut istitutione cognoscit: et ob hoc nec exhortatōez qdē vllā verbi salutaris admittit: nō itelligēs ipse monachi se noie pgrauari ac oprimi opiniōe cūctorū: qua duz credit ab oīb⁹ sanct⁹. et velut dī famul⁹ colit. necesse ē vt in futuro vehemētiori iudicio peneq̄ subdat. Postremo qd diuti⁹ imoramur i his q̄ nobis expimēto satis cōpta sunt ac pbata. Freqnt. n. vidim⁹ d frigidis atq̄ carnalib⁹. i. d secularib⁹ ac paganis. ad spiritalez puenisse feruorē: d tepidis atq̄ aialib⁹ oino nō vidimus. Quos ēt p pphetā ita legim⁹ dñm detestari. vt spiritalib⁹ viris atq̄ doctorib⁹ pcipiat. vt ab eis monēdis docēdisq̄ discedāt: et nequaq̄ velut i steri li atq̄ ifructuosa terra noxijsq̄ sentib⁹ occupata. semē verbi salutaris expēdāt: sz vt otēnētes eā nouā poti⁹ excolāt terrā. i. erga pagāos ac seculares oēm doctrine culturā ac verbi trāsferāt salutaris istāriā. qđ ita legitur. Hec dicit dñs viro iuda et habitatori b⁹ ierusalem. Nouate nouale. et nolite serere super spinas.

¶ De male abrenūciantibus. Cap. xx.

Deniq̄ qđ pudet dicere ita plerosq̄ abrenūciasse ospicim⁹ vt nihil apli⁹ imutasse d anteriorib⁹ vicijs ac morib⁹ cōprobent. nisi ordinē tantūmō atq̄ habitū secularē. Nā et acqrere pecunias gestiūt. quas nec ante possederunt: vel certe quas habuerūt retinere nō desinūt: aut qđ est lugubri⁹ ēt āplificare desiderant. sub hoc ptextu: vel famulos semp exinde vel frēs alere se debere iustuz eē otēdūt: vel certe obtētu ogregādi cet⁹ reseruant. quos velut abbates istituere se posse psumūt. Qđ si i vitate viā pfectōis iqrerēt. hoc poti⁹ tota virtute pficere niterent: vt. s. exuti nō solū pecunijs. sz ēt affectionib⁹ pstinis et distētiōib⁹ vniuersis. semetipsos singulares ac nudos ita sub senioꝝ ipio collocarēt. vt curā nō mō alioꝝ nullā. sz ne sui qdē gererēt. E cōtrario autē euenit. vt dū fratrib⁹ pesse festināt. nūq̄ seniorib⁹ ipi subijciant: et a supbia icboātes dum alios istituere cupiūt. nec discere ipsi nec agere ea q̄ sūt docēda mereant. Quib⁹ necēē ē vt fz saluatoris sniaz ceci duces cecoꝝ effecti: parit in foueā cadant. Cui⁹ supbie licz vnū sit gen⁹. duplex tn̄ ei⁹ ē species vna q̄ serietatez grauitatēq̄ iugit imitat: alia q̄ effrenata libertate i cachinos fatuos risusq̄ dissoluit. Et illa qdē taciturnitate cōgaudet: hec vo dedignat silētio coartari: nec ofūdit passiz ploq. ēt res icōgruas et ieptas. dū erubescit vel iferior ceteris vel indoctior iudicari. Alia ob elationē clericat⁹ ābit officiū: altera despicit: vtpote iudicās illđ aut dignitati pristine aut vite ac natalīū suoꝝ meritis icōgruū vel idignū. Quaꝝ q̄ deterior pnūcianda sit. vniuscuiusq̄ discutiat ac ppēdat examē. Unū sane atq̄ idē inobediētie gen⁹ ē. vl' pp opatōis istātiā vl' ocij desideriū senioris violare mādatū: tāq̄ dispēdiosū est p sōno q̄ pro vigilantia monasterij statuta cōuellere. Tantum deniqz est abbatis transire preceptū vt legas: quātuz si cōtēnas vt dormias: nec alius superbie fomes est pro ieiunio fratrez q̄ pro refectione contenere. nisi q̄ perniciosiora et a remedijs longinquiora sunt vicia que sub specie virtutuz et imagine spiritaliū reruz vidētur emergere. q̄ illa que ex aperta carnali voluptate gignuntur. Hec enim velut palā expositi ac manifesti languores. et arguūtur cominus et sanantur: illa vero dū pretextu virtutū tegunt. incurata pdurāt. et deceptos quosq̄ piculosius faciūt ac desperatius egrotare.

¶ De his qui contemptis magnis occupantur in paruis. Cap. xxi.

Nam illud ridiculum qualiter exprimatur: q̄ nonnullos post prime renunciationis ardorem quo vel res familiares vel opes plurimas ac militiam seculi relinquentes semetipsos ad monasteria contulerunt. tanto cernimus studio in his que penitus abscidi non possunt. et que nequeunt in hoc ordine nō haberi q̄uis parua vilia qz sint. esse deuinctos. vt horum cura pristinaruz omnium facultatum superet passionem. Quibus

profecto non magne proderit maiores opes ac substantias contempsisse: quia affectus earuз ob quos ille contempte sunt i res paruas atq exiguas transtulerũt. Naз viciũ cupiditatis ꝛ auaricie qd erga spẽs preciosas exercere nõ possũt. circa viliores materias retinẽtes: nõ abscidisse ſз ĩmutasse ꝓbãt pristinã passionẽ. Nã nimia deuicti diligẽtia erga curam psiathij: sportelle: sagelli: codicis: matte aliarũq similiũ rerũ q̃uis vilissimarũ eadẽ tñ qua ãtea libidine detinẽtur. Que ẽt tãta emulatiõe custodiũt atq defẽdũt: vt ꝓ ipsis aduersus fratrẽ cõmoueri. atq litigare qd ẽt turpius ẽ nõ pudeat. In qbus adhuc egritudie cupiditatis pstine laborãtes. h eadẽ que vsus corpis possidere monachũ vl necessitas cogit: hi scđз numerũ mẽsurãq cõmunẽ nõ sũt hře cõtẽti. In hoc quoq sui cordis auaritiã designãtes. cũ vl ea quib9 vti necesse est ꝓpẽsius studẽt habere q̃ ceteri: vel excedẽtes diligẽtie modũ peculiari9 ea attẽtiusq custodiũt: ꝛ ab aliorũ ꝯtrectatiõe defendunt. q̃ vniuersis fratrib9 debẽt ẽẽ cõmunia: quasi vo differẽtia tãtũmodo metallorũ. ꝛ nõ ipsa passio cupiditatis habeat ĩ noxa: ꝛ ꝓ reb9 quidẽ magnis irasci ñ liceat. ꝓ viliorib9 vero hoc ipsũ fecisse sine culpa sit: ꝛ nõ idcirco p̃ciosiores abiecerim9 materias. vt facilius discerem9 viliora cõtẽnere. Quid. n. differt vtrũ quis ꝑturbationẽ cupiditatis erga opes amplas atq magnificas. an erga viliores exerceat species: nisi q ĩ eo reprehẽsibilior iudicãdus ẽ. q q̃ maxima spreuerit ĩ minimis obligetꝰ. Jđ ꝑfectionẽ cordis abrenũciatio ista nõ obtinet: q2 cũ cẽsuз habeat pauperis nõ abijcit diuitis voluntatem.

¶ Explicit collatio abbatis danielis de cõcupiscentia carnis ꝛ spiritus.

¶ Incipit collatio quinta abbatis serapionis de octo principalibus vicijs. Cap. i.

i N illo cetu antiquissimorũ senuз fuit vir noie serapiõ appme gratia discretiõis ornat9: cuius collationẽ ope preciũ reor litteris tradere. Ambiẽtib9 eni nobis vt de ĩpugnatõe viciorũ aliqua disputaret. quibus origines eorũ ꝛ cause manifestius pãderẽtur: ita exorsus est.

¶ Narratio abbatis serapionis de octo principalibus vicijs. Ca. ij.

o Cto sũt p̃ncipalia vicia q̃ humanũ infestãt gen9. i. primũ castrimargia qđ sonat vẽtris ingluuies: scđm fornicatio: tertiũ philargyria. i. auaricia siue amor pecunie: quartũ ira: quintuз tristitia: sextuз accidia. i. anxietas siue tediũ cordis: septimum cenodoxia. i. iactantia seu vanagloria: octauũ superbia.

¶ De duobus viciorũ generib9 ꝛ efficientia eorũ quadripartita. Ca. iij.

h Orũ igitur viciorũ genera sũt duo. Aut. n. naturalia sũt vt castrimargia: aut extra naturam vt philargyria. Efficientia vero quadripartita est. Quedã eni sine actione carnali consũmari nõ possũt: vt est castrimargia ꝛ fornicatio. Quedã vo etiã sine vlla corporis actione cõplẽtur: vt est superbia ꝛ cenodoxia. Nõnulla cõmotionis sue cãs extrinsecus accipiunt: vt est philargyria ꝛ ira: Alia vero itestis motibus excitantur: vt est accidia atq tristitia.

¶ Recapitulatio de castrigmargie ꝛ fornicatiõis passione ꝛ curatione earũ.

Capitulum. iiij.

e T vt hec eadẽ disputatiõe quãtũ possum9 nõ solũ breui ſз etiã scripturarũ testimõijs manifestiora reddam9. castrimargia ꝛ fornicatio cũ naturaliter nobis insint: nã nõnũq etiã sine vllo aĩe ĩcitamẽto soli9 istigatiõe ac pruritu carnis oriũtur. materia tñ vt cõsumẽtur eget extrisec9 ꝛ ita ĩ effectũ corporali actiõe pueniunt. Vnusqsq eĩ tẽptaꝰ ꝓpria cõcupia: deide cõcupiscẽtia cũ fuerit cõcepta pariet peccatũ. Peccatuз vo cũ fuerit cõsũmatũ generat mortẽ. Nã nec pmus adã p castrimargiã decipi potuit nisi esce materiã habẽs in ꝓmptu abusus ea fuisset illicite: nec scđs sine cuiusdã materie ĩcitatione tẽptatur cũ diciꝰ ei. Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiãt. Fornicatio quoq q nõ nisi p corpus perficiatur oĩbus patet: ita d hoc spũ dicente deo ad btm̃ iob. Et virtus eius in lũbis eius ꝛ potestas ei9 sup vmbilicũ vẽtris. Ideoq h spãliter duo que ministerio carnis explẽtur. extra illaз spiritalẽ anime curã. egent peculiarius etiã continentia corporali. Siquideз ad retundendos horuз stimulos nõ sufficit mentis intentio. vt nonnũq solet aduersus iraз seu tristitiaз cetera sq fieri passiones. quas etiaз sine vlla carnis afflictiõe sola nouit expugnare mentis industria: nisi etiaз castigatio corporalis accesserit. que ieiunijs. vigilijs ꝛ operis contritione perficitur. hisq fuerit remotio localis adiuncta: quia sicut amboruз vicio. i. anime ꝛ corporis generantur. ita superari nisi vtriusq labore nõ poterunt. Et licet beatus apostolus oĩa vicia generaliter pronunciauerit esse carnalia: siqdeз inimicitias ꝛ iras atq hereses inter cetera carnis opera numerauerit: nos tamẽ ad illoruз curationes atq naturas diligentius colligendas dupliei ea diuisione distinguimus. Naз ex his quedã dicimus esse carnalia: quedaз vero spiritualia. Et illa quidem carnalia que specialiter ad fotum ꝛ ad sẽsum pertinent carnis. quibus illa ita delectatur ac pascitur. vt etiam quietas incitet mentes. inuitasq eas nõnũq pertrahat ad sue volũtatis assensũ. De quibus beatus apostolus In quib9 ait ꝛ nos omnes aliquando conuersati sumus in desiderijs carnis nostre facientes voluntatem carnis ꝛ cogitationũ: ꝛ eramus natura filij ire sicut ꝛ ceteri. Spiritalia vero dicimus que instinctu anime solius orta. nõ solũ nihil voluptatꝭ ꝯferũt carni. ſз etiã grauissimis eã lãguorib9 afficiẽtia. miserrie iocũditatis

pastu animaꝫ tantũ nutriunt egrotãtem. Et idcirco hec quidem simplici cordis indigent medicina. Que autẽ carnalia sũt nõ nisi duplici queãdmoduꝫ diximus ad sanitateꝫ curatione perueniunt. Unde puritatẽ studentibus plurimũ confert: vt harũ naturaliũ passionũ ipsas materias sibi primit⁹ subtrahant. quib⁹ potest vel occasio vel recordatio earundeꝫ passionuꝫ egrotãti adhuc anime generari. Necesse est eni vt morbo duplici: duplex adhibeatur curatio. Naꝫ corpori ne cõcupiscẽtia in effectũ tẽptet prorũpere. necessario effigies ꝛ materia illiciẽs subtrahenda est: ꝛ anime nihilominus ne eam vel cogitatione cõcipiat. attentior meditatio scripturarũ. ꝛ solicitudo peruigil ac remotio solitudinis apponẽda. In ceteris autẽ vicijs humana cõsortia nihil obsunt. quinimo ẽt plurimũ cõferũt his qui carere eis in veritate desiderant: quia frequẽtia hominuꝫ magis arguũtur. ꝛ dũ lacessita crebrius manifestãtur. celeri medicina perueniũt ad salutẽ.

Quomodo dominus noster solus absq; peccato temptatus sit. Ca. v.

Ideoq; domin⁹ noster iesus christus cuꝫ apostoli pronũcietur sentẽtia temptatus fuisse per omnia ſm similitudinẽ nostrã: dicitur tamẽ absq; peccato. i. absq; huius passionis contagio: nequaq̃ scꝫ aculeos cõcupiscentie carnalis expertus. quibus nos necesse est etiaꝫ ignorãtes inuitosq; cõpungi: quippe cui nulla inerat similitudo seminationis vel cõceptionis humane: ita rationeꝫ cõceptus eius archangelo nũciante. Spiritussanctus superueniet i te: ꝛ virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; ꝛ qđ nascetur ex te sanctum: vocatur filius dei.

De ratione tẽptationis q̃ a diabolo temptatus est dominus. Ca. vi.

Illis eni passionibus etiã ipse tẽptari debuit. incorruptã imagineꝫ dei ac similitudineꝫ possidens. in qbus ꝛ adaꝫ temptat⁹ est. cum adhuc i illa inuiolata dei imagine perduraret: hoc est castrimargia: cenodoxia: superbia: nõ in quib⁹ post preuaricationẽ mandati imagine dei ac similitudine violata. suo iã vicio deuolutus inuoluitur. Castrimargia nãq; est qua iterdicti ligni presumit eduliuꝫ. Cenodoxia qua dicitur. Aperiẽtur oculi vestri. Superbia: qua dicit. Eritis sicut dij sciẽtes bonũ ꝛ malũ. In his tribus vicijs. etiaꝫ dominuꝫ saluatoreꝫ legim⁹ fuisse tẽptatũ. Castrimargia cũ dicit ei a diabolo. Dic vt lapides isti panes fiãt. Cenodoxia. Si filius dei es: mitte te deorsuꝫ. Superbia: cũ ostẽdẽs illi oĩa regna mũdi ꝛ eoruꝫ gloriã dicit. Hec oĩa tibi dabo si cadens adoraueris: me vt ijsdẽ qb⁹ ille tẽptationũ lineis est appetit⁹ nos quoq; queãdmodũ temptatoreꝫ vicere debere mus suo doceret exẽplo. Ideoq; ꝛ ille adã dicitur: ꝛ iste adaꝫ. Ille prim⁹ ad ruinã ꝛ mortẽ: hic prim⁹ ad resurrectionẽ ꝛ vitã. Per illũ omne gen⁹ hominũ cõdẽnatur: per istuꝫ omne genus hominuꝫ liberatur. Ille de rudi atq; intacta fingitur terra: hic de maria virgine procreat. Hui⁹ ergo vt suscipere euꝫ temptatiões oportuit. ita excedere necessarium nõ fuit. Nec eni q castrimargiã vicerat. poterat fornicatiõe tẽptari: que ex illi⁹ abũdantia ac radice ꝓcedit. qua ne ille quidẽ prim⁹ adam fuisset elisus. nisi ante genitricẽ eius passionẽ deceptus illecebris diaboli recepisset. Et ob hoc filius dei nõ absolute in carne peccati venisse dicitur. ſꝫ i similitudiẽ carnis peccati: qꝛ cũ esset i eo vera caro mãducãs scꝫ ꝛ bibẽs ꝛ dormiẽs. clauorũ quoq; cõfixionẽ in veritate suscipiẽs: peccatũ eius qđ preuaricatiõe cõtraxit verũ nõ habuit sed imaginariũ. Nõ eni ignitos aculeos cõcupiscẽtie carnalis expert⁹ est: q etiã nolentibus nobis natura iã administrãte ꝯsurgũt: ſꝫ hui⁹ quãdã similitudinẽ naturã ꝑticipãdo suscepit. Nã cũ oĩa que officij nostri sũt i veritate cõpleret. ꝛ vniuersas isirmitates gestaret hũanas: ꝯsequẽter huic quoq; passioni putat⁹ est subiacere. vt ꝑ has isirmitates etiã cõditionẽ huius quoq; vicij atq; peccati videret in sua carne portare. Deniq; i his eũ tãtũmodo vicijs diabolus tẽptat. i quib⁹ etiã illũ ꝑmuꝫ deceperat: conijciẽs hũc quoq; velut hominẽ siĺr in ceteris illudẽdũ. si eũ i illis quib⁹ porẽ deiecerat sẽsisset elisũ. Uerũ ei scõꝫ iã morbũ qui de radice pricipalis vicij pullularat. ꝑmo certamiẽ cõfutat⁹ iferre nõ potuit. Uidebat ei nullaten⁹ eũ initialẽ causã egritudinis hui⁹ suscepisse. eratq; supfluuꝫ sperari ab eo fructũ peccati cui⁹ eũ semia vel radices nullo modo recepisse cernebat. Licet ſm lucã qui postremã tẽptationẽ illã ponit. qua dicitur: si filius dei es mitte te deorsũ. hec superbie passio possit intelligi: ita vt illa supior quã matheus tertiã ponit. i qua iuxta ꝑdictũ lucã euangelistaꝫ oĩa ei regna mũdi in puncto temporis ostẽdens diabolus repromittit: accipiat passio philargyrie: q scꝫ post castrimargie victoriã fornicatiõe euꝫ temptare nõ preualens ad philargyriã transierit quã radicẽ malorũ omniũ nouerat. i qua iterũ supatus: nullũ ei viciũ ex his q̃ sequebãtur eã ausus ẽ igerere. qppe que nouerat de eius radice ac fomite pullulare. ad extremã superbie transierit passioneꝫ: qua nouerat etiã perfectos quosq; deuictis omnibus vicijs posse pulsari: qua etiaꝫ vel seipsum cuꝫ esset vt lucifer vel complures alios absq; vllo incitamento precedentiuꝫ passionuꝫ de celestibus meminerat corruisse. Iuxta hunc ergo queꝫ prediximus ordinem qui ab euangelista luca describitur: etiaꝫ ipsa illa illicitatio ꝛ figura tẽptationuꝫ quibus vel illuꝫ primuꝫ vel istum scđm adaꝫ callidissimus aggreditur inimicus elegantissime congruit. Illi nãq; dicit. aperientur oculi vestri. huic ostendit omnia regna mundi ꝛ gloriam eorũ. Ibi dicit. eritis sicut dij. hic dicit. si filius dei es.

De cõsũmatione cenodoxie ꝛ superbie sine ministerio corporali. Ca. vij.

Et vt de efficiẽtijs ceteraꝝ quoq; passionuꝫ quarũ rõnẽ itercidere nos expositio castri

margie vel dominice tēptationis necessario compu lit:eodem quo proposueramus ordine diseramus: cenodoxia atq superbia etiaz sine vllo cōsūmari so lent ministerio corporali. In quo eni egent actione carnali.que pro concupiscētia z voluntate sola con quirēde laudis z hūane glorie consequēde abunde ruinam generant anime captiuate. Aut quē effectū habuit corporalez predicti luciferi illius antiqua su perbia.nisi q eaz tantūmodo animo z cogitatione cōcepit.ita propheta cōmemorāte. Qui dicebas in corde tuo.in celum conscēdaz super astra dei ponā solium meū:ascendā super altitudinē nubium. erō similis altissimo. Qui sicut huius superbie neminē habuit incentorē:ita ei cōsūmationē criminis ruine qz perpetue cogitatio sola perfecit:equidem cū affe ctate tyrānidis nulla fuerit opa subsecuta.

¶ De philargyria q extra naturā sit z qd intersit inter ipsam z naturalia vicia.

Capitulum. viij.

Philargyria z ira licet non sint vnius na ture:nam prior extra naturam est. sequēs vero originale videtur in nobis semina rium possidere:simili tamen oriuntur modo:extrī secus siquidē causas cōmotionis plerūqz ɔcipiūt: eteni frequēt hi q adhuc ifirmiores sūt.vel irritatōe vel istinctu quorūdam.i hec se corruisse vicia cōque runtur:ac precipitatos se vel ad iracundiam.vel ad philargyriam aliorū prouocatione causantur. Qđ extra naturaz sit philargyria.hinc liquido peruide tur:quia nec originale probatur in nobis habere principiū.nec de materia concipitur que pertingit ad anime vel carnis participationem.viteqz substā tiam. Nihil eni ad vsum ac necessitatē nature cōmu nis preter escam quotidianaz ac potum certū est p uenire:relique vero vniuerse materie quantolibet studio atqz amore seruentur aliene tamē ab hūana indigentia etiā vsu vite ipsius approbātur :ideoqz hoc velut extra naturam existēs nō nisi tepidos ac male fundatos monachos pulsat. Que autē natu ralia sunt etiaz probatissimos monachorum z qui dem in solitudine cōmorantes attēptare nō desi nunt. Et intantuz hoc verissimuz cōprobatur. vt ēt gentes nōnullas ab hac passione idest philargyria liberas omīmodis agnoscam⁹:quia nequaq̄ vicij huius egritudinez vsu z consuetudine receperunt. Illum quoq priorez mundum qui ante diluuium. fuit:diutissime concupiscētie huius rabiez credim⁹ ignorasse. Que etiaz in vnoquoq nostrū recte abre nunciante sine vllo labore probatur extingui : cum scz vniuersis quis facultatibus abiectis.ita experie rit cenobij disciplinaz.vt ex eis ne vnuz quidem de nariuz sibimet superesse patiatur. Cuius rei testes multa hominū milia possumus inuenire:qui cū sub momēto breuissimo dispersis omnibus substantijs suis ita hanc era dicauerunt passionez. vt ne tenui ter quidez ab ea pulsentur vlterius.nihilominus oi tempore contra castrimargiam pugnantes.nisi in genti circunspectione cordis z abstinētia corpis di micauerint securi esse nō possunt.

¶ De ira atq tristitia q iter accidentia vicia ple rūq inueniantur. Ca.ix.

Tristitia z accidia nulla queadmoduz supe riora diximus accedente extrinsecus pro uocatione generari solent. Naz solitarios quoq z in heremo constitutos nulliq humano cō mixtos consortio.frequenter atq amarissime vexa re noscuntur.qđ esse verissimuz quisq cuz fuerit in solitudine cōmoratus.z pugnas hominis iterioris expertus.ipsis experimētis perfacile cōprobabit.

¶ De sex viciorū cōcordia z duorū ab eis dissidē tiū cognatione. Ca.x.

Hec igitur octo vicia licet diuersos ortus ac dissimiles efficientias habeāt. sex tamē priora.i.castrimargia:fornicatio:philargy ria:ira:tristitia:accidia:quadaz inter se cognatione. z vt ita dixeriz concathenatione cōnexa sunt.ita vt prioris exuberātia sequenti efficiatur exordiū. Nā de abundantia castrimargie fornicationē:de forni catōe philargyriā:de philargyria irā:de ira tristitiā: de tristitia accidiaz necesse est pullulare:ideoq simi li contra hec modo atq eadez rōne pugnanduz est. z a precedētibus semp aduersus sequentes oportet nos inire certamina. Facilius eni cuiuslibet arbo ris noxia latitudo ac ɔceritas exarescit:si antea ra dices eius qbus innititur vel nudate fuerint vel suc cisse. Et infestātes humores aquaruz cōtinuo sicca buntur cuz generator earū fons ac profluentes ve ne solerti idustria fuerint obturate. Quāobrē vt ac cidia vincatur ante tristitia superāda est.vt tristitia propellatur.ira prius ē extrudēda. vt extinguatur ira philargyria calcāda ē.vt euelat philargyria for nicatio cōpescenda ē.vt fornicatio subtrahat.castri margie viciū ē castigādū. Residua vō duo.i.cenodo xia z supbia.sibi qdē similit illa q̄ de supiorib⁹ vicijs dixim⁹ rōne iūgūtur:ita vt incremētū poris ort⁹ effi ciatur alterius. Cenodoxie enim exuberantia sup bie fomitem parit. Sed ab illis sex prioribus vicijs penitus dissidēt.nec simili cuz eis societate federan tur. Siquidē nō soluz nullaz ex illis occasionez sue generatiōis accipiunt.sed etiaz cōtrario modo atq ordine suscitantur. Naz illis euulsis h vehemētius fructificant:z illorū morte viuacius pullulant atq succrescunt. Unde etiaz diuerso modo ab his duo bus vicijs ipugnamur. In vnūquodq eni illoruz sex viciorūz tūc incidimus.cuz a precedētibus eoꝝ fuerimus elisi:in hec vero duo victores z maxime post triumphos periclitamur icurrere. Omnia igi tur vicia queadmoduz incremento precedentiū ge nerātur:ita illoruz diminutione purgantur. Et hac rōne vt superbia possit explodi cenodoxia est pre focanda. Et ita semper prioribus superatis sequē tia conquiescent:z extinctione precedentium .resi due passiōes absq labore marcescēt. Et licet hec q̄ ɔdiximus octo vicia illa qua cōmemorauim⁹ rōne

inuicē sibi cōnexa atq₃ pmixta sint: spālius tamē in quatuor cōiugatiōes ꝛ copulas diuidūtur. Castrimargie nanq₃ fornicatio peculiari cōsortio federat᷑. philargyrie: ira. tristitie: accidia. cēodoxie superbia familiariter coniugatur.

¶ De origie ꝛ q̄litate vniuscuiusq₃ vicij. Cap. xi.

Et vt singillatī nunc de vniuscuiusq₃ vicij generibus disputem⁹. castrimargie genera sunt tria. Primū qđ ad refectionē perurget monachū ante horā statutā ac legitimā festinare. Scđ₃ qđ expletione ventris. ꝛ quarūlib₃ escarū voracitate letat᷑. Tertiu₃ ꝙ accuratiores ac delicatissimos desiderat cibos. Que tria nō leui dispēdio monachū feriūt. nisi ab omnib⁹ istis pari studio at₃ obſuantia semetipsū expedire cōtenderit. Na₃ quēadmodu₃ absolutio ieiunij ante hora₃ canonicam. nullatenus presumēda est: ita ꝛ ventris ingluuies ꝛ escaru₃ sumptuosa atq₃ exquisita pparatio similiter amputāda. Ex his eni tribus causis diuerse ac pessime valitudīes aīe procreātur. Na₃ de pria monasterij odiū gignitur. atq₃ exinde horror ꝛ itolerantia eiusde₃ cōcrescit habitaculi: quā sine dubio mox discessio aut fuga velocissima subsequet᷑. De secūda igniti luxurie ꝛ libidinis aculei suscitātur. Tertia etiā inextricabiles philargyrie laqueos nectit ceruicibus captiuorū: nec aliquādo monachu₃ sinit pfecta christi nuditate fundari. Cui⁹ nobis passionis inesse vestigia. illo quoq₃ deprehēdim⁹ indicio. cum forte ad refectione₃ detenti ab aliquo fratrū. cōtenti nō sumus eo sapore cibos sumere. quo ab exhibēte cōditi sunt sed quiddā supfundi eis vel adijci importuna atq₃ effrenata poscim⁹ libertate. Qđ fieri penitus nō oportet: trib⁹ de causis. Primo q꞉ mēs monachi semp debet in omni tolerantie ac parcitatis exercitatiōe versari: ꝛ ſm apostolū discere i quibus est sufficiens esse. Nullatenus eni₃ poterit. vel occulta vel maiora corpis desideria refrenare. qſq₃ degustatione modice isuauitatis offēsus. ne ad momētū quidē delicias gutturis sui valuerit castigare: Secundo ꝙ nōnunq₃ euenit vt ad horam desit illa spēs q̄ postulatur a nobis. ꝛ verecūdia₃ necessitati vel frugalitati suscipiētis incutim⁹: publicantes sc₃ paupertatē eius quā soli deo cognitā esse maluerat. Tertio ꝙ interdū solet sapor ille quē nos adijci poscimus alijs displicere: ꝛ iuenimur iniuriam multis du₃ nostre gule ac desiderio satisfacere cupim⁹ irrogare. ppter qđ omnimodis hec i nobis est castiganda libertas. Fornicatiōis genera sūt tria. Primū qđ p cōmixtionē sexus vtriusq₃ pficitur. Secūdum qđ absq₃ femieo tactu: pro quo her patriarche iude filius a dño pcussus legit᷑: qđ in scripturis sanctis imūdicia nūcupatur. sup quo apostolus. Dico aūt inuptis ꝛ viduis. Bonū est illis si sic permāserint sicut ꝛ ego. ꝙ si se nō cōtinēt nubāt. Meli⁹ est eni nubere q̄₃ vri. Tertiu₃ qđ animo ac mēte concipit᷑: de quo dñs in euāgelio. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendū ea₃: ia₃ mechatus ē eā i corde suo. Que tria genera beatus apostolus pari modo extinguēda pronūciās. Mortifica te inquit mēbra vestra q̄ sunt super terra₃: fornicatiōnē: imūdiciā: libidinem ꝛc. Et iterū de duob⁹ ad ephesios. Fornicatio ꝛ imundicia nec noietur i vobis. Et iterū. Illud autē scitote ꝙ oñis fornicator: aut imūdus: aut auarus qđ est idolorū seruitus: nō habet hereditatē i regno christi ꝛ dei. Que tria vt a nobis pari obſuatiōe caueantur. simili nos eorū a regno christi atq₃ vna deterret exclusiōe. Philargyrie genera sūt tria. Primū ꝙ renūciātes diuitijs ac facultatib⁹ suis spoliari nō sinit. Scđ₃ qđ ea q̄ a nobis dispēsata sūt vel indigētib⁹ distributa: resumere nos maiori cupiditate psuadet. Tertiū qđ ea q̄ ne antea quidē possedimus desiderare acqrive cōpellit. Ire genera sunt tria. Unū qđ exardescit itrisecus: qđ grece thimos dr̄. Aliud qđ in verbū ꝛ opus effectūq₃ prūpit: qđ orce nūcupat᷑: de qbus ꝛ apl's: nūc autē deponite inquit ꝛ vos oñia: irā: idignationē. Tertiū qđ nō vt illa feruēs ad horā digerit᷑ ſ₃ p dies ꝛ tpa reseruat᷑: qđ menis dr̄: que oīa equali sūt a nobis horrore dānāda. Tristitie genera sūt duo. Unū qđ vel iracundia desinēte. vel de illato damno ac desiderio ppedito cassatoq₃ generat᷑. aliud qđ de irratiōabili mētis anxietate seu desperatiōe descēdit. Accidie genera sunt duo. Unū qđ ad somnū pcipitat estuātes: aliđ qđ cellā deserere ac fugere cohortat᷑. Cenodoxia licet multiformis ac mltiplex sit. ꝛ i diuersas species diuidat᷑. genera tamē eius sunt duo. Primū qđ pro carnalibus ac māifestis extollimur reb⁹: scđ₃ ꝙ spiritalib⁹ ꝛ occultis desiderio vāe laudis inflāmamur.

¶ In quo sit vtilis cenodoxia. Ca. xij.

Na re tamē cenodoxia vtilit ab incipientibus assumitur: ab his dūtaxat qui adhuc vicijs carnalib⁹ instigātur. vt verbi gratia. Si illo tēpore quo fornicatiōis spiritu purgent᷑ mēte cōceperint vel sacerdotalis officij dignitate₃ vel opinione₃ cūctorū qua sācti ꝛ imaculati esse credantur. ꝛ ita imūdos cōcupiscentie stimulos quasi turpes atq₃ indignos vel existimatiōi sue vel illi ordini iudicātes hac salte₃ cōtēplatione declinent: mio re malo id qđ maius est retūdentes Satius ē cenodoxie vicio quecūq₃ pulsari q̄₃ incidere i fornicationis ardorē: vnde repari aut nō valeat aut vix valeat post ruina₃. Que₃ sensu₃ ex persona dei vnus prophetaru₃ eleganter expressit dicens. Propter me longe faciam furore₃ meu₃. ꝛ laude mea infrenabo te ne intereas. i. vt dum cenodoxie laudibus cōpediris nequaq₃ ad inferni profunda proruas. ꝛ irreuocabiliter mortaliū peccatoru₃ cōsūmatione mergaris. Nec miru₃ tanta₃ passioni huic inesse virtutem. vt irruente₃ quēpiā in fornicationis labem valeat refrenare: cum sit multoru₃ experimentis sepissime cōprobatum. ꝙ ita eu₃ quē semel veneni sui peste corruperit infatigabilem reddat. vt faciat ab eo ne biduana quidem ieiunia vel triduana sentiri. Qđ etiam nōnullos in hac heremo frequenter

nouimus fuisse ꝯfessos. se i cenobijs syrie ꝯstitutos quinis diebus refectionem cibi sine labore tolerasse: nūc aūt tāta se fame ab hora tertia purgeri. vt vsq nonā vix queāt differre ieiūia quotidiana. Sup qua re pulchre abbas macharius cuidā pcūctanti cur fame ab hora tertia in heremo pulsaret. q in cenobio ebdomadib⁹ integris refectionē sepe cōtemnēs nō sensisset esuriē. respōdit. Quia nullus hic est ieiunij tui testis q te suis laudib⁹ nutriat atq sustē tet: ibi aūt te digit⁹ hominū ꝫ cenodoxie refectio sagīnabat. Hui⁹ aūt rei figura qua dixim⁹ superueniēte cenodoxia viciū fornicatōis excludi. pulchre i regū libro ac signāter exprimit: vbi populū israelem a nechao rege egypti captiuatū ascēdēs nabuchodonosor rex assyrioꝝ de finib⁹ egypti ad suā transtulit regionē: scilicet vt nō eos libertati pstine ꝫ genitali restitueret regiōi. sed ad suas abduceret terras ꝫ longi⁹ asportādos q̄ fuerāt i terra egypti captiui. Que figura i hoc quoq cōpetēter aptabit. Licz. n. tolerabili⁹ sit cenodoxie q̄ fornicatōis vicio deseruire. difficili⁹ tamē a cenodoxie dominatōe discedit. Qdām modo eni lōgiore itineris spacio captiu⁹ abductus laboriosius ad genitale solū ꝫ libertatē pristinā reuertetur: meritoq ad eū increpatio illa prophetica dirigetur. Quare inueteratus es i terra aliena. Recte siquidē inueterat⁹ dicitur in terra aliena: quisqs a terrenis vicijs nō inouat. Superbie genera sunt duo. Primū carnale: scdm spiritale: quod etiā pniciosius est. Illos nanq desperati⁹ ipugnat quos in quibusdā virtutibus profecisse repererit.

De varia oppugnatōe oīū vicioꝝ. Ca. xiij.

h Ec igitur octo vicia cuz omne hominuz genus pulsent. nō tamē vno modo impetunt cunctos. In alio nanq spiritus fornicationis locū obtinet principalē: in alio supereqtat furor: in alio cenodoxia vendicat tyrānidē: i alio arcem superbia tenet. Et cū cōstet omnes ab omnibus impugnari: diuerso tamen modo ꝫ ordine singuli laboramus.

De instituendo aduersum vicia certamine ꝫm ipsoruz infestationem. Ca. xiiij.

q Uāobrem ita nobis aduersus hec arripiēda sunt prelia. vt vnusquisq vicium quo maxime infestatur explorans. aduersus illud arripiat principale certamē: omnē curam mentis ac solicitudinē erga illius impugnationē obseruationēq defigens: aduersus illud quotidiana ieiunioruz dirigens spicula: cōtra illud cunctis momētis cordis suspiria crebraq gemituū tela cōtorquens: aduersus illud vigiliaruz labores ac meditationē sui cordis ipendens. indesinētes quoq orationū ad deū fletus fundēs. ꝫ ipugnationis sue extinctionē ab illo spāliter ac iugiter poscens. Impossibile nanq est de qualibet passiōe triūphū quēpiā promereri. priusq intellexerit industria vel labore pprio victoriā certaminis semet obtinere nō posse: cū tamē vt valeat emūdari. necesse sit eū die noctuq in omni cura ꝫ solicitudine permanere. Cūq se ab ea senserit absolutū. cursū latebras sui cordis simili intentione perlustret. ꝫ excipiat sibi quā inter reliquas pspexerit diriorē. atq aduersus eā spāliius omnia spiritus arma cōmoueat: ꝫ ita semper validioribus superatis celerē de residuis habebit facilēq victoriā: quia ꝫ mens triūphoruz processu redditur fortior. ꝫ infirmoruz pugna succedēs, pmptiorē ei prouētū faciet prelioruz: vt fieri solet ab his qui corā regibus mundi huius oīgenis congredi bestijs premiorū contēplatione consueuerūt: quod spectaculi genus vulgo pancarpuz nūcupatur. Hi inquā feras quascūq fortiores robore vel feritatis rabie cōspexerint diriores. aduersus eas prime cōgressionis certamen arripiūt quibus extinctis reliquas que minus terribiles minusq vehemētes sūt exitu faciliore prosternunt. Ita ꝫ vicijs sēper robustioribus superatis. atq infirmioribus succedentibus: paratur nobis absq vllo discrimine pfecta victoria. Nec tamen putandū q pricipaliter quis cōtra vnū dimicans viciū. ꝫ velut incautius alioruz tela prospiciēs. inopinato ictu facilius valeat sauciari: quod nequaq fiet. Impossibile nanq est. eū qui pro cordis sui emundatione solicitus erga ipugnationē vicij cuiuslibet intentionē sue mētis armauerit: aduersus cetera quoq vicia generalē quēdam horrorē ꝫ custodiā similē nō habere. Quo eniz modo vel de illa qua absolui desiderat passione merebitur obtinere victoriā: quē indignū purgatōis premio aliorū facit contagio vicioruz. Sed cuz pricipalis cordis nostri intentio. velut specialē pugnā aduersus vnā exceperis passionē pro ipsa orabit attentius. peculiari solicitudine ac studio supplicans. vt eā diligentius obseruare. ꝫ per hec celerē mereatur obtinere victoriā. Nunc nāq nos ordinē prelioruz exercere debere. nec tamē de nostra virtute confidere: etiā legislator his docet verbis. Nō timebis eos: quia dominus deus tuus i medio tui ē. Deus magnus ꝫ terribilis. ipse consumet nationes has in cōspectu tuo paulatiz atq per ptes. Nō poteris delere eas pariter ne forte multiplicentur contra te bestie terre. Dabitq eos dn̄s deus tuus in cōspectu tuo: ꝫ interficiet illos donec penitus deleantur.

Nihil nos posse aduersuz vicia sine auxilio dei. nec debere nos i eoꝝ extolli victoria. Ca. xv.

s Ed neq debere nos in eoruz extolli victoria similiter admonet. ne postq comederis iquit ꝫ satiat⁹ fueris. domos pulchras edificaueris. ꝫ habitaueris in eis. habuerisq armēta ꝫ ouiū greges. auri ꝫ argenti cunctarūq rerū copiā: eleuetur cor tuū. ꝫ nō reminiscaris domini dei tui qui eduxit te de terra egypti. de domo seruitutis. ꝫ ductor tuus fuit in solitudine magna atq terribili. Salomon quoq in prouerbijs. Si ceciderit inimicus tuus noli gratulari. in supplantatione autem eius noli extolli: ne videat dominus ꝫ non placeat. ei ꝫ auertat iram suam ab eo. idest. ne per

spiciēs elatione cordis tui ab eius īpugnatiōe disce dat. et īcipias derelictus ab eo rursus illa quā p dei gratiā ante supaueras passiōe vexari. Nō eni orasset pphēta dicēs. Ne tradas dñe bestijs animā cō fitētē tibi nisi sciisset ppter īflationē cordis quosdā vt humiliēt eisdē rursū vicijs q̄ vicerāt tradi. Quā obrē certos nos eē cōuenit. tā ipsis rerū expimētis q̄ innumeris scripture testimonijs eruditos: nostris nos virib⁹ nisi dei solius auxilio fulciamur. tantos hostes supare nō posse. et ad ipsū quotidie sūmā victorie nr̄e referre debere. Ita sup hoc quoq; p moisen dño cōmonēte. Ne dicas i corde tuo. cū deleuerit eas dñs de⁹ tuus i pspectu tuo. ppt iustitiā meā introduxit me dñs. vt terrā hāc possiderē: cū ppter ipietates suas iste delete sint natiōes. Neq; eni propter iustitias tuas et equitatem cordis tui tu ingredieris vt possideas terras earū: sz q2 ille egerūt ipietatē. te itroeūte delete sūt. Rogo qd aptius potuit dici cōtra pniciosā opinionē psūptionēq; nostrā. q̄ totū qd agim⁹. vel libero arbitrio vel nostre volum⁹ idustrie deputare. Ne dicas iquit in corde tuo. cū deleuerit eas dñs deus tuus i cōspectu tuo. propter iustitiā meā itroduxit me dñs vt terrā hāc possiderē. nonne his q oculos anime reseratos et aures habēt ad audiēdū euidēter expressit. Cū tibi pspere viciorū carnaliū bella successerint. et videris te d ipsorū ceno et cōuersatiōe mūdi istius liberatū. nō tue id virtuti nec sapiētie pcutū pugne atq; victorie inflatus ascribas. credēs te ppter labores et studiū tuū. et arbitrij libertatē de spiritalib⁹ nequicijs vel carnalib⁹ vicijs obtinuisse victoriā. Quib⁹ pcul dubio in nullo penitus preualere potuisses nisi te dñi cōmunisset ac protexisset auxilium.

¶ De significatione septez gentiuz quarum israel accepit terras: et quare alibi septem et alibi multe gētes esse dicantur. Ca.xvi

h E sūt septē gētes quarū terras egressis ex egypto filijs israel daturū se dñs repromittit. Que omnia fm apostolū cū i figura cōtigerint illis. ad nr̄am cōmonitionē scripta debem⁹ accipere. Ita. n. dicit. Cū itroduxerit te dñs deus tuus in terram quam possessurus ingredieris. et deleuerit gentes multas coram te: etheum et gergeseū et amorreum et chananeum et ferezeum eueum et iebuseū. septem gentes multo maioris nūeri q̄ tu es. et robustiores te. tradideritq; eas dominus tibi: pcuties eas vsq; ad iternitionē. Qd vero multo maioris numeri eē dicuntur. hec ē ratio: q2 plura sūt vicia q̄ virtutes. Et ideo in catalogo qdez dinumerātur septē nationes: in expugnatione vero earū sine numeri ascriptione ponūtur. Ita eni dicit. et deleuerit gentes multas corā te. numerosior. n. est q̄ israel. carnaliū passionū populus: de hoc septenario fomite viciorū ac radice pcedēs. Exinde eniz pullulant homicidia: contentiones: hereses: furta: falsa testimōia: blasphemie: comessationes: ebrietates: detractiōes: ludicra: turpiloquia. mēdacia: periuria: stultiloqa: scurrilitas: inquietudo: rapacitas: amaritudo: clamor: indignatio: contēptus: murmuratio: tēptatio: desperatio: multaq; alia que cōmemorare plougū ē. Que cū a nobis leuia iudicēt: quid de illis apostolus senserit. vel q̄m sup his sententiā itulerit audiam⁹. Neq; murmuraueritis inqt: sicut qdaz illorū murmurauerūt. et ab extermiatore perierūt. Et de temptatione. Neq; tēptem⁹ christū: sicut quidā illorū tēptauerūt. et a serpētib⁹ perierūt. De detractatiōe. noli diligere detrahere ne eradiceris. Et de desperatōe. Qui desperātes semetipsos tradiderūt ipudicitie. in opationē oīs erroris. i imūdiciā. Qd vero clamor sicut ira et īdignatio et blasphemia cōdemnet. eiusdez apostoli vocib⁹ manifestissime pdocemur ita precipiētis. Omnis amaritudo: et ira et indignatio. et clamor. et blasphemia tollat a vobis. cuz oī malicia: aliaq; cōplura his similia. Que cuz sint multo maioris numeri q̄ virtutes: deuictis tamē illis octo principalibus vicijs. ex quorū natura eas certū ē emanare oēs protin⁹ cōquiescūt. ac ppetua pariter cū his internitiōe delent. De castrimargia nāq; nascūt comessationes: ebrietates. De fornicatōe turpiloquia: scurrilitas: ludicra: ac stultiloquia. De philargyria: mēdaciū: fraudatio: furta: piuria: turpis lucri appetit⁹: falsa testimōia: violētia ihūanitas ac rapacitas. De ira: homicidiū: clamor et indignatio. De tristitia: rācor: pusilāimitas: amaritudo: desperatio. De accidia: ociositas somnolentia: ip̄tunitas: inqetudo: puagatio: istabilitas mentis et corporis: verbositas: curiositas. De cenodoxia cōtentiones: hereses: iactantia ac presūptio nouitatū. De superbia: cōtēptus: iuidia: inobediētia: blaphemia: murmuratio: detractio. Qd aūt he pestes etiā robustiores sint: maifeste nature ipsius ipugnatiōe sentim⁹. Fortior. n. militat i mēbris nostris oblectatio carnaliū passionū q̄ studia virtutū: q̄ nō nisi sūma cōtritione cordis et corporis acquirūtur. Si autē et illas inumerabiles hostiū cateruas spiritalib⁹ oculis contēpleris. quas beatus apl's enumerat dicens. nō est nobis colluctatio aduersus carnē et sanguinē. sz auersus pncipatus. aduersus ptātes. aduersus mūdi rectores tenebrarū harz. cōtra spiritalia nequicie in celestib⁹. et illud qd de viro iusto in nonagesimo dicitur psalmo Cadēt a latere tuo mille. et decē milia a dextris tuis: liqdo peruidebis. q̄ multo maioris sint numeri et validiores q̄ nos carnales scz atq; terreni. Quippe cum illis spiritalis atq; aerea concessa substantia sit.

¶ Interrogatio de comparatione septem gentiuz et octo viciorum. Ca.xvij.

g Erman⁹. Quō igitur octo sūt vicia q̄ nos ipugnant. cū p moisen septez dinumerate sint gētes que aduersant populo israel. vel quēadmodum terras viciorum cōmodū nobis est possidere.

¶ Responsio quō fm octo vicia octo gentium numerus impleatur. Ca.xviij.

Erman⁹. Quō igit̄ octo sunt vicia q̄ nos g ipugnāt. cū p moysen septē dinūerate sint gētes q̄ aduersant̄ populo israel. vl' q̄mad modū terras vicioꝝ cōmodū nobis ē possidere.

Responsio quō ſm octo vicia octo gentiū numerus impleatur. Cap. xviij.

Erapion. Octo esse pricipalia vicia q̄ im g pugnāt mōachū: cūctoꝝ absoluta snia est. Que figuralit̄ sub gētiū vocabulo nomiata. idcirco nūc oia nō ponunt̄: eo ꝙ egressis iā d̄ egypto ꝛ liberati ab vna gēte validissima. i. egyptiorum moises vl' p ipm dn̄s i deuteronomio loq̄bat̄. Que figura i nobis quoqꝫ rectissime stare dephendit̄: q d̄ seculi laq̄is expediti castrimargie. i. vētris vel gule vicio caruisse cognoscimur: ꝛ habem⁹ iaz cōtra has residuas septē gētes simili rōne cōflictū: p̄ma .s. q̄ iā deuicta ē minime cōputata. Cui⁹ ēt terra i posses sionē israeli nō dat̄: sꝫ vt deserat eā ppetuo. ꝛ egredi atur ab ea. dn̄i pceptiōe sancit̄. E idcirco ita sūt moderāda ieiunia: vt nō necesse sit p imoderationē ɔtinētie. q̄ d̄fectōe carnis vel ifirmitate ɔtracta ē. reuerti rursus ad egyptioꝝ terrā. i. p̄stinā gule ꝛ carnis cōcupiscētiā. quā cū mūdo huic abrenūciarem⁹ abiecim⁹. Qđ figuralit̄ illi ppessi sūt. q egressi in solitudinē vtutū. rursus desiderauerūt ollas carniuꝫ sup quas sedebāt in egypto.

Cur vna gens qdem deseri: septem vero iubentur extingui. Cap. xix.

Uod aūt illa gēs i qua nati sūt filij israel q nō penit⁹ extingui. sꝫ īmmō deseri ei⁹ terra pcipit̄. he v̄o septē vsqꝫ ad iternitionē iubētur extīgui hec rō ē: ꝙ q̄tūlibet ardore spūs succēsi heremū virtutū fuerim⁹ igressi. in ciuitate ac misterio castrimargie ꝛ quodāmō quotidiano ei⁹ cōmertio nequaq̄ carere poterim⁹. Semp. n. i nobis edulij ꝛ escaꝝ vt ingenit⁹ ac naturalis viuit affect⁹. licꝫ amputare supfluos ei⁹ appetit⁹ ac desideria festinemus: q̄ sicut p oia deleri nō possūt. ita debēt quadaꝫ declinatiōe vitari. De hac. n. dicit̄. Et carnis curā ne feceritꝫ i desiderijs. Dū hui⁹ ergo cure quā precipimur nō p oia abscidere. sꝫ absqꝫ desiderijs exhibere retinem⁹ affectū: euident̄ egypti dn̄ationē nō extiguim⁹. sꝫ ab ipsa quadā discretōe separamur. non d̄ supfluis seu lautiorib⁹ epulis cogitātes. sꝫ ſm apostolū. victu quotidiano indumētoqꝫ ɔtēti. Qđ figuralit̄ ēt i lege mādat̄ non abhominaberis egyptiuꝫ: q2 fuisti icola i terra ei⁹. Necessari⁹. n. vict⁹ corpori. n̄ sine vel ipsi⁹ pnicie vel aīe scelere d̄negat̄. Illaꝝ v̄o septē pturbationū velut oimodis noxiaꝝ. d̄ recessib⁹ aīe nr̄e penit⁹ exterminādi sūt mot⁹. De his enī ita d̄r. Ōis amaritudo ira ꝛ indignatio. ꝛ clamor ꝛ blasphēia. tollat̄ a vobis cū oī malitia. Et iteꝝ. Fornicatio aūt ꝛ oīs imūdicia ꝛ auaritia nec noiet̄ i vobis. aut turpitudo. aut stultiloqum. aut scurrilitas. Possum⁹ ergo hoꝝ q̄ nature supiducta sunt radices abscidere vicioꝝ: vsū v̄o castrimargie nequaq̄ valebim⁹ āputare. Nō. n. possum⁹ quātūlibꝫ pfecerim⁹. id nō ēē qđ nascimur. Qđ ita ēē tā nr̄a. q sum⁹ exigui. ꝙ oim pfectoꝝ vita ꝛ ɔuersatiōe mōstrat̄: q cū reliquaꝝ passionū reciderint stimulos. atqꝫ heremū toto mētꝫ feruore ꝛ corporis expetant nuditate. nihilomin⁹ quotidiaī vict⁹ puidētia ꝛ annui panis pparatiōe neq̄unt liberari.

De natura Castrimargie ad similitudinē agle comparande. Cap. xx.

Ui⁹ passiōis figura qua necesse ē q̄uis spi c ritalē sūmūqꝫ mōachū coartari. ppie satꝫ agle similitudīe d̄signat̄. Que cū excelsissimo volatu vltra nubiū fuerit altitudinē sublimata seseqꝫ ab ocul' cūctoꝝ mortaliū. ac a facie terre toti⁹ absconderit: rurs⁹ ad valliū ima submitti. ꝛ ad terrena d̄scēder̄. ac morticinis cadauerib⁹ iplicari vētris necessitate cōpellit̄. Quib⁹ manifestissime cōprobat̄ cāstriargie spiritū nequaqꝫ posse vt cetera vicia resecari. vl' p oia simil'r extigui: sꝫ aculeos ei⁹ ac supfluos appetit⁹ virtute animi retūdi tm̄ atqꝫ cohiberi.

De perseuerātia castrimargie aduersus philosophos disputata: Capi. xxi.

Am hui⁹ vicij naturā qdā senū cū philoso n phis disputās q eū p simplicitate christiana velut rusticū crederēt fatigādū. sub h' pbleumatꝫ figurās colore elegant̄ expssit. Multꝫ iqt creditorib⁹ pr̄ me⁹ me d̄reliqt obnoxiū: ceteris ad itegrū soluēs. ab oī ɔuētiōis eoꝝ molestia liberat⁹ sū vni satissfacere quotidie soluēdo n̄ possū. Cunqꝫ illi ignorātes vi ppositē q̄stiōis absolutiōeꝫ ei⁹ pcario postularēt: multꝫ ait vicijs fui naturali ɔditiōe ɔstrict⁹. sꝫ ispirāte dn̄o d̄siderū libertatꝫ. cūctꝫ illis tanq̄ molestissimis creditorib⁹ r̄nūciās huic mūdo. ꝛ oēꝫ s'bam q̄ mihi successiōe p̄ris obuenerat a me pariter abijciēs satissfeci. atqꝫ ab eis sū oimodis absolut⁹: castrimargie v̄o stimul' nullo mō carere pualui. Nec n. q̄uis eā i paruū modū vilissimāqꝫ redigerē q̄ntitatē. vi quotidiane cōpulsiōis euado: sꝫ necesse ē me p petuis ei⁹ ɔuētiōib⁹ purgeri. ꝛ iterminabilē quādaꝫ solutionē iugi fūctiōe depēdere. atqꝫ iexplebile in dictiōib⁹ ei⁹ iferre vectigal. Cū illi hūc quē velut idiotā ac rusticū ante d̄spexerāt. pnūciauerūt prias phi losophie ptes. i. ethicā disciplinā appme cōprehēdisse: mirati admodū potuisse eū naturalr asseq. ꝙ nulla ei secularis eruditio ɔtulisset. cū ipi sudore m'lto lōgaqꝫ doctria hec attigere nequissēt. Hec spālit̄ de castriargia dixisse sufficiat. Nunc reuertamur ad disputatōeꝫ quā d̄ generali vicioꝝ cognitione ceperamus exponere.

Cur abrahe predixerit de⁹ decem gentes expugnādas a populo israel. Cap. xxij.

Um ad abrahā dn̄s de futuris loq̄ret̄ qđ c vos minie reqsistꝫ. nō septē gentes legit̄ dinumerasse sꝫ decē: quaꝝ terra semini ei⁹ dādā pmittit̄. Qui numer⁹ adiecta idolatria atqꝫ blasphemia euident̄ iplet̄: qb⁹ ante noticiā dī ꝛ grāꝫ baptismi vel ipia gētiliū vel blasphema iudeoꝝ m'ltitudo subiecta ē. d̄dec i itellectuali egypto cōmoratur.

D

Si āt abrenūciās qs ⁊ egressus īde p dī grām deuicta parit castrimargia ad heremū puenerit spūalē ð ipugnatōe triū gēnū liberat⁹ cōtra septem tātum que per moisen dinumerantur bella suscipiet.

¶ Quod vtile nob̄ sit viciorū tras possidere. c.xxiij.

q Uod vō istaꝝ pniciosaꝝ gētiū regiões sa lubrit possidere pcipimur. ita itelligit. Ha bet vnūqdq; viciū ī corde nr̄o ppriā statio nē: quā sibi vēdicās ī aīe nr̄e recessu extermīat israe lē. i. ↄtēplationē reꝝ sūmaꝝ atq; sanctaꝝ. eisq; sem p aduersari nō desinit. Nō. n. possūt vtutes cū viciis parit cōmorari. Que. n. pticipatio iustitie cū inīqtate. aut q̄ societas luci ad tenebras. Sꝫ cū ab israele pplo. i. vtutib⁹ cōtra se dimicātib⁹ fuerit vicia supata: locū quē sibi ī corde nr̄o ↄcupiscētie vel fornicatiōis spūs retētabat. deinceps castitas obtinebit: quē furor cepat. patiētia vēdicabit: quē tristitia mortē opās occupauerat. salutaris ⁊ plēa gaudio letitia possidebit: quē accidia vastabat. icipiet excolere fortitudo: quē supbia ↄculcabat. hūilitas honestabit: ⁊ ita singulis vicijs expulsis. eoꝝ loca. i. affect⁹ vtutes cōtrarie possidebūt. Que filij israel. i. aīe vidēt deū nō imerito nūcupātur: q cū vniuersas cordis expulerint passiones. non tā alienas possessiones peruasisse q̄ proprias recuperasse credendi sunt.

¶ Quod terre de quibus expulsi sunt populi chananeorū semini sem fuerint deputate. Cap. xxiiij.

e Tenim quantū docet vet⁹ traditio. has easdē terras chananeoꝝ in quas itroducūtur filij israel. filij sem fuerūt quondam in orbis diuisione sortiti: quas deinceps per viꝫ atq; potētiā posteritas chā puasiōis iīqtate possedit. In quo ⁊ dī iudiciū rectissimū cōprobat: q ⁊ illos ð locis alienis q̄ male occupauerāt expulit. ⁊ istis antiquā patrū possessionē. q̄ psapie eoꝝ in diuisiōe orbis fuerat deputata restituit. Que figura in nobis quoq; stare certissima rōne cognoscit. Nā volūtas dn̄i possessionē cordis nr̄i n̄ vicijs ſꝫ vtutib⁹ naturalit dputauit. Que p⁹ puaricatōeꝫ ade isolescētib⁹ vicijs. i. ppl'is chanāeis. a ppa regiōe dpulse. cū ei rursū p dī grāꝫ diligētia nr̄a ac labore fuerit r̄stitute: n̄ tā aliēas occupasse tras q̄ ppas crēdēd sūt r̄cepisse.

¶ Testimonia diuersa sup significatione octo viciorum. Capitulū. xxv.

d E his octo vicijs ⁊ ī euāgelio ita significatur. Cū āt imūd⁹ spūs exierit ab hoīe. ambulat p loca arida. q̄rēs reqē ⁊ nō inuenit. Tūc dicit. Reuertar ī domū meā vn̄ exiui. Et veniens iuenit vacātē. scopis mūdatā ⁊ ornatā. Tūc vadit ⁊ assumit alios septē spūs neqores se ⁊ intrātes habitāt ibi: ⁊ fiūt nouissima hoīs illi⁹ peiora priorib⁹. Ecce vt ibi septē gētes legim⁹ excepta egyptioꝝ. de qua egressi fuerāt filij israel: ita ⁊ hic septem reuerti spūs dicunt imūdi. excepto eo q ab hoīe pri⁹ narrat egressus. De hoc septenario somite vicioꝝ salomō quoq; ī puerbijs ita dscribit. Si te rogauerit inimicus voce magna. ne ↄsenseris ei: septē. n. neqcie sūt ī aīa ei⁹. i. si supat⁹ castrimargie spūs cepit tibi sua humiliatōe blādiri. rogās quodāmō vt aliqd relaxās a ↄcepto feruore iptias ei. qd ↄtinētie modū ⁊ mēsurā iuste discretōis excedat. ne resoluaris ei⁹ subiectione: nec arridēte ipugnatiōis securitate. qua vidris paulispa carnalib⁹ icētiuis fact⁹ qetior. ad pristinā remissionē vl' pteritas gule ↄcupiscētias reuertaris Per hoc. n. dicit spūs ille quē viceras. Reuertar in domū meā vn̄ exiui. Et pcedētes ex eo ↄfesti septē spūs vicioꝝ erūt tibi acriores q̄ illa passio q̄ in primordijs fuerat superata. q te mox ad deteriora pertrahent genera peccatorū.

¶ Nō deuicta passione gule ipēdend⁹ sit labor ad virtutes ceteras obtinendas. Cap. xxvi.

q Uapp ieiunijs ⁊ ↄtinētie icūbētib⁹ nobis festinādū ē vt gule passiōe supata. ptinus animā nr̄aꝫ vacuā eē a necessarijs virtutib⁹ nō sinam⁹: ſꝫ eis vniuersos recessus cordis nr̄i studiosi⁹ occupem⁹. ne r̄uersus ↄcupiscētie spūs. ianes nos ab ipis vacātesq; repiat: ⁊ nō sibi iā soli aditū parare ↄtēt⁹ itroducat secū ī aīaꝫ nr̄āꝫ septenariū hūc fomitē vicioꝝ. ⁊ faciat nr̄a nouissima peiora priorib⁹. Turpior. n. erit post hec ⁊ imūdior aīa. ac supplicio grauiore plectetur. q̄ se renūciasse huic seculo gloriat. dn̄antib⁹ sibi octo vicijs q̄ fuerat quōdā in seculo ↄstituta: cū nec disciplinā mōachi sui sset professa nec nomē. Nā ⁊ neqores hi septē spūs illo priore q egressus fuerat idcirco dicunt: q̄ desideriū gule. i. castrimargia p sese nō eēt noxia. nisi intromitteret grauiores alias passiōes. i. fornicatōis: philargyrie: ire: tristitie: siue supbie. q̄ p semet noxia aīe ac pēproria eē nō dubiū ē. Et idcirco pfectiōis puritatē nūq̄ poterit obtinere. qsqs eā de hac sola ↄtinētia i. ieiunio corpali spauerit acqrēdam. nisi nouerit ob id se hāc exercere debere. vt hūiliata carne ieiunijs facili⁹ possit aduersus alia vicia inire certamē. nō insolescēte carne saturitatis ingluuie.

¶ Nō nō idem ordo preliorum sit qui ponitur in catalogo viciorum. cap. xxvij.

s Ciēdū tn̄ nō eūdē eē ī oīb⁹ ordinē pliorū: q̄ sicut dixim⁹ nō vno mō ipugnamur omnes. Et oportet vnūquēq; nr̄ꝫ ſm q̄litatē belli quo pricipalr infestat ↄcertatōuꝫ luctamē arripe: ita vt aliū necesse sit aduersus viciū qd tertium ponit primū exercere cōflictū: aliū ↄtra quartū seu qntū: ⁊ ita put ipsa vicia ī nobis obtinēt principatū: vtq; ipugnatōis exigit mod⁹. nos quoq; oportet ordinē instituere pliorꝝ. ſm quē puent⁹ quoq; victorie triūphiq; succedēs. faciet nos ad puritatē cordis ⁊ pfectōis plenitudinē puenire. Hucusq; abbas serapion de natura octo pricipaliū vicioꝝ nobis disserēs. latētiū ī corde nr̄o passionū genera. quaꝝ causas atq; affinitates cū ab ipsis quotidie vastaremur nec cognoscer̄ poteram⁹: ita lucide reserauit. vt eas quodāmōdo ante oculos positas. intueri nobis velut in speculo videremur.

¶ Explicit collatio abbatis serapionis.

¶ Incipit sexta collat io abbatis theodori abbatis de nece sanctorum. Capitu. i.

i In palestine partib⁹ iuxta tecue vicū q amos ꝓpheta meruit procreare. solitudo vastissima ē vsq3 arabiā ac mare mortuū: quo ingressa deficiūt fluēta iordanis. et cineres sodomoꝝ āplissima extē sione porrecta. In hac sūme vite ac sanctitatꝫ viri monachi diutissime cōmorantes. repēte sūt a discurrētib⁹ saracenoꝝ latrūculis īterēpti. Quoꝝ corpora licet scirem⁹ taꝫ a pōtificib⁹ regiōis illi⁹ ꝙ ab vniuersa plebe arabū tāta veneratiōe ꝑrepta. ꝛ iter reliqas martyꝝ ꝯdita: vt innumeri ppl'i ō duob⁹ opidis ꝯcurrētes grauissimū sibi certamē indixerit. ꝛ vsq3 ad gladioꝝ cōflictū ꝑ sancta rapina sit eoꝝ ꝓgressa ꝯtētio. dū pia iter se deuotiōe decertāt q nā iusti⁹ eoꝝ sepulturā ac reliqas possiderent alijs. s. de vicinia cōmoratiōis ipsoꝝ. alijs de originis ꝓpingtate gloriātib⁹. nos tn̄ vel nr̄oꝝ vel quorundā nō mediocrit' ex hac pte scādalizātiū fratruꝫ offensione ꝑmoti. iqrentesq3 cur tāti meriti ac tātaꝝ virtutū viri ita sint a latrūculis iterfecti. tātūq3 dn̄s passus fuerit erga suos famulos facin⁹ ꝑpetrari. vt viros cunctꝭ mirabiles in man⁹ traderet ipioꝝ: mesti ad sanctū theodoꝝ singularē ī ꝯuersatiōe actuali prexim⁹ viꝝ. Hic nāq3 morabat' ī cellis. q locus inter nitriā ac scythiā sit⁹. ꝛ a mōasterijs qdē nitrie qnq3 milib⁹ distās. octoginta miliū solitudine ab heremo scythi i q cōmorabamur interueniēte discernit'. Cui cū de ꝑdictoꝝ viroꝝ nece ꝗrimoniā fudissem⁹ admirātes tātā dei patiētiā. ꝙ viros. s. illi⁹ meriti taliter ꝑimi ꝑmisisset: vt q alios quoq3 sue sāctitatꝫ pōdere de huiusmodi liberare tēptatiōe debuerit. ne se ipsos qdē ꝑripuerit de manib⁹ ipioꝝ: aut cur deus admitti in suos suos tm̄ facinus cōsensisset.

¶ Responsio abbatis theodori ad propositā questionem Capitulum. ij.

b Beatus Theodor⁹ rn̄dit. Hec q̄stio illoꝝ solet animos ꝑmouere: q paꝝ fidei vel scientie possidētes: merita sanctoꝝ vel ꝑmia q̄ nō in p̄nti reddunt': ſ3 reposita sūt i futuꝝ: arbitrātur in hui⁹ tēporalis vite breuitate restitui. Ceterū nos q nō sum⁹ in hac vita tm̄ sꝑantes in xp̄o. ne ꝭm apostolū miserabiliores sim⁹ oib⁹ hominibus: q2. s. in hoc mūdo nihil ꝓmissionū recipientes. ēt in futuro eas ꝑ hac incredulitate ꝑdam⁹. opinionib⁹ eoꝝ nō dbem⁹ errare: ne ignorata vere diffinitiōis sentētia titubātes. ac trepidi tēptationib⁹ moueamur. cū eisdē nos quoq3 traditos viderim⁹. vel iiustitiā. s. vel i curiā humanaꝝ reꝝ dō qd dictu quoq3 nefas ē ascribētes: q2 sanctos viros recteq3 viuētes in tēptatiōe nō ꝓtegat. nec bonis ea q bona sūt. nec mala malis retribuat in p̄nti: ꝛ cū illis dānari mereamur. quos sophonias ꝓpheta castigat. Qui dicūt inqt i cordibus suis nō faciet dn̄s bn̄. ſ3 neq3 faciet male. vl' certe cū illis iueniamur. q huiusmodi ꝗrimonijs deuꝫ blasphemare dicunt'. oīs q facit malū bon⁹ ē i cōspectu dn̄i ꝛ tales ei placēt. aut certe. vbi ē de⁹ iustitie. illā quoq3 blasphemiā q̄ in subseqntib⁹ describit' similiter adiūgētes. van⁹ ē q seruit deo. aut qd emolumentū q2 custodiuim⁹ ꝑcepta ei⁹. ꝛ q2 āmbulauim⁹ tristes corā dn̄o. ergo nūc beatos dicim⁹ arrogātes. siqdeꝫ ditati sūt faciētes ipietatē. ꝛ tēptauerūt dn̄ ꝛ salui facti sūt. Quāobrē vt hāc ignorationem q̄ prauissimi hui⁹ erroris radix ꝛ cā ē possim⁹ euadere. ꝑmū nosce debem⁹. qd ve sit bonū. qd malū: ꝛ ita demuꝫ super his nō falsā vulgi: ſ3 verā scripturaꝝ diffinitionē tenētes minime infideliū hominū decipiemur errore.

¶ De tribus que in hoc mundo sunt idest bonis ꝛ malis ꝛ medijs. Ca. iij.

t Tria sūt. n. q̄ i hoc mūdo sūt. i. bonū: malū: mediū. Debem⁹ itaq3 nosce qd ꝓprie bonū: qd malū: qd ue sit mediū. vt nr̄a fides v̄a scia cōmunita i cūctꝭ tēptationib⁹ incōcussa ꝑduret. Nihil igit' in reb⁹ dūtaxat hūanis pricipale bonū eē credēdū ē. nisi virtus animi sola: q̄ fide sincera nos ad diuina ꝑducēs illi imutabili bono facit iugiter inherere. Et ecōtrario nihil malū eē dicēdū ē: nisi peccatū solū: qd a bono deo nos separās. malo facit diabolo copl'ari. Media sūt q̄ in vtrāq3 partē ꝑ affectu ꝛ arbitrio vtentꝭ diriuari possūt: vtputa diuitie: potestas: honor: robur corporis: sanitas: pulchritudo: vita ipa vel mors: pauptas: infirmitas carnis iniurie: ꝛ cetera his similia: q̄ pro qualitate ꝛ affectu vtentꝭ vel ad bonā possūt partē ꝓficere vel ad malā Nā ꝛ diuitie ꝓficiūt freqnter ad bonū ꝭm apostolū q diuitib⁹ hui⁹ mūdi ꝑcipit vt facile tribuāt: cōmunicēt indigētib⁹: thesaurizēt sibi fūdamētū bonū in futuꝝ: vt ꝑ has apphēdāt verā viā. Et ꝭm euāgeliuꝫ bone sūt illis q faciūt sibi amicos de iniquo mamona. Que rursū retorqnt' ad malū: cū ad recōdēduꝫ tm̄mō vel ad luxuriā cōgerunt'. ꝛ nō ad vsus idigētiū dispēsant'. Potestas quoq3 ꝛ honor corporisq3 robur ac sanitas. ꝙ sint media ꝛ vtrobiq3 cōuenientia: ēt ex hoc facile cōprobat'. ꝙ multi sanctoꝝ in veteri testamento potiti his oib⁹ ꝛ in sūmis diuitijs ꝛ culmine dignitatum ac fortitudine corporis constituti: deo quoq3 acceptissimi fuisse noscūt'. Et e diuerso q his male abusi sūt: ꝛ eas ad ministeriū sue neqtie detorserūt: nō imerito vel puniti sūt vel extincti: qd freqnter regnoꝝ liber indicat factū. De ipsa etiam morte ac vita q2 medie sint: vel sancti Johānis vel iude natiuitas ꝓtestat'. Uni⁹ nāq3 intm̄ sibimet vita ꝓfuit: vt alijs quoq3 gaudiū ort⁹ ei⁹ contulisse dicat' ꝭm illud. Et multi sup eius natiuitate gaudebūt. De alteri⁹ vō dicit' vita. Bonū erat ei: si natus nō fuisset hō ille. De morte ēt Johānis omniumq3 sanctoꝝ dicit'. Preciosa est in conspectu dn̄i mors sanctoꝝ eius. De iude autē ac similiū. Mors peccatoꝝ pessima. Infirmitas etiā carnis interdum ꝙ sit cōmoda Lazari illi⁹ paupis vlcerosi beatitudo demōstrat. Cuius cū nulla alia virtutū merita scriptura cōmemoret. pro hoc solo ꝙ egestatē ꝛ ifirmi

ratē corporis patiētissime tolerauit:sin⁹ abrahe pos sidere beatissima sorte ,p̄meruit. Egestas quoq; ac p̄secutiōes ⁊ iniurie q̄ mala eē toti⁹ vulgi opinione cēsenť:q; sint vtiles ac necessarie:ēt ex hoc liq̄do cō probať:q; sancti viri nō solū eas nunq; vitare volue rūt.verū ēt in virtute sūma.vel appetētes.vel fortit tolerātes amici dei effecti.eterne vite sunt stipendia cōsequuti.beato apostolo cōcinēte. Propter quod placeo mihi in infirmitatib⁹:in cōtumelijs:in neces sitatib⁹:in p̄secutionib⁹:in angustijs,p̄ christo. Cū enī infirmior tūc potēs sum:q2 virt⁹ in infirmitate p̄ ficit. Et idcirco illi q̄ sūmis hui⁹ seculi diuitijs ⁊ ho norib⁹ ac potestatib⁹ extolluntur:nō ex his principale bonū obtinuisse credēdi sunt.qd̄ in solis esse virtuti bus definit.s; mediū qddā:q2 sicut iustis recte ac ne cessarie vtētib⁹ vtilia hec eē reperiunť ⁊ cōmoda:oc casionē nāq; opis boni fructusq; in illi⁹ vite eternita te parturiūt:ita illis q̄ male opib⁹ abutunť inutiles sūt atq; icōmodā.⁊ occasionē peccati mortisq; p̄cināt.

¶ Nō malū nulli iuito ab alio possit iferri. C.iiij.

Has itaq; diuisiōes fixas atq; imobiles re tinētes.sciētesq; nihil eē bonū nisi virtutē solā.q̄ ex timore dei ac dilectiōe descendit. nec malū qcq; eē nisi peccatū solū ⁊ separationem a deo:diligēter nūc discutiam⁹.vtrū de⁹ vnq; sanctis suis.aut p̄ se.aut p̄ aliū quēpiā inferri p̄misit maluz: qd̄ sine dubio nusq; oīno reperies. Nec.n.potuit ali quādo cuiq; nolēti ac resistenti malū peccati alter i ferre:nisi illi soli q̄ illud in sese cordis ignauia ⁊ cor rupta volūtate suscepit. Deniq; cū beato iob diabo lus adhibitis vniuersis neqcie sue machinis malum hoc peccati voluisset iferre.ac nō solū cūctis eū facul tatib⁹ spoliasset:verū etiā post illū de morte septē fi liorū tā atrocē tāq; insperatū orbitatis dolorē. vulne re eū pessimo a capitis vertice vsq; ad plātā pedū.⁊ i tolerādis cruciatib⁹ honerasset:nequaq; ei peccati ma culā quit infligere:q2 in cunctis imobilis p̄seuerans: nullum blasphemie accōmodauit assensum.

¶ Obiectio queadmodū ipse deus dicatur creare mala. Capitulū.v.

Ermanus. Freq̄nter legim⁹ in scripturis sanctis deū creasse mala.vel hominib⁹ itulis se:vt ē illud. Nū absq; me nō ē de⁹. Ego dn̄s ⁊ nō est alter:formās lucē ⁊ creās tenebras:fa ciēs pacē ⁊ creās mala. Et iterū. Si est malitia i ci uitate quam dominus non fecit.

¶ Responsio super interrogatione ,p̄posita. C.vi.

Heodorus . Nōnūq; solet scriptura diua abusiue mala pro afflictionib⁹ ponere:nō q2 p̄ naturā ,p̄prie mala sint.sed s̄m hoc q; ab his sentianť mala qb⁹ vtiliter inferunť. Cū oīb⁹ eteni disputās diuina cēsura:necesse est vt hūanis vbis ⁊ affectiōibus eloquať. Etenī sectio vel vstio salutaris q̄ illis q̄ vlcerū cōtagiōe putrefacti sūt pie iferť a medico:mala a tolerantib⁹ crediť:nec iniquo carcer.nec equo calcar emēdatio suauis ē dlinq̄nti. Oēs ēt disciplie his q̄ erudiunť amare sentiunť ad

p̄ns.sicut ap̄ls dicit. Omnis autē disciplina in p̄nti nō videť esse gaudij s; meroris:postea autē fructuz pacatissimū his q̄ per se exercitati sunt reddet iusti tie. Et quē diligit dn̄s corripit:flagellat aūt omnez filiuz quem recipit. Quis enim est filius quem non corripit pater. Itaq; mala nōnunq; poni ,p̄ afflicti onib⁹ solent.s̄m illud. Et penituit deū sup malicia quā locut⁹ est vt faceret eis ⁊ nō fecit. Et iterū. Qr tu dn̄e misericors ⁊ miserator:patiēs ⁊ multū miseri cors ⁊ penitēs in malicijs.i.sup tribulationib⁹ ⁊ erū nis q̄ nobis pro peccatorū nostrorū meritis inferre cō pelleris. Quas sciēs vtiles eē nōnullis ita ali⁹ pro pheta vtiq; nō inuidēs saluti eorū s; cōsulēs ip̄reca tur. Adde illis mala dn̄e:adde mala gloriosis terre. Et ipse dn̄s. Ecce inq̄t inducā sup eos mala.i.do lores ac vastitates:qb⁹ in presenti salubrit castigati ad me quez in rebus ,p̄speris cōtempserunt :reuerti tādem ac festinare coganť. Ideoq; hec principalia eē mala nō possum⁹ definire.multis.n.ad bonuz ,p̄ ficiūt ⁊ causas eternorū pariunt gaudiorū. Et idcir co vt ad questionez ,p̄positaz recurram⁹:vniuersa q̄ putātur mala nobis ab inimicis vel a qbuscūq; ali is irrogari:non sunt credenda mala esse sed media. Nō enī talia inuenientur qualia putat esse ille qui itulit aio furibundo s; qualia senſit ille qui sustinet. Ideoq; cū illata fuerit mors viro sancto nō ei ma lum illatuz esse credenduz est:sed mediū quiddam. Quod cū peccatori maluz sit:iusto reqes ⁊ absolu tio fit malorū. Mors enī viro iusto requies:cui⁹ vita abscōdita est. Et ideo nec vir iustus ex hac ali quod perpetiť detrimentuz qui nihil pertulit nouū: sed id quod ei accessurū fuerat necessitate nature.ini mici nequitia nō sine p̄mio vite perēnis excepit:ac debituz mortis humane quod inexcusabili lege red denduz est.cū fructu vberrimo passiōis.ac magne remunerationis mercede persoluit.

¶ Interrogatio an re⁹ sit q̄ iusto intulit mortez cū iustus habeat de morte mercedem. Capit.vij.

Ermanus. Ergo si interēpt⁹ iustus non soluz nihil mali perpessus est.sed etiā mer cedez passionis assequitur.quomodo i rea tū vocabiť q̄ nō nocuit mortē inferēdo s; ,p̄fuit.

¶ R̄nsio ad p̄cedentē interrogationē. Ca.viij.

Heodorus. Nos de ,p̄prietate boni mali q; vel ei⁹ qd̄ dixim⁹ eē mediū disputamus: nō de affectu eorū q̄ ista cōmittūt. Nec enī q̄s impi⁹ vel iniquus idcirco ipunitus erit: q2 mali cia sua iusto nocere nō potuit. Tolerātia enī ⁊ vir tus iusti nō illi q̄ mortē vel supplicia intulit:s; illi ,p̄ ficit ad mercedē qui illata sibi patienť excepit. Ideo q; ⁊ hic merito puniet ,p̄ crudelitatis sue vicio qua malū voluit inferre:⁊ ille nihilomin⁹ nihil mali per pessus est:q2 virtute animi sui patiēter temptatōes doloresq; sustentans ea que malo ,p̄posito illata sūt ad profectuz melioris status.⁊ eterne vite facit bea titudinez pertinere.

¶ Exēplū b̄ti iob a diabolo temptati.⁊ dn̄i a iuda

traditi: et q iusto tam prospera q aduersa proficiant ad salutem Capitulum.ix.

Ecq.n. patiētia iob mercedē diabolo qr cū illustriorē suis tēptationib⁹ reddidit. sz illi ipsi qui eas viril'r ptulit acqsiuit. Nec iudas eterni supplicij imunitate donabit: qr proditio ei⁹ ad salutē generis pfecit hūani. Nō.n. puent⁹ psiderād⁹ ē opis sz opāti affect⁹. Quapp hec dbet in nobis diffinitio imobil'r custodiri. q nulli malū ab alio possit inferri. nisi q illud ignauia sui cordis ac pusilanimitate ptraxerit. hāc eādē sniaz beato apostolo vno versiculo pfirmāte. Scim⁹ āt qm diligētib⁹ deū oia coopant ad bonū. Dicēs.n. oia coopant ad bonū: vniuersa nō solū q psp. verū et q putant aduersa parit cōprehendit. Per q z i alio loco idē apl'us se trāsisse dscribit: cū dicit: Per arma iustitie que a dextris sūt z a sinistris. i. p gliā z ignobilitatē p isfamiam z bonā famā: vt seductores z veraces: vt tristes semp āt gaudētes: vt egētes. mltos āt locupletātes z cetera. Oia ergo q psp reputant z dextre dicunt parti: q sanct⁹ apl's glorie z bone fame vocabulo designauit: illa et q existimant aduersa q p ignobilitatē z isfamiā euidēter exprssit. q a sinistris eē dscribit efficiūt viro pfecto arma iustitie si illata sibi magnanimiter sustētauerit: q vz p hec dimicās z i istis ipis qbus ipugnari putat aduersis tāq armis vtēdo eis q velut arcu z gladio scutoq validissimo contra illos q hec ingerūt cōmunit⁹. pfectū sue patiētie ac v tutū acqrat: gloriosissimū cōstātie triūphū ex ipis q letaliter inferunt capiens hostiū telis: nec psp dūtaxat elatus nec deiectus aduersis. sz itinere plano ac via regia semp incedēs. ab illo trāqllitatis statu nequaq leticia supueniēte quasi in dextrā motus. nec īgruētib⁹ aduersis tristitiaq dnante velut ad leuaz rursus ipulsus. Pax.n. mlta diligētibus nomē tuū z nō ē illis scādalū. De illis vo q p singulos icurrētes casus p eoz qualitate ac varietate mutant ita dicit. Stultus āt sicut luna mutat. Ut.n. d pfecti ac sapiētibus dz. diligētibus deū oia coopant ad bonuz: ita de isirmis pnūciat ac stulti. Oia aduersa viro isipiēti. Nec.n. psp rebus pficit nec emēdat aduersis. Eiusdē nāq virtuti ē tristia fortiter tolerare cuius et fa moderari: z eū q in vno eoz supat neutrū sufferre certissimū est. Facilius tñ qs elidi potest p spis q aduersis. Hec.n. interdū et inuitos retinent atq humiliāt. z cōpunctiōe saluberrima vel minus peccare faciūt vel emēdāt: illa vo mollibus mentez ac pniciosis extollētia blandimentis. securos felicitatis sue pentu ruina maiore psternunt.

De virtute viri perfecti qui ambidexter figuraliter nuncupatur. Capitu.x.

Sti sunt ergo qui figuraliter in scripturis sanctis idest ambidextri nuncupantur. vt ille aoth in libro iudicum fuisse describit: q vtraq manu vtebatur pro dextra. Quam virtutez ita poterimus nos quoq itellectualit possidere si ea q psp sunt dextraqz cēsent. z ea q aduersa sūt: ac sinistra dicunt. bono rectoqz vsu ad ptē fecerim⁹ dextrā ptinere: vt quecūqz fuerit illata fiāt nobis secundū aplm arma iustitie. Duabus nanqz partib⁹ z vt ita dixerim manib⁹ interiorē hominē nostrū subsistere puidemus: nec qsq sanctoruz carere hac sinistra quā dicim⁹ pōt: sz in hoc virt⁹ pfecta discernit. si vtranq in dextrā bñ vtēdo puertat. Et vt māifestius hoc qd dicim⁹ possit itelligi. habz vir sanct⁹ dxtrā successus vz spiritales: i qua tūc psistit. qñ feruēs spū desiderijs z pcupiscētijs oib⁹ dnat: qñ ab oi diaboli ca ipugnatiōe secur⁹ absq vllo labore ac difficultate vicia carnis vel respuit vel abscidit: cuz sublimat⁹ a terra vniuersa pñtia atq terrena: velut inanē fumū vmbrāq vacuā ptēplat. z mox trāsitura pēnit: cuz futura p excessuz mētis nō solū ardētissime pcupiscit verū et clari⁹ intuet: cū efficaci⁹ spiritalib⁹ pascit theorijs: cū lucidi⁹ sibi resari pspicit celestia sacramēta cū orones puri⁹ atqz alacri⁹ emittit ad dnm: cuz ita spūs ardore succēsus ad ea q inuisibilia sunt z eterna tota animi alacritate trāsmigrat. vt nequaq se iā credat in carne cōsistere. Habz similr z sinistrā cuz tēptationū turbinib⁹ iplicat: cū ad desideria carnis incētiuoz estib⁹ inflāmat: cū ad iracūdie feruorez p turbationū igne succēdit: cū supbie seu cēodoxie elatiōe pulsat: cū tristitia mortē opāte deprimit: cū machinis accidie z ipugnatiōe pcutit. cunq oi spiritali feruore subtracto quodā tepore atq irratōabili merore torpescit: vt ñ solū cogitatōib⁹ recti ac feruētib⁹ dsat: sz et psalm⁹: oro: lectio: remotio celle simul horreāt. z itolerabili quodam tetroq fastidio vniuersa sordeāt instrumēta virtutū: qb⁹ cū pulsat mōach⁹ sinistris ptib⁹ se cognoscat vrgeri. Quisqs igit i ill' q dextre parti eē pdixim⁹ mīme fuerit subintrāte glia vanitati elat⁹ z i istis q sinistre pti sūt viriliť dimicās nulla desperatiōe pciderit. ac poti⁹ d ptrarijs arma q dā patie ad exercitiū vtuti assūpsit: vtraq māu vtetur p dextra: z i vtroqz actu triūphator effectus taz d sinistro statu q d dextro palmā victorie cōsequet. Qualē btm iob legimus meruisse: q vtiqz p dxtram coronabat qñ septē filioz pr opulētus ac diues icēdēs quotidiana p eoz purificatōe sacrificia dño offerebat. nō tā sibi eos q do susceptos ac familiares cupiēs exhibere: qñ ianua eius oi aduenienti patebat: qñ erat pes claudoz z oculus cecoz: qñ d vellerib⁹ ouiū eius hūeri calefiebāt isirmorū: qñ erat orphanoz pr z vir viduaz: qñ nec i corde qdē suo sup inimici sui ruina gauisus ē. Ideqz rursus p sinistrā ptē sublimiore vtute d aduersitatib⁹ triūphabat: cuz septē filijs vno orbat⁹ momēto. nō vt pr acerbo luctu cōficiebat. sz vt vus di famulus sup creatoris sui volūtate gaudebat: cū ex locuplete pauprim⁹: nudus ex diuite: ex valido tabid⁹: ex iclyto z glorioso ignobilis atqz despectus. icorruptā animi fortitudinē retētabat: Cū deniq oi substātia atqz opibus destitutus sterqlinij erat factus habitator: z velut qdā corporis sui seuerissimus carnifex testa radebat saniez pfluētē: atq ex oi pte mēbroz glebas vmiū mersis

in pfūda vulnerū digitū detrahebat. In qbus cunctis i nullo ōspando plapsus ē blasphemiā: nec aduersꝰ creatorē suū i aliquo murmurauit: qnimo nequaq̄ tāta tēptationū mole atq; acerbitate ꝯterritus. ipsū quoq; qd ex oi pstina facultate suo corpori supfuerat indumētū qd q; solū qz ipo vestiebat. a diaboli potuerat vastatōe saluari. rescidēs atq; abijciēs adiecit sup illā quā durissimꝰ pdo iulerat spōtaneā nuditatē. Comā quoq; capitis q̄ sola de poris glorie religis itacta remāsat: vexatori suo piecit abscisā: et āputās ēt id qd seuiēs reliqrat inimicꝰ. illa celesti aduersus cū voce tripudiat et isultat. Si bona suscepimꝰ d manu dn̄i: mala q̄r nō sustinebimꝰ. Nudꝰ egressus sū d vtero mr̄is mee nudꝰ reuertar illuc. Dn̄s dedit dominus abstulit: quō dn̄o placuit sic factū ē: sit nomē dn̄i bn̄dictū. Ambidextrū merito dixeri et ioseph. q i psperis gratior pr̄i: religiosior frībꝰ: acceptior deo: in aduersis causis dn̄o fidelis: carceris mitissimꝰ victꝰ. iniuriarū imemor: bn̄ficus inimicis iuidis: et qn̄tū in ipis fuit iterfectoribꝰ frībꝰ nō solū pius sz ēt munificus iuenit. Hi ergo eorūq; ꝯsimiles recte .i. ambidextri nūcupant. Vtraq; enim māu vtūtur p dextra. et inter hec q̄ aplūs dinumerat trāseūtes pariter dicūt. Per arma iustitie q̄ a dextris sūt et a sinistris: p gloriā et ignobilitatē: p infamiā et bonā famā etc. De qua dextra vel sinistra ita salomon ex psona spōse loqt i cātico cāticorū. Leua eius sub capite meo: et dextera eius amplexabit me. Quas licet vtrasq; vtiles esse significet tamē illā sub capite suo ponit: qz subiacere debēt aduerse partes principalitati cordis. Ad hoc siqdē tātum vtiles sunt: vt pro tēpore nos exerceant et erudiāt ad salutē. ac pfectos ad patientiā reddāt: dextrā vero ad cōfouēdā se ac ppetuo cōseruādā salutari amplexu spōsi sibimet cohercere atq; insolubiliter ei optat inecti. Erimus igitur ambidextri. quādo nos quoq; rerū psentiū copia vel inopia nō mutarit: et nec illa nos ad voluptates noxie remissiōis ipulerit: nec ista ad desperationē attraxerit et querelā. sz similiter deo grates in vtroq; referentes parē fructū de secundis aduersisq; capiamus. qualē se ille verus ambidexter doctor gentiū fuisse consecutū testatur dicens. Ego enim didici in quibus sum sufficiens esse Scio et humiliari. scio et abūdare. Vbiq; et in omnibus institutus sū: et saturari et esurire: et abundare et penuriā pati. omnia possum in eo qui me ꝯfortat.

¶ De duplici genere temptationum q̄ triplici modo inferuntur. Capitulū. xi.

Ergo licet dixerimus bipartitā esse tēptationem. i. in rebus vel psperis vel aduersis. sciendū est tamē omnes homines triplici ratione temptari. Plerunq; ob probationē: nōnunq̄ ob emendationē. interdū ob merita delictorū. Et ob probationē quidē. vt beatum abraam: iob multosq; sanctorum tribulationes innumeras legimus pertulisse. vel illud quod i deuteronomio dicitur ad populū per moisen. Et recordaberis cuncti itineris illius per quod adduxit te dominus deus tuus quadraginta annis per desertū vt affligeret te atq; temptaret. et nota fierent que in tuo animo versabantur. vtrum custodires mandata illius an non. Et illud qd in psalmo dicitur. probaui te apud aquam contradictiōis. Ad iob quoq; An putas me tibi aliter loquutum: q̄ vt appareres iustus. Ob emendationē vero cum iustos suos pro paruis quibusdam leuibusq; peccatis. seu pro elatione sue puritatis humilians diuersis temptationibus tradit. vt omnem sordem cogitationū. et vt verbis prophete dicam. scoriam quam in occultis eorū peruidet esse concretam excoquens in presenti. velut aurum purum futuro transmittat examini. nihil in eis residere permittens quod scrutans post hec iudicij ignis penali cruciatu expurgaturus inueniat. secundum illud. Multe tribulationes iustorū. Et fili noli negligere disciplinam domini. neque fatigeris dum ab eo increparis. Quem enim diligit dominus corripit. Flagellat autem omnem filium quem recipit. Quis enim est filius quem non corripit pater. Quod si extra disciplinā estis cuius participes facti sunt omnes. ergo adulterini et non filij estis. Et i apocalypsi. Ego quos amo arguo et castigo. Ad quos etiam sub figura hierusalem ex persona dei per hieremiam sermo dirigitur. Faciā. n. consummationem in omnibus gentibus in quibus dispersi te: te autem non faciam in consummationē: sed castigabo te in iudicio: vt non tibi videaris innoxius. Pro qua salutari emēdatione orat dauid dicens. Proba me dn̄e et tempta me: vre renes meos et cor meū. Isaias quoq; vtilitatē huiꝰ tēptatōis itelligēs. corripe igt nos dn̄e: verumtn̄ i iudicio et n̄ i furore tuo. Et iterū. Cōfitebor tibi dn̄e qm̄ iratꝰ es mihi: ꝯūsꝰ ē furor tuꝰ et ꝯsolatꝰ es me. Pro merito āt peccatorū plaga tēptatōis iferē: vt ibi plagas pplō israeli imissurū se dn̄s cōminat dicēs. dētes bestiarū imittā i eos cū furore trahētiū sup trā. Et frustra pcussi filios vros disciplinā n̄ recepistis. In psalmis quoq;. Multa flagella peccatorū. Et i euāgelio. Ecce sanꝰ factꝰ es: iā noli peccare ne detꝰ tibi aliqd ꝯtigat. Inuenimꝰ sāe et tertiā rōnē: q ob manifestādā solūmō glā et opa dei iferri qbusdā aliquas passiōes scripturarū auctoritate cognoscimꝰ. sm̄ illd euāgl. Neq; hic peccauit neq; parētes eiꝰ: sz vt manifestent opa dei i ipo. Et iterū. Infirmitas hec n̄ ē ad mortē sz p glā dei: vt glorificet filiꝰ dei p ipsā. Sūt āt et alia vltionū genera: qbus nōnulli q malitie supgressi sūt cumulū pcutiunt ad pn̄s: vt dathā et abirō siue chore legimꝰ fuisse dānatos. et vel maxie illos d qbꝰ apls dicit. Propt qd tradidit illos deꝰ i passiōes ignominie. et i rprobū sesū: qd ēt ceteris pēis grauiꝰ iudicādū ē. De ipis nāq; psalmista. In laboribꝰ hoim n̄ sūt: et cū hoibꝰ nō flagellabūt. Nō. n. merent salutari visitatiōe dn̄i nec tpalibꝰ plagis ꝯseq medicinā: q dspantes semet ipos tradiderūt ipudicicie i opatōē ois errorꝯ i imūdiciā: q; obduratōe cordꝯ et vsu ac freqntia delinquē

di purgationē breuissimi hui⁹ cui ⁊ vltionē vite pñtꝭ excedūt. Quib⁹ ꝑ ꝓphetā ſmo diuinus exprobrat. Subuerti vos ſic ſubuertit de⁹ ſodomā ⁊ gomorrā. ⁊ facti eſtis ſic torris rapt⁹ de icēdio: ⁊ nec ſic rediſtis ad me dicit dñs. Et hieremias. Interfeci ⁊ ꝑdidi populū meū ⁊ tñ a vijs ſuis ñ ſūt reuerſi. Et iterū. Percuſſiſti eos ⁊ nō doluerūt: attriuiſti eos ⁊ renuerūt accipe diſciplinā. Indurauerūt facies ſuas ſup petrā: noluerūt reuerti. Erga quoruꝫ curatōꝫ oēꝫ tpis illi⁹ medicinā vidēs ꝓpheta i caſſū fuiſſe cōſūptā: dſperās quodāmō iā de eoꝝ ſalute ꝓclamat. Defecit ſufflatoriū i igne: fruſtra ꝯflauit ꝯflator. Malicie ei⁹ ꝛe nō ſūt ꝯſūpte. Argētū reprobū vocate eos: q2 dñs ꝓiecit illos. Hāc ſalutarē ignis purgatōꝫ circa eos q ꝑdurati ſūt ſcelerib⁹ ſuis ianit ſe dñs adhibuiſſe ſub pſōa hierl'ꝫ ꝯcrete ꝓfūda rubigine pctōꝝ ita ꝯqueriť. Pōe igēs ollā eneā ſup prunas vacuā vt icaleſcat. ⁊ liq̄ſiat es ei⁹: ⁊ ꝯfleť in medio ei⁹ iquinamētū ei⁹. Multo labore ſudatū ē. ⁊ ñ exiuit de ea nimia rubigo ei⁹ neqꝫ ꝑ ignē imūdicia tua execrabilis: q2 mūdare te volui: ⁊ non es mūdata a ſordib⁹ tuis. Quāobrē vt piiſſimus medic⁹ expēſis oib⁹ ſalutarib⁹ curis: nec vllū iā remedij gen⁹ qd ifirmitati eoꝝ poſſit aptari dñs ſupeſſe ꝯſpiciēs quodāmō iniqtatū magnitudie ſupať. ac diſcedere ab illa clemēti ſua caſtigatōe ꝯpelliť. itaq3 ei denunciat dicēs. Iā nō iraſcar tibi: ⁊ zelus me⁹ receſſit a te. De alijs vō quoꝝ non ꝑdurauit cor frequentia pctōꝝ. nec illa ſeueiſſima ⁊ vt ita dixeri cauſtica igis idigent medicina. ſed eruditio ſalutaris vbi ſufficit ad ſalutē: dī. Emēdabo eos i auditu tribulationis ſue. Nō ignoram⁹ alias quoq3 animaduerſiōes ſiue vltionū cāſ q̄ iferūť his q grauiſſime deliquerūt: nō ad expiāda eoꝝ crimia nec ad abolenda merita peccatoꝝ. ſꝫ ad emēdationē metūq3 viuētiū q̄ euidēt i hieroboā filiū nabath baaſa quoq3 filiū achia ⁊ achab atꝫ iezabel. illata cognoſcim⁹: ita ꝓnūciāte diuia cēſura. Ecce ego iducā ſup te maluꝫ ⁊ demetā poſteriora tua. ⁊ iterficiā d achab migētē ad ꝑietē. ⁊ clauſū ⁊ nouiſſimū i iſrl'. Et dabo domū tuā ſicut domū hieroboā filij nabath. ⁊ ſic domū baaſa filij achia: q2 egiſti vt me ad iracūdiā ꝓuocares. ⁊ peccare feciſti iſrl'. canes ēt comedēt iezabel i agro iezrabel. Si mortu⁹ fueit achab i ciuitate. comedēt eū canes: ſi āt mortu⁹ fuerit i agro: comedēt eū volucres celi. ⁊ illud qd ꝑ igēti cōmiatōe denūciať. nō iſereť cadauer tuū i ſepulchrū patrū tuoꝝ: nō quo vl' illi⁹ tā ꝓphana cōmēta q vitulos aureos ad ꝑpetuā ꝑuaricationē plebis ipiaq3 a dño ſeparatione pm⁹ inſtituit: vel illoꝝ tā inumera tāq3 nepharia ſacrilegioꝝ crimia h̄ excoquere breuis ac momētanea pēa ſufficeret. ſꝫ vt ceteris quoq3 q futura vl' negligētes vel peit⁹ nō credētes. ꝯſideratōe tm̄mō pſētiū frāgebātur. terror iſtarū q̄s metuebāt vltionū icuteret exēplo. nec apd illā ſūmi nois maieſtatē eē hūanarū rerū ⁊ quotidiāe diſpēſatōis icuriā documēto hui⁹ ſeueritatꝭ agnoſcerēt. ac retributorē deū cūctoꝝ actuū ꝑ h̄ q̄ grauiſſime formidabāt māifeſti⁹ ꝓuideret. Inuenim⁹ ſane ēt ꝑ leuiorib⁹ culpis nō nullos eādem mortꝭ ad pſēs excepiſſe ſētētiā q̄ ſūt ⁊ illi pūiti quos ꝑdixim⁹ extitiſſe ſacrilege ꝑuaricatiōis auctores: vt factū ē i illo q ſabbato ligna collegerat. vel i anania ⁊ ſaphira q parū qdē de ſubſtātia ſua iſidelitatꝭ errore fraudauerāt: ñ q3 eqlia fuerit pōdera peccatoꝝ: ſꝫ q2 repti noue trāſgreſſiōis pſūptores debuerūt ꝑbere ceteris queadmodū peccati. ita ēt pene ac terroris exēplū: vt qſqs eadē deiceps affectare tēptaſſet: noſcet ſibi licꝫ eādē formā q̄ illi dānati ſūt. ēt ſi i pſēti ſuppliciū diſeraſ i futuri iudicij examiatiōe reddēdū. Et q2 videmur exceſſū quedā dū genera tētationū vel vltionū ꝑcurrere volum⁹ a ꝓpoſita narratōe feciſſe. q̄ dicebam⁹ virū pfectū i vtraq3 tēptatione māere ſp imobilē: ad eādē nūc iteꝝ reuertamur.

Quomodo vir iuſtus nō cere ſed adamātino ſignatorio debeat eſſe conſimilis. Ca. xij.

Itaq3 mēs viri iuſti nō dꝫ eē ſimil' cere vel alteri⁹ cuiuſq3 māe mollioris: q̄ ſp characteri ſignātiū cedēs ꝓ ei⁹ forma atꝫ imagie figuraſ: quāq3 i ſe tādiu retiet donec alio rurſus ſupipreſſo ſignaculo reformeť: atꝫ ita fiat vt nūq3 i ſua q̄litate pſiſtēs ad formā eoꝝ q̄ iprimunť ſp ꝯuertať ac trāſeat: qn poti⁹ dꝫ velut qddā eē adamantinū ſignatoriū. vt iuiolabilē mens nr̄a figurā ſui ſp cuſtodiēs characteris. vniuerſa q̄ icurrerit ſibi ad q̄litatē ſui ſtatus ſignet atq3 transformet: ipſa vero inſigniri nullis incurſibus poſſit.

Interrogatio ſi poſſit mens in vna atq3 eadem qualitate iugiter durare. Cap. xiij.

German⁹. Pōt ne mens nr̄a vnū ſtatū iugit retiere ⁊ i eadē ſp q̄litate perſiſtere.

Reſponſio ad iterrogātis ꝓpoſitionē. Ca. xiiij.

Theodorus. Neceſſe ē vt lꝫ apl'ꝫ. aut renouat⁹ qs ſpū mentꝭ ſue ꝑ ſinglos dies ꝓficiat ad ea ſe q̄ i ante ſūt ſp extēdēs: aut ſi neglexerit ꝯſequēs ē vt retro redeat atꝫ i deteri⁹ relabať. Et idcirco nullo mō mēs poterit i vna atꝫ eadē q̄litate durare: velut ſi qs ꝯ aqs fluminis violēti nauē ſubigere remoꝝ ipulſione coneť. neceſſe ē eū aut virtute brachiorū torrentꝭ aluei iperū deſecātē ad ſuꝑiora cōſcēdere. aut remiſſis manib⁹ ad ꝑceps prono amne reuocari. Quapropť iſtd erit euidēs nr̄i indiciuꝫ detrimēti ſi intellexerimus nos nichil ampli⁹ acquiſiſſe. nec dubitemus retrorſum nos omnimodis reuocatos qua die nō ſenſerimus ad ſuperiora progreſſos: quia vt dixi nec in eodeꝫ ſtatu mens hominis poteſt iugiter permanere. nec in hac carne cōſiſtens ita virtutum apicem poſſidebit quiſq3 ille ſanctorum eſt vt imobilis perſeueret. Neceſſe eſt eniꝫ aut aliquid adijci illis ſemper aut minui: nullaq3 in omni creatura talis poterit eſſe perfectio que mutabilitatis non ſubiaceat paſſioni ſcdm̄ illud quod in libro beati Iob legitur. Quid eſt homo vt immaculatus ſit. ⁊ iuſtus appareat natus de muliere. Ecce inter ſanctos eius nemo immutabilis: ⁊

celi nō sūt mūdi ↄspectu ei⁹. Solū nāq3 deū imu-
tabilē ↄfitemur: quē nūmō scī illius prophete ira
cōpellat oratio. Tu autē idē ipse es. Et ipse de se
Ego sū iqt de⁹ ⁊ n̄ mutor: q̄. s. ipe sit solus natura-
lit̄ sp̄ bon⁹: sp̄ plen⁹: sp̄q3 pfectus. cui nihil nec adijci
possit aliqn̄ nec minui. Ideoq3 debem⁹ ad vtutū stu-
dia irremissa cura ac solicitudie nosmetipos sp̄ extē
dere. ipsisq3 nos iugit̄ exercitijs occupare: ne cessāte
pfectu ↄfesti diminutio subsequat̄. Ut. n. diximus: i
vno mēs eodēq3 statu mānere n̄ pualet. i. vt nec aug-
mēta vtutū capiat nec dtrimēta sustieat. Nō acq̄sis-
se eni eius minuisse est: quia desinens proficiēdi ap-
petitus nō aberit a periculo recedendi.

¶ Qd̄ dtrimētū sit discedētis e cella. Ca. xv.

Deoq3 iugis celle cōmoratio retinēda est.
i Toties eni ēt reuersus qs velut nouus i ea
⁊ icipiēs habitator titubabit atq3 turbabit̄:
quotiēs ab eadē fuerit euagat⁹. Illā nāq3 quā i cel-
la residēs acq̄sierat animi itētionē si fuerit relaxata:
recuperare rursus nō sine labore poterit ac dolore:
⁊ p hoc reduct⁹ retro nō d amisso cogitabit pfectu
quē supadijcer̄ potuit. si e cella n̄ fuisset excursus: s3
gaudebit poti⁹ si illū statū d quo recidit semetipsu3
sēserit recepisse. Nā sic amissū ac pteritū tps vlteri⁹
reuocari n̄ pōt: ita ne illa qdē q̄ pierūt pn̄t emolumē
ta restitui. Quātūlibz. n. p⁹ h ai itētio fuerit opata: i
stātis diei pfect⁹ ⁊ p̄sent̄ tpis q̄stus ē. nō lucri semel
pditi reparatio.

¶ De mutabilitate ēt sup
naru3 celestiūq3 virtutum. Cap. xvi.

Mutabilitati aūt ēt supnas ptātes vt dixim⁹
m subiacere declarāt illi q d eo⁊ nūero corru
pte volūtat̄ vicio corruerūt. Un̄ neq3 illi i
mutabil' natur̄ cē putādi sūt q i illa q̄ creati sūt bea
titudie pseuerāt: eo q̄ i ↄ̄riā ptē n̄ fuerint simili⁹ de
prauati. Aliō nāq3 ē imutabilis nature ec: aliō vtut̄
idustria bōiq3 custodia p imutabilis di gr̄a3 nō mu
tari. Quicqd ei p diligētiā vel acqrit̄ vel tenet̄: pōt
ēt p negligētiā depire. Ideoq3 dr̄: ne beatifices hoiem
an̄ exitū suū. q̄ v3 adhuc i colluctatōe qs ⁊ vt ita di
xeri scemate ↄstitut⁹. q̄uis vicere soleat: ac frequen
tes palmas victorie ↄsequat̄. n̄ pōt tn̄ a metu ac su-
spitōe icerti pueti⁹ eē secur⁹. Et idcirco de⁹ solus i
mutabilis vel bon⁹ dr̄: q bōitatē nō idustrie studio
s3 naturalit̄ possidēs nō pōt aliō qd ec q̄ bon⁹. Nl-
la igit̄ vt⁹ pōt imobilit̄ ab hoie possideri s3 vt par-
ta iugiter teneat̄: necesse ē eā sp̄ illa qua acquisita ē
sedulitate atq3 industria custodiri.

¶ Qd̄ nemo ruina subitanea collabat̄. Ca. xvij.

Apsus vo q̄spiā nēq̄ q̄ subitanea ruia cor
l ruisse credēdus ē: s3 aut praue istitutionis
dcept⁹ exordio aut p lōgā mētis icuriā pau
lati vtute ai dcedēte. ⁊ p hoc sēsim vicijs icrescētib⁹
cāu miserabili ↄcidisse. Un̄ ↄtritionē. n. p̄cedit ruina
⁊ an̄ ruinā mala cogitatio: queadmodū dom⁹ nūq̄
subitāeo ad ruinā pcūbit ipulsu: nisi aut antiquo vi
cio fūdamēti aut lōga ihabitātiū desidia stillicidijs
p̄mū puissimis penetrātib⁹ corrupta sēsi3 fuerit mu
nimēta tecto⁊: qb⁹ p vetustā negligētiā i maiorē mo
dū patefact̄ atq3 collapsis riuati p⁹ h ifluet pluuia⁊
ib⁊ nūq3 tēpestas. In pigricijs ei hūiliabit̄ ↄtignatō
⁊ i segnicie manuū stillabit dom⁹. Qd̄ aie spiritalit̄
euēire idē salomō alijs vbis ita dsignat. Stillicidia
igens eijciūt hoies3 i die hyemali d domo sua. Ele-
gāt̄ q̄ mētis icuriā dornati ↄpauit tectoq3 neglecto: p
quā p̄mo qdē velut miutissima q̄da3 penetrant ad
aia3 stillicidia passionū. q̄ si velut parua ac leuia ne
gligāt̄ corrūpūt tigna vtutū. ⁊ post h ifluūt ibre lar
gissimo vicio⁊: p quē i die hyemali. i. i tpe tēptatōis
igruēte ipugnatōe diaboli expellet̄ mēs d habitatio
ne vtutū i q̄. s. aliqn̄ circūspectā diligētiā retinēs ve
lut i domo ppe possessionis regnerat. ¶ His ita
q3 cōpt̄ isinitā spiritual' cibi pcepim⁹ voluptatē: ita vt
ex hac collatōe maiore ai gaudio repleremur q̄ an̄
tristitia sup nece sācto⁊ fueram⁹ affecti. Nō solū ei
de qb⁹ hesitabam⁹ edocti sum⁹: ve⁊ ēt illa q̄ p tenui
tate sensus n̄ri min⁹ igrere noueram⁹: sub illi⁹ q̄stio
nis interrogatione cognouimus.

¶ Explicit collatio abbatis theodori.

¶ Incipit collatio p̄ria abbat̄ Serēi d aie mobili
tate ⁊ spiritalib⁹ neqcijs q̄ i ordie ē septia. Ca. i.

Summe sāctitat̄ ⁊ ↄtinētie viru3
nominisq3 sui speculū abbatē Se-
renū quē singular̄ i sum⁹ venera-
s tōe p̄ ceteris admirati. studioso⁊ū
mētib⁹ isinuare cupiētes: alit arbi
tramur desideriū n̄r3 nos explef
nō posse. q̄ si collatōes ei⁹ n̄ris li-
bell' tēptauerim⁹ iserere. Cui supra oēs vtutes q̄ n̄
solū i ei⁹ actu vel morib⁹ s3 ēt i ipso vultu p dei gr̄a3
refulgebāt: ita ē peculiari bn̄ficio donū castitat̄ isu
sū. vt etiā se ne ipsis qdē naturalib⁹ icētiuis iqetari
vel i sopore sētiret. Ad quā tn̄ carnis p̄cipuā purita
tē queadmodū gr̄a dei āmiculāte puenerit. qm̄ sup̄
ↄditionē nature vi3 eē hūane. necessariū reor pmit⁹
explicare

¶ Interrogatio predicti senis super
statu cogitationum nostrarum. Cap. ij.

Ic igit̄ p iterna cordis atq3 aie castitate no
h cturnis diurnisq3 p̄cib⁹. ieiunijs quoq3 ac
vigilijs ifatigabil'r isistēs: cū vidisset orōnū
sua⁊ obtinuisse se vota. cūctosq3 est⁹ i corde suo ↄcu
pie carnalis extictos. velit suauissimo gustu puritat̄
accēsus. i maiorē siti zelo castitat̄ exarsit: ⁊ itentiori
b⁹ cepit ieiunijs atq3 obsecratiōib⁹ icubare. vt morti
ficatio passiōis h⁹ q̄ iteriori hoi suo dono dei fuerat
attributa. ad exterioris hois ēt puritatē eaten⁹ pue
niret. vt ne ipse qdē vel illo simplici ac naturali mo
tu q ēt i puulis lactātib⁹ excitat̄ vlteri⁹ pulsaret̄: ide
pti. s. mūer̄ expiūto qd se nouerat n̄ labo⁊ merito s3
di gr̄a ↄsequutū ardēti aiat⁹: ad h q⁹q3 silr obtiēdū
credēs mlto facili⁹ hos stimlos carnis radicit⁹ deū
posse ↄuellere quos ēt humāe art̄ idustria nōnūq̄
solet qbusdā pocul' vel medicamēt̄ seu ferri sectiōe
detrahere: qn̄ qdē illā sp̄us puritatē q̄ sublimior ē.

quã͡qȝ ipossibile ẽ hũano labore vel studio ꝯphẽdi suo mũere cõtulisset. Cũqȝ petitõi cepte supplicatiõe iugi ac lachrymis idefessus isisteret: adueniẽs ad eũ angelus i visiõe nocturna eiusqȝ velut apiẽs vtex q̃ndã ignitã carnis strumã de ei⁹ visceribꝰ euellẽs ac ꝓijciẽs suisqȝ oĩa vt fuerãt locis itestina restituẽs. ecce inqt icẽtiua carnis tue abscisa sũt. ⁊ obtinuisse te noueris hodierna die ꝑpetuã corporis puritatẽ quã fidelit̃ poposcisti. Hec de grã dei q̃ memorato viro peculiarit̃ attributa ẽ breuit̃ dixisse sufficiat. Ceterũ de ill' vtutibꝰ q̃s cũ reliq̃s sũmis viris cõit̃ possidebat: aliqd cõmẽorari supfluũ puto: ne speal' sup̃ noĩe huiꝰ ista narratio alijs demerẽ videatur id qȝ de ipso singularit̃ p̄dicatũ fuerit. Hũc igitur sũmo desiderio collatõis eiꝰ atȝ istitutõis accẽsi diebꝰ q̃dragesime videre curauimꝰ. Qui cũ a nobis de q̃litate cogitationũ nr̃arũ ⁊ iterioris hoĩs statu trãq̃llissima cõpellatõe q̃sisset. vel qd nobis ad eiꝰ puritatẽ tanti tẽporis heremi habitatio contulisset his eum querimonijs adorsi sumus.

Responsio nr̃a sup aĩe mobilitate. Ca. ij.

Sppputatio tpum ac solitudis hitatio cuiꝰ ꝯtẽplatiõe conijcis iterioris hoĩs pfectõez nos ꝯseq debuisse h̃ solũmõ cõtulit nobis vt disceremꝰ qd eẽ neq̃amꝰ. nõ tñ fecit eẽ qȝ eẽ ꝯtendimꝰ: nec tñ aut desiderate puritat̃ fixã stabilitatez aut robur aliqȝ firmitat̃ nos hac scia nouimꝰ assequutos sȝ tm̃mõ ꝯfusiõis aut pudoris augmenta. Eteni cũ oĩȝ disciplinarũ meditatio ad hoc quotidianis studijs exerceat᷑ atqȝ ꝓficiat vt a trepidis rudimẽtis ad pitiã certã stabileqȝ ꝑueniẽs icipiat nosce q̃ p̃mitꝰ vel ambigue nouerat vel penitꝰ ignorabat: ⁊ firmo vt ita dixeri gradu discipliẽ q̃litate ꝑcedẽs. pfecte i ea ac sine vlla iã difficultate v̾set᷑: econtrario me i huiꝰ puritat̃ studio laborãtẽ id solũmõ ꝓfecisse reperio. vt sciã qd eẽ nõ possiȝ. nõ tñ apprehẽdere valeã qȝ me eẽ debere cognoui: exquo nihil mihi aliõ sẽtio q̃ laborẽ tm̃ cordis cõtritõe ꝯferri. Uideo nãqȝ me hac obs̃uãtia nihil acq̃rere nisi dolorẽ inutilẽ vt nũq̃ȝ. s. desit materia lachrymarũ nec tñ eẽ desinã qȝ eẽ nõ debeo. Et idcirco qd ꝓfuit didicisse qȝ sũmũ ẽ. si cognitũ neq̃at apphẽdi. Nã cũ directõez cordis ad destinatã ꝯtẽplationẽ ptẽdere sẽserimꝰ: isesibilit̃ mẽs ide reuoluta ad p̾ores euagatõẽs ipetu vehemẽtiori ꝓlabit᷑: ⁊ ita quotidiãis distẽtiõibꝰ occupata inumeris captiuitatibꝰ icessãter abducit᷑. vt ꝑpemodũ iã desperet᷑ a nobis desiderata correctio ⁊ supflua h̃ obs̃uatio videat᷑. Si qdẽ p momẽta singula lubricis discursibꝰ animꝰ euagat᷑. cũ ad timorẽ dei vel ad ꝯtẽplationẽ reducit᷑ spiritalẽ: ⁊ p̃usq̃ firmet᷑ i ea rursus fugaciꝰ euanescit. Cũq̃ eũ velut expgesacti dephẽderimꝰ ab itẽtõe ꝓposita deuiasse atȝ ad illã theoriã vñ discesserat r̃ducẽtes voluerimꝰ eũ tenacissima cordis itẽtiõe velut q̃busdã vicul' obligare: i ip̃o cõatu nr̃o ociꝰ q̃ ãguilla de recessibꝰ mẽt̃ elabit᷑: ita vt hac itẽtõe mẽt̃ laborẽ solũmõ nõ ꝓfectũ nos arbitremur aliquẽ eẽ cõsequutos. Ob quã rẽ quotidianis huiusmõi obs̃uatõibꝰ estuãtes. nec tñ ex ip̃is aliqȝ nr̃o cordi stabilitat̃ robur accessisse cernẽtes: ad hãc opinionẽ fracti despatõe trasducimur vt nõ nostro iã sȝ nature vicio has anime peruagatiões hũano generi inesse credamꝰ.

Disputatio senis d̃ statu aĩe ac v̾tute eiꝰ. ca. iiij.

Serenꝰ. Periculose ꝓsũptõis ẽ necdũ rebꝰ recte discursis nec cẽta rõe collecta. d̃ nãcui uslibȝ rei ꝑpropeṙ d̃siniȝ ac d̃ fragilitat̃ sue ꝯsideratõe cape ꝯiecturã. ñ d̃ statu ⁊ q̃litate ip̃iꝰ discipliẽ vl' d̃ alioꝝ expiẽtia ꝓferre sẽtẽtiã. Nec. n. si q̃s ignarꝰ natãdi sciẽs põdꝰ corporis sui ferri aq̃rũ leuitate ac liquore ñ posse. expiẽtia sue voluerit ipetitie d̃sinire. neminẽ pc̃itꝰ posse liq̃dis elemẽt̃ solida carne circũdatũ sustieri. idcirco vera eiꝰ opinio iudicãda ẽ quã ꝓȝ expiẽtiã suã visus ẽ ꝓtulisse: cũ hoc ñ solũ ñ eẽ ipossibile. sȝ ẽt ꝑfacile ab alijs fieri ratione certissima ⁊ oculorũ fide nõ dubia comprobetur. .i. mẽs scp mobil' ⁊ multum mobil' d̃finit᷑. Uñ ẽt i sapia q̃ d̃r salomõ is: scriptũ ẽ. Terrenũ habitaculũ aggrauat mẽtẽ m̃lta cogitãtẽ. Hec igit᷑ ꝓ ꝯditõe nãe nũq̃ põt ociosa cõsistere: sȝ necesse ẽ eã nisi ꝓuisũ habuerit vbi suos exẽceat motꝰ ⁊ i q̃bꝰ iugit᷑ occupet᷑. ꝓpa mobilitate discurrere. ⁊ p oĩa volitare donec lõgo exercitio vsuqȝ assuefacta diuturno quo nos i cassũ dicit̃ laborare expiat᷑ ⁊ discat q̃s mẽorie sue materias d̃beat ꝑparar᷑: ergaq̃s circũagat idefessos volatꝰ ⁊ imorãdi robur acq̃rat: ⁊ ita ꝑualeat aduersus inimici suggestiões q̃bꝰ d̃trahebat᷑ extrudere atȝ i illo quẽ d̃siderat statu ⁊ q̃litate durare. Nõ ḡ hãc euagatiõem cordis nr̃i vel nature hũane. vl' d̃o creatori eiꝰ d̃bemus ascribere. Uera ẽ. n. scripture sniã: q2 dñs hoĩez fecit rectũ. ⁊ ip̃i q̃sierũt cogitatões m̃ltas. A nobis ḡ eaꝝ qualitas pẽdet: q2 cogitatio bõa igt sciẽtibꝰ eã appropinquat: vir aũt prudẽs iueniet eã. Qucqd. n. inueniri põt nr̃e prudẽtie idustricqȝ subiectũ ẽ. Si ñ fuerit iuẽtũ: sine dubio nr̃e d̃sidie vl' iprudẽtie ñ nature vicio reputãdũ ẽ. Cui sẽsui psalmista quoqȝ ꝯgruit dicẽs. Beatꝰ vir cuiꝰ ẽ auxiliũ abs te dñe: ascẽsiões i corde suo disposuit. Uidet̃ ergo i nr̃a ditõe ꝯsister᷑: vt siue ascẽsus. i. ꝑgẽtes ad deũ cogitatões siue descẽsus ad terrẽa. s. ⁊ carnalia corruẽtes i nr̃is cordibꝰ dispõamꝰ. Que si ñ i nr̃a ptãte ꝯsisterẽt: nec phariseos dñs increpasset: quid cogitat̃ mala i cordibꝰ v̾ris. nec p ꝓphetã p̃cepisset dicẽs. Auferte malũ cogitationũ v̾raꝝ ab ocul' meis. Et vsqȝ quo morabũtur i te cogitatões noxie. Nec i die iudicij eaꝝ qualitas queãdmodũ opeꝝ exigeret᷑ a nobis. ita p Isaiã dño cõminãte. Ecce ego igt vẽio vt ꝯgregẽ opa ⁊ cogitatões eoꝝ cũ oĩbꝰ gẽtibꝰ ⁊ liguis. Sȝ nec cõdẽnari qdẽ eaꝝ testioio vl' d̃fẽdi i illo terribili atqȝ metuẽdo exãie. ꝓȝ bti apl'i sẽtẽtiã mereremur ita dicẽt̃. Int̃ se iuicẽ cogitatõibꝰ accusãtibꝰ aut ẽt d̃fẽdẽtibꝰ i die q̃ iudicabit deꝰ occlta hoĩȝ ꝓȝ euãgeliũ meũ

De pfectione anime ad similitudinem euangelici centurionis assumpte. Ca. v.

Uiꝰ ergo pfecte mētꝭ figura p illū euāgelicū
b cēturionē pulcherrie designaṫ:cuiꝰ vtꝰ atqꝫ
constantia.qua non quibuslibet ingruenti
bus cogitatōibꝰ abducebaṫ.sꝫ ꝓ suo iudicio vel ad-
mittebat bonas vel ꝯ̄rias absqꝫ vlla difficultate pel
lebat.hac pspicua significatōe dscripta ē.Nā ⁊ ego
hō sū sub ptāte ꝯstituṫꝰ hñs sub me milites. ⁊ dico
huic vade ⁊ vadit.⁊ alio veni ⁊ venit.⁊ seruo meo
fac hoc ⁊ facit.Sic igiṫ nos quoqꝫ viriliṫ aduersus
ꝑturbatiōes ⁊ vicia dimicātes poterimꝰ ea dicioni
nr̄e discretiōiqꝫ subijcere.ac militātes i carne nr̄a ex
tiguere passiōes.vel istabilē cogitationū nr̄arū co-
hortez rōnis ipio subiugare.ac dominice crucis salu
tari vexillo dirissimas aduersariaꝝ potestatuz tur-
mas a terminis nr̄i pectoris ꝓpulsare.si ꝑ tātoꝝ me
ritꝭ triūphoꝝ ad spiritalis huiꝰ cēturiōis ordinē ꝓ
uehemur:quē i exodo quoqꝫ p moisē mystice legimꝰ
designatū.Cōstitue tibi tribūos ⁊ cēturiōes.⁊ qn
q̄geārios ⁊ dcāos.Et ita nos quoqꝫ dignitatꝭ huiꝰ
apice subliati.habemꝰ hāc ipādi ptātē atꝫ vtutē q̄ n̄
qbꝰ nolumꝰ cogitatiōibꝰ abducamur.sꝫ his qbꝰ spi
ritaliter delectamur imorari vel ihērere possimus:
malis qdē suggestiōibꝰ iperātes abite ⁊ ibūt:bonis
vo dicemꝰ vēite ⁊ veniēt.Seruo quoqꝫ nr̄o.i.corpo
ri ea q̄ castitatꝭ vel ꝯtinētie sūt similr iniūgemꝰ ⁊ si-
ne vlla ꝯ̄dictōe desuiet:nō iā suscitās nobis aduer
sus spūꝫ ꝯcupiscētie stimulos.sꝫ oēꝫ exhibēs spūi fa
mulatū.Huiꝰ cēturiōis q̄lia arma sint vel ad q̄ ꝑlio
rū exercitia ꝑpareṫ:audi beatū aplꝫ ꝑdicātē.Arma
igt militie nr̄e nō carnalia sūt sꝫ spiritalia.Dixit q̄
lia sint.i.nō carnalia nec isirma sꝫ spiritalia ⁊ potē-
tia deo:deinde ad quos sint exercēda ꝯflictꝰ conse
quēter isinuat.Ad destructiōez munitionū cogita
tiōes purgātes ⁊ oēꝫ altitudinē extollētē se aduer-
sus sciētiā dei:⁊ cāptiuātes oēꝫ itellectū i obediētiā
christi.ꝑpati vlcisci omnē inobediētiā cū ipleta fue
rit ꝑmū vr̄a obedientia.Que oia singillati pcurere
sicut necessariū.ita ēt alteriꝰ tpis ē.Armoꝝ tm̄mō vo
lo vobis genera ꝓꝑetatesqꝫ patefacere:qbꝰ nos quo
qꝫ si volumꝰ bella dn̄i ꝑliari.⁊ iter cēturiōes euāge
licos militare accicti iugiṫ debemꝰ icedere.Sumite
ingt scutū fidei i quo possitꝭ oia tela neqssimi ignea
extiguere.Ergo fides ē q̄ excipiēs ardētissima libi
dinū tela.metu futuri iudicij ⁊ celestis regni credu
litate mortificat.Et loricā igt charitatꝭ.Ipsa nēpe
ē q̄ vitalia pectoris nr̄i circūdās atqꝫ cōmuniēs.le
talibꝰ ꝑturbationū obiecta vulneribꝰ ꝯ̄rios retūdit
ictꝰ:nec ad iteriorē hominē nr̄ꝫ iacula diaboli pene-
trare ꝑmittit.Oia.n.suffert:oia patiṫ:oia sustiet.Et
galeā:spē salutꝭ.Galea capitꝭ ē munimē.Quia ergo
caput nr̄m ē xp̄s debemꝰ istō sp spe futuroꝝ bonoꝝ
velut iexpugnabili galea i cūctꝭ tēptatōibꝰ ac ꝑsecu-
tōibꝰ cōmunire ⁊ ꝑncipaliṫ fidē eiꝰ illesā atꝫ integraꝫ
custodire.Alijs.n.mēbris trūcatū quēpiā lꝫ debilē.
possibile tn̄ ē vtrūqꝫ supesse.Sine capite vo nemi
vel breuis vite spaciū ꝓrogaṫ.Et gladiū spūs qd
ē vbū dei.Penetrabiliꝰ nāqꝫ ē oi gladio ancipiti ⁊
ptigēs vsqꝫ ad diuisionē aīe ac spūs.cōpagū quoqꝫ
⁊ medullarū.⁊ discretor cogitationū ⁊ itētionū cor
dis.diuidē s.ſ.⁊ abscidēs qcqd i nobis carnale ter-
renumue reppererit.Quibꝰ armis qsqꝫ fuerit cōmu
nitꝰ ab hostiū tel' ac depopulatōe ꝯ cēsus:nō vt ca-
ptiuus ac subditꝰ ad hostilē cogitationū terrā ꝯstri
ctꝰ depdātiū vicul' abduciṫ.nec audiet p ꝓphetam.
quare iueteratus es i terra aliēa:sꝫ q̄si triūphator ac
victor i illa quā voluerit cogitationū regiōe ꝯsistet
Uis ēt ipsū robur ac fortitudinē cēturiōis huiꝰ qbꝰ
hec arma q̄ ꝑdiximꝰ nō carnalia sꝫ potētia dī gestat
agnoscere:audi ipsū regē viros fortes ad spiritalez
militiā ꝯgregātē.quomō delectos signet ac ꝓbet.
Infirmꝰ ingt dicat.qr fortꝭ sū ego:⁊ q patiēs ē fit pu
gnator.Uidetꝭ bella dn̄i ꝑliari:nisi patiētes isirmos
qꝫ nō posse.Illa ꝓculdubio isirmitateꝭ q̄ fūdatꝰ ille
nr̄ euāgelicꝰ cēturio cū fiducia loquebaṫ.Cū.n. in
firmortū c potēs sū.Et iteꝝ.Uirtꝰ aūt i isirmitate
ꝑficiṫ.De q̄ isirmitate vnꝰ ꝓphetaꝝ.Et erit q isir
maṫ iter eos sic domꝰ dauid.Patiēs ēt h̄ bella ꝑlia
biṫ.Nēpe illa patia de q̄ dr̄.Patia vobis necessa-
ria ē:vt volūtatē dī faciētes recipiatꝭ remūeratōez.

¶ De pseuerātia erga cogitationū custodiā.ca.vi

Ebere tn̄ ac posse nos deo cohērere.⁊ ex-
d piētia ꝓpa dephēdimꝰ.si mortificatas vo-
lūtates ac desideria mūdi huiꝰ habeamꝰ ab
scisa:⁊ illoꝝ auctoritate docebimur qui dn̄o collo-
quētes fiducialiṫ dicūt.Adhesit aīa mea pꝰ te:⁊ ad
hesi testimonijs tuis dn̄e.Et Mihi aūt adherere
deo bonū ē.Et q adheret dn̄o vnꝰ spūs ē cū eo.Nō
ergo debemꝰ his euagatiōibꝰ aīe fatigati ab hoc stu
dio relaxari.Qui.n.colit terrā suā satiabiṫ panibꝰ:
q aūt sectaṫ ociū replebiṫ egestate.Nec ab itētione
huiꝰ obſuātie ꝑniciosa dspatōe frāgamur:qr i oni
solicito iest ampliꝰ.Nā q suauis ⁊ sine labore est in
egestate erit:Et iteꝝ.Uir i doloribꝰ laborat sibi:⁊
vi facit pditōi sue.Necnō ēt regnū celoꝝ vi patiṫ ⁊
violēti rapiūt illud.Nulla nāqꝫ vtꝰ sine labore ꝑfi-
ciṫ:nec vlli possibile ē ad istā quā cupitꝭ stabilitatem
mentꝭ sine igēti ꝯtritōe cordis ꝯscendere.Hō.n.ad
laborē nasciṫ.Qui vt i virū pfectū possit occurrere
i mēsurā etatꝭ plenitudinis christi maiori eū itētiōe
necesse ē sp eē ꝑuigilē.iugiqꝫ solicitudine desudare.
Ad cuiꝰ tn̄ mēsure plenitudinē nemo ꝑueniet alias
i futurū:nisi q ꝑmeditatꝰ ⁊ ibutꝰ ea fuerit i ꝑsēti.eā
qꝫ adhuc i seculo positꝰ ꝑlibauerit christiqꝫ mēbruꝫ
ꝑciosissimū designatꝰ arrā ꝯpaginis illiꝰ p quā cor
pori eiꝰ valeat copulari i hac carne possederit:vnuꝫ
dūtaxat desiderans:vnum sitiens:ad vnuꝫ omnes
nō solū actus suos verū etiā cogitationes sp itēn-
dēs.vt illud qd i futurū diceṫ de btā ꝯuersatōe san-
ctorū iā subarratū teneat i ꝑñti.i.sit ei deꝰ oia i oibꝰ.

¶ Interrogatio de mobilitate anime ⁊ impugna
tione nequiciaruꝫ celestium. Ca.vij.

Ermanus.Posset forsitan h̄ volubili-
g tas mētis aliquatenꝰ coherceri.si eā nō tā
tus aduersarioꝝ numerꝰ circūuallans ad

ea q̄ nō vult imo quo illā quoq₃ sue nature mobilitas rapit indesinēter ipelleret. Quā cū tā innumerabiles tā potētes tāq₃ terribiles circūagant inimici. resisti illis ab hac p̄sertī₃ fragili carne ipossibile crederem⁹. nisi ad hāc opinionē vestris sentētijs velut celestib⁹ animaremur oraculis.

¶ Responsio sup adiutorio dei ꝛ liberi arbitrij potestate. Ca. viij.

Eren⁹. Aduersarios nobis qđē īugiter isidiari ɔcunq₃ interioris hois expti sunt pugnas dubitare nō pñt. Sed ita dicim⁹ hos nr̄is ꝓfectib⁹ aduersari. vt eos tm̄modo icentores maloꝝ nō etiā ipulsores eē credam⁹. Ceterū null⁹ oīm posse t oīno vitare peccatū q̄dcūq₃ illi i cordi b nr̄is igerere voluisset: si eis queadmodū ad suggerēdū ita ꝛ ad cōpellēdū facultas violēta suppeteret. Quāobrē sicut i illis est istigationis copia. ita ꝛ i nobis vtus respuēdi siue acqescēdi libertas ē attributa. Quoꝝ tamē potētiā ꝛ ipugnatiões si primescim⁹. ē ꝛ ꝓtectiões atq₃ adiutoria dei ecōtrario cōferam⁹. de quo dr̄. Maior ē.n. q i nobis est q̄₃ q i hoc mūdo. Cui⁹ auxilia multo vehemētiore militāt vtute ꝓ nobis q̄₃ aduersū nos eoꝝ multitudo cōfligit. Nā bonarū r⁹rū nō tm̄ suggestor s₃ etiā fautor atq₃ ipulsor est de⁹: ita vt nōnūq̄₃ nos etiā inuitos ꝛ ignorātes attrahat ad salutē. Cōstat ergo nemine₃ posse a diabolo decipi nisi illū q prebere illi maluerit sue volūtatis assensū. Qđ ecclesiastes his vbis euident expressit. Quia eni nō fit ɔtradictio ab his q faciunt malū cito: iō repletū ē cor filioꝝ hoīm in ipsis vt faciāt malū. Ergo manifestū est hinc vnūquēq₃ delinquere q̄ igruētib⁹ cogitationib⁹ prauis nō eis se cōfesti₃ repulsa cōtradictōis obijciat. Nā resistite ei inqt ꝛ fugiet a vobis.

¶ Interrogatio sup aīe ac demonū ɔiūctōe. Ca. ix.

Erman⁹. Qđ istud q̄so est aīe cū istis spiritib⁹ neq₃ ta₃ indiscretū pmixtūq₃ ɔsortiū. quo sic eidē nō dicā iūgi s₃ vniri possint. ꝛ alloq eā insensibiliter ꝛ iseri atq₃ ispirare illi q̄cūq₃ voluerit ꝛ ad ea q̄ placuerint eā valeant instigare. eiusq₃ cogitatiões ac mot⁹ videāt at₃ plustrēt: tāta q₃ int ipos ac mētē vnitas fiat vt sine dī grā qd ex illoꝝ icitamēto qd ex nr̄a voluntate ꝓcedat discerni pene nō possit.

¶ Respōsio i quē modū spūs immūdi humanis mētib⁹ copulētur. Ca. x.

Eren⁹. Nō mirū ē posse spū₃ spūi isēsibilit ɔiugari ꝛ occultā suadēdi vi ad ea q̄ libita fuerit exercere. Est.n. int eos sic iter hoīes q̄dā substātie silitudo atq₃ cognatio. Siqdē diffinitio q̄ de natura aīe assumit ēt illoꝝ substātie similit coaptat. Altrisec⁹ vo eos sibi iseri vel vniri. ita vt ea par alt alteri⁹ esse possit: oīmodis ipossibile ē. Hoc nāq₃ solūmodo deitati q̄ sola icorporea simplexq₃ natura est rectissime tribuitur.

¶ Obiectio vtrū possint spūs imundi eoꝝ quos sup pleuerit animabus inseri vel vniri. Ca. xi.

Erman⁹. Huic rōni sat arbitramur eē cōtrariū qđ vidim⁹ i arreptitijs fieri: cū aīsla ti spiritib⁹ imūdis loquūt ꝛ agūt ea q̄ nesciūt. Quo mō ḡ aīas illoꝝ spiritib⁹ illis n̄ credam⁹ vniri quorū videm⁹ illas velut organū factas. ꝛ derelicto naturali statu ad illoꝝ mot⁹ affectusq₃ trāsire. ita vt iā n̄ suas s₃ illoꝝ voces ꝛ gestū volūtatesq₃ ꝓ̄mant.

¶ Respōsio queadmodum energuminis imundi spiritus dn̄entur. Cap. xij.

Eren⁹. Predicte diffinitōi nr̄e nō ē ɔtriū id qđ dicit i energuminis fieri: cū spiritib⁹ imūdis arrepti loquūt vl' agūt ea q̄ nolūt vl' q̄ ea q̄ ignorāt ꝓferre cogūt. Nō.n. vno mō istā eos ifusionē spūu₃ sustinere certissimū ē. Quidā.n. sic afflāt vt neq₃ ea q̄ gerūt vel loquūt itelligāt: q̄dā vo tūc nō norūt ꝛ postea recordāt. Qđ fieri p ifusionē spūs imūdi nō ita putādū ē vt i aīe ipsi⁹ penetrās substātiā ꝛ velut vnit⁹ ei ꝛ quodāmō idut⁹ ea. smōes ac vba p os patiētꝭ emittat. Nullo nāq₃ mō istud ab eis fieri credēdū ē. Nec.n. p aliquā aīe diminutionē s₃ p corporis debilitatē hoc euēire māifesta rōne dep̄hēdit: cū. s. i illis mēbris in qb⁹ vigor aīe ɔtinet imūdus spūs isidēs eisq₃ iportabile atq₃ imēsū pōdus iponēs obscuritate teterria itellectuales ei⁹ obruit ꝛ itercipit sēsus. istigans ea q̄ nō vult vel q̄ ignorat ꝓloq: qđ nōnūq̄₃ ēt vini febrisq₃ vicio seu nimij frigoris alijsq₃ valitudinib⁹ extrisec⁹ superuenitib⁹ videm⁹ accidere. Qđ ne beato Iob diabolus q carnis ei⁹ acceperat ptātē moliret iferre: p̄cepto dn̄i ꝓhibet dicētꝭ. Ecce trado eū in man⁹ tuas: tm̄ aīa₃ ei⁹ custodi. i. tm̄mō eū amētē ne facias debilitato aīe domicilio. ꝛ obruas itellectū ac sapiētia₃ resistentꝭ: pncipali. s. cordis ei⁹ tuo pōdere p̄focato.

¶ Qđ spūs spiritui penetrabilis esse non possit s₃ incorporeo soli deo. Ca. xiij.

Ec.n. si crasse huic solideq₃ materie. i. carni spūs admiscet qđ fieri facillie pōt: idcirco ꝛ aīe q̄ itidē spūs ē ita vniri posse credit. vt eā quoq₃ similit sue nature reddat capacē. Qđ soli ē possibile trinitati: q̄ sic vniuersē itellectualis nature efficit penetratrix. vt nō solū circūplecti ea₃ atq₃ ambire s₃ ēt illabi ei. ꝛ velut icorporea corpori possit isūdi. Lic₃.n. ꝓnūciemus nōnullas eē spiritales naturas: vt sūt āgeli: archāgeli ceterēq₃ vtutes. ipsa quoq₃ aīa nr̄a vel certe aer iste subtil: tn̄ icorporee nullaten⁹ estimāde sūt. Habēt ei s₃ se corp⁹ quo subsistūt lic₃ mlto tenuius q̄₃ nr̄a sūt corpora. s₃ apl'i sētētiā ita dicētis. Et corpora celestia ꝛ corpora terrestria. Et iterū. Seminat corp⁹ aīale: exurgit corp⁹ spiritale. Quib⁹ māifeste colligit nihil eē icorporeū nisi solū deū: ꝛ idcirco ipi tm̄mō posse penetrabiles eēs spirituales at₃ itellectuales eē substātias eo q̄ solus ꝛ tot⁹ ꝛ vbiq₃ ꝛ i oīb⁹ sit: ita vt ꝛ cogitatōes hoī₃ ꝛ iternos mot⁹ at₃ abdita mētis vniuersa ispiciat at₃ plustret. De ipo siqdē solo ꝓnūciauit btūs apl's dicēs. Viuus ē.n. smo dei ꝛ efficax. ꝛ acutior sup oēm gladiū ancipitem. ꝛ pertingens vsq₃ ad diuisionē aīe ꝛ spiritus. cōpagū quoq₃ ac medularū. ac discretor cogitationum ꝛ intentionum cor

dis. ⁊ nō est creatura iuisibilis i cōspectu eius: oīa autē nuda ⁊ apta sūt oculis ei⁹. Et beat⁹ dauid igt. Qui fingit singillatī cord a eoꝝ. Et iterū. Ipse. n. nouit occulta cordis. Job quoqꝫ. Qui solus nosti corda hominum.

¶ Obiectio qua demones credi debeant cogitationes hominuꝫ peruidere. Ca. xiiij.

g Ermanus. Hac rōne qua dicis nec cogitationes quidē nostras intueri isti spūs pnt. Nō existimare valde putam⁹ absurduꝫ dicēte scriptura. Si spūs ptātē habētis ascēderit sup te. Et iterū. Cū diabolus misisset i corde simonis scariothis vt traderet dnīꝫ. Quid ergo credi potest nō patere eis cogitatiōes nr̄as quarū seminariū ꝑ parte maxima ipsis imittentibus atqꝫ instigantibus sentimus oboriri.

¶ Responsio quid possint demones i cogitatiōib⁹ hominuꝫ quid ve nō possint. Ca. xv.

s Eren⁹. Nulli dubiū est ꝙ possint spūs immūdi cogitationū nostrarū attigere qualitates. sꝫ indicijs eas sensibilib⁹ forinsecus colligētes. i. aut ex nr̄is dispositiōib⁹ aut vbis ⁊ studijs i que ꝓpensius cōspexerit nos inclinari. Ceterū illas q̄ necdū de internis aīe ꝓdierūt adire oīno nō pnt. Ipsas quoqꝫ cogitatiōes quas igerūt vtꝝ suscepte vl̄ queadmodū suscepte sint: nō per ipsius anime naturā. i. ꝑ illū interiorem motū qui i abdito eius abscōdit. ⁊ vt manifestius aliquid exprimā in medullis ⁊ vt ita dixeri ipsius latitātē. sꝫ ex motib⁹ atqꝫ idicijs exterioris hoīs deprehēdūt: vtputa cū suggesserit castrimargiā. si viderit monachū ad fenestrā aut ad solē oculū erexisse vel de hora solicitius inqsisse. cognoscūt desiderium gule fuisse susceptū. Si fornicatōeꝫ igerentes senserit eū patienter telū libidinis suscepisse. seu viderit carnē cōmotaꝫ. aut certe nō vt oportuit aduersus suggestiōis immūde suspirasse lasciuiā intelligūt in penetrabilib⁹ aīe libidinis iaculū fuisse defixuꝫ. Si incitamēta tristitie: si ire: si furoris admouerit. vtrū naꝫ cordi isederint gestu corporis ⁊ sēsibili cōmotiōe dinoscūt: scꝫ cū vel ifremuisse tacitū vel q̄daꝫ indignatiōe suspirasse seu vultuꝫ cōsiderauerit quodā pallore aut rubore mutasse: ⁊ ita subtiliter qsnā cui sit vicio deditus deprehēdūt. Illō nāqꝫ vnūquēqꝫ nr̄m delectari certa rōne cognoscūt. ad cuius instigationē mox quodā nutu vel motu corporis cōsensuꝫ cōniuentiāqꝫ ab eo p̄stitā fuisse puiderint. Que ab illis aereis vtutib⁹ deprehēdi nō mirū ē cū hoc a prudētibus quoqꝫ viris sepissime fieri videm⁹: vt scꝫ interioris hoīs statū de figura ⁊ vultu seu q̄litate exterioris agnoscant. Quāto ergo certius hec ab eis poterūt deprehēdi: quos vtiqꝫ vt spiritalis nature multo subtiliores ac sagaciores hoīb⁹ eē nō dubiū est.

¶ Similitudo qua spiritus imundi cogitationes hominum doceantur agnoscere. Ca. xvi.

q Ueadmodū enī nōnulli latrones i his domib⁹ quas furti aggredi cupiunt occultas hoīm solent explorare substātias qui ꝑ tetras noctē tenebras caute spargētes manu minutias arenaꝝ. recōditas opes quas visu puidere nō possunt. tinnitu quodā vel strepitu ad earū lapsuꝫ respōdente deprehēdunt. ac sic ad certissimā rei vel metalli cuiusqꝫ noticiā q̄daꝫ elicite vocis ꝓditiōe pueniunt: ita hi quoqꝫ vt thesaurū nostri corporis explorent velut arenas quasdaꝫ suggestiones nobis noxias ispargentes: cū sꝫ earuꝫ q̄litateꝫ affectū corporeuꝫ viderint emersisse. velut quodā de intimis cōclauibus ꝓdeūte tinitu qd sit recōditū in abditis interioris hominis recognoscunt.

¶ De eo ꝙ nō singuli quiqꝫ demones vniuersas hominibus ingerant passiones. Ca. xvij.

h Oc tamē nōsce dbem⁹ nō oēs demōes vniuersas homib⁹ ingerere passiōes. sꝫ vnicuiqꝫ vicio certos spūs icubare ⁊ alios qdeꝫ imūdicijs ac libidinū sordibus oblectari: alios blasphemijs: alios ire furoriqꝫ peculari⁹ iminere. alios pasci tristitia: alios cēodoxia supbiaqꝫ mlceri. ⁊ vnūquēqꝫ illud viciū humanis cordib⁹ quo ipse gaudet inserere: sed nec cūctos pariter suas igerere prauitates. sꝫ vicissiꝫ prout tēporis vel loci vel suscipientis oportunitas prouocauerit.

¶ Interrogatio an iter demones ipugnatiōis ordo ac vicissitudinis disciplina seruet. Ca. xviij.

g Erman⁹. Ergo credēdū est iter eos ordinatā ⁊ vt ita dixeri disciplinataꝫ eē negtiā. vt qdā vicissitudinis ab eis ordo seruet ac rationabilis gerat ipugnatōis icursio. cū cōstet nec modū nec rationē nisi iter bonos atqꝫ honestos posse subsistere. sꝫ illā scripture sētētiā. Quere sapiētiā apud malos: ⁊ nō iuenies. Et inimici nostri isēsati. Illud etiā. Non est sapientia: nō ē fortitudo nec ē consilium apud impios.

¶ Respōsio in quē modū cōtio demonū sup vicissitudinis ipugnatiōe subsistat. Ca. xix.

s Eren⁹. Nō esse iter malos ꝑpetuā i oībus cōsensionē. nec posse pfectā stare ꝯcordiaꝫ ēt in illis ipis vicijs qb⁹ cōmunit oblectāt certa diffinitio ē. Nō ei poterit queadmodū dixisti i reb⁹ idisciplinatis: disciplina modusqꝫ seruari. In nōnullis tn̄ vbi scꝫ vel opatiōis cōmunio vel necessitas exigit seu cuiusdā lucri iuitat cōsortiū necesse ē eos tēporalē cōmodare ꝯsensū. Nō esse i hac militia nequicie spiritalis māifestissime puidem⁹: vt nō solū tpa iter se vicissitudinesqꝫ custodiāt sꝫ ēt locis qbusdā specialit inherere: eaqꝫ iugit obsidere noscātur. Nā ꝙ necesse sit eos imutatis tēptationib⁹ certisqꝫ vicijs atqꝫ tpibus exercere ipugnatiōes suas. hic liquido cōprobam⁹: qꝛ nullus pōt sil' cēodoxie vanitate deludi ⁊ cōcupiscētia fornicationis exuri: nec pōt tumida iflari elatiōe supbie spiritalr. ⁊ carnalis castrimargie parit humilitati submitti. Nec pōt qs cachinis fatuis risuqꝫ dissolui. ⁊ iracūdie sub eodeꝫ tpe stimulis icitari. seu certe edacis tristitie merore suppleri: sed necesse ē vnūquēqꝫ spūꝫ ita singil

latij ĩpugnatiõe ment̃ arripe. vt cũ aut vict⁹ abscesserit alij eã spũi cedat acri⁹ ĩpugnãdã. aut certe si victor extiterit. alij nihilomin⁹ tradat simil'r illudẽdã.

¶ De eo ꝙ non sint vnius fortitudinis contrarie potestates: nec temptandi facultas in eorũ sit arbitrio collocata. Capitulum. xx.

Illud etiã nequaq̃ ignorare debem⁹ ñ eẽ oẽs eiusdẽ ferocitat̃ ⁊ desiderij. sz ne vni⁹ qdẽ fortitudinis atq3 neqcie: ⁊ incipiẽtib⁹ qdẽ atq3 infirmis nõ nisi ĩfirmiores spũs in certamine ꝯparari. ⁊ his neqcijs spiritalib⁹ supat̃ gradatim sẽp aduersus athletã christi robustior pugna succedet. Pro cõparatiõe sigdẽ viriũ ac ꝑfect⁹ humani ẽt difficultas colluctatiõis auget̃. Nullo. n. mõ qlibet sanctorũ sufficeret taliũ tãtorũq3 hostiũ sufferre neqciã. vel insidijs eorũ posset occurrere. sz nec crudelitatẽ qdẽ ac feriaciã sustinere. si nõ certamini nr̃o clemẽtissim⁹ arbiter atq3 agonitheta ꝑsidẽs christus. ⁊ exeq̃ret colluctatiũ vires ⁊ imoderatos eorũ repelleret ac refrenaret incursus. faceretq3 cum temptatione exitum vt sustinere possimus.

¶ De eo ꝙ demones cum hominibus nõ sine suo labore confligant. Capit. xxi.

Hanc aũt colluctatiõẽ illos nõ sine suo credim⁹ labore ꝯficere. Habẽt nãq3 etiã ipsi in suo cõflictu quãdã anxietatẽ ⁊ tristitiã ⁊ maxime cũ fuerint validiorib⁹ emulis. s. viris sãctis ꝑfectisq3 ꝯgressi. Alioqn iã nõ cõflict⁹ nec luctatio: sz simplex tñ ⁊ vt ita dixerĩ secura illis eẽt hominũ attributa deceptio. Et quõ staret illõ ap̃li qõ dicit. Nõ est nobis colluctatio aduersus carnẽ ⁊ sãguinẽ sz aduersus principat⁹ ⁊ aduersus potestates aduersus mũdi rectores tenebrarũ harũ: cõtra spiritalia neqcie in celestib⁹. Et illõ. Sic pugno nõ quasi aerẽ vberãs. Et iterũ. Bonũ agonẽ certaui. Ubi n. agon indicit̃: ⁊ certamen ⁊ pugna seu colluctatio: necesse ẽ vtrorũq3 sudor ⁊ labor ⁊ solicitudo subeat̃ ⁊ equaliter illos vel sup deiectiõe maneat dolor atq3 cõfusio: vel de victoria gaudiũ cõsequat̃ ⁊ palma. Ubi vero alio cũ sudore luctãte ali⁹ cũ ocio ac securitate cõfligit. ⁊ ad deijciẽdũ emulũ sola ꝓ virib⁹ vtitur volũtate: nõ pugna dicẽda est nec colluctatio neq3 certamẽ. sz iniqua qdã ⁊ irratiõabilis oppugnatiõis opp̃ssio. Sz plane laborãt ⁊ ipsi non min⁹ ipugnãtes humanũ gen⁹. ⁊ desudãt vt ꝑualeãt de vnoquoq3 illã quã cupiũt obtinere victoriã: ⁊ retorquetur in eos illa cõfusio que nos manebat si ab ip̃is fuissemus elisi. s̃m illud. Caput circuit⁹ eorũ: labor labiorũ ipsorũ opiet eos: ⁊ ꝯuertet̃ dolor ei⁹ i caput ei⁹ Et iterũ. Ueniat illi laqus quẽ ignorat. ⁊ captio quã abscõdit apprehendat eũ: ⁊ in laqueũ cadat in ipso. s. quẽ sup hoim deceptiõe molit̃. Dolent igit̃ etiã ipsi nõ minus ⁊ queadmodũ nos elidũt ipsi quoq3 similiter eliduñt: nec victi sine cõfusiõe discedũt. Quas eorũ ruinas atq3 ꝯflictus: ille q sanos interioris hominis oculos possidet quotidie cernens vidẽsq3 eos supgaudere ruinis ⁊ casib⁹ singulorũ ac timẽs ne de se quoq3 ꝯuenire eis valeat ista leticia: dominũ dep̃catur Illumina inquiens oculos meos ne vnq̃ obdormiã in morte: neqñ dicat inimicus meus preualui aduersus eũ. q tribulãt me exultabũt si mot⁹ fuero. Et deus meus ne supgaudeãt mihi: ne dicant in cordib⁹ suis euge euge aie nr̃e. nec dicant deuorabimus eũ. Et frenduerũt sup me dẽtib⁹ suis. dñe qñ respicies. Insidiat̃. n. in abscondito vt leo in cubili suo: insidiatur vt rapiat pauperẽ. ⁊ q̃rat a deo escã sibi. Qui rursũ cunct̃ conatib⁹ expẽsis: cũ deceptionẽ nostrã nõ potuerint obtinere. sup casso labore suo necesse est vt cõfundant̃ ⁊ erubescãt q q̃rũt aĩas nr̃as vt auferãt eas. Induant̃ cõfusiõe ⁊ pudore q cogitãt nobis mala. Hieremias quoq3 Confundatur inqt illi ⁊ nõ cõfundar ego: paueãt illi ⁊ non paueã ego: induc sup eos irã furoris tui. ⁊ duplici cõstritiõe ꝯtere eos. Nulli eteni dubiũ est: cũ a nobis fuerint supati cõtritiõe eos duplici ꝯterẽdos: primũ ꝙ hominib⁹ expetentib⁹ sanctitatẽ illi eã possidentes amiserint causaq3 extiterint ꝑditionis humane: deinde ꝙ spiritales substãtie fuerint a carnalib⁹ terrenisq3 deuicte. Has igit̃ ruinas hostiũ suasq3 victorias intuens vnusq̃sq3 sanctorũ cũ exultatione ꝓclamat dicẽs. Persequar inimicos meos ⁊ cõprehendã eos: ⁊ nõ ꝯuertar donec deficiãt. Cõfringã eos nec poterũt stare: cadẽt subtus pedes meos. Contra quos ẽt orãs idem ꝓpheta Judica inqt dñe nocentes me: expugna ipugnãtes me: apprehẽde arma ⁊ scutũ: ⁊ exurge in adiutoriũ mihi. Effunde frameam: ⁊ cõclude aduersus eos q ꝑsequunt̃ me dic aie mee salus tua ego sum. Quos cũ subdit̃ ⁊ extinctis vniuersis passionib⁹ vicerim⁹: merebimur illam bñdictionis vocẽ cõsequẽter audire. Exaltet̃ manus tua sup hostes tuos: ⁊ oẽs inimici tui peribũt. Hec igit̃ oĩa ⁊ his similia sacris inserta voluminib⁹ legẽtes siue canẽtes: nisi contra istas neqcias spiritales q̃ nobis insidiant̃ dieb⁹ ac noctib⁹ accepim⁹ fuisse cõscripta. nõ mõ ex eis edificationẽ vllã lenitat̃ ac patiẽtie cõseq̃mur sz ẽt dirũ quẽdã atq3 ꝯtrariũ euãgelice ꝑfectiõi ꝯcipiem⁹ affectũ. Nõ solũ. n. docebimur nõ orare ꝓ inimicis nr̃is: nec diligere eos: sz ẽt detestari illos ĩplacabili odio ꝓuocabimur ⁊ maledicere eis: atq3 orationẽ aduersus eos indesinẽter effundere. Que tali spũ ꝓloquutos fuisse viros sanctos ⁊ amicos dei intelligere scelestũ est ac ꝓphanũ: qb⁹ añ aduentũ christi idcirco nõ est lex posita eo ꝙ trãscẽdẽtes mandata eius euangelicis parere precept̃ ⁊ apostolice perfectioni studere preuenientes dispẽsationem temporis maluerunt.

¶ De eo ꝙ non sit potestas nocendi in arbitrio demonum collocata. Ca. xxij.

Non habere ãt eos potestatẽ quẽq3 hominũ ledendi exẽplũ beati iob manifesta rõe demõstrat: vbi nõ ampli⁹ eũ tẽptare audet inimic⁹ ꝙ diuina ei dispẽsatiõe cõcedit: ⁊ cõfessio eorũdẽ spũum euãgelicis monimẽt̃ infra restat̃ dicẽtiũ. Si eijcis nos: mitte nos in gregẽ porcorũ. Qui

multo magis credēdi sunt in nullo hoim q ad imaginē dei creati sūt introire,p arbitrio suo posse cum animalia imūda ac muta igredīedi absq dei pmissu nō habuerint ptatē. Ceterꝝ nemo posset:nō dicā iuuenū quos videm⁹ in hac heremo ↄstātissime cōmorari sz nec pfectorꝝ qdē tātq taliūq hostiū agminib⁹ circūsept⁹ in heremo singularis habitare:si i ipis esset,p voluntate sua nocēdi vel attēptādi facultas atq libertas. Qd euidenti⁹ ēt dñi ac saluatoris nostri confirmat snia quā,p humilitate hois assumpti ,ptulit ad pilatū ita dicens. Nō haberes in me vllaz potestatem:nisi datum tibi fuisset desuper.

C De imminuta demonum potestate. Cap.xxiiij.

Satis tñ nobis expientia nrā ꝛ seniorꝝ relatiōe cōptū est nō eadē viz habere nunc demones q̄ anteriore tpe inter anachoretarū dūtaxat principia:in qb⁹ adhuc raritas mōachorū in heremo cōmanebat. Tāta nāq erat eorꝝ feritas:vt vix pauci ꝛ admodū stabiles atq etate ,puecti tolerare habitationē solitudis possent. Siquidē in ipsis cenobijs in qb⁹ cōmorabanť octo vel decez:ita eorꝝ atrocitas crassabať.ꝛ frequētes ac visibiles sentiebanť aggressus vt nō auderēt oēs pariter noctib⁹ obdormire:sz vicissiz alijs degustantib⁹ somnū alij vigilias celebrātes psalmis ꝛ oronib⁹ seu lectionib⁹ inherebāt. Cumq illos ad soporē nature necessitas inuitaret.expgefactq ad eorꝝ q dormituri erant custodiā similiter excubie tradebanť. Unde dubitari nō potest vnum e duob⁹.hāc nūc securitatem vel cōfidētiā nō solū nobis q videmur,p expientia senectutq aliquaten⁹ roborati:sz ēt iuniorib⁹ etate cōferre Aut.n.vtute crucis ēt desta penetrāte:ꝛ vbiq eius gratia coruscāte retusa est negtia dmonū:aut negligētia nrā illos ab ipug natiōe nrā pristina reddidit lentiores:dū dedignanť aduersuz nos illa intētiōe cōfligere:qua tunc cōtra illos ,pbatissimos xpi milites seuiebāt:hac.s.nos fraudolēta visibiliū tēptatonū cessatiōe dvri⁹ elidētes. In tātū.n.tēporez videmus corruisse nōnullos:vt necesse sit eos etiā remissiorib⁹ monitq appalpari mō:ne desertis cellulis suis ad pniciosiores ingetudines reuoluanť:ꝛ circūeuntes ac vagi crassiorib⁹:vt ita dixeriz:vicijs iplicētur magnusqz fruct⁹ ab eis obtineri credať.si solūmō se etiā cū qualibet ignauia valeant in solitudine cōtinere:ac,p ingenti remedio soleat eis a seniorib⁹ dici Sedete in cellulis vris.ꝛ q̄tū libitū fuerit māducate atqz bibite ꝛ dormite dūmō i eis iugiter pdurētq.

C Qua ratione demōes sibi in eorꝝ corpora quos arrepturi sunt aditum parent. Ca.xxiiij.

Constat ergo imūdos spirit⁹ nō aliter posse in illos quorꝝ obtēturi sunt corpa penetrare.nisi pri⁹ eorꝝ mētes cogitatōesqz possederint. Quos cū timore ac memoria dei vel spiritali meditatōe nudauerint velut exarmatos oi presidio ac munitiōe diuina nudatos facile vincendos audenter inuadunt:domiciliuz deinceps in eis velut in possessione sibi tradita presumentes.

C De eo q̄ misabiliores sunt hi q vicijs q̄ qui ab ipsis demonibus possidentur. Capi.xxv.

Licet multo graui⁹ cōstet vehemētiusq vexari hos q cū corporaliter ab ipis supplери minime videanť.aio tñ pniciosius possidenť:eorꝝ.s.vicijs vel voluptatib⁹ inuoluti. Secundū aplī nāq sniaz:a quo qsq supať eius huius efficitur. Nisi q in hoc isti desperatius egrotāt.q cuz sint eorꝝ mācipia:nec ipugnari se ab illis nec dñatū eorꝝ ferre cognoscūt. Ceterꝝ corporalit traditos sathāe vel infirmitatibus magnis etiā viros sanctos nouimus pro leuissimis qbusq delictq cū in illis ne tenuissimū qdem neuuz aut maculā in illo iudicij die patiatur inueniri diuina clemētia.omnē sordis eorum scoriā fm,pphete:imo dei sniaz excoquēs in p̄senti:vt eos tanq̄ aurum vel argentum ignitum ad illaz ppetuitatē nulla indigentes penali purgatiōe transmittat. Et excoquā inqt ad puruz scoriā tuā:ꝛ auferā omne stannū tuū.ꝛ post hec vocaberis ciuitas iusti:vrbs fidelis. Et iterꝝ. Sicut,pbatur argentuz ꝛ aurꝝ in camio:ita eligit corda dñs. Et iterꝝ. Aurū ꝛ argentū ,pbat ignis.vir āt ,pbatur in fornace hūiliationis. Et illud quoq. Quem enim diligit dñs corripit:flagellat autē omnē filium quē recipit.

C De nece ,pphete seducti ꝛ infirmitate abbatis pauli.q̄ pro sua emēdatiōe ,pmeruit. C.xxvi.

Quod in illo ,ppheta atq homine dei:i tertio regū libro manifeste videm⁹ ipletuz.q pro culpa vni⁹ inobedientie quā tñ nō de idustria nec vicō ,ppie voluntatq sz alteri⁹ circūuentiōe ↄtraxit ↄfesti a leōe cōteriť:ita de eo scriptura narrāte. Uir dei est:q inobediēs fuit ori dñi.ꝛ tradidit eū dñs leoni ꝛ ↄfregit eū iuxta verbū dñi qd locutus est. In quo facto ꝛ solutionē delicti p̄ntis atq erroris incauti ꝛ iustitie merita,p qb⁹ ,pphetā suum dñs tēporaliter tradidit vexatori. parcitas ipsa ꝛ cōtinentia vexatoris atq p̄datoris ostendit:quia nihil pētus audet voracissima bestia de tradito sibi cadauere degustare. Cuius rei nr̄is quoq tpib⁹ satq euidēs cōtigit ꝛ apta ,pbatio in abbate paulo vł moise q habitauit locuz hui⁹ solitudinis q calamus nuncupať. Nā prior cōmorat⁹ est in heremo q̄ adiacet panephisi ciuitati:quā solitudinē nūc oli factam aq̄ salsissime inūdatione cognouim⁹. Que quotiēs flauerit spirit⁹ aqlonis:de stagnis ipulsa ac supfusa adiacentib⁹ terris:ita oē illius supficiē regionis ↄtegit.vt antiquos ibidē vicos q oliz hac ipsa de causa oi sunt habitatore deserti faciat velut insulas apparere. Hic igitur abbas paulus in tantā cordis puritatē quiete solitudinis silentioq,pfeceret:vt non oi cā vultū femineū sz ne vestimenta qdez sexus illius cōspectui suo patereť offerri. Naz cū eidem pgenti ad cuiusdā senioris cellaz vna cuz abbate archebio eiusdez solitudinis accola.casu mulier obuiasset:offensus occursu eius.tāta fuga ad suū rursus monasteriū ptermisso quod arripuerat pie visitatiōis officio recurrit:quāta nullus a facie leonis vel imma

nissimi draconis aufugerat:ita vt ne memorati quidem abbatis archebij reuocātis cū clamore ac precib⁹ flecterēt. vt ad regrendū senē quēadmodū ꝓposuerāt cepto itinere prenderēt. Quod licet zelo castitatis ꝛ puritatis ardore sit factū:tñ q2 nō ꝟm sciam presumptū est s3 obſuantia discipline iustitie excess⁹ est modus. Non.n.solā familiaritatē que vere ē nocta feminarū:s3 ipsa3 quoqꝫ figurā sexus illius credidit execrādū:tali cōfestim correptiōe pcussus est: vt ei⁹ vniuersū corpus paraliseos valitudine solueretur nulluꝫqꝫ in eo mēbrū penit⁹ explere suū ꝓualeret officiū. Siqdem nō solū pedes ac manus:s3 etia3 lingue motus. quo eloquutio vocis exprimit̃ ipseqꝫ aures ita auditus ꝓprij amiserūt sensu3. vt in eo nihil amplius ex hoie ꝙ imobilis tm̄ atqꝫ insensibilis figura remaneret. Eo autē redact⁹ est:vt infirmitati ei⁹ nullo mō viroꝝ diligentia desuire sufficeret:nisi sola ei muliebris sedulitas mistrasset. S3 delato ad cenobiū sacraꝝ virginū cib⁹ ac potus quē ne nutu quidem petere poterat:femineo igerebat̃ obsequio:explendisqꝫ oib⁹ nature necessitatib⁹ eadē illi diligētia ꝑ annos ferme quatuor .i. vsqꝫ ad vite sue terminū seruiebat. Qui cū tāta eēt oim mēbroꝝ debilitate cōstrict⁹:vt nulli i eo artus viuacē motū ac sensibilē retentarēt:nihilomin⁹ tāta ex eo virtutū gratia ꝓcedebat. vt cū de oleo qđ de cadauere suo poti⁹ ꝙ corpore cōtigisset vngerent̃ infirmi. cōfestim cuncti valitudinib⁹ curarent̃:ita vt sup hac eius valitudine etia3 ipsis infidelib⁹ euidenter aperteqꝫ clarescerer ꝛ debilitatē mēbroꝝ oim dispensatiōe atq3 amore dñi cōtributā. ꝛ sanitatū grā3 ꝓ testimonio puritatis ac manifestatōe meritoꝝ ei⁹ spūssancti vtute ꝑstari.

¶ De tēptatione abbatis moisi. Cap.xxvij.

s

Ecund⁹ vero quē dixim⁹ in hac herēo cōmoratū cū ipse quoq3 singularis ꝛ incompabilis vir eēt ob rephensionē vnius ꝟmonis quē cōtra abbatē macharium disputās paulo durius ꝓtulit quada3.s.opiniōe ꝑuent⁹ tā diro cōfesti est tradit⁹ demoni:vt hūanas egestiones ori suo ab eo suppletus ingereret. Quod flagellu3 purgationis gratia se dñs intulisse.ne.s.in eo vel momētanei delicti macula resideret: velocitate curatōis ei⁹ atqꝫ aucto remedio demonstrauit. Nam continuo abbate machario in orone submisso dicto citius neqꝫ spiritus ab eo fugatus abscessit.

¶ De eo ꝙ sperni non debeant hi qui spiritibus traduntur immundis. Ca.xxviij.

e

X quo māifeste ꝓpēdit̃ nō debere eos abhominari vel despici quos videm⁹ diuersis tēptationib⁹ siue istis neqcie spiritibus tradi:q2 duo hec credere imobiliter nos oportet:ꝑmo ꝙ sine dei permissu nullus ab eis omnino tēptetur:secūdo ꝙ omnia que a dō nobis inferūtur:siue tristia ad presens seu leta videātur. velut a pijssimo patre clementissimoq3 medico ꝓ nostris vtilitatib⁹ irrogētur:ꝛ idcirco eos velut pedagogis traditos humiliari. vt discedentes ex hoc mundo. vel purgatiores ad vita3 alia3 transferātur. vel pena leuiore plectātur qui secundū apostolu3 traditi sunt in presenti sathane in interitū carnis: vt spū salui fiant in die domini nostri iesu christi.

¶ Obiectio cur hi qui spiritibus vexātur immundis a cōmunione dominica separantur. Ca.xxix.

g

Ermanus. Et quomodo nō solu3 eos despici ab hominib⁹ vel horreri sed etiā a cōmuniōe dominica in nostris ꝓuincijs perpetuo videmus abstinere secūdu3 illa3 euangelij sētentiam nolite sanctum dare canibus:neqꝫ mittatis margaritas vr̃as ante porcos. cū de illis quēadmodum dicis ita credēdu3 sit ꝙ eis purgatiōis vel vtilitatis obtentu huius temptationis humiliatio tribuatur.

¶ Responsio sup ꝓposita questiōe. Cap.xxx.

s

Erenus. Si habuerimus hanc sententiā imo fide3 qua3 superi⁹ cōprehēdi: vt ꝛ oia per dñm fieri ꝛ pro vtilitate aiaꝝ dispensari vniuersa credam⁹. nō solū nequaqꝫ despiciem⁹ eos sed etiā ꝓ eis tanqꝫ ꝓ mēbris nostris icessanter orabimus eisqꝫ totis viscerib⁹ ac pleno cōpatiemur affectu: cu3.n.patitur vnū mēbrū cōpatiunt̃ oia membra: scientes nos absq3 illis vtpote mēbris nr̃is oimodis cōsūmari nō posse: quēadmodū legimus ne anteriores qdem nr̃os sine nobis repromissiōis sūmā cōsequi potuisse: ita de illis aplo ꝓnūciante. Et hi omnes testimonio fidei cōprobati nō acceperūt repromissiōes deo ꝓ nobis meli⁹ aliqd ꝓuidente: ne sine nobis cōsūmarent̃. Cōmunionē vero eis sacrosanctā a seniorib⁹ nr̃is nunqꝫ meminim⁹ interdicta3 quinimo si possibile eēt etiā quotidie eis ipartiri eā debere censebāt. Nec.n.secūdū euāgelij sententiam quā incōgrue huic sensui coaptat̃: nolite sanctū dare canib⁹: ad dēmonis escā sacrosancta cōmunio. ꝛ nō potius ad purgatiōe3 ac tutela3 corporis aieqꝫ peruenire credenda est: que ab hoie pcepta eū q in mēbris eius insidet spūm seu in ipsis latitare conat̃ velut quodā exurēs fugat incendio. Hoc nāqꝫ mō curatū ꝛ abbatē andrōicū nup asperim⁹ aliosqꝫ ꝙplures. Magis nanqꝫ ac magis inimic⁹ insultabit offēso. cū eū a celesti medicina viderit segregatū: tātoqꝫ duri⁹ ac frequētius attēptabit ꝙto eū ab spirituali remedio longius senserit abdicatū.

¶ De eo ꝙ miseri sint hi qui subdi temporalib⁹ istis temptationibus non merentur. Cap.xxxi.

c

Eterū illi sunt vere miseri ac misabiles iudicandi q cū se vniuersis criminib⁹ flagiciisqꝫ ꝓaminēt: nō solu3 nullū visibilit̃ i eis signum diabolice suppletionis ostendit̃: sed nec aliqua qdem opibus eoꝝ condigna tēptatio nec vllu3 flagellum correptionis infert̃. Nō.n.merētur celere3 tpis isti⁹ expeditāqꝫ medicinā quoꝝ duricia ꝛ i penitēs cor penā vite pn̄tis excedēs. thesaurizant sibi ipsis irā ꝛ indignationē in die ire ꝛ reuelatiōis iusti iudicij dei: in quo vermes eoꝝ nō morient̃ ꝛ ignis eoꝝ nō extinguet̃. Cōtra quos ꝓpheta velut anxi⁹

pro afflictiōe scōꝝ vidēs eos erūnis varijs ac temptationibꝰ subiacere. ꝛ ecōtra peccatores nō solum absqꝫ vllo humiliatiōis flagello cursuz mūdi istiꝰ ptrāsire. sꝫ ēt affluentia diuitiaꝝ ac sūma rerū oīm ꝓspitate gaudere. intolerabili zelo ac spūs sui feruorꝭ succēsus exclamat. Mei āt pene moti sunt pedes. paulominꝰ effusi sunt gressus mei: qꝛ zelaui super iniquos: pacē peccatoꝝ vidēs: qꝛ nō est respectꝰ morti eoꝝ. ꝛ firmamētū in plaga eoꝝ. In labore hoīm nō sunt: ꝛ cū hominibꝰ nō flagellabūtur. s. in futuro cū demonibꝰ puniēdi. q in pn̄ti nō meruerūt i sorte ac disciplia filioꝝ cū hoibꝰ flagellari. Hieremias quoqꝫ cū deo sup hac ipioꝝ ꝓsperitate disceptans: licet nequaq̄ dubitare se de iustitia dn̄i ꝓsiteat dicēs: Iustus qdē tu es dn̄e si disputē tecū: causaz tn̄ huiꝰ tante inequalitatꝭ ingrēs subiungit ꝛ dicit. Verūtamē iusta loquar ad te. Quare via ipioꝝ ꝓspatur: bene est oībꝰ q p̄uaricātur ꝛ iniq̄ agūt. plantasti eos ꝛ radicē miserūt: ꝓficiūt ꝛ faciūt fructū. Prope es tu ori eoꝝ. ꝛ longe a renibꝰ eoꝝ. Quoꝝ ruinā defiente dn̄o p ꝓphetā. ꝛ ad eoꝝ curationē medicos atqꝫ doctores solicite dirigente. ꝛ quodāmō eos ad plāctū similē ꝓuocāte ac dicente: subito cecidit babylon contrita est. vlulate sup eā. tollite resinā ad dolorez eius si forte sanet: respondēt vt despantēs angeli. qbus salutꝭ humane cura cōmissa est vel certe ꝓpheta ex psona aploꝝ seu spiritaliū viroꝝ atqꝫ doctoꝝ videntiū duriciā mentꝭ eoꝝ ꝛ ipenitēs cor. Curauimus babylonē ꝛ nō est sanata relinquamꝰ eaz. ꝛ eamus vnusqsqꝫ in terrā suā: qm̄ puenit vsqꝫ ad celos iudiciū eius. ꝛ eleuatū est vsqꝫ ad nubes. De istoꝝ igit desparato lāguore ex psona dī loqtur Isaias ad hierl'm. A plāta pedis vsqꝫ ad verticē nō est in ea sanitas: vulnus ꝛ liuor ꝛ plaga tumens nō est circumligata nec curata medicamine neqꝫ fota oleo.

¶ De diuersitate studioꝝ ac voluntatū que in aereis ptātibus exercentur. Cap. xxxij.

Ut aūt eē imundos spūs quot in hoībus studia nō dubie cōprobātur. Nā nōnullos eoꝝ quos ēt faunos vulgus appellat ita seductores ꝛ ioculatores eē māifestuz ē: vt certa q̄qꝫ loca seu vias iugiter obsidētes nequaq̄ tormētis eoꝝ quos ptereūtes potuerint decipe delectentꝰ sꝫ derisu tm̄mō ꝛ illusiōe cōtēti fatigare eos potius studeāt q̄ nocere: quosdā vero solūmō in nociuis icubationibꝰ hominū pnoctare: alios ita eē furori ac truculētie deditos: vt nō sint cōtēti illoꝝ tm̄mō corpora quos suppleuerint atroci dilaceratiōe vexare sꝫ ēt irruere sup eminꝰ trāseuntes atqꝫ affligere illos seuissima cede festinēt. quales illi in euāgelio describunt: ob quoꝝ merū p viā illā transire iā nullus audebat. quos eoꝝūqꝫ cōsiles bellis quoqꝫ ꝛ sanguinis effusione pro isatiabili ferocitate gaudere non dubiū est. Alios ita eoꝝ corda quos cepant inani quodaz tumore videmꝰ infecisse. quos ēt bacuceos vulgus appellat. vt semetipsos vltra ꝓceritatē corporis erigentes: nunc qdē se in quosdā fastus gutturis qꝫ sustollerēt. nūc velut accliues ad quedā se trāqllitatꝭ ꝛ ad familiaritatꝭ statū cōmunes blādosqꝫ submitterēt eē velut illustres ꝛ circūspectabiles oībus estimātes: nūc qdē adorare se potestates sublimiores corporis inflexiōe mōstrarēt: nūc vero ab alijs se crederēt adorari. ꝛ oēs motꝰ qbꝰ vera officia aut supbe aut humilr pagunt explerēt. Alios repimus nō solū studere mēdacijs. sꝫ ēt blasphemias hoibꝰ ispirare. Cuius rei ēt nos testes sumus q audiuimꝰ aptissime demonē cōfitētē p arriū ꝛ eunomiū se ipsetatē sacrilegi dogmatꝭ edidisse. Nō ēt in quarto regū libro vnū ex ijsdē ipsis manifeste legimꝰ p̄dicantē. Egrediar inqt: ꝛ ero spūs mēdax in ore oīm ꝓphetaꝝ eiꝰ. De qbꝰ aplus arguēs illos q ab ipsis decipiunt ita infert. Attēdētes spiritibꝰ seductoribꝰ et doctrinis demonioꝝ in ypocrisi loquētiū mēdaciū. Esse autē ꝛ alia demonū genera. i. mutoꝝ atqꝫ surdoꝝ euāgelia testant. Incētores ēt libidinū atqꝫ luxurie quosdā spūs ꝓpheta cōmemorat: spūs ingēs fornicatiōis decepit eos. ꝛ fornicati sunt a deo suo. Nocturnos quoqꝫ siue diurnos ac meridiāos deones similr scripturaꝝ auctoritas docet. De quorū diuersitate plongū est si volumꝰ oīa scripturaꝝ volumina pscrutātes singillatī pcurrere: q p ꝓphetaz onocētauri: q pilosi: q̄ sirene: q̄ lamie: q̄ vlule: q structiones: q ericij dsignāt: q asp[ ]: q basiliscꝰi psalmo: qui leo: q draco: que scorpiꝰ in euāgelio nūcupet: q pricepꝭ mūdi huiꝰ: q rectores tenebraꝝ haꝝ: q̄ spiritalia neqcie ab aplō noīnet. Que vocabula nō casu nec fortuitu indita illis debemꝰ accipe. sꝫ significatione istarū feraꝝ q̄ apud nos vel minꝰ noxie vel magis pniciose sunt. illoꝝ ferocitates rabiesqꝫ distingui: et ex similitudine neqcie virulēte seu pricipatꝰ. quē istꝭ inter ceteras feras siue p̄pētes q̄dā excellentia malicie sue cōfert. illos quoqꝫ eoꝝ vocabulis nūcupari: vt. s. aliꝰ qdē ob vehemētiā furoris ꝛ rabiē ferocitatis sue. p quā pricipatū inter ceteras spiritales neqcias obtinuit leonis appellationez: aliꝰ basilisci ob illud mortiferū virus qd priusq̄ sentiat interimit: aliꝰ vero ob teporē malicie sne onocētauri aut ericij nomē strutionisue sortitus sit.

¶ Interrogatio vnde differētia nequiciaꝝ celestium tanta processerit. Ca. xxxiij.

Germanus. Nō qdē ambigimꝰ illos quoqꝫ ordines quos aplus dinūerat ad illos referri: qꝛ nō est nobis colluctatio aduersꝰ carnē ꝛ sanguinē. sꝫ aduersus principatꝰ: aduersus ptātes. aduersus mūdi rectores tenebraꝝ haꝝ. cōtra spiritalia neqcie in celestibꝰ. volumꝰ tn̄ nosce vn̄ sit hec tāta inter eos differētia. vel queādmodū tāte neqcie extiterit gradꝰ. An ad hoc creati sint. vt hos ordines militie sortirentur. ꝛ quemadmodum huic nequicie militarent.

¶ Dilatio sup absolutōe ꝓposite q̄stōis. c. xxxiiij.

Serenꝰ. Quāq̄ ꝓpositiōes vr̄e totuz tps nocturne qc̄tꝭ ita nr̄is furent obtutibꝰ. vt appropiquātꝭ aurore nequaq̄ vicinia sen-

riam⁹. ⁊ vsq₃ ad ortū solis isatiabil'r collatiōis hui⁹ vba ptexere puocemur: tñ qm̄ absolutio pposite q̄stiōis cū cepit indagari. in qndā āplissimū ac pfundissimū nos educet pelag⁹ q̄stionū qd pnt̄ hore breuitas nō sinit trāsmeari. cōmodi⁹ reor vt eā₃ future noct̄ indagini reseruem⁹: quo ⁊ mihi sub hui⁹ q̄stiōis occasiōe de vro ppēsiori colloqo leticia spiritalis ac fruct⁹ vberior cōferat. ⁊ ppositar̄ q̄stionū sin⁹ pbēte nobis spūsancto pspos flat⁹ liberi⁹ penetrare pos sim⁹. Quāobrē soporis modicū degustātes discutiamus obrepētē oculis nr̄is vicina iā luce torpore₃: ac deinceps pariter ad ecclesiā pcedētes qm̄ hoc facere dn̄ice diei solēnitas cōmonet. reuersi post synaxi. ea q̄ dn̄s ad istructionē cōmunē pro dsiderio vestro largitus fuerit duplicato gaudio cōferamus.

¶ Explicit collatio prima abbat̄ Sereni d̄ anime mobilitate ⁊ spiritalib⁹ nequicijs.

¶ Incipit collatio s̄a abbat̄ s̄eni d̄ pricipatib⁹ seu ptātib⁹ que est s̄m libri ordinē octaua. Capitu. i.

c Onsūmatis q̄ diei solēnitas exigebat. ⁊ eccl'ie cōgregatōe dimissa: reuersi ad cellā senis: refecti primū lautissime sum⁹. Nam p muria q̄ supiecta olei gutta quotidiane refectiōi solebat apponi. modicū liquāinis miscuit. ⁊ olei qddā solito ppēsi⁹ supfudit. Nā illā olei gutta₃ ob hoc vnusqsq₃ quotidiane refectōi istillat: nō vt eius ex hoc gust̄ quādā pcipiat suauitatē: qppe cui⁹ tāt⁹ est mod⁹. vt vix ipsi⁹ gutturis fauciūq₃ meat⁹ non dicā vngere. s₃ ptrāsire sufficiat: s₃ vt hoc vsu iactātia₃ cordis q̄ p abstinētia districtiore blāde solet ac latenter irrepe. ⁊ stimulos elatiōis obtūdat: q̄ quanto occulti⁹ exercet̄ nulloq₃ hoim teste pficit̄: tāto subtili⁹ occultatorē suū tēptare nō desinit. Deinde apposuit salē frictū. oliuas ternas: qb⁹ post hec supintulit canistrū habēs cicer frictū. qd illi trogalia vocāt. ex qb⁹ qna tm̄ sūpsim⁹ grana. mixaria bina. caricas singulas: hūc. n. numer̄ in illa heremo quēq₃ excessisse culpabile est. Qua refectiōe trāsacta repromissa₃ q̄stiōis absolutionē cū reposcere cepissem⁹. pferte inqt senex interrogationē vr̄a₃ quā mature platā ad hui⁹ hore distulleram⁹ indaginem.

¶ Scd̄a pposito d̄ diuersitate neqciar̄ celestiū. c. ij.

g Erman⁹. Unde q̄sum⁹ tāta varietas aduersariar̄ ptātū ptra hoie₃ ac diuersitas ista pcessit quas btūs apl's ita dinumerat Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: s₃ aduersus pricipat⁹ ⁊ ptātes. aduersus mundi rectores tenebrar̄ har̄. cōtra spiritalia neqcie in celestib⁹. Et iter̄. Neq₃ angeli: neq₃ pricipat⁹: neq₃ vtutes: neq₃ creatura alia poterit nos separe a charitate dei q̄ ē i xp̄o iesu dn̄o nr̄o. Un̄ ergo tāta malicie diuersitas emula nobis emersit. An ad hoc ptātes istas a dn̄o cōditas eē credēdū ē. vt his cōtra hoie₃ gradibus atq₃ ordinibus militarētur.

¶ R̄nsio de mltiplici esca scripturar̄ scār̄. Ca. iij.

s Eren⁹. Diuinar̄ scripturarū auctoritas. d̄ his i qb⁹ nos voluit erudire. qdā tā luci de ēt his q acumē igenij min⁹ possidēt euidenť essata ē. vt nō solū nulla occultioris sens⁹ obscuritate velent̄ s₃ nec vllo qdē patrocinio iterptatiōis idigeāt i supficie vocis ac lr̄e suos itellect⁹ ac snias pferētia: qdā vō ita cōtecta. ⁊ qbusdā obscurata mysterijs edidit. vt i eor̄ discussiōe ⁊ itellectu imēsū nobis exercitij cāpū ac solicitudis reseruaret. Quā re₃ mltas ob causas deū dispēsasse māifestū ē: primū ne sacra diuia nullū habētia spiritalis itellect⁹ velamē obductū cūct̄ hoib⁹. i. tā fidelib⁹ q̄ pphanis equali scia ⁊ noticia paterēt. ⁊ p hoc int̄ iertes ac studiosos nulla eēt vtut̄ prudētieq₃ distātia: tū vt ēt iter ipsos domesticos fidei dū itellectuū spacia corā eis imēsa tēdunt̄. eēt i qb⁹ ⁊ desidiosor̄ argueret̄ ignauia ⁊ diligētia studiosor̄. ac puritas cordis eor̄ mētisq₃ industria pbaret̄. Ideoq₃ sat̄ pprie scriptura diuina agro optio ac ferrili pparat̄ q cū mlta gignat ac proferat q̄ ad hoim victū sine aliqua ignis coctōe pficiāt qdā nisi pri⁹ flāme calore mitigata atq₃ mollita oē₃ aspitatē sue dposuerit cruditatis. vel icōgrua erunt vsib⁹ hūanis vel noxia. Nōnulla vō ita i vtrūq₃ apta nascūt̄. vt nec icocta sua cruditate displiceāt vel offendāt: ⁊ tn̄ ignis calore lenita salubriora reddantur. Plura quoq₃ ad escā tm̄mō irrōnabiliū iumētor̄ ⁊ aialiū mitiū. vel ferar̄ seu volatiliū oriūt̄ vsū cibis hoim mime pfutura: q̄ ēt i sua aspitate manentia absq₃ vlla ignis pfectiōe vitalē iumēt̄ cōferūt saturitatē. Quā rōne sat̄ euident̄ aspicim⁹ i hoc vberrimo spiritaliū scripturar̄ padiso ptineri: i quo ita qdā significatiōe littere plana ac luculēta resplēdēt vt cū sublimiore iterptatiōe nō egeāt. simplici tātū lr̄e sono abūde pascāt ac nutriāt audientes. vt ē illd Audi isrl' dn̄s de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ ē. Et diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo. ⁊ ex tota aīa tua. ⁊ ex tota virtute tua. Quedā āt si allegorie explanatiōe extenuata nō fuerit. ⁊ spiritalis ignis examinatōe mollita nullo mō ad salutarē iterioris hois cibū sine corruptiōis labe pueniēt magisq₃ ex eor̄ pceptione lesio q̄ vtilitas aliqua subsequat̄: vt ē illd. Sint lūbi vr̄i pcicti. ⁊ lucerne ardētes. ⁊ q nō h₃ gladiū vēdat tunicā suā ⁊ emat sibi gladiū ⁊ q n̄ accipit crucē suā ⁊ seqt̄ me n̄ ē me dign⁹. qd qdā districtissimi mōachorū. habētes qdē zelū di s₃ n̄ s̄m sciā₃. simpl'r itelligētes: fecerūt sibi cruces ligneas easq₃ iugit̄ hūer̄ circūferētes n̄ edificationē s₃ risū cūct̄ vidētib⁹ intulerūt. Nōnulla vō ad vtrāq₃ pceptionē. i. tā historicā q̄ allegoricā ita cōmoda sūt ac necessaria. vt vtraq₃ explanatio vitales aīe succos ipartiat̄. vt ē illd. Si qs te pcusserit i dextrā maxillā tuā pbe illi ⁊ alterā ⁊ cū psequunt̄ vos i ciuitate ista fugite i aliā: ⁊ si vis pfect⁹ eē vade vēde oia q̄ habes ⁊ da paupib⁹ ⁊ habis thesaur̄ i celo. ⁊ veni seqre me. Producit sane ⁊ fenū iumēt̄. qb⁹ pabulis oēs scripturar̄ repleti sūt cāpi: simplex. s. puraq₃ narratio historice lectiōis. q̄ simpliciores qq₃ ac min⁹ capaces pfecte ⁊ integre rō

nis ꝺ qb⁹ ꝺr.hoies ⁊ iumēta saluabis dñe ſm stat⁹ ac mēsure sue cōditōez.ad opus tñ ⁊ laborē actualis vite.vegetatiores robustioresq̧ reddantur.

¶ De gemina sententia super intellectu scripturarum sanctarum. Capitu. iiij.

q Vāobrē ꝺ bis q̄ apta explanatione ꝑlata sūt.nos quoq̧ ꝯstāt possum⁹ ꝺfinire audēterq̧ nr̄az ꝓferre sniaz.Ea vo q̄ meditationi ⁊ exercitio nr̄o refuās obtecta scis scripturꝭ spirit⁹ diuin⁹ īſuit.qbusdā ea volēs idicijs ⁊ opiniōib⁹ colligi:ita pedetēti ꝺbēt cauteq̧ ꝓferri.vt sit eoꝝ aſſtō seu ꝯfirmatio i disputātꝭ vl' suscipiētꝭ arbitrio collocata.Nōnūq̧.n.cū sup vna re diuersa ꝓmaꝭ snia neutra eaꝝ pōt absurda iudicari:⁊ sine ꝺtrimēto fidei vl' fixe vl' medie suscipi.i.vt eis nec plena credulitas nec absoluta refutatō ꝺputeꝭ:pōriq̧ seq̄ns opinio ꝺrogare ñ ꝺbeat.cū q̄lib3 eaꝝ fidei ñ ieniaꝭ obsistere.q̄le ē illꝺ q̧ helias venerit i iohāne.⁊ iteꝝ sit añ aduētū xp̄i ventur⁹:⁊ ꝺ abhomiatōe ꝺsolatōis q̧ steterit i loco scō p illꝺ simulachrū iouis qꝺ hierosolymis i tēplo positū legim⁹.⁊ iteꝝ staꝭ habeat i eccl'a p aduētū ātixp̄i:illaq̧ oia q̄ i euāgelio sequnꝭ q̄ ⁊ ipleta añ captiuitatē hierosolimoꝝ.⁊ i fine mūdi istius i telliguꝭ iplēda:⁊ qb⁹ neutra opinio ipugnat aliam.nec sequētez prior intellectus euacuat.

¶ De eo q̧ proposita questio inter illa que media tenenda sunt debeat accipi. Capit. v.

e Tidcirco ꝓposita a nobis q̄stio l3 ñ saꝭ videaꝭ nec freq̄nt iter hoies ventilata nec apꝺ plurimos pateat.⁊ ex hoc ipo apꝺ aliquos ea q̄ ꝓferem⁹ forsitā videanꝭ ābigua:ita debem⁹ nr̄az tēpare sniaz qm̄ fidei trinitatis nihil p̄iudicāt.vt iter illa habeāt q̄ medie sūt tenēda:quāq̄ nō tali opiniōe qual' suspiciōib⁹ tñ ⁊ ꝯiecturis colligi solet.s3 māifestꝭ scripturaꝝ testimōijs oia cōprobeꝭ.

¶ De eo q̧ nihil a deo malu3 creatū sit Cap. vi.

a Bsit ergo vt deū qcq̧ creasse cōfiteamur qꝺ sbſtātialr malū sit.dicēte scriptura.oia q̄ fecit de⁹ bōa sūt valde.Si.n.a deo tales isti creati sūt vl' ad hoc facti.vt hos malitie grad⁹ teneāt.ac sup ꝺceptiōib⁹ ⁊ ruinis hoim vacēt.ꝯtra p̄dicte scripture sniaz īfamabim⁹ deū velut creatorez atq̧ inuentorem malorum q̧.s. pessimas voluntates ac naturas ipē ꝯdiderit.ad hoc eas creās.vt sp i neqcia ꝑseuerātes nūq̄ trāsire possint i bone voluntatꝭ affectū. Nō.n.qs fixas atq̧ imobiles natiuitatꝭ seu nature sue ꝯditiōes q̄libet idustria poterit imutare.nec vllo mō valebit ñ eē qꝺ nat⁹ ē:queādmodū ne nos qdē ꝯditionē mortꝭ euadere.q ob ade peccatū mortales nascimur:nec āgeli mortales effici qui ita creati sūt vt mori ñ possint.Hāc igiꝭ rōnē diuersitatꝭ hui⁹.traditiōe patrū de sanctaꝝ scripturarum fonte percepimus.

¶ De initio pricipatuū seu p̄tātum. Cap. vij.

a Nte ꝯditionē hui⁹ visibil' creature spiritales celestesq3 vtutes deū fecisse.q̄ ꝑ h ipo q̧ scirēt se ad tātā btitudis gr̄az beneficio creatoris ex nihilo fuisse ꝑductas.ꝑpetuas ei gr̄as referētes idesinent ei⁹ laudib⁹ inhererēt.nemo fideliū dubitat.Nec.n. existimare debem⁹ creationis ⁊ officij sui pricipia ab hui⁹ mūdi ꝯstitutōe deū p̄mit⁹ ichoasse.q̄si in illis āterioribus atq3 inumeris seculis.ab oī ꝓuidētia ⁊ dispēsatiōe diuina fuerit ociosꝰ ac ñ hñs i quos bonitatꝭ sue exerceret bñficia solus extiterit.atq̧ ab oi solita ꝓstādi munificentia fuerit alien⁹.qꝺ de illa imēsa ac sine pricipio ⁊ incōprehēsibili maiestate satꝭ humile est incongruūq̧ sentire.ipso dño de illis p̄tātibus hec dicēte. Quādo facta sunt simul sidera laudauerunt me voce magna oēs boni angeli mei.Qui ergo interfunt creatiōi sideꝝ ante istud principiū in quo factū diciꝭ celu3 ⁊ terra creati fuisse manifestissime cōprobātur:qppe q pro istis omnib⁹ visibilib⁹ creaturis vidētes eas ex nihilo ꝓcessisse creatorē magna voce describunꝭ ⁊ admiratiōe laudasse.Ante istud ergo tēporale principiu3 qꝺ a moise ponꝭ.quodq̧ mūdo huic ſm historicu3 imo iudaicū sensu3 coeuū eē describiꝭ.saluo.s. nr̄o sensu quo nos interp̄tamur omniū reru3 christū eē principiū.in quo oia creauerit pater ſm illꝺ: Omnia p ipsu3 facta sunt.⁊ sine ipso factū est nihil ante istud inq̧ geneseos tēporale p̄ncipiū:oēs illas potestates celestesq̧ virtutes deū creasse nō dubiū est:quas apostolus p ordinē dinumerās ita describit.Quia in christo creata sunt oia siue que i celis siue que i terra sunt:visibilia ⁊ inuisibilia:siue angeli siue thrōi:siue dñatōes:siue pricipat⁹:siue p̄tātes.

¶ De lapsu diaboli ⁊ angeloꝝ. Capi. viij.

d E istorum itaq̧ numero nōnullos principes fuisse collapsos lamentatio ezechielis siue Isaie manifestissime docet:in quibus principē tyri.aut illu3 luciferū qui mane oriebatur. flebili planctu ab eis cognoscimus lamētari. Et de illo quidē3 ita dominus ad ezechiel. Fili hominis leua planctu3 sup principē tyri:⁊ dices ei. Hec dicit dominus deus.Tu signaculum similitudinis. plenus sapiētia:pfectus decore:in delitijs paradisi dei fuisti.Omnis lapis preciosus operimentū tuū:sardius:topatius ⁊ iaspis: chrisolitus ⁊ onix ⁊ berillus:saphirus ⁊ carbunculus ⁊ smaragdus. Auru3 opus decoris tui ⁊ foramina tua in die qua conditus es preparata sunt.Tu cherub extentus ⁊ protegens:⁊ posui te in monte sancto dei in medio lapidum ignitorum:ambulasti perfectus in vijs tuis a die conditionis tue donec inuenta est iīquitas i te. In multitudine negotiationis tue repleta sunt interiora tua iniquitate ⁊ peccasti.⁊ eieci te de monte dei ⁊ perdidi te o cherub protegens in medio lapidum ignitorum.Eleuatum est cor tuum in decore tuo:perdidisti sapientiam tuam a decore tuo:in terram proieci te:ante faciem regum dedi te:vt cernerēt te i mltitudie iniqtatū tuaꝝ.⁊ iiqtate negociationis tue polluisti scificatiōez tuā.Isaias quoq3 ꝺ illo.Quomō cecidisti ꝺ celo lucifer q māe oriebaris. Corruisti i terrā q vulnerabas gētes: q dicebas in

corde tuo. In celū ꝯscēdā: sup astra dei exaltabo so liū meū: sedebo i mōte testi i laterib⁹ aqlōis. Ascēdā sup altitudinē nubiū: ⁊ ero si'lis altissimo. quos tn̄ n̄ solos ex illa btissima statōe ruisse scriptura ꝯmēorat. dicēs trīā ptē stellaꝝ draconē illū secū parit ptraxisse. Un⁹ quoqꝫ aplo'ꝝ euidēti⁹ dic. Angelos vo q nō ſuauerūt suū pncipatū ſꝫ dereliq̄rūt domiciliū suū. i iudiciū magni diei vincul' eternis sub caligie ſuauit. Illud ēt qd ad nos d'r: vos aūt sic hoies moriemi: ⁊ sic vn⁹ de pncipib⁹ cadetis. qd aliud ꝙ m'ltos d' pncipib⁹ cecidisse significat. Quib⁹ idicijs h rō diuersitatis h⁹ colligit. has differētias ordinū q̄s istar sanctarū celestiūqꝫ vtutū aduerse ptātes hr̄e dicūt: vel ex illi⁹ āteriorꝭ ordinis gradu i quo vnaqꝫ creata fuerat nūc ēt retētare: vel certe de celestib⁹ deuolutas ad si militudinē illaꝝ vtutū q̄ ibidē pseuerāt: ꝓ nequicie sue merito i q̄ i malū vnaqꝫ ꝓfecit. hos inter se gradus seu ordinū vocabula i pte cōtraria vendicasse.

❧ Obiectio ꝙ ruina diaboli a deceptiōe eue principiuꝫ sumpserit. Ca. ix.

G Erman⁹. Nos hacten⁹ credebam⁹ cāꝫ initiūꝫ ruine seu ꝑuaricatōis diabolice. q̄ de angelica statiōe deiect⁹ ē iuidiā extitisse: q̄ adā d'ūtarat ⁊ euā liuida calliditate decepit.

❧ Respōsio de initio lapsus diaboli. Cap. x.

S Eren⁹. Nō ēē istd initiū ꝑuaricatōis illi⁹ seu deiectiōis geneseos lectio manifestat: q̄ añ illoꝝ deceptionē serpētini nois nota eū credidit inuēdū ita dicēs. Serpēs āt erat sapiētior siue vt hebraici expmūt libri callidior cunctis bestijs terre q̄s fec dn̄s de⁹. Intelligitis ḡ ꝙ añ illā circūuētionē p̄mi hoīs de angelica discesserat sanctitate: ita vt nō solū nois hui⁹ isigniri mererer isamia: ſꝫ etiaꝫ in neqcie tergiuersatōe ceteris p̄ferret bestijs terre. Nō ei tali vocablo scriptura bonū āgelū designasset: nec d' his q i illa btitudie pseuerāt diceret. Serpēs aūt erat sapiētior oib⁹ bestijs terre. Nā hoc cognomē n̄ solū gabrieli siue michaeli nullo mō posset aptari: ſꝫ ne bono qdē cuiqꝫ hoi ꝯueirer. Aptissime itaqꝫ ⁊ serpētis vocabulū ⁊ ꝯpatio bestiaꝝ n̄ sd'at angeli dignitatē: ſꝫ ꝑuaricatoris isamiā. Deniqꝫ liuoris ac seductōis mā q̄ vt hoieꝫ deciperet istigar⁹ ē. d' āteriorꝭ ruie extitit cā: qd. s. de limo terre nuprie figuratū ad illā eū gliā cerneret euocādū vn̄ cū esset vn⁹ d' pncipib⁹ se meminerat corruisse Et idcirco pore ei⁹ lapsū quo supbiēdo corruerat. quo ēt serpens meruerat nūcupari. scd'a ruia p iuidiā subsecuta ē: p quā iueniēs eū adhuc aliqd i sese erectū habērē. ita vt ēt cuiusdā colloquij atꝫ ꝯsilij cū hoie haberet cōsortiū. sētētia dn̄i vtilissime eū i ima deiecit: vt nō iā sic añ sublie aliqd ituēs icederet. ſꝫ vt solo coherēs repet poti⁹ ⁊ hūiliat⁹ sup vētrē terrēis vicioꝝ escis ⁊ opib⁹ pasceret: occultū deīceps publicās inimicū. ac ponēs iter ipꝫ ⁊ hoieꝫ vtiles inimicitias salutarē qꝫ discordiā. vt dū cauet tāqꝫ hostis noxi⁹ amicitijs fraudulētis vlteri⁹ homi nocere nō posset.

❧ De eius q decipit siue decipit pena. Ca. xi.

I N quo tn̄ ⁊ illd nos p̄cipue dꝫ istruere. vt a mal' ꝯsilijs declinem⁹: ꝙ ſꝫ deceptōis auctor ꝯgrua pēa ⁊ ꝯdēnatiōe plectat: ne ille qdē q seducit supplicio carear. ſꝫ aliquātulo leuiore ꝙ ille q auctor deceptōis extiterit. Qd hic exp̄ssuꝫ plenissime cernim⁹. Adā nāqꝫ q seduct⁹ ē: imo vt apostoli vbis eloqr: q seduct⁹ nō ē ſꝫ seducte acgescēs in exiciale videt accessisse cōsensū: sudore vult⁹ ac labore ūimō cōdēnat: q̄ tn̄ illi nō p suā ſꝫ p terre maledictionē sterilitatēqꝫ decernit. Mulier vo que hui⁹ rei psuasor extitit: multiplicationē gemituū ac dolorū atꝫ tristitie ꝑmeret ꝑpetuo parit iugo subiectiōis addicta. Serpēs aūt q p̄mus icentor hui⁹ offēse ē: ꝑpetēni malediciōe mulctat. Quāobreꝫ sūma solicitudie ⁊ circūspectōe cauēdū ē a ꝯsilijs prauis: qr sic auctorē puniūt ita deceptū nec peccato faciūt carere nec pena.

❧ De cōstipatiōe demonū ⁊ iquietudie quā i hoc aere semper exercent. Ca. xij.

T Anta vo spūuꝫ dēsitate constipatus est aer iste q iter celū terrāqꝫ diffūdit. i quo nō quieti nec ociosi vsant: vt satis vtilit ab humanis aspectib⁹ eos ꝓuidētia diuia abscōderit atꝫ subtraxerit. Nā nō solū terrore ꝯcursus coꝝ vel horrore vultuū i quo se ꝓ volūtate sua cū libitū fuerit transformāt atꝫ ꝯuertūt. itolerabili formidie hoies cōsternarēt neqꝫ valētes h carnalib⁹ oculis itueri: ſꝫ ēt i āpliorē neqcie modū quotidiāo iugiqꝫ eoꝝ exēplo ⁊ imitatiōe successa gēs hūana ꝑficeret. ⁊ p hoc iter hoies ⁊ imūdas atꝫ aereas ptātes fieret noxia q̄dā familiaritas atꝫ pniciosa cōiūctio: duꝫ h flagicia q̄ cū int hoies admittūt. vel parietū septis vel locoꝝ iteruallo ⁊ quadā verecūdie ꝯfusiōe celāt. apta visione iugit itēdētes ad maiorē furorꝭ icitarēt isaniā: nulla. s. iteruenieīte gere: qua ab istis sceleribus eos cernerēt dsinēres. Quippe quos nulla lassitudo carnalis seu occupatio familiaris. ac distētio quotidiāi vict⁹ queadmodū nos a ceptis itētōib⁹ ēt iuitissimos nōnunqꝫ cessare cōpellunt.

❧ De eo ꝙ ipugnationē quā erga hoies ipēdunt etiaꝫ aduersū se cōmoueant. Ca. xiij.

H As nāqꝫ ipugnatōes qb⁹ hoies ipetūt neqꝫ eos a flagicioꝝ crimie purgere cessātes: ēt ꝯ se iuicē ipos affectare certissimū ē. Nā discordias atqꝫ cōflictus sup nōnullis gētib⁹ ꝓ quadā sibi neqcie vnacula familiaritate suscepta: idefesso certamie simlit exercere nō desinūt Qd etiaꝫ in visiōe danielis ꝓphete maīfestissime legimus figuratuꝫ: angelo gabriele ita narrante. Noli timere daniel: quia ex die primo quo posuisti cor tuuꝫ ad intelligenduꝫ vt te affligeres in cōspectu dei tui exaudita sunt verba tua. ⁊ ego veni ꝓpter s'mōes tuos. Princeps autē regni persaruꝫ restitit mihi viginti ⁊ vno diebus: ⁊ ecce michael vnus de principibus primis venit in adiutorium meum. ⁊ ego remansi ibi iuxta regem persarum. Ueni autē vt docerem te que ventura sunt populo tuo in nouissimis die-

bus. Quē pricipē regni persarū aduersariā ptātem eē q̄ fauebat gēti persarū inimicāti populo dei minime dubitādū ē: qꝫ ad īpediēdā vtilitatē quā videbat p absolutionē q̄stionis ,p q̄ ,pphera dn̄z exorauerat. ab arcāgelo mistrādā liuēs semetip̄z obijcere festinauit. ne oci⁹ ad danielē salutaris angeli cōsolatio puolās. dei quoqꝫ ppl'z cui gabriel arcāgelus p̄erat ꝯfortaret. Qui tn̄ dicit ne tūc qdē ob īpugnationis illius vehemētiā se facere potuisse: sꝫ ab eodē adhuc fuisse detinēdū. nisi i adiutoriū sibi michael archāgel⁹ aduenisset. q occurēs p̄ncipi regni psaruꝫ seseqꝫ cōflictui ei⁹ īterserēs ꝛ opponēs: eūqꝫ ab ipsi⁹ īpugnatōe surripiēs. ad īstructionē ,pphete p⁹ vicesimū ꝛ vnū diē cōmeare fecisset. Et post pauca: ꝛ ait īnqt angel⁹. Nūqd scis q̄re veneriꝫ ad te. Et nunc reuertar vt p̄lier aduersus p̄ncipē psarū. Cū. n. ego egrederer apparuit p̄nceps grecoꝝ veniēs Uerūtn̄ ānūciabo tibi qđ exp̄ssū ē i scriptura veritatꝭ. Et nemo ē adiutor me⁹ in his oībus nisi michael p̄nceps vr̄. Et iteꝝ. In tpe illo ꝯsurget mihael p̄nceps magn⁹ q stat ,p filijs ppl'i tui. Legim⁹ ergo grecoꝝ quoqꝫ p̄ncipē silr' aliū nūcupari: q vtiqꝫ fauēs genti sibi subdite tā populo israeli q̄ natōi psarū erat aduersus. Ex quo liq̄do peruidet' q̄ discordias gentiū ꝛ cōflict⁹ atqꝫ simultates q̄s iter se istis īstigātib⁹ gerūt. etiā cōtra se aduerse exerceāt ptātes. ꝛ illarū vl' gaudere eas victoria vel diminutōe tristari: ꝛ ob h̄ posse illas iter se q̄etas aut cōcordes existere. dum vnusquisqꝫ pro his quibus preest contra alterius gentis presulē inquieta semp emulatiōe cōtendit.

¶ Unde factū sit vt ptātū seu p̄ncipatuū nomina spiritaliū nequicie sortirentur. Ca. xiiij.

Os ergo p̄ter illas q̄s superius exposuim⁹ opiniones. ēt idcirco dici principat⁹ vel potestates euidēti possum⁹ ratione colligere: q̄ scꝫ vel diuersis gētib⁹ dominēt' ac presint: vel certe q̄ in iseriores sp̄ūs atꝫ demōia de qbus etiā euāgelia legiones esse propria ipsoꝝ cōfessione testāt': queqꝫ spiritalia nequicie ab apostolo nūcupantur: suos exerceāt principatus. Non eniꝫ dominatōes dici possunt nisi habeant in quos suas dominatōes exerceāt: nec potestates aut p̄ncipat⁹ vocari q̄unt: nisi fuerint in quos potestates aut pricipatus suos agant. Qđ etiā in euāgelio designari calūniantib⁹ phariseis manifestissime repim⁹. i beelzebub p̄ncipe demonioꝝ h̄ eijcit demones. Naꝫ ꝛ rectores tenebrarū legim⁹ appellari: ꝛ aliuꝫ mūdi huius pricipē nūcupari. Quos tamē gradus beatus apostolus i futurum cum omnia christo fuerint subiecta asserit euacuandos: cuꝫ tradiderit inquiens regnum deo ꝛ patri: cuꝫ euacuauerit omnem principatuꝫ ꝛ potestatem ꝛ dominationeꝫ. Qđ vtiqꝫ non aliter fieri nisi fuerint de ipsorum ditione sublati. in quibus in hoc seculo potestates seu dominationes vel principatus agere cognoscuntur.

¶ De eo q̄ non fine causa sanctis celestibusqꝫ virtutibus angelorum siue archangelorum nomina sint indita. Ca. xv.

Nam q̄ bone parti eadē ordinum vocabula nō sine rōne causaue sint idita. ꝛ officioꝝ vel meritoꝝ seu dignitatuꝫ sint noīa: nulli dubiū est. Etenī de officio nūciandi angelos. i. nūcios appellari manifestuꝫ ē: ꝛ archangelos q̄ ipsis angelis p̄sint noīs ipsius ,pprietas docet: dn̄atiōes etiā ab eo q̄ qbusdā dominēt': principatus quoqꝫ q̄ habeāt quorū sint principes atqꝫ priores: ꝛ sedes q̄ ita. s. deo cohereāt ꝛ domestice sint ei ac familiares: vt in ipsis velut i quadaꝫ sede diuia maiestas peculiari⁹ requiescat. ꝛ quodāmō sit i eis firmi⁹ reclinata.

¶ De subiectiōe demonū quā suis p̄ncipib⁹ p̄bēt fratris visione perspecta. Ca. xvi.

Egi aūt hos imūdos sp̄ūs a neqorib⁹ potestatib⁹ eisqꝫ subditos eē. p̄ter illa scripturarū testimoīa q̄ i euāgelijs quoqꝫ calūniātib⁹ phariseis dn̄i legim⁹ respōsione descripta: si ego i beelzebub p̄ncipe demonioꝝ eijcio demōes: ēt perspicue visiones ꝛ expimēta sanctorū multa nos edocēt. Nā cū vnus ex fratrib⁹ nostris ī hac solitudine iter ageret aduesperascēte iaꝫ die tēpluꝫ quoddā repiens ibideꝫ substitit: vespertinā volens in eo synaxi celebrare vbi duꝫ psalmos ex more decantat. tēpus medie noctꝭ excessit. Cūqꝫ finita solēnitate refecturus lassū corp⁹ paululū resedisset. repēte cepit cateruas demonuꝫ vndiqꝫ in vnuꝫ cōfluentiū inumerabiles intueri. q̄ infinita constipatiōe ac ordine lōgissimo ,pcedētes. alie p̄ibāt p̄ncipē suū. alie suo agmie sequebātur. Qui tādē aliqn̄ ꝛ magnitudīe ,pcerior cunctꝭ ꝛ aspectu terribilior. turmis infinitis circūseptus aduenit. ac posito solio cū i tribūali quodā sublimissimo cōsedissꝫ vniuscuiusqꝫ act⁹ diligēti cepit examinatōe discutere. illosqꝫ q necdū se circūuenire emulos suos potuisse dicebant velut inertes ignauosqꝫ a cōspectu suo cū nota ꝛ iniuria sūma iubebat expelli. spacia tēporis tāti ꝛ opus inaniter ab eis expensū cū fremitu ꝛ indignatiōe furoris exprobrās: illos v̄o qui se nūciabāt cōsignatos sibimet decepisse. sūmis laudibus cuꝫ exultatione ac fauore cūctorū velut victōres palmis remūeratos ac redimitos sertis: vtqꝫ fortissimos bellatores ad exemplū cunctoꝝ gloriosissimos corā oīb⁹ emittebat. In quoꝝ nūero cuꝫ qdaꝫ neqssimus sp̄ūs vtpote quēdā triū phū sublimissimū delatur⁹ letior aduenisset. nomē monachi optie cogniti designauit. asserēs se post q̄ndeciꝫ ānos qbus eū iugiter obsedisset tandeꝫ aliqn̄ preualuisse vt eū eadē ipsa nocte ruina fornicatōis eliderat. Nā cū quadā sacra puella nō solū ipulisse vt stupri crimē incurrerꝫ dicebat. sed etiā psuasisse vt eā perpetuo sibimet iure cōiugij retētaret. Sup cutus hac prosecutiōe cū imane cūctorū gaudium fuisset exortū: sūmis a principe tenebrarum laudibus iste p̄latus. magnisqꝫ preconijs coronatus abscessit. Aurora itaqꝫ superueniente cum omnis hec ab oculis euanuisset demonum multitudo. dubitans frater de assertione spiritus imundi. magisqꝫ

id ratus qd insolita consuetudinis sue fallacia sibi voluisset illudere. et innocenti fratri inurere crimē icesti: memor euāgelice sētentie. q in veritate nō stetit: qr nō est veritas i eo: cū loqtur mēdaciū de pprijs loquif: quia mēdax ē et pater eius: pelusiū petijt: vbi illuz quē spūs imundus asseruit'ec deiectū nouerat cōmanere. Erat siquidē illi etiā notissimus frater. Quē cū reqsisset: repperit q eadē nocte qua deterrimus ille demō ruinā eius sue cohorti vel pncipi nūciauerat mōasterio pristio derelicto vicū petisset: et cū designata puella fuisset lapsu miserabili duolut9.

Ⅽ De eo q singulis hominibus duo semp angeli adhereant. Ca.xvij.

nAm qd vnicuiqz nostrū duo cohereāt angeli. i. bonus et malus scriptura testaf. De bonis quidē saluator: ne cōtemnatis inquiēs vnū ex pusillis istis: dico eni vobis q angeli eoz in celis semp vidēt faciē patris mei q in celis ē. Illud quoqz. Immittet angelus dñi in circuitu timentium eū et eripiet eos. Necnō etiā qd in actib9 apostolorū de petro dicif. Quia angelus eius ē. De vtrisqz vero liber pastoris plenissime docet. Si aūt cōsideremus et illū qui beatū iob expetijt apertissime instruemur illū fuisse qui semp isidiat9 ei nūqz cuz ad peccatū potuerit incitare: et idcirco ptāe a dño poposcisse: velut q nō virtute illius sz dñi defēsione q illū semper protexerit vinceretur. De iuda quoqz dicitur. Et diabolus stet a dextris eius.

Ⅽ Differentia nequicie que aduersis spiritib9 iest p duos philosophos approbata. Ca.xviij.

dE differētijs sane demonū ēt p illos duos philosophos q quōdā magicis artib9 vel inertiā eoru vel fortitudinē seuāqz neqciā suerant frequēter expti: multū cognitiōis accepimus. Hi aūt despiciētes beatū antoniū velut xpianū hōinē et iperitū ac sine lris: volētesqz eū et si nihil ap̄lt9 ledere potuissent saltē de cella sua magicis pstigijs et circūuētione dmonū pturbare: spūs ei neqssimos imiserūt ad ipugnationē: morsu liuoris adducti eo q maxie hōinū turbe ad eū quotidie puenirēt. Cū q illo nunc qdez iprimente pectori suo frontiqz signaculū crucis: nūc vero ad oratione supplicit icubante ne approxiare quidē dirissimi demōes eidez psus auderēt atqz ad eos qui illos direxerāt absqz vllo reuerterenf effectu. et alios illi in neqcia vehemētiores rursus imitterēt: tridēqz ipsis i cassū suas expendētibus vires atqz inaniter redeūtib9 potentiores nihilomin9 aduersus militē christi victorem iterū destinati nihil penitus pualerent: eo pfecerūt tales tanteqz eoz insidie tota magica arte quesite vt p hec euidentissime cōprobarent magnā professioni christianorū inesse virtutē: quib9 ille tam seue tāqz potentes vmbre quas estimabāt solē lunāqz si ad eas directe fuissent obducere potuisse hunc nō soluz nihil ledere: sed ne ad punctuz quidē de mōasterio suo valuerint perturbare.

Ⅽ De eo q demones nihil aduersus hōies pualeāt nisi obsederit eoz prius mētes. Ca.xix.

cUnqz p hac admiratiōe cōfessi venientes ad abbatē antoniuz ipugnationū suaz magnitudinē et causas atqz insidias patefecissēt liuoris occulti: christiāos se fieri i ptinus poposcert. Recurso aūt die vel tpe asseruit se beatus antonius amararissimis cogitationū stimulis tūc fuisse pulsatū. Quo expimēto sētētiā nrāz quā hesterno die in collatōe ptulim9 pbauit ac definiuit beat9 antoni9 nullaten9 demonē posse mētē cuiusqz vel corp9 inuadere nec hēre facultatē i cuiuslibz aiaz penitus irruēdi: nisi eā pmo destituerit oib9 cogitatiōib9 scti ac spiritali cōtēplatiōe vacuā nudāqz reddiderit. Sciendū tn duob9 modis spūs imundos oibus obedire. Aut eni sctitati fideliū diuina grā ac virtute subdūtur: aut sacrificijs ipioz seu qbusdam carminib9 deliniti velut familiarib9 suis obtēperant. Qua opinione pharisei quoqz decepti arbitrati sūt ēt dñz saluatorē hac arte demonijs impasse: dicētes. In beelzebub pncipe demoniorū hic eijcit demōes: sm illā. s. cōsuetudinē q norāt suos magos vel maleficos p iuocationē nois illi9 ac ritū sacrificiorū quo eū delectari et gaudere cognoscūt: velut domesticos eius effectos hēre ēt i demones ei subditos potestatem.

Ⅽ Interrogatio de apostatis angelis q i genesi cū filiabus hominū cōcubuisse dicūtur. Ca.xx.

gErman9. Quia geneseos lectio paulo āte i mediū dei dispēsatiōe plata ē. q nos opportune cōmonuit. vt id qd sēper discere cupiebamus nūc possimus cōgrue sciscitari: quid ēt de illis apostatis āgelis sentiedū sit optam9 agnoscere. q se cū filiab9 hoiz miscuisse dicūf: vtruz hoc possit spiritali nature sz lrām cōuenire. Illud quoqz euāgeliste testimoniū qd de diabolo paulo ante dixisti: qr mendax est et pater eius. similiter desideram9 audire qui nam eius pater intelligendus sit.

Ⅽ Solutio pposite questionis. Ca.xxi.

sErenus. Duas questiōes nō mediocres pariter proposuistis: de quibus quantum possuz eodem quo proposuistis ordine respondebo. Nullo modo credendum est spiritales naturas coire cum feminis carnaliter posse. Quod si aliquando hoc sm litteraz fieri potuisset: quomodo nūc quoqz vel frequēter vl raro idipsū nō euenire contingeret: et absqz semine vel coitu viri aliquos nasci similiter de mulieribus conceptu demonū cerneremus: cuz presertiz constet eos libidinuz sordibus admoduz delectari: quas procul dubio per semetipsos exercere plusqz per homines mallent. si illud vllo modo potuisset impleri ecclesiaste quoqz idipsum pronunciante. Quid est quod fuit: idipsū quod est: et quid est quod factum est: idipsum quod fiet: et nō est omne recens sub sole quod loquatur et dicat. Ecce hoc nouū ē: iaz fuerūt in seculis que fuerunt ante nos. Sed ita questio historie huius absolnitur. Post necem abel iusti ne a fratricida et ipio omne hominū genus exordium sumeret. in locum

fratris extincti nascitur seth: qui nō soluꝫ posterita-ti sed etiam fraterne pietati succederet. Cuius progenies sequuta patris iustitiam a societate ⁊ cōiūctione cognationis illius que ex cayn sacrilego descendebat semper diuisa permansit: sicut etiam genealogie descriptio māifeste declarat ita dicēs. Adā genuit seth. Seth gēuit enos. Enos genuit caynā. Caynā autē genuit malalehel. Malalehel aūt genuit iareth. Jareth aūt genuit enoch. Enoch autē gēuit matusalē. Matusalē gēuit lamech. Lamech genuit noe. Jtē genealogia cayn ita diuisa dscribit. Cayn genuit enoch. Enoch genuit Jrath. Jrath gēuit maniahel. Maniahel gēuit matusahel. Matusahel genuit lamech. Lamech gēuit tubal. Jtaqꝫ illa generatio q̄ de seth iusti ꝓpagie descēdebat. sue linee iugit ⁊ agnatōi ꝑmixta i p̄ris atqꝫ attaui scita te lōga etate durauit: nec q̄cꝫ. s. sacrilegijs ac malicia neq̄ssime ꝓlis isecta: q̄ i semet ipietatꝭ germen velut attaui traditiōe retinebat isertū. Donec ergo ꝑseuerauit iter illos generatōis eoꝝ ista discretio semē illud seth vtpote de optia radice ꝓcedēs: ꝓ merito sāctitatis taꝫ sue q̄ꝫ patrū angeli dei siue vt diuersa exēplaria cōtinēt: filij dei vocati sūt: ⁊ ecōtrario illi ꝓpter ipietatē vel suā vel patrū suoꝝ ⁊ opa terrena filij hominū nūcupant. Cū eēt ḡ int ipsos vsqꝫ ad illud tps h̄ vtil bonaqꝫ diuisio: vidētes post hec filij seth q filij dei erāt: filias eoꝝ q de cayn ꝓgēie nascebāt. desiderio pulchritudinis eaꝝ accēsi acceperūt sibimet de ipsis vxores: q̄ viris suis isūdētes nequicias patrū suorū. ab illa eos igenita sāctitate ac simplicitate paterna ꝓriꝰ corruperūt: ad quos satꝭ cōgrue directū ē illud eloquꝫ. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs. Vos aūt sic hoies moriemi: ⁊ sicut vnꝰ de p̄ncipibꝰ cadetꝭ. Quiqꝫ ab illa vera physice philosophie disciplia tradita sibi a maioribꝰ exciderūt: quā primꝰ homo ille q vniuersaꝝ naturarū istitutioneꝫ evestigio subsequutꝰ est. potuit euidēter attingere. suisqꝫ posteris certa rōe trāsmittere. Quippe q mūdi ipsius ifātiā adhuc tenerā. ⁊ quodāmō palpitātē rudēqꝫ cōspexerat: ⁊ i quē tanta ē nō soluꝫ sapiētie plenitudo. sed ēt gratia ꝓphetie diuina illa isufflatiōe trāsfusa vt vniuersis animātibꝰ nomia rudis adhuc mūdi huiꝰ habitator iponeret: ac nō solū oigenū bestiarū atꝫ serpētiū furores virusqꝫ discerneret. sꝫ ēt v̓tutes herbarū arboꝝ quoqꝫ lapidūqꝫ naturas ac tēpoꝝ necdū exptoꝝ vicissitudies ꝑtiret. ita vt potuerit efficacit dicer. Dn̄s ōdit mihi bonoꝝ horū que sūt sciaꝫ verā: vt sciaꝫ dispositōes orbis terraꝝ. ⁊ virtutes elemētoꝝ. initiū ⁊ cōsūmationē ⁊ medietatē tēpoꝝ: annoꝝ cursus ⁊ stellaꝝ dispositiōes. viꝫ spūuꝫ. ⁊ cogitatiōes hoiꝫ. differētias arborū ⁊ virtutes radicū: ⁊ q̄ sūt abcōdita ⁊ iprouisa cognoui. Hāc ḡ sciaꝫ oim naturarū ꝑ successiōes generationū semē seth paterna traditōe suscipiens. donec diuisū a sacrilega ꝓpagine ꝑdurauit: quēadmodū sācte pceperat. ita ēt vel ad dei cultuꝫ vel ad vtilitatē vite cōmunis exercuit. Cū vo fuisset ipe generatiōi ꝑmixtū. ad res ꝓphanas ac noxias que pie didicerat isticu q̄deꝫ demonū diriuauit: curiosasqꝫ ex ea maleficioꝝ artes atqꝫ p̄stigias ac magicas supstitiōes audacter instituit. docens posteros suos vt sacꝭ illa cultura diuini nois derelicta. vel elemēta hec vel ignē vel aereos demōes venerarent ⁊ colerēt. Hec igit quā diximꝰ curiosarū rerū noticia quō diluuio nō ꝑierit. ac supuenietibꝰ seculis inotuerit: lꝫ hoc minie absolutio ꝓposite q̄stiōis exposcat tn̄ q2 nos occasio huiꝰ expositōis admonuit ꝑstringēdū breuit puto. Quātū itaqꝫ antique traditiōes ferūt. chaꝫ filius noe q supstitiōibꝰ istis ⁊ sacrilegis fuit artibꝰ ac ꝓphanis isectꝰ: sciēs nullū se posse sup his meōrialē librū i archā ꝓrsus iferre i q̄ erat vna cū p̄re iusto ac sanctis fratribꝰ igressurus: scelestas artes ac ꝓphāna cōmēta diuersorū metallorū laminis. que. s. aquaꝝ nō corrūperēt iiuria. ⁊ durissimis lapidibꝰ i sculpsit: que diluuio pacto eadē q̄ illa celauerat curiositate ꝑquirēs: sacrilegioꝝ ac ꝑpetue nequicie seminariū trāsmisit i posteros. Hac itaqꝫ rōe illa opinio vulgi qua credūt angelos vel maleficia vl̓ diuersas artes hōinibꝰ tradidisse: i veritate cōpleta est. De illis ergo quēadmodū diximus filijs seth ⁊ filiabꝰ cayn neqores filij ꝓcreati sūt: q fuerūt robustissimi venatores. violentissimi ac truculētissimi viri: qui ꝓ enormitate corpoꝝ vel crudelitatis ac malicie gigātes nūcupari sunt. Hi nāqꝫ fines inuadere ac rapinas iter hōies agere ꝑmi ceperunt: preda potius exigere vitaꝫ suaꝫ q̄ꝫ sudore operis sui ac labore cōtenti. Et quorū vsqꝫ adeo scelera supcreuerāt: vt nisi inūdatōe diluuij alias mūdus expiari nō posset. Jta ergo filijs seth libidinis istigatione trāsgressis: illud mādatuꝫ qō ab exordio mūdi huius naturali instincto diutissime fuerat custoditū. necesse fuerat per litteraꝫ legis postea reparari. Filiaꝫ tuaꝫ nō dabis filio eius vxorē. nec de filiabus eorū accipies filio tuo: q2 seducēt corda vestra vt discedatis a deo vestro ⁊ sequamini deos earum ac seruiatis eis.

¶ Obiectio quēadmoduꝫ generi seth cuꝫ filiabus cayn prophana cōmixtio ante interdictuꝫ legis potuerit imputari. Ca. xxij.

g Ermanus. Merito potuisset illis ex hac presumptione vel nouitate coniugij crimen transgressionis ascribi: si data fuisset illis ista preceptio. At cuꝫ seiunctōis istius obseruātia necduꝫ aliqua fuisset cōstitutione prefixa. quemadmodum illis permixtio generis ad noxaꝫ debuit imputari que nullo fuerat interdicta mādato. Lex eniꝫ non preterita solet crimina sꝫ futura damnare.

¶ Respōsio q̄ꝫ naturali legi ab initio homies iudidicio seu pene fuerunt obnoxij. Ca. xxiij.

s Erenus. Deus hominez creans omnem naturaliter ei scientiam legis inseruit: que si fuisset ab homine scdm̄ propositū domini vt ceperat custodita. non vtiqꝫ necessarium fuisset aliam dari que per litteram postea promulgata est. Erat enim superfluum extrinsecus offerri

remediū.qđ adhuc intrīsecus tenebat̄ isertuȝ Sed quia hec vt diximus corrumpi cepit libertate vsuq₃ peccādi.velut hui⁹ exactor ꝛ executor ac vindex. ꝛ vt ipsis scripture vbis eloq̄r.adiutrix apposita est mosaice legis seuerissima diraq₃ distictio: vt vel metu pene p̄ntis nō penit⁹ bonū scie naturał extinguerēt.s₃ ꝓphete sniaȝ legē dās i aditoriū:q̄ ēt s₃ apl'z pedagogus velut puulis data fuisse describit̄:erudiens.s.eos atq₃ custodiēs.ne ab illa discipliā i qua naturalit̄ fuerāt istituti q̄dā obliuiōe discederēt. Naȝ q₃ sit homī ois scia legis ab initio creatiōis infusa. hic māifeste.ꝓbat̄ q₃ mādata leg̃ absq₃ lr̄e lectōe añ legē imo añ diluuiū oēs sāctos obſuasse cognoscim⁹. Queādmodū.n.scire potuit abel necdum lege mādāte.q₃ offerre deo de p̄mitiuis ouiū suarū.ꝛ de adipe ipsarū ad sacrificiū debuissȝ.nisi p isitam sibi legē naturalit̄ fuisset edoct⁹. Queādmodū noe qđ mūdū vel qđ imūdū eēt animal decreuisset.nūdū h̄ legali distinguēte mādato.nisi scia naturali fuisset istruct⁹. Uñ enoch didicit ambulare cū deo.nullā legis illuminatiōeȝ ab aliquo ꝯsequut⁹. Ubi sē ꝛ iafeth legerāt turpitudinē p̄ris tui nō reuelabis.vt incedētes retrorsū p̄ris vereñda velarēt. Uñ monitus abraa⁹ deuict̄ hostib⁹ nihil accipe de eoꝝ spolijs acquiescit.ne retributionē laboris sui cōsequeret̄ abstinuit.vel decias sacerdoti melchisedech q̄ mosaica lege p̄cipiūtur exsoluit. Uñ idē ipse abraā vñ loth. trāseūtib⁹ ac pegrinis hūanitat̄ iura ꝛ ablutionem pedū.necdū euāgelico choruscāte mādato supplicit̄ obtulerūt. Uñ iob tātā deuotionē fidei.tātā castimōie puritatē.tātā hūilitat̄:māsuetudinis: mie: hūanitat̄ sciaȝ ꝯsequut⁹ ē.quātā nūc ne ab illis quidē q euāgelia mēorit̄ tenēt videm⁹ ipleri. Quē sānctoꝝ legim⁹ añ legē vllū legis violasse mandatum. Quis illoꝝ nō custodiuit: Audi isrl' dn̄s deus tu⁹ dn̄s vn⁹ ē. Quis nō ipleuit illoꝝ.nō facies tibi sculptile neq₃ vllā similitudinē eoꝝ q̄ i celo sūt siue q̄ in terra vel eoꝝ q̄ sūt i aquis sub terra. Quis eoꝝ nō obſuauit.honora patrē tuū ꝛ matrē tuā.vel illa q̄ i decalogo subsequūtur.nō occides.nō adulterabis. nō facies furtū.nō falsū testioniū dices.nō cōcupisces vxorē p̄rimi tui.aliaq₃ his multo maiora. qb⁹ nō solū legis.sed ēt euāgelij p̄uenere mandata.

Ꞇ De eo q₃ iuste puniti sunt hi qui ante diluuium peccauerunt. Ca.xxiiij.

Ita ḡ itelligim⁹ab inicio deū oia creasse p fecta:nec fuisse qđ ordinatiōi ei⁹ p̄ncipali velut iprouide ꝛ iperfecte necesse esset supiduci.vel qđ ei addi post h̄ oporteret:si in illo statu ac dispositiōe qua ab ipso creata sūt vniuersa māsissēt. Et idcirco i eos q añ legē imo añ diluuiū peccauerūt .iusto iudicio deū aiaduertisse ꝓbabim⁹: qa trāsgressi naturalē legē sine vlla meruerūt excusatione pūiri. Nec i illoꝝ icidem⁹ blasphemiā calūniāq₃ q ignorātes hāc rōnē derogāt deo veteris testamēti:ac detrahētes nr̄e fidei sub sānantesq₃ dicunt. Quid ḡ placuit deo nr̄o.vt p⁹ tot ānoꝝ milia legē voluerit ꝓmulgare:tāta secula passus homīeȝ sine lege trāsire. Qđ si postea meli⁹ aliqđ adiuenit: apparet eū i p̄mordio mundi inferiora vel deteriora sapuisse.ꝛ post h̄ velut expimētis edoctū cepisse rectiora ꝓspicere.ac p̄ncipales ordiatōes suas i melius emēdare. Qđ imēse p̄scie dei penit⁹ cōuenire nō poterit:nec sine igēti blasphemia h̄ de ipsa heretica isania ꝓferet̄.dicēte ecclesiaste. Cognoui qm̄ oia q̄ fecit de⁹ ab initio ipa erūt i eternū. Sup illa nō ē qđ addat̄.ꝛ ab illi nō ē qđ auferat̄. Et idcirco iustis nō ē lex posita:iiustis aūt ꝛ nō subdit̄:ipijs ꝛ peccatoribus:scelerat̄ ꝛ ꝯtaminat̄. Illi nāq₃ habētes naturał illi⁹ atȝ isite legis sanā atq₃ integrā discipinā.nec̄q₃ lege hac extrīsecus adhibita lr̄is descripta q̄q₃ in adiutoriū illi naturali data ē idigebāt. Ex qb⁹ apertissima rōe colligit̄ nec legē istā pscriptā lr̄is ab inicio dari d̄buisse:erat ei h̄ supfluū sic̄i stāte adhuc naturali lege ꝛ integra pmanēte:nec euangelicā pfectionē tradi añ legis potuisse custodiā. Nō ei poterant audire.q te pcusserit i dextra maxilla tua p̄be illi ꝛ alterā:q ꝯtēti ñ erāt taliōis eq̄litate iiurias ꝓprias vlcisci:s₃ letales calces ac teloꝝ vulnera ꝓ alapa leuissima repēdebāt.ꝛ ꝓ minio dēte pcutiētiū aias expetebāt. S₃ nec dici poterat ill'.diligite inimicos vestros.i qb⁹ magn⁹ fructus ꝛ vtilitas dicebat̄ vt amicos suos deligerēt:declinarēt vo iimicos.ꝛ solo ab eis odio d̄sinerēt.nec oppmer̄ illos ite r fice festiarēt.

Ꞇ De diabolo qđ dicitur in euangelio quomō intelligēdū sit quia mēdax est ꝛ pater eius. Ca.xxv.

Illud vo qđ vos de diabolo mouerat. qa mēdax ē ꝛ p̄r eius:q₃ videlicȝ tā ipse q̄₃ p̄r suus mēdax ꝓnūciari videat̄ a dn̄o:sat̄ absurdū ē hoc vł leuit opinari. Ut eni paulo añ dixim⁹:sp̄s sp̄ȝ nō generat.sicut nec aiaȝ qdē p̄ōt aia ꝓcreare.licȝ cōcretionē carnis nō dubitem⁹ hūano semie coalescere:ita de vtraq₃ substantia.i.carnis ꝛ aie aplo ꝓnūciāte.ꝛ q̄ quo auctore ꝓcedat manifesti⁹ explanāte. Deinde p̄res ingt carnis nr̄e habuim⁹ eruditores ꝛ reuerebamur .nō multomagis subijciemur p̄ri spirituū ꝛ viuem⁹. Qui hac diuisione clari⁹ potuit definire.vt carnis qdē nr̄e patres hōines ꝓnūciaret.aīmaruȝ vero deū solū esse p̄reȝ constāter expmeret. Quāq₃ ꝛ i ipsa corporis hui⁹ ꝯcretiōe ministeriū tm̄mō homī sit ascribēdū: sūma vo cōditiōis deo oiȝ creatori dicēte dauid. Man⁹ tue fecerūt me ꝛ plasmauerūt me. Et btūs iob. Nōne sic lac iquit mulsisti me.ꝛ coagulasti me vt caseū ossib⁹ ꝛ neuis iseruisti me. Et dn̄s ad hieremiā. Pri⁹q₃ te formarem in vtero noui te. Ecclesiastes vero vtriusq₃ substantie naturam atq₃ originē examinatione ortus atq₃ initij ex quo vicȝ vnaq₃ ꝓcessit.ꝛ ꝯsideratiōe finis ad queȝ vnaqueq₃ cōcedit:sat̄ eui dēter ac priore colligens pit̄erq₃ de corporis huius atq₃ anime separatione disputās ita deseruit. Pri⁹q₃ ꝯuertat̄ puluis i terrā sic fuit.ꝛ sp̄s reuertat̄ ad deū q dedit eū. Quid apti⁹ potuit dicere q̄₃ vt materiā carnis quā puluerem nominauit.quia de ho-

minis femie sumit exordiū eiusq3 videt ministerio seminari. velut e terra sūptā iterū reuerti pnunciaret ad terrā: spūs vo q nō p cōmixtionē sexus vtriusq3 pcreat. sed specialit a dō solo tribuit. ad auctorē suū redire signaret. Qd etiā p illā dei isufflationē3 qua adā pmit9 animauit. euidenter exprimit. Quib9 testimonijs manifeste colligim9 p̄re3 spūu3 neie3 dici posse nisi deū solū: q eos ex nihilo cū voluerit facit subsistere: homies vero carnis nr̄e p̄res tātūmodo nomiari. Itaq3 z diabolus fm hoc qd vel spūs vel angelus bon9 creat9 ē: p̄re3 nemie3 habuit nisi deu3 cōditorē suū. Qui cū supbia fuisset elat9 z dixisset i corde suo. ascendā sup altitudinē nubiū ero similis altissimo. fact9 est mēdax. z i veritate nō stetit. s3 de pprio neqcie thesauro mēdaciū pferēs. nō solū mēdax sed et pater ipsius mēdacij fact9 ē. quo deitate3 hōi repromittēs ac dicēs. eritis sicut dij. i veritate nō stetit. sed ab initio fact9 ē homicida. vel adā mortalē faciēs. vel abel istigatōe sua p manū frīs iterimēs Sed iā disputationē nostrā duarū ferme noctiū lucubratōe pfectā diei tertij subsequēs aurora cōcludit. ac de pfūdissimo qstionū pelago nauiculā collatōis hui9 ad tutissimū silētij portū cōpēdio nostre rusticitat attraxit. In qō nos qdē pfundū qnto iterius flatus diuini spūs itroduxit. tāto diffusior pcedēs oculorū aciē semp apietur imēsitas. ac fz sniā3 salomōis. longi9 fiet a nobis magis qz erat. z alta pfūditas qs iueniet eā. Quāobrē dnz depcemur vt i nobis vel timor eius vel charitas q cadere nescit imobilis pseueret. q nos z sapiētes prudētesq3 poterit pseruare z a diaboli telis ptegere z custodire sēper illesos. His eteni custodib9 ipossibile ē quēpiaz laqueos ei9 icurrere. Int pfectos aūt z iperfectos ista distātia ē. qz i illis qdē fira z vt ita dixeri maturior charitas tenaci9 pseuerās firmius eos custodit ac facili9 facit in sāctitate durare. in illis vo velut in firmi9 collocata. ac facilius refrigescens citius facit eos peccatorū laqueis ac sepius iplicari. Quib9 auditis ita fmōib9 ei9 accēsi sum9. vt cū maiore sitis ardore ad nr̄a3 cellā fuertēmur qz ad ipsi9 veneram9.

¶ Explicit collatio secūda abbatis sereni.

¶ Incipit collatio pma abbatis Isaac de oratione. que fm libri ordinē est nona. Ca. i.

E pperua oratiōis atq3 incessabili iugitate qd in scōo istitutionu3 libro pmissu3 ē. collatōes senis h9 quē nūc i mediū pferem9. i. abbat Isaac dnō fauēte cōplebūt. Quib9 explicat. z pceptis btīssime memorie pape castor. z dsiderio vr̄o o beatissime papa leōti z sancte frater elladi satisfecisse me credo voluminis amplitudie pmit9 excusata q studētib9 nobis nō solū sermōe succicto narrāda pstrigere. s3 et pluria silētio pterire. i maiorē modu3 qz disposueram9 extēsa ē. Premissa nāq3 sup diuersis istitutis disputatiōe copiosa quā nos studio breuitatis resecare maluimus: h ad extremum beatus Isaac intulit verba.

¶ Verba abbat Isaac sup orōnis qlitate. Ca. ij.

OMnis monachi finis cordisq3 pfectio ad iugē atq3 idiruptā orationis pseuerātiā tēdit. z qntū humāe fragilitati cōcedit ad immobilē trāquillitatē mētis ac pfectā nitit puritate3. Ob quā possidēdā oē3 tā laborē corporis qz ptritionē spūs idefesse qrim9 z iugit exercem9: z ē inter alterutrū reciproca qdā insepabilisq3 coiūctio inuicē sibi mutua ratiōe cōnexa. Nā sic ad orōnis perfectionē oīm tēdit structura vtutū: ita nisi hui9 culmie hec oia fuerit colligata at3 cōpacta. nullo mō firma poterūt vel stabilia pdurare. Quēadmodū sine ill acqri vel ↄsūmari nō pōt h de qua loqmur ppetua orōnis iugisq3 trāqlitas: ita ne ille qdē vtutes q hāc prestruūt absq3 hui9 pūt assiduitate cōpleri. Et idō nec recte tractare de orōnis affectu. nec ad ei9 pncipalē finē q vniuersaz vtutū molitōe pficit. subitāea disputatōe poterim9 itrare nisi prius vniuersa que illius obtētu vel abscidēda sūt vel parāda p ordie3 dinumerata fuerit atq3 discussa: z fm euāgelice parabole disciplina3 ea q ad spiritat ac sublimissime illi9 extructionē ptinent turris supputata fuerit ac diligēter añ cōgesta. Que tñ nec pderunt pparata nec recte supponi sibimet excelsa culmia pfectionis admittēt: qz nec supposita poterūt mole tāte celsitudinis sustinere. nisi pus vt cōi vsus verbo pprius aliqd exprima3. diligēter egesto pus oi repurgio viciorū z effossis succiduis mortuisq3 ruderib9 passionū viue vt aiūt ac solide terre pectoris nr̄i. imo illi euāgelice petre i sublime scāsura supiecta fuerit simplicitatis z humilitatis firmissima fūdamēta: qb9 hec turris spūaliū vtutū molitiōib9 extruenda z imobiliter valeat stabiliri. z ad sūma celoz fastigia ↄfidētia pprie firmitat attoli. Fundamētis eteni talib9 initētez. qzuis passionū ibres largissimi pfundāt. qzuis ei psecutionū violēti torrētes instar arietis illidant. qzuis irruat z icumbat aduersariorū spūu3 seua tempestas: nō solu3 ruina nō diruet sed nec ipsa aliquatenus vexabit impulsio.

¶ Quēadmodū parat pura z sincera orō. Ca. iij.

ET idcirco vt eo feruore ac puritate q deb3 emitti possit oratio: h sūt oīmodis obseruāda. Primū solicitudo rerū carnaliū generalit abscidēda est: deide nulli9 negocij causeue non solū cura s3 ne memoria qdē penit9 admittenda: detractiōes vaniloqa. seu multiloqa. scurrilitates quoq3 similit amputāde: ire pre oib9 siue tristitie pturbatio fundit9 eruēda: ↄcupie carnalis ac philargyrie noxi9 fomes radicit9 euellēdus: z ita his ac similib9 vicijs extrusis penit9 z abscisis q hoim quoq3 pūt patere ac notari ↄspectib9. talicq3 vt dixim9 repurgij emūdatōe pmissa q simplicitat z inocētie puritate perficitur faciēda sūt pmū pfūde hūilitatis inconcussa fundamēta: q. s. turrē pulsaturā celos valeāt sustinere: deinde supponēda vtutū spūalis extructio.

ꝛ ab oī discursu atqȝ euagatiōe lubrica anim⁹ inhibend⁹. vt ita paulatī ad ɔ̄téplatione͂ dei ac spiritalis intuit⁹ īcipiat sublimari. Quicqd.n.ante oꝛonis hora͂ aīa nr̄a cōcepit: necesse est vt oꝛantib⁹ nobis ꝑ ingestione͂ recoꝛdatiōis occurrat. Quāobrē quales oꝛātes volum⁹ inueniri: tales nos ante oꝛonis tempus p̄pare ðbem⁹. Ex p̄cedēti.n.statu mens atq̄ anim⁹ in supplicatiōe formaꝛ: eorūdēq̄ actuū ꝓcūbentib⁹ nobis ad p̄cē. verboꝝ quoq̄ vel sensuum ante oculos imago ꝑludēs. aut irasci nos ꝓm p̄cedētē qualitatē faciet aut tristari: aut ɔcupias causasue p̄teritas retractare. aut risu fatuo qd̄ ēt pudet dicere cuiusq̄ scurrilis dicti vel facti titillatiōe pulsari. aut ad p̄ioꝛes faciet volitare discursus. Et idcirco qcqd oꝛātib⁹ nobis nolum⁹ vt irrepat. ante oꝛonē ð abditꝭ nostri pectoꝛis extrudere festinem⁹: vt illō ap̄li possim⁹ īplere. Sine intermissiōe oꝛate: ꝛ in oī loco leuātes puras man⁹ sine ira ꝛ disceptatiōe. Alias nāq̄ mādatū illud ꝑficere nō valebim⁹: nisi mēs nr̄a ab oī vicioꝝ purificata ɔtagio. virtutib⁹ tm̄ velut naturalibus bonis dedita iugi oīpotētis dei cōtemplatione pascatur.

¶ De mobilitate aīe ꝑlūe vł pēnule cōpate. c. iiij.

e Teni qualitas aīe nō inepte subtilissime plume seu pēne leuissime cōpatur: q̄ si humoꝛis cuiuspiā extrinsecus accidentꝭ coꝛruptiōe viciata nō fuerit vel infusa. mobilitate substantie sue tenuissimi spūs adiumēto. velut naturaliter ad sublimia celestiaq̄ sustolliꝛ. Si vō humoꝛis cuiusq̄ aspgine vel infusiōe fuerit p̄grauata. nō mō in nullos aereos volat⁹ naturali mobilitate rapiabiꝛ: s; ēt ad ima terre cōcepti humoꝛis pōdere dep̄metur. Ita mens quoq̄ nr̄a si accedentib⁹ vicijs curisq̄ mundanis aggrauata nō fuerit. noxieue libidinis humoꝛe coꝛrupta. velut naturali puritatis sue bn̄ficio subleuata. leuissimo spiritalis meditationis afflatu sublimabiꝛ ad supna: ꝛ humilia deserens atq̄ terrena ad celestia ꝛ inuisibilia trāsfereꝛ. Unde p̄pꝛie satꝭ p̄ceptꝭ dn̄icis admonemur. Uidete nequādo grauenꝛ coꝛda vestra in crapula ꝛ ebꝛietate ꝛ curis secularib⁹. Et idcirco si volum⁹ oꝛones nostras nō solū celos s; etiā ea que sup celos sunt penetrare. curem⁹ mentē ab oib⁹ terrenis vicijs expurgatā cūctisq̄ emūdatā fecib⁹ passionū ad subtilitatē p̄ducere naturalē: vt ita ad deum vel ipsa vel oꝛo eius nullo vicioꝛū pondere p̄grauata vltra celorum fastigia possit ascendere.

¶ De causis quib⁹ mens nostra aggrauaꝛ. Ca. v.

n Otādū tm̄ qbus ex causis grauari mentē dn̄s designauerit. Nō.n. adulteria: nō foꝛnicatiōes: nō homicidia: nō blasphemias nō rapinas q̄ moꝛtalia eē ꝛ dānabilia nullus ignorat: s; crapulā posuit ꝛ ebꝛietatē ꝛ curas siue sollicitudines seculares. Que inm̄ nemo hoīm mūdi huius cauet aut dānabilia iudicat. vt ēt nōnulli qd̄ pudet dicere semetipsos monachos nūcupātes hisdē ipsis distentionib⁹ velut inoxijs ꝛ vtilib⁹ īplicētur. Que tria licet ꝓm lr̄aȝ p̄petrata q̄ carnalē faciant ꝛ aggrauēt aīam atq̄ a deo separēt ac ðp̄imāt ad terrena dubitare nō possum⁹: eēt tn̄ eoꝝ facilis ðclinatio si hucusq̄ ptingeret isti⁹ p̄cepti necessitas. ꝛ maxime nobis q tā longa remotiōe ab oī actuali huius cōuersatiōe disiūgimur. ꝛ istis visibilib⁹ curis atqȝ ebꝛietatib⁹ ꝛ crapulis penit⁹ nulla occasione miscemur. Uerū est alia quoq̄ crapula nō min⁹ noxia et ebꝛietas spiritalis difficilī⁹ euitanda: cura quoqȝ ac solicitudo secularis: q̄ nos ēt post oim facultatū nostrarū ꝑfectā renūciatione͂ ꝛ vini epularūq̄ cōtinētiā cūctaꝝ. eqdē in solitudine cōstitutos frequēter inuoluūt: de qb⁹ ꝓpheta: expgiscimini iḡt qui estis ebꝛij ꝛ nō a vino. Alius quoqȝ. Obstupescite ꝛ admiramini. fluctuate ꝛ vacillate: inebꝛiamini ꝛ nō a vino: mouemini ꝛ nō ab ebꝛietate. Cuius ebꝛietatꝭ ꝛ crapule vinū cōsequēter necesse est vt ꝓm ꝓphetā furoꝛ dꝛaconum sit. Ipsumq̄ vinum de qua radice procedat aduerte. Et vinea enī sodomoꝝ vitis eorū. ꝛ sarmētū eoꝝ ex gomoꝛꝛa. Uis etiā fructū vitis istius atqȝ sarmēti germē agnoscere. Uua eorū vua fellis: botr⁹ amaritudinis in ipsis. Que omnia nisi fuerimus cunctis vicijs expurgati. ꝛ ab omniū passionū crapula sobꝛij: absqȝ vsu ꝛ ebꝛietate vini epularūqȝ delitijs ꝛ affluētia erit coꝛ nostrū ebꝛietate ꝛ crapula magis noxia p̄grauatū. Nā q2 seculares cure etiā in nos q nullis actibus mūdi isti⁹ admiscemur cadere nōnunq̄ possint. manifesta rōne monstraꝛ ꝓm regulā senioꝝ: q qcqd necessitatē vict⁹ quotidiani ꝛ ineuitabilē vsū carnis excedit. ad secularē definierūt curā ꝛ solicitudinē ptinere: vt vbi gratia: si cū possit opatio vni⁹ solidi necessitatem nostri coꝛpoꝛis expedire. ad duoꝝ vel triū solidoꝝ acq̄sitionē nosmetipsos ꝓpensioꝛe velim⁹ ope ac labore distendere: ꝛ cū duaꝝ velamē sufficiat tunicarū ad vsū. s. noctꝭ ac diei. triū vel quatuoꝛ fieri ꝓcuremus dn̄i: cūqȝ vni⁹ siue duaꝝ habitatio sufficiat cellarū. ambitione seculari atqȝ amplitudine delectati quatuoꝛ seu qnqȝ cellas. ꝛ has easdē exq̄sito oꝛnatu ꝛ capacioꝛes q̄ vsus desiderat extruam⁹: passionē libidinis mundialis in qbus possum⁹ ꝑferentes.

¶ De visione cuiusdā senis quā sup fratris inquieta operatione prospexit. Capit. vi.

q Uod nō sine instinctu demonū fieri mānifestissima nos expimēta docuerūt. Nā quidā ꝓbatissim⁹ senioꝝ cū trāsiret iuxta cellā fratris cuiusdā hac animi qua dixim⁹ egritudine laboꝛātis: vtpote q in extruendis reparādisqȝ sup̄fluis ingētus quotidianis distētionib⁹ desudaret: ꝛ emin⁹ cōspexisset eū graui malleo saxū durissimum cōterētē. vidissetqȝ ethiopē quēdā astātē illi. ꝛ vna cū eodē ictus mallei iunctis cōsertisqȝ manib⁹ illidentē. eumqȝ ad operis illi⁹ instantiā ignitis facib⁹ instigantē. diutissime substitit: vel impressionē dirissimi demonis vel fraudē tāte illusionis admirans. Cum enī nimia lassitudine fatigat⁹ frater requiescere iā iamqȝ finē operi voluisset imponere. instigatio

ne spūs illius animat⁹ iteꝝ resumere malleū. nec de sinere ab intentiōe cepti opis vrgebaꝭ: ita vt iisdē et⁹ incitamētis infatigabiliter sustētat⁹ tāti laboris non sentiret iniuriā. Tādez igiꝭ senex taz dira demonis ludificatiōe pmot⁹ ad cellā fratris diuertit. salutās ꝙ eū. qd inqt est frater istō op⁹ qō agis. At ille. Laboram⁹ ait cōtra istud durissimū saxū: vixꝙ illō potuim⁹ aliquando cōterere. Ad hec senex. Benedixisti vix potuim⁹. Non. n. solus eras cū illud cederes sed fuit ali⁹ tecū quē nō vidisti: q tibi in hoc ope nō tā adiutor ꝙ violētissim⁹ ipulsor astabat. Et idcirco morbū ambit⁹ secularis nr̄is mētib⁹ nō inesse: non vtiꝙ eoꝝ tm̄ negocioꝝ abstinētia cōprobabit. que etiā si velim⁹ expetere vel explere nō possum⁹. neqz illaꝝ reꝝ despect⁹ quas si affectauerim⁹ tā apō spiritales viros ꝙ apō seculi hoīes notabiles pria frōte reddemur: sz cū ēt illa que nr̄e suppetūt potestati ꝛ honestate quadā videnꝭ obnubi. nec apud cūctos homines ex apto rephensibiles faciūt: rigida mētis districtiōe respuim⁹. Et re vera nō min⁹ hec ꝙ parua videnꝭ ꝛ minima ꝙꝙ ab his q nr̄e pfessiōis sunt cernim⁹ indifferēter admitti. p qualitate sua aggrauant monachi mētē. ꝙ illa maiora que fm suū statū seu cōparationē seculariū sensus inebriare cōsueuerūt. nō sinētes deposita fece terrena ad deū i quo spē defixa eē debet intētio monachū respirare. cui ab illo sūmo bono vel parua sepatio. mors psens ac perniciosissim⁹ interit⁹ est credend⁹. Cūqz mēs tali fuerit trāqllitate fundata vel ab oīm carnaliuz passionū nexib⁹ absoluta. ꝛ illi vni summoꝙ bono tenacissima adheserit cordis intētio. apostolicū illud iplebit. Sine intermissiōe orate ꝛ in oī loco leuātes puras man⁹. sine ira ꝛ disceptatōe. hac. n. puritate si dici potest sēsu menti absorpto. ac de terreo situ ad spiritalē atqz angelicā similitudinē reformato: qcquid in se receperit: qcqd tractauerit: q cqd egerit purissima ac sincerissima erit oratio.

Interrogatio de eo ꝙ maioris difficultatꝭ sit custodire cogitationes bonas ꝙ parare. Ca. vij.

G Ermanus. Utinā simili modo atqz eadē facilitate qua semina spiritaliū cogitationuz plerūqz cōcipim⁹: etiā ppetuitatē earuz possidere possem⁹. Cum eniz fuerint siue p memoriā scripturarū. seu per recordationē spiritaliuz quorūdā actuū. vel certe p intuitū sacramentorum celestiū nostro corde concepte: insensibili quadā fuga dilapse a nobis quātotius euanescūt atqz depereunt. Cunqz alias quaslibet occasiones spiritaliū sensuuz mens nostra reppererit. rursus alijs casualiter irrepentib⁹. ipse quoqz que apprehēse fuerant lubrica volubilitate diffugiunt: ita vt nullā constātiam sui retinens animus. nec potestate propria scārum cogitationuz possidens firmitatez. etiā tūc cuz eas videtur vtcunqz retinere. fortuitu illas ꝛ nō de industria cōcepisse credatur. Quomodo enī ortus earuz nostro arbitrio putabiꝭ ascribend⁹. quaruz p seuerātia non consistit in nobis. Sz ne forte sub huius questionis indagine a cepto narratiōis ordine longius euagātes expositionez propositā sup orationis statu diuti⁹ retardemus. de qua principaliter sitim⁹ institui: suo hanc tēpori reseruātes. de qualitate orōnis instātissime quesum⁹ informari: presertim cū nullo tēpore nos ab ea cessare beat⁹ apostol⁹ moneat dicēs. Sine intermissiōe orate. Et ideo primū de qualitate eius desideram⁹ institui. i. qualis debeat emitti semp oratio: deinde qualiter hāc eādem ꝙcunꝙ est possidere vel exercere sine itermissiōe possimus. Non enī parua cordis intentiōe eam perfici posse ꝛ experiētia quotidiana ꝛ prosecutio tue sanctitatis ostendit: qua sinē monachi ac totius pfectionis culmē in orōnis cōsūmatōe cōsistere diffinisti.

Respōsio de diuersis orōnū qualitatib⁹. C. viij.

I Saac. Uniuersas orationū species absqz ingēti cordis atꝙ animi puritate ꝛ illuminatione sanctispirit⁹ arbitror cōprehendi nō posse. Tot enīz sunt quot in anima vna immo in cūctis animab⁹ status queunt qualitatesꝙ generari Et ideo licet sciamus nos pro hebetudine cordis nostri vniuersas orationū species nō posse pspicere tamen inquātuz mediocritas experiētie nostre asse qui preualuerit digerere eas vtcunꝙ tēptabimus. Secundū mensurā nāqz puritatis in qua mēs vnaqueꝙ proficit. ꝛ qualitatez status in quo vel ex accidentib⁹ inclinaꝭ vel per suā renouatur industriā. ipse quoqz momētis singulis reformantur: ꝛ idcirco vniformes oratōes emitti semper a nemīe posse certissimuz est. Aliter eniz quisqz supplicat cuz alacer est: aliter cū tristitia seu desperatiōis pondere pgrauatur: aliter cuz spiritalibus successibus viget: aliter cum impugnationum mole deprimitur: aliter cum veniaz peccatoruz: aliter cuz acquisitionē gratie seu cuiuslibet virtutis exposcit. vel certe extinctionem cuiuslibet vicij deprecatur: aliter cuz cōsideratione gehenne ac futuri iudicij timore compūgitur: aliter cuz spe futuroruz bonoruz desiderioqz inflammaꝭ: aliter cuz in necessitatibus ac periculis: aliter cū in securitate ac trāquillitate versaꝭ: aliter cū sacramētorū celestiū reuelationib⁹ illustraꝭ. aliter cū sterilitate virtutū ac sensuū ariditate constringitur.

De quadripartita orōnū specie. Capi. ix.

E T idcirco his super orationū qualitate digestis. licet non quātum exposcit materie magnitudo: sed ꝙtum vel tēporis admittit angustia. vel certe capere tenuitas ingenij nostri ꝛ cordis preualet hebetudo. maior nobis nunc imminet difficultas vt ipas singillatiz orationum species exponamus: quas apostolus quadripartita ratione distinxit ita dicens. Deprecor itaqz primo omniuz fieri obsecrationes: oratiōes: postulationes gratiaruz actiones. Que non inaniter ab apostolo ita fuisse diuisa minime dubitāduz est. Et primit⁹ idagādū qd obsecratōe: qd orone: qd postlatōe: qd grarū actōe signeꝭ: deide pquirenduz vtrū he species ab orāte sint pariter assumēde. i. vt omnes simul

in vnaquaqz supplicatione iungatur.an vicissiz sin gillatimqz sint offerende.vtputa nunc quidem obsecrationes:nunc vero oratiões nũc autẽ postulationes seu gratiaruz actiones oporteat promi:an certe alius quidẽ obsecrationes:ali⁹ vero orationes:alius autem postulationes:alius gratiarũ actiões deo debeat exhibere secunduz mẽsurã scilicet etatis sue in qua vnaqueqz mens per intentionis proficiat industriam.

Ⅽ De ordine specierum que super orationis qualitate ponuntur. Capitulũ.x.

Et idcirco primuz ꝓprietates ipse sunt nominum verborumqz tractãde:ac discutiẽdum quid inter orationez ⁊ obsecrationẽ ac postulationez intersit. Deinde similiter perscrutãdum vtruz singillatim sint an pariter exhibende. Tertio indagãdum.vtrum etiã ipe ordo qui ita est apostoli auctoritate dispositus aliqd ampli⁹ instruat auditorez:an simpliciter accipienda sit ista distinctio.⁊ indifferẽter putãda sit ab illo taliter fuisse digesta:quod mihi satis videtur absurdũ. Non enim credendũ est aliquid trãsitorie ac sine ratione spiritũ sanctuz p apostoluz protulisse. Et idcirco eodez quo cepimus ordine ꝓut domin⁹ donauerit singula retractemus.

Ⅽ De obsecratione. Capitu.xi.

Depprecor itaqz primo omniũ fieri obsecrationes. Obsecratio est imploratio seu petitio pro peccatis:qua vel ꝓ presentib⁹ vl' pro preteritis admissis suis vnusquisqz cõpunctus veniã deprecatur.

Ⅽ De oratione. Capitu.xij.

Orationes sunt quib⁹aliud aliquid offerimus seu vouem⁹ deo.quod grece dicitur. idest votuz. Naz vbi dicit in greco in latino legitur vota mea domio reddam. Quod secunduz ꝓprietatez verbi ita exprimi potest. Orationes meas domino reddaz. Et illđ quod legim⁹ in ecclesiaste:si voueris votuz deo ne morã feceris reddere illud.in greco similiter scribit idest si oraueris orationẽ domino.ne morã feceris reddere illã. Quod ita ab vnoquoqz nostrũ impletur. Oramus cuz renunciãtes huic mundo spondemus nos mortificatos cũctis actib⁹ ⁊ cõuersationi mũdane tota cordis intentione domino seruituros. Oramus cuz ꝓmittimus seculari onere cõtẽpto ac terrenis opibus spretis.in omni contritione cordis ac paupertate spirit⁹ nos domio cohesuros Oramus cuz pollicemur nos purissimã corporis castitatez seu imobilez patiẽtiaz exhibituros esse ꝑpetuo.vel cuz de corde nostro radices ire siue tristitie mortez operãtis vouemus funditus eruendas: que cũ desidia resoluti atqz ad antiqua vicia recurrentes minime fecerimus.erim⁹ orationum nostraruz ac votoruz rei.dicetqz de nobis. Meli⁹ est non vouere:ꝙ vouere ⁊ nõ reddere. Qđ ẜm grecũ dici potest.melius est nõ orare ꝙ orare ⁊ non reddere.

Ⅽ De postulatione. Cap.xiij.

Tertio loco ponũtur postulatiões quas ꝓ alijs quoqz duz sum⁹ in feruore spirit⁹ cõstituti solem⁹ emittere.vel ꝓ caris scilicet nostris.vel pro totius mũdi pace poscẽtes:⁊ vt ipius apostoli verbis eloquar.cũ pro omnib⁹ hominib⁹ ꝓ regib⁹ ⁊ oib⁹ q in sublimitate sũt supplicam⁹.

Ⅽ De gratiarũ actiõe. Cap.xiiij.

Quarto deinde loco gratiaruz actiões ponunt:quas mẽs vel cuz preterita dei recolit beneficia.vel cũ presentia ꝯtemplat.seu cũ in futurũ que ⁊ quãta ꝑparauerit deus his q dilligunt eum ꝓspicit.ꝑ ineffabiles excessus deo refert. Qua etiã intẽtione nõnunꝗ̃ ꝑces vberiores emitti solent:dũ illa que reposita sunt in futuro sanctoꝝ ꝑmia purissimis oculis intuẽdo.ineffabiles deo gratias cũ imenso gaudio spiritus nr̃ instigat effundere.

Ⅽ Vtrũ quatuor orõnũ species simul ⁊ omnibus an singillatĩ ⁊ vicissiz vnicuiqz sint necessarie. c.xv.

Ex quibus quatuor specieb⁹ licet nõnunꝗ̃ soleãt occasiones supplicationũ pinguium generari.naz ⁊ de obsecratiõis specie que de cõpunctiõe nascit peccatoruz. ⁊ de oratiõis statu q̃ de fiducia oblationuz ⁊ consũmatione votoruz ꝓ cõscientie ꝓfluit puritate.⁊ de postulatõe q̃ d' charitatis ardore procedit.⁊ đ gratiarũ actiõe que de beneficiorũ dei ⁊ magnitudinis ac pietatis eius cõsideratione generat:feruẽtissimas sepissime nouimus ꝑces ignitasqz ꝓdire:ita vt cõstet omnes has quas prediximus species omnib⁹ hominib⁹ vtiles ac necessarias inueniri vt in vno eodẽqz viro nũc quidem obsecrationũ:nunc autẽ orationũ:nũc postulationũ puras ac feruẽtissimas supplicatiões variat⁹ emittat affect⁹:tamẽ prima ad incipiẽtes videt peculiari⁹ ꝑtinere.q adhuc vicioꝝ suoruz aculeis ac memoria remordent:s̃a ad illos q in ꝓfectu iã spiritali appetituqz virtutũ quadã menti sublimitate cõsistũt:tertia ad eos q ꝑfectiõez votoꝝ suoꝝ opib⁹ adĩplẽtes intercedere pro alijs quoqz cõsideratõe fragilitatis eoꝝ ⁊ charitatis studio ꝓuocãtur: quarta ad illos q iã penalis ꝯscie spina de cordib⁹ euulsa.securi iã munificẽtias dñi ac miŝatiões quas vel in ꝑterito tribuit vel in pñti largit vel ꝑparat i futuro mẽte purissima retractãtes ad illã ignitã ⁊ q̃ ore hominũ cõprehẽdi nec exꝑmi põt orõnẽ feruẽtissimo corde raptant. Nõnunꝗ̃ tñ mẽs q̃ in illũ verũ puritatis ꝓficit affectũ.atqz i eo iã cepit radicari.solet hec oĩa sil' pariterqz ꝯcipiens atqz i modũ cuiusdã incomꝓhẽsibilis ac rapacissime flãme cũcta ꝑuolitãs ineffabiles ad deũ ꝑces purissimi vigoris effundere.qs ipe spũs interpellãs gemitib⁹ inenarrabilib⁹ ignorantib⁹ nobis emittit ad deũ:tãta.s.in illi⁹ hore momẽto ꝯcipiẽs ⁊ ineffabiliter i supplicatiõe ꝓfundẽs quãta nõ dicã ore ꝑcurrere s; ne ipa qdẽ mẽte valeat alio tẽpore recordari. Et inde ẽ ꝙ in qualib; mẽsura qs posit⁹ nõnunꝗ̃ puras intẽtasqz ꝑces inuenit emittere:qr ⁊ de illo pmo ⁊ humili ordine q est sup

recordatiõe futuri iudicij is qui adhuc sub terroris pena ac metu examinis ɔstitutꝰ est. ita ad horã cõpũgitur, vt nõ minore spũs alacritate de obsecrationis pignedine repleat. q̃ ille q̃ p puritatẽ cordis sui munificẽtias dei plustrans atq̃ pcurrens ineffabili gaudio leticiaq̃ȝ resoluit. Incipit eniȝ secundũ sententiã domini plus diligere. quia sibimet ampliora cognoscit indulta.

Ad quas orationuȝ species nosmetipsos tendere valeamus. Capitulũ.xvi.

Amen expetẽde sunt nobis p profectũ vite consũmationẽq̃ virtutuȝ ille potiꝰ supplicationuȝ species que vel de cõtẽplatiõe futurorũ bonoruȝ vel de charitatꝭ ardore fundunt seu certe vt humiliꝰ ꝛ secũduȝ incipientiũ mensurã loquar. pro acq̃sitione quarũq̃ virtutũ seu vicij cuiuslibet extinctiõe generãtur. Aliter eniȝ ad illa sublimiora que p̃dixim̃ꝰ supplicationũ genera pueire nullatenꝰ poterimꝰ nisi p ordinẽ postulationũ istaꝝ sensim mẽs nostra fuerit gradatimq̃ prouecta.

De quatuor supplicationum generibus a dño initiatis. Capit.xvij.

Has quatuor supplicationũ species ita etiaȝ dominꝰ exẽplo suo nobis initiare dignatꝰ est. vt in hoc quoq̃ ipleret illud qd̃ de ipso dicit. Que cepit iesus facere ꝛ docere. Nã obsecrationis genꝰ assumit cuȝ dicit. Pater si possibile est trãseat a me calix iste. vel illud quod ex psona eiꝰ cãtatur in ps. Deus deꝰ meus respice in me q̃re me d̃reliquisti: aliaq̃ his similia. Oratio ẽ cũ dicit. Ego te clarificaui sup terraȝ. opus cõsũmaui quod dedisti mihi vt facereȝ. siue illud. ꝛ pro eis sanctifico me ipsum vt sint ꝛ ipsi sanctificati in veritate. Postulatio est cum dicit. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego suȝ ꝛ ipsi sint mecuȝ vt videãt gloriaȝ meã quam dedisti mihi. vel certe cuȝ dicit. Pater ignosce eis: non eniȝ sciũt quid faciũt. Gratiarũ actio ẽ cũ dicit. Cõfiteor tibi domine pater celi ꝛ terre. q̃r abscõdisti hec a sapientibꝰ ꝛ prudentibꝰ. ꝛ reuelasti ea paruulis. ita pater q̃r sic fuit placituȝ ante te: vel certe cũ dicit. Pater gratias ago tibi quoniã audisti me: ego autẽ sciebã quia semp me audis. Que tamen quatuor supplicationũ genera licet singillatiȝ ac diuerso tẽpore secundũ illuȝ queȝ cõprehẽdimꝰ modũ idem dominꝰ noster distinxerit offerenda: tamẽ etiã sil'ea in supplicatiõe pfecta cõprehendi posse identidẽ suis ostendit exẽplis. per illã scilicȝ orationẽ quã ad fineȝ euãgelij secundũ iohãneȝ legimꝰ eum copiosissime pfudisse. Ex cuiꝰ textu q̃r longuȝ est vniuersa pcurrere. diligens inq̃sitor hec ita eẽ lectiõis ipsius serie poterit edoceri. Queȝ sensũ apostolus quoq̃ in ep̃la ad philip. has quatuor supplicationũ species aliquãtum imutato ponẽs ordine euidẽter expressit. ostẽditq̃ debere eas nõnunq̃ sil' sub ardore vnius supplicatiõis offerri. ita dicẽs. Sȝ in omni oratiõe ꝛ obsecratiõe cuȝ gratiarũ actione petitiones vestre inotescãt apud deuȝ. Per quod voluit nos in hoc specialiꝰ erudire quod ꝛ in oratione ꝛ obsecratione gratiaruȝ actio debeat cũ postulatione misceri.

De oratiõe dominica. Capit.xviij.

Ec itaq̃ supplicationũ genera sublimior adhuc status ac pcelsior subsequet. q̃ contemplatiõe dei soliꝰ ꝛ charitatꝭ ardore formatur: per quẽ mens illius dilectiõe resoluta atq̃ directa familiarissime deo velut patri proprio peculiari pietate colloqtur. Queȝ statũ debere nos diligẽter expetere formula dominice orõnis instituit dicens. Pater nr̃. quia vniuersitatꝭ deuȝ ac dominũ patreȝ esse voce ꝓpria cõfitentes. de conditiõe seruili in adoptionẽ filiorũ nos ꝓfitemur ascitos: adijciẽtes d̃inde. qui es in celis. vt cõmorationẽ vite p̃sentꝭ qua in hac degimꝰ terra. velut pegrinã atq̃ a nostro patre nos longissime separãteȝ toto horrore vitantes ad illaȝ potiꝰ regioneȝ in qua patrẽ nostrũ cõmorari fatemur sũmo d̃siderio ꝓperemꝰ: nihilq̃ admittamus eiusmodi quod idignos nos hac nostra ꝓfessione ac nobilitate tãte adoptionis efficiẽs. ꝛ hereditate paterna velut degeneres priuet. ꝛ irã nos faciat iustitie eiꝰ ac seueritatꝭ incurrere. In queȝ filiorũ ordinẽ graduq̃ ꝓfecti illa ɔtinuo q̃ ẽ in bonis filijs pietate flagrabimus ꝛ affectu: vt iã nõ pro nostris vtilitatibꝰ sed ꝓ nostri patris gloria totũ ipẽdamꝰ affectũ dicentes ei. Sanctificet nomen tuũ: nostruȝ desideriuȝ nostrũ gaudiũ gloriaȝ nostri patris eẽ testãtes: imitatores effecti illiꝰ qui dixit. Qui a semet ipso loquit gloriã propriã querit. Qui autẽ querit gloriã eius qui misit illuȝ. hic verax est: ꝛ iniustitia i eo nõ est. Deniq̃ vas electionis hoc repletꝰ affectu etiã anathema fieri optat a christo: dũmodo ei familia multiplex acquirat. ꝛ ad gloriã sui patris salꝰ totius israelitice plebis accrescat: Securus eni optat interire pro christo q̃ nouit neminẽ mori posse pro vita. Et iteruȝ. Gaudemꝰ inq̃t quãdo nos infirmi sumꝰ: vos autẽ potẽtes estis. Et q̃d mirũ si vas electionis pro christi gloria ꝛ fratrũ suoruȝ cõuersiõe gentilisq̃ priuilegio anathema fieri optat a christo: cũ micheas quoq̃ ꝓpheta vellet se mendacẽ fieri. ꝛ ab inspiratiõe sanctispiritꝰ alienũ. dũmodo plagas illas ꝛ captiuitatꝭ exitia que sua vaticinatiõe predixerat plebs iudaice natiõis euadat: vtinã inquiens nõ esseȝ vir habẽs spiritũ ꝛ mẽdaciũ potiꝰ loquerer vt pretermittamꝰ illũ legislatoris affectũ. qui cũ fratribꝰ suis ẽr pituris nõ rennuit interire dicẽs. Obsecro domine peccauit pp̃l's iste peccatũ magnuȝ: aut dimitte eis hãc noxã aut si nõ facis dele me d̃ libro tuo quẽ scripsisti. Põt ãt ɔgrue satis illd̃ qd̃ dicit. scificet nomẽ tuũ: ẽr talit accipi. Scificatio d̃i nr̃a pfectio ẽ. Itaq̃ȝ dicẽtes ei. scificet nomẽ tuũ: alijs vbꝭ hoc dicimꝰ. Tales nos facito pr̃ vt scificationẽ tuaȝ vel intelligere quãta sit vel cape mereamur: vel certe vt i nr̃a ɔuersatiõe spiritalis actꝰ appareat. Qd̃ tũc efficacit' iplet in nobis: q̃n vident hoĩes opa nr̃a bona ꝛ glorificãt patrẽ nostrũ qui in celis est.

¶ De eo q dicit adueniat regnū tuū. Ca.xix.

Ecūda petitio mentis purissime aduenire iā iamq3 regnū sui pr̄is exoptat. vel istō scilicet quo quotidie christ⁹ regnat in sanctis quod ita sit cū diaboli iperio p extinctionē fetentiū viciorū de nostris cordib⁹ pulso deus i nobis per virtutū bonā fragrātiā ceperit dominari. z deuicta fornicatiōe castitas. supato furore trāquillitas. calcata supbia humilitas. in nr̄a mente regnauerit: vel certe illud qd̄ p̄stituto tēpore omnib⁹ est pfectis ac dei filijs generaliter repromissuz. in quo eis dicet a christo. Uenite benedicti pr̄is mei: possidete paratū vobis regnū a cōstitutiōe mūdi. Intētis illō quodā modo obtutib⁹ ac defixis desiderās z expectās dicensq3 ad euz. Ueniat regnū tuuz. Nouit eniz testimonio cōscientie sue. cū apparuerit: mox eius se futuruz esse cōsortē. Hec eniz dicere vel optare criminosorū nullus audebit: qui nec videre tribunal iudicis volet quisqs sub aduētu eius nō palmā nec premia suis meritis. sed penā nouit ptin⁹ repensandā.

¶ De eo q dicit fiat voluntas tua. Cap.xx.

Ertia supplicatio filiorū est. Fiat voluntas tua sicut in celo z in terra. Nō potest eē iaz maior oratio q̄ optare vt terrēa mereant celestib⁹ coequari. Nā qd est aliud dicere. fiat volūtas tua sicut in celo z in terra. q̄ vt sint hoies sil'es angelis. z sicut volūtas dei ab illis iplet i celo. ita etiā hi q in terra sunt nō suā s3 eius vniuersi faciant voluntatē. Hoc quoq3 nemo ex affectu dicere p̄ualebit nisi is sol⁹ q deuz credit oia q̄ vident vel aduersa vel pspera pro nr̄is vtilitatib⁹ dispensare. magisq3 euz p suorū salute z cōmodis puidū atq3 solicitū q̄ nosipos eē p nobis. Uel certe alit accipiēdū. Uolūtas dei sal⁹oim est. fm illā beati pauli sniaz: q oēs hoies vult saluos fieri z ad agnitionē vitatis venire. De qua ēt voluntate Isaias ppheta ex psona dei pr̄is: z ois ingt volūtas mea fiet. Dicētes ergo ei. Fiat volūtas tua sicut in celo z in terra. hoc eum alijs oram⁹ v̄bis: vt sicut hi q in celo sunt. ita oēs q i terra cōsistūt tua pater agnitiōe saluentur.

¶ De pane supsubstātiali siue quotidiāo. C.xxi.

Einde panē nr̄m .i. supsubstātialē da nobis hodie. Qd alt⁹ euāgelista quotidianū dixit. Illud nobilitatis ac substātie ei⁹ significat qualitatē: qua .s. sup oēs substātias sit. atq3 oēs creaturas sublimitas magnificētie ei⁹ ac scificatiōis excedat: hoc vero pprietatē vsus ipi⁹ atq3 vtilitatis expssit. Nā cū dicit quotidianū: ostēdit q sine ipo nullo die spiritalē vitā cape valeam⁹. Cū dicit hodie ostēdit eū quotidie esse sumēdū z hesternā p̄bitionē ei⁹ nō sufficere nisi nobis hodie quoq3 similiter fuerit attribut⁹. oiq3 nos tpe hāc orōnez debere psundere. indigētia ei⁹ quotidiana cōmoneat: quia nō ē dies quo nō op⁹ sit nobis hui⁹ esu ac pceptiōe cor interioris nr̄i hois cōfirmare. Licet istō qd dicitur hodie z ad p̄sentē vitā possit intelligi .i. dū i hoc seculo cōmoramur. p̄sta nobis hūc panez. Nouim⁹ eni eū his q meruerint a te z in futuro eē p̄stādū: s3 rogam⁹ vt eū nobis hodie largiaris: q2 nisi eū pcipe qs i hac vita meruerit. i alia ei⁹ pticeps eē n̄ poterit.

¶ De eo q dicit dimitte nobis debita nostra. et reliqua. Capitulum.xxij.

T dimitte nobis dbita nr̄a: sicut z nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. O ineffabilis dei clemētia: que nō solū nobis orationis tradidit formā z acceptabilē sibi in nobis morū nostrorū instituit disciplinā. ac p necessitatem tradite formule qua se p̄cepit a nobis semp orari. ire parit z tristitie euellit radices: s3 etiā occasionē rogātib⁹ tribuit. eisq3 reserat viā qua clemēs ac piuz pbent erga se dei iudiciū pmulgari vel pdire. z quodam mō ptātem tribuit qua iudicis nr̄i possimus sniam tempare. ad veniaz delictoruz nostro℞ exēplo eum nostre remissiōis coartantes. duz dicimus ei. Et dimitte nobis sicut z nos dimittim⁹. Itaq3 secur⁹ huius oratiōis fiducia de suis admissis veniaz postulabit: qsqs remissus erga suos dūtaxat nō erga domini sui extiterit debitores. Solem⁹ nōnulli quod est deteri⁹ erga illa qdem que admittunt ad iniuriā dei q̄uis magno℞ sint criminū placidos nos z clementissimos exhibere: erga nostra℞ vero vel paruissimarū offensionū debita exactores imites atq3 inexorabiles inueniri. Quisqs igit in se delinquēti fratri nō ex corde dimiserit: nō indulgētiā sed cōdēnationē depcatiōe hac sibimet ipetrabit. suaq3 pfessiōe semetipm poscet diri⁹ iudicari dicēs. Remitte mihi sicut z ego remisi. Qd cū illi fm suā petitōez fuerit repēsatū. qd aliō subsequet q̄ vt exēplo suo iplacabili ira z irremissa snia puniat. Ideoq3 si elementer volum⁹ iudicari: nos quoq3 erga illos q i nos delinqūt oportz eē clementes. Tm̄ .n. remittet nobis q̄tuz nos remiserim⁹ cis q nobis quacūq3 malignitate nocuerūt. Qd formidātes nōnulli cū i eccl'ia hec orō ab vniuersa plebe pcinit. hūc locū taciti preteremittūt: ne .s. semetipos obligare poti⁹ q̄ excusar sua pfessiōe videant: nō itelligētes q̄ frustra cauillationes has iudici oim p̄tēdere moliant. q queadmodū iudicatur⁹ sit supplicib⁹ suis voluit dmōstrare. Dū .n. erga nos nō vult imitis atq3 iexorabilis inueniri: formā sui iudicij designauit vt queadmodū nos ab illo iudicari cupim⁹. ita nr̄os fratres si qd i nobis deliquerint iudicemus: q2 iudicium sine mi'icordia fiet ei qui nō fecerit misericordiam.

¶ De eo q dic̄ z ne nos iducas i tēptatōez. c.xxiij.

Einde seq̄t. Et ne nos iducas i tēptationē. De quo nō minima nascit q̄stio. Si eniz oram⁹ ne pmittamur tēptari: vn̄ erit in nobis vtus ɔstātie ɔprobāda. fm illā sniaz. Ois vir q nō est tēptat⁹ nō ē pbat⁹. Nō ergo hoc sonat. ne inducat nos i tēptationē: q̄si non pmittat nos aliqn̄ tēptari. s3 ne pmittat i tēptatōe positos supari. Temptat⁹ ē .n. iob: s3 nō ē duct⁹ i tēptatiōez. Nō .n. dedit insipiētiā dō. nec ad illā ad quaz trahebat tēptatoris volūtatē. ore ipio blasphem⁹ itrauit. Tēptat⁹ ē abra

em: tēptat⁹ ē ioseph. ſʒ neuter illoꝝ īduct⁹ ē ī tēptatī onē: qꝛ null⁹ eoꝝ ꝯſenſū p̄buit tēptatori. Deniqꝫ ſequit. Sʒ libera nos a malo. i. ne pmittas nos a diabolo tēptari ſupra id qȝ poſſum⁹. ſed fac cū temptatiōe exitū vt ſuſtinere poſſimus.

Ꝺ De eo ꝙ nō debeāt alia poſtulari ꝙ̄ hec tm̄ que oratiōis dominice modulo cōtinentur. Cap. xxiiij.

Videt ergo qualis nobis ab ipo q p illā exorādus eſt iudice oratiōis ſit modul⁹ ꝛ forma ꝓpoſita: in qua nulla diuitiaꝝ petitio: nulla memoria dignitatū: nulla potentat⁹ ac fortitudis poſtulatio: nulla corporee ſanitat̄ ſeu tēporalis vite mētio cōtinet. Nihil. n. caducū vult a ſe nihil vile nihil tpale eternitatū cōditor iplorari. Itaqꝫ magnificētie ei⁹ ac munificētie maximā irrogabit iniuriā. qſqs his ſempiternis petitiōib⁹ p̄termiſſis trāſitoriū aliqd ꝛ caducū ab eo maluerit poſtulare: offēſam poti⁹ ꝙ̄ ꝓpitiatiōem iudicis ſui vilitate oratiōnis incurret.

Ꝺ De qualitate ſublimioris oratiōis. Ca. xxv.

Hec igitur orō licet omnē videat pfectiōis plenitudinē cōtinere. vtpote que ipſi⁹ dn̄i auctoritate vel initiata ſit vel ſtatuta: prouehit tamē domeſticos ſuos ad illū pcelſiorē quem ſuperi⁹ cōmemorauim⁹ ſtatuʒ: eoſqꝫ ad illā igneam ac ppaucis cognitaʒ vel expertā imo vt ꝓpri⁹ dixerim ineffabilē orōneʒ gradu eminētiore pducit. que omnē trāſcendens humanū ſenſuʒ. nullo nō dicā ſono vocis nec lingue motu nec vlla verboꝝ ꝓnunciatione diſtinguit: ſed quaʒ mens infuſiōe celeſtis illius luminis illuſtrata. nō humanis atqꝫ anguſt̄ deſignat eloqis. ſed cōglobatis ſenſib⁹ velut de fonte quodaʒ copioſiſſimo effundit vbertiʒ. atqꝫ ineffabiliter eructat ad dominū. tāta promēs in illo breuiſſimo tēporis puncto. quāta nec eloq facile. nec mēs percurrere in ſemetipſaʒ reuerſa p̄ualeat. Queʒ ſtatum domin⁹ quoqꝫ inter illarū ſupplicationum formulas. quas vel ſol⁹ in mōte ſedēs vel tacite fudiſſe deſcribitur. ſimiliter figurauit: cuʒ in oratiōis agonia cōſtitutus etiaʒ guttas ſanguinis inimitabili intentiōis ꝓfudit exemplo.

Ꝺ De diuerſis cōpunctionū cauſis. Ca. xxvi.

Quis vo poſſit diuerſitates ꝛ cauſas ipas atqꝫ origines cōpunctionū quātalibet expientia predit⁹ ſufficiēter exponere: qbus inflammata mēs atqꝫ ſuccēſa ad oratiōes puras ac feruētiſſimas incitat. Quaꝝ pauca quātuʒ poterimus ad pn̄s p illūinatione dn̄i reminiſci exēpli grā ꝓponem⁹. Nōnūꝙ̄ eteni pſalmi cuiuſcunqꝫ vſicul⁹ occaſiōeʒ orōnis ignite decātātib⁹ nobis p̄buit: iterdū canora fraterne vocis modulatio ad intētā ſupplicationē ſtupētiū animos excitauit. Nouim⁹ quoqꝫ diſtinctionē grauitateqꝫ pſallent̄ etiā aſtātib⁹ plurimū cōtuliſſe feruoris: nec non exhortatio viri pfecti ꝛ collatio ſpiritalis frequēter ad vberrimas preces iacentiū erexit affectū. Scim⁹ ēt fratris ſeu cari cuiuſlibet interitu nō min⁹ nos ad plenā cōpūctiōne fuiſſe raptatos. Recordatio quoqꝫ tēporis ac negligētie nr̄e nōnūꝙ̄ nobis ſalutarē ſpūs inuexit ardorē. Atqꝫ in hūc modū nulli dubiū eſt occaſiones innumeras nō deeſſe qb⁹ p dei gratiā tepor ac ſōnolentia noſtrarum mentium valeat excitari.

Ꝺ De varijs cōpunctionū qualitatib⁹. Ca. xxvij.

Quemadmoduʒ vero vel qbus modis iſte ipe cōpunctiōes de intimis anime cōclauibus ꝓferant. nō minoris difficultat̄ eſt indagare. Frequēter eniʒ per ineffabile gaudiuʒ ꝛ alacritatē ſpirit⁹ ſaluberrime cōpunctiōis fruct⁹ emergit: ita vt etiā in clamores quoſdā intolerabilis gaudij imenſitate ꝓrūpat. ꝛ cellaʒ vicini iocūditas cordis ꝛ exultatiōis penetret magnitudo. Nōnūꝙ̄ vero tāto ſilētio mens intra ſecretū ꝓfunde taciturnitat̄ abſcōdit vt omnē penit⁹ ſonū vocis ſtupor ſubite illuminatiōis includat: oēſqꝫ ſenſus attonit⁹ ſpūs vel cōtineat intrīſec⁹ vel emittat. ac deſideria ſua gemitib⁹ inenarrabilib⁹ effundat ad deū. Interdū vero tāta cōpūctiōis abūdātia ac dolore ſupplet vt alias eā digerere niſi lachrymaꝝ euaporatiōe n̄ poſſit.

Ꝺ Interrogatio de eo ꝙ nō ſit in noſtra p̄tāte ꝓfuſio lachrymarum. Cap. xxviij.

German⁹. Hūc qdē cōpūctiōis affectū ex pte aliqua mea quoqꝫ exiguitas n̄ ignorat. Freqn̄t. n. recordatiōe delictoꝝ meorum oborī lachrymis. ita ſū hoc ieffabili vt pſat⁹ es gaudio. viſitāte dn̄o vegetat⁹: vt deſpare me illoꝝ veniam nō debere. leticie ipi⁹ magnitudo dictaret. Quo ſtatu nihil reor eē ſublimi⁹: ſi repatio ei⁹ nr̄o ſubiaceret arbitrio. Nā nn̄ūꝙ̄ cupiēs ad ſimilē me lachrymaꝝ cōpūctiōeʒ tot̄ virib⁹ excitare oēſqꝫ errores meos atqꝫ peccata an̄ oculos ſtatuēs vbertatē illā fletuum reuocare nō poſſū: ꝛ ita oculi mei i modū cuiuſdā duriſſime ſilicis pdurāt. vt nulla ꝓrſ⁹ ex eis hūoris gutta diſtillet: ꝛ idō quātū mihi i illa lachrymarū ꝓfuſiōe ꝯgaudeo. tm̄ doleo ꝙ illā cuʒ voluero recuparе nō valeā.

Ꝺ Reſpōſio de diuerſitate cōpūctionū que p lachrymas digeruntur. Ca. xxix.

Isaac. Nō oīs lachrymaꝝ ꝓfuſio vno affectu vel vtute depromit. Alit. n. ille emanat flet⁹ q peccatoꝝ ſpina cor nr̄m cōpungēte ꝓfert. de quo dr̄. Laboraui i gemitu meo lauabo p ſingulas noctes lectū meū. lachrymis meis ſtratū meū rigabo. Et iteꝝ. Deduc q̄ſi torrentē lachrymas p diem ꝛ p noctē ꝛ nō des requieʒ tibi: neqꝫ taceat pupilla oculi tui. Aliter qui de cōtēplatōe eternoꝝ bonoꝝ. ꝛ deſiderio illius future claritat̄ exoritur. ꝓ qua etiā vberiores lachrymaꝝ fontes ꝺ itolerātia gaudij ꝛ alacritat̄ imenſitate ꝓrūpūt. dū ſitit aīa nr̄a ad deū fontē viuū dicēs. Qn̄ veniā ꝛ apparebo an̄ cōſpectū dī. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte: cū eiulatu quotidie ꝛ lamētatōe ꝓclamās. heū mihi qm̄ icolat⁹ me⁹ ꝓlōgat⁹ ē: ꝛ mlt̄ū icola fuit aīa mea. Alit̄ ꝓfluūt lachryme q̄ abſqꝫ vlla qdē taliū criminū cōſcia. ſʒ tn̄ ꝺ metu gehēne ꝛ horribilis illi⁹ iudicij recordatiōe ꝓcedūt. cui⁹ terrore

propheta perculsus orat ad deuz. nō intres īquiēs ī iudicio cū seruo tuo: q2 nō iustificabit ī ɔspectu tuo omīs viuens. Est etiam aliud lachrymarum genus: quod non pro sua consciētia sed pro aliena duricia peccatisq; generatur. quo samuel saulem. quo illam quoq; hierusalez vel in preteritis hieremias vel in euangelio dominus fleuisse describitur ita dicens. Quis dabit capiti meo aquam. ⁊ oculis meis fontem lachrymarum. ⁊ plorabo in die ⁊ in nocte īterfectos filie populi mei. Uel certe quales ille sunt lachryme de quibus in psalmo centesimoprimo canitur. Quia cinerem sicut panez manducaui. ⁊ po. me. cū flectu miscebā. Quas certuz ē nō illo affectu ꝓmi quo in sexto psalmo ex ꝑsona penitentis emergūt: sed ꝓ anxietatib⁹ vite hui⁹ atz angustijs ⁊ erūnis. quibus iusti in hoc mūdo positi deprimuntur. Nō etiā psalmi ipsius nō soluz textus sed etiā titulus euident ostēdit. qui ex ꝑsona pauperis illius de quo ī euangelio dicit. Beatus paupes spū. qm̄ ipsorū est regnuz celorū: ita describ. Oratio pauperis cū anxiatus fuerit ⁊ corā deo effuderit precē suam. Ab his ergo lachrymis multuz distāt ille q̄ obdurato corde de siccis oculis exprimūt: quas scilicet nō penitus infructuosas esse credamus. Bono eni z ꝓposito earuz attēptatur emissio. ab his presertiz qui necdum vel ad scientiam peruenere perfectam. vel pristinorum seu presentium viciozuz potuerunt ad purum labe mundari.

ℭ De eo ꝙ elicī nō debeant lachryme quando nō spontanee proferuntur. Ca. xxx.

Ab his tamē qui in affectuz iaz trāsiere virtutum nequaq̄ debet hoc modo extorqueri profusio lachrymaruz. nec exterioris hominis magnopere affectandi sunt fletus: qui etiam si fuerint vtcunq; producti. nunq̄ pertingere ad illam spontanearum lachrymaruz poterunt vbertatem. Magis eniz supplicantis animuz suis conatibus distrahentes humiliabūt atq; ad ima demergent ⁊ ab illā celesti sublimitate deponent. in qua attonita mens orantis indeclinabiliter debet esse defixa. eamq; compellent precum suarum intentiōe laxata erga steriles ⁊ coacticias lachrymarum guttulas egrotare.

ℭ Sētētia abbatꝭ antōij sup orōnis statu. ca. xxxi.

Et vt oratōis vere pcipiatis affectū. nō meā vobis sz beati antonij sniaz ꝓferā. Quem ita nōnūq̄ in orōne nouim⁹ ꝑstitisse. vt eodē ī excessu mētis frequēter orāte. cū solis ort⁹ cepisset īfundi: audirem⁹ eū ī feruore spūs ꝓclamārem. Quid me īpedis sol. q ad hoc iā oriris. vt me ab h⁹ veri luminis abstrahas claritate. Cui⁹ etiā hec quoq; ē sup orōnis fine celestis ⁊ plusq̄ hūana sētentia. Nō ē inqt pfecta orō in qua se mōach⁹ vel hoc ipm qd orat intelligit. Et vt nos quoq; sz mēsurā tenuitatis nr̄e huic admirāde sētētie supadijcere aliquid audeamus: orationis que exauditur a dn̄o inq̄tuz experti sumus indicia proferemus.

ℭ De exauditionisꝭ indicio. Ca. xxxij.

Cvz orātes nos nulla iterpellauerit hesitatio. ⁊ fiduciā petiōis nr̄e quadā desꝑatione deiecerit. sz obtinuisse nos hora ipsa orōnis effusiōe qd poscim⁹ sēcerim⁹. nō ambigam⁹ pces nostras ad deū efficacit penetrasse. Tm̄. n. qs exaudiri atz obtinere merebit. quātū vel īspici se a deo vel deū crediderit posse ꝑstare. Irretractabilis nanq; ē dn̄i nostri illa sentētia. quecūq; orantes petitis. credite quia accipietis ⁊ venient vobis.

ℭ Obiectio ꝙ predicte exauditionisꝭ fiducia tantum sanctis conueniat. Ca. xxxiij.

Germanus. Hanc exauditiōis fiduciaz nimiruz de cōsciencie puritate credim⁹ emanare. Ceterū nos quoꝝ cor adhuc peccatorū spina cōpūgit. queādmodū eaz habere possumus nullis patrocinantibus meritis quibus exaudiēdas orōnes nostras fiducialiter presumamus.

ℭ Responsio de diuersis exaud. tionuz causis. Capitulum. xxxiiij

Isaac. Diuersas exauditionuz causas ēē ſm animaruz diuersuz ac variū statū euāgelica siue prophetica testant eloqa. Habes eni in duorū cōfesione fructū exauditiōis dn̄ica voce signatuz. ſm illud. Si duo ex vobis cōsenserint sup terraz: de omni re quācūq; petierit fiet illis a patre meo q in celis ē. Habes aliaz ī fidei plenitudine q̄ grano synapis cōpatur. Si. n. iquit habuerit fidē sic granū synapis. dicet mōti huic. trāsi hic ⁊ trāsibit: ⁊ nihil īpossibile erit vobis. Habes ī assiduitate orationū quā ꝓpter indefessā petitionū perseuerātiaz. īportunitatez sermo dominic⁹ nominauit. Amē eni dico vobis. q2 si nō propt amicitiaz. vel propter īportunitatē eius surget ⁊ dabit ei quātū opus habuerit. Habes in elemosynaruz fructu. Include inqt elemosinā ī corde paupis. ⁊ ipsa orabit ꝓ te in tēpore tribulatiōis. Habes in emēdatione vite ⁊ operib⁹ misericordie: ſm illud. Dissolue colligatiōes īpietatis: solue fasciculos deprimētes. Et post pauca qbus īfructuosa ieiunij sterilitas castigat. Tūc iqt īuocabis ⁊ dn̄s exaudiet te ⁊ clamabis ⁊ dicet. Ecce adsuz. Nōnūq̄ sane exaudiri ēt tribulationū nimietas facit: ſm illud. Ad dn̄m cum tribularer clamaui ⁊ exaudiuit me. Et iteruz. Ne affligeritis aduenam: qui si clamauerit exaudiā eū quia misericors sum. Uidetis ergo quot modis obtineatur exauditionis gratia: vt nullus ad impetrāda ea que salutaria sunt ⁊ eterna conscientie sue desperatione frangatur. Ut enim miseriaruz nostraruz cōtemplatione concedamus nos omnib⁹ illis quas supra memorauimus penitus destitutos esse vtutib⁹. ⁊ nec illaz nos habere laudabilē duorū cōfesionē. nec illā fidē grano synapis compataz. nec illa opera pietatꝭ q̄ ꝓpheta describit. nū vel īportūitatē q̄ oī volēti suppeditat hr̄e ñ possum⁹: p quā ēt solā si nō ꝓ amicitiaꝝ merito atq; virtutum interpellatōis assiduitate datuꝝ se dn̄s qcqd orat⁹ fuerit

repromittit. Et idcirco absq3 hesitatiõis isidelitate precibus insistendum est: obtenturosq3 nos earum iugitate cũcta q̃ ᵽ3 deũ poposcerim⁹ minie dubitãdũ. Hortat.n.nos dñs volẽs ea q̃ sũt eterna celestiaqꝫ pstare. vt eũ iportunitate nr̃a qdammõ coartem⁹: q iportunos nos nõ mõ nõ despicit nec refutat: s3 etiã iuitat ⁊ laudat eisqꝫ pstiturũ se qcqd pseuerãter sperauerit benignissime pollicet dicẽs. Petite ⁊ accipietis q̃rite ⁊ iuenietis: pulsate ⁊ aperiet vobis. Omis.n.q petit accipit. ⁊ q̃rit iuenit. ⁊ pulsãti aperiet. Et iterũ. Oia quecũqꝫ petierit i orone credẽtes accipietis: ⁊ nihil ipossibile erit vobis. Et idcirco si cũcte nos exauditionũ quas pdixim⁹ cãe omnio deficiũt. saltẽ animet iportunitatis instãtia: que absqꝫ vlla vel meriti vel laboris difficultate in cuiuscũqꝫ volẽtis sita ẽ potestate. Pro certo aũt ñ exaudiẽdũ se supplicãs qsqꝫ nõ dubitet cũ se dubitauerit exaudiri. Hic dilucide manifestat ꝙ isatigabiliter deũ debeam⁹ orare ⁊ nõ deficere. Qd aũt isatigabiliter dño supplicãdũ sit. ẽt illo bti danielis docemur exẽplo: ꝙ nõ exaudit⁹ a prima die qua cepit orare. post primã ⁊ vicesimã diẽ cõseqtur sue petitionis effectũ. Unde nõ debem⁹ nos quoqꝫ a cepta orationũ nostrarũ itentione cessare. si nos exaudiri tardius senserim⁹. ne forte aut exauditionis grã dispẽsatõe dñi vtiliter differat: aut angelus diuinũ ad nos beneficiũ delaturus a facie omnipotẽtis egressus resistẽte diabolo remoret: quẽ certũ ẽ trãsmissu3 muneris desideriũ igerere nõ posse. si nos a pposite petitiõis itẽtiõe cessasse reppererit. Qd ẽt supradicto pphete pculdubio accidere potuisset. nisi virtute icõpabili i pmũ atqꝫ vicesimũ diẽ orationũ suarũ pseuerãtiã ptelasset. Ab huius igit fidei cõfidẽtia nulla penit⁹ despatiõe frãgamur. cũ orationẽ nostrã nos obtinuisse mime sẽserim⁹: nec hesitem⁹ sup dñi spõsiõe dicẽtis. Oia quecũq3 petieritis i orone credẽtes accipietis. Rectratare naqꝫ nos ꝯuenit illã beati iobis euãgeliste sẽtẽtiã: qua ambiguitas h⁹ q̃stiõis euidẽter absoluit. Hec ẽ inqt fiducia quã habem⁹ ad deũ: q2 qcqd petierim⁹ ᵽm volũtatẽ ei⁹ audit nos. Ergo sup his tñ plenã nos ⁊ idubitabile3 iussit exauditõis habere fiduciã: q̃ ñ nr̃is cõmodis nec solacijs tẽporalib⁹. s3 dñi ꝯgruũt volũtati. Qd ẽt in orone dñica admiscere pcipimur dicẽtes. Fiat volũtas tua. s. ñ nr̃a. Si.n. ⁊ illud apl'i recordemur. qm̃ qd orem⁹ ᵽ3 qd oporter nescim⁹: itelligim⁹ nos nõnũqꝫ saluti nr̃e cõtraria postulare. ⁊ cõmodissime nobis ab eo q vtilitates nr̃as recti⁹ ꝙ̃ nos ac veraci⁹ iuet. ea q̃ poscim⁹ denegari. Qd illi quoq3 magistro gẽtiũ accidisse nõ dubiũ ẽ. cũ oraret auferri a se angelũ sathane q vtiliter ad colaphizãdũ eu3 apposit⁹ fuerat dñi volũtate. dicẽs. Propt qd ter dominũ rogaui vt discederet a me: ⁊ dixit mihi. Sufficit tibi grã mea. Nã virt⁹ i ifirmitate pficit. Quẽ sesũ ẽt dñs orãs ex psona hois assũpti: vt formã quoq3 orãdi nobis queãdmodũ ⁊ cetera suo pberet exẽplo. ita cũ oraret explsit. Pr̃ si possibile ẽ trãseat a me calix iste: verũtñ ñ sicut ego volo s3 sicut tu: cũ vtiq3 ei⁹ a pris volũtate nõ discreparet volũtas. Uenerat ei saluare qd pierat. ⁊ dare aia3 suã redẽptionẽ p mult: de q̃ ipse dicit. Nemo tollit aia3 mea3 a me: s3 ego pono eã a meipo. Potestatẽ habeo ponẽdi eã: ⁊ potestatẽ habeo iterũ sumẽdi eã. Ex cui⁹ psona sup vnitate volũtat sue quã cũ pre iugit possidebat: p beatũ quoqꝫ dauid i psalmo tricesimo ita cãtat. Ut facerẽ volũtatẽ tuã de⁹ meus volui. Na3 ⁊ sic de pre legim⁹. Sic.n. de⁹ dilexit mũdũ vt vnigenitũ filiũ suũ daret: ⁊ de filio nihilominus iuenim⁹. q dedit semetipsũ p peccat nr̃is. Et queadmodũ de illo refert. q ẽt pprio filio suo nõ pepcit s3 p nobis oib⁹ tradidit eũ: ita de isto narrat. oblat⁹ ẽ q2 ipe voluit. Et ita pris ⁊ filij voluntas vna p oia designat: vt ẽt i ipso resurrectõis dñice sacro opatio nõ dissona fuisse doceat. Nã sic resurrectionẽ corporis eius patrẽ opatũ btũs apls predicat dicẽs Et deũ pre3 q suscitauit eũ a mortuis: ita filius suscitaturũ se tẽplũ sui corporis prestat Soluite iquiẽs tẽplũ hoc: ⁊ ego in trib⁹ dieb⁹ suscitabo illud. Et idcirco his q̃ pdixim⁹ exẽplis dñicis eruditi. cũctas obsecratões nr̃as simili nos quoqꝫ debem⁹ orone concludere. ⁊ hãc vocẽ cũctis petitõib⁹ nr̃is sẽper adiũgere. Uerũtamẽ ñ sic ego volo s3 sicut tu. Sat vo cõstat illũ trine curuatõis numerũ q solet i ꝯgregatõe fratrũ ad cõcludẽdã synaxi celebrari: eũ q intẽto animo ñ supplicat obseruare nõ posse.

De oratiõe intra cubiculu3 ⁊ clauso ostio deserenda. Ca.xxxv.

[a]Nte oia sane illud euãgelicũ pceptũ diligẽti⁹ obseruãdũ ẽ. vt itrãtes icubiculũ nr̃3 clauso ostio nostro orem⁹ patrẽ nostrũ. qd a nobis ita iplebitur. Intra nostrũ cubicul3 supplicam⁹ cũ ab omniu3 cogitationũ siue solicitudinũ strepitu cor nostrũ penit⁹ amouẽtes: secreto qdammõ ac familiarit pces nr̃as dño referam⁹. Clauso oramus ostio. cũ strict labijs oiqꝫ silẽtio supplicam⁹: nõ vocũ s3 cordiũ scrutatori. In abscõdito oram⁹ qñ corde tñ ⁊ itẽta mẽte petitões nr̃as soli pãdimus deo: ita vt ne ipe qdẽ aduerse valeãt ptãtes gen⁹ nr̃e petitõis agnoscere. Propt qd cũ summo ẽ orãdũ silentio: nõ solũ ne fr̃es astãtes nostris susurrijs vel clamorib⁹ auocem⁹. ⁊ orãtiũ sẽsus obstrepam⁹: sed vt ipos quoqꝫ inimicos nostros q orãtibus nobis maxime insidiant lateat nostre petitionis intẽtio. Ita eni3 preceptum illud implebim⁹. ab ea que dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui.

De vtilitate breuis ⁊ tacite oronis. Ca.xxxvi.

[o]B qd frequẽter quidẽ sc3 breuiter est orãdu3: ne imorãtibus nobis locum vel temp⁹ iserere aliquid nostro cordi insidiator possit inimicus. Istud nanqꝫ est sacrificiu3 verum: quia sacrificium deo spiritus contritus: hec salutaris oblatio: ista sunt pura libamina: istud sacrificiu3 iustitie: istud sacrificium laudis: he sunt vere ac pingues hostie: ista sunt holocaustomata medul

lata: que cõtritis ⁊ hũiliatis cordib⁹ offerũt: quez hac q̃ dixim⁹ disciplina ⁊ itentõe spũs exhibẽtes. ef ficaci poterim⁹ vtute cãtare. Dirigat orõ mea sicͭ i cẽsũ i ɔspectu tuo. Eleuatio mãuũ meaꝝ sacrificiũ vespertinũ. Qd̃ ẽt nos oportũa cõmonet deuotiõe p soluere hore ipsi⁹ ac noctꝭ aduẽt⁹: de quo qdẽ lȝ ꝑ te nuitatꝭ nr̃e mẽsura mlta ꝓlata videaẗ. diuq̧ sit ꝓtra cta collatõ. ꝑ sublimitate tñ ac difficultate mãe pau cis admodũ credim⁹ disputatũ. His sci Isaac ꝟmo nib⁹ stupesci poti⁹ q̃ repleti. vespꝛia synari celebra ta sopore paululũ mẽbra laxauim⁹: ꝑmoq̧ diluculo sub placito pleioꝛ tractat⁹ iteꝝ r̃uersi. ad nr̃a discef sim⁹: tã ꝺ pceptoꝝ acqsitõe q̃ ꝺ ꝓmissoꝛũ sacietate gaudẽtes. Excellẽtiã siqdẽ oꝛonis nob tm̃mõ ꝑmõ stratã oꝛdinẽ vo atq̧ vtutẽ q̃ ẽt ꝑpetuitas eius vel acquirenda est vel tenenda. necdũ nos integre per cepisse illius disputationibus senseramus.

¶ Explicit collatio pꝛĩa abbatis Isaac de oꝛone.

¶ Incipit collatio scd̃a abbatꝭ Isaac ꝺ oꝛone. que in oꝛdine libꝛi est decima. Ca. i.

I Nter h̄ anachoꝛetaruȝ istituta su blimia. q̃ vtcũq̧ donãte ꝺo lȝ ipi to digesta sũt stilo. qddã nos iter serere atȝ ɔtexer̃. qd̃ velut plcͪbꝛo coꝛpi neuũ q̃ndã videat appõere narratõis ipsi⁹ oꝛdo cõpellit: q̃q̃ nõ dubitem⁹ ex h̄ ipo nõ minimã istructionẽ sup oĩpotẽtis dei q̃ i genesi legiẗ imagie qbusq̧ simplicioꝛib⁹ ɔferẽdã. pferri cũ tãti dogmatꝭ cã vertatur. vt erroꝛ seu ignoꝛatio eius sine ingenti blasphemia. ⁊ catholice fidei detrimẽto eẽ ñ possit.

¶ De consuetudine que super significatiõe pasce intra egypti prouinciam retentatur. Ca. ij.

I Ntra egypti regionẽ mos iste antiq̃ tradi tiõe ꝟuaẗ. vt pacto epiphanioꝛũ die: quẽ ꝓ uicie illi⁹ sacerdotes vel dñici baptismi. vl̄ ꝟȝ carnẽ natiuitatꝭ eẽ desiniũt. ⁊ idcirco vtriusq̧ sa cri solẽnitatẽ nõ bifarie vt i occiduis ꝓuicijs. sȝ sub vna diei hui⁹ festiuitate ɔcelebrãt. eplẽ põtificis ale xãdrini p vniuersas dirigãẗ egypti ecclĩas: qb⁹ ⁊ ini tiũ q̃dragesime ⁊ dies pasce ñ solũ p ciuitates oẽs sȝ ẽt p vniuersa mõasteria designẽẗ. Scd̃m hũc igiẗ morẽ p⁹ dies admodũ paucos q̃ supioꝛ cũ abbate Isaac fuerat agitata collatio theophili p̄dicti vrbꝭ epi solẽnes eplẽ cõmearũt: qb⁹ cũ denũciatiõe pa schali ɔ̃ ineptã quoq̧ ãtropomoꝛphitarũ heresiȝ lõ gã disputatõe diseruit. eãq̧ copioso ꝟmõe ꝺstruxit. Qd̃ tãta ẽ amaritudie ab vniuerso ꝑpemodũ gene re mõachoꝝ q p totã ꝓuiciã egypti moꝛabãẗ ꝑ sim plicitatꝭ erroꝛe susceptũ. vt ecõtrario mẽoꝛatũ põti ficẽ velut heresi grauissima ꝺꝑuatũ. ꝓs maxia se nioꝝ ab vniuerso fraternitatꝭ coꝛpoꝛe ꝺcerneret de testãdũ: qd̃. s. ĩpugnare scripture sãcte sniaȝ videreẗ negãs oĩpotẽtẽ deũ hũane figure cõpositiõe foꝛma tũ: cũ ad ei⁹ imaginẽ creatũ adã scriptura mãifestis sime testareẗ. Deniq̧ ⁊ ab his q erãt i heremo scy thi cõmoꝛãtes. q̧ pfectiõe ac sciã oĩb⁹ q erãt i egy pti mõasterijs ꝑminebãt: ita ẽ h̄ eplã refutata. vt p ter abbatẽ paphnutiũ nr̃e cõgregatiõis p̄sbyteruȝ nullus eã ceteroꝝ p̄sbyteroꝝ q i eadẽ heremo alijs tribus ecclesijs p̄sidebant. nec legi quidẽ ac recitari in suis conuentibus proꝛsus admitterent.

¶ De abbate serapione ⁊ antropomoꝛphitarum heresi quã simplicitatis erroꝛe contraxit. Ca. iii.

I Nter hos ĝ q h̄ detinebãẗ erroꝛe fuit anti qssime distrĩctiõis atȝ i actuali disciplina ꝑ oĩa ɔsũmat⁹ noĩe serapiõ: cui⁹ ĩpitia sup p dicti dogmatꝭ opiniõe tm̃ ꝑiudicabat cũctꝭ verã te nẽtib⁹ fidẽ. q̃tũ ipse vel vite merito vel antiqtate tẽ poꝛꝭ oẽs fere mõachos ãteibat. Cũq̧ hic sci p̄sby teri paphnutij multꝭ adhoꝛtatõib⁹ ad tramitẽ recte fidei ñ posset adduci eo q̧ nouella ei h̄ ꝑsuasio nec ab ãteriorib⁹ aliqñ ɔpta vel tradita videreẗ: accidit vt qdã diacon⁹ sũme scie vir noĩe photin⁹ ꝺsiderio vidẽdi frẽs q i heremo eadẽ cõmanebãt ꝺ capado cie ptib⁹ adueniret. Quẽ btũs paphnuti⁹ sũma gra tulatiõe suscipiẽs. ad ɔfirmationẽ fidei q̃ fuerat p dicti põtificꝭ lr̃is cõphẽsa ꝓducẽs i mediũ: corã cũ ctõ frib⁹ scisciẗaẗ. queadmodũ i llõ qd̃ i genesi dr̃ facia m⁹ hoiẽȝ ad imaginẽ ⁊ siĩitudinẽ nr̃aȝ. catholice to ti⁹ oꝛiẽtꝭ iterpꝛtareẗ ecclĩe. Cũq̧ ille ñ ꝟȝ hũilẽ lr̃e so nũ sȝ spiritalr̃ imaginẽ di ac siĩitudinẽ tradi ab vni uersis ecclesiaꝝ pncipib⁹ explanaret. idq̧ copioso ꝟmone ac plimis scripturarũ testimõijs approba ret. nec posse i illã imẽsaȝ ⁊ icõphẽsibilẽ atq̧ iuisibi lẽ maiestatẽ aliqd hmõi cadeꝛ qd̃ hũana cõpositiõe valeat ac siĩitudie circũscribi: qppe q̃ icoꝛpoꝛea ⁊ i cõposita simplexq̧ nã sit. q̧q̧ sicͭ ocul⁹ ɔphẽdi ita mẽ te ñ valeat estiari: tãdẽ senex multꝭ ac validissimis doctissimi viri assertõib⁹ mot⁹. ad fidẽ catholicam tra ditionis attract⁹ est. Cũq̧ sup hoc ei⁹ assensu. ifini ta vel abbatẽ paphnutiũ vel nos oẽs leticia reple uisset: q̧ scȝ virũ tãte ãtiqtatꝭ tãtisq̧ vtutib⁹ ɔsũma tũ. impitia sola ⁊ simplicitate rusticitatꝭ errãtẽ. neq̃ q̃ vsq̧ ad finẽ deuiare dñs a tramite recte fidei per misisset. ⁊ p gratiarũ actiõe surgẽtes p̄ces dño pari ter fũderem⁹: ita ẽ i oꝛatiõe senex mẽte ɔfusus. eo q̧ illaȝ antropomoꝛphon imaginẽ deitatis quã ꝓpo nere sibi in oꝛone ɔsueuerat aboleri de suo coꝛde sẽ tiret. vt in amarissimos fletus crebꝛosq̧ singultus repẽte ꝓrũpẽs i terrãq̧ ꝓstratus cũ eiulatu vali dissimo ꝓclamaret. Heu me miserũ tulerunt a me deũ meuȝ ⁊ quẽ nũc teneã nõ habeo: vel quẽ adorẽ aut iterpellẽ iã nescio. Sup qua re valde ꝑmoti nec nõ etiã p̄terite collatiõis vtute adhuc in nr̃is coꝛdi bus insidẽte: ad abbatẽ isaac rediuimus quẽ comi nus intuentes his ꝟmonib⁹ adoꝛsi sumus.

¶ De reditu nostro ad abbatẽ isaac ⁊ inq̃sitiõe er roꝛis quẽ senex predictus incurrit. Ca. iiij.

L Icet nos etiam citra eius rei que nuper oboꝛta ẽ nouitatẽ. preterite collationis q̃ sup oꝛationis statu digesta est. desideriuȝ recurrere ad tuam beatitudinẽ postpositis omni

bus iuitaret: adiecit tñ aliqd huic cupiditati ēt abbatis serapiōis tā grauis error neqssimorꝝ vt arbitramur demonū calliditate ɔcept⁹. Nō eī parua de speratiōe deijcimur: cōsiderātes eū labores tantos quos p qnquagita ānos i hac herēo laudabilit exegit. ignorātie hui⁹ vicio nō solū penit⁹ pdidisse. sꝫ ēt ppetue morti icurrisse discrimē. Vñ ergo vel cur ei hic tā grauis error irrepserit. pmū ōsideram⁹ agnoscere: deinde ꝗsum⁹ edoceri queadmodū ad illā orōnis q̄litatē de qua pdē nō solū copiose sed ēt magnifice disputasti puenire possim⁹. In hoc eni pfecit in nobis admirabil' illa collatio vt stuporē mīmō mētis incuteret. nō queadmoduꝫ eāꝫ pficere vel apprehendere valeremus ostenderet.

Responsio de origine hereseos superius cōprehense. Ca. v.

Isaac. Nō ē mirādū hoīe simplicissimuꝫ. ꝛ de substātia ac natura diuinitatꝭ nūꝗ penit⁹ eruditū. rusticitatꝭ vicio ꝛ ɔsuetudīe erroris antiq vsq nunc detineri vel decipi potuisse. ꝛ vt veri⁹ dicā in errore pristio pdurare: q nō recēti sicut putatꝭ demonū illusiōe. sed ignorātia pstine gētilitatꝭ infert. dū ſm cōsuetudinē erroris illi⁹ quo demones hoīꝫ figura cōpositos excolebāt nūc quoq illā incōprehēsibilē atq ineffabilē veri numinis maiestatē sub circūscriptione alicui⁹ imaginatiōis existimēt adorādā. nihil se tenere vel habere credētes. si ppositā nō habuerit imaginē quādā quā i supplicatione positi iugit iterpellet. eāq circūferāt mente ac pre oculis teneāt semp affixā. Sup quorꝝ hoc errore cōpetet dirigit illa sētētia. Et mutauerūt gloriā incorruptibilis dei i similitudinē imaginis hoīs corruptibilis. Hieremias quoqꝫ Popul⁹ igt me⁹ mutauit gl'iaꝫ suā in idolū. Qui error licꝫ origine hac quā dixim⁹ quorūdā sēsib⁹ sit inolit⁹: nihilominus tñ i illorꝝ quoqꝫ animis q nūꝗ gētili supstitiōe polluti sunt. sub colore testimōij hui⁹ quo dicit Faciam⁹ hoīeꝫ ad imaginē ꝛ similitudinē nr̄am. iperitia seu rusticitate faciēte cōtract⁹ est: ita vt etiā heresis que dicit antropomorphitarū sub occasiōe detestāde huius iterpretatiōis emerserit. q̄ imēsaꝫ illaꝫ ac simplicē diuinitatis substātiā liniamētis nostris ꝛ humana figuratiōe cōpositā ptinaci puersitate cōtēdit: quā tñ si quis fuerit catholicis dogmatib⁹ istitutus vt gētilē blasphemiā detestabit: ꝛ ita ad illaꝫ orōnis purissimā pueniet qualitatē. q̄ nō solū nullā diuinitatꝭ effigiē nec liniamēta corporea qd dictu quoqꝫ nefas ē in sua supplicatōe miscebit. sed nec vllaꝫ qdē in se memoriā dicti cuiusquā vel facti speciē seu formā cuiuslibet characteris admittet.

Quibus ex causis vnicuiqꝫ nostrū aut humilis christus iesus aut glorificatus appareat. Ca. ij.

Cōm mēsurā nāqꝫ puritatꝭ sue sic̄ supiore collatiōe pfatus sū vnaqueqꝫ mēs i orōne sua vel erigit vel format: tātū scꝫ a terrenarū ac materialiū rerū cōtēplatiōe discedēs quātuꝫ eā stat⁹ sue puexerit puritatꝭ. feceritqꝫ iesū vel humilē adhuc ꝛ carneū. vel glorificatū ꝛ i maiestatis sue gloria veniētē iternis obtutib⁹ aīe puideri. Nō eni poterūt iesū ītueri veniētē i regno suo. q adhuc sub illa quodāmō iudaica isirmitate detēti. nō queūt dicere cū apostolo. Et si cognouim⁹ ſꝫ carnē christuꝫ sed nūc iā nō nouim⁹. Sꝫ illi soli purissimis oculis diuinitatē ipsius speculāt: q de hūilibus ac terrenis opib⁹ ꝛ cogitatiōib⁹ ascēdētes cū illo secedūt i excelso solitudis mōte: q liber ab oīꝫ terrenorꝝ cogitationū ac pturbationū tumultu. ꝛ a cūctorꝝ viciorū permixtiōe secret⁹. fide purissima ac vtutū eminētia sublimat⁹. gloriā vult⁹ eius ac claritatꝭ ei⁹ reuelat imaginē his q merētur cū mūdis aīme obtutib⁹ ītueri. Ceterū videt iesus ēt ab his q i ciuitatib⁹ ꝛ castell' ac viculis cōmorāt. i. q i actuali cōuersatōe sūt atq i operib⁹ cōstituti: sed nō i illa claritate q̄ illis apparuit q cū ipso possūt in pdicto vtutū mōte cōscēdere. i. petro iacobo ꝛ iohāni. Ita. n. i solitudīe ꝛ moisi apparuit ꝛ helye locut⁹ ē. Qd volēs nr̄ dñs ɔfirmare ac pfecte nobis reliquere puritatꝭ exēpla. ꝛ qdeꝫ cū ipse fons iuiolabilis sāctitatꝭ ad obtinēdā puritatē secessiōis adiutorio ac solitudinis bn̄ficio extrisecus nō egeret: nō. n. poterat vllis turbarū sordib⁹ puritatꝭ plenitudo maculari. nec cōtamiari hūano cōsortio q vniuersa polluta mūdat atq sanctificat: secessit tñ solus i mōtē orare: p hoc. s. nos istruēs sue secessiōis exēplo. vt si iterpellare nos quoq voluerim⁹ deū puro ꝛ itegro cordis affectu. ab omi ingetudine ꝛ cōfusiōe turbarū simılit secedam⁹. vt i h' corpore cōmorātes ad similitudinē quādaꝫ illius beatitudinis q̄ i futuro repromittit sāctꝭ. vl' ex pre aliq nos aptare possim⁹. sitq nobis oīa ꝛ i oibus deus.

In quo nr̄ finis seu pfecta btitudo ɔsistat. ca. vij.

Tunc. n. pfecte ɔsūabit i nobꝭ illa nr̄i saluatoris orō q̄ p sui discipulis orauit ad prēm dicēs. vt dilectio q̄ dilexisti me i eis sit. ꝛ ipi i nobis. ꝛ iterꝝ. vt oēs vnū sint. sic̄ tu pr̄ i me ꝛ ego in te. vt ꝛ ipi i nobis vnū sint: qn̄ illa di pfecta dilectio q̄ pōr nos ille dilexit. i nr̄i quoq trāsierit cordis affectū. hac dñica orōne ɔpleta quā credim⁹ nllo mō posse cassari. Qd ita fiet cū oīs amor: omne desideriū: omne studiū: oīs conatus: oīs cogitatio nr̄a: oē qd videm⁹: qd loqmur: qd spam⁹ de⁹ erit: illaq vnitas q̄ nūc ē patris cū filio ꝛ filij cū pr̄e i nr̄ꝫ fuerit sēsū mēteꝫ q trāsfusa. i. vt queadmodū nos ille sincera ꝛ pura atꝫ idissolubili diligit charitate. nos quoq ei ppetua ꝛ isepabili charitate iūgamur: ita. s. eideꝫ copulati. vt qcqd spam⁹: qcqd itelligim⁹: qcqd loqmur de⁹ sit: i illū iquā puenietes quē pdixim⁹ fineꝫ. queꝫ ideꝫ dñs orās in nobis optat ipleri: vt omnes sint vnū sicut nos vnū sumus. ego in eis ꝛ tu in me. vt sint ꝛ ipsi consūmati in vnuꝫ. Et iterum. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego suꝫ ꝛ ipsi sint mecum. Hec igitur destinatio solitarij: hec debet esse omnis intentio: vt imaginem future beatudinis in hoc corpore possidere mereatur: ꝛ quodammodo arraꝫ celestis illius conuersationis ꝛ glorie

incipiat in hoc vasculo pgustare. Hic inq̃ finis totius pfectõis est. vt eo vsq̃ extenuata mẽs ab omni situ carnali ad spiritalia quotidie sublimet: donec ois ei⁹ conuersatio omnis volutatio cordis vna ꝛ iugis efficiatur oratio.

¶ Interrogatio sup eruditõe pfectiõis p quã possimus ad ppetuã dei memoriã peruenire. Ca. viij.

German⁹. Maior nobis ad pterite collatiõis illius admirationẽ ob quã huc recurrim⁹ magnitudo stuporis accrescit. Quantũ eni incitamẽto doctrie hui⁹ ad desideriũ pfecte beatitudinis inflãmamur: tñ maiore desparõe cõcidim⁹. ignorãtes queadmodũ disciplinã tãte sublimitatis expetere vel obtinere possim⁹. Quapropter que i cella positi diutiã meditatõe voluere cepamus. qꝛ necesse ẽ loquaci forsitã psecutõe pferri. q̃sumus vt explicari ea a nobis patiẽter admittas. Quãq̃ sciam⁹ beatitudinẽ tuã nullis offendi solere ineptijs ifirmorũ: q̃ vel ob hoc sũt in mediũ pferẽde. vt que i eis absurda sũt corrigãtur. Quãtum itaq̃ opinio nr̃a sese habet. cuiuslibet artis seu discipline perfectio. necesse ẽ vt a qbusdã mollib⁹ incipiens rudimẽtis. faciliorib⁹ prĩo ac tenerrimis initijs ibuat: vt quodã ratiõabili lacte nutrita paulati educataq̃ succrescat. atq̃ ita ab ĩmis ad sũma sẽsi3 gradatimq̃ cõscẽdat. qb⁹ cũ fuerit planiora pricipia ꝛ quodãmõ ianuas arrepte pfessiõis igressa. ad penetralia quoq̃ pfectiõis ꝛ excelsa fastigia cõsequenter ꝛ absq̃ labore pueniat. Nã queadmodũ pnunciare puerorũ qspiã simplices poterit copulas syllabarũ. nisi pus elemẽtorꝫ characteres diligent agnouerit. Vel quõ citatã legẽdi pitiã cõsequet. qui breues ꝛ pangustas descriptões noiꝫ necdũ ẽ idoneus piugare. Qua aũt rõe is q pitia grãmatice discipline min⁹ instructus ẽ. vel rhetoricã facũdiã vel philosophicã sciẽtiã cõsequet. Quapropt huic quoqꝫ sublimissime discipliẽ p quã instruimur deo iugiter inherere. nõ dubito quedã institutõis inesse fundamẽta: quib⁹ pmũ firmissime collocatis. post h̃ supposita extollant pfectiõis excelsa fastigia. Cuius hec esse pncipia tenuiter suspicamur. vt pmũ nouerim⁹ qua meditatõe teneat vel cogitet deus: deinde hãc eandẽ q̃cũqꝫ est materiã queadmodũ valeam⁹ immobiliter custodire. qd ẽt nõ ambigim⁹ culmẽ toti⁹ pfectiõis existere. Et idcirco quãdã memorie hui⁹ materiã qua deus mẽte cõcipit vel perpetuo teneat nobis cupim⁹ demõstrari: vt eã p oculis retentantes cũ elapsos nos ab eadẽ senserimus. habeamus i prõpta quo resipiscẽtes illico reuertamur. ac resumere illã sine vlla circuit⁹ mora ꝛ inqsitiõis difficultate possimus. Euenit nãqꝫ vt cũ de theorijs spiritalib⁹ euagati ad nosmetipsos velut de letali sopore cõuertimur. ꝛ tanq̃ expgefacti materiã q̃rimus qua illã q̃ obruta ẽ spiritalẽ mẽoriã resuscitare possimus. retardati ipsius inqsitiõis mora. pusq̃ repiam⁹ eã a nostro conatu iteruꝫ deuoluamur. ꝛ anteq̃ spiritalis qdã pariat ituit⁹. ↄcepta cordis euãescat itẽtio. Quã cõfusionẽ idcirco nobis accedere satis certũ ẽ: qꝛ speciale aliqd p oculis ppositũ velut formulã quãdã stabiliter nõ tenem⁹. ad quã possit vagus anim⁹ post mltos anfract⁹ ac discursus varios reuocari. ꝛ post longa naufragia velut portuꝫ quetis intrare. Itaq̃ fit vt hac ignoratione ac difficultate mẽs iugiter ppedita. errabũda semp ꝛ velut ebria per diuersa iactet: ꝛ illud quidẽ qd casu potius q̃ industria sibimet occurrerit spiritale diu ac firmit teneat. dũ aliud ex alio sẽp recipiẽs sic itroit⁹ eorꝫ atqꝫ pncipia ita etiã fineꝫ discessũq̃ nõ sentiat.

¶ Responsio de efficacia intellectus qui per experiẽtiam colligitur. Ca. ix.

Isaac. Inquisitio vestra taꝫ minuta atq̃ subtilis prie puritati pignat idiciũ. Nec ei de his saltẽ iterrogare. nõ dicã itro aspicere atq̃ discernere qspiaꝫ preualebit: nisi quẽ diligẽs ꝛ efficax mẽtis idustria ac solicitudo puigil ad pscrutãdaꝫ istarũ profũditatẽ puexerit questionũ. castigateq̃ vite iugis itẽtio p expiẽtiã fecerit actualeꝫ attẽptare puritati hui⁹ limina ianuasq̃ pulsare. Et idcirco qm̃ video vos nõ dicaꝫ p foribus orationis illius vere de qua diserim⁹ astitisse: sed ipsis quodãmodo expientie manib⁹ penetralia eius ꝛ interiora palpare. ꝛ quedã mẽbra iaꝫ iãqꝫ cõtingere. nec me laboraturuꝫ credo vt iaꝫ intra aulã quodãmodo ipsius oberrãtes in abdita quoqꝫ inquãtum dñs direxerit itroducã. nec vos ad itrospiciẽda h̃ q̃ demonstrãda sũt vllo difficultatis obstaculo retardãdos. Proxim⁹ eniꝫ cognitioni est q qd ingrere debeat prudenter agnoscit: nec a scientia lõge ẽ qui cepit itelligere qd ignoret. Et idcirco nõ vereor notã pditionis vel leuitatis icurrere. si ea q̃ i supiore tractatu de perfectiõe orõnis diserens disputationi subtraxerã ppalauero: quorũ virtutẽ vobis in hoc exercitio ac studio collocatis etiaꝫ sine misterio nr̃i sermõis p dei grãꝫ arbitror fuisse referandam.

¶ De institutõe orõnis ppetue. Ca. x.

Quapropt fꝫ illã istitutionẽ quã puloꝝ erudιtiõi prudẽtissime ↄpastis: q als elemẽtorꝫ traditionẽ pmũ pcipere ñ pñt. nec eorꝫ vel agnoscere lineas. vel itrepida mãu q̃unt describere characteres. q̃ p typis quibusdam ꝛ formulis cere diligẽt ipressis. effigies eorꝫ expmere ↄtẽplatõe iugi ꝛ quotidiana imitatiõe ↄsuescãt. h⁹ quoqꝫ spiritalis theorie tradẽda vobis ẽ formla. ad quã sp tenacissime vꝫ ituitũ defigẽtes. vel eadẽ salubrit voluere idirupta iugitate discati. vel sublimiores ituit⁹ scãdere illi⁹ vsu ac meditatiõe possiti. Hec igit vobis h⁹ quã q̃riti discipliẽ atꝫ orõnis formla pponet: quaꝫ vnusqsqꝫ mõachus ad iugẽ dei mẽoriã tẽdẽs icessabili cordis volutatõe meditari. expulsa oiꝫ cogitationũ varietate ↄsuescat: qꝛ nec alias eã vllo mõ poterit retẽtare nisi ab oib⁹ fuerit corporalib⁹ curi ac solicitudinib⁹ absolut⁹. Que sic nobis a pauci q antiquissimorum patrum residui erant tradita est: ita a nobis quoqꝫ nõ nisi rarissimis ac vere sitientib⁹

intimatur. Erit nãqꝫ ad ꝑpetuã dei memoriã possi
dẽdã: hec ĩsepabiliter ꝓposita vobis formula pie-
tatis. Deus ĩ adiutoriũ meũ ĩtende: dñe ad adiuuã
dũ me festina. Hic nãqꝫ v̉siculus nõ ĩmerito de toto
scipturarũ excerptus ẽ instrumẽto. Recipit eñi oẽs
affectꝰ qcũqꝫ inferri hũane pñt nature: ⁊ ad oẽꝫ sta-
tum atqꝫ vniuersos ĩcursus ꝓprie satꝫ ⁊ cõpetẽter
aptat. Habet siqdeꝫ aduersus vniuersa discrimia
ĩuocationẽ dei. Habꝫ humilitatem pie confessionis
habet solicitudis ac timoris perpetui vigilantiaꝫ:
habet considerationem fragilitatis sue: exauditõis
fiduciam: confidentiaꝫ pñtis sẽpqꝫ astantꝫ presidij.
Qui. n. iugit suũ ĩuocat ꝓtectorẽ: certũ ẽ euꝫ esse sp
pñteꝫ. Habꝫ amoris ⁊ charitatis ardorẽ: habꝫ ĩsi-
diarũ ꝯtẽplationẽ inimicorũqꝫ formidinẽ. qbꝰ ꝑspi
ciẽs semetipsũ die noctuqꝫ vallatũ. cõfitet se nõ pos
se sine sui defẽsoris auxilio liberari. Hic v̉siculꝰ oibꝰ
ĩfestatione demonuꝫ laborãtibꝰ ĩexpugnabilis mu
rus ẽ: ĩpenetrabilis lorica ac munitissimus clipeus.
Iste ĩ accidia ⁊ anxietate animi collocatos. seu tri-
sticia vel cogitatiõibꝰ qbuscũqꝫ depressos. salutꝫ re-
media desꝑare nõ patit: ostẽdẽs illũ quẽ ĩuocat ĩspi
cere iugit nr̃a certamia. atqꝫ a suis supplicibꝰ ñ abes
se. Iste nos ĩ spiritalibꝰ successibꝰ cordisqꝫ leticia cõ
stitutos admonet extolli penitus nõ debere. nec ĩ-
flari de ꝓspero statu quẽ sine ꝓtectore deo retineri
nõ posse testat: dũ nõ solũ cũ semꝑ sed ẽt velocit vt
sibi auxiliet ĩplorat. Iste inquã versiculus vnicuiqꝫ
nostruꝫ ĩ qualibꝫ qualitate degẽti necessarius ⁊ vti
lis inuenit. Nã qui sẽper ⁊ ĩ omnibꝰ desiderat adiu
uari. manifestat ꝙ nõ tantũ in rebꝰ duris ac tristibꝰ
sed ẽt in secũdis ac letis pari modo deo egeat adiu
tore. vt quẽadmodũ ex illis erui. ita ĩ istis eũ faciat
ĩmõari: ĩ neutro sciẽs hũanã fragilitatẽ sine illiꝰ opi
tulatõe subsistere. Castrimargie passiõe ꝑstringor.
cibos quos heremꝰ ignorat ingro: ⁊ ĩ squalida soli-
tudine ingerũtur mihi odores regaliũ ferculorum.
atqꝫ ad illoꝝ desideria sẽtio me ĩuitissimũ trahi. di-
cẽdũ subinde mihi est. Deus ĩ ad. m. ĩ. dñe ad adiu.
me fe. Anticipare horã statute refectiõis ĩstigor: seu
modũ iuste ac solite parcitatꝫ retiere cũ magno cor-
dis mei dolore cõtẽdo cũ gemitu mihi ẽ proclamã-
dũ. Deus in adiutoriũ meũ ĩtẽde: dñe ad adiuuã-
dũ me festina. Ieiunijs me ob ĩpugnationẽ carnis
districtioribꝰ indigentẽ stomachi ꝓhibet lassitudo
seu vẽtris ariditas ꝯstrictioqꝫ deterret: vt effectus
meo desiderio tribuat. vl' certe vt estus carnalis cõ
cupiscẽtie absqꝫ tẽperamẽto districtioris ieiunij cõ
qescat. orãdũ mihi ẽ. Deꝰ ĩ adiu. m. in. dñe ad ad.
me festina. Accedẽs ad refectionẽ hora legitia sug-
gerẽte. ꝑceptionẽ panis exhorreo atqꝫ ab omni esu
naturalis necessitatꝫ excludor: cũ eiulatu ꝓclaman
dũ est mihi. Deus in ad. m. intẽ. dñe ad ad. me fe-
stia. Volẽtẽ me ob stabilitatẽ cordis ĩsistere lectõi.
interpellãs capitis ꝓhibet dolor: horaqꝫ tertia fa-
ciẽ meã ad sacrã paginã sõnus allidit. deputatũ qe
ti tẽpꝰ vel trãsgredi vel ꝑueire cõpellor: ipsũ deniqꝫ

canonicũ synaxeos psalmorũqꝫ modum ĩtercidere
me grauissima somni cogit ĩpressio: similit ꝓclamã
dũ est mihi. Deus in ad. m. inten. dñe ad ad. me fe.
Sublato ab oculis meis sopore. multis me noctibꝰ
diabolicis artibꝰ in somnis video fatigatũ. omnẽqꝫ
a palpebris meis refectionẽ nocturne qetis exclusã
cũ suspirijs orãdũ ẽ mihi. Deus ĩ ad. meũ intẽ. dñe
ad adiuuãdũ me fe. Adhuc me ĩ colluctatõe positũ
viciorũ titillatio carnis repẽte cõpũgit. ⁊ ad ꝯsẽsuꝫ
ꝑtrahere dormiẽtem blãda oblectatiõe conatur: ne
ignis alienꝰ exestuãs vrat suaue olẽtes flosculos ca
stitatis. clamãdũ mihi est. Deus in ad. m. intẽ. dñe
ad ad. m. festina. Per extĩcta sẽtio libidinis incẽti-
ua. genitalẽ mẽbris meis ĩtepuisse feruorẽ: vt parta
hec virtus ĩmo gratia dei ĩ me diutius vel ꝑpetuo
ꝑseueret. intẽte dicẽdũ est mihi. Deꝰ in ad. m. ĩten.
dñe ad ad. me festia. Ire: philargyrie: tristitie stimu
lis ingetor. cogorqꝫ ꝓpositã atqꝫ amicã mihi ĩterrũ
pere lenitatẽ. ne in amaritudinẽ fellꝭ ꝑturbatõe furo
ris abducar cũ sũmo mihi gẽitu ꝓclamãdũ ẽ. Deꝰ
in ad. me. in. dñe ad ad. m. fe. Accidie: cenodoxie: su-
ꝑbie elatiõe ꝑtẽptor. ac de aliorũ negligẽtia vel te-
pore qddã sibi mẽs subtili cogitatiõe blandit. ne in
me ꝑualeat hec inimici ꝑniciosa suggestio. cũ oĩ cõ-
tritiõe cordis orãdũ est mihi Deꝰ in ad. m. inten.
dñe ad ad. me festia. Humilitatꝫ ⁊ simplicitatꝫ graꝫ
suꝑbie tumore deposito. iugi cõpũctiõe spũs acqsi-
ui ne rursũ veniat mihi pes suꝑbie ⁊ manꝰ pecca-
toris moueat me. grauiusqꝫ de victorie mee elatiõe
cõfodiar: totis mihi ꝓclamãdũ ẽ viribꝰ. Deꝰ in ad.
m. iten. dñe ad ad. me fe. Euagatiõibꝰ aĩe ĩnumeris
ac diuersis. ⁊ ĩstabilitate cordis exestuo. nec cogita
tionũ dispsiones valeo cohercere. ipsãqꝫ orationeꝫ
meã fũdere absqꝫ interpellatõe atqꝫ phãtasmate ĩa
niũ figurarũ smonũqꝫ ⁊ actuũ retractatõe nõ pos-
sũ: tãtaqꝫ me sẽtio sterilitatꝫ huiꝰ ariditate cõstrictũ.
vt nullas omio spiritaliũ sensuũ generatões ꝑturi-
re me sentiã. vt de hoc animi squalore merear libe-
rari vnde me gemitibꝰ multꝫ atqꝫ suspirijs expedi-
re nõ possũ: necessarie ꝓclamabo. Deus ĩ ad. m. in.
dñe ad ad. me fe. Directionẽ rursus aĩe. stabilitatẽ
cogitationũ. alacritatẽ cordis. cũ inefabili gaudio
⁊ mẽtis excessu visitatiõe sanctispũs me sẽtio conse
quutuꝫ exuberãtia quoqꝫ spiritaliũ sẽsuũ redũdare
reuelationẽ sacratissimorũ ĩtellectuũ. ⁊ ãtea penitꝰ
mihi occultoꝝ repẽtina dñi illustratiõe ꝑcepi. vt in
his merear diutiꝰ ĩmorari. sollicite mihi ẽ freqũter
qꝫ clamãdũ. Deꝰ in ad. m. intẽ. dñe ad ad. me festia.
Nocturnis demonũ terroribꝰ circũuallãtibꝰ exa-
gitor. ⁊ ĩmũdorũ spirituũ phãtasmatibus ingetor.
spes ipa mihi salutis ac vite trepidationis horrore
subtrahit. ad salutarẽ versiculi huiꝰ portũ ꝯfugiẽs
totis viribꝰ exclamabo. Deꝰ in ad. m. inten. dñe ad
ad. me fe. Rursũ cũ fuero cõsolatõe dñi reparatus.
⁊ ipsius aiatꝰ aduẽtu. velut ĩnumeris angelorũ mi-
libꝰ me sensero circũsceptũ. ita vt eoꝝ quos morte
grauꝰ antea tremiscebã. ⁊ quoꝝ tactũ ĩmo viciniaꝫ

horrore mētꝫ ⁊ corporis sentiebā. reperīre congressus expetere audeā. ac ꝓuocare ꝯflict⁹. vt in me ꝯstātie hui⁹ vigor p dei grāʒ diuti⁹ immoret: tot mihi est viribus ꝓclamādū. Deus in adiu. m. in. dn̄e ad ad. me fe. Hui⁹ igit̄ versiculi orō in aduersis vt eruamur: in ꝓspis vt fuemur ne extollamur. incessabili iugitate fundēda ē. Hui⁹ inq̄ v̄siculi meditatio in tuo pectore indirupta voluat̄. hūc in ope quolibet seu ministerio vel in itinere cōstitut⁹ decātare nō desinas. hunc ⁊ dormiēs ⁊ reficiēs ⁊ in vltimis nature necessitatibus meditare. hec volutatio cordis velut formula tibi salutaris effecta: nō solū illesuʒ ab oī demonum incursiōe custodiet. sʒ etiā cunctꝫ te vicijs terrene cōtagiōis expurgās. ad illas inuisibiles theorias celestesq̄ ꝑducet. atq̄ ad illū ineffabilē ac ꝑpaucis expertū ꝓuehet orōnis ardorē. hūc v̄siculū meditāti tibi somn⁹ irrepat: donec incessabili ei⁹ exercitatione format⁹ ēt p soporē eundē cātare cōsuescas. hic tibi expgefacto prim⁹ occurrat: iste euigilāti cogitationes anticipet vniuersas: iste te de tuo cōsurgentē cubili curuatiōi genuū tradat atq̄ illinc deinceps ad oīe op⁹ actusq̄ deducat: hic te oī tpe ꝓsequat̄: hūc meditaberis ꝑm p̄cepta legislatoris sedēs in domo ⁊ ambulās in itinere. dormiēs atq̄ ꝯsurgēs: hūc scribes in limine ⁊ ianuis oris tui: hūc in parietib⁹ domus tue. ac penetrabilib⁹ tui pectoris collocabis: ita vt hec ad oratiōeʒ ꝓcūbēti fit tibi acclinis decātatio. ⁊ exinde cōsurgēti. atq̄ ad oēs v̄sus vite necessarios incedenti. fiat erecta ⁊ iugis oratio.

¶ De pfectōe orōnis ad quam p̄dicta traditiōne conscenditur. Capitu. xi.

Staʒ mēs indesinēter formulā teneat. donec vsu ei⁹ incessabili ⁊ iugi meditatōe firmata. cūctaꝝ cogitationū diuitias amplasq̄ substātias abijciat ⁊ refutet: atq̄ ita p seculi hui⁹ pauptatē cōstricta. ad illā euāgelicā beatitudineʒ q̄ inter ceteras beatitudines primatū tenet ꝓna facilitate pueniat. Beati. n. inqt paupes spū: qm̄ ipoꝝ est regnū celoꝝ. Et ita qs p istiusmodi pauptatem egregi⁹ paup existēs illud ꝓpheticū iplebit eloquiū Paup ⁊ inops laudabūt nomē dn̄i. Et re v̄a que maior aut sanctior pōt eē pauptas q̄ illi⁹ q nihil se p̄sidij nihil virīū habere cognoscēs. de aliēa largitate quotidianū poscit auxiliū: ⁊ vitā suā atq̄ substātiam singulis qbusq̄ momentꝫ diuina ope itelligēs sustētari. verū se mēdicū dn̄i nō imerito ꝓfitet̄. supplicit ad eū quotidie clamās. Ego autē mēdic⁹ ⁊ paup sū. de⁹ adiuua me. Et sic ad illā quoq̄ m̄ltiformē sciētiā dei ipo illuminātē cōscēdēs incipiet deinceps sublimiorib⁹ ac sacratiorib⁹ mysterijs saginari: ꝑm illud qd̄ dicit̄ p ꝓphetā. Montes excelsi ceruis: petra refugiū herinacijs. Quod satꝫ ꝓprie huic quem dixim⁹ sensui coaptat̄. eo q̄ qsqs i simplicitate atqʒ inocentia pseuerās nulli est noxius vel molest⁹. sed sua tm̄ simplicitate cōtētus solūmō se ab insidiātiū preda desiderat cōtutari. velut herinaci⁹ spiritalis effectus iugi euāgelice illius petre velamine ꝓtegatur. i. memoria dominice passiōis. ꝑdictiq̄ versiculi incessabili meditatiōe munit⁹ infestantꝫ inimici declinet insidias. De his spiritalib⁹ herinacijs ⁊ in prouerbijs ita dicit̄. Et herinacij gens inualida q fecerūt in petris domos suas. Et re vera qd inualidius christiano qd infirmi⁹ monacho: cui nō solū nulla in iuriarū vindicta suppeditat: sʒ ne leuis qdeʒ tacita q̄ꝯmotio saltē intrinsec⁹ pullulare cōcedit̄. Quisqs auteʒ ex hoc ꝓficiens statu. nō solū inocētie simplicitatē possidet sed etiā discretionis virtute munitus viruletoꝝ serpentiū exterminator effect⁹ est. habēs cōtritū sathanā sub pedib⁹ suis. ⁊ ad figurā rōnabilis cerui mentis alacritate puenit: pascet̄ in ꝓpheticis atq̄ apostolicis mōtib⁹. i. excellentissimis eoꝝ ac sublimissimis sacramētis: quoꝝ iugi pascua vegetatus. oēs quoq̄ psalmoꝝ affect⁹ in se recipiēs ita incipiet decātare. vt eos nō tanq̄ a ꝓpheta compositos sed velut a se editos. quasi oratione ꝓpriaʒ fundens cordis cōpunctiōe depromat. vel certe ad suā psonā estimet eos fuisse directos. eorūq̄ sententias nō tunc tm̄mō p prophetaʒ aut in ꝓpheta fuisse cōpletas. sed in se quotidie geri ipleriq̄ cognoscat. Tunc. n. scripture diuine nobis clari⁹ ꝑpatescūt. et quodāmō earū vene medulleq̄ pādūtur: quando experiētia nostra earuʒ nō tm̄ percipit sed etiaʒ preuenit notionē. sensusq̄ʒ verboꝝ nō per expositionē nobis sed per documenta reserātur. Eundē nanq̄ recipientes cordis affectū quo quisq̄ decātatus vel conscriptus est psalmus velut auctores eius facti p̄cedemus magis intellectū ipsius q̄ sequemur. i. vt prius dictorum virtutē q̄ noticiā colligētes. quid i nobis gestuʒ sit vel quotidianis gerat̄ incursib⁹ supueniēre eorū meditatiōe quodāmodo recordemur ⁊ quid in nobis vel negligentia nostra pierit. vel diligentia cōquisierit. vel ꝓuidentia diuina cōtulerit. vel instigatio fraudauerit inimici. vl̄ subtraxerit lubrica ac subtilis obliuio. vel intulerit hūana fragilitas. seu improuida fefellerit ignoratio. decātantes reminiscamur. Oēs nanqʒ hos affect⁹ in psalmis inuenimus expssos. vt ea que incurrerit velut i speculo purissimo puidentes efficatius agnoscam⁹: ⁊ ita magr̄is affectib⁹ eruditi nō vt audita sed tanq̄ pspecta palpemus: nec tanq̄ memorie cōmendata sʒ velut ipsi reruʒ nature insita de interno cordis parturiam⁹ affectu: vt eoꝝ sensus nō textu lectiōis sed experientia p̄cedente penetrem⁹: atqʒ ita ad illā oratōis incorruptionē mēs nostra pueniat ad quā in supiore tractatu q̄tuʒ domin⁹ donare dignatus est ordo collatiōis ascēdit. que nō solū nulli⁹ imaginis occupatur intuitu. sʒ etiā nulla vocis nulla verboꝝ ꝓsequutiōe distinguit̄: ignita vero mentꝫ intentiōe per ineffabileʒ cordis excessuʒ inexplebili spūs alacritate profert̄ quāqʒ mens extra oēs sensus ac visibiles effecta materias. gemitibus inenarrabilib⁹ atqʒ suspirijs profundit ad deum.

¶ Interrogatio quemadmoduʒ spiritales cogitationes immobiliter teneantur. Capit. xij.

g Ermanꝰ. Nō solū nobis traditionē spiri
talis huiꝰ quā poposcimꝰ disciplie. s3 ipa3
plane pfectionē sat apte atq3 dilucide pu
tamꝰ expssa3. Quid.n.pōt eē pfectiꝰ qdue sublimiꝰ:
q̄3 dei memoriā tā cōpendiosa meditatiōe cōplecti.
atq3 vniꝰ versiculi volutatiōe a cūctī visibiliū termi
nis emigrare. ⁊ quodāmō affectꝰ oronū cūctaꝝ bre
ui fmōe ɔcludere. Et idcirco vnū qd̄ supest adhuc
nobis pcamur exponi. queadmodū hūc eūdē versi
culu3 quē nobis vice formule tradidisti stabilit reti
nere possimꝰ: vt sicut p dei gratia3 sumꝰ a seculariū
cogitationū ineptijs liberati. ita spirtales quasq3 i
mobiliter retentemus assequi valeamus.

De mutabilitate cogitationū Capi.xiij.

c Um.n.capitulū cuiuslib3 psalmi mēs no
stra cōcepit: insensibilr eo subtracto ad al
teriꝰ scripture textū nesciēs stupēsq3 deuo
luit. Cūq3 illud in semetipa cepit volutare. necdu3
illo ad itegrū vētilato oborta alteriꝰ testimonij me
moria meditatiōnē materie prioris excludit. d hac
quoq3 ad alteram subintrāte alia meditatione trās
fertur: ⁊ ita animꝰ semp de psalmo rotatꝰ ad psalmū
de euāgelij textu ad apli trāsiliēs lectōe3. d hac quo
q3 ad ,ppbetica deuolutꝰ eloqa. ⁊ exinde ad quasdā
spiritales delatꝰ historias. p oē scripturaꝝ corpus i
stabilis vagusq3 iactat. nihil ,p arbitrio suo pualēs
vel abijcere vel tenere. nec pleno qcq3 iudicio ⁊ exa
minatiōe finire: palpator tm̄mō spiritaliū sensuum
ac d̄gustator nō generator nec possessor effectꝰ. atq3
ita mens mobilis semp ac vaga i tpe quoq3 synaxe
os velut ebria p diuersa distrahit. nullū officiū com
petēter exsoluēs. Verbi grā. Cū orat psalmu3 aūt
aliquā recolit lectionē: cū decātat aliūd qd vel medi
tatur q̄3 textus ipsiꝰ cōtinet psalmi: cū lectionē reci
tat: faciēdū aliqd voluit factūue remiscit: atq3 i hūc
modū nihil disciplinate nec oportune recipiēs vel
emittēs. velut fortuitī agi vr̄ incursibꝰ. retinēdi ea q
bus delectat. vel imorādi i eis nō habēs potestatē.
Necessariū ergo nobis est pre oibꝰ nosce queādmo
dū hec spiritalia cōpetenter explere possimꝰ officia:
vel certe hūc eūdē versiculū quē nobis vice formu
le tradidisti imobiliter custodire. vt oim sensuū or
tus ac finis nō in sua volubilitate fluctuent. s3 i no
stra ditione consistant.

Responsio queadmodum stabilitas cordis seu
cogitationum possit acquiri. Capi.xiiij.

i Saac. Licet pridē sup hac re disputātibꝰ
nobis de oratiōis statu quātū reor sit suf
ficienter expssum: tamē q2 vobis hec eadē
poscit iterari: de ɔfirmatiōe cordis breuiter itima
bo. Tria sunt que vagā mentē stabilē faciūt: vigilie:
meditatio: ⁊ oratio. Quarū assiduitas ⁊ iugis intē
tio cōferunt anime stabilē firmitatē. Que tamē ali
as nullo modo poterit appbendi nisi p operis non
phylargirie sed sacri cenobij vsibꝰ dedicati. infatiga
bilem iugitatē oēs omnino solicitudies ⁊ cure vite
presentis priꝰ fuerint abdicate vt ita illud apostoli
cu3 mādatū. sine intermissiōe orate. possimꝰ iplere.
Perparū nanq3 orat. quisqs illo tm̄ tpe quo gēua
flectūtur orare consueuit. Nunq3 vero orat: qsquis
etiā flexis genibꝰ euagatiōe cordis qualicūq3 distra
hitur. Et idcirco quales orātes volumꝰ inueniri ta
les nos eē oportet añ tps orādi. Necesse est.n. men
te3 in tēpore supplicatiōis sue de statu pcedenti for
mari. illisq3 eā cogitatiōibꝰ orātē vel ad celestia su
blimari vel ad terrena demergi. quibꝰ āte orationē3
fuerit imorata. Hucusq3 abbas Isaac attonitis
nobis secūdā collationē d oratiōis qlitate digessit.
Cuiꝰ doctrinā sup illius pdicti versiculi meditati
one. quā velut informatiōis loco ab incipientibus
tradiderat retinēdā. admirātes admodū. ⁊ excole
re tenacissime cupientes. vtpote quā cōpēdiosa3 ac
facilem credebamꝰ: difficiliorē satis ad obseruādu3
experti sumꝰ. q3 illud studiū nostrū quo solebamus
antea p omne scripturaru3 corpꝰ absq3 vllius obser
uantie vinculo varia passim meditatiōe discurrere.
Constat igitur neminē ,prsus ob impitiā litterarū
a perfectiōe cordis excludi. nec rusticitatē obesse ad
capescendā anime puritatē. que cōpēdiosissime ad
iacet cunctis si mō sanā ⁊ integrā mentis intētionē
iugi ad deū versiculi huiꝰ meditatiōe seruauerint.

Explicit collatio secūda abbatī Isaac d orone.

Expliciūt decē collatōnes Johānis Cassiani.

Incipit prefatio Johannis cassiani in septē ali
as collationes.

e Um virtutē pfectiōis vrē q̄ velut
magna qdā luminaria in h mun
do admirabili claritate fulgetis
etiā multi sanctoꝝ q vr̄o erudiū
tur exēplo. vix queāt emulari: tū
vos o sancti fratres honorate ⁊
eucheri. tāta illoꝝ sublimiū viro
rū a qbꝰ pria anachoreseos instituta suscepimꝰ lau
de flāmami. vt vnꝰ qdē vrm ingēti fratrū cenobio p
fidēs ɔgregationē suā q̄ quotidiano scē ɔuersatōis
vr̄e docet ituitu. illoꝝ quoq3 patrū pcepti optet isti
tui: alter vo vt ēt corpali eorūdē edificaret aspectu
egyptū penetrare voluerit: vt hāc q̄si frigoris galli
cani rigore torpētē ,puinciā derelinqns. ad illas qs
sol iustitie ,primꝰ respicit terras. maturis virtutu3
fructibꝰ redūdātes velut turt castissimꝰ trāsuolaret
necesario hoc mihi vir charitatī extorsit. vt vnꝰ de
siderio alteriꝰ ēt labori ɔsulēs. tā abruptū scribēdi
piculū nō vitarē. dūmō ⁊ priori apd̄ filios adderet
auctoritas. ⁊ ho tā piculose nauigatōis necessitas d
meret. Proīde q2 fidei vr̄e atq3 feruori. nec illa isti
tuta cenobioꝝ q̄. xij. libellis ad beate mēorie ep3 ca
storē quo potuimꝰ fmone ɔscripsimꝰ nec decē colla
tiōes in scythiotica heremo cōmorātiū patrū quas
pcipiētibꝰ sancti elladio ⁊ leontio epis vtcūq3 diges
simꝰ. satisfacere potuerūt: nūc ēt vt itineris nr̄i ratio
⁊ ordo cognoscat. triū in alia herēo ɔsistētiū quos
primos vidimꝰ patrū septē collatiōes pari conscri-

ptas stilo vobis credidi ꝯsecrādas: qb⁹ ea q̄ de pfe
ctiōe in p̄terit̄ opusculis nr̄is obscuri⁹ forsitā com-
prehēsa vel p̄termissa sūt suppleant. Si vō sancta
studij vestri sitis ēt hec satiare nō querīt: septē alie
collatiōes q̄ ad sanctos q in stoechadib⁹ cōsistūt in
sulis emittende sunt forsitan fratres desideriū vt
arbitror vestri ardoris explebunt.

Explicit prefatio.

Incipit collatio p̄ria abbatis Cheremonis de perfectioue que in libri ordine est vndecima. Ca. i.

Cum in cenobio syrie cōsistētes p⁹ p̄ria fidei rudimēta succedēti-bus aliquaten⁹ incrementi. maiorē pfectiōis desiderare gratiā cepissem⁹: statim⁹ cōfestim egyptū petere ac remotissima ēt thebay-dos heremo penetrata. sanctoꝝ plurimos quoꝝ gloriā fama p vniuersa diffuderat si nō emulādi saltē agnoscēdi studio inuisere. Igitur ad oppidū egypti cui thēnesus nomē ē. emēsa nauigatōe puenim⁹. Cui⁹ accole ita vel mari vel stagnis salsis vndiq̄ circūuoluunt. vt solis q̄ terra deē negociationib⁹ dediti. opes atq̄ substātiā nauali commercio parēt: ita vt edificijs cū voluerit extruēdis terra n̄ suppetat. nisi ō lōgiquo nauigijs apportet.

De episcopo archebio. Capit. ij.

Si cū aduenētib⁹ nobis fauēs ōsiderijs nr̄is diuinitas beatissimi atq̄ pcipui viri archebij episcopi pstitit aduētū. q raptus de anachoretaꝝ cetu. ꝛ epūs panephisi oppido datus tāta districtiōe oi euo suo ꝓpositū solitudis custodiuit. vt nihil de p̄terite humilitat̄ tenore laxauerit. aut de adiecto sibi honore blādit⁹ sit. Nō. n. tan q̄ idoneū se ad istud officiū testabat ascitū. s velut indignū ab illa anachoreseos disciplina q̄rebat expulsū: eo q̄ triginta ꝛ septē annis in eadē cōmoratus. ad puritatē tāte ꝓfessionis nequaq̄ puenire potuisset. Hic igit̄ cū in supradicta thēneso quo eū eligendi illic epi causa pduxerat pie nos atq̄ hūanissime suscepisset: agnito desiderio nostro quo sanctos patres etiā in vlteriorib⁹ egypti partib⁹ ingrere desiderabam⁹: venite ingt ꝛ videte interi senes haud longe a nostro monasterio cōsistētes. quoꝝ ita ꝛ antigtas in corporib⁹ iā curuat̄. ꝛ sanctitas in ipso ēt fulget aspectu. vt vel sola cōtēplatio eoꝝ magnā intuētib⁹ possit cōferre doctrinā. a qb⁹ id qō ego amissum doleo. quodq̄ tradere iā pditū nequeo. nō tā verbis q̄ ipso sancte vite discatis exēplo. Credo āt inopiā meā hoc studio aliquaten⁹ subleuādā: si ingrentib⁹ vobis illā euāgelicā margaritā quā ip̄e nō habeo saltē ꝓuidero vbi eā cōmodius comparet̄.

Descriptio heremi in qua cōmorabātur cheremō nesteros et ioseph. Capitulū. iij.

Sumpto itaq̄ baculo ꝛ pera vt illic cūctis viam ingredientibus monachis moris ē ad ciuitatē nos suā. i. panephisim itineris dux ip̄e pduxit. Cuius terras imo etiā cōtigue regiōis plurimā partē quondā opulentissimā: siqdem ex ea cuncta vt fama est in regios cibos subministrabant: repentino terre motu excussū mare trāsgressis limitib⁹ occupauit: atq̄ ita collapsis ferme omnib⁹ vicis opimas oli terras salsis paludib⁹ supte xit. vt illud qō in psalmo sp̄ualiter decantat. posuit flumina in desertū. ꝛ exit⁹ aquaꝝ in sitim: terrā fructiferā in salsuginē a malicia inhabitātiū in ea: secūdū litterā de illa putent regione p̄dictū. In his igit̄ locis multa i hūc modū oppida eminētiorib⁹ tumulis collocata fugatis habitatorib⁹ eluuies illa velut insulas fecit que desideratā secedentib⁹ sanctis solitudinē p̄bent in qb⁹ tres senes. i. cheremō: nesteros ꝛ ioseph anachorete antiqssimi consistebant.

De abbate cheremone ꝛ excusatiōe eius super postulata doctrina. Capitu. iiij.

Itaq̄ beatus archebi⁹ primum nos pducere ad cheremonē maluit: q2 ꝛ monasterio eius ꝓpior ꝛ duob⁹ alijs ꝓuectior eēt etate. Nam cum centenariū vite annū spiritu tantum alacer excessisset: ita dorsū eius tēporis fuerat vetustate atq̄ orationū iugitate curuatū. vt quasi i primeuā redact⁹ infantiā. submissis ac protent̄ terratenus manib⁹ ꝓgrederet̄. Huius igitur ꝛ vultū mirabilē ꝛ incessū pⁱter intuētes: siqdem defectis mortificatisq̄ iam omnib⁹ mēbris. nequaq̄ censurā preterite districtionis amiserat. cū sermonē atq̄ doctrinā suppliciter posceremus. ac desideriū tantū spiritualiū institutionū causā fuisse aduent⁹ nostri protestaremur. grauiter ille suspirās quid vobis ait possū cōferre doctrine. cū ibecillitas senectut̄ vt rigorē pristinū relaxauit ita loquēdi quoq̄ ademit fiduciā. Quēadmodū eni docere presumā qō ipse nō facio: aut aliū in eo instruā quod me iā vel minus vel tepidius exercere cognosco. Ob quā rem nullū iunioꝝ mihi in hac vsq̄ etate cohabitare per misi ne exēplo meo alteri⁹ districtio laxaret̄. Nūq̄ enī erit efficax instituētis auctoritas nisi eā effectu operis sui cordi affixerit audientis.

De respōsiōe nostra ꝯtra excusationē ei⁹. C. v.

Ad hec nos nō mediocri confusione compuncti ita respondim⁹. Licet sufficere nobis ad omnē instructionē debeat vel loci istius difficultas vel ipsa etiā solitaria adhuc vita. quā iuuētus quoq̄ robusta vix posset tolerare. que nos etiā te tacente satis abundeq̄ instruūt atq̄ cōpungunt: rogam⁹ tamē vt taciturnitate paululū p̄termissa. ea nobis poti⁹ dignāter infundas per que hāc quā videmus in te virtutē nō tam imitatione cōplecti q̄ admiratione possimus. Nā etiā si reuelatus tibi tepor noster impetrare id qō expetim⁹ nō meretur: debet hoc saltē labor tāti itineris obtinere quo huc de bethleemitici cenobij rudimētis institutiōis vr̄e desiderio ꝛ ꝓfect⁹ nr̄i amore ꝓpauim⁹.

¶ Propositio abbatis cheremonis quod tribus modis vicia vincantur. Capi. vi.

T Unc beatus Cheremon tria sunt inquit que faciunt homines a vicijs temperare. i. aut metus gehenne siue presentium legum: aut spes atque desiderium regni celorum: aut affectus boni ipsius amorque virtutum. Nam timor ita mali contagium legitur execrari. Timor domini odit malitiam. Spes etiam viciorum omnium excludit incursum. Non enim delinquent omnes qui sperant in eum. Amor quoque ruinam non metuit peccatorum: quia charitas nunquam cadit. Et iterum. Charitas operit multitudinem peccatorum. Et idcirco beatus apostolus omnem salutis summam in istarum trium virtutum consummatione concludens: nunc inquit manent fides: spes: charitas tria hec. Fides namque est que futuri iudicij ac suppliciorum metu viciorum facit contagia declinari: spes que mentem nostram de presentibus auocans vniuersas corporis voluptates celestium premiorum expectatione contemnit. charitas que nos ad amorem christi et spiritualium virtutum fructum in mentis ardore succendens quicquid illis contrarium est toto facit odio detestari. Que tria licet ad vnum finem tendere videantur: prouocant enim nos a rebus illicitis abstinere: magnis tamen excellentie sue gradibus ab inuicem disparantur. Duo namque superiora proprie hominum sunt eorum qui ad profectum tendentes necdum affectum concepere virtutum. Tertium specialiter dei est et eorum qui in sese imaginem dei ac similitudinem receperunt. Ille namque solus ea que bona sunt nullo metu nulla remunerationis gratia prouocante: sed solo bonitatis affectu operatur. Omnia enim vt ait salomon operatus est dominus propter semetipsum. Sue namque bonitatis obtentu omnem bonorum copiam dignis indignisque largitur: quia nec fatigari iniurijs potest nec iniquitatibus hominum passibiliter permoueri: semper. s. manens perfecta bonitas immutabilisque natura.

¶ Quibus gradibus ad sublimitatem charitatis possit ascendi: et que sit in ea stabilitas. Capi. vij.

S I quis igitur ad perfectionem tendit. de illo primo timoris gradu quem proprie diximus esse seruilem. de quo dicitur: cum omnia feceritis. dicite quia serui inutiles sumus: ad altiorem spei tramitem gradu proficiente conscendet: qui iam non seruo sed mercenario comparatur: quia mercedem retributionis expectat. et quasi de peccatorum absolutione et penali timore securus ac bonorum sibi operum conscius. licet placiti premium videatur expetere: tamen ad affectum illum filij qui de paterne indulgentie liberalitate confidens. omnia que patris sunt sua esse non ambigit. peruenire non potuit: ad quem etiam ille prodigus. qui cum substantia patris etiam filij nomen amiserat. aspirare non audet dicens. Iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenarijs tuis. Post illas. n. porcorum siliquas quarum ei satietas negabatur. i. viciorum sordidos cibos: quia in semetipsum reuersus et salutari timore compunctus. immundiciam porcorum horrere iam ceperat. ac dire famis supplicia formidabat. velut iam seruus effectus etiam mercenarij statum de mercede iam cogitans concupiscit ac dicit. Quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus: et ego hic fame pereo. Reuertar ergo ad patrem meum: et dicam illi. Pater: peccaui in celum et coram te iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenarijs tuis.

¶ Quantum excellant qui per charitatis affectum declinant a vicijs. Capitulum. viij.

S Ed ad istam humilis penitentie vocem in occursum eius pater prosiliens. maiore quam emissus fuerat pietate suscepit: eumque non contentus minora concedere. vtroque gradu sine dilatione transcurso. pristine filiorum restituit dignitati. Festinandum. proinde etiam nobis est. vt ad tertium filiorum gradum qui omnia que patris sunt sua esse credunt per indissolubilem charitatis gratiam conscendentes celestis illius patris imaginem ac similitudinem recipere mereamur: et ad imitationem veri illius filij proclamare possimus. Omnia que habet pater mea sunt. Quod etiam de nobis beatus apostolus profitetur dicens: Omnia vestra sunt: siue paulus: siue apollo: siue cephas: siue mundus: siue vita: siue mors: siue presentia: siue futura: omnia vestra sunt. Ad quam similitudinem etiam saluatoris precepta nos prouocant. Estote igitur et vos perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. In illis. n. nonnunquam solet interrumpi bonitatis affectus. cum aliquo vel tepore vel leticia vel oblectatione vigor animi relaxatus: aut metum ad presens gehenne aut desiderium subtrahit futurorum. Et est quidem in illis gradus cuiusdam profectus imbuens nos. vt dum vel penarum metu vel premiorum spe incipimus vicia declinare. ad charitatis gradum transire possimus: quia timor inquit non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit timorem: quoniam timor penam habet. Qui autem timet non est perfectus in charitate. Nos ergo diligamus: quia deus prior dilexit nos. Non ergo aliter ad illam veram perfectionem conscendere poterimus. nisi quemadmodum nullius alterius nisi nostre salutis gratia. prior nos ille dilexit: ita eum nos quoque nullius alterius rei. nisi sui tantum amoris dilexerimus obtentu. Quamobrem nobis studendum est vt de hoc timore ad spem: de spe ad charitatem dei vel ipsarum virtutum amorem: perfecto mentis conscendamus ardore: vt transmigrantes in affectum boni ipsius imobiliter. quantum humane possibile est nature quod bonum est retentemus.

¶ Quod charitas non solum de seruis filios faciat sed etiam imaginem dei ac similitudinem conferat Cap. ix.

M Ultum namque differt inter eum qui metu gehenne vel spe retributionis future viciorum in se extinguit incendia: et eum qui diuine charitatis affectu ipsam malitiam et immundiciam perhorrescit. ac puritatis possidet bonum amore tantum et desiderio castitatis: nec iam remunerationem future promissionis aspiciens. sed presentis boni delectatus conscientia agit omnia. nec contemplatione penarum sed delectatione virtutum. Hic namque status nec submotis cunctorum hominum testimonijs abuti occasione peccati. nec occultis cogitationum violari oblectationibus potest: dum affectum virtutis ipsius medullitus retinens quicquid illi contrarium est. non solum corde non recipit. verum etiam

sūmo detestat horrore. Aliud nanq̧ est p̄senti bono quēpiā delectatū. odio habere viciorum carnis ve contagia: aliud future remunerationis intuitu illicitas cōcupiscētias refrenare: aliudq̧ est p̄sens metuere detrimentū. et aliud futurū formidare supplicium. Postremo multo mai⁹ est pp bonū ipz a bono nolle discedere: q̄ pp metū mali malis nō prebere consensū. In illo. n. voluntariū bonū est: in isto vero velut coactū et tanq̄ nolenti violēter extortū: vel metu supplicij vl' cupiditate p̄miorum. Nā q timoris obtentu a viciorum abstinet blādimētis. adepto timoris obstaculo rursū ad illud qđ diligit reuertet: et ob id nec stabilitatē boni iugiter obtinebit. sed nec ab ipugnatione qdē aliquādo requiescet: q2 nec firmam ac ppetuā pacē castimonie possidebit. Ubi est. n. inquetudo bellorum: nō possunt nō etiā vulnerū iteruenire discrimina. Necesse est. n. quēpiā in cōflictu sitū: q̄uis bellator sit ac fortiter dimicās et letalia aduersarijs vulnera frequēter infligat. nōnūq̄ tamē hostili mucrone pstringi. Qui vero supata ipugnatiōe viciorū pacis iā securitate pfruit. et trāsijt in ipsi⁹ virtutis affectū. iugē statū illi⁹ boni cui⁹ iaz tot⁹ est retētabit q2 dāno intime castitatis nihil credit eē dānosi⁹. Nec eniz carius ac p̄ciosius qcq̄ p̄senti iudicat puritate cui pena grauis est. vel virtutū pniciosa trāsgressio. vel ipsius vicij virulenta cōtagio. Huic inq̄ nec reuerētia humane p̄sentie qcq̄ adijciet honestatis. nec minuet solitudo: sz vbiq̧ secū semp̧ circūferēs arbitrū nō solū actuū sed etiā cogitationū suarum cōscientiaz. illi potissimū studere contēdit. quē nec circūueniri nec falli. nec subterfugere se posse cognoscit.

¶ Qđ pfectio charitatis sit p inimicis orare: et quo indicio anima necdū purgata noscatur. Cap. x.

Quem statuz si qs de adiutorio dei nō de studij sui labore presumēs meruerit possidere: de cōditiōe seruili in qua timor est. et mercenaria spei cupiditate in qua nō tā bonitas largientis q̄ premiū retributiōis expetit. in adoptionē incipiet trāsire filiorum: vbi iam nō timor non cupiditas sed illa charitas que nunq̄ cadit iugiter pseuerat. De quo timore et charitate quosdā increpans domin⁹ quid cuiq̧ psone cōueniret ostēdit. Filius honorat patrē: et seruus dn̄m suū timet. Et si pater ego sū: vbi ē honor meus. Et si domin⁹ ego sū: vbi ē timor me⁹. Necesse est. n. eū timere q seru⁹ est: q2 seruus sciēs volūtatē dn̄i sui et nō faciēs digne vapulabit plagis multis. Per hāc itaq̧ charitatē qsquis ad imaginē dei similitudinēq̧ puenerit. bono iā pp boni ipsius delectabit voluntatē: ac similē quodam modo possidēs patientie ac lenitatis affectū. nullis deinceps peccantiū vicijs irascet: sed veniā poti⁹ infirmitatib⁹ eorum cōdolens atq̧ cōpatiēs iplorabit. seq̧ reminiscēs tādiu similiū passionū stimulis ipugnatū. donec miseratiōe domini saluaret: nec suo erutū studio ab ipugnatiōe carnali. sed dei ptectiōe saluatū. non iracūdiaz sed misericordiā errantib⁹ intelliget impēdendaz: illuz versiculuz ad deuz cum omni cordis trāquillitate decātans. Tu dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis. Et nisi q2 dn̄s adiuuit me: paulomin⁹ habitauerat in inferno anima mea. Et in hac mētis humilitate cōsistens: poterit etiaz euangelicuz illud perfectiōis explere mandatū. Diligite inimicos vestros. et benefacite his q oderunt vos et orate pro persequētibus et calūniantibus vos: et ita ad illud premiuz quod subiūgitur merebit peruenire: per qđ non soluz imaginez dei et similitudinez preferam⁹. veruz etiā filij dei nūcupemur: vt sitis inquit filij patris vestri qui in celis est: qui solez suū oriri facit super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos. Quez affectuz beatus iohānes assequutū se esse cognoscēs ait. Ut fiduciam habeam⁹ in die iudicij: quia sicut ille est et nos sum⁹ in hoc mūdo. In quo eniz infirma et fragilis humana natura esse sicut ille est potest. nisi se in bonos et malos iustos et iniustos ad imitationez dei placida semper sui cordis extenderit charitate. Et vt bonū pter boni ipsius operet affectū. perueniēs ad illā veram adoptionez filiorum dei. de qua idem beatus apostol⁹ ita pronunciat. Omnis qui nat⁹ est ex deo peccatuz nō facit. quia semē ipius in eo est: et nō pōt peccare. quoniā ex deo natus est. Et iteruz. Scim⁹ quia omis qui nat⁹ est ex deo nō peccat. sed generatio dei conseruat eum et malignus nō tāgit eū. Qđ intelligendum est nō de omni genere peccatorum sed de capitalibus tantū criminib⁹ dici. a quib⁹ se quisquis extrahere atq̧ emundare noluerit. pro illo in alio loco p̄dictus apostolus ne orari quidē debere pronūciat. qui scit inquiēs fratrē suum peccare peccatū non ad mortē. petat et dabitur ei vita peccanti non ad mortez. Est peccatū ad mortez. non pro illo dico vt roget quis. Ceterū de illis que pnunciātur non esse ad mortez. a quib⁹ etiaz hi qui fideliter christo deseruiunt. quātalibet semetipos circunspectiōe custodiāt. imunes esse nō possunt. ita dicitur. Si dixerim⁹ quoniaz peccatū nō habem⁹ ip̄i nos seducimus et veritas in nobis nō est. Et iterū. Si dixerimus quia nō peccauimus. mendacē facim⁹ euz. et verbuz eius nō est in nobis. Impossibile nāq̧ est quēlibet sanctoruz non in istis minutis que per sermonez: per cogitationez: per ignorātiaz: per obliuionez: per necessitatez: per voluntatez: per obreptionem. admittuntur incurrere. Que licet ab illo peccato quod ad mortez esse dicit aliena sint. culpa tamē ac reprehensione carere nō possunt. Cum ergo quis hūc quē predixim⁹ bonitatis affectū et imitatiōnē dei fuerit assequut⁹. tunc viscerib⁹ dominice lōganimitatis indut⁹ pro persecutorib⁹ quoq̧ suis orabit similiter dicens. Pater ignosce eis. nō enim sciunt qd faciunt. Ceterū euidens indiciū est aīe necdum viciorum fecibus eliquate. in criminibus alienis

nō affectu misericordie cōdolere. sed rigidam iudicantis tenere censurā. Nam queadmodū perfectionem cordis poterit obtinere is qui non habet illud quod apostol⁹ plenitudinez legis consūmare posse signauit: alterutrū iquiēs onera vestra portate. ꝛ sic implebitis legez christi. sed nec illaz virtutez possidet charitatis. que nō irritatur. nō inflatur. nō cogitat malum. que omnia suffert omīa sustinet. Justus eniz miseretur animas pecorum suorum. viscera aūt impiorum sine misericordia. Ideoqꝫ ijsdē vicijs monachum subiacere certissimuz est. que in alio iclemēti atqꝫ inhumana seueritate ꝯdēnat. Rex eniz rigidus incurrit mala. ꝛ qui obturat aures suas ne audiat infirmū. ꝛ ipē iuocabit ꝛ nō erit q exaudiat eū.

Interrogatio cur affectū timoris ꝛ spei dixerit imperfectum. Capitulū. xi.

Germanus. Potenter quidē atqꝫ magnifice de perfecta dei charitate disertum est verū tamen illud nos permouet quod cū eam tanta laude pretuleris. timorem dei ꝛ spem retributionis eterne imperfecta esse dixisti. cum vtiqꝫ multo aliud videatur de eis ꝓpheta sensisse dicens. timete dominū omnes sancti eius. quia nihil deest timentib⁹ euz. ꝛ iteruz in obseruandis iustificatiōibus dei. retributōis se cōtemplatione fateatur exercitatum: inclinaui inquiēs cor meum ad faciendas iustificationes tuas in eternuz propter retributionem. Et apostolus Fide inquit moises grandis factus negauit se esse filiuz filie pharaonis. magis eligens affligi cuz populo dei q̄ tēporalis peccati habere iocunditatez. maiores diuitias existimans thesauris egyptiorum iproperiuz christi. Aspiciebat eni in remunerationez. Quomodo ergo imperfecta eē credenda est. cuz ꝛ beatus dauid retributionis obtentu iustificationes domini se fecisse glorietur. ꝛ legislator premia futura prospiciēs. spreuisse adoptionem regie dignitatis. ꝛ afflictionem dirissimā egyptiorum thesauris pretulisse dicatur.

Responsio de diuersitate perfectionū. Cap. xij.

Cheremon. Pro statu atqꝫ mēsura vniuscuiusqꝫ mentis scriptura diuia ad diuersos perfectionuz gradus arbitrij nostri ꝓuocat libertatez. Nec eniz poterat vniformis omnibus perfectiōis corona proponi: quia nec omnium vna virtus aut volūtas aut feruor est: ꝛ idcirco ipa ruz quodāmodo perfectionuz diuersos ordines diuersasqꝫ mensuras sermo diuin⁹ instituit. Quod ita esse euāgelicaruz quoqꝫ beatitudinuz varietas euidenter ostendit. Licet eniz beati dicātur quorū sūt regna celorum: ꝛ beati qui possidebunt terrā: ꝛ beati qui consolationez recipiēt: ꝛ beati qui saturitate potientur: tamen multuz credimus interesse inter habitationem regni celorum ꝛ possessionē illius quecūqꝫ est terre: ꝛ inter perceptionē consolationis ꝛ plenitudinez saturitatemqꝫ iustitie: multumqꝫ distare iter illos qui misericordiā consequentur. ꝛ illos qui gloriosissima visione dei perfrui merebūtur. Alia. n. gloria solis: ꝛ alia gloria lune: ꝛ alia gloria stellarū. Stella eni a stella differt in gloria: ita ꝛ resurrectio mortuorum. Cuz igitur iuxta hunc modum scriptura diuina timētes deuz laudet ꝛ dicat. Beati omēs qui timent dominuz. ꝛ plenā per hoc illis beatitudinez repromittat. iterū tamen dicit. Timor nō est in charitate. sed perfecta charitas foras mittit timorē quoniā timor penā habet. Qui autē timet. nō est ꝑfectus in charitate. Et rursus cū seruire deo gloriosū sit ꝛ dicat: Seruite domino in timore. ꝛ magnuz tibi ē. vocari seruū meū. ꝛ beatus seruus ille quē cū venerit dominus suus inuenerit sic facientē: tamen ad apostolos dicit. Jam nō dicaz vos seruos q2 seruus nescit quid faciat domin⁹ su⁹: vos autē dico amicos: quia omnia quecunqꝫ audiui a patre meo nota feci vobis. Et iterū. Uos amici mei estis. si feceritis ea quē ꝓcipio vobis. Uidetꝭ ergo ꝑfectionū grad⁹ eē diuersos. ꝛ de excelsis ad excelsiora nos a dn̄o ꝓuocari: ita vt is q in timore dei beatus ꝛ perfect⁹ extiterit ābulās sicut scriptuz est. de virtute in virtutē ꝛ de ꝑfectōe ad aliā ꝑfectionē. i. de timore ad spē mētis alacritate ꝓcēdēs. ad beatiorē denuo statū qꝺ ē charitas iuitet: ꝛ q fuerit fidelis seru⁹ ac prudēs. ad amicitie sodalitatē ꝛ adoptōez trāseat filiorum. Scd̄z ergo hūc sensū nr̄a quoqꝫ ē itelligēda snīa: n̄ quo cōtēplationē ꝑpetue illi⁹ pene vel beatissime retributionis q̄ repromittitꝰ sanctꝭ. nulli⁹ ꝓnūciem⁹ eē momēti: s3 q2 cū sint vtiles ꝛ sectatores suos ad initia beatitudis introducāt. charitas rursuz in qua plenior fiducia ꝑpetuūqꝫ iā gaudiū ē assumēs eos d̄ timore seruili ꝛ mercenaria spe. ad dilectionē dei ꝛ adoptionē trāsferet filiorum. ꝛ quodāmō ꝑfectiores faciet de ꝑfectꝭ. Multe. n. ait saluator māsiōes sunt apud patrem meū. Et licet oīa astra eē videantꝰ i celo. inter claritatē tn̄ solis ꝛ lune atqꝫ luciferi ceterarūqꝫ stellarū multa distātia ē. Et idcirco btūs apostol⁹ n̄ solū timori ac spei. s3 ēt cūctꝭ charismatib⁹ q̄ magna ac mirifica habentꝰ eā ꝑferēs sup̄ modū. excellētiorē oībus viā charitatꝭ ondit. Nā cū vellet expleto oī catalogo spiritaliū charismatū virtutū ei⁹ mēbra d̄scribere. ita ꝑfat⁹ est. Et adhuc supra modū excellētiorē viā vobis d̄mōstro. Si liguis hominū loquar et āgelorum. ꝛ si habuero ꝓphetiā ꝛ noueri mysteria oīa ꝛ oēm sciaz ꝛ si habuero oēm fidē ita vt mōtes trāsferā. ꝛ si distribuero i cibos paupuz oēs facultates meas. ꝛ si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeaz. charitatē āt n̄ habuero nihil mihi ꝓdest. Uidetꝭ ḡ nihil ꝑciosi⁹. nihil ꝑfecti⁹. nihilqꝫ sublimi⁹ ꝛ vt ita dixeri nihil charitate pēni⁹ iueniri. Siue. n. ꝓphetie euacuabuntꝰ: siue ligue cessabūt. siue scia destruetꝰ: charitas āt nūqꝫ excidet: sine qua n̄ solū illa ꝑcellētissima charismatū genera. s3 ēt martyrij ipsi⁹ gloria vacuatur.

De tiore q charitatꝭ magnitudie generatꝰ. c. xiij.

Quisquis igitur in huius fuerit charitatis perfectione fundatus necesse est vt ad illū

sublimiorē charitatis timorem gradu excellentiore cōscendat: quē nō penarum terror nec cupido premiorum sed amoris generat magnitudo: quo vel filius indulgētissimū patrē. vel fratrē frater. vel amicum amicus. vel coniugē cōiunx solicito reueretur affectu: dū eius nō verbera neqꝫ cōuicia. sed vel tenuē amoris formidat offensā. atqꝫ in omnibus nō solū actibus verū etiā verbis attonita semp pietate distenditur. ne erga se quātulūcūqꝫ feruor dilectiōis illius itepescat. Cuius timoris magnificentiā Isaias vnus prophetarū eleganter expressit Diuitie iquiēs salutis sapiā et scientia: timor dñi ipse thesaurus eius. Nō potuit timoris istius dignitatē ac meritū magis euidēter exprimere. qꝫ vt diuitias salutis nostre q̄ in vera sapiētia dei sciētiaqꝫ cōsistūt. diceret nisi a tiore dñi nō posse suari. Ad hūc igit metū nō peccatores sed sācti ꝑpheticis iuitātur eloquijs: dicēte psalmigrapho. Timete dñm oēs sancti eius: qr nihil deest timētibus eū. Qui eni hoc timore dominū metuit: pfectōi eius certū ē nihil deesse. Nā de illo tiore penali eui dēter iohānes apl's dicit. Qui timet nō ē pfectus i charitate: qr timor penam habet. Multa ergo distātia ē inter istū timorē cui nihil deest. q̄ sapiētie scientieqꝫ thesaurus ē et illum iperfectū qui pncipiū sapiē nūcupatur. quiqꝫ penā in sese cōtinens. de pfectorum cordibus supueniēte plenitudine charitatis extruditur. Timor eni nō ē i charitate: sed pfecta charitas foras mittit timorē. Et re vera si principiū sapiētie in timore cōsistit. q̄ erit eius nisi in christi charitate perfectio. que illū in sese perfecte dilectiōis cōtinēs metū. nō iam principiū sed thesaurus sapiētie et sciētie nuncupatur. Et idcirco duplex timoris est gradus: vnus incipientiū. i. eorum qui adhuc sub iugo et terrore seruili sunt: de quo dicitur. Et seruus dominū suum timebit. Et in euāgelio. Iā nō dicam vos seruos. quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Et ideo seruus inqt nō manet i. domo in eternū. filius manet in eternū. Imbuit eni nos vt ab illo penali metu ad charitatis plenissimā libertatē et amicorū filiorūqꝫ dei fiduciā trāseamus. Deniqꝫ beatus apostolus qui seruilē illum timoris gradū olim charitatis dñice virtute trāscēderat. iseriora despiciēs: maioribus se ditatū donis a dño sic ꝑfitetur. Nō. n. inquit dedit nobis deus spiritū timoris: sed virtutis et dilectionis et sobrietatis. Eos etiā q perfecta celestis illius pr̄is dilectiōe flagrabāt. quosqꝫ ex suis filios adoptio diuia iam fecerat hoc adhortatur eloqo. Nō eni accepistis spūm seruitutis iterū in timore: sed accepistis spūm adoptionis filiorum. in quo clamamus abba pater. De hoc etiā metu cum illam septiformē spūssancti grām propheta describeret: quē in hoie illo dominico sm icarnationis dispensationem descēdisse nō dubiū est dixissetqꝫ Et requiescet sup eum spūs dñi: spūs sapientie et intellectus: spūs consilij et fortitudinis: spūs sciētie et pietatis: nouissime velut qddā pcipuū intulit dicēs. Et replebit eū spūs tioris dñi. In quo primitus illud diligētius ē intuēdū. qꝫ nō dixerit. et regescet sup eū spūs tioris dñi. sicut de illis prioribus dixerat: sed replebit iquit eū spūs tioris dñi. Tāta. n. vbertatis eius ē magnitudo. vt quem semel sua vtute possederit: nō partē sed totā eius occupet mētē. Nec imerito. Illi eteni q̄ nūqꝫ excidet coherēs charitati: n̄ solū replet. sed ēt ꝑpetua et isepabili cum quem ceperit possidet iugitate: nullis leticie tēporalis vel voluptatum oblectationibus iminutus. Qd nōnunqꝫ illi qui foras mittatur timori euenire ꝯsueuit. Hic est igitur pfectionis timor: quo homo ille dñicus. qui nō solū redimere hūanum genus. sed etiā prebere venerat pfectiōis formā atqꝫ exempla virtutū repletus fuisse narratur. Illum eni seruilem suppliciorū tiorem. verus dei filius q peccatū nō fecit nec dolus iuētus ē in ore eius: habere nō potuit.

Interrogatio de cōsūmatione castitatis. ca. xiiij.

Germanus. Quia de perfectione charitatis sermo digestus est: volumus etiam de castitatis fine aliqua liberius sciscitari. Nō eni ambigimus illud precelsum fastigiū charitatis. per quā sicut huc vsqꝫ disertum est. ad imaginē dei similitudinēqꝫ cōscenditur. sine castitatis perfectiōe subsistere oino nō posse: sed vtrū ita eius possit ꝑpetuitas obtineri. vt nūqꝫ libidinis titillatio integritatem nostri cordis infestet: et ita valeamus ab hac passione carnali degētes i corpore regenerari. vt nūqꝫ icētiuorum estibus aduramur. volumus edoceri.

Dilatio expositionis postulate. Ca. xv.

Cheremō. Sūme qdē beatitudis ac singularis ē meriti. ita istum p quē dño coheremus affectū. vel discere iugit vel docere. vt meditatio eius sm psalmigraphi sētētiā oēs vite nr̄e dies noctesqꝫ ꝯsūmat. et mētē nr̄am isatiabiliter esuriētē sitiētēqꝫ iustitiā celestis huius cibi ꝑpetua ruminatōe sustētet. Sed ꝯsulēdū ē ēt iumēto corporis nr̄i sm benignissimā saluatoris nr̄i ꝓuidētiā. ne deficiat i via. Spūs eī ꝓmptus. caro aūt ifirma: q̄ ēt nūc vel exigui cibi pceptiōe curāda ē. vt post refectionē eius ēt ad ea q̄ desideratis diligētius idagāda. mētis quoqꝫ addatur intentio.

Explicit collatio prima abbatis cheremōis de perfectione.

Incipit collatio secunda abbatis cheremonis de castitate q̄ in ordine libri ē duodecima. C. i.

Refectiōe corporis sacra. q̄ doctrine cibum desiderātibus nobis onerosa magis visa ē qꝫ iocūda. cū illico nos ꝓmissi smōis debitū senex expectare sētisset. grata ē iqt mihi nō solū attōita ad discēdū vr̄e mētis itētio sed etiā disciplia ꝓposite q̄stiōis. Rōnabiliter ei re vera introgatiōis a vobis ordo suatus ē. Necesse ē ei vt tā excelse plenitudinem charitatis immensa illa perfecte atqꝫ perpetue castimonie premia consequantur: parqꝫ sit gaudium in tanta parilitate palmarum.

Tanta eniꝫ sibi societate federantur. vt vna absq̄ altera nequeat possideri. Hoc igiť ꝓpositio vr̃a cõplexa ē: vt verũ ignis ille cõcupiscẽtie. cuius h̄ caro velut insituꝫ sẽtit ardorẽ. ad plenũ possit extingui. disputatiõe simili pãderem⁹: de quo primũ qd btũs apostolus sẽserit diligẽtius iquiram⁹. Mortificate iquit mẽbra vr̃a que sunt sup terrã. Prim⁹ ergo q̃ cetera pscrutemur: q̃ ista sint mẽbra q̃ mortificari p̄ ceperit indagem⁹. Neq̄ eni btũs apostolus ad abscissioneꝫ manuũ aut pedũ aut genitaliũ imiti nos p̄ ceptiõe cõpellit: sed corpus peccati qḋ vtriq̄ cõstat ex mẽbris. q̃ totius destrui ȝelo pfecte desiderat sanctitatis: de quo corpore alibi. vt destruať inqť corp⁹ peccati. Et que sit eius destructio cõsequẽter expo nit. Vt iã inqť nõ seruiam⁹ peccato. A quo ẽt se liberari cũ eiulatu postulat dicens. Infelix ego homo. quis me liberabit de corpore mortis huius.

¶ De corpore peccati ⁊ mẽbris eius. Ca. ij.

b Oc itaq̄ peccati corp⁹ multis vicioꝝ mẽbris ꝓbať extructũ. ⁊ ad eius attiere portionẽ quicqd vel facto. vel dicto vel cogitatione peccať: cuius mẽbra rectissime sup terrã eẽ dicũtur. Nõ eni possũt hi qui eorũ vtũtur ministerio veridice ꝓfiteri: nostra aũt ꝯuersatio i celis ẽ. Hui⁹ igiť corporis i hoc loco apl's mẽbra describẽs: mortificate iquit mẽbra vestra q̃ sũt sup terrã: fornicationẽ: imundiciã: libidinẽ: cõcupiscẽtiaꝫ malã ⁊ auariciã que ẽ simulacroꝝ seruit⁹. Prio itaq̄ loco fornicationẽ credidit iserẽdã. que carnali cõmixtiõe ꝑficiť. Scdm ẽt mẽbrũ imundiciã nũcupauit: q̃ nõnũq̄ absq̄ vllo mulieris tactu vel dormiẽtib⁹ vl' vigilãtibus per icuriã incircũspecte mentis obrepit: ⁊ ideo notať ac ꝓhibetur in lege. q̃ imũdos quosq̄ nõ solũ sacraꝝ carniũ ꝑticipatõe ꝑuauit. verũ ẽt ne cõtactu suo sãcta pollueret. a castroꝝ iussit ꝯgregatõe secerni dicẽs. Anima q̃cunq̄ comederit de carnib⁹ sacrificij salutaris qḋ ẽ dñi in qua ẽ imundicia ꝑibit corã dño: ⁊ qcqd tetigerit imundus imũdũ erit. In deuteronomio quoq̄. Si fuerit int vos homo q nocturno pollutus est somnio: egrediet̃ extra castra ⁊ nõ reuerteť priusq̃ ad vesperã laueť aqua. ⁊ post solis occasuꝫ regredieť in castra. Deide tertiũ peccati mẽbruꝫ libidinẽ ponit: que i recessibus coalescẽs aie accidere cuipiã etiã sine corpis passiõe potest. Libidinẽ eni ab eo qḋ libeat dictã eẽ nõ dubiũ est. Post hec ḋ maiorib⁹ peccatis ad miora descẽdẽs. quartũ itulit mẽbruꝫ. cõcupiscẽtiã malã: que nõ solũ ad predictã ipudicitie passionẽ verũ etiã ad oẽs noxias cupiditates generaliter referri põt: que corrupte tãtũmõ voluptatis est egritudo. De qua domin⁹ i euãgelio. Qui viderit mulierẽ ad cõcupiscẽdũ eã: iã mechat⁹ ẽ eã in corde suo. Multo. n. mai⁹ ẽ etiã tũc mẽtis lubrice desideriũ cõtinere. cũ ei ille cebrosi aspect⁹ offerť occasio. Quib⁹ manifestissime cõprobať. ad pfectionẽ puritatis castimoniã cõtinẽtie corporalis solã nõ posse sufficere. nisi ei ẽt mẽtis addatur integritas. Post que omnia nouissimũ illius corporis mẽbrũ. ⁊ auaritiã inqt: proculdubio ostendẽs nõ solũ ab appetitu rerũ alienarũ animũ cõtinẽdũ. verũ etiã ꝓpria magnanimiť cõtẽnenda. Hoc eni ⁊ in actib⁹ apostoloꝝ fecisse legiť credẽtiũ multitudo: de q̃ dicit. Multitudinis aũt credẽtiuꝫ erat cor vnũ ⁊ aia vna: nec qsq̄ eoꝝ que possidebãt aliqd suũ eẽ dicebat. sꝫ erãt illis oĩa cõmũia. Quot quot eni possessores agrorũ aut domorũ erãt. vẽdẽtes afferebãt precia eorũ que vẽdebãt. ⁊ ponebãt añ pedes apostolorũ. Diuidebať aũt singulis ꝓut cuiq̄ opus erat. Et ne ad paucos ꝑtinere videreť ista pfectio: auaritiã simulacroꝝ seruitutẽ esse testat⁹ ẽ. Nec imerito. Quisq̄s eni nõ cõmunicat necessitatibus egenoꝝ. ⁊ pecunie sue quã ifideli tenacitate cõseruat. christi precepta postpõit. idolatrie crimen incurrit: amorem scilicet materie mũdialis diuine preferens charitati.

¶ De mortificatõe fornicatõis ⁊ imũdicie. ca. iij.

s I ergo multos ita pro christo suas vidensmus abiecisse substãtias: vt nõ soluꝫ possessioneꝫ pecuniarũ. veꝝ etiã desideriũ de cordibus eoruꝫ iperpetuũ probem⁹ abscisũ. cõsequẽs ẽ vt eodẽ modo etiã fornicatiõis ardorẽ extingui posse credam⁹. Neq̄ eni rẽ ipossibilẽ apl's cũ possibili cõiunxisset: sꝫ vtraq̄ sciẽs eẽ possibilia. pari modo mortificãda decreuit. Et intãtũ btũs apl's fornicationem siue imundiciam de nr̃is mẽbris extirpari posse cõfidit: vt nõ solũ mortificari ea. sꝫ ne nomiari qdẽ i nobis debere ꝓnũciet. Fornicatio ingens ⁊ oĩs imũdicia aut auaricia nec nomineť i vobis: aut turpitudo: aut stultiloquiũ: aut scurrilitas. que ad rẽ nõ pertinet. Que etiã pari modo pniciosa esse. ⁊ equali nos a regno dei exclusiõe depelleť edocet dicẽs. Illud aũt scitote. qm̃ omnis fornicator aut imũdus aut auarus qḋ est idolorũ seruitus: nõ habet hereditatem in regno christi ⁊ dei. Et iterum. Nolite errare: neq̄ fornicarij: neq̄ idolis seruientes: neq̄ adulteri: neq̄ molles: neq̄ masculoruꝫ cõcubitores: neq̄ fures: neq̄ auari: neq̄ ebriosi: neq̄ maledici: neq̄ rapaces regnuꝫ dei possidebũt. Dubiuꝫ proinde esse nõ debet. fornicationis ⁊ imundicie de mẽbris nostris aboleri posse contagiuꝫ: quãdoquidẽ nõ aliter ea q̃ auaritiam: stultiloquiũ: scurrilitatem. ebrietatem ac furta quorũ facilis amputatio est. mãdauerit abscidenda.

¶ Qḋ ad obtinẽdam castimonie puritatẽ nõ sufficit humani laboris intentio. Ca. iiij.

c Ertos tamen esse nos conuenit. q̄ licet omneꝫ continentie districtioneꝫ. famem scꝫ ac sitim vigilias quoq̄ ⁊ operis iugitateꝫ. atq̄ incessabile subeamus studium lectionis: perpetuaꝫ tamen castimonie puritateꝫ horum laborũ merito ꝯtigere neq̃am⁹. nisi i his iugiť ḋsudãtes expiẽtie magisterio doceamur icoruptionẽ eius diuie grẽ largitate cõcedi. Ob hoc sane solũmõ se

vnusquisque infatigabiliter in his exercitijs perdurare debere cognoscat: vt per illorum afflictionem misericordiam domini consequutus. de impugnatione carnis ac dominatione prepotentium viciorum diuino mereatur munere liberari. non quo adepturum semper illa confidat istam quam cupit inuiolatam corporis castitatem. Tanto autem erga acquisitionem castimonie desiderio atque amore inflamemur. quanto quis pecuniarum cupidissimus appetitor. vel qui summa honorum ambitione distenditur. vel qui intolerabili pulchre mulieris amore rapitur. desiderium suum impatientissimo ardore optat expleri: et ita fiet: vt dum pro integritatis perpetuitate insatiabili cupiditate succendimur. desiderabilis despicatur cibus: necessarius horreat potus: somnus denique ipse nature debitus respuatur. vel certe vt deceptor fraudulentissimus puritatis et emulus atque contrarius castitati. attonita atque suspecta mente capiatur: et ita vnusquisque quotidie integritatis sue matutinus explorator effectus. de collata sibi purificatione congaudeat. eamque se non suo studio nec vigilantia sed protectione domini sentiat consequutum. ac tandiu illius perseuerantiam suo corpori intelligat cohesuram. quamdiu eam dominus sua fuerit miseratione largitus. Qui ei hanc stabiliter obtinet fidem. nequaquam superbum sapiens de sua virtute confidet: neque seductus longis obsceni liquoris inducijs blandissima securitate soluetur: sciens impurissime colluuionis aspergine se protinus maculandum. si vel paululum quid ab eo protectio diuina discesserit. ac proinde pro perpetuitate eius cum omni contritione et humilitate cordis. indefessis est orationibus excubandum.

De vtilitate impugnationis que nobis de incentiuorum estibus generatur. Ca. v.

Vltis autem capere per huius rei quam dicimus veritatem euidens argumentum. per quod et hec que dicta sunt approbetis. et istam corporis pugnam que inimica vobis putatur ac noxia vtiliter membris nostris insertam esse doceamini. Considerate queso illos qui corpore sunt spadones que precipue causa in virtutibus appetendis desides reddat ac tepidos. Nonne quia corrumpende castitatis credunt se periculum non habere. Quod tamen nemo ita proposuisse me credat. vt neminem eorum penitus inueniri posse confirmem. perfecta abrenuntiatione flagrantem: sed quia naturam quodammodo suam vincant. si qui forte eorum ad propositam perfectionis palmam summa animi districtione contendunt: cuius ardor ac desiderium eum quem semel accenderit: famem: sitim: vigilias nuditatem: cunctosque labores corporis. non solum patienter verum etiam libenter sustinere compellit. Vir enim in doloribus laborat sibi: et vim facit perditioni sue. Et iterum. Anime autem egenti etiam amara dulcia videntur. Alias nanque non poterunt desideria presentium rerum vel reprimi vel auelli: nisi pro istis affectibus noxijs quos cupimus amputari. alij salutares fuerint intromissi. Nullatenus enim valet viuacitas mentis. absque alicuius desiderij vel timoris: gaudij vel meroris affectione subsistere: nisi hec eadem in bonam partem fuerint immutata. Et idcirco si carnales concupiscentias de cordibus nostris desideramus extrudere. spiritales in earum locis plantemus protinus voluntates vt his animus noster semper inexus et habeat quibus iugiter immoretur. et illecebras presentium ac temporalium respuat gaudiorum. Cumque in hunc statum mens nostra quotidianis exercitijs erudita profecerit. tunc versiculi illius affectum experientia docente concipiet. quem omnes quidem solita psallendi modulatione concinimus: virtutem vero eius non nisi pauci experti percipiunt. Prouidebam dominum in conspectu meo semper: quoniam a dextris est mihi ne commouear. Ille etenim solus vim atque intellectum huius carminis efficaciter assequitur: qui perueniens ad istam de qua loquimur corporis atque anime puritatem. intelligit se cunctis momentis ne rursus ab eadem deuoluatur a domino conseruari. dextrasque suas. i. operationes sanctas ab eodem iugiter communiri. Dominus enim sanctis suis non a sinistris quia nihil habet sinistrum vir sanctus sed a dextris semper assistit: a peccatoribus vero et impijs non videtur: quia non habent illas dexteras quibus dominus consueuit assistere nec possunt dicere cum propheta. Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Quod nullus poterit veridice profiteri. nisi qui vniuersa que in hoc mundo sunt aut noxia aut superflua aut certe inferiora summis virtutibus iudicans. omnem intuitum suum: omne studium: omnem curam erga cultum sui cordis et castimonie defixerit puritatem: atque ita mens istis exercitijs elimata. et profectibus expolita. ad perfectam corporis atque anime perueniet sanctitatem.

Quod patientia ardorem fornicationis extinguat. ca. vj.

Quantum enim quis in lenitate ac patientia cordis q nimi in corpore puritate proficiet: quantoque longius iracundie propulerit passionem tanto castitatem tenacius obtinebit. Non enim estus corporis declinabit nisi qui animi motus ante compresserit. Quod apertissime saluatoris nostri ore laudata beatitudo declarat. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Non ergo aliter nostram possidebimus terram. i. non alias ditioni nostre rebellis huius corporis terra subdetur nisi mens nostra prius fuerit patientie lenitate fundata: nec poterit quis aduersus carnem suam insurgentia libidinis bella comprimere: nisi prius armis mansuetudinis instruatur. Mansueti enim possidebunt terram et inhabitabunt in seculum seculi super eam. Hanc inquit terram quemadmodum obtinere possimus: idem propheta in consequentibus psalmi ipsius edocet. Expecta dominum et custodi viam eius. et exaltabit te. vt hereditate capias terram. Constat ergo ad possessionem terre istius firmiter obtinendam neminem posse conscendere. nisi illos tantum qui per immobilem patientie lenitatem vias domini duras ac precepta seruantes. de ceno carnalium passionum extrahente eodem fuerint exaltati. Mansueti ergo possidebunt terram: et non solum possidebunt eam. sed etiam delectabuntur in multitudine pacis: qua nemo in cuius carne adhuc bel-

nota hic [illegible] fuit pro quod dicit Gregorius [illegible] omne [illegible] nota in meo [illegible] [illegible]

la cōcupiscētie suscitant stabiliter pfruetur. Necesse est eni infestari eū dirissimis demonū plijs: z ignitis luxurie iaculis sauciatū. a terre sue possessiōe deuolui. donec domin⁹ auferat bella vsqȝ ad fines terre eius. arcū cōterat z cōfringat arma. z scuta cōburat igni: illo scȝ quē venit domin⁹ mittere sup terrā: arc⁹ etiā z arma cōfringat. qbus aduersus eū nequicie spiritales dieb⁹ ac noctib⁹ dimicātes. ignitis cōfigebāt cor eius iaculis passionū. Et ita cū eū dñs cōterens bella ab oībus incētiuorū estib⁹ liberarit. ad illuȝ puritatꝭ pueniet statū: vt deposita cōfusione qua semetipsū. i. carnē suā dū ipugnaret horrebat. icipiat ea velut purissimo tabernaculo delectari. Nō. n. accedēt ad euȝ mala. z flagellū nō appropinquabit tabernaculo eius. ad illud scȝ ppheticū patiētie virtute pueniēs. vt māsuetudinis merito nō modo suā hereditet terrā. verū etiā delectet in multitudīe pacis. Ubi aūt adhuc supest solicitudo certaminis: pacis esse nō pōt multitudo. Nō ei ait delectabūtur in pace sȝ in multitudīe pacis. Per qđ euidēter ostēdit. ita efficacissimā medicinam cordis esse patientiaȝ. ꝑȝ illud salomōis: mēsuetus vir cordis est medicus: vt nō solū ire: tristitie: accidie: cenodoxie: supbie: verū etiā libidinis oīmqȝ pariter extirpet fomitē viciorūȝ. In longanimitate eni vt ait salomon psperitas regibus. Nam qui mitis sēper atqȝ tranquillus est: nec iracūdie ptubatiōe succēditur: nec accidie atqȝ tristitie angore cōsumit: nec cenodoxie vanitate distendit nec superbie tumore sustollit. Pax eni multa diligentibus nomē dñi. z nō ē illis scandalū. Et ideo nō imerito pnunciat melior patiēs forte: z qui cōtinet iraȝ capiēte vrbē. Hanc igit pacē donec firmaȝ atqȝ perpetuā obtinere mereamur: multis necesse est nos impugnationibus attemptari. Frequēterqȝ nobis est versiculus iste cū gemitu lachrymisqȝ repetēdus. Miser fact⁹ suȝ z afflictus suȝ vsqȝ quaqȝ: tota die cōtristatus ingrediebar. quoniā lūbi mei ipleti sūt illusionib⁹. z nō est sanitas in carne mea. a facie ire tue. nō est pax ossibus meis a facie insipientie mee. Tūc eniȝ cōpetēter hec z in veritate deflebimus. quādo post longaȝ puritateȝ corporis nostri sperātes iaȝ carnalia nos omnimodis euasisse contagia. stimulos carnis ob elationeȝ cordis aduersum nos rursum sentimus insurgere: vel certe ad falleciam somniorūȝ impuritas nos pristine colluuionis aspergit. Cū ergo ceperit quis diuturna cordis z corporis puritate gaudere necesse est vt duȝ se credit vlteri⁹ iam nō posse ab illa sinceritate deuolui. intra semetipsuȝ quodāmodo glorietur z dicat. Ego dixi in abundantia mea: nō mouebor in eternuȝ. Sed cuȝ vtiliter a domino subrelictus illum puritatis statū in quo sibimet confidebat senserit perturbari. seseqȝ i illo spiritali viderit titubare successu: recurrat protinus ad illius integritatis auctorem. z agnoscens infirmitatem suaȝ. confiteatur z dicat. Domine non in mea sed in tua voluntate prestitisti decori meo virtutem. Auertisti faciem tuaȝ a me z factus suȝ conturbatus. Illud quoqȝ beati Job. Si lotus fuero quasi aquis niuis. z fulserint velut mūdissime man⁹ mee. tamē sordibus itinges me. z abominabūt me vestimēta mea. Quod tamē is q suo vicio se in sordibus tingit: nō pōt dicere suo creatori. Donec ergo ad perfectuȝ puritatis statuȝ perueniat. necesse est euȝ inequalitatibus istis frequētius erudiri. quoadusqȝ per dei gratiaȝ cōfirmatus in illa quaȝ appetit puritate efficaciter dicere mereatur. Expectans expectaui dominū. z respexit me: z exaudiuit preceȝ meaȝ. z eduxit me de lacu miserie z de luto fecis: z statuit supra petram pedes meos: z direxit gressus meos.

De differentijs z gradibus castitatis. Ca. vij.

Multi sunt eni castimonie gradus quibus ad illaȝ inuiolabilē conscēditur puritatē. quos licet nec perspicere nec enūciare vt dignum est virtus nostra sufficiat. tamē quia series narrationis exposcit. scđm mediocritateȝ experientie nostre vtcūqȝ proferre temptabimus. reseruantes perfectiora perfectis: nec preiudicantes his qui feruentiore studio purioreȝ castimoniaȝ possidentes. quāto maioris industrie sunt tāto etiaȝ perspicacie vigore precellunt. Proinde sex gradibus lȝ multa a se inuiceȝ sublimitate distantibus. fastigia castitatis precelsa distinguā: ita vt media quedam que tamē multa sunt pretermittaȝ: quorūȝ subtilitas ita humanos subterfugit sensus. vt eaȝ nec mēs inspicere neqȝ proloqui lingua preualeat: quibus sensiȝ castitatis ipsius perfectio quotidianis profectibus adolescit. Scđm similitudinē nanqȝ corporuȝ terrenorūȝ que singulis diebus insensibiliter sui capiunt incrementa. z ita duȝ nesciunt ad perfectum habituȝ prouehūtur: anime quoqȝ robur ac maturitas castitatis acquiritur. Primus itaqȝ pudicitie gradus est: ne vigilans īpugnatione carnali monachus elidatur. Secundus: ne mens illius voluptarijs cogitatiōibus imoretur. Tertius: ne femineo nec tenuiter ad cōcupiscētiā moueatur aspectu. Quartus ne vigilans vel simpliceȝ carnis perferat motuȝ. Quintus ne cū memoriā generatiōis humane. vel tractatus ratio vel necessitas lectiōis ingesserit. subtilissimus mentē voluptarie actionis perstrigat assēsus: sed velut opus quoddā simplex ac ministeriuȝ humano generi necessario contribuȝ tranquillo ac puro cordis cōtēpletur intuitu: nihilqȝ amplius de eius recordatione concipiat. qȝ si operationē lateruȝ vel cuiuslibet alterius officine mente pertractet. Sextus castimonie gradus ē: ne illecebrosis phātasmatibus feminarū vel dormiēs illudatur. Licet eni hanc ludificationeȝ peccato eē obnoxiam non credamus: concupiscentie tamen adhuc medullitus latitantis indicium est: quam tamē illusionem diuersis modis constat accidere.

Nam scd'z illum vsuz quē vigilans exercere vel cogitare cōsueuerat. etiaz dormiēs vnusquisq; tēptatur. Aliter enim falluntur hi qui carnalem copulam norūt: aliter qui feminee sunt cōmixtionis expertes. Hi ei sic simpliciorībꝰ ac puriorībꝰ somnijs īquietari solēt: ita ēt faciliore diligētia ac minore possūt labore purgari. Illi aūt sordidiorībꝰ magisq; expressis phātasmatībꝰ illudūt. donec paulati p̄z mensurā castitatꝫ ad quā vnusqsqz cōtēdit. i odiū illius rei quā voluptariā aīa sētiebat. mēs ēt somno sopita vtat: illudq; ei qd fortībꝰ viris ꝓ sūmo laborꝝ stipēdio repromittit p ꝓphetā cōcedat a dn̄o. ⁊ arcuz ⁊ gladiū ⁊ bellū cōterā de terra vestra. ⁊ dormire vos faciā fiducialiter: ⁊ ita demuz qs ad illā beati sereni paucorūq; similiū virorꝝ pueniet puritatē. Quā idcirco a p̄dictꝫ sex castimōie gradībꝰ sequestraui: qa nō solū possideri sz ēt credi nō nisi a rarissimis pōt. Et qr id qd illi specialit̄ diuini mūeris largitate collatū ē. ꝓponi ad generalis p̄cepti nō pōt formā: scz vt eo vsq; mēs nr̄a castitatꝫ ipsiꝰ puritate formetur. vt etiā ipso naturali motu carnis emortuo. illuz obscenū liquorē oīno n̄ pferat. Opinionē sane quorūdaz quā sup hac carnis colluuiōe definiūt silere nō debeo: q dicūt nō idcirco eā dormiētībꝰ euenire. eo q eā ꝓducat fallacia somniorꝝ. sz potiꝰ qr redūdantia humoris illiꝰ aliquas in egrotāti corde fingat illecebras. Deniq; aiūt q illo tēpore quo nō ingerat illa concretio: quēadmodum fluxus eius ita etiam illusio conquiescat.

¶ Qd de natura castitatis ⁊ effectu eius inexperti tractare non possint. Ca. viij.

s Ed hec suscipere ⁊ ꝓbare vtrū possibilia an īpossibilia sint certo examie desinire poterit nemo. nisi p experiētiā longā ⁊ puritatē cordis ad confinia carnis ac spūs verbo dn̄i dirigēte puenerit. De quo beatꝰ apostolus: Viuus est inqt s̄mo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti: ⁊ ptigēs vsq; ad diuisionē aīe ac spūs. cōpagū quoq; ac medullarꝝ: ⁊ discretor cogitatōuz ⁊ itētionū cordis. Et ita iter illorꝝ qdamō termios collocatꝰ. qd hūane ꝯditōi necessariū sit atz ieuitabilit attributū. qdue ꝯsuetudie viciosa ⁊ icuria iuuētutꝫ īuectū. velut ispector ⁊ arbiter iusta trutinatiōe discernet. ac sup eorꝝ effectu atq; natura nō falsis vulgi opiniōībꝰ abducet. nec p̄iudicatꝫ inexptorꝝ diffinitionībꝰ acqescet: sz puritatꝫ modū certa expiētie sue libra ⁊ iusta examiatiōe ppēdēs. neq̄q; illorꝝ dcipietur errore. q negligentie sue vicio crebriorībꝰ q̄ natura cōpellit egestiōībꝰ sordidari. de nāli cōditione causant. Cūq; eos cōstet iferre potiꝰ vim nature ⁊ extorquere ab ea pollutionē quā ipsa nō igerit: intēperātiā suā ad necessitatē carnis imo ad eiꝰ referūt creatorē. ꝓprias culpas ad nature ifamiā trāsferētes. De qbꝰ i ꝓuerbijs elegāter exprimit. Insipiētia viri corrūpit vias suas: deū autez causat i corde suo. Postremo si qs huic assertōi nr̄e fidē derogat voluerit: q̄so vt nō ante p̄iudicata nobiscū opiniōe disceptet. q̄ disciplie huiꝰ suscipiat istituta. Cumq; hec ꝑpaucis mēsībꝰ illa qua tradit moderatiōe fuauerit: pfecto hec q̄ diximꝰ vero poterit ꝓbare iudicio. Ceterū frustra de cuiuslibz artꝫ ac disciplie fine cōtēdit. qsq; nō priꝰ oīa que ad cōsūmationē eiꝰ pertinēt: sūmo fuerit studio ac vtute sectatꝰ. velut si vbi grā similitudinē mellis ex tritico. aut rursū ex eo sic ēt ex raphani liniq; semībꝰ lenissimi olei liquorē produci posse ꝯfirme. Si qs horū pētꝰ ignarꝰ assistat. nōne cōtra rerū naturā hoc eē cōclamās. me velut aptissimi auctorē mendacij deridebit. Cui si ego testes inumeros q hec se ⁊ vidisse ⁊ gustasse ⁊ fecisse testēt exhibeā. rōnē insup atz ordinez quo ille species. vel i olei piguedinē. vel. i mellꝭ dulcedinē trāsformēt ediserā: ille aūt i stultissime psuasiōis obstinatiōe psistēs neget ab illꝭ seminībꝰ q̄cq̄ vel dulcedinis vel piguedis posse ꝓduci: nōne magis notāda ē irrationabilis eiꝰ puicaxq; cōtētio. q̄ sermōis mei vitas irridēda: q̄ multorꝝ ac fideliū testiū grauitate. ⁊ euidētībꝰ documētꝫ. ⁊ qd his ampliꝰ est expientie ꝓbatiōe fulcit. Et ideo qsqs ad illū puritatꝫ statuz iugi cordis intētiōe puenerit. vt iā mēte ab huiꝰ passiōis titillatiōe penitꝰ absoluta. p soporē caro eiꝰ velut redūdātiā supflui humoris expellat. cōditionē modū q nature certissime dep̄hendit: ⁊ ita cū expgefactꝰ iuenerit carnē suā post lōga tēpora se iscio atq; ignorāte pollutā. tū demū de naturali necessitate causet. ad illū sine dubio pueniēs statū. vt talis inueniatur in nocte qualis in die: talis in lecto qualis in oratione: talis solus qualis turbis hominū circūseptus. Postremo vt nunq̄ se talez secretus aspiciat: qualis videri ab hoībus erubescit: nec in eo tale aliquid ieuitabilis ille oculus deprehēdat. qd ab humanis aspectibus velit esse celatuz: ⁊ ita cum ceperit suauissimo lumine castitatis iugiter delectari. dicere poterit cuz propheta. Et nox illumiatio mea in delicijs meis: quia tenebre nō obscurabūtur a te. ⁊ nox sic dies illuminabitur: sicut tenebre eius ita ⁊ lumē eiꝰ. Deniq; hoc ipsū. qr supra conditioez nature videt humane. qualiter obtinuerit idez propheta subiungit dicēs. Quia tu possedisti renes meos. i. nō industria mea neq; virtute hanc promerui puritatē: sed quia tu mortificasti insitum renibus meis libidinose voluptatis ardorem.

¶ Interrogatio an corporis motum etiā dormiētes possimus euadere. Ca. ix.

g Ermanus. Perpetuam quidez corporis puritatez ex parte aliqua experti sumꝰ a vigilātibus posse p dei gratiā possideri: ⁊ cōmotionē carnis districtiōis rigore atq; iudicio resistente: vigilantibus posse nō contingere nō negamus. Vtruz autē ⁊ dormientes hac inquietudie carere possimus: volumus edoceri. Duabus nāq; de causis possibile hoc esse nō credimus: quas licet absq; verecundia nequeamus effari. tamē quoniaz hoc medicine ipsiꝰ necessitas cogit. q̄sumꝰ vt cū venia tui si qua forte inuerecūdius fuerint denudata

suscipias. Primū ergo ē qđ p somni quietez mētis vigore laxato: obseruari neq̄q̄ illius valeat cōmotiōis obreptio. Secundo q̄ ēt vrine collectio cū vesice capacitatē qescētib⁹ nob' idesinēti ɔfluxu iterni humoris oppleuerit. excitet mēbra marcescētia: qđ ēt paruulis vel spadonib⁹ eadē nihilominus lege cōtingit. Unde fit vt si nō oblectatio libidinis vulnerat mentis assensum: confusione tamē eaz humiliet turpitudo mēbrorū.

¶ Responsio q̄ per somnū accidens carnis cōmotio nō officiat castitati. Ca. x.

Cheremō. Apparet vos necdū vere castitatis agnouisse virtutē. q̄nquidē districtionis auxilio eā a vigilātibus tm̄ creditis retētari. Et inde ē q̄ putatis a dormiētib⁹ quasi rigore animi resoluto. integritatē nō posse seruari. Porro castitas nō vt arbitramini districtōis p̄sidio: s3 amore sui ꝛ ꝓprie puritatis delectatōe subsistit. Nō. n. castitas s3 cōtinētia dicit: vbi adhuc ei aliq̄ resistit aduersitas voluptatis. Uidet ergo his q castitatis affectū p dei gratiā medullit⁹ receperūt. districtiōis cessatione cū dormiūt. nō obesse: q̄ ifida ēt vigilantib⁹ ratōe certissima cōprobat. Quicqd. n. cū labore cōprimit: tēporales dimicāti p̄stat inducias nō tm̄ perpetuā securitatis qetē tribuit post laborē. Quicquid aūt ꝓfūda fuerit vtute deuictū. absq̄ vlla iquietudinis suspitiōe cōpositū: iugē pacis victori cōfert firmitatē. Quāobrē donec pulsari nos carnis cōmotione sētim⁹. nouerim⁹ nos ad castitatis necdū ꝑuenisse fastigia. s3 adhuc sub ifirmitate cōtinētie constitutos p̄lijs fatigari: in qbus necesse ē dubios semp ēe euētus. Qđ aūt ineuitabilē ēē cōmotionē carnis h̄ astruere voluistis idicio. q̄ ea ne ipi qdē eunuchi carere dēptis gēitalibus pn̄t: sciēdū ē nō eis carnales estus nec affectū libidinis sed solā satiue generationis deesse virtutē. Unde manifestū ē ne illos qdez si ad hāc ad quā nos nitimur castitatē cupiūt ꝑuenire. ab hūilitate ꝛ cōtritōe cordis vel cōtinētie districtōe debere laxari: licz neq̄q̄ sit discredēdū miore ab eis castimoniā posse labore ac studio cōprehēdi.

¶ Qđ multum intersit inter castitatem ꝛ continētiam. Ca. xi.

Quāobrē ꝑfectio castitatis. a laboriosis cōtinētie rudimētis ꝑpetua trāqllitate discernit. Hec ē. n. vere cōsūmatiō castitatis: q̄ nō ipugnās carnal' cōcupiscētie mot⁹ s3 toto horrore detestās. iugez atq̄ inuiolabilē sui retinet puritatē. nec pōt aliud qd esse q̄ s̄ctitas. Hoc aūt fiet q̄n iā desinēs caro aduersus sp̄ū cōcupiscere. desiderijs eius vtutiq̄ cōsēserit. ceperitq̄ sibi iuicē pace firmissima federari. ꝛ s3 psalmigraphi sētētiā habitauerit fr̄es in vnū: illā repromissā a dn̄o btitudinē possidētes. de qua ait. Si duo ex vobis cōsēserint sup terrā: de omi re quacūq̄ petierit fiet illis a p̄re meo q in celis ē. Quisqs ergo itellectualis illi⁹ iacob. i. supplātatoris trāscēderit gradū: ab illa cōtinētie colluctatione ac supplātatōe viciorū. obstupefacto femoris neruo. ad israelis meritū ꝑpetua cordis directōe cōscēdet. Quē ordinē ēt beat⁹ dauid ita sp̄ūssācti vaticinatiōe distinxit. i primis igens: not⁹ in iudea de⁹. i. in aīma q̄ adhuc sub peccatorū cōfessione retinet: iudea eni cōfessio iterpretat: i israel aūt. i. in eo q videt deū. siue vt qdā iterpretat. rectissim⁹ dei ē. nō solum not⁹ s3 etiā magnū ē nomē ei⁹: deide ad sublimiora nos ꝓuocās. ac volēs ēt locū ipsū quo dn̄s delectat ostendere: Et fact⁹ ē ingt in pace loc⁹ eius. i. nō i cōflictu certaminis ꝛ colluctatōe viciorū: s3 i castimonie pace ꝛ i cordis trāqllitate ꝑpetua. Hūc igit pacis locū extinctiōe carnaliū passionū siqs meruerit obtiere: ex hoc quoq̄ ꝓficiēs gradu. ac syon spiritalis. i. specula dei cōsequēter effectus. erit etiā habitatio ei⁹. Nō. n. in cōflictu cōtinētie: s3 in iugi vtutum specula dn̄s cōmorat. vbi iā nō retūdit. nō comprimit: s3 i perpetuū cōstrigit potētias arcuū: ex qb⁹ videlicet aduersū nos libidinū quodā iacula dirigebātur ignita. Uidetis ergo q2 sicut nō ē in colluctatiōe cōtinētie s3 i castitatis pace loc⁹ dn̄i: ita ēt habitatio ei⁹ i specula fit ꝛ cōtēplatōe vtutū. Un̄ nō immerito porte syon cūctis tabernaculis iacob p̄ferūtur. Diligit. n. dn̄s portas syō sup oīa tabernacula iacob. Qđ autē p hoc ineuitabilē esse cōmotionem carnis asseritis. qđ vrina cū vesicā iugi istillatōe repleuerit. qeta ēt suscitet membra: l3 vere sectatorib⁹ puritatis ad obtinēdā eā nihil p̄iudicet ista cōmotio quā hec sola iterdū ꝛ tm̄ p soporē necessitas excitarit: sciēdū tm̄ ē. q̄ ita si cōmota fuerit ad qetē ꝓpam reducāt castitatis iperio. vt nō mō cū nullo prurītu. s3 ne cū mīma qdē libidinis recordatiōe sedet. Et idcirco vt cū lege aīmi. lex quoq̄ ɔgruāt corporal'. ēt in ipi⁹ aque potu ita ē nimietas castigāda: vt humoris quotidiana illa collectio pigri⁹ arefactis iflués mēbris. illū quē ieuitabilē putatis corporis motū. n̄ solū rarissimū. verū ēt lētū reddat ac tepidū frigidūq̄ vt ita dixeri ignē: ꝛ absq̄ vllius adustiōis ardore rorātē suscitet flāmaz. istar admirabilis illi⁹ mosaice visionis. vt carnis n̄re rubus innoxio igne circūdat⁹ nō vrat: vel sic illorū triū iuuenū qb⁹ ita rorāte spiritu fornacis chaldayce flāma discussa est. vt nec capillos eorū aut fimbrias odor ignis afflaret: vt illud quodāmō qđ sāctis repromittit p ꝓphetaz. icipiam⁹ iā i hoc corpore possidere. cū ambulaueris p ignē nō cōbureris. ꝛ flāma nō ardebit in te.

¶ De mirabilib⁹ que peculiariter in sanctis suis deus operatur. Ca. xij.

Magna eni vere atq̄ mirifica sūt. nec vlli hominū penit⁹. n:si his tātū q expti sūt nota: q̄ dn̄s fidelib⁹ suis adhuc i isto corruptōis vasculo ɔstitutis ieffabili largitur liberalitate. Que propheta mētis puritate plustrās. tā ex sua q̄ ex illorū p̄sona q in hūc statū affectūq̄ ꝑueniunt exclamauit. Mira opa tua: ꝛ anima mea cognoscet nimis aliogn nihil noui nec magni intelligit ꝓpheta dixisse. si alio cordis affectu vel de alijs opib⁹ dei hec ꝓnūciasse credat. Nullus etenī ē hominū q mira esse

opa dei etiā ex ipsi⁹ creature magnitudine nō agnoscat. Ceterū illa q̄ in sanctī suis quotidiana opatiōe dispēsat. ac speciali munificētia affluēter effūdit. nullus ali⁹ nisi aīa pfruenē agnoscit: quē in secreto conscie sue ita ē bñficioꝝ ei⁹ arbitra singularis. vt ea nō solū nullo valeat sermōe disserere: sꝫ ne sensu qdē et cogitatiōe complecti. cū ab illo ignito feruore discedēs ad istos materiales ac terrenos intuit⁹ fuerit ōuoluta. Quis. n. in se opa dñi nō mireē. cū insatiabilē vētris ingluuiē. et sūptuosā gule pniciosāq̄ luxuriā. ita in se viderit fuisse cōpressā. vt vix ipm exiguūm ac vilissimū cibū raro inuitusq̄ pcipiat. Quis nō obstupescat opa dei. cū illū ignē libidinis quē naturalē antea et velut inextinguibilē eē credebat. ita refriguisse psenserit. vt ne simplici qdē se corpis motu sentiat icitari. Quomō nō virtutē dñi cōtremiscat qsq̄. cū hoīes quōdā diros atq̄ truculētos q ad sūmū iracūdie furorē ēt blandissimis subditoꝝ irritabāē obseqis. ad tātā trāsisse viderit lenitatē. vt nō solū nullis iā cōmoueanē iniurijs. sꝫ ēt cū illate fuerit sūma magnanimitate cōgaudeāt. Quis plane non mireē opa dei. ac toto pclamet affectu. q2 ego cognoui q̄ magn⁹ est dñs. cū vel se vel aliū quēpiā ex rapacissimo liberalē: ex pdigo cōtinētē: ex supbo humilē: ex delicato ac tenero squalidū hirsutūq̄ psperexit. et egestate atq̄ angustia psentiū rerū ēt volūtarie pfruentē. Ista sunt pfecto mira opa dei. q̄ peculiarit aīa pphete similiūq̄ ei⁹ mirifice cōtēplatiōis intuitu stupefacta cognoscit. Ista sunt pdigia q̄ posuit sup terrā: que idē ppheta cōsiderās. ad admiratiōnē eoꝝ cūctos populos aduocat dicens. Venite et videte opa dei. que posuit pdigia sup terrā. auferēs bella vsq̄ ad fines terre: arcū cōteret et cōfringet arma et scuta cōburet igni. Qd. n. mai⁹ potest eē pdigiū q̄ sub momento breuissimo ex rapacissimis publicanis apostolos fieri: ex psecutorib⁹ truculentis predicatores euāgelij patiētissimos reddi: ita vt eā quā psequebanē fidē ēt effusiōe sui sanguinis ppagarēt. Ista sunt opa dei que se quotidie vna cū pře opari filius prestaē dicens. Pater me⁹ vsq̄ hodie operaē et ego operor. De istis opibus dei beat⁹ dauid in spiritu canēs: benedict⁹ inqt domin⁹ de⁹ isrl. q facit mirabilia magna solus. De istis et amos ppheta: Qui facit inqt oīa. et cōuertit ea et trāsmutat in matutinā vmbrā morē. Hec est nempe imutatio dextere excelsi. De hac salutari opatiōe dei orat ppheta dominū dicēs. Cōfirma deus hoc qd operatus es in nobis. Ut pretermittā illas secretas atq̄ abscōditas dispensatiōes dei. quas intra se peculiariter exerceri mēs sanctorū omniū momētis singulis intueē: illā celestē infusionē letitie spiritalis. qua delectus animus insperati gaudij alacritate sustollitur ad illos ignitos cordis excessus: et tā ineffabilia q̄ inaudita solatia gaudioꝝ. qbus nōnūq̄ ignauissimo stupore torpentes. ad orationē feruentissimā velut de sōno pfundissimo suscitamur. Hoc inq̄ ē gaudiū de quo beatus apostolus: qd oculus nō vidit. nec auris audiuit. nec in cor homis ascendit: eius. s. q terrenis vicijs hebetat⁹ adhuc homo ē et humanis inheret affectib⁹. nihilq̄ de istis dei muneribus intueē. Deniq̄ idē apostolus tā de se q̄ de similib⁹ sibi q iā de hūana ōuersatiōe discesserant subiecit dicēs. Nobis āt reuelauit de⁹ p spiritū suū.

Quod soli qui experiuntur agnoscant dulcedinem castitatis. Capitu. xiij.

In his igiē omnib⁹ quātū mens ad subtiliorē pfecerit puritatē. tanto sublimi⁹ intuebitur deū: et admiratiōis itra semetipsā potius capiet incremēta. q̄ loquēdi facultatē aut sermonē narratiōis inueniet. Ut eniꝫ vim leticie hui⁹ inexptus mente pcipere. ita explicare sermōe nō valebit expertus: tanq̄ si qs dulcedinē mellis ei q nūq̄ quicq̄ dulce gustauerit velit sermonib⁹ enarrar: profecto nec ille saporis illius suauitatē quā nunq̄ ore percepit aurib⁹ capiet: nec ille dulcedinē quā gustus voluptate cognouit. verbis poterit indicare: sꝫ propria tantū agnitione suauitatis illect⁹. necesse ē vt experti saporis iocunditatē intra semetipm solūmodo tacitus admireē. Ita igitur qsq̄ in hūc quē prediximus virtutū statū meruerit puenire. hec oīa que i suis peculiari gratia domin⁹ opaē. tacita mēte perlustrās. horumq̄ omniū attonita cōsideratione flāmat⁹: cū intimo cordis exclamabit affectu. Mira opa tua deus: et aīa mea cognoscet nimis. Istō ergo est mirabile opus dī. hominē carneū carnales affectus in carne positū respuisse: et in tāta rerū atq̄ incursuū varietate vnū tenere animi statū. atq̄ imobilem in omni accedentiū permutatiōe durare. Qua virtute fundatus senex qdam. cū apud alexādriā turbis infideliū circunfusus. nō soluꝫ maledictis veruꝫ etiā grauissimis impellentiū vrgereē iniurijs. eiq̄ a subsannātib⁹ diceret. qd miraculi christus vester quē colitis fecit. ille inqt. Ut his ac maiorib⁹ si intulerit nō mouear nec offendar iniurijs.

Interrogatio de cōtinentie qualitate et tēporis modo in quo castitas perfici possit. Capit. xiiij.

Germanus. Quoniā nos admiratio non humane huius neq̄ terrene. sed plane celestis atq̄ angelice castitatē. ita subito stupore cōfudit. vt terrorē magis desperatiōis incuteret. q̄ ad expetendā se nostros aīos puocaret: quesum⁹ vt nos de obseruātie qualitate ac tēporis modo. quo acqri vel pfici valeat. doctrīa plenissime disputationis instituas: quaten⁹ et consūmari ea posse credamus. et ad expetendā deinceps spacio cōstituti tpis aiemur. Incōprehēsibilē nāq̄ eā i carne hac positē qdāmmō iudicam⁹. nisi nob ordo qdā ac via qua ad illā valeat pueniri. certa ratiōe pandatur.

Respōsio intra quod tempus possibilitas castitatis possit agnosci. Capi. xv.

Cheremon. Temerariū satis est super consummatiōe huius de qua loquimur castitatis. in tāta presertiꝫ vel voluptatū diuersitate vel virtū. certaꝫ tēporis definire mensurā. que nō facile

etiaʒ in istis materialib⁹ artib⁹ ac visibilib⁹ disciplinis decerni potest. Secūdū intentioneʒ nāqꝫ animi atqꝫ ingenij qualitateʒ necesse est eas ab vnoquoqꝫ vel celerius vel tardi⁹ apprehendi: rationē tamē obseruantie ꝛ tēporis modū intra queʒ eius possibilitas agnoscaꝫ constātissime possum⁹ definire. Quisquis igitur extract⁹ a cūctis confabulationib⁹ ociosis. ꝛ mortificat⁹ ab omni ira ac solicitudine curaqꝫ mūdana. duob⁹ tantuʒ paximacijs fuerit quotidiana refectiōe content⁹. ꝛ aque satietate subtracta. qetem somni triū siue vt alij statuerunt quatuor horaruʒ spacio terminarit: nec tamē laborū aut cōtinentie huius merito sed miseratiōe domini eaʒ se crediderit adepturū: quia sine hac fide vana est omis humani laboris intentio: nō amplius ꝙ̄ sex mensibus ꝑfectionē istius īpossibilē sibi nō eē cognoscet. Euidens tamen est iaʒ proxime puritatꝫ indiciū: incipere eaʒ de ꝓprij laboris industria nō sperare. Si enī vim versiculi illius vnusqꝫqꝫ in veritate cōceperit: Nisi domin⁹ edificauerit domuʒ. in vanuʒ laborant qui edificāt eaʒ: sequiꝫ vt nec de puritatis sue meritis extollatur. intelligens eaʒ se nō sua diligētia. sed domini misericordia consecutuʒ nec cōtra alios immiti rigore moueaꝫ. sciēs humanā nihil esse virtutē si eā virt⁹ diuina non iuuerit.

C De fine ac remedio castitatis. Capitulū. xvi.

Proinde vnicuiqꝫ nostruʒ aduersus spiritum fornicationis totis virib⁹ desudanti. victoria singularis est. de merito conatus sui remedium non sperare: que fides licet facilis ac plana omibus videaꝫ. tamē taʒ difficile ab incipientibus ꝙ̄ ipsius castitatis perfectio possideꝫ. Nā cū eis vel particula puritatis arriserit. cōtinuo in conscientie sue secretis elatione quadā subtiliter illabēte sibimet blandiūtur: credentesqꝫ eaʒ se diligentie sue studio consequutos. necesse est vt supno illo presidio paululū denudati: tandiu illis quas diuīa virtus extinxerat passionib⁹ opprimātur. ꝙ̄diu experientia docente cognoscant se viribus atqꝫ industria sua puritatis bonū obtinere nō posse. Et vt disputationeʒ nostraʒ de fine plenissime castitatis longa lucubratione cōfectā breuiter cōcludamus. in vnū omia que copiose sparsimqꝫ digesta sunt colligētes hec est consūmatio castitatis: vt vigillanteʒ monachuʒ oblectatio libidinis nulla perstrigat: vt quiescenteʒ somnioruʒ non fallat illusio: sed cū dormiēti tantū per sopite mentis incuriaʒ cōmotio carnis obrepserit: queādmoduʒ sine vlla titillatione voluptatis excitata est. ita etiaʒ sine vllo pruritu corporis cōquiescat. Hec de castitatis fine: quantū potuimus nō verbis sed experientia magistrante digessimus. Que licet a desidiosis ac negligētib⁹ arbitrer impossibilia forsitā iudicāda: certus tamē sum a studiosis ac spiritalib⁹ viris agnoscēda pariter ac probanda. Tantū nanqꝫ inter hominē distat ꝛ hominē. quātuʒ ꝛ illa in quibus animi eoꝝ tendit intentio ab inuiceʒ disparātur. i. vel celuʒ ab inferno. vel christus a belial: secūdum sentētiaʒ domini saluatoris. Si qs mihi ministrat me sequaꝫ: ꝛ vbi ego suʒ illic ꝛ minister me⁹ erit. Et iterū. Ubi est thesaurus tu⁹ ibi erit ꝛ cor tuū. C Hucusqꝫ beat⁹ cheremō d castitatis perfectiōe disseruit: admirabilemqꝫ doctrinam sublimissime puritatis tali sermōe ꝯclusit. sua dens stupentib⁹ atqꝫ anxijs nobis: vt quia iaʒ noctꝫ pars maior effluxerat. tradita quieti paululum mēbra naturali soporis cibo minime fraudarem⁹. ne lāguens torpore corporis sui etiā mens vigorē sācte intentionis amitteret.

C Explicit collatio secunda abbatꝫ Cheremonis de castitate.

C Incipit tertia collatio abbatꝫ cheremonis de ꝑrectione dei q̄ in libri ordine ē tertiadecīa. Cap. i.

Cum ad synaxim matutinaʒ percepto paululum sopore remeantes. senē opperiremur. ingēti abbas german⁹ scrupulo mouebatur: ꝙ in preterita disputatiōe cuius virtus sūmum desideriuʒ incognite nobis castitatis infuderat. vnius adiectiōe sententie beat⁹ senex meritū humane causasset industrie. astruēs homineʒ ꝙ̄uis sūmis ad bonam frugē viribus enitaꝫ: tamē boni compoteʒ esse nō posse. nisi id diuini tantū muneris largitate nō operis sui studio percepisset. Hanc igitur questionē attonite voluentib⁹ nobis. ꝓgressus cellula beatus Cheremō cū quideʒ nos inuicem mussitare sensisset: solito breui⁹ orationū atqꝫ psalmorū solēnitate trāscursa. quid moueret inquirit.

C Interrogatio quare nō merita virtutū laborātis industrie deputentur. Capitu. ij.

Tunc German⁹ quantū excellentissime inquit sublimitate virtutꝫ q̄ nocturna disputatiōe patefacta est. pene vt ita dixeriʒ a fide possibilitatꝫ excludimur: tātū nobis pace tui dictum sit videꝫ absurdū. si laborū stipendiū. i. perfectio castitatis que instātia proprij sudoris acqritur nō specialiter laborātis deputeꝫ industrie. Ineptū est enī vt si verbi gratia agricolā erga culturā terre irremissuʒ remedium viderimus impendere nō illius efficacie ascribamus ꝛ fructum.

C Respōsio ꝙ sine adiutorio dei nō solū ꝑfectio castitatis: sꝫ omnino nihil boni ꝑfici possit. Ca. iij.

Cheremon. Hoc ipo quod ꝓposuistis exēplo euidētius approbaꝫ nihil posse ꝑficere sine adiutorio dei laborātis industriā. Nec enī agricola cū omēs conatus suos in excolēdis expenderit terris. cōfestim etiā ꝓuentū segetuʒ ꝛ vbertateʒ fruguʒ sue poterit industrie deputare. quā irritā eē frequēter expꝑtus est. nisi eā ꝛ pluuiaꝝ oportunitas ꝛ hyemis tranqlla serenitas subsequatur: ita vt adultos iaʒ fructus ac ꝑfecta maturitate solidatos. quodāmodo de manu tenentium videri

tinus plerūq; pcereptos:nihilominus laborātibus illam
segem sudoris instantiā contulisse.qr nō fuit domi
ni opitulatiōe directa.Sicut igitur inertib⁹ agrico
lis.qui sua frequēter vomere arua nō subigūt.hanc
vbertatez segetuz pietas diuina nō cōfert:ita labo
rantib⁹ pernox solicitudo nō pderit.nisi misericor
dia domini fuerit psperata.In quo tamen huma
na superbia nullaten⁹ se gratie dei vel exequare vel
admiscere cōtendat.participēq; se in munerib⁹ dei
per hoc conetur inserere:vt laborē suū auctorem eē
diuine existimet largitatis:ac puentuz copiosissima
rum fruguz.industrie sue merit respondisse gloriet
Consideret nanq; ac veridica examinatiōe perpē
dat:q ne ipos qdez conat⁹ quos pro desiderio opu
lentie intentus exercuit.suis virib⁹ impēdere potu
isset.nisi euz ad exercēdū omne opus ruris. pectō
domini ac misericordia roborasset:z inefficax eius
voluntas fuisset ac virtus.nisi etiā peragēdi copiaz
que nōnunq; vel siccitat vel imbriū nimietate frau
datur.diuina clemētia prestitisset.Nā cuz z bonuz
virtutis z sanitas corporis z omniū effect⁹ operuz
actuūq; psperitas a domino fuerit cōdonata:oran
dum est ne fiat ei sicut scriptū est.celuz ereū z terra
ferrea:z ne residuū locuste comedat bruc⁹:z residu
um bruci eruca deuoret:z residuū eruce rubigo cō
summat.Nec in hoc tātum eget diuinitatis auxilio
agricole laborātis industria.nisi ēt isperatos auer
tat casus:quib⁹ etiā si desiderata fructuū fecūditate
ager fuerit opimat⁹.nō solū spei sue vana expectati
one frustrabit.verū etiā pceptaz z recōditaz iā vel
in area vel i horreo frugū vbertate fraudabit.Qui
bus māifeste colligit.nō solū actuū.veruz etiā cogi
tationū bonaz ex deo eē principiū:q nobis z initia
sancte volūtatis inspirat.z virtutez atq; oportuni
tatē eoz que recte cupim⁹ tribuit peragēdi.Omne
eni datū bonū.z omne donuz perfectū desursuz est
descendens a patre luminū:qui z incipit que bona
sunt.z exequit.z cōsūmat in nobis:dicēte apostolo
Qui autē dat semen seminātī.z panē ad māducan
dū prestabit.z multiplicabit semē vestraz.z cresce
re faciet fructus iustitie vestre.Nostruz vero est:vt
quotidie attrahentē nos gratiā dei humiliter subse
quamur:vel certe dura ceruice z incircūcisis vt scri
ptū est aurib⁹ eidem resistentes:p hieremiā merea
mur audire.Nunqd qui cadit nō resurget:aut q a
uersus est nō reuertet.Quare ergo auersus est po
pulus iste in hierusalē auersiōe cōtentiosa.Indura
uerunt ceruices suas:noluerunt reuerti.

Obiectio quēadmodū gentiles absq; gratia dī castimoniā habuisse dicantur. Cap.iiij.

Germanus.Huic sensui cui⁹ pietas abru
pte a nobis nō potest iprobari:illud vide
tur obsistere.quod ad destructionē liberi
arbitrij tendit.Nā cum multos gentiliū qui vtiq;
diuini adiutorij gratiā non merētur:nō solū fruga
litatis atq; patientie:sed quod magis mirū est etiā
castitatis videam⁹ fulgere virtutib⁹.quomō capti
uato libere voluntat arbitriō.dei munere collate il
lis fuisse credende sunt:cū vtiq; mūdane sapiētie se
ctatores:nō solū dei gratiā sed ipm etiā verum deū
penitus ignorātes:quātuz vel serie lectōis vel quo
rundā traditiōe cognouim⁹ summā castimonie pu
ritatē pprij laboris industria possedisse dicātur.

Rūsio d̄ philosophoz imaginaria castitate.c.v.

Cheremon.Gratuz mihi est q dn̄ summo
agnoscēde veritat amore flāmamini. que
dā etiā inepta pponitis:quoz obiectione
probatior:atqz vt ita dixerīz exploratior catholice
fidei virtus appareat.Quis eteniz sapiēs tā cōtra
rijs ppositionib⁹ vteretur.vt celestē castimonie pu
ritatē quā hesterna die nec p dei gratiā mortalium
cuiq; asserebatis posse cōferri.nūc eādez etiā a gen
tilib⁹ crederet virtute ppria fuisse possessā.Sed qr
hec explorāde pculdubio vt dictū est studio verita
tis opponitis:qd de his teneamus aduertite.Pri
mū philosophos nequaq; credendū est talē animi
castitatē qualis a nobis exigit assequutos:quib⁹ in
iungitur vt nō soluz fornicatio sed ne imundicia q
dem nominet in nobis.Habuerūt autē illi quādaz
meriken.hoc est portiunculā castitat.i.abstinentiā
carnis:vt tātū a coitu libidinē coercerēt:hāc autē
internā mentis ac perfectā corporis puritatez:non
dicā opere assequi:sed nec cogitatōe potuerūt.De
niq; famosissim⁹ ille ipsoz socrates:hoc vt ipsi cōce
lebrāt de se nō erubuit pfiteri.Nā cum intuēs euz
quidā physiognomō dixisset ommapederastu.hoc
est.oculi corruptoris pueroz:z irruentes in euz di
scipuli eius vlcisci illatū magistro vellent cōuiciuz
indignationē eorū hac dicitur cōpressisse sententia
.i.quiescite o sodales:eteniz suz sz
cōtineo.Apertissime igit nō soluz assertiōe nostra.
sed etiā ipsoruz professiōe monstrat:consūmationē
tātūmodo inpudicicie.i.cōmixtiōis turpitudinem
violenta ab illis necessitate cōpressam:nō tamē desi
deriuz de cordibus eoz z oblectationē illius passi
onis exclusaz.Cum quo autē horrore pferēda est
illa sententia dyogenis.Factū eni qd philosophos
mūdi huius velut quiddā memorabile pferre non
puduit:neq; dici a nobis sine verecōdia:neq; audi
ri potest.Nā cuidā in adulterij crimine puniēdo vt
ferunt ait. .i.quod gratis vendit mor
te nō emas.Cōstat ergo illos vere castitat que a
nobis expetit:nec agnouisse virtutē.Et ideo satis
certū est circuncisionē nostraz que in spiritu est. nō
posse nisi dei tātū munere possideri:z his inesse so
lūmodo:qui deo tota spiritus sui ptritiōe deuiūt.

Quod sine gratia dei nullos industrios conat⁹ exequi valeamus. Capitulum.vi.

Et idcirco licet in multis immo in omib⁹
possit ostendi:semp auxilio dei homies in
digere:nec aliquid humanaz fragilitatem
quod ad salutem pertinet per se solā.i.sine adiuto
rio dei posse perficere:in nullo tamē euidentius q
in acquisitione atq; custodia castitatis ostēdit. Ut

enim tātisper de integritatis eius difficultate dispu tatio differatur: de instrumētis eius breuiter interi disputem⁹. Quis preualeat queso q̄uis feruēs spi ritu. vel squalorē solitudinis. vel sicci panis non di cā quotidianā esuriem sed ipsaȝ saturitatē nulla ho minum laude suffultus. suis virib⁹ sustinere. Quis aque perpetuā sitim sine domini cōsolatiōe tolera re illumq̄ dulcem ac delectabilē matutinū soporeȝ humanis fraudare oculis. et intra terminos. hora rum quatuor omnē quietis refectionē iugi possit le ge cōcludere. Quis indesinentē lectiōis instantiā. quis irremissaȝ operis sedulitatē. nulluȝ presentis lucri cōmodū captans. absq̄ dei gratia explere suf ficiat. Que oīa sicut desiderari a nobis iugiter abs q̄ diuina inspiratiōe nō possunt: ita ne perfici qdeȝ sine eius auxilio vllatenus queunt. Et vt hec eadē non solū ꝓbata nobis experiētie disciplina. sed eti am certis indicijs et argumētis manifestiora redda mus. nōnc in multis que vtiliter optamus implere cū desiderij plenus ardor ac voluntas perfecta nō desit. interpellās quecunq̄ fragilitas cassat vota cō cepta nec proposito nostro assistit effectus nisi virt⁹ perficiēdi domini. fuerit miseratiōe dōata: ita vt cū sit innumera multitudo illoꝝ qui fideliter virtutuȝ studijs desiderēt inherere. summā tamē eorum qui hec pficere vel tolerare ꝑualeant inuenias raritatē vt pretermittā quod ne tunc qdem. cū omnino nul la nos arcet ifirmitas: facultas vniuersaque volu mus peragēdi nostre subiacet potestati. Nam neq̄ remotiōis silentiū: nec districtionē ieiunioꝝ: nec le ctionis instātiā. illo etiā tēpore quo possumus pro nostro arbitrio retentam⁹: sed quibusdā occurren tib⁹ causis. etiā inuitissimi frequenter retrahimur a salutarib⁹ institutꝫ. ita vt vel loci vel tēporis copiaȝ in quo hoc exercere possimus. necesse sit nos a dn̄o deprecari: nec sufficere nobis id qđ possum⁹ certuȝ est. nisi etiā oportunitas peragēdi ea que nobis vti q̄ possibilia sunt a domino tribuat̄. de quib⁹ aposto lus. Quoniā voluim⁹ inqt venire ad vos et semel et iterū. et ipediuit nos sathanas: ita vt nōnūq̄ nos etiā vtiliter ab istis spiritalib⁹ sentiam⁹ studijs auo cari: vt duȝ nolentib⁹ nobis interrūpitur nostri cur sus intētio. et infirmitati carnis aliqd relaxam⁹. eti am inuiti ad salutarē perseuerātiā reseruemur. De qua dispensatiōe dei. simile aliquid beatus aposto!⁹ ꝓpter quod iquit ter dominū rogaui vt discederet a me: et dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea. nam vir tus in infirmitate pficit̄. Et iterū. Quid enim ore mus sm̄ qđ oportet nescimus.

¶ De principali proposito dei et prouidētia quo tidiana. Capit. vij.

P Ropositum nanq̄ dei quo nō ob hoc ho minem fecerat vt periret. sed vt i perpetu um viueret: manet imobile. Cui⁹ benigni tas cuȝ bone voluntatꝫ in nobis quantulancūq̄ sci tillaȝ emicuisse perspexerit. vel quā ipse tanq̄ de du ra silice nostri cordis excusserit: confouet eaȝ et exsu scitat suaq̄ inspiratiōe cōfortat. volens oēs homi nes saluos fieri. et ad agnitionē veritatꝫ venire. Qr nō est inquit voluntas ante patrē vestruȝ qui in ce lis est. vt pereat vnus ex pusillis istis. Et iterū: nec vult iquit deus perire animā. sed retractat cogitās ne penitus pereat qui abiect⁹ est. Uerax nanq̄ est et non mentit̄ deus. cuȝ obtestatione diffiniens. Uiuo ego dicit domin⁹ deus: qr nolo mortēȝ impij. sed vt conuertat̄ a via sua et viuat. Qui eniȝ vt pereat vn⁹ ex pusillis non habet voluntateȝ. quomodo sine in genti sacrilegio putandus est. nō vniuersaliter oēs sed quosdaȝ saluos fieri velle. Ex omnibus ergo q cunq̄ pereunt. contra illius pereunt voluntatē: ita eo contra vnumquēq̄ eoruȝ quotidie proclamante Cōuertimini a vicijs vestris pessimis. et quare mo riemini domus israel. Et iterū. Quotiēs volui cō gregare filios tuos sicut gallina congregat pullos suos sub alas suas. et noluisti. Et quare iquit auer sus est populus iste in hierusalem auersione cōten tiosa. Indurauerunt facies suas: noluerunt reuerti Presto ē ergo quotidie christi gratia. que dū vult omnes homines saluos fieri. et ad agnitionē verita tis venire: cunctos absq̄ vlla exceptione conuocat dicens. Uenite ad me omnes qui laboratis et one rati estis: et ego reficiā vos. Si autē nō omnes vni uersaliter. sed quosdaȝ aduocat: sequit̄ vt nec omēs sint onerati vel originali vel actuali peccato. nec ve ra sit illa sententia: omnes eniȝ peccauerunt et egēt gloria dei: nec per omnes homīes mors pertrāsisse credatur. Et intātum omnes qui pereūt cōtra dei pereunt voluntateȝ. vt nec ipsaȝ mortem deus fecis se dicatur: ita scriptura testante. Quia deus mortē non fecit: nec gaudet in perditione viuorū. Et indē est q̄ plerūq̄ dū pro nobis contraria postulamus vel tardi⁹ vel nequaq̄ nostra exaudit̄ oratio: et rur sus ea que credim⁹ ēē cōtraria. vtiliter vt benignis simus medicus. etiā inuitissimis domin⁹ inferre di gnatur: ac nōnūq̄ perniciosas dispositiōes nostras letalesq̄ conatus ab effectu detestabili retardat ac reuocat. ac propantes ad mortē retrahit ad saluteȝ et de inferni faucib⁹ extrahit ignorantes.

¶ De gratia dei et arbitrij libertate. Ca. viij.

Q Uam curaȝ atq̄ ꝓuidentiaȝ circa nos su am. sub figura meretricis hierusalē et per niciosa ad idoloruȝ cultum alacritate tē dentis: per Osee ꝓphetā sermo diuin⁹ elegāter ex pressit. Dicente nanq̄ ea: vadā post amatores me os: qui dāt panes mihi et aquas meas: lanā meā et li num meū: oleum meuȝ et potum meū: respondit. sa luti eius non voluntati consulens diuina dignatio. Ecce ego sepiam viā eius spinis. et sepiam eaȝ ma ceria: et semitas suas nō iueniet: et sequet̄ amatores suos et nō apprehendet eos: et queret eos: nec inue niet illos: et dicet. Reuertar ad virum meū priorem quia bene mihi erat tunc magis q̄ nunc. Ac rursus contumacias nostras atq̄ cōtemptus: quib⁹ eū ad salutares inuitātē recursus rebelli spiritu dedigna

mur: tali cõparatiõe describit. Et dixi inquit. Patrem vocabis me: et post me igredi nõ cessabis. Sz quomodo si cõtẽnat mulier amatorẽ suũ sic cõtempsit me dom⁹ israel: ait domin⁹. Satis congrue quoniam hierusalẽ adultere cõparauerat a suo cõiuge discedenti. amorẽ quoq ac perseuerãtiã benignitatis sue viro qui a femina deserit comparauit. Pietas enĩ ac dilectio dei. quã circa humanũ genus se per impendit. eo q nullis ita vincatur iniurijs. vt a cura nostre salutis abscedat. et quodãmmodo superata iniquitatibus nostris a principali suo proposito reuocetur. magis proprie exprimi alia comparatione non potuit. q exemplo viri ardentissimo amore feminaz diligentis: qui quãto magis negligi se ac despici ab ea senserit. tanto vehementioris circa eaz zeli ardore flammatur. Adest igitur inseparabiliter nobis semper diuina protectio: tantaq ẽ erga creatura suam pietas creatoris. vt non solum comitetur eaz sed etiaz precedat iugiter prouidentia: quaz expertus propheta apertissime confitetur dicens. Deus meus misericordia eius preueniet me. Qui cuz in nobis ortuz quendaz bone voluntatis inspexerit. illuminat eaz confestim atq confortat. et incitat ad salutez. incrementuz tribuens ei: quã vel ipse plantauit vel nostro conatu viderit emersisse. Nam anteq clament inquit ego audiam. adhuc loquentibus eis ego audiam. Et iteruz. Ad vocez clamoris tui statim vt audierit respondebit tibi. Et non solum sancta desideria benignus inspirat. sed etiã occasiones prestruit vite. et oportunitatez boni effect⁹ ac salutaris vie directionez demonstrat errãtibus.

¶ De virtute bone volũtatis nostre et gratie dei. Capitulũ. ix.

Vnde non facile humana ratione discernitur. queãdmodum dominus petentib⁹ tribuat. a querentibus inueniatur. aperiat q pulsantibus: et rursus inueniatur a non querẽtibus se. palam appareat inter illos qui eum non interrogabãt. et tota die expandat manus suas ad populum non credentez sibi et contradicentẽ: resistentes ac lõge positos vocet: inuitos attrahat ad salutẽ peccare cupientibus explende copiã subtrahat voluntatis: ad nequiciam properãtibus benignus obsistat. Cui autez facile pateat. quomodo salutis sũma nostro tribuatur arbitrio. de quo dicitur. Si volueritis et audieritis me. que bona sunt terre mãducabitis: et quomodo non volentis neque currentis sed miserentis sit dei. Quid etiam sit illud. q deus reddet vnicuiq secundũ opera eius: et deus est qui operatur in nobis et velle et perficere pro bona voluntate. et hoc non ex nobis. sed dei donum est. non ex operibus. vt ne quis glorietur. Quid sit etiã illud qd dicitur. Appropinqte deo. et appropinqbit vobis: et qd alibi dicit. Nemo venit ad me. nisi pr q misit me attraxerit eũ. Quid sit qd dr. Rectos cursus fac pedib⁹ tuis. et vias tuas dirige: et qd sit qd dicim⁹ orãtes. Dirige in conspectu tuo viam meã: et pfice gressus meos in semitis tuis. vt nõ moueantur vestigia mea. Quid sit q itex ũ cõmonemur. facite vobis cor nouũ et spiritũ nouuz: et quid sit illd qd repromittit. Dabo eis cor nouũ: et spiritũ nouum tribuaz in visceribus eorũ: et auferã cor lapideũ de carne eorũ. et dabo eis cor carneũ. vt in preceptis meis ambulent et iudicia mea custodiãt. Quid sit q p cepit domin⁹ dicẽs. Laua a malicia cor tuũ hierusalem vt salua fias: et quid sit quod id ipm propheta a domino postulat dicẽs. Cor mundũ crea i me deus. Et iterũ. Lauabis me et sup niuem dealbabor. Quid sit qd ad nos dicit. illuminate vobis lumen scientie. Et quid sit quod de eo dicit. Qui docz hominem scientiã et dominus illumiat cecos. Vel certe quod orãtes dicim⁹ cũ propheta. Illumina oculos meos ne vnq obdormiã in morte: nisi qd i his omnib⁹ et gratia dei et libertas nostri declarat arbitrij: et quia etiã suis interdũ motib⁹ homo ad virtutũ appetit⁹ possit extẽdi. semp vero a domino idigeat adiuuari. Nec eni cuz voluerit qs sanitate pfruitur: aut de egritudinis morbo p arbitrij sui desiderio liberat. Quid autẽ pdest sanitatis gratiã cõcupiscere: nisi domin⁹ qui vite ipius vsuz tribuit etiaz vigorem incolumitatis impartiat. Vt autẽ euidentius clareat: etiaz per nature bonuz q beneficio creatoris indultuz est. nõnunq bonarũ voluntatũ pdire principia: q tamen nisi a domino dirigãtur ad cõsũmationez virtutũ peruenire nõ possunt. apostolus testis est dicẽs. Velle eni adiacet mihi: pficere autẽ bonũ non innuenio.

¶ De liberi arbitrij ifirmitate. Capit. x.

Nam libertatẽ scriptura diuina nostri confirmat arbitrij dicens. Omni custodia serua cor tuuz. Sed infirmitatẽ eius apostolus manifestat dicens. Dominus custodiat corda vestra: et intelligentias vestras in christo iesu. Virtutem liberi arbitrij dauid enunciat dicẽs. Inclina ui cor meum ad faciendas iustificationes tuas. Sz infirmitatez eius idem orans similiter docet Inclina inquiens cor meuz in testimonia tua et nõ in auaritiaz. Salomõ quoq. Inclinet corda nostra ad se vt ambulemus in vniuersis vijs eius. et custodiam mãdata eius. et cerimonias eius. et iudicia ei⁹. Potestatez designat arbitrij nostri psalmigraph⁹ dicẽs. Cohibe linguaz tuã a malo: et labia tua ne loquantur dolum. Infirmitatez eius nostra protestat oratio dicentib⁹ nobis. Pone domine custodiam ori meo: et hostiũ circũstantie labijs meis. Arbitrij nostri facultas a domino declarat cum dicitur. Solue vincula colli tui captiua filia syon. Fragilitatẽ eius propheta decantat dicẽs. Domin⁹ soluit compeditos et dirupisti vincula mea tibi sactificabo hostiaz laudis. Audiuimus in euangelio dominũ cõuocantem vt ad eũ ppem⁹ p liberũ arbitrium. Venite ad me oẽs q laboratis et onerati estis: et ego reficiã vos. Sed infirmitatẽ eius idez domin⁹ ptestatur dicẽs Nemo potest venire ad me: nisi pat q misit me at-

traxerit eum. Apostolus liberuz arbitriũ nostrum incitat dicens. Sic currite vt cõprehendatis. Sed ĩfirmitatez eius iohãnes baptista testaẛ cũ ait. Nõ potest homo accipere a se quicq̃: nisi fuerit ei datũ de celo. Jubemur animas nostras solicite custodire: dicente ꝓpheta. Custodite aĩas vestras. Sz eo dez spiritu alius ꝓclamat propheta. Nisi dominus custodierit ciuitatẽ. i uanũ vigilat qui custodit eaz. Apostolus philippensib⁹ scribẽs. vt liberũ eoꝝ designet arbitriũ. cum metu ꝛ tremore inquit vestraz salutez operamini. Sed vt infirmitutez ei⁹ ostẽdat: adiungit. Deus est. n. inq̃t q operaẛ in vobis ꝛ vel e ꝛ perficere pro bona voluntate.

¶ Utrũ bonã voluntatẽ nostrã sequaẛ an ꝑcedat gratia dei Capitu. xi.

Et ita sunt hec quodãmodo indiscrete ꝑmixta atq̃ cõfusa: vt quid ex quo pẽdeat. inter multos magna questiõe voluatur. i. vtrum quia initiũ bone voluntatis prebuerim⁹ misereaẛ nr̃i d⁹ an q2 de⁹ misereaẛ ↄseq̃mur bõe volũtatis initiũ. Multi. n. singula h credẽtes ac iusto ãpli⁹ asserẽtes: varijs sibiq̃ ↄtrarijs sunt errorib⁹ inuoluti. Si eniz dixerim⁹ nostruz esse bone principiuz volũtatis. quid fuit in persecutore paulo. qd in publicano matheo. quoruz vnus cruori ac supplicijs innocentuz. alius violentijs ac rapinis publicis ĩcubãs attrahiẛ ad salutez. Sin vero gratia dei semper inspirari bone voluntatis principia dixerimus. quid de zachei fide: quid de illius in cruce latronis pietate dicim⁹. q desiderio suo vim quandaz regnis celestibus inferentes. specialia vocatõis monita ꝑuenerunt. Consũmationez vero virtutuz ꝛ executionez mandatoruz dei. si nostro deputauerimus arbitrio quomodo oramus. Confirma deus hoc quod operatus es in nobis. ꝛ opera manuũ nostraruz dirige super nos. Scimus ad maledicenduz israeli balaã fuisse conductuz: sed videm⁹ maledicere cupiẽti nõ fuisse permissũ. Custoditur abymelech: ne rebeccã tangens peccet in deum. Joseph fratruz liuore distrahitur. vt descensio filioruz israel in egyptum fieret: ꝛ illis de germani nece tractãtib⁹. future famis remedia pararentur: quod idez ioseph a fratribus agnitus manifestat dicens. Nolite pauere: nec durum vobis videatur. q̃ vendidistis me in his regionibus. Pro salute eniz vestra misit me domin⁹ añ vos. ꝛ ifra. Premisit. n. me dñs. vt reseruemini super terrã. ꝛ escas ad viuẽdũ possit̃ h̃re. Nõ vr̃o ↄsilio sz volũtate d̃i huc missus sũ. q fecit me q̃si prez pharaonis ꝛ dñm toti⁹ dom⁹ ei⁹: ꝛ principẽ ĩ oĩ terra egypti Et cũ p⁹ obitũ patris formidãtib⁹ frib⁹ suspitionẽ timoris auferret: nolite ĩq̃t timere. nũqd d̃i possum⁹ renuere volũtati. Uos cogitast̃ aduersũ me malũ. ꝛ de⁹ vertit illd̃ ĩ bonũ. vt exaltaret me sicut ĩ p̃sẽtiarũ cernit̃. vt saluos faceret ppl'os m'ltos. Qd̃ etiaz beatus dauid economice tunc factuz in psalmo centesimo quarto similiter d̃clarauit dicẽs. Et vocauit famẽ sup terrã ꝛ oẽ firmamẽtũ panis ↄtriuit. Misit ante eos virũ. in seruum venundatus est ioseph. Hec duo. i. vel gratia dei vel liberuz arbitrium sibi qdẽ inuicẽ videnẛ aduersa: sed vtraq3 cõcordant ꝛ vtraq̃ nos pariter debere suscipe. pietat̃ ratiõe colligim⁹: ne vnũ horũ homini subtrahẽtes ecclesiastice fidei regulã excessisse videamur. Naz cũ viderit nos de⁹ ad bonũ velle deflectere: occurrit: dirigit atq̃ cõfortat. Ad vocẽ eniz clamoris tui stati vt audierit respõdebit tibi. Et inuoca me inq̃t in die tribulatiõis tue ꝛ eripiã te ꝛ glorificabis me. Et rursus si nos nolle vel itepuisse ꝑspexerit adhortatiões salutiferas admouet cordib⁹ nostris: q̃bus voluntas bona vel reparetur vel formetur in nobis.

¶ Quod voluntas bona nec semꝑ gratie nec semꝑ sit homini tribuenda. Ca. xij.

Nec. n. talẽ de⁹ hominez fecisse creded⁹ est: q nec velit vnq̃ nec possit bonũ. Alioqui nec liberꝝ ei ꝑmisit arbitriũ. si ei tm̃mõ malũ vt velit ꝛ possit: bonũ vo a semetipo nec velle nec posse ↄcessit. Et quõ stabit illa domini p⁹ ꝑuaricatõez primi hoĩs lata s̃nia. Ecce adã fact⁹ ẽ sicut vnus ex nobis: sciẽs bonũ ꝛ malũ. Nõ. n. talis ante fuisse putãdus ẽ. q boni eẽt ꝓrs⁹ ignar⁹. Alioqui velut qddã irrõabile atq̃ ĩsensatũ aĩal eũ fatẽdũ ẽ fuisse formatũ. Qd̃ sat̃ absurdũ atq̃ a catholica fide oĩnodis alienũ ẽ. Qui imo ꝭm sapiẽtissimi salomonis s̃niam fecit de⁹ hoiez rectũ. i. vt tm̃mõ boni sciã iugiẛ frueretur: sz ipi q̃sierũt cogitatiões multas. Facti. n. sunt vt dictũ ẽ sciẽtes bonũ ꝛ malũ. Cõcepit ergo adam post ꝑuaricationẽ quã nõ habuerat sciaz mali: boni vo quã accepat sciaz nõ amisit. Deniq̃ nõ amisisse hũanũ gen⁹ p⁹ ꝑuaricationẽ ade sciaz bõni: ẽt apl'i sẽtẽtia euidẽtissime d̃claraẛ qua dicit. Cũ. n. gentes q̃ legẽ nõ hñt naturaľr ea q̃ legis sũt faciũt. hi legẽ nõ habẽtes ipi sibi sũt lex. q ostẽdũt op⁹ legis scriptũ ĩ cordib⁹ suis. testimoniũ reddẽte illis ↄscia ipoꝝ. ꝛ ĩter se ĩuicẽ cogitatiõib⁹ accusãtib⁹ aut ẽt d̃fendẽtib⁹ ĩ die q̃ iudicabit de⁹ occulta hoĩm. Quo sensu etiaz dñs ꝑ ꝓphetã ĩcrepat iudeoꝝ nõ naturalẽ sz voluntariã cecitatẽ: quã ipi sibi ↄtumacit ĩferebãt. Surdi ĩq̃t audite: ꝛ ceci ĩtuemini ad vidẽdũ. Quis surd⁹ nisi ꝭu⁹ me⁹. ꝛ cec⁹ nisi ad quẽ nũcios meos misi. Et ne forte hãc eoꝝ cecitatẽ aliq̃s nature nõ volũtati possit ascribere: alibi ait. Educ foras ppl'z cecum ꝛ oculos habẽtẽ: surdũ ꝛ aures ei sũt. Et iterꝝ. Qui habẽtes ĩq̃t oculos ñ videt̃ ꝛ aures ꝛ ñ audit̃. Domin⁹ ẽt ĩ euãgelio. Qr videtes ĩq̃t nõ vident: ꝛ audientes nõ audiũt neq̃ ĩtelligũt. Et adipleẛ ĩ eis prophetia Jsaie dicẽt̃. Auditu audiet̃ ꝛ ñ ĩtelliget̃. ꝛ vidẽtes videbit̃ ꝛ nõ videbit̃. Jncrassatũ ẽ. n. cor populi hui⁹: ꝛ aurib⁹ grauiẛ audierunt ꝛ oculos suos cõcluserũt. neq̃ñ videãt ocul: ꝛ aurib⁹ audiãt. ꝛ corde ĩtelligãt. ꝛ ↄuertanẛ ꝛ sanẽ illos. Deniq̃ vt possibilitatẽ boni eis ĩesse signaret: increpat phariseos Quid ãt ĩq̃t ẽt ex vobisipis nõ iudicat̃ qd̃ bonũ ẽ. Quod vtiq̃ eis nõ dixisset. nisi eos iudicio naturali id quod equum est scisset posse discernere. Unde

cauendū est nobis .ne ita ad dñm cūcta sanctorū merita referam⁹. vt nihil nisi id qđ malū atq₃ peruersū est humane ascribam⁹ nature. In quo qdē sapientissimi Salomonis imo dñi cui⁹ hec vba sūt testimōio cōfutamur. Ita eni cū ɔsūmata tēpli extructōe oraret effat⁹ ē. Voluitq₃ dauid pr̄ me⁹ edificare domū nomini dñi dei israel: ⁊ ait dñs de⁹ ad dauid patreʒ meū. Qđ cogitasti i corde tuo edificare domuʒ nomini meo. bñfecisti hocipsū mēte tractās: verūtamē ñ tu edificabis domū nomini meo. Hec ğ cogitatio atq₃ iste tractat⁹ regis dauid. vtrū ne bon⁹ ⁊ ex deo. an malus ⁊ ab hoīe fuisse dicēdus ē. Si ei bona atq₃ ex deo fuit illa cogitatio. cur ab eo a quo ispirata est eidē negaẜ effect⁹. Si aūt mala ⁊ ex hoīe fuit cur laudaẜ a dño. Restat ğ vt ⁊ bona ⁊ ex hoīe fuisse credatur. In quē modū ēt nr̄as quotidie cogitatōes possum⁹ iudicare Neq₃ ēi aut soli dauid bonū ex semetipso cogitare ɔcessū ē saut nobis ne qd boni vnq₃ sapere aut cogitare possim⁹ naturaliter denegatur. Dubitari ergo nō pōt inesse quidē omni anime naturaliter virtutū semina beneficio creatoris iserta: sed nisi hec opitulatōe dei fuerit excitata. ad icrementum perfectionis nō poterunt puenire: qr ṡm beatū apl̄m. neq₃ q plātat ē aliquid. neq₃ qui rigat. sed qui incrementuʒ dat deus. Adiacere autem homini in quālibet parteʒ arbitrij libertateʒ. etiā liber ille qui dicitur pastoris aptissime docet in quo duo angeli vnicuiq₃ nr̄ʒ adherere dicūẜ. i. bon⁹ ac mal⁹: i hoīnis vo optiōe ɔsistere vt eligat quē sequaẜ. Et idcirco māet i hoīe sp liberū arbitriū qđ grāʒ dei possit vel negligere vel amare. Nō ei p̄cepisset apl̄us dicens. cū metu ⁊ tremore vr̄am salutē opamini: nisi scisset eā vel excoli a nobis posse vel negligi. Sʒ nec rederēt se ad opus salutꝭ diuio auxilio ñ egere subiūgit. De⁹ ē ei q operaẜ i vobis ⁊ velle ⁊ pficere ꝓ bona volūtate. Et idcirco thimotheū monēs: noli igt negligere grāʒ dei q̄ ē i te. Et iter̄. Ob quā cāʒ mōeo te vt resuscites grāʒ q̄ ē i te. Inde ē qđ etiā chorinthijs scribēs hortaẜ ⁊ cōmonet. ne idignos se gratia dei ifructuosis operib⁹ exhiberēt dicēs. Adiuuātes autē obsecram⁹ ne i vacuū grāʒ dei recipiatꝭ. Quā sine dubio. qr i vacuū receperat simon: nō ꝓfuit ei pceptio grē salutaris. Nō eni p̄ceptis beati petri maluit obedire dicētis. Penitētiā age ab hac negcia tua. ⁊ ora deuʒ si forte remittaẜ tibi h̄ cogitatio cordis tui. In felle eni amaritudinis ⁊ obligatiōe iniqtatꝭ video te eē. Preuenit ergo hoīs volūtatē qr dicit. Deus me⁹ misericordia ei⁹ p̄ueniet me. Et rursus. dñʒ remorātē atq₃ vtilit quodāmō subsistētē vt nr̄m expiaẜ arbitriū. volūtas p̄ueit nr̄a: cū dr̄. ⁊ mane orō mea p̄ueiet te. Et iter̄. Preueni i maturitate ⁊ clamaui. ⁊ p̄uenerunt oculi mei ad te diluculo. Aduocat ēt nos ⁊ iuitat cū dicit. Tota die expādi man⁹ meas ad popl̄ʒ nō credētē mihi ⁊ ɔtradicētē. ⁊ iuitaẜ a nobis cū dicim⁹ ei. Tota die expādi man⁹ meas ad te. Expectat nos cū dr̄ p ꝓphetā. Propterea expectat nos dñs vt misereaẜ nr̄i. Et expectaẜ a nob⁹ cū dicim⁹. Expectās expectaui dñʒ ⁊ respexit me: ⁊ expectaui salutaẜ tuū dñe. Et ɔfortat nos cū dicit. Et ego erudiui ⁊ ɔfortaui brachia eor̄: ⁊ i me cogitauerūt maliciā. Et vt nosmetipos ɔfortem⁹ hortaẜ cū dic. Cōfortate man⁹ dissolutas: ⁊ genua dbilia roborate. Clamat iesus. Si qs sitit veiat ad me ⁊ bibat. Clamat ēt ad cū ꝓpha. Laboraui clamās rauce facte sūt fauces mee: dfecerūt ocl'i mei dū spero i deū meū. Querit nos dñs dicēs. Quesiui ⁊ ñ erat vir: vocaui ⁊ ñ erat q rñderet. Queriẜ ⁊ ipe a spōsa flebiliẜ ɔqrēte. In cubili meo i noctib⁹ q̄siui quē dilexit aīa mea: quesiui cuʒ ⁊ nō iueni. vocaui cū ⁊ nō respōdit mihi.

¶ Qđ gratiaʒ dei humani cōatus compensare nō possint. Cap. xiij.

Et ita semp gratia dei nr̄o in bonā partē cooperaẜ arbitrio: atʒ in oībus illud adiuuat protegit ac defendit. vt nōnūq₃ etiaʒ ab eo quosdā conat⁹ bone volūtatis vel exigat vel expectet. ne pēitus dormiēti aut ierti ocio dissoluto: sua dona cōferre videatur: occasiōes quodāmodo querens. quib⁹ hūane segniciei torpore discusso. nō irrationabilis munificētie sue largitas videaẜ. dū eam sub colore cuiusdā desiderij ac laboris ipartiẜ: vt nihilomin⁹ gratia dei semp gratuita pseueret. duʒ exiguis quibusdā paruisq₃ conatib⁹ tātaʒ imortalitatꝭ gloriā. tāta perēnis beatitudinis dona. iestimabili tribuit largitate. Nec eni qr illius i cruce latrōis p̄cesserat fides. idcirco ꝓnūciādū est nō ei beataʒ cōmorationē padisi gratuito esse ꝓmissaʒ. aut penitentiaʒ dauid regis illaʒ vnius verbi qua dixit. peccaui dño. duo tā grauia eius crimia. ⁊ nō poti⁹ clemētiā dei abstulisse credendū est. vt p nathan ꝓphetā mereref audire. ⁊ dñs trāstulit iniquitatē tuā. non morieris. Qđ igiẜ homicidiū adulterio addidit. liberi vtriq₃ arbitrij fuit: qđ aūt arguitur p prophetā: diuine dignatiōis ē grā. Rursuʒ ꝙ peccatū suū humiliat⁹ agnoscit: ꝓprie libertatis ē opus. Qđ vero sub breuissimo tēporis pūcto indulgētiā tantorum criminū ꝓmereẜ: dñi miserētis est donū. Et qd de hac tā breui cōfessione ⁊ icōparabili diuine retributionis imēsitate dicam⁹. cū beatus apostolus ad illaʒ magnitudinē future remuneratiōis aspiciens: quid de illis tā inumeris ɔsecutionib⁹ suis ꝓnūciauerit cōsiderare pfacile sit. Naʒ momētaneū hoc inquit ⁊ leue tribulatōis nostre: supra modū vltra cōparationē eternū pōd⁹ glorie opatur i nobis. De quo ⁊ alibi ɔstanter enūciat dicēs. Quia nō sūt cōdigne passiones huius tpis ad futurā gloriaʒ q̄ reuelabitur in nobis. Quantūlibet ergo enisa fuerit humana fragilitas. future retributioni par esse nō poterit: nec ita laboribus suis diuinā iminuit gratiā. vt nō semp gratuita perseueret. Et idcirco p̄dictus magister gētiū. lʒ grā dei apostolatus graduʒ sortitū se fuisse restet dicēs. grā aūt dei sū id qđ sū: tñ se quoq₃ diuine grē respōdisse pronūciat dicens Et gratia eius i me vacua nō fuit: sʒ abūdātius illis omnib⁹ laboraui ⁊ obtinui: nō aūt ego. sed gra

tia dei mecū Nā cū dicit laboraui: conatū ꝓprij si
gnat arbitrij. Cū dicit. nō autē ego sed gratia dei:
virtutē diuine protectiōis ostēdit. Cū dicit. mecū:
nō ocioso neqꝫ securo: sed laborāti ac desudāti eam
coopatā fuisse declarat.

¶ Qd tēptationibus suis deus virtutē humāi ex
periatur arbitrij. Ca. xiiij.

Quod etiā in iob probatissimo athleta suo.
cū eū diabolus expetisset ad singulare cer
tamē: diuinā legimus ꝓuidisse iustitiā. Si
eni cōtra inimicū nō sua virtute sed dei solius fuis
set gratia protegēte cōgressus. ⁊ absqꝫ vlla virtute
patiētie sue diuina tātū opitulatiōe suffultus. multi
plices illas ac tota inimici crudelitate quesitas tem
ptationū moles ⁊ exitia ptulisset. quomō nō illā ca
lūniosā diabolus ꝙ prius emiserat vocē aduersus
eū iustius iterasset. Nūquid gratis colit iob deū.
Nōne tu vallasti eū ac domū eius ⁊ vniuersā sub
stantiam eius per circuitū. Sed aufer manū tuā. i.
sine eum suis mecū viribus decertare: nisi in faciem
tuā benedixerit tibi. Sed cū nullam huiuscemodi
querimoniā calūniosus hostis post cōflictū audeat
iterare. nō dei sed illius se victum viribus cōfitetur
licꝫ etiā gratia dei nō in totum illi defuisse credēda
sit: que tantā temptatori temptandi tribuit potesta
tē. quantā ⁊ illum resistendi nouerat habere virtu
tē: nō eum ab illius īpugnatione sic protegens: vt
nullum virtuti humane relinqueret locū: sed hoc
tantum procurās ne violentissimus inimicus ani
mā eius amētē faciens. ⁊ impotē sensu. impari eū
atqꝫ iniquo certamis pōdere pgrauaret. Qd ergo
soleat interdum temptare dominus fidem nostrā
vt fortior vel gloriosior fiat: euangelici illius centu
rionis edocemur exemplo: cuius puerum cum sci
ret vtiqꝫ potestate sermonis sui se dominus curatu
rū. offerre maluit presentiā corporalē dicēs. Ego
veniam ⁊ curabo eū. Sed illo hanc eius oblatio
nē feruentioris fidei flagrantia supergrediēte atqꝫ
dicente Domine nō sum dignus vt intres sub te
ctū meū sed dic tātū verbo ⁊ sanabitur puer meus:
miratur eū domin⁹ atqꝫ collaudat. cūctisqꝫ illis qui
ex israelis populo crediderant prefert dicēs. Amen
dico vobis. nō inueni tantam fidē in israel. Nulli⁹
eni laudis esset ac meriti. si id in eo christus qd ipse
donauerat pretulisset. Alioquin dixisset. Amē dico
vobis. nō dedi tantā fidē in israel. Quā explora
tionē fidei. etiā in illo magnificentissimo patriarcha
dināꝫ legimus dispēsasse iustitiā. cum dicitur. Et fa
ctū est post hec verba tēptauit deus abraā. Non
eni illā fidē quā ei domin⁹ inspirabat: sed illā quā
vocatus semel atqꝫ illuminatus a domino per arbi
trij libertatē poterat exhibere. experiri voluit diuīa
iustitia. Unde nō imerito fidei eius cōstantia com
probaꝭ. atqꝫ ad eū subueniēte gratia dei que eū pau
lisp subreliquerat vt ꝓbaret ita dicit. Ne iferas ma
nū tuā in puerū. neqꝫ facias ei quicq̄. nunc eni scio
qr times dominū tuū. ⁊ nō pepcisti filio tuo dilecto
ꝓpter me. Qd tēptationis genus nobis quoqꝫ ad
ꝓbatiōis meritū posse ptīgere. in deuteronomio sa
tis euidēter a legislatore pdicatur. Si surrexerit int
vos ꝓpheta. aut q somniū se vidisse dicat. ⁊ pdixe
rit signū atqꝫ portētū. ⁊ euenerit qd locutus ē. ⁊ di
xerit tibi eam⁹ ⁊ seruiam⁹ dijs alienis quos ignora
tis ne audias verba ꝓphete illius aut somniatoris.
qr tēptans temptat te dn̄s deus tuus. vtrū diligas
eū in toto corde tuo. ⁊ custodias mādata illius an
nō. Quid ergo. Cū istū ꝓphetā aut somniatorē
surgere pmiserit deus. ita ne eos quorū fidē proba
re dispōit. ꝓtecturus esse credēdus est. vt nullū pe
nitus locū quo suis viribus cū tēptatore cōfligāt
libero eorū reseruet arbitrio. Et qd eos necesse est
vel tēptari. quos ita infirmos nouit ac fragiles. vt
nequaq̄ virtute sua valeāt resistere tēptatori. Sed
vtiqꝫ nec tēptari eos iustitia dn̄i pmisisset. nisi parē
i eis resistēdi scisset inesse virtutē. qua posset eq̄tatis
iudicio ī vtroqꝫ merito vel rei vel laudabiles iudica
ri. Tale ē ⁊ illud qd ab apostolo dicit. Itaqꝫ qui se
existimat stare videat ne cadat Tēptatio vos nō
apprehēdat nisi hūana. Fidelis aūt de⁹ q nō pmit
tit vos tēptari supra id qd potestis. sꝫ faciet cū tem
ptatiōe ⁊ exitū vt sustinere possitis. Cū ei dicit. qui
stat videat ne cadat. sollicitā reddit arbitrij liberta
tē. quā vtiqꝫ nouerat pcepta gratia. vel stare p idu
striā. vel cadere p negligentiā posse. Cū aūt isert.
tēptatio vos nō apprehēdat nisi humana. infirmita
tē eorū ⁊ icōstantiā necdū robuste mētis exprobat.
qua adhuc spiritaliū neqciarū turbinib⁹ nō poterāt
īpugnari. aduersū quos seipsū vel illos pfectos no
uerat quotidie dimicare. de qbus ad ephesios dic.
Nā nō ē nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sāgui
nē. sꝫ aduersus principat⁹. aduersus ptātes: aduer
sus mūdi rectores tenebrarū harū. cōtra spiritalia
nequicie ī celestib⁹. Cū vo subiūgit. fidelis aūt de⁹
q nō pmittit vos tēptari supra id qd potestis. non
vtiqꝫ optat ne eos dn̄s tēptari pmitteret. sed ne su
pra id qd sustinere poterāt tēptarent. Illud eni idi
cat hūani arbitrij facultatē: hoc vo dn̄i gratiā tēpta
tionū luctamia moderātis ostēdit. In his igit oīb⁹
approbaꝭ ita sēper diuinā gratiā arbitriū hominis
icitare. vt illud nō ī oīb⁹ taliter ꝓtegat ac defēdat.
vt nō ēt ꝓprijs cū conatib⁹ cōgredi aduersū spiri
tales faciat inimicos. ī qb⁹ vel grāꝫ dei victor. vel ī
firmitatē suā supat⁹ intelligat. ⁊ ita discat nō de sua
fortitudine sꝫ de diuio sp sperare suffragio. atqꝫ ad
suū iugit recurrere ꝓtectorē. Et vt hoc nō nr̄a cōie
tura. sꝫ euidētiorib⁹ adhuc scripture testionijs ap
ꝓbeꝭ. illō qd ī iesu naue legiꝭ retractem⁹. Has inqt
gētes dimisit dn̄s. ac dispdere noluit. vt ī eis expire
tur israelem. vtrum custodiret mādata domini dei
sui. ⁊ vt haberet consuetudinem cum hostibus pre
liandi. Et vt incomparabili creatoris nostri clemē
tie mortale aliquid. nō pro equalitate pietaꝭ. sed ex
aliqua idulgētie similitudīe cōparem⁹. si nutrix pia
atqꝫ sollicita diu sinu paruulū gestat. vt quādoqꝫ in

gredi doceat. et primū quidē eū reptare pmittit. de hic erectū vt alternis passibus innitatur: dextre sue virtute sustentat: at mox paululū derelictū. si titubātē viderit: protinus apprehēdit: nutātē suscipit: lapsū erigit. et vel arcet a casu: vel etiā decidere leuiter sinēs eleuat post ruinā: cū autē eū ad puericiā vel adolescētie ac iuuētutis pduxerit robur: q̄dam etiā pōdera vel labores qbus nō opprimatur: sed exerceatur iniūgit: et cū emulis decertare pmittit: quātomagis celestis ille omniū pater nouit: quē sub gratie sue gestet. et quē libere volūtatis arbitrio in cōspectu suo exerceat ad virtutē. et tamē adiuuat laborātē. exaudit vocantē. nō relinquit querētē. eripit de periculo interdū etiā nescientem.

¶ De multiplici vocationū gratia. Ca. xv.

Per que etiā euidenter ostēditur inscrutabilia esse iudicia dei et iuestigabiles vias eius qbus ad salutē humanū attrahit genus. Qd etiā euāgelicarū vocationū exēplis possum⁹ approbare. Andreā nāq ac Petrū ceterosq apostolos. nihil de salutis sue remedio cogitātes. spontanea gratie sue dignatiōe pelegit. Zacheū ad conspectū se domini fideliter extēdentē. et exiguitatem stature sue sycomori celsitudie subleuātē. nō solū suscipit. verū etiā benedictiōe cohabitationis illustrat. Inuitū ac repugnātē attrahit paulū. Alium ita precepit sibi inseparabiliter iherere. vt ei postulāti breuissimas pro sepultura patris nō cōcedat iducias. Cornelio precibus et elemosynis iugiter isistenti. velut remuneratiōis vice via salutis ostenditur. eiq angeli visitatiōe precipitur. vt accersiēs petrū verba salutis ab eo. quibus vna cū omnibus suis saluaret agnoscat. Et ita multiformis illa sapiētia dei salutē hominū multiplici atq inscrutabili pietate dispēsat. ac scdm capacitatē vniuscuiusq gratiā sue largitatis impti. vt ipsas quoq curatiōes nō scdm vniformē maiestatis sue potentiā. sed scdm mēsurā fidei in qua vnumquēq repperit. vel sicut vnicuiq ipse partitus est. maluerit exercere. Credēti nāq q ad emūdationē lepre sue volūtas christi sufficeret. solo volūtatis sue curauit assēsu. dicēs. Volo. Mundare. Alteri deprecanti. vt adueniēs per ipositionē manus sue defūctā filiā suscitaret. ingressus domum eius. eodē modo quo ille sperauerat. id qd rogabatur indulsit. Alij credenti summā salutis in verbi eius preceptione cōsistere ac respondenti. dic tantū verbo et sanabitur puer meus. p sermonis iperiū resolutos artus pristino robore solidauit dicēs. Vade et sic credidisti fiat tibi. Alijs de tactu fimbrie eius sperātibus medicinā. vbertiū sanitatis dona largitus est. Aliorū morbis medelā rogatus indulsit. Alijs spōtaneā prestitit medicinā. Alios hortatus est vt sperarēt dicens. Vis sanus fieri. Alijs nō sperātibus vltro igessit auxiliū. Aliorū desideria priusq̄ volūtati eorū satisfaceret exploravit dicēs. Quid vultis vt faciā vobis. Alij ignorāti viā qua id qd cōcupierat obtineret benignus ostendit. si credideris inquiēs. videbis gloriā dei. Inter alios ita virtutē curationū affluenter effudit. vt de eis euangelista cōmemoret. et curauit omnes lāguidos eorū. Inter alios vero imensa illa beneficiorū christi abyssus ita obturata est: vt dicatur. et nō poterat inter illos iesus facere virtutes ,pter incredulitatē illorū. Et ita largitas dei scdm capacitatē humane fidei etiā ipa formatur. vt huic quidē dicat. sm fidem tuā fiat tibi. illi vero. vade et sicut credidisti fiat tibi. alij autē. fiat tibi sicut vis. et rursum alteri. fides tua te saluū fecit.

¶ De gratia dei eo q humane fidei transcendat angustias. Ca. xvi.

Nemo autē estimet hec a nobis ob hoc fuisse prolata. vt nitamur astruere sūmā salutis in nostre fidei dicione cūsistere. sz quorundā prophanā opinionē. qui totū libero arbitrio deputantes. gratiā dei dispēsari sm meritū vniuscuiusq definiūt. Sed absoluta plane pronūciam⁹ sententia. etiā exuberare gratiā dei. et transgredi interdum humāe infidelitatis angustias. Qd in illo euāgelico factū fuisse regulo reminiscimur. qui dū facilius credit egrotantē filiū suū posse curari. q̄ mortuū suscitari: presentiā domini festinus iplorat dicens. Domine descende priusq̄ moriat filius me⁹. Cuius infidelitatē licet his sermonibus christus arguerit: nisi signa et prodigia videritis nō creditis: tamē nō sm infirmitatē fidei eius gratiā sue diuinitatis exercuit. nec presētia corporali quēadmodum ille crediderat letales febriū morbos: sz verbo sue potestatis exclusit dicens. Vade filius tuus viuit. Quā superabundantiā gratie. etiā in illius paralitici curatiōe dominū legimus effudisse. cum ei languoris sui tantū quo corpus fuerat resolutū remedia poscenti. anime prius ingerit sospitatē dicens. Cōstās esto fili. dimittūtur tibi peccata tua. Post qd nō credentibus scribis posse eū remittere hūana peccata. ad cōfundēdā incredulitatē eorū. etiā mēbra eius paraliseos valitudie resoluta. potestatē sue smone restrixit dicēs. Quid cogitatis mala i cordibus vris. Quid est facili⁹ dicere remittūt tibi peccata. aut dicere. surge et ambula. Vt sciatis aūt q filius hoīs potestatē habet in terra dimittendi peccata. tūc ait paralitico. Surge et tolle lectū tuū. et vade in domū tuā. Similiter aūt in illo: qui triginta et octo annos iuxta natatorie crepidinē frustra decūbēs de aq illius motu sperauerat medicinā. munificētiā vltronee largitatis ostēdit. Nā cū volēs eū ad salutis remedia ,puocare dixisset ei. vis sanus fieri: cūq ille de hūani adiutorij inopia q̄reret ac diceret. hoīem nō habeo vt cū turbata fuerit aq mittat me i piscinā icredulitati ei⁹ et ignorātie veniā tribuēs. pstine eū sanitati. nō illa q̄ sperauerat via. sz q dns voluit miseratiōe restituit dicens. Surge tolle lectum tuum et vade in domū tuam. Et quid mirum si hec domini potestate gesta narrentur. cum similia etiā per seruos suos diuina gratia fuerit operata. Ingre-

ẽtibus nãqȝ templũ petro ⁊ Johãne.cũ ille claudus ex vtero matris q gressuz penit⁹ ignorabat elemosynã postularet.illi nõ vilia era q̃ poscebat insirmus.sȝ gressus officia largiunt̃.⁊ paruissime stipis sperãtẽ solatia insperate salutis p̃mijs locupletãt: dicẽte petro.Argentuȝ ⁊ auruȝ nõ est mihi. qđ aũt habeo hoc tibi do. In noĩe iesu xp̃i nazareni surge ⁊ ambula.

De iscrutabili dispẽsatione dei. Ca.xvij.

p Er hec igit̃ exẽpla q̃ de euangelicis ꝓtulimus monumẽtis: euidẽtissime poterimus aduertere:diuersis atqȝ inumeris modis ⁊ iscrutabilib⁹ vijs:deũ salutẽ humani generis procurare:⁊ quorũdã quidẽ volẽtiũ ac sitientiũ cursuȝ ad maiorẽ iuitare flagrãtiã:quosdã vero ẽt nolẽtes iuitosq͵ cõpellere:⁊ nũc qdẽ vt ipleant̃ ea que vtiliter a nobis desiderata ꝓspexerit adiuuare.nunc võ etiã ipsi⁹ sãcti desiderij ĩspirare pricipia.⁊ vel initiũ boni operis vel ꝑseuerantiaȝ cõdonare.Inde ẽ ꝙ orantes nõ soluȝ protectoreȝ ac saluatoreȝ:sed etiã adiutoreȝ ac susceptorem dominuȝ proclamamus. In eo eni ꝙ prior aduocat.⁊ ignorãtes nos atq͵ iuitos attrahit ad salutẽ.protector atq͵ saluator noster ẽ.in eo aũt ꝙ ãnitẽtib⁹ nobis opẽ ferre.refugiẽtesq͵ suscipere ac munire cõsueuit.susceptor ac refugiũ nominat̃.Deniq͵ hanc dispẽsatiõis dei multiplicẽ largitatẽ.btũs apostolus mẽte ptractans.⁊ in quoddã imensũ atq͵ iterminabile pietatis dei pellagus se incidisse cõspiciẽs:exclamauit. O altitudo diuitiarũ sapiẽtie ⁊ sciẽtie dei.q̃ inscrutabilia sunt iudicia eius.⁊ iuestigabiles vie eius.Quis eni cognouit sẽsũ dñi.Qui⁹ ergo sciẽtie admirationẽ quã ille talis ac tant⁹ gentiũ magister expauit euacuare cõabit̃ quisq͵ crediderit illi⁹ inestimabilis abyssi ꝓfũditatẽ humana rõne se posse metiri.Nã q ad plenũ dispẽsatiões dei.qb⁹ salutẽ in hominib⁹ operat̃. vel mẽte cõcipere vel diserere se posse cõsidit.ꝓcul dubio ipugnãs apostolice sententie veritatẽ.scrutabilia esse dei iudicia ⁊ vestigabiles vias eius.ꝓphana ꝓnũciabit audacia.ipso quoqȝ dño hec ad eos ita testante.Nõ eni cogitatões mee cogitatiões vestre.neqȝ vie vr̃e vie mee.dicit dñs.quia sicut exaltãtur celi a terra.sic exaltate sũt vie me a vijs vr̃is. ⁊ cogitationes mee a cogitationib⁹ vestris.Hanc igit̃ dispẽsationẽ atq͵ amorẽ suũ.quẽ nobis tribuere dñs idefessa pietate dignat̃.volẽs hũane affectiõis motu exprimere.nec iueniẽs in hac creatura talem charitatis affectũ.cui eũ cõparare dignius posset. tenerrimis pie mr̃is viscerib⁹ cõparauit.⁊ vtit̃ quideȝ hoc exẽplo.q⁊ carius aliud i natura hominũ nõ põt iueniri dicẽs.Nũquid obliuisci põt mulier ifãtẽ suũ.vt nõ misereat̃ filio vteri sui.Sed nõ cõtent⁹ hac cõparatiõe.trãscẽdit eã cõfestiȝ atqȝ subiungit dicẽs.Et si illa oblita fuerit.ego tñ ñ obliuiscar tui.

Desinitio patrũ eo ꝙ liberũ arbitrium ad saluandũ nõ sit idoneũ. Ca.xviij.

p Er qđ euidẽti rõne colligitur ab his q nõ loquacibus ve bis.sed experientia duce. vel magnitudinem gratie.vel modulum humani metiuntur arbitrij.quia non leuibus cursus.nec fortibus preliũ.nec sapientib⁹ panis.nec prudẽtib⁹ diuitie. nec scientib⁹ gratia.sȝ operat̃ hec omnia vnus atqȝ idẽ spũs diuidẽs vnicuiqȝ ꝓut vult.Et idcirco fide nõ dubia.⁊ vt ita dicã palpabili experiẽtia comprobat̃.vniuersitatis deũ velut pijssimũ patrẽ benignissimũqȝ medicũ.ſm apostolũ idifferẽter omnia i omnib⁹ operari.⁊ nũc qdẽ salut̃ ĩspirare principia ⁊ iserere vnicuiqȝ bone volũtatis ardorẽ.nũc vero ipsius opationis effectũ ⁊ cõsũmationẽ donare virtutũ.⁊ nũc a ruina iã ꝓxima lapsuq͵ p̃cipiti ẽt inuitos ⁊ iscios reuocare:nũc aũt occasiones ⁊ oportunitates salut̃ ingerere:ac p̃cipites violẽtosq͵ conat⁹ a letalib⁹ dispositiõibus ihibere:⁊ alios qdẽ volentes currẽtesq͵ suscipere:alios võ nolẽtes renitentesq͵ ptrahere:⁊ ad bonã cogere volũtatẽ.Totũ vero nõ semp resistentib⁹ nec ꝑseuerãter inuitis nobis a diuinitate cõcedit:⁊ sũmã salutis nostre:nõ operũ nostrorũ merito:sȝ celẽsti gratie deputãdaȝ:ita dñi ipsius vocibus edocemur.Et recordabimini viaꝝ vestrarũ:⁊ omũ scelerꝝ vestroꝝ quib⁹ polluti estis in eis:⁊ displicebitis vobis i cõspectu vestro:i oĩb⁹ malitijs vestris quas fecistis:⁊ scietis q⁊ ego dominus cũ benefecero vobis ꝓpter nomẽ meũ:nõ ſm vias vestras malas:neq͵ ſm scelera vestra pessima dom⁹ israel.Et idcirco hoc ab oĩbus catholicis patribus diffinit̃:qui ꝑfectionẽ cordis nõ inani disputatiõe verborũ:sed re atqȝ opere didicerunt, diuini esse muneris.Primũ vt accẽdat̃ vnusq͵qȝ ad desiderãduȝ omne qđ bonũ est.sed ita vt in alterutraȝ partẽ plenuȝ sit libere voluntatis arbitriuȝ.Iteqȝ etiaȝ scđm diuine esse gratie vt effici valeant exercitia predicta virtutuȝ:sed ita vt possibilitas nõ extiguatur arbitrij.Tertiuȝ quoqȝ:ad dei munera pertinere vt acquisite virtutis ꝑseuerantia teneatur. sȝ ita vt captiuitateȝ libertas addicta nõ sentiat. Sic eniȝ vniuersitatis deus omnia in omnibus credendus est operari:vt incitet protegat atqȝ cõfirmet: nõ vt auferat quaȝ semel ipse concessit arbitrij libertateȝ.Si quid sane versutius hũana argumẽtatione ac ratione collectuȝ.huic sensui videatur obsistere.vitãdũ magis est q̃ ad destructioneȝ fidei prouocãduȝ.Nõ eniȝ fideȝ ex intellectu.sed intellectũ ex fide meremur: sicut scriptuȝ est. Nisi credideritis nõ intelligetis: quia queadmoduȝ ⁊ deus omnia operetur i nobis:⁊ totũ libero ascribatur arbitrio; cui dicitur:si volueritis ⁊ audieritis me:que bona sunt terre mãducabitis:ad plenum humano sensu ac ratione nõ potest vt arbitror cõprehendi. Hoc nos beat⁹ cheremon confirmatos cibo laborẽ fecit tanti itineris nõ sentire.

Explicit collatio tertia abbatis cheremonis de protectione dei.

Incipit collatio pria Abbatis nesterotis de spiritali scientia. q̄ i ordie libri ē quartadecima. Ca. i.

s Ponsionis nr̄e z itieris ordo cō pellit. vt abbatis Nesterotꝭ pclari i omnib⁹ sūmeqꝫ sciētie viri institutio subsequat. Qui cū sacrarū scripturarū nos aliqua mēorie cōmēdasse. z eoꝝ itelligētiā desiderare scisset. talib⁹ nos adorsus ē vbis. Multa qdē sciētiarū i hoc mūdo sūt genera: tanta siqdē earū quāta z artiū disciplinarūqꝫ varietas ē. Sꝫ cū oēs. aut oino inutiles sint. aut psentꝭ tm̄ vite cōmodis ꝓsint: nulla ē tamē q̄ nō habeat ꝓpriū doctrine sue ordinē atqꝫ ratioē. p quā ab expetentibus possit attigi. Si ergo ille artes ad isinuationē sui certis ac ꝓprijs lineis dirigūtur. quāto magis religionis nostre disciplia atqꝫ ꝓfessio. que ad cōteplanda iuisibiliū sacramētoꝝ tēdit archana. nec psentꝭ q̄st⁹. sꝫ eternoꝝ retributionē expetit pmioꝝ. certo ordie ac ratoē subsistit. Cui⁹ qdē duplex ē scientia. Pria pratice. i. actualis que emēdatiōe moꝝ z vicioꝝum purgatiōe pficit: altera theorice. i. q̄ i contēplatione diuinaꝝ reꝝ z sacratissimorum sensuū cogitatione consistit.

De appħēdēda spiritaliū veꝝ cognitōe. Ca. ij.

q Uisqs igitur ad hāc theoricā. i. intentionē celestiū voluerit puenire. necesse ē vt omni studio atqꝫ virtute actualē primū scientiaꝫ consequat. Nā h quideꝫ pratica absqꝫ theorica possideri pōt: theorica vero sine actuali omimodis apprehendi nō pōt. Gradus enim quidā ita ordinati atqꝫ distīcti sunt. vt humana hūilitas possit ad sublime cōscendere: qui si inuicē sibi ea qua diximus ratiōe succedāt. potest ad altitudineꝫ perueniri. ad quā sublato pmo gradu nō pōt trāsuolari. Frustra igitur ad cōspectuꝫ dei tēdit. q vicioꝝ contagia nō declinat. Spiritus nāqꝫ dei effugiet fictuꝫ: nec habitabit in corpore subdito peccatis.

Qd actualis perfectio duplici ratione subsistat. Capitulum. iij.

b Ec aūt actualis pfectio duplici ratiōe subsistit. Nā prim⁹ eius modus est. vt omniū natura vicioꝝ z curatiōis ratio cognoscatur. Secūdus vt ita discernat ordo virtutū. earūqꝫ perfectiōe mēs nr̄a formet. vt illis nō iā velut coacta. z quasi violēto iperio subiecta famulet. sꝫ tanqꝫ naturali bono delectetur atqꝫ pascat: z arduā illam atqꝫ angustā viaꝫ cū oblectatione conscēdat. Quo eni modo. vel virtutū rationeꝫ qui secūdus i actuali disciplina gradus est. vel rerū spiritaliū z celestiū sacramenta. que in theorie gradu sublimiore consistunt. valebit attingere. qui naturaꝫ vicioꝝ suoꝝ nec potuit itelligere nec nisus est extirpare. Consequēter eniꝫ pronūciabitur ꝓgredi ad excelsiora nō posse. qui nō euicerit planiora. multoqꝫ min⁹ ea q̄ sunt extrinsecus apprehendit. quisqꝫ intelligere ea que sibi sunt inserta nō quiuerit. Sciēdū tamē est, duplici nobis laboris itentiōe sudāduꝫ. taꝫ in expellēdis vicijs q̄ꝫ in virtutib⁹ acquirendis. Et hoc nō nostra cupimus cōiectura: sed illius sentētia pdocemur. q solus opificij sui vires rationēqꝫ cognoscit. Ecce inquit cōstitui te hodie sup gentes z sup regna. vt euellas z destruas z disperdas z dissipes z edifices z plātes. In expulsione eni noxiarū reꝝ quatuor esse necessaria designauit. i. euellere: destruere: disperdere: dissipare. In pficiēdis vero virtutibus. z his q̄ ad iustitiā pertinēt acqrendis: edificare tantūmodo atqꝫ plātare. Unde liqdo patet difficilius cōuelli atqꝫ eradicari inolitas corporis atqꝫ aīe passiōes. q̄ꝫ spiritales extrui plātariqꝫ virtutes.

Qd actualis vita erga multas professiones ac studia diriuetur. Ca. iiij.

b Ec igit pratica que duobus vt dictū ē subsistit modis. erga multas ꝓfessiones studiaqꝫ diuidit. Quidā eni sumā intētionis sue erga heremi secreta z cordis cōstituūt puritatē. vt i preteritis heliā z heliseū. nostrisqꝫ tēporib⁹ beatū antoniū aliosqꝫ eiusdē ꝓpositi sectatores. familiarissime deo p silentiū solitudinis cohesisse cognoscimus. Quidā erga institutionē fratrū. z puigilem cenobioꝝ curā: omnē studij sui solicitudinē dederūt: vt nup abbatē Iohānē qui i vicinia ciuitatꝭ cui nomē est thimius. grādi cenobio pfuit. ac nōnullos eiusdeꝫ meriti viros apostolicis et signis claruisse meminim⁹. Quosdā xenodochij z susceptiōis piū delectat obsequiū: p qd etiā i preteritis Abraaꝫ patriarchā z Loth dn̄o placuisse scim⁹. z nup beatuꝫ macharium singularis māsuetudinis ac patiētie virū. q xenodochio ita apud alexādriā pfuit. vt nulli eoꝝ qui solitudinis secreta sectati sūt. iferior sit credēdus. Quidaꝫ eligētes egrotātiuꝫ curā. alij intercessionē que pro miseris atqꝫ oppressis ipēditur exequentes. aut doctrine instantes. aut elemosynā pauperibus largientes: inter magnos ac sūmos viros. pro affectu suo ac pietate viguerunt.

De ꝓfessionis arrepte perseuerātia. Ca. v.

q Uapropter hoc vnicuiqꝫ vtile atqꝫ cōueniēs est. vt sꝫ ꝓpositū qd elegit siue graꝫ quaꝫ accepit. sūmo studio ac diligentia ad operis arrepti pfectionē peruenire festinet: z alioꝝ qdē laudās admirāsqꝫ virtutes. neq̄qꝫ a sua quā semel elegit professiōe discedat: sciens sꝫ apostolum vnū quidē esse corpus ecclesie. multa autē mēbra. z habere eam donatiōes sm̄ gratiā que nobis data ē differentes: siue prophetiā sꝫ rationē fidei: siue ministeriū in ministrādo. siue qui docet in doctrina. siue qui exhortatur in exhortatiōe. qui tribuit i simplicitate. q pest i solicitudie. q miseret in hilaritate. Nec ei vlla mēbra alioꝝ sibi mēbroꝝ pn̄t ministeria vēdicare: qꝛ nec oculi manuū nec nares auriū vtūt officio: z idcirco nō omnes apostoli: nō oēs ꝓphete: nō omnes doctores: nō omnes gratias habēt curationum. nō omnes linguis loquuntur. nō omnes interpretantur.

¶ De infirmorũ mobilitate. Ca. vi.

Olẽt eni hi qui necdũ sũt in illa quã arri-
s puerũt professione fũdati.cũ audierit quos-
dã in diuersis studijs ac virtutib⁹ p̃dicari.
ita eorũ laude succẽdi.vt imitari eorũ ꝓtin⁹ gestiãt
disciplinã.in quo irritos necessario ĩpẽdit conatus
humana fragilitas. Impossibile nãqꝫ est vnũ eũdẽ
ꝙ hominẽ simul vniuersis quas superius cõprehẽ-
di fulgere virtutib⁹. Quas si quis voluerit pariter
affectare.in id eũ incidere necesse ẽ.vt dũ omnes se
quitur nullaꝫ integrã cõsequat̃.magisqꝫ ex hac mu-
tatiõe ac varietate dispẽdiũ capiat ꝙ̃ ꝓfectũ. Mul
tis eni vijs ad deũ tẽditur: ⁊ ideo vnusqsqꝫ illã quã
semel arripuit irreuocabili cursus sui itẽtiõe ꝑficiat
vt sit in qualibet professione perfectus.

¶ Exemplũ castitatis quo docetur nõ omnia ab
omnibus emulanda. Ca. vij.

Usqꝫ illo dispẽdio quo ferri monachũ di
a xim⁹.qui mobilitate mẽtis ad studia cupit
trãsire diuersa.et hinc periculũ mortꝭ icur-
ritur.qꝫ nõnũꝙ̃ recte quedã ab alijs gesta.malo ab
alijs p̃sumũtur exẽplo.⁊ que nõnullis bñ cesserant
ꝑniciosa ab alijs sentiũtur. Nã vt quiddã exempli
gratia ꝓferam⁹.velut si quis illã viri illi⁹ imitari vir
tutẽ velit.quã solet abbas Johãnes.nõ ad imitatio
nis formulã.sed tãtũmodo ꝓ admiratione ꝓferre.
Nã quidã veniẽs ad p̃dictũ senẽ ĩ habitu seculari:
cũ ei quasdã frugũ suarꝫ p̃mitias detulisset.ferocissi
mo quedã demonio arreptũ ibidẽ reppit. Qui cũ
abbatis iohãnis obtestatiões ac p̃cepta despiciens
testaret̃ se nũꝙ̃ ad illius iperiũ de corpore qd obse
derat migraturũ.hui⁹ aduẽtu ꝑterrit⁹.cũ reuerẽtis
sima nominis illius iclamatiõe discessit. Cuius taꝫ
euidẽtẽ gratiã senex nõ mediocriter admirat⁹:eoqꝫ
amplius obstupescẽs ꝙ eũ seculari cerneret habitu
cepit ab eo vite ac ꝓfessionis eius ordinẽ diligẽter i
quirere. Cũqꝫ ille secularẽ se atqꝫ vxorio vinculo
colligatũ esse dixisset.beat⁹ Johãnes excellẽtiã vir-
tutis eius ⁊ gratie mẽte ꝑtractãs.q̃ nã illi esset cõuer
satio attẽtius explorabat. Ille se rusticũ.⁊ quotidia
no manuũ opere victũ q̃rere.nec vlli⁹ boni eẽ se cõ
sciũ testabat̃.nisi ꝙ nũꝙ̃ ante ad ruris opera mane
exercẽda ꝓcederet.neqꝫ vespere domũ reuerteret̃.
nisi in ecclesia ꝓ quotidiane vite cõmeatu largitori
eius deo gratias retulisset.neqꝫ se vnꝙ̃ de fructib⁹
suis aliquid vsurpasse.nisi p̃us deo p̃mitias eorꝫ ac
decimas obtulisset.⁊ nunꝙ̃ se boues suos ꝑ aliene
messis traduxisse cõfiniũ.nisi eorũ prius ora clausis
set.ne vel parũ damni p̃curiã eius ꝓxim⁹ sustine-
ret. Et cũ hec quoqꝫ abbati Johãni.necdũ ad cõ-
parationẽ tãte gratie qua eũ ꝑlatũ sibi eẽ cernebat.
idonea videretur.atqꝫ ab eo qd nã esset illud qd tã
te gratie meritꝭ cõferri posset sciscitãs scrutaret̃.ille
reuerẽtia tã sollicite inq̃sitiõis astrict⁹.vxorẽ se pa-
rẽtũ vi iperioqꝫ cõpulsũ cũ ꝓfiteri monachũ vellet
ante vndeciꝫ ãnos accepisse cõfessus ẽ.quã nemine
etiã nũc cõscio sororis loco a se virginẽ custodiri te-
stabat̃. Qd factũ cũ audisset senex.tãta est admira
tiõe ꝑmotus.vt corã ipso publice ꝓclamaret. Nõ i
merito demonẽ qui se despexerat.illius nõ tollerasse
p̃sentiã.cuius ipe virtutẽ nõ solũ in iuuẽtutꝭ ardore.
sed ne nũc quidẽ sine discrimine castitatꝭ auderet ap
petere. Qd factũ abbas iohãnes licꝫ sũma admira
tione ꝓtulerit.tamẽ neminẽ monachorũ vt experiret̃
hortatus ẽ.sciẽs multa recte ab alijs gesta. magnaꝫ
alijs imitãtibus itulisse ꝑniciẽ.nec vsurpari ab oĩb⁹
posse.qd paucis dñs speciali munere cõtulisset.

¶ De spiritali scientia. Ca. viij.

Ed ad expositionẽ sciẽtie de qua sũptũ est
s ſmonis exordiũ reuertamur. Itaqꝫ sicut su
perius dixim⁹ pratica erga multas ꝓfessio
nes ac studia diriuat̃. Theorica vero ĩ duas diuidit̃
partes.i.ĩ historicã interpretationẽ.⁊ itelligẽtiã spi
ritalẽ. Unde et Salomõ cũ ecclesie multiformẽ gra
tiã enumerasset adiecit. Omnes eni q apud eã sunt
vestiti sũt dupliciter. Spiritalis aũt scientie genera
sũt tria:tropologia:allegoria:anagoge:de qbus ĩ ꝓ
uerbijs ita dicit̃. Tu aũt describe tibi eã tripliciter.
sup latitudinẽ cordis tui. Itaqꝫ historia p̃teritarꝫ
ac visibiliũ agnitionẽ cõplectit̃ rerũ.que ita ab apo
stolo replicat̃. Scriptũ ẽ.n.q2 abrahã duos filios ha
buit.vnũ de ancilla.⁊ aliũ de libera:sed q de ancilla
ſm carnẽ natus ẽ:qui aũt de libera ꝑ repromissionẽ.
Ad allegoriã aũt ꝑtinẽt que sequũtur:q2 ea que in
veritate gesta sunt.alterius sacramẽti formã p̃figu-
rasse dicũtur. Hec eni ingt sũt duo testamẽta. Unũ
qdẽ de mõte syna.ĩ seruitutẽ generãs.qd ẽ agar. Sy
na eĩ mõs ẽ ĩ arabia.q cõparat̃ ⁊ iũct⁹ ẽ huic q̃ nũc ẽ
hierusalẽ.⁊ ſuit cũ filijs suis. Anagoge vo de spirita
lib⁹ mysterijs ad sublimiora quedã ⁊ sacratiora ce
lorũ secreta cõscẽdẽs.ab apostolo ita subijcit̃. Que
aũt sursũ est hierusalẽ libera est:que est mater nr̃a.
Scriptũ est.n. Letare sterilis que nõ paris:erũpe
⁊ clama q̃ nõ parturis:q2 multi filij deserte magis
ꝙ ei⁹ que habet virũ. Tropologia ẽ moralis expla-
natio.ad emẽdationẽ vite ⁊ istructionẽ ꝑtinẽs actu
alẽ:velut si hec eadẽ duo testamẽta itelligam⁹ prati
cã ⁊ theoricaꝫ disciplinã.vel certe si hierusaleꝫ aut
syon aĩaꝫ hominis velim⁹ accipere.ſꝫ illud. Lauda
hierusalẽ dominũ:lauda deũ tuũ syon. Igitur p̃di
cte quatuor figure in vnũ ita si volum⁹ cõfluunt.vt
vna atqꝫ eadẽ hierusalẽ quadrifariã possit intelligi.
ſꝫ historiã ciuitas iudeorꝫ:ſꝫ allegoriã ecclesia chri
sti:ſꝫ anagogen ciuitas dei illa celestis q̃ est mater
omniũ nostrũ:ſꝫ tropologiã anima hominis q̃ fre-
quenter hoc noĩe aut icrepat̃ aut laudat̃ a dño. De
his quatuor iterp̃tationũ generibus beatus apo
stolus ita dicit. Nũc aũt fratres si venero ad vos lĩ
guis loquens.qd vobis ꝓdero.nisi vobis loquar.
aut ĩ reuelatiõe:aut ĩ sciẽtia:aut ĩ ꝓphetia:aut in do
ctrina. Reuelatio nãqꝫ ad allegoriã ꝑtinet:ꝑ quã ea
q̃ tegit historica narratio.spiritali sensu ⁊ expositio
ne reseratur:vt verbi gratia. Si illud apire tẽptem⁹
quẽadmodũ patres nr̃i oẽs sub nube fuerint.⁊ oẽs

in moise baptizati sint in nube ⁊ in mari. ⁊ quemad
modū oēs eādē escā spiritalē māducauerit. ⁊ eūdeꝫ
spiritalē de cōseqnti petra biberit potū. petra auteꝫ
erat christ⁹. Que expositio pfiguratiōi corpis ⁊ san
guinis xpi quē quotidie sumim⁹ cōparata. allegorie
cōtinet rōnē. Scia vero q̄ simil'r ab apostolo memo
rat̄ tropologia est qua vniuersa q̄ ad discretionē pti
nēt actualē: vtrū vtilia vl' hōesta sint prudēti exami
natiōe discernim⁹. vt est illud. Cū apō nosmetipos
iudicare pcipimur: vtrū deceat mulierē non velato
capite orare deū. Que ratio vt dictū ē moralē conti
net intellectū. Itē pphetia quā tertio apostolus in
tulit loco anagogē sonat: p quā ad inuisibilia ac futu
ra sermo trāsfert̄. vt est illud. Nolum⁹ aūt vos igno
rare frēs de dormiētib⁹: vt nō ptristemini sicut ⁊ ce
teri q spē nō habēt. Si .n. credim⁹ q̄ christus mor
tuus est ⁊ resurrexit. ita ⁊ de⁹ eos q dormierunt p
iesum adducet cū eo. Hoc .n. vobis dicim⁹ in verbo
domini: qꝛ nos q viuim⁹. q residui sum⁹. in aduentu
dn̄i nō pueniemus eos q dormierūt in christo. quo
niā ipse domin⁹ in iussu ⁊ in voce archāgeli. ⁊ in tu
ba dei descēdet de celo. ⁊ mortui q in christo sunt re
surgēt primi. Qua exhortatiōis specie anagoges fi
gura prefert̄. Doctrina vero simpliceꝫ historice ex
positiōis ordinē pādit. in qua nullus occultior itel
lectus nisi q verbis resonat continet̄. sicut est illud.
Tradidi eni vobis in primis qđ ⁊ accepi. quoniaꝫ
christus mortu⁹ ē pro peccat̄ nostris secūdum scri
pturas. ⁊ qꝛ sepult⁹ ē ⁊ qꝛ resurrexit t'cia die s'm scri
pturas ⁊ qꝛ vis⁹ ē cephe. Et misit de⁹ filiū suū factū
ex muliere. factū sub lege. vt eos q sub lege erāt re
dimeret. Siue illud. Audi israel. dominus deus tu
us deus vnus est.

Qđ ď actuali scia pficiat̄ ad spiritalē. C. ix.

Quapropter si vobis curā est ad spiritalis
sciētie lumen. nō inanis iactātie vicio. sed
emundatiōis gratia peruenire. illius pri
muꝫ beatitudinis cupiditate flāmamini. de qua di
ctum est Beati mundo corde. quoniā ipsi deuꝫ vi
debunt. vt etiā ad illā de qua angelus ad danieleꝫ
ait. peruenire possitis. q aūt docti fuerint fulgebūt
sicut splēdor firmamēti. ⁊ q ad iustitiā erudiūt mul
tos. quasi stelle i perpetuas eternitates. Et in alio
pphēta. Illuminate vobis lumē sciētie dum tēpus
est. Tenentes itaqꝫ illam quā habere vos sentio di
ligentiā lectionis. omni studio festinate actualem. i.
ethicā. q̄ primū ad integrū cōprehendere discipli
nam. Absqꝫ hac nāqꝫ illa quā diximus theorica pu
ritas nō potest apprehēdi. quam hi tātum qui non
aliorū docentiuꝫ verbis sed ppriorū actuuꝫ virtu
te perfecti sunt. post multa operuꝫ ac laboruꝫ stipē
dia. iam quasi in premio cōsequūtur. Nō eniꝫ a me
ditatiōe legis intelligentiā. sed de fructu operis ac
quirentes. cuꝫ psalmigrapho canunt. A mandatis
tuis intellexi. Et excoctis passionib⁹ vniuersis fidu
cialiter dicūt. Psallaꝫ ⁊ intelligā in via imaculata.
Ille eni psallens intelligit que canūtur. qui in via i
maculata gressu puri cordis initit̄. Et idcirco si sci
entie spiritalis sacrum in corde vestro vult̄ taberna
culuꝫ preparare. ab omniuꝫ vos viciorū contagiōe
purgate. ⁊ curis seculi presentis exuite. Impossibi
le namqꝫ est animā que mūdanis vel tenuiter distē
tionibus occupatur. donuꝫ sciētie pmereri. vel ge
neratriceꝫ spiritaliuꝫ sensuuꝫ. aut tenacē sacraruꝫ le
ctionū fieri. Obseruate igitur in primis. ⁊ maxime
tu iohānes. cui magis ad custodiēda hec que dictu
rus sum etas adhuc adolescentior suffragat̄. ne stu
diuꝫ lectiōis ac desiderij tui labor vana elatiōe cas
setur. vt inducas summū ori tuo silentiū. hic est eniꝫ
primus discipline actualis ingressus: omis quippe
labor hominis in ore ipius. ⁊ vt omniū senioruꝫ in
stituta atqꝫ sententias intento corde ⁊ quasi muto
ore suscipias. ac diligenter in pectore tuo condens
ad perficiēda ea potius. q̄ ad docenda festines. Ex
hoc eniꝫ cenodoxie perniciosa presūptio. ex illo au
tē fructus spiritalis sciētie pullulabūt. Nihil itaqꝫ i
collatione seniorū pferre audeas. nisi quod interro
gare te aut ignoratio nocitura. aut ratio necessarie
cognitiōis impulerit. nō vt quidā vane glorie amo
re distenti. pro ostentatiōe doctrine ea que optie no
runt interrogare se simulāt. Impossibile eniꝫ est eū
qui pposito acquirēde laudis humane studio lecti
onis insistit. donū vere scientie pmereri. Naꝫ q hac
passione deuinct⁹ est. necesse est vt alijs quoqꝫ: ⁊ ma
xime: superbie vicijs oblíget̄. ⁊ ita i actuali atqꝫ ethi
ca congressione pstrat⁹ scientiā spiritaleꝫ que ex ea
nascitur minime consequet̄. Esto ergo per omia ci
tus ad audiendū. tardus autē ad loquenduꝫ. ne ca
dat in te illud quod notat̄ a salomone. Si videris
virū velocē in verbis. scito quia speꝫ habet insipiēs
magis q̄ ille. Nec quenq̄ verbis docere psumas.
quod opere ante nō feceris. Hunc eniꝫ nos ordinē
tenere debere. etiā exemplis suis domin⁹ noster insti
tuit. de quo ita dicitur. que cepit iesus facere ⁊ doce
re. Caue ergo ne ante actū prosiliēs ad docendū in
illorū numero deputeris. de quib⁹ in euāgelio domi
nus ad discipulos suos loquitur. Que dicūt vobis
seruate ⁊ facite. secūdū opera vero eorū nolite face
re. dicunt eniꝫ ⁊ nō faciūt. Alligant autē onera gra
uia ⁊ importabilia. ⁊ imponūt ea sup humeros ho
minū. ipi auteꝫ digito suo nolūt ea mouere. Si eniꝫ
ille qui vnū mandatū minimuꝫ soluēs docuerit sic
homines minim⁹ vocabit̄ in regno celoruꝫ. qui mul
ta ⁊ maiora negligēs docere psumpserit. consequēs
profecto est. vt nō iam minim⁹ in regno celoruꝫ. sed
in gehenne supplicio maxim⁹ habeat̄. Et ideo cauē
dum tibi est. ne illorū ad docendū inciteris exēplis
q pitiā disputādi. ac s'mōis affluētiā psecuti. qꝛ pos
sūt ea q̄ voluerit ornate copioseqꝫ dicere. sciaꝫ spiri
talē possidere credūt̄. ab his q vi ei⁹ ⁊ q̄litatē discer
nere n̄ nouerūt. Aliō nāqꝫ ē facilitatē oris ⁊ nitoreꝫ
habere sermonis. ⁊ aliud venas ac medullas celesti
um intrare dictorū. ac pfunda ⁊ abscōdita sacramē
ta purissimo cordis oculo cōtēplari. qđ nullatenus

humana doctrina. nec eruditio secularis. s3 sola puritas mētis p illuminationē sācti spiritus obtinebit.

¶ De apphēdēda vere sciētie disciplina. Cap. x.

Festinandū igitur tibi est. si ad veram scripturarū vis scientiā peruēire. vt humilitatem cordis imobilē3 primit⁹ cōsequaris q̄ te nō ad illam que inflat. sed ad eam que illuminat sciētia3. charitatis consūmatiōe perducat. Impossibile nanq̧ est imunda3 mente3 donu3 sciētie spiritalis adipisci. Et idcirco omni cautiōe deuita. ne tibi per studiū lectionis. nō scientie lumē. nec illa perpetua que per illuminatione3 doctrine pmittitur gloria. sed instrumenta perditiōis de arrogantie vanitate nascātur. Deinde hoc tibi est oīmodis enitendum. vt expulsa omni sollicitudine ꝛ cogitatiōe terrena. assiduu3 te ac potius iuge3 sacre pbeas lectioni. donec cōtinua meditatio imbuat mentē tuam. et quasi in similitudine3 sui formet archa3 quodāmodo ex ea faciēs testamēti. habentē in se scilicet duas tabulas lapideas. i. duplicis instrumēti ppetua3 firmitatē vrnā quoq̧ aurea3. hoc est memoria3 purā atq̧ sincerā. que reconditū in se māna perpetua tenacitate cōseruet. spiritaliū scil3 sensuū. ꝛ angelici illius panis penne3 celeste3q̧ dulcedinē. nec nō etiā virgam aaron. i. summi veriq̧ pontificis nostri iesu christi salutare vexillu3. imortalis memorie semper viriditate frondescēs. Hec nanq̧ est virga que postea q̄ de radice yesse succisa est. viuaci⁹ mortificata reuirescit. Hec autē omnia duob⁹ cherubin. i. historice ꝛ spiritalis sciētie plenitudine pteguntꝰ. Cherubin eni3 interpretatꝰ sciētie multitudo. que ppiciatoriū dei. i. placiditatē pectoris tui iugiter ptegēt. ꝛ a cunctis spiritaliū nequiciarū incursib⁹ obūbrabūt. Et ita mens tua nō solum in archā diuini testamēti⁹ verū etiā in regnu3 sacerdotale pvecta. p indissolubile puritatis affectū. quodāmodo absorta spiritalibus disciplinis. illud iplebit pontificale mandatū quod a legislatore ita precipitꝰ. Et de sanctis nō egredietur. ne polluat sanctuariū dei. i. cor suum. in quo iugiter habitaturū se domin⁹ repromittit dicēs. Inhabitabo in eis. ꝛ inter illos ambulabo. Quāobrē diligēter memorie cōmēdāda est. ꝛ incessabiliter recensenda sacrarū series scripturarū. Hec eteni meditatōis iugitas duplicē nobis pferet fructū. Primū qd dū in legēdis ac parādis lectiōib⁹ occupatur mētis itētio necesse ē vt nullis noxiarū cogitatōu3 laq̄is captiuetur: deinde quod ea que creberrima repetitiōe pcussa. dū memorie tradere laboram⁹ intelligere id tēporis obligata mēte non quim⁹. postea ab omniū actuū ac visionū illecebris absoluti. pcipue q̧ nocturna meditatione taciti reuoluētes. clarius intuemur. ita vt occultissimoru3 sensuū quos ne tenui quide3 vigilantes opinatione percepim⁹ quiescētibus nobis: ꝛ vel soporis stupore demersis. intelligentia reueletur.

¶ De multiplici intellectu diuinarum scripturarum. Capitu. xi.

Crescente autē per hoc studiu3 inouatiōe mentis nostre. etiā scripturaru3 facies incipiet innouari. ꝛ sacratioris intelligentie pulchritudo quodāmodo cū pficiēte pficiet. Pro capacitate eni humanorū sensuū. eorū quoq̧ species coaptatꝰ. ꝛ vel terrena carnalib⁹. vel diuina spiritalibus apparebit. ita vt hi qbus antea videbatꝰ crassis qbusdā nebulis inuoluta. nec subtilitatē eius deprehendere. nec fulgorē valeant sustinere. Sed vt hoc ipsum quod astruere nitimur aliquo clari⁹ pandatꝰ exemplo. vnū legis testimoniū ptulisse sufficiat. per quod etiā omnia precepta celestia secundū mēsura3 status nostri ad omne hominū genus pbemus extendi. Scriptu3 est in lege. Non fornicaberis. Hoc ab homine carnaliu3 adhuc obscenitatū passionib⁹ obligato secundū simplicē littere sonū salubriter custoditꝰ. Ab eo autē qui iam ab hac actione lutulenta ꝛ impuro discessit affectu. necesse est idipsu3 spiritaliter obseruari. vt scilicet nō solu3 a cerimonijs idolorum. sed etiā ab omni superstitiōe gentilium ꝛ auguriorum. omniūq̧ signoru3 ꝛ dierū ac tēporu3 obseruatione discedat. vel certe ne quorundā verborū aut nominu3 coniecturis. que sinceritatem fidei nostre polluūt implicetur. Hac eni3 fornicatione etiā hierusale3 dicitur cōstuprata. que fornicata est in oī colle sublimi. ꝛ sub omni ligno frondoso. Et quam dominus iterū increpās per prophetā Stent inqt ꝛ saluent te augures celi qui cōtemplabātur sidera ꝛ supputabāt menses. vt ex eis annunciarent ventura tibi. De qua fornicatiōe ꝛ alibi arguēs eos dñs ait. Spiritus fornicationis decepit eos. ꝛ fornicati sunt a deo suo. Quisq̧ vero a gemina hac fornicatione discesserit. habebit tertiā quā deuitet. que in legis ꝛ iudaisimi superstitionib⁹ cōtinetur. De qbus apostolus Dies inqt obseruatis ꝛ menses ꝛ tēpora ꝛ annos. Et iterū. Ne tetigeris neq̧ gustaueris neq̧ cōtrectaueris. Que de superstitionib⁹ legis dicta esse nō dubiū est: in quas si qs inciderit pculdubio mechat⁹ a christo. ab apostolo nō meretꝰ audire. Despōdi. n. vos vni viro virgine3 castam exhibere xpo. s3 illud ad eū qd sequtur voce eiusdē apostoli dirigetꝰ. Timeo āt ne sicut serpens seduxit euā astutia sua. ita corrūpantꝰ sensus vrī a simplicitate q̄ ē i xpo iesu. Qd si imūdiciā hui⁹ quoq̧ fornicatiōis effugerit. habebit quartā q̄ heretici dogmatis adulterio pperatꝰ. De qua idē btūs apl'us Ego igt scio. quia post discessionē meā intrabūt lupi graues i vos. nō parcētes gregi. ꝛ ex vobis ipsis surgēt viri loquentes puersa. vt abducāt discipulos p⁹ se. Hāc ēt q potuerit declinare caueat ne subtiliore peccato i fornicationis vicium collabatur: que scilicet in cogitationum peruagatione consistit. qr omnis cogitatio nō solum turpis sed etiam ociosa. ꝛ a deo quantulūcūq̧ discedens. a perfecto viro immundissima fornicatio deputatur.

¶ Interrogatio quō possit ad obliuionē seculariū carminū perueniri. Capit. xij.

g Ermanus. Ad hec ego occulta primū compūctiōe permotus ac deinde grauiter ingemiscēs: hec inquā oīa q̄ copiosissime digessisti maiora mihi intulerūt desperationis augmenta q̄ hactenus sustinebā. Quippe cui pter illas generales aīe captiuitates. qbus nō dubito infirmos quosq3 pulsari extrinsecus. spāle ipedimētū salutis accedit. p illam quā tenuiter videor attigisse noticiā litterarū. i qua me ita vel instātia pedagogi. vel cōtinue lectōis macerauit intētio. vt nūc mēs mea poeticis velut illis infecta carminibus. illas fabularū nugas historiasq3 bellorū qbus a paruulo primis studiorū ībuta est rudimentis. orōnis etiā tēpore meditet. psallentiq3 vel pro peccatorū indulgētia supplicāti. aut ipudēs poematū memoria suggerat. aut quasi bellātiū beroū ante oculos imago vset. taliūq3 me phantasmatū imaginatio semp illudēs ita mentē meā ad supnos intuitus aspirare nō patitur. vt quotidianis fletibus nō possit expelli.

Responsio quo pacto memoriā eorū possimus abluere. Capi. xiij.

n Esteros. De hac ipa re vnde tibi purgationis maxima nascit desperatio. citū satis atq3 efficax remediū poterit oboriri. si eandem diligentiā atq3 instātiā q̄ te in illis secularibus studijs habuisse dixisti. ad spiritaliū scripturarū volueris lectionē meditationēq3 trāsferre. Necesse est enim mentē tuā tādiu illis carminibus occupari. q̄diu sibi aliqua que intra semetipam recolat simili studio et assiduitate cōgrat. ac pro illis infructuosis atq3 terrenis: spiritalia atq3 diuia pturiat. Que cū pfunde alteq3 cōcepit. atq3 in illis fuerit enutrita. vel expelli priores sensim poterūt vel penitus aboleri. Uacare enim cunctis cogitationibus humana mēs nō pōt. et ideo q̄diu spūalibus studijs nō fuerit occupata. necesse est eā illis q̄ pridē didicit iplicari. Quādiu. n. nō habuerit quo recurrat. et indefessos exerceat motus. necesse est vt ad illa qbus ab īfantia ībuta est collabatur eaq3 semp reuoluat. q̄ longo vsu ac meditatiōe concepit. Ut igitur hec in te scia spiritalis ppetua soliditate roboret. nec ea iā tēporarie pfruaris. sicut illi q eā nō suo studio. s3 aliena relatiōe cōtingūt. et velut aereo vt ita dixerim odore pcipiūt. s3 vt sensibus tuis iuiserata quodāmō et pspecta atq3 palpata cōdatur. illud omni obseruātia custodire te cōuenit. vt etiā si ea q̄ optime nosti: forte audieris in collatione pferri. nō ex hoc q̄d tibi iā nota sint. aspernāter fastidioseq3 suscipias. s3 ea cordi tuo illa auidita te cōmēdes. qua debent desiderabilia salutis vba. vel auribus nr̄is indesinēter īfundi. vel de nr̄o ore iugiter pferri. Quāuis. n. adhibeat sanctarū rerum crebra narratio. nunq̄ tn̄ aīe sui vere scie sustinēti. satietas generabit horrorē. s3 ea quotidie velut noua ac desiderata suscipiēs. quāto frequētius hauserit. tanto auidius vel audiet vel loquet. et cōfirmationē potius pcepte scie ex eorū repetitiōe q̄ vllū ex frequēti capiet collatiōe fastidiū. Euidens nāq3 est tepide ac superbe mentis indiciū. si verborū salutariū medicinā q̄uis studio nimie assiduitatis ingestā. fastidiose negligēterq3 suscipiat. Anima. n. q̄ in satietate ē fauis illudit. aīe aūt egēti etiā amara dulcia vident. Si itaq3 hec diligēter excepta. et in recessu mentis cōdita atq3 indicta fuerit taciturnitate signata. postea vt vina q̄dam suaue olentia et letificātia cor hoīs. cū sensuum canicie et patiētie fuerit vetustate decocta. cū magna sui fragrātia de vase tui pectoris pferent. et tanq̄ perennis fons de experiētie venis et irriguis virtutum meatibus redūdabūt. fluētaq3 cōtinua velut de quadā abysso tui cordis effundēt. Eueniet nāq3 in te illud q̄d in puerbijs ad illū dicit. q hec ope cōsūmauit. Bibe aquas de tuis vasis et de puteorū tuorum fonte supeffluāt tibi aque de tuo fonte. in tuas autē plateas ptrāseāt aque tue. ac s3 Isaiā pphetā. eris quasi hortus irriguus. et sicut fons aquarū cuius nō deficient aque. et edificabunt in te deserta a seculis. fūdamenta generatiōis et generationis suscitabis. et vocaberis edificator sepium. auertens semitas iniquitatū. Illa etiā tibi beatitudo pueniet. quā idem propheta pmittit. Et nō faciet dn̄s auolare a te vltra doctorē tuū. et erūt oculi tui vidētes preceptorē tuum. et aures tue audiēt verbū post tergū monentis Hec via ambulate in ea neq3 ad dexterā neq3 ad sinistrā. Atq3 ita fiet vt nō solū oīs directio ac meditatio cordis tui. verū etiā cūcte euagatiōes atq3 discursus cogitationū tuarū. sint tibi diuine legis sancta et incessabilis ruminatio.

Q̄d imūda aīa neq3 tradere neq3 percipere possit scientiā spiritalem. Capi. xiiij.

i Mpossibile est autē hec sicut p̄fati sumus inexptū quēquā vel agnoscere vel docere. Nā q ne ad pcipiēdū qdē capax ē quomō erit idoneus ad tradēdū. De qbus tn̄ etiā si aliqd docere psūpserit. inefficax pculdubio et inutilis vsq3 ad aures tm̄modo audiētiū eius sermo pueniet. cor āt eorū penetrare nō poterit. inertia operū. et infructuositate sue pditus vanitatis. q2 nō de thesauro bone promit cōscie. s3 de inani iactātie psūptione. Impossibile nāq3 est imūdā aīam quātalib3 desudauerit lectōis instātia adipisci sciam spiritalē. Nemo enim in vas fetidū atq3 putridū siue corruptū. vnguentū aliquod nobile. aut mel optimū. aut preciosi cuiq̄ liquoris infundit. Facilius eni q̄uis odoratissimū mirrhū semel horrēdis ībuta fetoribus testa cōtaminat. q̄ vt aliqd ex eo suauitatis aut gratie ipa concipiat. q2 multo citius mūda corrūpunt q̄ corrupta mundātur. Ita igitur et vas pectoris nostri nisi prius fuerit ab omni fetidissima viciorū cōtagione purgatū. nō merebit suscipe illud benedictōis vnguētū. de quo dr̄ p pphetā. Sicut vnguētū in capite q̄d descendit in barbā aarō. q̄d descēdit i orā vestimenti eius. nec illā sciam spiritalē et eloqa scripturarum q̄ dulciora sūt sup mel et fauū ipollluta suabit. Que enim pticipatio iustitie cū iniqtate. Aut q̄ societas luci cū tenebris. Que aūt cōuētio xp̄i ad belial.

¶ Obiectio de eo φ multi imũdi scientiã habeãt. ꝛ sancti nõ habeãt. Capitu.xv.

GErmanus. Diffinitio ista nequaq̃ videt nobis veritate fulciri.aut ꝓbabili ratione subnixa. Cũ.n.oẽs q fidem christi aut nequaq̃ suscipiũt.aut ipia dogmatũ prauitate corrũpunt.imundi cordis eẽ manifestu3 sit.quõ multi iudeoꝝ atq3 hereticoꝝ.vel etiã catholicoru3 q diuersis vicijs iuoluũtur.pfectã scripturarũ sciam consecuti.de spiritalis doctrine magnitudine gloriantur ꝛ ecõtra sanctoꝝ viroꝝ inumera multitudo.quoꝝ cor ab omni peccatoꝝ cõtagiõe purgatũ est.simplicis fidei pietate cõtenta ꝓfundioris sciẽtie ignorat archana. Queadmodu3 ergo stabit ista sẽtentia. q scientiam spiritalem soli cordis tribuit puritati.

¶ Responsio φ mali scientiam veram habere nõ possunt. Cap.xvi.

NEsteros. Haud recte virtutẽ diffinitiõis explorat.qui nõ omnia diligẽter ꝓlate sententie verba ppendit. Prediximᵘ nanq3 huiusmodi hoĩes disputãdi tm̃ habere peritiã ꝛ elocutiõis ornatũ.ceterũ scripturaꝝ venas:ꝛ archana spiritaliũ sensuũ intrare nõ posse. Eteni3 vera sciẽtia nõ nisi a veris dei cultoribᵘ possidet.quã is vtiq3 nõ habet cui dicitur. Audi popule stulte qui non habes cor.qui habetis oculos ꝛ nõ videtis.ꝛ aures ꝛ nõ auditis. Et iterũ. Quia tu sciẽtiã repulisti. ꝛ ego repellã te.ne mihi sacerdotio fũgaris. Cum eni3 in christo omnes thesauri sapiẽtie ꝛ scie absconditi eẽ dicant.quomodo is qui christu3 inuenire ptempsit aut inuẽtũ sacrilego ore blasfemat.aut certe catholicã fidẽ imundis opibus polluit.verã scientiã assecutus eẽ credendᵘ est. Spiritus.n.dei effugiet fictũ nec habitabit in corpore subdito peccatis. Nõ ergo alias ad sciam spiritalem nisi hoc ordine peruenit quẽ vnus prophetaꝝ elegãter expssit.d. Seminate vobis ad iustitiã.metite spe3 vite.illuminate vobis lumen scie. Primũ.ergo seminãdũ nobis est ad iustitiã.hoc est vt actualem pfectionẽ opibᵘ iustitie ꝓpagemᵘ.deinde metẽda est nobis spes vite.i.virtutũ spiritaliũ fructᵘ.expulsiõe vicioꝝ carnaliũ pgregãdi.ꝛ ita illuminare nobis lumen scie poterimus. Quẽ ordinẽ etiã psalmigraphᵘ tenere debere dõcernit dicẽs. Beati imaculati in via q ambulãt i lege dñi.beati q scrutant testimonia eiᵘ. Nõ.n.priᵘ dixit beati q scrutant testimonia eiᵘ.ꝛ pᵗea intulit.beati imaculati in via.s3 priᵘ inqt beati imaculati i via p hoc euidẽter ostẽdẽs neminẽ recte posse ad pscrutãda dei testimonia puenire. nisi priᵘ p actualẽ conuersatiõnẽ in via christi imaculatᵘ incedat. Hi ergo quos dixistis istã tm̃ quã imũdi hẽre nõ possũt sed pseudonimon hoc est.falsi nominis scia3 possident de qua beatᵘ Aplus.o inqt thymotee depositu3 custodi.deuitãs ꝓfanas vocũ nouitates.ꝛ oppositiones falsi nominis scie.qõ i greco dicit. tasanti theses istes pseulonimi gnoseuis. De istis ergo qui imaginẽ quãdã scie vident acqrere.vel de his q cu3 sacro rũ voluminũ lectioni ac memorie scripturaru3 diligenter insistãt.carnalia tñ vicia nõ relinquũt:in ꝓuerbijs elegãter exprimit. Sicut i auris aurea i naribᵘ suis.ita mulieris male morate species. Quid n.ꝓdest quẽpiã ornamẽtũ eloqoꝝ celestiũ ꝛ illã pciosissimã scripturaꝝ speciẽ psequi.si eã lutulẽtis opibᵘ vl' sẽsibᵘ inherẽdo quasi imũdissimã terrã subigendo cõfringat.aut cenosis libidinũ suarũ polluat volutabris. Fiet.n.vt id qõ recte vtentibᵘ decori eẽ consueuit nõ solũ istos orãre nõ possit.verũ etiã maioris ceni colluuiõe.sordescat. Ex ore.n. peccatoris nõ est pulchra laudatio. Cui dicit p ꝓphetã. Quare tu enarras iustitias meas.ꝛ assumis testamentũ meũ p os tuũ. De huiusmodi animabᵘ.que nequaq̃ stabiliter timorẽ domini possidẽtes.de quo dicit timor domini disciplina ꝛ sapia est.scripturarũ acqrere sensu3 de iugi earũ meditatiõe conant. satis proprie in ꝓuerbijs memorat. Ut quid fuerũt diuitie insipienti. Possidere eni sapientiã excors nõ poterit. Intãtũ vero ab illa eruditione seculari que carnaliũ viciorũ sorde polluit.vera hec ꝛ spiritalis sciẽtia submouet.vt eã in nõnullis elinguibᵘ ac pene illiteratis sciamᵘ nõnunq̃ mirabiliter viguisse. Qõ i aplis multisq3 etiã sanctis viris euidentissime comprobat.qui nõ inani foliorũ dilatabant luxuria.sed veris spiritalis scientie fructibᵘ curuabant. De qbᵘ ꝛ in actibus apostoloꝝ scriptũ est. Uidentes aute3 petri cõstantiã ꝛ iohãnis.ꝛ cõperto φ homines essent sine litteris ꝛ idiote admirabant. Et idcirco si tibi cure est ad eius imarcescibile3 flagrantiã peruenire.cunctis primũ conatibus elabora.vt a domino puritatẽ castitatis obtineas. Nullus.n. i quo adhuc carnaliũ passionũ ꝛ maxime fornicatiõis dominat affectus.spiritalẽ poterit sciẽtiã possidere. In corde eni bono reqescet sapientia.ꝛ q timet deu3 inueniet sciam cũ iustitia. Hoc autẽ que prediximᵘ ordine ad spiritalem scientiã pueniri.etiã beatᵘ Apostolus docet. Nam cũ vniuersarũ virtutũ suarũ nõ solum catalogum texere.verũ etiã ordinẽ earu3 vellet exponere.vt que quã sequeret.vel que quã parturiret exprimeret.post aliquãta intulit dicẽs. In vigilijs.i ieiunijs.in castitate.in scientia.in longaminitate.i suauitate.in spiritusancto.in charitate nõ ficta. In qua cõiugatione virtutũ euidẽtissime nos voluit erudire de vigilijs atq3 ieiunijs ad castitatem.de castitate ad scientiã.de scientia ad longanimitatẽ.de longanimitate ad suauitatẽ.de suauitate ad spiritũsanctum de spiritusancto ad charitatis nõ ficte premia peruenire. Cum igitur hac disciplina atq3 hoc ordie tu quoq3 φ pueneris ad scientiã spiritalẽ.habebis proculdubio sicut diximus.nec sterilẽ.nec inertẽ.s3 viua3 fructuosamq3 doctrinã.semẽq3 salutaris verbi. qõ cũ a te fuerit audiẽtiũ cordibᵘ cõmendatũ.subseqẽs spiritussancti imber largissimᵘ fecundabit.ac secundu3 id qõ pollicitᵘ est ꝓpheta.dabit pluuia semini tuo. vbicũq3 seminaueris in terra.ꝛ panis frugum terre tue erit vberrimus ꝛ pinguis.

¶ Quib⁹ rō pfectiōis debeat aperiri. C.xvij.

c Aue etiā ne hec que tā lectiōe ꝙ experientie sudore didiceris.cū te etas maturior ꝓuexerit ad docendū.vane glorie seductus amore imūdis hominib⁹ passiꝫ ingeras. illud cꝫ qd sapientissim⁹ salomō interdixit icurras. Noli applicare ipiuꝫ ad pascua iusti necꝫ seducaris saturitate ventris. Non.n.expediūt stulto delicie. nec op⁹ est sapientia vbi deest sensus. Magis.n.dr insipientia qꝛ seru⁹ durus nō emendabiꝛ verbis. Si.n.ꝛ intellexerit nō obediet. Aurib⁹ ipꝛudētꝗ noli qcꝗ dicere. ne forte irrideat sapientes sermones tuos. Et ne dederitꝗ sāctū canib⁹.necꝫ miseritꝗ margaritas vestras ante porcos.ne forte cōculcēt eas pedib⁹ suis.ꝛ cōuersi dirūpāt vos. Opter itacꝫ vt huiusmodi hominibus spiritaliū sensuū cōtegēs sacramenta efficaciter canas. In corð meo abscōdi eloqa tua. vt ñ peccē tibi. Sꝫ dicas forsitā. Et qbus diuinaruꝫ scripturarū dispensanda sunt sacramenta. Docet te sapiētissim⁹ salomon. Date inqt ebrietatē his q in tristitia sunt.ꝛ vinū bibere his q in dolorib⁹ sunt. vt obliuiscāꝛ paupratꝗ.ꝛ dolorū suoꝝ nō meminerit amplius.i.his q pro penitudine actuū pristinoꝝ merore atcꝫ tristitia deprimūtur.spiritalis scie iocūditatē.velut vinū qð letificat cor hominis affluēter infūdite.eosꝗ salutaris verbi crapula refouete.ne forte iugitate meroris.ac letali desperatiōe demersi.abūdātiore absorbeanꝛ tristitia.q eiusmodi sunt. De illis vero q in tepore ac negligentia constituti. nullo cordis sui dolore mordenꝛ.ita diciꝛ. Nā q suauis ꝛ sine dolore est.in egestate erit. Quāta potes igitur cautiōe deuita.vt ne vane glorie detent⁹ illi⁹ quē ꝓpheta collaudat pticeps eē nō possis.q pecuniā suā nō dedit ad vsuraꝫ. Omnis.n.qui eloqa dei de qb⁹ diciꝛ.eloqa domini:eloqa casta:argentū igne examinatū:ꝓbatū terre:purgatū septuplū.humāe laudis amore dispensat.pecuniā suā erogat ad vsurā nō solū nullā pro hoc laudē.sꝫ etiā supplicia meriturus. Ob hoc eni pecunias domini maluit profligare.vt ex ea tēporalē cōsequeretur ipse mercedem. non vt dominus sicut scriptum est veniens.reciperet qð suum est cum vsura.

¶ Quib⁹ð cāis spitaꝛ doctria ifructuosa sit.c.xviij.

d Uabus aūt ex causis inefficacē spiritaliuꝫ rerū constat eē doctrinā. Nam aut ille qui docet inexperta cōmendans.vano verborū sono instruere nitiꝛ auditorē.aut certe nequaꝫ ac vicijs refertus auditor.salutarē spiritalis viri sacrā cꝫ doctrinā obturato corde nō recipit. De quibus diciꝛ p ꝓphetā. Excecatū est.n.cor populi huius.ꝛ auribus grauiter audierūt.ꝛ oculos suos concluserūt.nequādo videāt oculis suis.ꝛ auribus suis audiāt.ꝛ corde intelligāt.ꝛ conuertanꝛ ꝛ sanem illos.

¶ Quod plerunꝗ etiā indigni gratiam saluiferi sermonis accipiant. Cap.xix.

n Onnūꝗ tñ dispensatoris nostri dei qui oēs hoiēs vult saluos fieri.ꝛ ad agnitionē veritatꝗ venire.munifica liberalitate cōcediꝛ. vt is q indignū se ꝑdicationi euāgelice repħensibili conuersatiōe ꝓbuit.pro salute multorum spiritalis doctrine gratiam consequaꝛ. Quib⁹āt modis etiā charismata curationū ad expellendos demones a dño cōcedātur.cōsequēs est vt simili disputatiōe pandamus.ꝙ cōsurgētes ad refectionē in vesperā reseruemus.qꝛ efficaci⁹semp corde concipiꝛ.qcqd sensim ꝛ absꝗ nimio labore corporis intimatur.

¶ Explicit collatio prima abbatis nesterotis de spiritali scientia.

¶ Incipit collatio sa abbatꝗ nesterotꝗ ð charismatib⁹ diuinis.q̄ ē i ordie libri qntadecima. Capi.i.

p Ost sinaxim vesptinā ad repromissaꝫ narrationē intēti.psiathijs pariter ex more ꝓsedim⁹. Cūcꝫ silentiū aliquātisp ꝓ senis reuerētia ꝑberem⁹.taciturnitatem verēcūdie nr̄e tali ꝑuenit eloqo. Usꝗ ad spiritaliū rōnē carismatū ꝓferendā.ꝑcedēs disputationis ordo puenerat. quā tripartitā eē maiorū traditiōe pcepim⁹. Pria siqdē curationū causa est.cū ꝓ merito scitatꝗ electos nis quosꝗ ac iustos viros signoꝝ gratia comitatur sicut apostolos multosꝗ sanctorum signa ac prodigia secundum auctoritateꝫ domini fecisse māifestū ēst.ita dicentꝗ. Infirmos curate:mortuos suscitate: leprosos mūdate:demones eijcite:gratꝗ accepistis gratꝗ date. Secūda cū ob edificationē ecclie vel eorū q infirmos suos ingerūt.vꝛ eoꝝ q curādi sunt fidē.sanitatū virt⁹ ēt a peccatorib⁹ indignisꝗ ꝓcedit De qb⁹ saluator in euāgelio Multi inqt dicēt mihi in illa die.dñe dñe.nōne in noīe tuo ꝓphetauim⁹ ꝛ in noīe tuo demonia eiecim⁹.ꝛ in tuo noīe vtutes multas fecim⁹ꝛ tūc cōfitebor illis.qꝛ nūꝙ noui vos Discedite a me opariꝫ iniqtatꝗ. Et ecōtrario si offerētiū vel infirmoꝝ desit fides.ēt illos qb⁹ curatōuꝫ dona collata sunt.nō sinit sanitatū exercere virtutē De qua re lucas euāgelista Et nō poterat inqt iesus facere inter eos virtutes pp incredulitatē illoꝝ. Unde idē dñs Multi inqt leprosi erant in israel sub heliseo ꝓpheta.ꝛ nemo eoꝝ mūdat⁹ est:nisi naaman syrus. Terti⁹ curationū mod⁹.ēt colludio demonū ac factiōe simulaꝛ. vt dū homo manifestis criminib⁹ obligat⁹ pp admiracionē signoꝝ sanctus ac dei famulus crediꝛ.etiā vicioꝝ eius emulatio suadeatur.ꝛ p hoc obtrectatiōis aditu reserato. etiā religionis sanctitas infameꝛ.vel certe .vt is q curationū dona habere se credit.p supbiā cordis elat⁹ grauius elidaꝛ. Inde est ꝙ inocātes eoꝝ nomia.quos nulla merita sanctitatꝗ.nec vllos spiritales fructus habere cognoscūt.vri se eoꝝ meritꝗ ac de obsessis simulāt corporibus effugari. De qbus in deuteronomio Si surrexerit inquit in medio tui ꝓpheta. aut qui somniū se vidisse dicat.ꝛ predixerit signuꝫ atcꝫ

portentum et euenerit quod loquutus est. et dixerit tibi. eamus et sequamur deos alienos quos ignoras. et seruiamus eis. nō audias verba pphete illius aut somniatoris. quia tēptat vos dñs deus vr̄ vt palam fiat vtrū diligatis eū an nō. in toto corde. et in tota aīa vestra. Et in euangelio Exurgent inquit pseudo christi. et pseudo prophete. et dabunt signa magna et prodigia. ita vt in errorē inducantur si fieri potest etiam electi.

In quo qs sanctos viros debeat admirari. C. ij.

q Uapropter nunq̄ debem⁹ eos q hec affectāt in his virtutib⁹ admirari. sz poti⁹ intueri. vtrū viciorū omniū expulsione. et morū emendatiōe perfecti sint. Quod vtiq̄ nō pro alterius fide. aut diuersitate causarū. sed pro vni⁹ cuiusq̄ studio dei gratia dispensante cōcedit. Hec nāq̄ est actualis scientia q̄ alio vocabulo charitas ab apostolo nuncupat. et vniuersis linguis hominuz et angelorum. et plenitudini fidei. que etiā mōtes transferat. et omni scientie ac pphetie et erogatōi oī facultatū. ipsiq̄ postremo glorioso martyrio apostolica auctoritate prefert. Nā cū dinumerasset vniuersa charismatū genera atq̄ dixisset. Alij datur per spiritū sermo sapie: alij sermo scie: alij fides: alij gratia sanitatū: alij opatio virtutū. et reliqua. d̄ charitate dicturus queadmodū eā cūctis ptulerit charismatib⁹ paucis aduertite. Et adhuc inqt supra modū excellentiorē vobis viā demonstro: Per qd̄ euidēter ostenditur pfectionis ac beatitudinis sūmā: nō illorum mirabiliū operatiōe. sz in charitatis puritate consistere. Nec imerito. Omnia. n. illa euacuāda ac destruenda sunt: charitas vero ppetuo pmāsura. Ideoq̄ a patrib⁹ nostris opera ista signorum nequaq̄ vidimus affectata: quinimo: cuz ea spiritussancti grā possiderent: nunq̄ exercere voluerūt: nisi forte extrema illos et ineuitabilis necessitas coartasset.

De suscitato mortuo ab abbate machario.
Capitulum. .iij.

s Icut et ab abbate machario q habitatōez scythiotice solitudinis prim⁹ inuenit: mortuū suscitatū eē reminiscimur. Naz cū hereticus qdā q eunomij perfidiā sectabat: sinceritatē catholice fidei arte dialetica subuertere conaretur. magnāq̄ iā hominū multitudinē iā decepisset. rogatus a catholicis viris q ruina tāte subuersiōis grauissime mouebant beatus machari⁹. vt simplicitatē totius egypti ab infidelitatis naufragio liberaret. aduenit. Quez cū heretic⁹ arte dialetica fuisset aggressus. et ad aristotelicas ignorātē spinas vellet abducere. beatus Macharius apostolica multiloquiuz eius breuitate concludens. non est inqt in verbo regnū dei. sed in virtute. Eamus igitur ad sepulchra et nomē domini super mortuū qui primus inuētus fuerit inuocem⁹. ac sicut scriptū est. ostendamus ex operib⁹ fidez nostrā. vt manifestissime recte fidei documēta eius testimonio declarent. et perspicuā veritatez nō inani disputatione verborum sed virtute signorum. et illo qd̄ nō potest falli indicio cōprobemus. Quo audito. hereticus corā circunstanti plebe pudore cōstrictus. cū ad presens prebere se conditiōi proposite simulasset assensuz seq̄ affuturuz in crastinum promisisset. postero die expectantib⁹ vniuersis qui studiosius ad condictū locuz spectaculi huius cupiditate confluxerunt. exterritus pscīetia sue infidelitatis aufugit. ac ptinus ab vniuersa egypto trāsmigrauit. Quez cuz beatus macharius vsq̄ ad horaz nonā cum ppl'is prestolatus pro sua consciētia declinasse vidisset. assumens plebem que ab illo fuerat deprauata. ad cōdicta sepulchra prexit. Hūc autez egyptijs morez nili fluminis inuexit alueus. vt quoniā vniuersa illius latitudo terre. instar imēsi pelagi. non paruo anni tēpore solita aquaruz eruptione contegit. ita vt nulla tūc cuiq̄ humādi copia humani corporis tribuatur. nisi post transuectionē decursā. corpora mortuoruz pigmētis cōdita redolentibus. in editiorib⁹ cellulis recondātur. Nā madens ebrietate cōtinua terre illi⁹ solū humādi arcet officiū. Si qua eniz cadauera defossa susceperit. euomere ad superficiē suā inūdationū nimietate cōpellitur. Cuz igitur antiqssimo cuidaz cadaueri brūs machari⁹ astitisset ait. O homo ingt. si venisset huc mecū heretic⁹ ille fili⁹ pditiōis. et astāte ipso nomen christi dei mei inuocās exclamassez. vtrū ne coram his qui pene eius fuerāt fraude subuersi. surrectur⁹ fuisses edicito. Cuz ille consurgens annuentis voce respondit. Quez interrogans abbas machari⁹ qsnam fuisset aliquādo cū frueretur hac vita. vel qua hominuz fuisset etate. aut si nomen christi tunc temporis cognouisset. ille se sub antiquissimis regibus vixisse respōdit. christiq̄ nomen asseruit illis se nec audisse temporibus. Cui rursus abbas machari⁹ Dormi inquit in pace. cum ceteris in tuo ordine a christo in fine temporuz suscitādus. Hec igitur ei⁹ virtus et gratia q̄rum in ipo fuit semper fortasse latuisset. nisi eum necessitas totius prouincie periclitātis. et erga christū plena deuotio amorq̄ sincerus istud exercere miraculuz compulisset. Qd̄ vtiq̄ vt ab eo fieret non ostentatio glorie sed charitas christi et totius plebis extorsit vtilitas. vt beatum quoq3 heliam fecisse regnoruz lectio manifestat. q ignē de celo super hostias impositas pire. pie idcirco descendere postulauit. vt piclitātē pseudo ppbetaruz pstigijs fidem totius populi liberaret.

De miraculo qd̄ abbas abraā in mulieris fecit vberibus. Capitu. iiij.

q Uid si etiam abbatis Abrahe gesta commemorez. qui pais. i. simplex pro simplicitate morum et innocentia cognominatur. Qui cum metendi gratia ad egyptum de heremo dieb⁹ qnquagesime prexiss3. et a muliere quadā puulum suum lactis inopia iaz tabidum atq3 seminecē preferente. lachrymosis precibus fuisset obstrictus calicem ei aque potanduz impresso crucis signaculo dedit. cuius haustu. confestiz mirum in moduz. ari

da iam penitus vbera copia lactis redundante con fluxerunt.

¶ De claudi cuiusdã curatiõe quã idẽ est opat⁹. Capitulum. .v.

v El cũ idem ipse pergẽs ad vicuȝ circũdatus est illudẽtiuȝ turbis. qui subsanantes ostendebãt ei quẽdaȝ hominẽ cõtracto genu. multis iaȝ ãnis gressus officio destitutuȝ. ⁊ antiqua debilitate reptantẽ. ac temptãtes eum. ostende aiebãt abba abraaȝ si seruus es dei. ⁊ restitue hunc pristine sanitati vt nomẽ christi quẽ colis vanuȝ nõ esse credamus. Tunc ille cõfestiȝ inuocato christi nomine. inclinãs se ⁊ apprehendensariduȝ pedeȝ hominis traxit. cui⁹ tactu cõtinuo siccuȝ genu icuruũq; directuȝ ẽ. ac recepto vsu gressuũ quẽ obliuioni iam tradiderat annosa debilitas. letus abscessit.

¶ Qd̃ merituȝ vnuscuiusq; non ex signis debeat estimari. Ca. vi.

b Ji itaq; viri nihil sibi ꝓ taliũ mirabiliũ vtute donabãt. qꝛ nõ hec suo merito agi. sȝ dñi miscõia fatebant. apostolicis vbis in admiratiõe signoꝝ humanã gloriã refutãtes. Viri fres inquit. qd admiramini i hoc. aut nos qd ituemini. quasi nr̃a vtute aut ptãte fecerim⁹ hunc ambulare. Nec quẽq; i donis ac mirabilib⁹ dei. sȝ poti⁹ ex propriis virtutũ fructib⁹ pdicãdũ esse cẽsebãt. qui idustria mẽtis ⁊ operũ vtute generãtur. Plerũq; eniȝ vt supra iã dictũ ẽ homies mente corrupti. reprobi circa fideȝ: i nomie domini ⁊ demonia expellunt. ⁊ vtutes maxias operãtur. De qbus cũ apostoli causarẽtur ⁊ dicerẽt. pceptor. vidim⁹ quẽdã in noie tuo eijcientẽ demonia. ⁊ ꝓhibuim⁹ eũ. qꝛ nõ sequtur nobiscũ. licȝ eisdẽ ad presens respõderit christus. nolite ꝓhibere. qui eni nõ ẽ aduersuȝ vos: pro vobis est. tamẽ eis in fine dicẽtibus. dñe domie. nõne in no mine tuo ꝓphetauimus. ⁊ in tuo nomine demonia eiecimus ⁊ in tuo nomine virtutes multas fecim⁹. responsurum se esse testatur. quia nunq; noui vos. discedite a me operarij iniqtatis. Et idcirco ẽt istos qbus hãc gloriã signoꝝ atq; vtutũ ꝓ merito sanctitatꝫ ipse cõcessit. ne i his extollantur admõet dicẽs. Nolite gaudere qꝛ demonia vobis subijciũtur. gaudete aũt. qꝛ nomia vr̃a scripta sunt in celis.

¶ Qd̃ charismatũ virtus nõ i mirabilib⁹ sȝ in humilitate consistat. Ca. vij.

Eniq; ip̃e auctor signorũ omniuȝ atq; virtutuȝ. cuȝ ad doctrine sue magisteriũ discipulos aduocaret. quid ab eo veri atq; electissimi sectatores peculiariter discere deberẽt. euidẽter ostendit Venite inqt ⁊ discite a me. nõ vtiqȝ vt demões celesti ptãte pellatꝫ. nõ vt leprosos emũdetis. nõ vt cecos illũinetis. nõ vt mortuos suscitetis. Hec ei ẽt si p quosdã seruos meos operor. non põt se iserere laudib⁹ dei hũana ꝯditio. nec vllã sibi i hoc minister ⁊ famul⁹ decerpe portionẽ. vbi solius diuinitatꝫ ẽ glĩa. Vos aũt inqt hoc discite a me. qa mitꝫ sũ ⁊ hũilis corde. Hoc eni ẽ qd̃ cũctis generaliter discere ⁊ exercere possibile ẽ. opa aũt signoꝝ atqȝ vtutũ nec sp necessaria. nec oibus cõmoda. nec oib⁹ ꝯcedũt. Hũilitas ẽ ergo oiȝ magistra vtutũ. ipa ẽ celestis edificij firmissimũ fũdamẽtũ: ipa ẽ donuȝ propꝛiuȝ atȝ magnificũ saluatoris. Ista etei vniuersa miracla q̃ christ⁹ opat⁹ ẽ sine piculo elatiõis exercet. q mitẽ dñȝ. nõ sublimitate signoꝝ sȝ patiẽtie atȝ hũilitatꝫ vtute sectat. Qui vo imũdis spiritib⁹ iperat. aut lãguẽtib⁹ sanitatũ dona ꝯferre. aut aliqd̃ signũ mirabile popul' gestit ondere. quãuis i ostẽtatõib⁹ suis christi iuocet nomẽ. tñ alien⁹ a christo ẽ. qꝛ hũilitatꝫ magistrũ supba mẽte nõ sequr. Nã ẽt cũ ad p̃reȝ remeãs quoddã vt ita dixerĩ ꝯderet testamẽtũ. hoc discipulis dereliqt. Mãdatũ inqt nouũ do vobis vt diligatꝫ iuicẽ sic dilexi vos vt ⁊ vos diligatꝫ iuicem. Statiq; subiũxit. In hoc cognoscẽt oẽs qꝛ mei estis discipuli. si dilectionẽ habueritꝫ ad inuicẽ. Nõ ait si signa atȝ vtutes similit̃ feceritꝫ. sȝ si dignã dilectiõeȝ iuicẽ habueritꝫ. Qm̃ certũ ẽ nisi mites atȝ hũiles hua re nõ posse. Quapropt̃ nũq̃ monachos ꝓbos nec morbo cenodoxie vacuos nr̃i maiores eẽ dixerũt. q semetipos exorcistas corã hoib⁹ ꝓfitẽt. ⁊ iter admirãtiũ turbas hãc q̃m vel meruerũt vel p̄sũpserunt grãȝ iactãtissima ostẽtatõe diffamãr: sed i cassũ. Qui ei initit̃ mẽdacijs hic pascet vẽtos. ideȝ autẽ ipse seqtur aues volũtates. Sine dubio eni euẽiet eis illd̃ qd̃ i ꝓuerbijs dicit̃. Sicut vẽti ⁊ nubes ⁊ pluuie manifestissime sũt. ita q gloriãtur i dato falso. Et id̃ si qs corã nobis hoꝝ aliqd fecerit. nõ de admiratõe signorũ. sed de ornatu morũ debet apud nos esse laudabilis. nec vtruȝ demonia ei subiecta sint. sed vtrũ charitatis mẽbra que describit apostolus possideat inquirendum.

¶ Qd̃ mirabilius sit de semetipso vicia q̃ de altero demones extrusisse. Ca. viij.

e Tre vera maius miraculũ ẽ de propa carne fomitẽ luxurie eradicare. q̃ expellere immũdos spiritus de corporib⁹ alienis. ⁊ magnificentius signuȝ est virtute patientie truculẽtos motus iracũdie cohibere: q̃ aereis principatibus iperare: plusq; est exclusisse edacissimos de corde ꝓprio tristitie morbos. q̃ valitudines alterius febres q; corporeas expulisse. Postremo multis modis preclarior virtus sublimiorq; profectus est anime proprie curare languores. q̃ corporis alieni. Quãto eniȝ hec sublimior carne est. tanto p̄stantior eius est salus. quantoq; pretiosioris excellentiorisq; est substãtie. tãto grauioris ac perniciosioris ẽ et ruie.

¶ Quantum precellat vite probitas opera signorum. Ca. ix.

e Tde illis quidem curationibus ita beatissimis apostolis dicitur. Nolite gaudere quia demonia vobis subijciũtur. Hoc eni faciebat nõ eoruȝ potestas. sed virtus dominici nominis inuocati. ⁊ idcirco monẽt̃. vt ex hac pte nihil sibi beatitudinis aut glorie audeãt vendicare. q̃ dei tantum potentia ac virtute perficitur. sed ex illa

vite sue cordisq; intima puritate. ob quā nomina eo
ruz iscribi merent in celis.

Revelatio de pfecte castitatis expimēto. Ca. x.

Et vt hoc ipsū qd diximᵘ vel testimōijs ve
terū vel diuinis oracul' approbemᵘ. qd bea
tus paphnutius vel de admiratiōe signoꝝ
vel de gratia senserit puritatis. imo qd angeli reue
latione cognouerit. ipsius verbis atq; experimētis
rectius proferemᵘ. Hic nāq; ita multis vigens ānis
districtiōe precipua. vt crederet se etiā carnalis con
cupiscētie laqueis penitᵘ absolutū. eo q; cūctis inse
stationibus demonū. quibᵘ diu aperteq; cōflixerat.
superiorē se factū esse sentiret. duz aduenietibus vi
ris sanctis pulmentū lenticule qd illi athera nomi
nāt prepararet. manus eius i clibano vt assolet flāma
superuolitāte cōbusta est. Quo facto tristificatᵘ ma
gnuz i modū cepit secuz tacitus voluere. cur ignis i
quiēs mecū nō haberet pacē. cū duriora mihi dmonū
cesserint prelia: aut quēadmodū me in illo metuēdo
examinis die per se trāsituruz ille ignis inextiguibi
lis. et inquisitor meritorū omniū nō tenebit. cui nūc
extrinsecus hic tēporalis ac paruulus nō pepercit.
Cūq; estuanti huiuscemodi cogitatiōibus atq; tri
stitia sopor subitus obrepsisset. adueniens angelus
domini. cur iquit paphnuti tristis es. qd necduz pa
catus tibi sit ignis iste terrenus. cū adhuc resideat
in mēbris tuis carnaliuz motuū necduz parū exco
cta cōmotio. Cuius radices donec in tuis viuunt
medullis. ignē istuz materialem nequaq; tibi pacifi
cuz esse permittent. Quē vtiq; inoxium alias senti
re nō poteris. nisi omnes internos motus his indi
cijs in temetipso experiaris extinctos. Uade et ap
prehende nudaz et pulcherrimā virginez. et si illam
tenēs. tranquillitatez tui cordis imobilē. estusq; car
nales pacificos in te senseris perdurasse. huiᵘ quo
q; visibilis flāme mitis atq; innoxius in modū illo
ruz triuz i babylonia puerorum te allābet attactus
Itaq; senex ex huiusmodi reuelatiōe percusus. nō
quidez experimenti diuinitus demonstrati pericu
la consuluit sed interrogans cōscientiā suam et pu
ritatez sui cordis examinans. nec adhuc pōdus ca
stimonie sue huius probatiōis ponderi cōpensare
coniectans. nō miruz est ait. si cedentibus mihi im
mundoruz spirituuz prelijs. adustiones ignis quas
dirissimis cōgressibus demonuz inferiores esse cre
debaz. adhuc aduersuz me senseriz seuientes. Ma
ior quippe est virtus ac sublimior gratia. internaz
libidinez carnis extinguere. q; nequicias demonuz
extrinsecus irruētes. signo domini et virtutis altis
sime potentia subiugare. vel de obsessis corporibus
nominis diuini inuocatione propellere. Hucusq;
abbas nesteros. oratione de vera charismatuz ope
ratione cōsūmans. nos ad cellam senis ioseph que
sex ferme milibus ab ipso aberat pperātes. doctri
ne sue institutione prosecutus est.

Explicit collatio secūda abbatis nesterotis de
charismatibus diuinis.

Revelatio Paphnutio ab angelo facta

Incipit collatio prima Abbatis Joseph de ami
citia. que est in ordine libri ē sextadecima. Ca. i.

Eatᵘ ioseph cuiᵘ nūc institu
ta ac precepta pādenda sūt.
vnus ex tribus quoruz i pri
ma collatione fecimus men
tionez. clare admoduz fami
lie. ac primariᵘ ciuitatis sue
inter egyptum fuit que ap
pellatur thymnis. et ita non
soluz egyptia. sed etiaz greca facundia diligēter edo
ctus. vt vel nobis vel his qui eloquētiā penitᵘ igno
rabant. nō vt ceteri per interpretez. sed per semeti
psum elegantissime disputaret. Qui cuz istitutionē
suam nos desiderare sensisset. percontatus primuz.
vtrum nam essemus germani fratres. audiensq; a
nobis q; nō carnali sed spiritali essemus fraternita
te deuicti. nosq; ab exordio renunciationis nostre.
taz in peregrinatione que ab vtroq; nostruz fuerat
obtentu militie spiritalis arrepta. q; in cenobij stu
dio indiuidua semper cōiunctōe sociatos. tali vsus
est sermonis exordio.

Disputatio eiusdem senis de infido amicitiarū
genere. Ca. ij.

Micitiaruz ac sodalitatis multa sunt ge
nera. que diuersis modis humanuz genus
dilectionis societate cōnectunt. Quosdam
eni precedens cōmendatio. primū noticie. post etiā
amicitie fecit inire cōmertia. In quibusdaz vero cō
tractus quidaz seu dati acceptiue depactio. charita
tis federa copulauit. Quosdaz negociatiōis seu mi
litie vel artis ac studij similitudo atq; cōmunio ami
citiaruz vinculis nexuerūt. per quā ita etiaz effera
sibi inuicez corda mansuescūt. vt etiā hi qui in siluis
ac montibus latrocinijs gaudent et effusione hūa
ni sanguinis delectantur. suoruz scelerū participes
amplectantur ac foueant. Est etiā dilectiōis aliud
genus qd instinctu nature ipsius et cōsanguinitatis
lege cōnectitur. qua vel cōtribules vel cōiuges. vel
parētes seu fratres. ac filij. naturaliter ceteris pferū
tur. qd nō soluz hūano generi. verū etiā oībus aliti
bus atq; aīantibus iesse deprehēditur. Naz pullos
vel catulos suos naturali affectu instigāte sic prote
gunt ac defēdūt. vt frequēter pro ipsis ēt obijcere se
piculis mortiq; nō metuāt. Deniq; etiā illa bestiaꝝ
vel serpētiū vel alitū genera. q intolerabilis feritas
ac letale virus ab oībᵘ separata eē cernit. vt sūt basili
sci vel monocerotes vel griphes. cū ēt visu ipso cun
ctis perniciosa esse dicatur. inter se tamen pro origi
nis ipsius affectionisq; consortio pacata et inoxia p
seuerant. Sed hec omnia que diximus genera cha
ritatis. sicut malis ac bonis. feris etiaz atq; serpenti
bus videmus eē cōmunia. ita ēt vsq; i finē certū ē p
seuerare nō posse. Eteni iterrūpit ea freqnt ac diui
dit locoꝝ discretio. et obliuio tēporal'. et vbi vel cāe

negociorũqꝫ contractus. Ut eniꝫ ex diuersis. vel lucri. vel libidinis. vel cõsanguinitatis. ac necessitudinũ variarũ societatibus acquiri solent ita iterceden te qualibet diuorcij occasione soluũtur.

Unde indissolubilis amicitia sit. Ca iij.

In his igitur cunctis vnũ genus est insolubile charitatis. qḋ nec cõmẽdatiõis gratia. nec officij vel mũerũ magnitudo cõtractus qꝫ cuiusqꝫ rõ. vel nature necessitas iũgit sed sola similitudo virtutꝫ. Hec inqꝫ ẽ que nullis vnqꝫ casibꝰ scinditur. quã nõ solũ dissociare vel delere locorum vel tẽporũ interualla nõ preualent. sꝫ nec mors qḋẽ ipsa diuellit. Hec est vera ⁊ indirupta dilectio. que gemina amicorũ pfectiõe ac virtute cõcrescit. Cuiꝰ semel initũ fedus. nec desideriorũ varietas. nec contẽtiosa dirũpet cõtrarietas volũtatꝫ. Ceterũ multos nouimꝰ in hoc ꝓposito cõstituto. q cũ charitate christi flagrãtissima essent soliditate deuicti. nõ ppetuo eã. nec idirupte seruare potuerũt. quia licet bono societatꝭ principio niterẽtur. nõ tñ vno nec pari studio arreptũ ꝓpositũ tenuerũt. fuitqꝫ iter eos q̃daꝫ tpal affectio. qꝛ nõ equali vtriusqꝫ virtute. sed vnius patiã fuabaẗ. Que quãuis ab vno magnanimiter atqꝫ infatigabiliter retẽteẗ. necesse est tñ eam alterius pusillanimitate dirũpi. Infirmitates nãqꝫ eorũ qui tepidius pfectionis expetunt sanitatẽ. quã talibet fortiũ tolerantia sustentẽtur. ab ipsis tamẽ qui infirmi sunt nõ ferũtur. Habent eni insitas sibi cõmotionũ causas que eos qetos eẽ nõ sinant. vt solent hi qui carnali egritudine deiicĩtur. stomachi sui ĩfirmitates ⁊ fastidia cocorꝫ vel ministrãtiũ negligẽtijs imputare. ⁊ quãtalibet eis obsequẽtiũ sollicitudo deseruiat. nihilominꝰ tamẽ sanis causas sue cõmotionis ascribere. quas sibi vtiqꝫ vicio valitudinis sue inesse nõ sentiũt. Quãobrẽ hec ẽ amicitie vt diximus fida indissolubilisqꝫ cõiunctio. que sola virtutꝫ parilitate federatur. Dominꝰ eni inhabitare facit vnius moris in domo. Et idcirco ĩ his tãtuꝫ indirupta põt dilectio pmanere. ĩ qbꝰ vnũ propositũ ac volũtas. vnuꝫ velle ac nolle cõsistit. Quã si vos quoqꝫ cupitis iuiolabileꝫ retẽtare. festinãdũ ẽ vobis vt expulsis pmitꝰ vicijs. mortificetꝭ ꝓprias volũtates. ⁊ vnito studio atqꝫ proposito. illud quo propheta ad modũ delectaẗ. gnauit ipleatis: ecce q̃ bonuꝫ ⁊ q̃ iocũduꝫ habitare fratres ĩ vnuꝫ. Qḋ nõ locaciter sꝫ spiritaliter oportet ĩtelligi. Nihil eĩ prodest. si morꝫbꝰ ac proposito dissidentes vna habitatiõe tungãtur. nec obest parili virtute fundatis p locorũ interualla disiungi. Apud deuꝫ nãqꝫ moruꝫ cohabitatio coniungit. nec põt vnqꝫ pacis integritas custodiri vbi volũtatũ diuersitas inueniẗ.

Interrogatio vtruꝫ vtile aliqd etiã contra votũ fratris effici debeat. Ca. iiij.

Ermanꝰ. Quid ĝ si vno volẽte pficere aliqd ſꝫ deũ ꝯmodũ ⁊ salubre pspexerit. aliꝰ nõ prestet assensũ. exequẽdũ ne ẽt cõtra votũ fris ẽ. an pro eius arbitrio negligendum.

Responsio q̃ ppetua amicitia nisi inter pfectos stare nõ possit. Ca. v.

Joseph. Idcirco dirimꝰ plenã atqꝫ pfectã amicitie gratiã nisi iter pfectos viros eiusdẽqꝫ vtutꝭ pseuerare nõ posse. quos eadẽ voluntas vnũqꝫ ꝓpositũ aut nũqꝫ aut certe raro diuersa sctire. aut in his q̃ ad ꝓfectũ spiritalis ptinẽt vite patitur dissidere. Qḋ si animos ceperit ꝯtẽtiõibꝰ estuare. liqt vtriqꝫ eos nũqꝫ ſm regulã quã pdiximꝰ fuisse cõcordes. Sed qꝛ nemo põt a pfectõe habere principiũ. nisi q ab ipo eiꝰ cepit fũdamẽto. ⁊ vos nõ q̃nta eius sit magnitudo. sꝫ quẽadmodũ ad eã puenire possit inqritꭍ. necessariũ reor vt paucis regulaꝫ vobis eius ac tramitẽ quẽdã. p quẽ gressus vr̃i dirigãtur apiaꝫ. vt patiẽtie ac pacis bonũ facilius obtinere possitis.

Quibus modis inuiolabilis possit societas retentari. Ca. vi.

Prima igiẗ sũt vere amicitie ĩ cõtẽptu substãtie mũdialis ⁊ omniũ quas habemꝰ rerꝫ despectiõe fũdamina. Quã eni iniustũ atqꝫ impiuꝫ est. si post abrenũciatã mũdi ⁊ omniũ que ĩ eo sũt vanitateꝫ. preciosissime fratris dilectiõi suppellex vilissima q̃ supfluit preferaẗ. Secũduꝫ est. vt ita suas vnusqsqꝫ resecet volũtates. ne sapiẽteꝫ atqꝫ cõsultũ esse se iudicãs suis malit q̃ ꝓximi diffinitionibus obedire. Tertiũ est vt sciat oĩa etiaꝫ q̃ vtilia ac necessaria estiat. postponẽda bono charitatis ac pacis. Quartuꝫ vt credat nec iustis nec iniustis de causis penitus irascẽdũ. Quintum. vt aduersus se iracũdiã fratris. etiã sine rõne conceptaꝫ. eodeꝫ modo quo suaꝫ curare desideret. sciens equaliter sibi pniciosaꝫ alterius esse tristitiã ac si aduersus aliũ ipe moueatur. nisi eaꝫ q̃tuꝫ in est etiaꝫ de fratris mente depulerit. Postremuꝫ illud est. qḋ generale viciorꝫ omniuꝫ pereptoriuꝫ esse nõ dubium est. vt se de hoc mũdo credat quotidie migraturuꝫ. Que persuasio nõ solũ nullaꝫ in corde tristitiaꝫ residere pmittit. verũ etiã vniuersos cõcupiscentiarũ ac peccatoruꝫ omniuꝫ cõprimet motus. Hec igitur quicũqꝫ tenuerit. amaritudineꝫ ire atqꝫ discordie nec pati poterit nec inferre. His auteꝫ cessantibus cuꝫ primuꝫ ille emulus charitatis in cordibus amicoruꝫ tristitie sensiꝫ venena suffuderit. necesse est vt frequẽtibꝰ iurgijs paulatiꝫ dilectione tepefacta. amantiũ corda diu exulcerata quãdoqꝫ dissociet. Naꝫ qui p calleꝫ predicte directionis ingreditur. in quo ab amico vnqꝫ suo poterit dissidere. qui primuꝫ litium causaꝫ que ex paruulis rebus vilissimisqꝫ materijs generari solet. nihil suũ vendicãs radicitus amputauerit. illud qḋ in actibus apostolorum legimus de vnitate credentiuꝫ omni virtute custodiens. multitudinis autẽ credentiuꝫ erat cor vnuꝫ ⁊ anima vna nec quisqꝫ eoruꝫ que possidebant aliquid suũ esse dicebat. sed erant illis omnia cõmunia. Deinde quẽadmodum ab eo seminarium dissensionis exurget qui nõ sue sed fratris seruiet volũtati. domini atqꝫ

auctoris sui fuerit imitator effect⁹. qui loqués ex p
sona hominis quē gerebat. nō veni inquit vt facerē
volūtatē meā s3 volūtatē eius qui me misit. Quo
autē modo vllū cōtētiōis fomitē suscitabit. qui de i
telligētia ac sensu suo nō tā proprio iudicio q̄ frīs
credere decreuit examini. ꝓ eius sc3 arbitrio. vel ꝓ
bans sua iuenta. vel iprobās. ⁊ euāgelicū illud pij
cordis humilitate ꝯsūmans. verū tamē nō sicut ego
volo sed sicut tu vis. Aut qua ratiōe aliqd quo fra
ter mestificet admittet. q bono pacis nihil iudicat
esse p̄ciosius. dn̄ice illi⁹ sentētie memoriā nō admit-
tens. In hoc cognoscēt oēs q̄ mei estis discipuli. si
dilectionē habueritis ad inuicē. per quā velut spāli
signaculo gregē ouiū suarū i hoc mūdo voluit chri
stus agnosci. atq3 hoc a ceteris vt ita dixeri characte
re discerni. Qua vero ex cā vel in se recipere vel in
alio residere rācorē tristitie sustinebit. cui sūma dif
finitio est iracūdie que pniciosa ⁊ illicita est iustas
cās esse nō posse. eodēq3 le modo succēsente sibi fra
tre orare nō posse. quo si fratri suo ipse succēseat. il-
la3 domini saluatoris humili sp retinēs corde sentē
tia3. Si offers munus tuū ad altare. ⁊ ibi recorda-
tus fueris q̄ frater tu⁹ hab3 aliquid aduersū te. re-
linque ibi munus tuu3 ante altare. ⁊ vade prius re
ꝯciliari fratri tuo. ⁊ sic veniēs offer mun⁹ tuū. Ni-
hil eni proderit si te qdē asseras nō irasci. ⁊ credas
te iplere illud mandatū quo dicit sol nō occidat su
per iracundiā vestrā. ⁊ q irascit fratri suo reus erit
iudicio. alteri⁹ vero tristitiā quā delinire tua māsue
tudine potuisti. cōtumaci corde despicias. Eodem
nāq3 modo p̄cepti dominici p̄uaricatiōe plecteris.
Qui eni te irasci aduersus alterū nō debere dixit:
nec alterius cōtēni tristitiā debere dixit. quia nō in-
terest apud deū qui omnes hoīes vult saluos fieri.
vtrū te an aliu3 quēpiā perdas. Unū siquide3 cu-
iuslibet interitu ei nascitur detrimētū. itidēq3 illi cui
grata omniu3 perditio ē. vnū lucrū. vel tua vel fra
tris morte cōquiritur. Queādmodū postremo po
terit vel tenuē cōtra fratrē retinere tristiciā. q se cre
dit quotidie imo ꝯtinuo ab hoc seculo migraturū.

¶ Qd nihil charitati preponēdu3 sit. nec iracūdie
postponendum. Ca. vij.

s Icut ergo nihil p̄ponēdu3 est charitati. ita
furori vel iracūdie nihil est ecōtrario post
ponēdu3. Omnia nāq3 q̄uis vtilia ac ne
cessaria videātur spernēda tamē sunt. vt ire pturba
tio deuitetur. ⁊ oīa etia3 q̄ putātur aduersa susci
piēda atq3 tolerāda sūt. vt dilectionis pacisq3 tran
quillitas illibata seruetur. quia nec ira atq3 tristitia
perniciosius quicq̄. nec charitate vtili⁹ credēdū ē.

¶ Quibus de causis inter spiritales nascatur dis
sensio. Ca. viij.

n Am queādmodu3 carnales adhuc ⁊ imbe
cilles fratres ob vilē terrenāq3 substantia3
cito inimic⁹ dissiūgit. ita etiā iter spiritales
gignit pro itellectuū diuersitate discordiā. Ex qua
sine dubio cōtētiones rixeq3 verborū. quas aposto
lus dānat. plerūq3 cōsurgūt. vnde cōsequēter dissor
tia iter vnanimes frēs hostis inuidus ac malignus
iterserit. Uera ē nāq3 sapientissimi salomōis illa sē
tentia. Odiū suscitat cōtētio. vniuersos vō q nō cō
tēdunt protegit amicitia.

¶ De amputandis etiam spiritalibus causis di
scordiarū. Ca. ix.

q Uapropt ad ꝯseruādā ppetuā ⁊ idiuiduā
charitatē. nihil ꝓdest p̄mā causā amputas-
se discidij. que nasci solet de rebus caducis
atq3 terrēis. ⁊ vniuersa despexisse carnalia. atq3 oī3
qbus noster vsus idiget rerū. idiscretā cōmunionē
fratrib⁹ pmisisse. nisi etiā secūdā q̄ sub specie spirita
liū sēsuū nasci solet similiter abscidētes. acqsierim⁹
in oib⁹ hūilē sensū. ⁊ cōsonas voluntates.

¶ De optimo examine veritatis. Ca. x.

m Emini nāq3 cū me adhuc adherere cōsor-
tio etas iunior hortaret huiusmōi nobis i
telligētiā. vel i moralib⁹ disciplinis. vel in
scripturis sacris frequēter infrā. vt nihil ea verius
nihilq3 rōnabilius crederem⁹. S3 cū i vnū cōueniē
tes snias nr̄as ꝓmere cepissem⁹. qdā cōmuni exaīa
tiōe discussa. p̄mū ab altero falsa ac noxia notabāt.
mox deinde vt pniciosa cōmuni ꝓnūciata iudicio
dānabāt. q intim̄ pus ifusa a diabolo luce clari⁹ ful
gebāt. vt facile potuisset generare discordiā. nisi p̄ce
ptū seniorū velut diuinu3 quoddā oraculū custo-
ditū ab omni nos cōtentiōe reuocasset. quo ab illis
legali quada3 sanctione perscriptū est. vt neuter no
stru3 plus iudicio suo q̄ fratris crederet. si nūq̄ vel
let diaboli calliditate deludi.

¶ Qd ipossibile sit quēq̄ q ꝓprio fidit iudicio dia
boli illusione nō decipi. Ca. xi.

e Uenit sepe illud qd apostolus dicit. pba-
tū est euenire. Ipse eni sathanas transfigu
rat se in angelū lucis. vt obscurā ac tetram
caligine3 sensuū ꝓ vero lumine scientie fraudulent
effundat. Qui nisi humili ⁊ māsueto corde suscepti
maturissimi fratris vel ꝓbatissimi senioris reseruē-
tur examini. ⁊ eorū iudicio diligēter excussi. aut abij
ciātur. aut recipiantur a nobis. sine dubio veneran-
tes in cogitatiōibus nostris ꝓ angelo lucis angelū
tenebrarū grauissimo feriemur interitu. Quā pni-
ciē ipossibile est euadere quēpiā iudicio proprio cō
fidentē. nisi hūilitatis vere amator ⁊ executor effect⁹
illud qd apostolus magnopere deprecatur omni cō
tritione cordis ipleuerit. Si qua ergo inqt consola
tio in christo. si qd solatiū charitatis. si qua viscera mi
seratiōis. iplete gaudiu3 meu3 vt ide3 sapiatis. ean
de3 charitatē habentes. vnanimes idipsu3 sentien-
tes. nihil per cōtentionē. neq3 per inanē gloriā. sed
in humilitate superiores vobismetipsis alterutru3
arbitrantes. ⁊ illud: honore alterutrū preuenietes
vt plus vnusquisq3 consorti suo scientie ⁊ sāctitatis
ascribens. sūmā discretionis vere in alteri⁹ magis
q̄ in suo credat stare iudicio.

¶ Quā ob causā non debeant inferiores in colla-

tione contemni. Ca.xij

s Epe aũt accidit. siue illusiõe diaboli. siue i tercessu erroris humãi. quo nullus ẽ i hac carne qui falli velut homo nõ possit. vt ⁊ ille interdũ qui acrioris ingenij scientieq́ꝫ maioris est. aliqd falsũ mẽte cõcipiat. ⁊ ille qui tardioris igenij ac minoris ẽ meriti. rectius aliqd veriusq́ꝫ psentiat. idcirco nullus sibi. q̃uis sciẽtia preditus inani tumore psuadeat. qd possit collatione alterius nõ egere. Nam etiã si iudiciũ eius diabolica nõ fallat illusio. elatiõis tamẽ ⁊ supbie grauiores laqueos ñ euadet. Quis eni hoc sibi absq́ꝫ ingẽti poterit vsurpare pnicie. cũ vas electiõis in quo christus vt ipse ꝓfessus ẽ loquebaṫ. ob hoc solũmodo se asserat hierosolymã cõscẽdisse. vt cuꝫ suis coapostolis euãgeliũ qd gentib⁹ reuelãte ⁊ cooperãte dño predicabat. secreta examiatiõe cõferret. Per qd ostẽditur nõ solũ vnanimitateꝫ atq́ꝫ ꝯcordiã p hec pcepta seruari. verũ etiã cũctas diaboli aduersantis insidias ⁊ illusionũ eius laqueos nõ timeri.

Qd charitas nõ solũ res dei sꝫ ẽt de⁹ sit. ca.xiij.

d Eniq́ꝫ intãtuꝫ virtus charitaṫ extolliṫ. vt eaꝫ beatus Johãnes apostolus. nõ solum rẽ dei. sed etiã deũ esse ꝓnũciet dicẽs. De⁹ charitas est. ⁊ qui manet i charitate in deo manet ⁊ deus in eo. Nã vsq́ꝫ adeo illã diuinã eẽ pspicimus vt illud apostoli manifestissime vigere sentiamus i nobis. qm̃ charitas dei diffusa ẽ in cordibus nr̃is p spm̃sanctũ qui habitat i nobis. Qd tale est. ac si dicat. Quoniã deus diffusus est in cordibus nostris per spiritũsanctuꝫ qui habitat in nobis. Qui etiam cũ ignorem⁹ quid debeamus orare. interpellat pro nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹. Qui autẽ scrutatur corda scit quid desideret spiritus quia deuꝫ postulat pro sanctis.

De gradibus charitatis. Ca.xiiij.

i Llam igitur charitateꝫ que dicitur agape. possibile est omnib⁹ exhibere. de q̃ beatus apostolus Ergo duꝫ tẽpus habem⁹ inquit operemur bonũ ad oẽs. maxie autẽ ad domesticos fidei. Que intãtũ omnib⁹ est generaliter exhibẽda. vt eã etiã inimicis nostris a dño iubeamur ipendere. Naꝫ diligite inquit inimicos vr̃os. Diathesis autẽ. i. affectio. paucis admodũ ⁊ his qui vel parilitate moꝝ vel virtutũ societate ꝯnexi sũt exhibetur. licet etiã ipsa diathesis. multã in se differẽtiã habere videatur Aliter eni parẽtes. aliter cõiuges. aliter fratres. aliter filij diligũtur. ⁊ i ipsa quoq́ꝫ horuꝫ affectuũ necessitudie magna distantia ẽ. nec vniformis parẽtũ dilectio erga filios iuenitur. Qd ẽt Jacob patriarche ꝓbatur exẽplo. qui cũ esset duodeciꝫ filioruꝫ pater. omnesq́ꝫ paterna charitate diligeret. tamẽ propẽsiore Joseph dilexit affectu. vt de eo aperte scriptura cõmemoret. Inuidebãt aũt ei fratres sui. eo ꝙ diligeret eum pater suus. scꝫ nõ quo vir iustus ⁊ pater nõ valde diligeret etiã ceteraꝫ ꝓleꝫ. sed ꝙ huius quia typũ dñi preferebat affectui dulcius quodãmodo atq́ꝫ indulgentius inhereret. Hoc etiã de iohãne euãgelista legimus cui dẽtissime designari. cũ de ipso dicitur. Discipulus ille queꝫ diligebat iesus. cuꝫ vtiq́ꝫ etiã reliquos vndeciꝫ similiter electos. ita precipua dilectiõe cõplexus sit. vt hoc etiã euãgelica attestatiõe designet dicens. Sicut dilexi vos ⁊ vos diligite inuicem. De quib⁹ ⁊ alibi dicitur. Diligẽs suos qui erãt in mundo vsq́ꝫ i finẽ dilexit eos. Sed hic vni⁹ dilectio nõ erga reliquos discipulos tepore charitaṫ sꝫ largiore erga hũc supabũdãtiaꝫ amoris expssit. quã ⁊ vgl nitaṫ puilegiũ ⁊ carnis icorruptio cõferebat. Que idcirco velut sublimior cũ quadã exceptiõe signaṫ. qꝛ nõ eã odij cõparatio. sꝫ affluẽtior gr̃a exuberãtissimi amoris extollit. Tale qd ẽt ex psona spõse legimus i cãtico cãticoꝝ dicẽtis. Ordiate i me charitatẽ. Hec ei ẽ vere charitas ordiata. q̃ odio habẽs nemieꝫ quosdã meritorũ iure pl⁹ diligit. q̃q́ꝫ cũ generaliṫ diligat cũctos. excipit tñ sibi ex his quos debeat peculiari affectõe cõplecti. ⁊ rursũ inter ipsos q i dilectiõe sũmi atq́ꝫ pcipui sũt. aliquos sibi q ceterorũ affectui superextollantur excerpit.

De his qui vel suã vel fratrũ cõmotioneꝫ dissimulatione corroborant. Ca.xv.

e Cõtra nouim⁹. qd vtinã nescirem⁹. nõnullos fratrũ tãte eẽ obstinatõis atq́ꝫ duriciei. vt cũ vel suos aduersus fratreꝫ. vel fratris aduersũ se senserit animos excitatos. ad dissimulandã mẽtis sue tristitiã. q̃ ex idignatiõe alterutre commotiõis exorta ẽ. secedẽtes ab eis quos hũili satisfactiõe atq́ꝫ colloquio lenire debuerant. aliquos psalmorũ incipiũt decãtare versiculos. Qui dũ conceptã cordis amaritudinẽ delinire se putãt. isultando augẽt. qd stati extiguere potueṙt si magis anxij atq́ꝫ humiles esse voluissẽt. vt oportũa cõpũctio ⁊ ipsoꝝ cordibus mederet. ⁊ fratrũ animos deliniret. Naꝫ illo vtiq́ꝫ modo pusillanimitaṫ imo superbie sue viciũ palpãt. ⁊ nutriũt poti⁹ ꝙ extirpãt fomitẽ iurgiorũ. dñice illi⁹ pceptõis imemores. qua ait. Qui irascitur fratri suo re⁹ erit iudicio. ⁊ si recordat⁹ fueris ꝙ frater tuus habet aliqd aduesũ te. relique ibi munus tuũ ad altare. ⁊ vade pri⁹ recõciliari fratri tuo. ⁊ tunc veniẽs offeres munus tuuꝫ.

De eo ꝙ si frater aduersuꝫ nos aliquid habeat simultatis munera orationũ nostrarũ a domino respuantur. Ca.xvi.

i Ntãtũ igiṫ nõ vult nos deus noster alteri⁹ despectui habere tristitiã: vt si aliqd aduersuꝫ nos frater habuerit. nec munera nostra suscipiat. i. nec oratiões sibi a nobis permittat offerri: donec de animo eius tristitiaꝫ iuste iniuste ve conceptaꝫ celeri satisfactiõe tollamus. Neq́ꝫ eniꝫ ait si habet veraꝫ querelã aduersũ te frater tuus relique ibi mun⁹ tuuꝫ ad altare ⁊ vade prius recõciliari fri tuo: sꝫ si recordat⁹ fueris iqt qꝛ frater tu⁹ hꝫ aliqd aduersum te. i. etiaꝫ si leue aliquid ac vile sit quo fratris in te fuerit excitata commotio ⁊ hoc memori

am tuā subita recordatiōe pulsauerit: scias te offerre p̄cū tuarū spiritalia munera nō debere. nisi p̄us qualibet ex cā ortā tristitiā d̄ corde fratris benigna satisfactiōe depuleris. Si igitur euāgelicus s̄mo ēt ꝓ preterita z minima simultate ac de exiguis oborta causis satisfacere nos irascētib⁹ iubet: qd de nobis miseris fiet qui recētes z maxias cās nostroꝝ errore cōmissas prinaci dissimulatiōe cōtēnim⁹: z inflati tumore diabolico dū humiliari erubescim⁹ auctores nos fraterne tristitie denegam⁹. ac rebelli spiritu subijci precepti dn̄i dedignantes: nequaꝗ̄ ea vel obseruari debere vel ipleri posse cōtēdimus. Eoꝗ̄ fit vt iudicātes eū ipossibilie val incōgrua precepisse: efficiamur s̄m ap̄lʒ nō factores sʒ iudices legis.

¶ De his q patiētiā secularib⁹ magis putāt ipēdedaʒ esse ꝗ̄ fratribus. Ca. xvij.

Illud quoꝗ̄ qbus lachrymis ē deflenduʒ: ꝙ nōnulli fratrū cū fuerint cōtumelia cuiuslibet s̄monis accensi si alteri⁹ cuiuspiā qui eos lenire desiderat p̄cibus fatigētur: cū audierit nequaꝗ̄ debere aduersus fratrē cōcipere tenere ve tristitiā s̄m illud qd̄ scriptū est: q irascit᷑ fratri suo reus erit iudicio: z sol nō occidat sup iracūdiā vr̄aʒ ꝓclamāt illico. Si pagan⁹ aliqs: si secularis hoc fecisset aut ita dixisset: recte debuit sustieri. Quis aūt ferat fratrē tā grauis ꝯsciū culpe. aut tā isolēs d̄ ore cōuiciū proferētē. Quasi vero patia infidelib⁹ tātū atꝗ̄ sacrilegis z nō omnib⁹ sit generaliter adhibenda: aut iracūdia cōtra gētilē noxia cōtra fratrē vtil' estimāda: cū vtiꝗ̄ pturbate mētis obstinata cōmotio. nō dissimile cōtra quēuis fuerit excitata sibi inferat detrimentū. Quāte aūt obstinatiōis. imo vecordie est. vt nec ipsā verboꝝ ꝓprietatē brute mentis stupore discernat: quia nō dicit᷑: oīs q irascit᷑ alienigene re⁹ erit iudicio. qd̄ fortasse poterat s̄m illoꝝ sensū cōtra cōsortes nostre fidei z ꝯuersatiōis excipere: sʒ significāter expressit euāgelicus s̄mo dicēs. Omnis q irascitur fratri suo reus erit iudicio. Licet itaꝗ̄ s̄m regulā veritatis omnē hoīeʒ fratrē debeam⁹ accipere: tamen hoc in loco magis fidelis ac nostre cōuersationis particeps ꝗ̄ ethnicus fratris vocabulo designatur.

¶ De his qui patiētiā mentiētes ad iracūdiā fratres silentio accendunt. Ca. xviij.

Illud vero quale ē. ꝙ interdū patiētes eē nos credim⁹. q2 respōdere cōtemnim⁹ lacessiti. sʒ ita cōmotos fratēs amara taciturnitate vel motu gestuꝗ̄ irrisorio subsānam⁹. vt eos magis ad iracūdiaʒ vultu tacito ꝓuocem⁹. ꝗ̄ tumida potuisset icitare ꝯuicia. i eo nos estimātes minie apud deū reos. q2 nihil ore ꝓtulim⁹. qd̄ nos notare hoīuʒ iudicio aut cōdēnare potuisset. Quasi vero apud deū verba tātūmodo z nō p̄cipue voltās vocet᷑ in culpā: z opus solū peccati z nō etiaʒ votū ac ꝓpositū habeat᷑ i crimie: aut hoc tm̄ quod vnusqsꝗ̄ fecerit p loquelā z nō qd̄ etiā per taciturnitatē facere studuerit: in iudicio sit querēdū. Non eniʒ sola cōmotiōis illatē qualitas: sed etiā ꝓpositū irritantis in noxa ē. Et idcirco nō queadmodū iurgiū fuerit excitatū: sed cuius cōflagrauerit vicio verū iudicis nostri pquiret examē. Affectus enim peccati: nō ordo cōsiderādus est admissi. Quid ei differt vtrū quis gladio ipse peremerit fratrē: an aliqua ad mortē fraude cōpulerit: cū ipsius eum dolo vel crimine cōstet extictū. Quasi vero cecū i p̄ceps manu propria nō ipegisse sufficiat: cū similiter reus sit qui ꝓnū z iminētē iā fouee cū potuerit reuocare cōtēpserit: aut ille solus i crimie sit q manu sua quēpiā laqueauerit z nō ēt is qui vel parauerit vel igesserit laqueū: vel certe cū potuerit auferre noluerit. Ita igitur tacere nihil ꝓdest: si idcirco nobis idicamus silētiū. vt qd̄ agendū ꝯuicio fuerat hoc taciturnitate faciamus: assimulātes quosdā gestus quib⁹ z ille quē curare nos oportuit vehemētiori inardescat iracūdia. z nos sup hec oīa dāno illius ac pditione laudemur: quasi vero nō etiā ex hoc ipse quis criminosior sit ꝙ gloriā sibi de fratris voluerit pditione cōquirere. Vtriꝗ̄ eni tale silentiuʒ erit equaliter noxiū: quia sicut exaggerat i alterius corde tristitiā ita in suo nō permittit extingui. Cōtra quos illa ꝓphete satis ꝓprie est directa maledictio. Ve qui potat amicū suū mittēs fel suuʒ. z inebrians vt aspiciat nuditatē eius: repletus est ignominia pro gloria. Illud quoꝗ̄ qd̄ p aliuʒ de talibus dicitur. Quia omnis frater supplantās supplātabit: z oīs amicus fraudulēter incedet. z vir fratrē suū irridebit. z veritatē nō loquētur. Extēderunt eni liguaʒ suā quasi arcū mendacij z nō veritatis. Sepe autē ficta patientia etiā acri⁹ ad iracūdiā ꝗ̄ sermo succedit: z attrocissimas verborū trāscēdit iniurias maligna taciturnitas: leuiusꝗ̄ tolerātur iimicorū vulnera ꝗ̄ irridētiū subdola blādimenta. De qbus ꝓprie dicitur per ꝓphetā. molliti sūt sermones eius super oleū: z ipsi sunt iacula. Et alibi. Verba callidorū mollia. hec autē feriūt in penetralia ventris. Quib⁹ etiā illud potest elegāter aptari. In ore pacē cū amico suo loquitur z occulte ponit ei insidias quib⁹ tamē magis decipitur ipse qui decipit. Naʒ q preparat ante faciem amici sui rete circūdat illd̄ pedibus suis: qui fodit foueā ꝓximo suo incidet i eaʒ ipse. Deniꝗ̄ cū magna ad cōprehēdendū dn̄ʒ cum gladijs z fustib⁹ multitudo venisset: nemo in auctorē vite nostre illo cruētior extitit pāricida ꝗ̄ qui cūctos ficto salutatiōis honore ꝓueniens osculū subdole charitatis ingessit. Cui dn̄s iuda inqt osculo filiū hominis tradis. i. amaritudo psecutionis atꝗ̄ odij rui. hoc tegmē assūpsit: quo dulcedo veri amoris exprimitur. Apertius quoꝗ̄ ac vehemētius per ꝓphetā vis hui⁹ doloris exaggerat᷑. Qm̄ si inimic⁹ iqt me⁹ maledixisset mihi sustinuisseʒ vtiꝗ̄: z si is q oderat me sup me magna loquut⁹ fuisset abscōdisse me forsitā ab eo. Tu vo homo vnanimis dux me⁹ z notus me⁹ q simul mecū dulces capiebas cibos: i domo dei ambulauim⁹ cū consensu.

¶ De his q ex indignatiōe ieiunāt. Capi.xix.
Aliud quoq; pphanū tristitie gen⁹ est qd
dignū cōmemoratōe nō fuerat nisi id a nō
nullis fratrib⁹ scirem⁹ admitti: q cū tristi-
ficati fuerint vel irati. ab ipo etiā ptinaciter abstinēt
cibo: ita vt qd etiā dicere absq; pudore nō possum⁹
illi q dū placidi sunt refectionē cibi vsq; ad horā se
xtā vel vt multū nonā negāt se posse differre: cū fue
rint tristitia vel furore suppleti ieiunia etiā biduana
nō sentiāt: tantaq; inedie defectionē iracundie satie
tate sustentēt. In quo plane sacrilegij crimē euiden-
ter incurrūt: ieiunia. s. que soli deo p humiliatōe cor
dis z purgatiōe vicioꝝ sunt specialiter offerenda p
diabolico tumore tolerātes. Qd tale est ac si oratio
nes atq; sacrificia nō deo s; demonijs deferāt illāq;
mosaycā increpationē mereant audire. Sacrificaue
runt demonijs z nō deo: dijs quos ignorabant.

¶ De quorūdā simulata patiētia q verberandaz
maxillā alteram ingerunt. Capit.xx.
Non ignoramus etiā aliud dementie gen⁹
qd sub colore fucate patiētie in nonnullis
fratrib⁹ inuenit: qb⁹ parū est iurgia cōmo
uisse nisi etiā instigatorijs verbis vt feriant irritent
cū vtiq; vel leui fuerint ipulsione cōtacti aliā quoq;
partē corporis ingerūt verberādā: quasi p hoc pfe-
ctionē mādati illi⁹ ipleturi quo dicit: si qs te pcusse-
rit in dexterā maxillā tuā prebe illi z alterā: scriptu-
re vim ac ppositū penit⁹ ignorātes. Euāgelicā nā
q; patientiā p iracūdie viciū exercere se putāt. Ob
qd radicit⁹ excidendū: nō solū vicissitudo talionis
z cōcertandi irritatio phibet: sed etiā furorē verbe
rantis geminate iubemur iniurie tolerātia mitigare.

¶ Interrogatio queādmodū xpi mandatis obtēpe
rātes euangelica pfectiōe fraudentur. Ca.xxi.
Germanus. Quomō reprehēdend⁹ est is
qui precepto satisfaciens euangelico non
solum non intulit talionez. sed etiam para
tus est vt sibi geminetur iniuria.

¶ Responsio q christus nō soluz facti sed etiā vo
luntatis inspector sit. Ca.xxij.
Ioseph. Sicut paulo ante dictū est non
solū res ipsa que gerit: s; etiā qualitas mē
tis z ppositū facientis est intuēdū. Et id
circo si id qd ab vnoquoq; pficit quo aīo fiat vl quo
procedat affectu intimo ppēdatis cordis examine: vi
debitis patiētie lenitatisq; virtutē nequaq posse con
trario spiritu. i. ipatiētie ac furoris ipleri. Siquidē
dñs noster atq; saluator ad pfundā nos instruens
patiētie lenitatisq; virtutē. i. nō vt labijs eaz tm̄mō
pferam⁹: s; vt intimis aīe nr̄e abditis recōdam⁹ istā
nobis pfectiōis euāgelice formulaz dedit dicēs. Si
qs te pcusserit in dextera maxilla tua: pbe illi z alte
rā: subaudit sine dubio dexterā. Que alia dextera
nisi interioris hoīs vt ita dixeri facies non pōt acci-
pi: per hoc omnem penit⁹ iracūdie fomitē de pfun-
dis cupiēs aīe penetralib⁹ extirpare. i. vt si exterior
dextera tua ipetū ferientis excepit: interior quoq; hō
per humilitatis assensū dexterā suā pbeat verberan
dā: cōpatiēs exterioris hominis passioni z quodā-
modo succūbēs atq; subijciēs suū corpus ferientis in
iurie: ne exterioris hoīs cede vel tacit⁹ itra se moue
atur interior. Uidetis ergo longe eos ab euangeli
ca pfectiōe distare: que patiētiā docet nō verbis sed
interiore cordis trāqllitate seruādā eāq; a nobis cū
qd aduersi euenerit ita pcipit custodiri vt nō soluz
nosmetipsos alienos ab iracūdie pturbatiōe serue
mus s; etiā illos q suo cōmoti sūt vicio succūbētes
iiurijs eoꝝ ad placiditatē expleta cedis sacietate co
gam⁹: furorē eoꝝ nostra lenitate vincentes. Et ita
etiā illud apostolicū implebim⁹. Noli vinci a malo
sed vince in bono malū. Qd ab illis ipleri nō posse
certissimū est: qui illo spiritu ac tumore verba leni-
tatis atq; humilitatis emittūt vt nō soluz nō mitigēt
cōceptū furoris incendiū: sed magis illud tā i suo
q in fratris cōmoti sensu faciant cōflagrare: qui ta-
men etiā si possent aliquo modo ipsi mites ac placi-
di pmanere nō sic quidē aliquos iustitie fructus ca-
perent cū dāno proximi patientie sibi gloriā vendi
cantes: z per hoc ab illa apostolica charitate omni-
modis alieni. que nō querit que sua sunt: sed ea que
alioꝝ. Non. n. ita diuitias cōcupiscit. vt lucruz sibi
de proximi faciat detrimēto: nec acqrere qcq cū al-
terius desiderat nuditate.

¶ Quod ille sit fortis z sanus qui succūbit alteri
us volunrati. Capitu.xxiij.
Sciendū sane gñalr illū ptes agere fortio
res q volūtati fr̄is suā subijcit volūtatez:
q eū q in defendēdis suis diffinitiōib⁹ ac
tenendis pertinacior inuenit. Ille eniz sustentans
ac tolerās proximū sani ac validi: hic autē infirmi z
quodāmodo egrotātis obtinet locuz: quē ita palpa
ri necesse est ac foueri vt interdū etiā a rebus neces
sarijs pro eius quiete ac pace salubre sit aliqd rela-
xari. In quo quidē nō se credat qs aliqd de sua per
fectione minuisse. tāetsi quiddā de proposita distri-
ctione condescendēdo summiserit: sed ecōtrario mul
to amplius se pro longanimitatis z patiētie bono no
uerit acquisisse. Apostolicū nanq; preceptū ē. Uos
qui fortes estis ibecillitates infirmoꝝ sustiete: z al
terutrū onera vestra portate: z sic adimplebitis legē
christi. Nunq eniz infirm⁹ sustentat infirmū nec to
lerare poterit aut curare languentē is qui similiter
egrotat: sed ille medelaz tribuit ibecillo qui ibecilli
tati ipse non subiacet. Merito eniz ei dicitur. Me
dice cura teipsum.

¶ Quod infirmi iniuriosi sint z iniurias ferre nō
possint. Capit.xxiiij.
Notandū etiā illud est infirmoꝝ naturā
esse semper eiusmodi vt prōpti quidez ac
faciles sint ad contumelias ingerendas z
iurgia conferenda: ipsi vero ne minima quidē iniu-
rie velint suspitione contingi: cunq; inferētes pter-
ua cōuicia incōsiderata superequitēt libertate ne p-
ua quidē atq; leuissima sustinere pretenti sūt. Ideoq;

secundū predictam senioꝝ sententiā charitas stabilis atq; indirupta nō poterit pdurare nisi iter viros eiusdē virtutꝫ atq; propositi. Scindi eteniꝫ necesse est eaꝫ quocūq; tēpore quātalibet fuerit cautio ne ab altero custodita. ¶ Interrogatio quomō fortis sit q nō semp sustētat infirmum. Ca.xxv.

Ermanᵘˢ. In quo ergo laudabilis pfecti
g viri potest esse patientia: si tolerare nō preualet semper infirmum.

¶ Rñsio q infirmᵘˢ se nō sinat sustētari. Ca.xxvi.

Joseph. Nec ego dixi q illius qui fortꝫ est
i ac robustus virtus tolerātiaq; vincenda sit: sed q infirmi pessima valitudo illiᵘˢ qui sanᵘˢ est sustentatiōe nutrita atq; in deteriᵘˢ quotidie prolabēs. generatura sit causas ob quas vel ipse vltra nō debeat sustineri: vel certe patientiā proximi notā ac deformationē impatiētie sue eē cōijciēs: abire quādoq; mauult q̄ semper magnanimitate alterius sustineri. Hec ergo ab his q sodalitatꝫ affectuꝫ cupiunt inuiolabileꝫ custodire pre omnibᵘˢ obsuāda censemᵘˢ: vt primū qbuslibet iniurijs lacessitᵘˢ nō soluꝫ labia sed etiā pfunda pectoris sui monachus trāquilla custodiat: que tamē si senserit vel tenuiter fuisse turbata omni semetipm taciturnitate contineat: et illud qd psalmista cōmemorat diligēter obseruet: turbatᵘˢ suꝫ et nō suꝫ locutᵘˢ: et dixi custodiā vias meas. vt nō delinquā in lingua mea: posui ori meo custodiā duꝫ consisteret peccator aduersum me: obmutui et humiliatᵘˢ suꝫ et silui a bonis: nec presenteꝫ considerans statuꝫ ea proferat que ad horā turbulentus suggerit furor dictatq; animᵘˢ asperatᵘˢ: sꝫ vel recolat gratiā preterite charitatꝫ vel reformāde pacis reintegrationē mēte prospiciat: eamq; velut cōtinuo reuersurā etiā in ipso cōmotionis tēpore cōtēplet. Dumq; se ad dulcedinē reseruat concordie mox future amaritudinē presentiū nō sentiet iurgiorum: et ea potissimū respondebit e qbᵘˢ vel a semet ipso reus fieri vel ab alio reprehēdi restitura charitate nō possit. sicq; adimplebit pphetícū illud eloquium. In ira minime memor eris.

¶ Quēadmodū sit iracūdia cōpmēda. Ca.xxvii.

Cohibere ergo nos oportet omnis iracun
c die motus: et gubernatrice discretōe moderari ne in illud qd a salomone dānat precipiti furore raptemur. Totā irā suā pfert ipiᵘˢ: sapiens aūt dispensat p partes. i. stultᵘˢ qdē ad vltioneꝫ sui ire ptrbatiōe succēdit: sapiēs aūt paulatiꝫ eam maturitate cōsilij ac moderatiōis extenuat et expellit. Tale est et illud qd ab apostolo dicit. Non vosmetipos vindicātes charissimi: sꝫ date locuꝫ ire idest. Nequaq̄ ad vindictā iracūdia cogēte rēdatis: sꝫ date locuꝫ ire: hoc est. Non sint corda vestra sic ipatiētie ac pusilanimitatꝫ augustijs coartata vt violentā cōmotionis pcellam cū irruerit sustinere nō possint: sꝫ dilatamini in cordibᵘˢ vestris suscipiētes aduersos iracundie fluctus in illis extētis sinibus charitatꝫ: que omnia suffert: oia sustinet: et ita mens vestra amplitudinē longanimitatꝫ ac patientie dilatata habeat in se cōsilioꝝ salutares recessus: in quibus receptᵘˢ quodāmodo atq; diffusus teterrimus iracundie fumus ptinus euanescat. Vel certe ira itelligēduꝫ est. Damus locū ire quotiēs cōmotioni alterius humili atq; trāquilla mēte succūbimus: et quodāmodo dignos nos qualibet iniuria pfitētes impatiētie seuienti obsequimur. Ceterū hi qui ita sensuꝫ apostolice pfectionis inclināt: vt locuꝫ ire illos dare existimēt qui ab irascente discedunt: vidētur mihi dissensionū fomiteꝫ nō abscidere sed nutrire. Nisi eniꝫ iracūdia primi humili statiꝫ satisfactione vincat: puocat eaꝫ fugiēs potiᵘˢ q̄ declinat. Illud quoq; huic simili ē qd salomō ait. Noli festinare in spiritu tuo irasci: quia ira in sinu insipiētiū requiescit: et noli pcurrere in rixā cito: ne peniteat te in nouissimo. Neq; .n. ita festinationē rixe vel iracundie culpat: vt earūdē approbet tarditatē. Similr et illō suscipiēdū ē. Stultᵘˢ eadē ipa hora pnūciat irā suā occultat āt ignominiā suā astutᵘˢ. Nō .n. ignōiniosā iracūdie passionē ita a sapiētibᵘˢ occultari debere decernit vt iracūdie velocitatē culpās nō phibeat tarditatē: quā vtiq; si p necessitatē humane infirmitatꝫ irruerit. ideo censuit occultādā: vt dū ad pñs sapiēter obtegit sapiētiᵘˢ āmoueat et ipetuū dleat. Nec .n. natura ē ire vt dilata lāguescat et peat: prolata vero magis cōflagret: Mobilitate viget viresq; plata ministrat sensibᵘˢ angustis: ire interitᵘˢ et iexpiabile crimē corda ē calefaciēs pigra et in charitate frigentia. Dilatāda ergo atq; āpliāda sūt pectora: ne āgustijs pusilanimitatꝫ artata: iracūdie turbulētꝫ estibᵘˢ oppleant: et recipe sm pphetā illō nimis latū mādatū dei āgusto corde neqamᵘˢ: nec dicere cū ppheta. viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilatares cor meuꝫ. Nā q; lōganimitas sapiētia sit. euidentissimis scripture testimonijs edocemur. Longanimᵘˢ .n. vir nimiᵘˢ in prudētia: pusilanimis āt valde insipiens est. Et idcirco de illo q sapiētie donum laudabiliter a dño postulauit. scriptura cōmemorat. Et ōdit dñs Salomōi sapiētiā prudētiāq; mltā nimꝫ. et latitudinē cordis q̄si arenā maris inumerabilē. ¶ Amicitias pluratōe innitas firmas eē ñ posse. Ca.xxviii.

Llud quoq; multꝫ ē expimētꝫ sepissime cō
i probatū. nullo mō eos q amicitiaꝝ fedus cōiuratiōis inière pricipio. idiruptā potuisse seruare cōcordiā. siue q eā nō p desiderio perfectiōis nec p apostolice charitatꝫ ipio. sꝫ pro amore terreno et p necessitatē ac vinculū pacti retinere conati sūt. siue qd ille calidissimᵘˢ inimicᵘˢ vt eos puariatiores sui faciat sacramēti. celeriᵘˢ ad irrumpenda amicitiaꝝ vincula pcipitat. Certissima ergo ē prudētissimoꝝ viroꝝ illa snia. verā cōcordiā et idiuiduā societatē. nisi int emēdatos mores eiusdēq; vrtutꝫ ac pposití viros stare ñ posse. Hec d amicitia beatᵘˢ ioseph spūali narratōe diseruit. nosq; ad custodiendā sodalitatꝫ ppetuā charitatem ardētius incitauit. ¶ Explicit collatō pria abbatꝫ Joseph d amicitia.

¶ Incipit collatio secūda abbatis Joseph de dīfini endo.q̄ in libri ordine ē dcīmaseptima. Capitu.i.

p Recedēte igit̄ collatiōe finita pi terq̄ nocturno itercedēte silētio cū fuissem⁹ a sctō abbate ioseph ad sepositā cellulā i secreto cau sa quietis adducti.⁊ sermonibus ei⁹ igne quodā in nr̄is cordibus excitato totā noctē habuissem⁹ insōnē.egressi cellulā ⁊ cētū fere ab ea passib⁹ secedē tes in loco remotiore cōsedim⁹. Cum itaq̄ secreti colloq̄j nobis familiariter etiā nocturnis tenebris oportunitas pberet̄.illico vt resedimus abbas ger manus grauiter ingemiscens.

¶ De abbatis germani anxietate sup spōsionis nr̄e recordatiōe. Capitu.ij.

q Uid agim⁹ iqt. Ingēti naq̄ discrimie nos videm⁹ ⁊ pquā miserabili cōditiōe constri ctos.quos ⁊ ratio ipa cōuersatioq̄ sancto rū qd salubri⁹ sit ad ꝓfectū vite spiritalis efficaciter docet ⁊ eligere id qđ expedit data seniorib⁹ sponsio nō admittit. Eteni potuim⁹ exēplis taliū ac tātorū virorū ad pfectiorē vitā ꝓpositūq̄ formari.nisi nos instāter ad cenobiū recurrere ꝓmissi pactio coarta ret. Quo si reuersi fuerim⁹.copia nobis vlteri⁹ huc remeādi nulla tribuet̄. Sin vero hic residētes desi deriū nostrū maluerim⁹ explere.qd agim⁹ de spōsi onis fide.quā seniorib⁹ nr̄is velocissimū reditū pol licētes.dedisse nos nouim⁹.vt vel cursim liceret no bis hui⁹ ꝓuincie sanctos ac mōasteria circuire. Cū q̄ sic estuantes qd sup statu salutis nr̄e definiendum esset nequaq̄ inuenire possem⁹.solo gemitu testaba mur durissime cōditiōis necessitatē accusātes tene ritudinē frontis nostre.⁊ ingenitā nobis verecūdiā detestātes.cui⁹ onere ꝑgrauati etiā cōtra vtilitatē nostrā ac ꝓpositū nostrū retinētiū ꝑcib⁹ alias non potuissem⁹ obsistere.nisi maturissimo reditu repro misso huc venissem⁹.illi⁹.s.nos pudoris vicio labo rasse dīflētes.dē quo dr̄. Est pudor afferēs peccatū.

¶ Quid mihi de hoc visum sit. Capi.iij.

t Um ego cōpēdiū inq̄ angorib⁹ afferat nō stris cōsiliū imo auctoritas senis ad quē oportet vt nr̄as solicitudines dīferamus.⁊ qcqd fuerit ei⁹ sn̄ia dīfinitū velut diuinū ⁊ celeste re spōsū cūctis estib⁹ nr̄is terminū ponat. Qđ qdē no bis p os sancti hui⁹ a dn̄o tribuēdū.⁊ ob illi⁹ meritū ⁊ ob nostrā fidē minime dubitem⁹. Ipi⁹.n.munere salubre cōsiliū ⁊ creduli ab indignis ⁊ icreduli a sā ctis freq̄nter accepunt.dn̄o id vel pp meritū respō dētiū vel pp fidē cōsulētiū largiēte. His itaq̄ ꝑmo nib⁹ a sācto abbate germano ea alacritate susceptis ac si eos nō a memetipo s; instinctu dn̄i ꝓtulisse ad uētū senis atq̄ instātē iam horā nocturne synaxeos paululū pstolati.postq̄ eū solita salutatiōe suscepi mus ⁊ legitim⁹ orōnū atq̄ psalmorū iplet⁹ ē nume rus ijsdē rursus qbus ad getē compositi fueramus psiathijs ex more consedimus.

¶ Interrogatio abbatis Joseph nostraq̄ respon sio vnde anxietas emersisset. Capitu.iiij.

t Um venerabilis Joseph dīlectiores nos animo contēplat̄ atq̄ hoc nobis non sine causa consjciens accidisse.illo nos patriar che ioseph sermone cōpellat. Cur itaq̄ vultus ve stri tristes sunt hodie. Cui nos nō sicut vinculati il li pharaōis mistri sōniū vidim⁹ ⁊ q̄ interp̄tet̄ non est.s; insomnē inquā duxim⁹ noctē ⁊ q̄ estuū nr̄orū moles subleuet nō est.nisi eas dn̄s tua discretione sūmouerit. Cui ēt nō tm̄ in frontispitio ⁊ i exterio re hoīe.s; in interiore talē eē colluctationis ꝓcellā reuelauit. Cōpellimur eni ex duob⁹ ⁊ qd eligam⁹ ambigim⁹. Tū ille q̄ patriarche virtutē ⁊ merito referret ⁊ nomine.nōne p dominū inqt est humana rū cogitationū curatio. Proferant̄ i mediū. Po tēs est enim diuina clementia secundum fidem ve stram nostro eis medelam prebere consilio.

¶ Expositio abbatis germani cur vel i egypto resi dere mallem⁹ vel retraheremur ad syriā. Cap.v.

a D hec german⁹ Credebam⁹ iqt nos vr̄e beatitudinis visiōe nō solū leticia spirita li:sed etiā ꝓfectu abunde repletos ad no strū cenobiū recursuros:⁊ ea q̄ fuissem⁹ vestro ma gisterio cōsecuti a nobis post reditū vel tenui emu latiōe sectāda. Hoc.n.⁊ seniorū nostrorū dilectio sibi spondere nos cōpulit:dū sublimitatē vite vestre at q̄ doctrine posse nos aliquaten⁹ imitari in illo ceno bio crederem⁹. Unde cū ex hoc nobis omnē estima rem⁹ leticiā cōferēdā:intolerabili ecōtrario dolore cōficimur cōsiderātes illo nos ordine id qđ saluta re nobis eē cognoscim⁹ obtinere nō posse. Ex vtro q̄ ergo nūc latere coartamur. Si.n.ꝓmissioni quā seniorū charitate nos cōpellēte corā cunctis fratrib⁹ in speleo in quo dn̄s noster ex aula vteri virginalis effulsit ipso teste deprōpsim⁹: satisfacere voluerim⁹ summū spiritalis vite incurrim⁹ detrimentū. Sin autem sponsiōis immemores ⁊ in his regionib⁹ re sidentes: vtilitati perfectionis nostre illam volueri mus postponere pactionē:abrupta mendacij non implete promissionis pericula formidam⁹. Sed ne hoc quidē estus nostros possumus releuare consi lio:vt postq̄ velocissimo reditu spōsionis fuerit im pleta conditio.hec denuo loca celeri repetamus re cursu. Nā q̄uis ad ꝓfectū spiritaliū rerū virtutēq̄ tēdētib⁹ piculosa ac noxia sit etiā pua dilatio: tamē pollicitationē fidei nr̄e quāuis moroso solueremus reditu:nisi nos nō solū charitate verū etiā auctori tate seniorū nostrorū scirem⁹ inexsolubiliter colligā dos:ita vt remeādi ad hec loca nobis potestas dīn ceps nullo mō tribuatur.

¶ Interrogatio abbatis Joseph an in egypto ma ior ꝓfect⁹ nobis q̄ in syria cōferretur Cap.vi.

a D hec beat⁹ ioseph interposito aliquātisp silētio:certi iqt estis maiorē spiritaliū rerū profectū i regiōe hac vobis posse cōferri.

Respōsio de differentia institutionum vtriusq prouincie. Cap. vij.

g Ermanus. Quāuis etiā illorū doctrine summas grates repēdere debeam⁹ q nos docuerunt a paruulis magna conari ꝛ dato boni sui gustu egregiā pfectiōis sitim nr̄is visceribus indiderūt: si qd tamē iudicio nostro credit̄ nullam ducim⁹ cōparationē inter hec atq illa q̄ illic pcepim⁹ instituta: vt sileam⁹ cōuersatōis vestre inimitabilez puritatē: quā vobis nō soluz ment̄ ac ppositi districtōe. sed etiā locorum credimus beneficio patrocināte cōferri. Unde nō dubitam⁹ ad imitandam pfectiōis vestre magnificētiaz hanc que cursiz tradit̄ doctrinā nō posse sufficere: nisi nobis etiā cōmoratiōis ipsius affuerint adiumēta longiq tēporis eruditio quotidiana institutiōe torporez nostri cordis vtcunq discusserit.

Qd̄ pfecti viri nihil absolute d̄beāt d̄finire: vel vtrū sine pctō possint d̄finita rescindere. Ca. viij.

i Oseph. Sanum qdē est atq pfectum nostreq pfessioni omnino cōueniēs: vt ea q̄ sub aliqua sponsiōe decernim⁹ efficaciter impleam⁹. Ob quā rez nihil oportet abrupte mōachum definire: ne aut̄ id qd̄ incaute pmisit implere cogat̄: aut cōsideratōe honestioris intuit⁹ reuocat⁹ sponsiōis sue preuaricator existat. Sed qr nūc propositū nobis est nō taz de sanitat̄ statu q̄ de ifirmitat̄ curatōe tractare: nō qd priore loco a vobis fuerit actitādum. sz queadmoduz de scopulo hui⁹ pniciosi naufragij possit̄ euadere. salubri est cōsilio regrēdum. Quādo igit̄ nullum nos coartat vinculū nec vlla cōditio cōstringit. d̄ cōparatiōe secundarū reruz optiōe pposita: id qd̄ maioris est cōmodi prelegat̄: quādo vero aliqua dispēdiorꝫ obsistit aduersitas: in cōparatiōe dānorꝫ illud est apperēduz quod leuiorib⁹ subiacet detriment̄: vt quodā dictum ē loco. De maximis malis minima deligas. Proinde q̄tū vestra patefacit assertio cuz ad id vos loci spōsio incōsulta pduxerit vt ex vtroq vobis grauis incōmodi subeunda iactura sit. in eaz partē inclinanduz est electiōis arbitriuz que vel tolerabiliora dispēdia inferat vel satisfactiōis remedio facilius expietur. Si ergo maiora spiritui vestro lucra ex hac cōmoratiōe credit̄ cōferēda q̄ illa sunt que vobis de cōuersatiōe illius cenobij nascebantur. neq sine iactura ingentiuz cōmodorūz potest cōditio vestre sponsiōis impleri. satius est hoc vos mēdacij vel nō implete pmissiōis subire dispendiuz. qd̄ semel preterituz nec ipsum vltra iaz repeti nec alia per semet poterit generare peccata. q̄ in illud icidere p quod tepidioris vite vt dicit̄ status quotidiano vos atq interminabili afficiat detrimēto. Ueniabiliter eniz immo vero etiā laudabiliter d̄finitio incauta mutabitur. si ad salubriorē transeat partē. nec constantie preuaricatio eē credenda est quotiens spōsio viciosa corrigitur sed temeritat̄ emēdatio. Que omnia scripturaruz quoq possunt testimonijs apertissime cōprobari. q̄ multis perniciosuz fuerit. definitionibus pprijs inhesisse. ꝛ ab eis ecōtrario destitisse cōmodum fuerit ac salubre.

Quod plerūq vtilius sit statuta irrumpere q̄ implere. De Cap. ix.

q Uod liquidissime sancti apostoli petri et iude traditoris exēpla testatur. Ille eniz qr discessit ab inconsulte definitiōis sentētia qua dixerat nō mihi lauabis pedes in eternum immortale christi omniūq sanctoruz consortiū pmeretur. abscidēdus pculdubio ab huius beatitudinis gratia si in sermonis sui obstinatiōe mansissz hic vero pertinaciam sue retinēs sponsionis perpetua morte damnat̄: qua fuisset pculdubio liberatus si definitiōis sue maluisset destitutor potius q̄ pertinax inueniri. Quod in illis quoq duob⁹ filijs qui in euangelio ad operationē vinee destināntur euidētissime perdocemur. quorū vnus patris restitit imperio. alius prona responsione consensit. Sed nec illi profuit humilis obsequendaq responsio: qr preceptuz patris opere detractauit implere: nec illi obfuit refragatio iussionis. eo q statuti sermōis obstinatione mutata scopon patris operis executiōe cōpleuit. ꝛ id quod reprehēsibiliter statuerat: definitione correcta laudabiliter emendauit. Nec nō ꝛ herodis cruentissimi regis exempluz. qui fidez inconsulte retinens sacramenti. cruentissimus p̄cursoris domini extitit interemptor: vanoq timore periurij damnationi semetipsuz atq supplicijs ppetue mortis immersit. Primuz eteni est optima: statuere q ꝛ si aliter cesserit. sequens est in melius ea que sunt statuta mutare: ordinationibusq nostris iam iacentibus vt ita dixerim manū dexterā porrigere. Ubi principia consilij non approbantur: prudētia est vt vtili addita prouisione reparētur. Si claudicat ad prima statuta dispositio: adhibeat̄ ad secunda correctio. In omnibus ergo rebus considerandus est finis: ꝛ secunduz eum propositi nostri dirigendus est cursus: quez si superueniente salubriore consilio ad deteriorez partē vergere viderimus. rectius est incongrua constitutione submota. ad meliorē transire sniam. q̄ statut̄ ptinaciter inherēdo peccat̄ grauioribus obligari.

Interrogatio nr̄a d̄ metu prebite in cenobio syrie sponsionis. Cap. x.

g Ermanus. Quantuz spectat ad desiderium nostrum quod a nobis pro spiritalis commodi vtilitate susceptum est: optaremus edificari vestri iugitate consortij. Si enim ad cenobium nostrum fuerimus reuersi: non solū nos ab hoc tam sublimi proposito relapsuros: sed etiaz pro mediocritate conuersationis illius multis certum est dispendijs quatiēdos. Uerū illud nos euāgelicum mandatum vehemēter absterret. sit sermo vester est: est: non: non: quod autez his abundanti⁹ est a malo est. Credimus enim tanti trāsgressionez p̄cepti nulla posse compensari iustitia: nec in extre-

nis recte cedere qd malo initio semel fuerit ichoatū.

Responsio q ppositū gerēdi nō negotij sit considerandus effectus. Ca.xi.

Joseph. In omnibus vt dixim⁹ causis nō processus operis: sz voluntas opantis est intuenda: nec stati quis quid egerit sz quo voto egerit inquirēdum: ita vt nō nullos pro his factis de quibus bona postea orta sunt repiamus fuisse dānatos: et ecōtrario quosdam p reprehēsibiles actus ad summā puenisse iusticiā. Et nec illi vtilis rerū exitus pfuit qui pessimo rē aggressus proposito. nō illam que subsecuta est vtilitatē sed quiddam contrariū voluit opari: nec huic nocuit repĥensibiliter inchoasse qui nō pro contemptu dei nec delinquēdi proposito. sed necessarij et sancti finis intuitu vitupabilis initij sustinuit necessitatē. Et vt hec eadē sanctarū scripturarū dilucidem⁹ exēplis.

Qd boni puētus malignis auctorib⁹ nō pfuerunt nec bonis mala gesta nocuerint. Ca.xij.

Quid salubri⁹. quid vtilius vniuerso orbi potuit pcurari. q dominice passiōis salutare remediū. Et tamē nō soluz nō profuit verū etiā in tantū illi obfuit traditori cui⁹ ministerio pbatur impletū. vt absolute pnuncietur d illo Bonuz erat ei: si natus nō fuisset homo ille. Non eniz ſm hoc qd euenit fruct⁹ illi est sui opis repēsandus: sz ſm id qd facere voluit vel qd effecturū se eē credidit. Et rursus. Quid criminosi⁹ dolo atq mēdacio etiā in extraneū. ne dixeriz in germanū patrē ne cōmisso. Et tamē nō solū nullā p his dānatōez aut repĥēsionē Jacob patriarcha cōtraxit: verū etiam ppetua bñdictiōis hereditate ditat⁹ est. Nec immerito: qr et iste bñdictionē primogenitū destinataz nō ex pſenti lucri auaritia. sz ex fide sanctificationis ppetue cōcupiuit: et ille nō humane salutū obtētu sz philargyrie crimē morti tradidit oīz rēdeptorē. Et idcirco vtriq eorū fruct⁹ opatiōis sue ſm destinationē mētū ac ppositū volūtatū ascript⁹ est: qr nec ille fraudē nec iste salutē statuit opari. Illud. n. p retributiōe mercedis iuste vnicuiq repēsat. qd pricipaliter mēte cōcepit. nō q exinde bñ vel male otra votū opantū emerserit. Ideoq iustissim⁹ iudex excusabilē imo laudabilē talis mēdacij cēsuit pſūptorē: qr sine eo ad bñdictionē primitiuorū nō poterat peruenire. Nec debuit crimē vocari: qd desiderio bñdictionis exortū ē. Alioqui nō mō iniquus in fratrē patriarcha pdict⁹: sz ēt circūuētor in patrē et sacrilegus extitisset. si bñs aliā viā qua ad bñdictiōis illi⁹ gratiā pueniret: hāc q fratri dānosa eēt ac noxia expetere maluisset. Videtū ergo apud deū nō pcessum opis sz destinationē mētis inquiri. His itaq pstructū. vt ad ppositā qstionē ob quā hec vniuersa pmissa sūt reuertamur: respōdeatū mihi primit⁹ velim cui⁹ rei causa vos illius spōsiōis nexib⁹ vinxeritis.

Responsio nostra q causa a nobis exegerit sacramētum sponsionis. Cap.xiij.

Germanus. Prima vt dixim⁹ extitit causa: qua nros mestificare seniores ac pcepti eorū obsistere verebamur. Secunda qua siquid pfectū s q magnificū vel visu vel auditu pcepissemus a vobis cū reuersi ad cenobiū fuissemus exercere nos posse incōsultissima psuasione credidimus.

Disputatio senis q sine culpa actōis ordo mutet dūmō boni studij capiat effectus. Cap.xiiij.

Joseph. Sicut pfati sum⁹ destinatio mētū vel remunerat hominē vel condēnat: ſm illud. et inter se inuicez cogitationib⁹ accusantib⁹ aut etiaz defendētibus: in die qua iudicabit deus occulta hominuz. Illud ēt. Ego aūt opa et cogitationes eoruz venio vt congregē cuz omnib⁹ gētibus et linguis. Quāobrē desiderio pfectiōis vt video hoc vos spōsiōis vinculo colligastis: duz credidistis illo eaz posse ordine comphendi: quo nūc superueniēte pleniore iudicio ad sublimitatē eius consēdi non posse respicitū. Non ergo pīudicat quicqd discrepans ab illa dispositione visuz fuerit accidisse si modo nulla principalis illi⁹ ppositi diuersitas subsequatur. Neq. n. opificij cuiusq desertio est demutatio ferramētū: aut segniciē arguit viatoris vie compēdiosioris ac directioris electio. Ita igitur et i hac parte emēdatio dispositionis improuide. nō spiritalis voti est iudicanda transgressio. Quicqd. n. pro charitate dei et pietatū amore pficitur: q promissionē habet vite que nunc est et future: tametsi duris atq aduersis videat principijs inchoari: nō soluz nulla repĥēsione sz ēt laude dignissimū est. Et idcirco nihil pīudicat refragatio sponsionis incaute: si quolibet genere scopos tm̄. i. pposita pietatū destinatio teneat. Oia nāq ob hoc agim⁹ vt deo cor mūdū exhibere possim⁹: cui⁹ cōsūmatio si i his locis facilior iudicat nihil vobis oberit extorte mutatio pactionis dūmō pricipalis illi⁹ pfectio puritatū. p qua spōsio vra pcesserat ſm dñi volūtatē maturi⁹ acqrat. Nō n. ex hac imutatōe vllū pōt iudicari mēdaciū: sz icōsulte definitōis prudēs salutarisq correctio. Et vt ēt de physicis qd nodū pposite qstiōis absoluat aliqd inferam⁹: natura ipa in nobis opa sua de cōsilio diuie maiestatū imutat. Nā ab ifātia i pueritiā. d pueritia i iuuētā d iuuēta i senectutū vlteriora transferimur: atq ita hec in nobis cōditoris nri cōsūmatio pegit. vt ex hac pmutatōe nullū mēdatiuz ascribat etati. Ita ēt interior hō nr ablactat⁹ a pmordiorūz tenerrimis institutū. cū p diuersas puect⁹ etates ad robustiorē de vnaquaq pfecerit atq exinde ad caniciē sēsuū ac virū pfectū et mēsurā etatū plenitudis xpi puenics. deposuerit ea q erāt paruuli. nunqd varietatem incurrisse mendacij. et nō potius perfectioris plenitudinē psecut⁹ esse credēd⁹ ē. Sic erudimēta veteris testamēti dispēsatōe legislatoris dei ad pfectionem beatitudinis euangelice transferunt: nec tamen ex hoc immutatio aut diuersitas pterire sanctionis interuenisse credenda est: sed adimpletio et cumulus sublimiorum et celestium preceptorū: nec sacre promulgationis illius estimanda est abolitio

sed ascensus: nec varietas sz profectus. Unde et dominus noster nolite inquit estimare q veni soluere legem aut prophetas nõ veni soluere sz adimplere idest non antiquare priora: sz ad perfectionem perducere imperfecta.

¶ Interrogatio an absq peccato sit q ĩfirmis nostra cõsciã occasionẽ ingerit mẽtiẽdi. Capit. xv.

Germanus. Quantum spectat ad vim sermonum qui rationabiliter prudenterq dl gesti sunt haud difficile sponsionis nostre scrupulus a nobis potuisset extrudi: nisi illõ nos vehemẽtissime deterreret qd infirmioribus quibusq intromitti fortasse per hec videtur exempla occasio mẽtiendi. si vllo modo pacti fidẽ licito dissolui posse cognouerint. Quippe cum tantis hocipsum et tã minacibus interdicatur eloquijs propheta dicẽte. Perdes omnes qui loquunt mendacium: et os qd mẽtitur occidit animam.

¶ Responsio q nõ pp infirmoꝝ scãdalum scripturarũ veritas sit mutanda. Cap. xvi.

Joseph. Occasiones causeq perditionũ his qui perituri sunt: immo qui pire desiderant deesse non possunt. Neq. n. abijcienda sunt testimonia scripturaruz ac de suo corpore penitus abradẽda: quibus vel hereticorum prauitas animatur. vel iudeorum infidelitas obduratur. vel tumor sapientie gentilis offenditur: sed vtiq et pie credenda et immobiliter sunt tenenda et secundum veritatis regulam predicãda. Et idcirco non dbemus aliene infidelitatis obtentu economias. i. dispensationes pphetaruz atq sanctoꝝ quas scriptura cõmemorat abdicare: ne dum infirmitati eoꝝ condescẽdere debere nos credimus nõ solum mendacij verum etiã sacrilegij crimine polluamur sz quemadmodum diximus oportet nos ea et secũdum historiam confiteri: et quemadmodum pie gesta sunt explanare. Ceterum his qui praui propositi sunt non ex hoc mentiendi aditus obstruetur; si earum rerum quas vel prolaturi sumus vel protulimus veritatem. aut penitus abnegare aut extenuare allegoricis interptationib⁹ laborem⁹. Quid enim illis horũ testimonioꝝ nocebit auctoritas. qbus etiã sola corruptio voluntatis sufficit.

¶ Quod venialiter mendacio sancti tanq ellebo ro vsi sint. Capitu. xvij.

Itaq taliter de mendacio sentiendum atq ita eo vtendum est quasi natura ei insit ellebori Quod si imminente exitiali morbo sumptum fuerit fit salubre: ceteruz absq summi discriminis necessitate pceptuz psentis exitij ẽ. Ita nanqz ẽt sanctos ac pbatissimos deo viros venia biliter legimus vsos fuisse mẽdacio. sicut raab cui⁹ cum non solum nulla virtutum sz ẽt ĩpudicitie monimẽta cõmemoret scriptura. p tali mendacio quo exploratores maluit occultare q prodere admisceri populo dĩ eterna benedictione promeruit. Que si veritatẽ loq aut saluti ciuiũ cõsulere maluissz: nulli dubiũ q nec iminẽtẽ cũ vniuersa domo sua fugisset interitum: nec auctorib⁹ dominice natiuitat iserta et in patriarcharũ annumerata catalogo p successionẽ sue plis edere meruisset oĩm saluatorẽ. Deniqz dalida q vtilitati ciuiũ cõsulẽs exploratã pdidit veritatẽ. ppetue pditiõis vicissitudinẽ consecuta solam criminis sui cunct memoriã dereliqt. Qñ igit graue aliqd iminet de veritat cõfessione discrimen tunc mẽdacioruz sunt recipiẽda pfugia: itatamẽ vt reatu humilis pscientie salubriter mordeamur. Ubi aũt nulla cõditio summe necessitat incũbit oĩ cautione mẽdaciũ velut mortiferuz duitãdũ ẽ. queadmodũ d ellebori dixim⁹ potu. qd salubre ẽ quidẽ si tunc demuz sumatur cuz ineuitabilis atqz mortifera imminet egritudo. Sin vero ĩtegra et impturbata corporis sanitate sumat. statiz ad poccupanda vitalia vis pniciosa ptẽdit. Qd de raab hierichõtina et de iacob patriarcha euidẽter ostẽsum est. e qb⁹ nec illa mortẽ alias q hoc remedio potuisset euadere. nec iste ad beneditionẽ primogeniti puenire. Nõ. n. deus verboꝝ tãtũ actuũqz nostroꝝ discussor et iudex sz ẽt ppositi ac destinatiõis ĩspector ẽ. Qui si aliqd causa salut eterne ac diuine ptẽplatiõis intuitu. ab vnoquoqz vel factũ viderit vel pmissum tãetsi hominib⁹ durũ atqz iniquũ eẽ videat. ille tamẽ intimã cordis inspiciẽs pietatem: non verborum sonum sz votum diudicat voluntatis: quia finis operis et affectus considerandus est perpetrantis: quo potuerunt quidam vt supra dictum est etiam per mendacium iustificari: et alij per veritatis assertionem peccatum perpetue mortis incurrere. Ad quem finem etiam Jacob patriarcha respiciens hispidam fraterni corporis spetiem obuolutione pellium simulare non timuit: et instiganti ad hoc mendacium matri laudabiliter acquieuit. Uidebat eniz ex hoc maiora sibi lucra benedictionis atq iustitie: q per simplicitatis obseruantiam conferenda. Non enim dubitabat mendacij huius maculam inundatione paterne benedictionis protinus abluendam: et velut nubeculam quandam flatu spiritussancti velociter auferendam: atq vberiora sibi per hanc affectaticiam simulationẽ q p illam ingenitam veritatẽ meritorum premia conferẽda.

¶ Obiectio q illi tãtum impune mẽdacio vsi sint q sub lege vixerunt. Cap. xviij.

Germanus. Nõ miꝝ est has dispẽsatões in veteri testamẽto licentius vsurpatas ac nonnunq viros sanctos veniabiliter fuisse mẽtitos: cum multo maiora eis pro tẽporum rudimẽtis licuisse videamus. Cur enim mirum sit q beatus Dauid fugiens saulem pcontanti achymelech sacerdoti atq dicẽti quare tu solus et nullus ẽ tecum: ita respondit. Rex inquit precepit mihi fmonem: et dixit. Nemo sciat rem propter quam missus es: nã et pueris condixi in illũ et i illũ locũ. Et iterũ Si habes hic ad manũ hastã aut gladiũ: qr gladiũ meũ et arma mea ñ tuli mecũ: fmo. n. regis vrgebat.

Vel illud. Cum perductus ad achis regem geth insanū se furiosūq; simulauit: ac mutauit os suū corā eis ⁊ collabebat̄ i man⁹ eorū: ⁊ ipingebat i ostiū porte defluebātq; saliue ei⁹ i barbā. Cū etiā vxorū cōcubinarūq; gregib⁹ licito fruerētur: nec vllū eis iputaret̄ ex hac parte peccatū: isuper etiā inimicoꝝ sanguinē ꝓpria manu frequēter effūderēt: idq; nō solū nō reprehēsibile verū etiā laudabile crederetur. Que ita nūc euangelio choruscāte videmus oīmodis iterdicta: vt sine ingēti crimie ac sacrilegio horū quicq̄ nō possit admitti. In quē modum nec mendaciū vllū q̄libet pio colore cōtectū. nō dicā ꝓbabiliter sed nec veniabiliter a quoquā credimus vsurpari: dicēte dn̄o. Sit sermo vester: ē: est: nō: nō. Qd̄ autē his abūdāti⁹ ē: a malo ē. Apostolo quoq; in eadē cōgruēte. Nolite mentiri inuicem.

¶ Responsio eo q̄ licentia mendacij que ne in veteri quidem indulta ē testamēto veniabiliter a multis fuerit vsurpata.

Capitulum. .xix.

i Oseph. Vxorū quidē cōcubinarūq; multarū antiqua illa libertas instāte iā tēporū fine ⁊ multiplicatione humane generatiōis expleta: nō imerito velut min⁹ iā necessaria p euāgelicā perfectionē debuit amputari. Nā vsq; ad aduentū christi oportuit benedictionē p̄mordialis illius vigere sn̄ie qua dictū ē. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā. Et idcirco iustissimū fuit vt ex illa radice fecūditatis hūane q̄ in synagoga ꝑ dispēsatiōe tēporis vtiliter viguit: angelice v̄ginitatis flosculi germinarēt ac suaue olētes cōtinētie fruct⁹ i ecclesia gignerētur. Mēdacia vero ēt tūc fuisse dānata: totius veteris istrumēti text⁹ euidēter ostēdit dicēs. Perdes oēs q̄ loquūt̄ mēdaciū. Et iterū. Suauis ē hoīni panis mendacij: ⁊ postea replebit̄ os ei⁹ calculo. Et ipse legislator. mēdaciū iquit fugies. Sz tūc demū id veniabilit̄ dixim⁹ vsurpatū cū ei necessitas aliq̄ seu dispēsatio salutaris adiūcta ē ob quā nō debuerit cōdēnari. quale ē illud qd̄ cōmēorastis de Dauid rege. cū fugiēs isectationē saulis iniustā ad achymelech sacerdotē nō ꝓposito cuiusq̄ lucri nec studio ledēdi quēpiā. sz vt tātūmodo semetipsū ab ipijssima ei⁹ insectatōe saluaret mēdacib⁹ vtitur verbis. Quippe q̄ man⁹ suas inimici regis sāguine. ⁊ qdē a deo sibi totiēs traditi. ɔtaminari noluerit dicēs. Propiti⁹ mihi sit de⁹ ne faciā rē hāc dn̄o meo christo dn̄i vt mittā manū meā i eū q2 christus dn̄i est. Et idcirco dispēsatiōes has q̄s vel ob volūtatē dei vel ob p̄figurationē spiritaliū sacramētorū vel ob quorūdā salutē sāctos viros i veteri testamēto legim⁹ executos. itantū nos quoq; cū necessitas coartauerit nō possumus abdicare vt ne ipsos qdē apostolos vbi cōsideratio alicui⁹ vtilitatis exegit ab eis declinasse cernamus. Que paulisper interī differētes. digestis primit⁹ que adhuc de veteri testamēto ꝓferre disponim⁹. post hec congruētius inferem⁹. vt facili⁹ approbet̄ viros iustos ⁊ sanctos. tā in nouo q̄ i veteri testamēto i his economijs sibi p omnia cōcordasse. Quid eniz de illa chusi ad absalon ꝓ salute regis dauid pia simulatione dicim⁹. que cū toto fallentis ⁊ circūuenictis promatur affectu ⁊ vtilitatē ɔsulētis ipugnet: scripture diuine testimonio cōprobat̄ ita dicent̄. Dn̄i aūt nutu dissipatū est cōsiliū achitofel vtile: vt induceret dominus super absolon malum. Nec eni reprehendi poterat id qd̄ recto proposito ac pio iudicio ꝓ iustis partibus gerebatur: ac pro illius cuius pietas deo placebat salute atq; victoria religiosa fuerat simulatiōe conceptum. Quid etiam de illius femine pronūciabimus facto: que suscipiēs illos qui ad regē dauid a predicto chusi fuerant destinati abscondit in puteo ⁊ expandens velamē super os eius cū ptisanas se torrere simulasset trāsierunt inquit gustata paululū aqua atq; hoc eos figmento ab isequētiū manibus liberauit. Quapropter respondete q̄so mihi quid fuissetis acturi si qua vobis nunc sub euāgelio constitutis similis fuisset exorta conditio. vtrū nā maluissetis eos simili celare mēdacio dicentes eodē modo transierunt gustata paululū aqua ⁊ iplere illud qd̄ precipitur. erue eos qui ducuntur ad mortē. ⁊ redimere eos qui interficiūtur ne parcas. an veritatis cōfessione latitantes prodere perēpturis. Et vbi illud apostoli. Nemo qd̄ suū ē querat: sed quod alterius: ⁊ charitas nō querit que sua sunt: sed ea que aliorū. Ac de seipso nō quero inquit qd̄ mihi vtile est: sed qd̄ multis vt salui fiant. Si eni ea que nostra sunt querim⁹ ⁊ id qd̄ nobis vtile ē pertinaciter volumus retētare: etiā in huiusmodi necessitatibus loqui nos necesse est veritatē. ⁊ reos fieri mortis aliene. Si vero ea que alijs salutaria sūt nostris vtilitatibus preponētes apostolico satisfecerimus imperio: sine dubio subeunda est nobis necessitas mentiēdi. Et idcirco nec integra charitatis viscera possidere nec ea que aliorū sunt scd̄m apostolicā disciplinā querere poterimus: nisi his que districtioni nostre perfectiōiq; cōueniunt paulum relaxatis condescendere vtilitatibus aliorū prono maluerimus affectu: ⁊ ita cū apostolo infirmis efficiamur ifirmi vt lucrari possimus infirmos.

¶ Qd̄ veniabile plerūq; mendaciū ⁊ noxiā veritatē ēt apostoli esse cēsuerint.

Capitulum. .xx.

q Uibus eruditus exemplis beatus quoq; apostolus Jacobus omnesq; illius eccl'ie p̄mitiue p̄cipui p̄ncipes apostoloꝝ Paulū ad simulatiōis figmenta descēdere pro imbecillitate infirmantiū cohortantur: eūq; purificari s̄z obseruantiā legis: caput radere: vota offerre cōpellunt: presens illud dispendiū qd̄ ex hac hypocrisi gignebatur nihili reputantes: sed cōtemplātes potius lucra que erant ex illius diutina predicatione parienda. Nō ei tm̄ ap'lo paulo lucrū ex hac ei⁹ fuerat districtiōe collatū: q̄tū celeri eius exitio vniuersis gētib⁹ detrimētū. Qd̄ sine dubio vniuerse tunc

euẽiſſet eccleſie:niſi illũ hec vtilis ac ſalubris hypo
criſis predicatiõi euangelice reſeruaſſet. Tunc eni
neceſſario ac veniabiliter acquieſcit mendacij detri
mento:quãdo maius vt diximus iminet de veritat
cõfeſſione diſpendiũ:⁊ vtilitas que nobis de verita
te cõfert cõpenſare illa que generanda ſunt damna
nõ preualet. Qd tẽperamẽtũ etiã alijs verbis idẽ
beatus apoſtolus vbiq ſp tenuiſſe teſtat. Nã cum
dic fact⁹ ſũ iudeis tanq̃ iudeus vt iudeos lucrifacace
rẽ. his qui ſub lege erãt quaſi ſub lege eſſẽ cũ ipſe
ſub lege nõ eſſẽ vt eos qui ſub lege erãt lucrifacerẽ
his q ſine lege erãt tanq̃ ſine lege eſſẽ cũ ſine lege
dei nõ eſſẽ ſʒ in lege eſſẽ chriſti. vt eos qui ſine le
ge erant lucrifacerẽ. factus ſũ infirmis infirm⁹. vt i
firmos lucrifacerẽ. oibus omnia factus ſũ vt oẽs
facerẽ ſaluos. qd aliud oſtẽdit q̃ ſcʒ infirmitatem
atq mẽſurã eo℞ q inſtituebant ↄdeſcẽdiſſe ſe ſp. ⁊
a pfectõis rigore aliqd relaxaſſe nec tenuiſſe ſe id qd
diſtrictio rigida poſcere videbat. ſed illud magis p
poſuiſſe qd iſirmãtiũ vtilitas exigebat. Et vt hec
eadẽ attentius indagãtes ſingillati apoſtolicarum
virtutũ inſignia replicem⁹:queret aliqs quomodo
oibus per omnia beat⁹ apoſtolus ſuã ꝓbetur aptaſ
ſe pſonã. Ubi factus eſt iudeis ſicut iudeus. Pro
fecto ibi vbi illã ſentẽtiã intimo corde cuſtodiens
quã galathis denũciauerat dicẽs:ecce ego paulus
dico vobis q͛ ſi circũdamini chriſtus vobis nihil ꝓ
derit:in thimothei tamẽ circũciſione imaginẽ quo
dãmodo iudayce ſuperſtitiõis aſſũpſit. Et rurſus.
Ubi factus ẽ eis qui ſub lege erãt tanq̃ ſub lege eſ
ſet. Nempe ibi vbi Jacobus omneſq ſeniores ec
cleſie formidãtes ne i eũ illa irrueret iudeo℞ credẽ
tiũ imo chriſtiano℞ iudaiʒãtiũ multitudo q̃ ita
fideʒ chriſti receperat vt adhuc ritu cerimoniarũ le
galiũ teneret:diſcrimini eius hoc ↄſilio ac pſuaſio
ne ſuccurrerũt dicẽtes. Uides frat quot milia ſint
in iudeis q crediderũt:⁊ hi omnes emulatores le
gis ſunt. Audierũt autẽ de te quia diſceſſionẽ doce
as a moiſe eo℞ qui per gẽtes ſũt iudeo℞:dicẽs nõ
debere eos circũcidere filios ſuos. Et infra. Hoc
ergo fac qd tibi dicimus. Sunt nobis viri quatuor
votũ habẽtes ſuper ſe. His aſſumptis ſanctifica te
cũ illis:⁊ ipende in illis vt radant capita ⁊ ſcient
omnes quoniã ea que de te audierũt falſa ſunt: ſed
ambulas ⁊ ipſe cuſtodiẽs legeʒ. Et ita pro illo℞ q
ſub lege erãt ſalute illã pauliſper diſtrictiõnẽ ſenten
tie ſue calcãs:qua dixerat. ego eni p legeʒ legi mor
tuus ſũ vt deo viuã:caput radere:purificari ſʒ le
gẽ:atq in tẽplo moſayco ritu vota offerre cõpellit.
Queris etiã vbi ꝓ ſalute eo℞ qui legẽ dñi penitus
ignorabãt:tanq̃ ⁊ ipſe ſine lege eẽt effectus ſit ſine le
ge. In athenieſi vrbe vbi gentiliũ vigebat ipietas:
quo vſus ſit ꝑdicatiõis exordio attẽde. Preteriẽs
inqt vidi ſimulachra vr̃a ⁊ arã i qua erat ſcriptũ.
Ignoto deo. Cũq de eo℞ ſupſtitiõe ſmonẽ fuiſſet
ordit⁹:tanq̃ ſi ⁊ ipſe ſine lege eſſet ſub occaſiõe ꝓpha
ni illius tituli fidẽ chriſti itulit dicẽs. Qd ergo vos
ignorãtes colitis:hoc ego ãnũcio vobis. Et poſt
pauca velut ſi diuie legis penit⁹ eẽt ignarus gẽtilis
poete verſũ poti⁹ q̃ moiſi aut chriſti maluit ꝓferre
ſentẽtiã:⁊ ſicut qdã ingens vr̃m poetarũ dixerunt:
ipſi⁹ eni ⁊ gen⁹ ſumus. Cũ itaq ſuis eos q̃ refutare
ñ poſſẽt teſtimonijs fuiſſet aggreſſus:ita de falſis ve
ra ↄfirmãs ſubdidit dicẽs. Gen⁹ ergo cũ ſim⁹ dei:
nõ debem⁹ eſtimare auro vel argẽto aut lapidibus
ſculpture artis ⁊ cogitatõi hois diuinitatẽ eẽ ſimilẽ.
Infirmis aũt iſirm⁹ effect⁹ ẽ:cũ ſʒ idulgẽtiã ñ ſʒ ipe
riũ his q ſe ↄtiere nõ poterãt i idipſũ redire ↄceſſit:
ſiue cũ lacte ñ eſca corithios potãs i iſirmitate ⁊ tio
re ⁊ tremore mlto apd eos fuiſſe ſe dicit. Oĩa aũt
oĩb⁹ factus ẽ vt oẽs faceret ſaluos cũ dicit. Qui
mãducat nõ mãducatẽ nõ ſpernat:⁊ q nõ mãducat
mãducatẽ nõ iudicet:⁊ q matrimonio iũgit vgineʒ
ſuã benefacit:⁊ q nõ iũgit melius facit. Et alibi qs
inqt iſirmatur ⁊ ego nõ iſirmor. quis ſcãdalizatur ⁊
ego nõ vror. Atq hoc modo illud qd corĩthijs ꝑce
perat adimpleuit dicens. Sine offenſione eſtote iu
deis ⁊ grecis ⁊ eccleſie chriſti:ſicut ⁊ ego p oĩa oib⁹
placeo:nõ q̃rens qd mihi vtile ẽ ſʒ qd multis vt ſal
ui fiãt. Utile eni ſine dubio ſibi fuerat thimotheum
nõ circũcidere:caput nõ radere:purificationẽ iudai
cã nõ aſſumere:nudipedalia nõ exercere:vota lega
lia nõ offerre:ſʒ facit hec omnia dũ illo℞ ſaluti pſe
ↄſulit:q͛ nõ querit qd ſibi vtile ẽ ſʒ qd multis vt ſal
ui fiant. Qd quãuis cõtẽplatiõe dei ſit factũ:tamen
ſimulatione nõ caruit. Qui ei p legẽ chriſti legi mor
tuus fuerat vt deo viueret:quiq illaʒ iuſtitiã legis i
qua cõuerſatus fuerat ſine querela detrimentũ fece
rat:⁊ arbitrabat vt ſtercora vt chriſtũ lucrifaceret.
ea que legis erant vero cordis affectu offerre nõ po
tuit:nec fas eſt credi euʒ qui dixerat:ſi eniʒ q̃ deſtru
xi hec iterũ reedifico:preuaricatorẽ me cõſtituo:in
id incidere qd ipſe damnauerat. Et intantũ nõ ma
gis res ipſa que geritur q̃ gerẽtis penſatur affect⁹.
vt econtrario quibuſdã reperiatur veritas nocuiſ
ſe ⁊ profuiſſe mendaciũ. Nã doech idumeus regi
ſauli de fuga dauid corã famulis cõquerenti ac dicẽ
ti nunquid oĩbus vobis dabit filius ieſſe agros ⁊
vineas ⁊ vniuerſos vos faciet tribunos ⁊ centurio
nes:quoniã cõiuraſtis omnes aduerſus me. ⁊ nõ ẽ
qui mihi renũciet quid niſi verũ prodidit dicens.
Uidi filiũ ieſſe in nobe apud achymelech ſacerdo
tẽ:qui conſuluit pro eo dñm ⁊ cibaria dedit ei:ſed ⁊
gladiũ Goliath philiſtei dedit ei. Pro qua veri
tate eradicari de terra viuentiũ meruit:ac de eo di
citur per prophetã. Propterea deus deſtruet te in
fineʒ:euellet te:⁊ emigrabit te de tabernaculo:⁊ ra
diceʒ tuã de terra viuentiũ. Ex illa igitur terra hic
pro indicio veritatis perpetua eradicatiõe conuel
litur:in qua raab meretrix pro mendacio cum ſua
cognatione plantatur. Sicut etiam ſampſon illam
diu ocultatam mendacio veritateʒ:impie coniugi p
niciofiſſime prodidiſſe reminiſcimur:cui propterea
deceptionem intulit veritas inconſultiſſime pa

refacta: quia illud mandatum propheticũ custodi re neglexit. Ab ea q̃ dormit i sinu tuo custodi clau stra oris tui.

❡ An interrogantibus occultã cõtinẽtiã sine mẽ dacio oporteat propalari. ⁊ an suscipienda sint que semel fuerint recusata. Ca. xxi.

Ut exẽpla quedã d̃ nr̃is quoq̃ ieuitabili bus ac pene quotidianis necessitatib⁹ p̃fe ramus. quas quãtalibet obsuãtia nũq̃ ita possum⁹ p̃cauere vt nõ vel iuiti vel volentes coga mur i eas icurrere. Quid q̃so faciẽdũ ẽ cũ refectio nẽ p̃crastinare disponẽtib⁹ nobis vtrũ refecerimus ad vesperã frater adueniẽs pcũctatur. celãdũ ne ie iuniũ est. ⁊ virtus parsimõie ptegẽda an vitat̃ p̃ fessiõe p̃dẽda. Si celam⁹ vt dominico satisfaciam⁹ iperio quo dicit̃. nõ videaris hominib⁹ ieiunãs sed patri tuo q ẽ i abscõdito. ⁊ iterũ. nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua. p̃fecto mẽtimur. Si vtutẽ cõ tinẽtie p̃palam⁹. euãgelica nos sẽtẽtia iure pcellet. Amẽ dico vobis receperũt mercedẽ suã. Quid si oblatũ a fratre q̃spiã poculũ cũ definitiõe renuerit. absolute accepturũ se esse denegãs. qd ille gaudens aduẽtu eius supplicit̃ vt sumat exorat. Rectũ ne est vt fr̃i ad genua p̃uoluto. i terrãq̃ p̃strato. q nõ nisi his officijs viscera charitat̃ expleturũ esse se credit. etiã cũ labore suo pareat. an in sermonis sui atq̃ p̃ positi pertinacia perseueret.

❡ Obiectio q̃ oporteat qdẽ abscõdi p̃tinẽtiã sed suscipi recusata nõ debeãt. Ca. xxij.

Erman⁹. In illo quidẽ superiore exẽplo dubiũ vt credim⁹ nõ ẽ qui expediat abscõ di cõtinẽtiã nostrã poti⁹ q̃ percõtãtib⁹ p̃ di. ac sup huiuscemodi causis nos quoq̃ fatemur i euitabile eẽ mẽdaciũ. In secũdo aũt nulla nobis in cũbit necessitas mentiẽdi. Primũ q̃ possumus ea que fratrũ ministerio porrigũtur ita renuere vt nul lo nos definitiõis vĩculo colligem⁹. deide q̃ semel renuẽtes possum⁹ imobilẽ tenere sententiã.

❡ Responsio q̃ irrationabilis sit huius diffinitio nis pertinacia. Ca. xxiij.

Oseph. Has definitiões illoꝝ mõasterio ruz esse nõ dubiũ est. i qbus renũciatiõis vestre vt dicitis rudimẽta formata sũt. quo ruz p̃ncipes frm̃ refectiõi suas assolẽt p̃põere volũ tates ⁊ obstinatissime id qd semel mẽte cõceperint exequũtur. Ceterũ seniores nostri quoꝝ fidei apo stolicaruz signa virtutũ testimoniũ reddiderũt. q̃q̃ vniuersa iudicio potius ac discretõe sp̃us q̃ rigida animi obstinatiõe gesserũt. eos q alienis ifirmitati bus acquiescerẽt. multo vberiores fruct⁹ q̃ eos q i suis definitionib⁹ pdurarẽt. capere cẽsuerũt. subli mioris q̃ p̃nũciauerũt eẽ virtutis. cõtegere potius cõtinẽtiã necessario hoc vt dictuz ẽ humiliq̃ mẽda cio q̃ patefacere superbo veritatis indicio.

❡ Quomodo abbas piamon suã cõtinẽtiã celare maluerit. Ca. xxiiij.

Eniq̃ abbas piamon post viginti ⁊ q̃nq̃ annos oblatam sibi a quodam fratre vuaz ac vinuz absq̃ hesitatione suscipiens. confestim ea que ingesta fuerant contra consuetudinem degustare q̃ ignote cũctis cõtinẽtie maluit p̃palare virtutẽ. Nã si illud quoq̃ cõsiderare velim⁹ qd seniores nostros icũctã ter fecisse meminim⁹. q mirabilia vtutũ suarũ. vel p̃ prios actus quos necesse erat ad istructionẽ iunio rũ i collatiõe p̃ferri. sub alioꝝ solebãt colorare p̃so nis. qd aliđ possum⁹ q̃ apertũ sup his iudicare mẽ daciũ. Atq̃ vtinã nos quoq̃ dignũ aliquid habere mus: qd ad icitandã fidẽ p̃poni iuniorib⁹ posset: p̃ fecto minime vereremur huiuscemodi illoꝝ figmen ta sectari. Recti⁹ enĩ ẽ sub talis figure colore mẽtiri: q̃ p̃ obseruãtia irrationabili istius veritat̃: aut ea q̃ audiẽtes edificare poterãt incõgrua taciturnitate ptegere: aut si ex nr̃a p̃sona veraciter p̃ferãtur iactã tiã noxie vanitat̃ icurrere. Ad qd etiã nos magiste rio suo doctor gẽtiũ euidẽter istituit: q reuelationuz suarũ magnitudinẽ ex alteri⁹ maluit p̃ferre p̃sõa di cẽs. Scio hominẽ i christo: siue i corpore siue extra corp⁹ nescio: de⁹ scit: raptũ vsq̃ ad tertiũ celũ: ⁊ scio huiusmodi hominẽ quia raptus est i paradisũ ⁊ au diuit ineffabilia v̓ba q̃ nõ licet homini loqui.

❡ Testimonia scripturarum de cõmutatis defini tionibus. Ca. xxv.

Mpossibile nobis ẽ. breuit̃ vniuersa pcur rere Quis eteni enũerar̃ sufficiat oẽs p̃pe modũ patriarchas sãctosq̃ inumerabiles: alios p̃ vite tutamie. alios p̃ bñdictiõis desiderio: alios p̃ misericordia: alios p̃ alicui⁹ occl̃tatõe myste rij: alios p̃ zelo dei: alios p̃ examiatõe v̓itatis. patro ciniũ vt ita dixeri assũpsisse mẽdacij. Que sicut enu merari cũcta nõ possũt: ita pretermitti penitus vni uersa nõ debent. Naz beatuz ioseph pietas cõpulit vt falsuz fratrib⁹ crimẽ ẽt cũ obtestatiõe regie salut̃ ipingeret dicens. Exploratores estis: ifirmiora ter re venistis inspicere. Et infra Mittite iquit ex ve stris vnũ ⁊ adducite fratrẽ vestrũ huc: vos aũt cu stodiemini hic vsq̃ duz manifesta fiãt verba vestra an verũ dicatis an nõ: sin aũt: per salutẽ pharaonis exploratores estis. Si eniz nõ eos hoc misericordi mendacio terruisset: nec patrem fratrẽq̃ reuisere: nec eos in tantis inopie periculis alere: nec cõscien tiaz postremo fratrũ a reatu venditionis sue expur gare potuisset. Nõ ergo tã reprehẽsibile fuit metuz fratribus incussisse mendacio: q̃ sanctũ atq̃ lauda bile occasione ficti periculi inimicos ac venditores suos ad salutarez pniaz cõpulisse. Deniq̃ cuz gra uissime insimulatiõis vrgerẽtur iuidia: nõ illius qd falso obijciebatur. s; anterioris criminis cõscientia frangebantur dicentes ad inuicez. Merito hec pa timur quia peccauimus in fratrem nostrum: quia despeximus tribulationem anime eius cum roga ret nos ⁊ non audiremus eum: propter hoc venit nobis omnis tribulatio hec. Que quidem confes sio nõ solum apud fratrem in quez impia crudeli tate peccauerant: verum etiam apud deum humi

litate saluberrima. tātū eoꝝ facinus vt credim⁹ ex/piauit. Quid salomon q̄ pceptū a deo sapīe donū in primo iudicio suo nō nisi assumptione mendacij declarauit. Nā vt veritatē q̄ mulieris mēdacio te gebaꝫ exculperet: etiā ipse mēdacij vtiq̄ astutissime excogitati vsurpauit auxiliū dicēs. Afferte mihi gladiū: ⁊ diuidite infantē viuū i duas partes: ⁊ date dimidiā partē vni ⁊ dimidiā partē alteri. Que simu/latio crudelitatꝭ cū vere matris viscera pmouisset: ab ea aūt que mater nō erat laudareꝫ: tūc demū sagacissimo vitatis indicio illā sentētiam pmulgauit quā nemo a deo inspiratā esse nō credidit: date ingens huic infantē viuū ⁊ nō occidatur: hec ē enī mater eius. Proīde nec debere nec posse nos vniuersa cōplere que vel cū quiete animi vel cū cōmotione decernim⁹ etiā alijs scripturarū testimonijs co/piosius edocemur: qbus vel viros sanctos vel an/gelos vel ipsū oīpotentē deū ea que desinierant frequēter legim⁹ imutasse. Nā beat⁹ dauid cū iurisiurādi definitiōe decreuit dicēs. Hec faciat deus inimicis dauid ⁊ hec addat si reliquero de oib⁹ q̄ ptinēt ad nabal vsq̄ mane mingētē ad parietē. Et cōtinuo intercedēte abigail vxore eius ac p eodē supplicāte: remittit minas: mollit sententiā: ⁊ ma/uult trāsgressor ppositi iudicari q̄ sacramēti sui fidē cū crudelitatis executiōe seruare dicēs. Viuit dn̄s nisi cito venisses in occursū mihi: nō remāsisset nabal vsq̄ ad lucē matutinā mingēs ad parietem. Cuius sicut illā pcipitis sacramēti facilitatē que de pturbate mētis cōmotiōe descēderat nequaq̄ imi/tādā esse cēsemus: ita remissionē atq̄ emēdationē statuti sectandā eē decernim⁹. Electiōis vas corinthijs scribēs: reditū suū absoluta definitōe pmittit dicēs. Veniā aūt ad vos: cū macedoniā ptrāsiero. Macedōiā ei ptrāsibo: apd vos aūt manebo: vel ēt hyēabo. vt vos me deducatꝭ quocūq̄ iero. Nolo ei vos mō i trāsitu videre: spero eī me aliquāto tēpore manere apud vos. Cuius rei etiā in secūda episto/la meminit ita. Et hac cōsidēria volui prius venire ad vos: vt secūdā gratiā haberetis: ⁊ p vos trāsirē in macedoniā: ⁊ iterū a macedonia venirē ad vos: ⁊ a vobis deduci in iudeā. Sꝫ supueniēte salubrio/re cōsilio: neq̄q̄ se id qd̄ pmiserat executū euidētissime cōfiteꝫ. Cū hoc inqt voluissē. nūquid leuitate vsus sū. Aut que cogito f3 carnē cogito. vt sit apd̄ me ē. ē. nō. nō. Deniq̄ cur maluerit definitionē sui pterire fmonis q̄ aduētu suo onerosā discipulis i/ferre tristitiā: etiā cū sacramēti obtestatōe declarat. Ego aūt testē deū inuoco in aiā meā: q̄ pcēs vo/bis nō veni vltra corinthū. Statui enī hocipsum apud me: vt nō in tristitia venirē ad vos. Cū itra/turos se domū loth sodomis angeli denegassent: di/cētes ad eū: nō intrabim⁹ sed in platea manebim⁹: cōtinuo eius pcibus cōpellūtur statutū mutare ser/monē: sicut scriptura subiūgit. Et coegit eos loth: ⁊ diuerterūt ad eum. Qui vtiq̄ si diuersuros se ad eū esse nouerāt: inuitātis petitionē simulatoria ex/cusatōe renuerūt: sin aūt veracit excusabāt euidēter imutasse sniā cōprobāꝫ. Que vtiq̄ nō ob aliā credim⁹ causā spiritūsanctū sacris volumib⁹ idīdisse nisi vt istis erudiamur exēplis: i definitiōibus nr̄is nō pertinaciter pmanere: sed eas arbitrio nostro debere subijcere: ⁊ ita iudiciū nostrū ab omni legis vinculo liberū cōseruare vt pmptū sit ad sequēdū quocūq̄ vocauerit salubre cōsiliū: nec differat aut recusset ad id qd̄ vtilius discretio salutaris iuenerit absq̄ vlla cūctatōe trāsire. Et vt ad sublimiora adhuc ascēdamus exēpla decūbētē in lecto regē ezechiā grauiq̄ egritudine laborātē: ex psona dei. Isaias ppheta adorsus est dicēs. Hec dicit dn̄s. Dispone domui tue: q2 morieris tu ⁊ nō viues. Et cōuertit inqt ezechias faciē suā ad parietē: ⁊ orauit ad dn̄ ⁊ dixit. Obsecro dn̄e memēto queso quō ambulaue/rī corā te in veritate ⁊ corde pfecto: ⁊ qd̄ bonū ē in oculis tuis feceri. Et fleuit ezechias fletu magno. Post q̄ rursus diciꝫ ad eūdē. Reuertere ⁊ dic eze/chie regi iuda dicēs. Hec dicit dn̄s deus dauid pris tui. Audiui orationē tuā ⁊ vidi lachrymā tuā: ⁊ ecce adijciā sup dies tuos quīdecī ānos: ⁊ de manu re/gis assyriorū liberabo te ⁊ ciuitatē hāc ptegā ppt me ⁊ pter dauid seruū meū. Quid euidenti⁹ hoc testimonio. quo miscōe ac pietatis intuitu mauult dn̄s suū cassare fmonē. ⁊ ad pstitute mortis termi/nos quīdecī ānis vitā precātis extēdere q̄ p imobilitatē dcreti sui iexorabilis iueīri. Similit ēt loqꝫ ad niniuitas cēsura diuia. Adhuc triduū ⁊ niniue subuerteꝫ. Mox q̄ pnia eoꝝ ieiunijsq̄ molliꝫ tā minax ⁊ abrupta sniā: atq̄ ad ptē mīe pna pietate de flectitur. Qd̄ siquis velut pscium cōuersionis eorū subuersionē ciuitatis ad hoc eis dn̄s asserat cōminatū vt eos ad salutarē penitētiā puocaret: ɔsequēs est vt hi q fratrib⁹ presunt absq̄ reprehensione mē/dacij his qui indigent emēdari aliqua ēt districtiō/ra quā facturi sunt si opus fuerit cōminētur. Sin vero dixerit deū seuerā illā sententiā suā penitētie eoꝝ cōsideratiōe reuocasse fm illud qd̄ per ezechielē ait: si dixero ipio morte morieris ⁊ egerit penitē/tiā a peccato suo. feceritq̄ iudiciū ⁊ iustitiā: vita viuet ⁊ nō morieꝫ: quib⁹ docemur exēplis nō debere nos obstinate in nostris definitiōibus perdurare: sed cōminationē ex necessitate propositā clemēti miseratiōe mollire. Qd̄ ne solis specialiter niniuitꝭ crederetur domin⁹ prestitisse: etiā generaliter erga omnes eadē se esse facturū per hieremiā perpetuo ptestatur: ⁊ cū necesse fuerit incunctāter suā se sen/tentiā mutaturū pro nostris meritis repromittit dicens. Repente loquar aduersus gētē ⁊ aduersus regnū: vt euellā ⁊ destruā ⁊ disperdā illud. Si pe/nitentiā egerit gēs illa a malo qd̄ locutus sū aduer/sus eā: agam ⁊ ego penitentiā super malū quod cogitaui vt facerē ei. Et subito loquar de gente ⁊ regno: vt edificē ⁊ plantē illud. Si fecerit malū in oculis meis vt non audiat vocem meam: peni/tentiam agam sup bonum qd̄ locutus sum vt facerē

ri. Ad ezechiel quoq; ait. Noli subtrahere v̄bum: si forte audiant. & ↄuertat̃ vnusquisq; a via sua mala: & penitebit me mali quod cogitaui facere eis propter maliciam studiorum eorum. Quibus testimonijs declarat̃ nõ oportere vt ptinaciter i nr̃is diffinitiõibus hream⁹. s; ratiõe eas ac iudicio tẽperãdas: semp q; p legẽda ac preferẽda esse meliora: & ad illã que vtilior diudicata fuerit partẽ sine cunctatione aliqua transeundum.

¶ Qð nõ s̄m imensitatẽ prescientie diuina clemẽtia sed scðm presentes act⁹ vel remũeret vnũquẽq; vel puniat. Ca.xxvi.

Illud etiã p̄ oĩb⁹ iestimabilis illa cẽsura nos istruit qð cũ sit ei añ ortũ vniuscuiusq; p̄cognit⁹ finis: ita ordine ac rõne cõmuni & humanis quodãmodo oĩa dispẽsat affectib⁹. vt nõ potẽtialiter nec s̄m p̄sciẽtie sue inefabilẽ noticiã: sed s̄m p̄sentes hominũ act⁹ vniuersa diudicãs: vel respuat vnũquẽq; vel attrahat: & vel isũdat quotidie suã gratiã vel auertat. Qð ita esse ẽt illa saulis manifestat electio: cui⁹ vtiq; cũ vituperabilẽ finẽ p̄sciẽtia dei ignorare nõ posset. de tot milib⁹ israelis elegit eũ & vnxit i regẽ: p̄sent̃ i illo meritũ vite remunerãs nõ peccatũ future p̄uaricatiõis intẽdens: ita vt postq; reprob⁹ fact⁹ ẽ velut penitudinẽ gerẽs electiõis sue de⁹ humanis quodãmõ de eodẽ vocibus atq; affectib⁹ cõquerat̃ dicẽs. Penitet me q; ↄstituerĩ saul regẽ: qr dereliq̃t me & v̄ba mea opere nõ impleuit. Et iterũ. Verũtñ lugebat samuel saulẽ qm̃ dñs penitebat q; cõstituisset regẽ saul sup israel. Deniq; hoc quod opere fuerat execut⁹ postea ẽt per ezechielẽ p̄phetã dñs p̄testat̃ cũ oĩbus se hoibus quotidiano gesturũ esse iudicio: ẽt si dixero iquiens iusto q; vita viuat & cõfisus i iustitia sua fecerit iniq̃tatẽ: oĩes iustitie eius obliuiõi tradẽt̃: & i iniq̃tate quã operat⁹ ẽ in ipsa moriet̃. Sin aũt dixero ipio morte morieris: & egerit penitẽtiã a peccato suo. feceritq; iudiciũ & iustitiã: pignus restituerit ille ipius rapinãq; reddiderit. i mãdatis vite ambulauerit. nec fecerit q̃cq; iniustũ: vita viuet & nõ moriet̃: oĩa peccata eius q̃ peccauit nõ iputabũtur ei. Deniq; cũ ab illo populo quẽ ex oĩbus gentib⁹ dñs adoptauit p̄pter subitã vituli p̄uaricatiõem misericordie sue auertisset aspectũ: iteruenĩes p̄ eo legislator exclamat. Obsecro dñe peccauit populus iste peccatũ magnũ fecerũt sibi deos aureos: & nunc si remittis peccatũ eorũ remitte: sin alias dele me de libro tuo quẽ scripsisti. Cui respõdit dñs. Si q̃s inq̃t peccauerit corã me: delebo eũ de libro meo. Dauid quoq; dũ de iuda & p̄secutorib⁹ christi p̄phetico spiritu q̃reret̃: deleãtur inq̃t de libro viuẽtiũ. Et qr nõ merebãt̃ ad penitẽtiã salutarẽ p̄ reatu tanti criminis puenire: subiũgit. Et cũ iustis nõ scribãt̃. Deniq; i ipso iuda vis p̄pheticẽ maledictiõis euident̃ ipleta ẽ. Nã expleto p̄ditõis crimie suspẽdio se necauit: ne si post illã deletionem nois sui ↄuersus ad penitẽtiã esset: iterũ cũ iustis scribi mereret̃ in celo. Nõ ergo ẽ ambigẽdũ ẽt iud ẽ nomẽ illo tẽpore quo electus a christo apostolat⁹ sortit⁹ ẽ gradũ: in libro viuẽtiũ fuisse cõscriptũ: ac pariter eũ audisse cũ ceteris. Nolite gaudere quia demõia vobis subijciũtur: gaudete aũt qr nomina vestra scripta sunt in celis. Sed quia philargyrie peste corruptus de ascriptione celesti ad terrena deiectus ẽ: cõpetẽter de eo ac de similibus eius dicit̃ per prophetã. Dñe oĩes q̃ te derelinquũt cõfũdentur: recedentes a te i terra scribent̃: quia dereliquerũt venã aquarũ viuẽtium dñm. Et alibi. In cõsilio populi mei nõ erũt: & in scriptura dom⁹ israel nõ scribẽtur: & in terrã israel nõ ingredientur.

¶ Qð sãcti viri ptinaces ac duri eẽ ñ p̄nt. ca.xxvij.

Nec illius precepti vtilitas est silẽda: q; etiã si instigãte ira vel qualibet alia passione sacramẽto nos aliquo vinxerim⁹: qð a nemie quidẽ monachorũ fieri penit⁹ debet: vtriusq; tamẽ rei cã integro mẽtis ẽ pẽsanda iudicio: & cõparãda ẽ illa res quã statuim⁹ huic ad quã transire cõpellimur: atq; ad eam sine cũctatione est trãscũdũ. q̃ sanioe tractatu iu stior fuerit iudicata. Rectius enim ẽ nostrũ nos preterire sermonẽ: q̃ rei salubrioris ac pie subire iacturã. Deniq; nunq̃ rationabiles ac p̄batos patres duros aut irreuocabiles in huiusmodi diffinitõibus fuisse reminiscimur: sed velut cerã calore solis ita eos ratione mollitos & intercedẽte salubriore cõsilio melioribus partib⁹ sine hesitatõe cessisse. Quoscũq; aũt vidimus definitionibus suis pertinaciter inherere: irrationabiles semper probauimus ac discretionis expertes.

¶ Interrogatio an sit contrarium predicte sentẽtie illud qð dicitur. iuraui & statui. Ca.xxviij.

Germanus. Quãtum ad hanc rationẽ ptinet q̃ euidenter copioseq; digesta est. nihil oportet monachũ definire: ne aut preuaricator inueniatur aut ptinax. Et vbi illud psalmiste ponemus eloquiũ. Iuraui & statui custodire iudicia iustitie tue. Quid ẽ enim aliud iurare & statuere q̃ d finita immobiliter custodire.

¶ Responsio in q̃bus immobilis definitio sit tenẽda & in q̃bus si oportuerit rescindẽda. Ca.xxix.

Ioseph. Nos nõ de p̄ncipalib⁹ mandatis sine q̃bus nõ põt salus nostra oio subsistere: ista decernimus: sed de his que sine periculo status nostri vel relaxare possumus vel tenere: vtputa de irremisso rigore ieiunij: de vini siue olei perpetua abstinẽtia: de progressu cellule penitus cohibendo: de lectionis seu meditationis incessabili iugitate: que sine iactura professionis ac propositi nostri: & exerceri cũ libuerit possunt & cum necesse fuerit irreprehensibiliter pretermitti. Ceterũ super obseruantia illorum principalium mandatorum cõstantissime definiẽdũ ẽ ac p̄ his etiam mors si necesse fuerit nõ vitãda: p̄ q̃bus imobilit̃ ẽ dicẽdũ iuraui & statui. Qð fieri dз p̄ custodia charitatis: p̄ q̃ spernenda sunt vniuersa: ne bonũ trãq̃llitat̃ il-

lius pfectioꝰ maculet. Similiterq̄ iurādū ē ꝓ ca-
stimonie puritate: nec aliud facere nos oportet pro
fide ꝓ sobrietate atq̄ iustitia: que omnia indemu-
tabili pseuerātia sūt tenēda: ꝛ a qbus paululū reces
sisse damnabile ē. De illis vō corporalibꝰ exercitijs
que ad modicū dicūt ee vtilia ita ē vt dixīmꝰ statuē
dū: vt si qua supuenerit certior pietatis occasio q̄ il
la suadeat relaxari. nulla sup his lege teneamur: sed
pretermissis eis ad vtiliora libere trāseamꝰ. In illis
enī corporalibꝰ exercitijs si ꝓ tēpore relinquātur pe
riculū nō est: ab his vero vel ad momētū declinasse
mortiferum est.

¶ Quēadmodū debeāt celāda cōmitti. Ca. xxx.

b Hoc quoq̄ simili cautiōe curādū ē: vt siqs
forsitā smo quē ee vult occultū de vro ore
fuerit ꝓlapsus: nulla occultatōis pcepta so
licitēt audiētē. Magis enī latebit si negligēter atq̄
simplicit trāseat: q2 nō tāta quilibꝫ fratrū sup diuul
gatōe eius ipugnatiōe torqbit: existimās rē vilē ali
quā trāsitoria cōfabulatiōe ꝓlatā: ꝛ q̄ ex hoc ipo fit
leuior: q2 cautissimo silētij pcepto sensibꝰ audientis
cōmēdata nō fuerit. Nā si et fidē eius aliqua sacra-
mētorū obtestatiōe deuixeris: citius illud ꝓdēduꝫ
esse nō ambigas. Maior eni aduersus ipsū vis dia
bolice ipugnatiōis insurget: vt ꝛ te mestificet vel de
nudet: ꝛ illū trāgressorē q̄storiꝰ sui faciat sacramēti.

¶ Nihil super his que ad vsum cōmunis vite atti
nent definienduꝫ. Ca. xxxi.

e Et idcirco nihil debet abrupte monachus
sup his dūtaxat q̄ ad corporales exercitati
ones ptinēt desinire: ne aduersariū ad ipu
gnationē eoꝝ que velut sub legis obseruatiōe custo
dit magis incitās citiꝰ ea violare cogat. Prefigēs
siqdēꝫ sibi legē vnusqsq̄ sub libertati gr̄a cōstitutꝰ:
ne pniciosa semetipsū obliget seruitute vt ea q̄ lici-
to imo etiā laudabiliter cū gratiarū actione psume
re potuisset: si necessitas fortasse ɔpulerit velut trās
gressor pcipet cōpellat cū puaricatōe peccati. Ubi
ei nō ē lex: nec puaricatio. ¶ Hac btissimi Joseph
institutiōe atq̄ doctrina velut diuino oraculo ɔfir
mati: in egypto residere maluimꝰ. Sed licꝫ parū de
inceps de nostra essemꝰ ꝓmissione soliciti: tamē ex-
pleto septē ānoꝝ numero spōsionē nostrā gratāter
ipleuimꝰ. Excurrētes nāq̄ ad cenobiū nostrū illo
raꝫ tēpore quo de ipetrādo ad heremū reditu fidu-
ciā gerebamꝰ: pmū seniorībꝰ nr̄is honorē debitum
soluimꝰ: deide animis eorū q pro charitati ardore
creberrimis litterarū nostraꝝ satisfactiōibꝰ neq̄q̄
fuerāt deliniti p̄stinā reitegrauimꝰ charitatē: tandē
qꝫ ad plenū aculeo nr̄e spōsionis auulso his quoqꝫ
cū gaudio ꝓsequētibꝰ ad scythiotica solitudinis se-
creta remeauimꝰ. Hāc vobis o sācti fr̄es illustrium
patrū sciētiā atq̄ doctrinā nr̄a vt potuit elucubra-
uit inscia: quā etiā si icultus forsitā smo cōfudit po
tius q̄ digessit. queso ne laudē insigniū viroꝝ rep
hensio nr̄e rusticitatis euacuet. Tutiꝰ siqdē nobis
in cōspectu nr̄i iudicis visū est doctrie huiꝰ magnifi
cētiā vel incultis smonibꝰ ꝓdere q̄ silere. Quippe
cū ꝛ profectui lectoris si sublimitatē sensuū cōtēple
tur hoc qō iperitia nostri sermonis offendit obesse
nō possit: ꝛ maior sit nobis vtilitati cura q̄ laudis.
Nec enī hoc qō sanctoꝝ viroꝝ dicta dscripsi ꝛ ple
nū periculi ꝛ egenū laudis esse nō nouerā: sed pru-
dens vt dicitur aqueo pedē indidi: nec me indubi-
tato discrimini sub incerta spe alieni ꝓfectus trade
re recusaui: monēs omnes ad quoꝝ manꝰ opuscula
ista puenerint: vt quicqd placuerit in eis. patrū: no-
strū vero sciant esse qō displicet: omnes quibꝰ ama-
bilis est vita ꝛ doctrina sanctorū.

¶ Explicit collatio secunda abbatis Joseph de
diffiniendo.

¶ Expliciūt septē alie collationes cassiani.

¶ Incipit prefatio cassiani eloquētissimi in septēꝫ
vltimas collationes alioꝝ patruꝫ.

Missis iuuāte gratia christi decē
collatiōibus patrū. que exigenti
bus beatissimis episcopis hella-
e dio ac leontio vtcūq̄ digeste sūt:
septē alias beato episcopo hono
rato sācto quoq̄ famulo christi
eucherio dedicaui: toridē ꝛ nunc
vobis sancti fratres iouiniane: mineru: leōti ꝛ theo
dore credidi deputādas. Posterior siquidē vestꝛ
illā cenobioruꝫ sanctaꝫ atq̄ egregiā disciplinā i ꝓ-
uīcijs gallicanis antiquarū vtutū discretiōe funda
uit: ceteri vero nō solū cenobialē ꝓfessionē appetere
monachos expetere veꝝ et anachoreticā sitire subli
mitatē vr̄is istitutiōibꝰ ꝓuocastis. Ea nanq̄ colla-
tiōes iste sūmoꝝ patrū disputatiōe cōtexte sūt ꝛ ita
i omnibꝰ tēperate: vt vtriq̄ ꝓfessiōi qua nō solū oc
ciduas regiōes verū et isulas maximis fratꝝ cater
uis fecistis florere cōueniāt. i. vt nō solū hi q adhuc
i cōgregatiōis laudabili subiectiōe pdurāt: sꝫ et illi
q haud lōge a vr̄is cenobijs secedētes anachoreta-
rū sectari gestiūt disciplinā ꝓ cōditiōe locoꝝ ac sta
tus sui mēsura pleniꝰ istruāt. Quibꝰ hoc pcipuū cō
tulit pcedēs vr̄i laboris idustria: vt parati iā atq̄ i
iisdē exercitijs dephēsi faciliꝰ pcepta senioꝝ atꝫ isti-
tuta suscipiāt: ipsosq̄ i cellulas suas auctores colla-
tionū cū ipsis collationū voluminibꝰ recipiētes. ꝛ
quotidiāis quodāmō cū eis iterrogatōibꝰ ac respō
siōibꝰ colloquētes: nō ꝓprijs adinuentionibus ar-
duaꝫ istam ꝛ incognitam ferme in hac regione ap-
petant viaꝫ: sed periculosaꝫ etiam illic vbi iam tri-
tissimi calles ꝛ inumera precedentiuꝫ exempla nō
desunt anachoreseoruꝫ disciplinam illoruꝫ potius
preceptis capere consuescant quos i omnibus ꝛ an
tiqua traditio ꝛ lōge experiētie istruxit industria.

¶ Explicit prefatio.

¶ Incipit collatio Abbatis piamonis de tribus
generibus monachorū ꝛ quarto nup exorto: que i

ordine libri ē decimaoctaua.

Queadmodū dyolco veniētes ab abbate piamone recepti fuerim⁹. C.i.

p Ost conspectū atq̧ colloquium triū illoꝝ senū quorū collatiōes sancto fratre nostro eucherio cōpellēte vtcunq̧ digessim⁹: cum et vlterioris egypti partes i qbus amplior atq̧ pfectior sanctoruꝫ numerus consistebat maiore flagrātia desiderarem⁹ expetere ad vicū cui nomē est dyolcos vni ex septē nili fluminis ostijs iminētē. nō tā itineris necessitate q̄ desiderio sanctoꝝ illic commorātiū cōpellēte puenim⁹. Cuꝫ.n. velut cupidissimi mercatores plurima illic celeberrimaq̧ cenobia ab antiqs audiuissem⁹ patrib⁹ īstituta: cōtinuo quasi nauigationē inqsitionis incerte spe maioris lucri psuadēte suscepimus. Ubi cuꝫ diutissime fluctuantes ad illos vrtutū sublimitate ɔspicuos mōtes vndiq̧ curiosos oculos tēderem⁹. abbatē piamonē oīum anachoretarū illic ibabitātiū seniorē eorūdēq̧ psbyteꝝ velut quēdā sublimissimū pharū.i. signū. p m⁹ circūspectātiū notauit ītuit⁹. Hic eteni sic euāgelica illa ciuitas i excelsi montꝭ vertice constituta: nostro protinus refulsit aspectui. Cuius virtutes atq̧ mirabilia que p eum etiā sub cōspectu nostro diuina gratia testimoniū meritꝭ ei⁹ reddente perfecta sunt: ne vel propositi nostri formā vel modum hui⁹ voluminis excedamus ptermittēda credim⁹. Non enim de mirabilib⁹ dei sꝫ de institutꝭ studijsq̧ sanctorū qdaꝫ q̄ reminisci possibile est nos spopōdimus memorie tradituros: vt necessariā tm̄ pfecte vite instructionē nō inutilē absq̧ vlla emēdatione viciorū ac supuacuā admirationē legētib⁹ pberem⁹. Cum itaq̧ btūs piamon sūma nos gratulatōe susceptos humanitate et cōgrua refecisset: intelligēs nos non eiusdē eē regiōis primū vnde vel cur egyptū petissem⁹ solicite pcūctat⁹ ac d cēobio syrie ob dsideriuꝫ pfectōis nos illo aduenisse cognoscēs ita exorsus ē.

Uerba abbatꝭ piamō quō rudes monachi exēplo senioꝝ debeāt erudiri. Cap.ij.

q Uisq̧ hominū o filij cuiuslibet artis pitiam asseq cōcupiscit nisi omni cura atq̧ vigilantia ei⁹ se quā nosce desiderat disciplinę studijs māciparit: ac pfectissimoꝝ quorūq̧ opificij ipsi⁹ vel sciētie magistroruꝫ pcepta atq̧ instituta seruauerit: frustra inanib⁹ votis eoꝝ similitudinem exoptat attingere quoꝝ curaꝫ atqꝫ industriā detrectat emulari. Nouim⁹.n. nonnullos ita ad hec loca d vrīs regionib⁹ aduenisse: vt cognoscēdi tm̄modo gratia fratrū monasteria circuirēt: nō vt has regulas ob quas huc cōmeauerāt atqꝫ instituta susciperēt: sꝫ vt secedentes in cellulas conarent̄ ea q̄ vel visu vel traditiōe pcepant opib⁹ expiri. Qui mores suos ac studia qbus imbuti fuerāt retētantes vt eis exprobrari a nōnullis solet: nō pfectus sui gratia sꝫ vitande egestatꝭ necessitate existimati sunt prouincias cōmutasse. Non soluꝫ eniꝫ nihil eruditiōis acqrere sꝫ ne diutius quidē in his partib⁹ cōmorari pertinacis animi obstinatiōe potuerūt. Cuꝫ.n. nec ieiuniorum morē neqꝫ psalmorum ordinē nec ipsorum dniqꝫ indumētoꝝ habitū pmutassēt: qd alid i hac regiōe sectari q̄ sola victus sui cōpendia crederentur.

Qd iuniores seniorum precepta discutere non debeant. Cap.iij.

q Uamobrē si vos queadmodū credimus dei causa ad emulationē nr̄e agnitiōis attraxit: oīb⁹ institutꝭ qb⁹ illic pmordia vra pueta sunt penit⁹ abdicatꝭ q̄cūqꝫ seniores vros agere vel tradere viderit sūma hūilitate sectami. Neq̧ vos moueat. aut ab imitatiōe retrahat ac diuertat et si vobis ad pn̄s alicui⁹ rei vel facti ratio vel cā nō liqat: qr eos q bn̄ d cūctꝭ ac simplr sētiūt ꝛ vniuersa q̄ a seniorib⁹ tradi geriue psperexerit fideliter imitari magis q̄ discutere studēt: p opis expiētiā et reꝝ oīum scia subseqt̄. Ceteꝝ nunq̄ rōnē veritatꝭ itrabit qsqs a discussiōe cepit erudiri: qr vidēs eū inimicus suo poti⁹ q̄ patrū iudicio ɔfidētē facile in id vsqꝫ pellet: vt et illa q̄ maxime vtilia atqꝫ saluberrima sūt supflua ei videant̄ ꝛ noxia. Atq̧ ita psūptiōi ei⁹ callid⁹ hostis illudet: vt irrationabilib⁹ diffinitionib⁹ suis ptinaciter inherēdo hoc solūmō sibi sāctū eē psuadeat qd rectū atq̧ iustissimū sue tm̄ obstiationis errore censuerit.

De trib⁹ generibus monachorum q̄ intra egyptum sunt. Capi.iiij.

q Uāobrē ordo atq̧ pricipiū pfessiōis nr̄e queadmodū vel vn̄ descēderit primū dbetis agnoscere. Tūc.n. poterit qs desiderate artꝭ efficaci⁹ asseq disciplinā ꝛ ad exercēdā eaꝫ ardēti⁹ incitari: cū auctoꝝ ꝛ fundatorū ei⁹ agnouerit dignitatē. Tria sunt in egypto genera monachoruꝫ quoꝝ duo sunt optima: tertiū tepidū atq̧ oīmodis euitādū. Primū ē cenobitaꝝ: q.s. in cōgregatōe pariter consistētes vni⁹ senioris iudicio gubernant̄: cui⁹ generis maxim⁹ numer⁹ monachoꝝ p vniuersaꝫ cōmorat̄ egyptū. Scdm anachoretaꝝ: q pri⁹ in cenobiis instituti iāq̧ in actuali ɔuersatiōe pfecti: solitudinis elegere secreta: cui⁹ pfessionis nos quoq̧ optamus eē pticipes. Tertiū rephēsibile sarabaitaꝝ est. De qb⁹ singillati p ordinē pleni⁹ diserem⁹. Haruꝫ igit triū pfessionū fundatores primū vt dixim⁹ debetꝭ agnoscere. Nā pfecto ex hoc ipo vel odiū pfessionis illi⁹ nasci poterit q̄ vitāda ē: vel ei⁹ dsideriū q̄ sequēda: qr necesse ē vnāquāq̧ viā ad illum finē suū ptrahere sectatorem ad quē auctor ipsius inuentor q̧ peruenerit.

Quibus auctoribus cenobitarum sit instituta professio. Capi.v.

i Taq̧ cenobitaꝝ disciplina a tpe pdicationis aplice sūpsit exordiū. Nā talis extitit i hierosolymis oīs illa credētiū multitudo q̄ i actib⁹ aploꝝ ita dscribit. Multitudis credētiū erat cor vnū ꝛ aīa vna: nec qsq̄ eoꝝ que possidebat

aliqd suū eē dicebat:sȝ erāt illis oīa cōmunia. Possessiōes ꝛ sbas vēdebāt: ꝛ diuidebāt ea oib⁹ ꝓut cuiqȝ op⁹ erat. Et iterȝ. Necqȝ.n.qsqȝ egēs erat int̄ illos Quotquot.n.possessores agroꝝ aut domoꝝ erāt: vēdētes afferebāt ꝑcia eoꝝ q̄ vēdebāt ꝛ pōebāt añ pedes aploꝝ. Diuidebaꝛ āt singulis ꝓut cuiqȝ op⁹ erat. Talis inqȝ erat tūc oīs eccl'ia: q̄les nūc ppaucos i cēobijs īuenire difficile ē. Sȝ cū p⁹ aploꝝ recessuȝ tepescere cepissȝ credētiū mltitudo ea vl' maxie q̄ ad fidē xpi ꝺ alienigenis ac diuersis gētib⁹ ꝯfluebat a qb⁹ apl'i ꝓ ipis fidei rudimēt̄ ac iueterata gētilitat̄ cōsuetudine nihil ap̄li⁹ expetebāt: nisi vt ab imolaticijs idoloꝝ ꝛ fornicatōe ꝛ suffocat̄ ꝛ sanguine reparēt: atqȝ ista libertas q̄ gētib⁹ pp infirmitatē prie credulitat̄ indulta ē ēt illi⁹ ecclesie q̄ hierosolymis cōsistebat pfectionē paulati cōtaminare cepissȝ ꝛ crescēte quotidie vel indigenaꝝ nūero vel aduenarū prie illi⁹ fidei refrigesceret feruor: nō solū hi qui ad fidē xpi ꝯfluxerāt verū ēt illi q erāt ecclesie pncipes ab illa districtiōe laxati sūt. Nonnulli.n. existimātes id qꝺ videbāt gētib⁹ ꝓ ifirmitate ꝯcessū sibi ēt licitū: nihil se ꝺtrimēti ppeti crediderūt si cū substātijs ac facultatib⁹ suis fidē xpi ꝯfessionēqȝ sequerenꝛ. Hi aūt qb⁹ adhuc apostolic⁹ inerat feruor memores illi⁹ pristine pfectiōis discedētes a ciuitatib⁹ suis illorūqȝ cōsortio q sibi vel ecclesie dei remissioris vite negligētiā licitā eē credebāt: in locis suburbanis ac secretiorib⁹ cōmanere ꝛ ea q̄ ab apostolis p vniuersū corp⁹ ecclesie general'r meminerūt istituta priuati ac peculiarit̄ exercere cepunt: atqȝ ita icaluit ista quā dixim⁹ discipuloꝝ q se ab illoꝝ ꝯtagio seq̄strauerāt disciplina. Qui paulati tpe ꝓcedēte segregati a credētiū turbis ab eo qȝ a coniugijs abstinerēt ꝛ a parētū se cōsortio mūdiqȝ isti⁹ cōuersatione secernerēt: mōachi siue mōazētes a singularis ac solitarie vite districtiōe nominati sūt. Vn̄ ꝯsequēs fuit vt ex cōmuniōe consortij cenobite: celleqȝ ac diuersoria eoꝝ cenobia vocarenꝛ. Istud ergo solū fuit antiqssimū monachoꝝ gen⁹: qꝺ nō mō tpe sȝ etiā gratia primū est: quodqȝ p annos plurimos solū inuiolabile vsqȝ ad abbat̄ pauli vel antonij durauit etatē. Cuius etiā nunc in district̄ cenobijs cernim⁹ residere vestigia.

De anachoretarum ordine ac principio. C. vi.

Vnde ꝓfecto de hoc pfectoꝝ numero ꝛ vt ita dixeri fecūdissima radice: sanctoꝝ etiā anachoretaꝝ post hec flores fructusqȝ ꝓlati sunt. Cuius ꝓfessionis principes hos quos paulo ante memorauim⁹ sanctū vȝ pauluȝ vel antoniū nouim⁹ extitisse. Qui nō vt qdā pusillanimitat̄ causa vel impatiētie morbo sȝ desiderio sublimioris ꝓfect⁹ cōtemplationisqȝ diuine solitudinis secreta sectari sunt: licet prior eoꝝ necessitat̄ obtētu: duȝ tpe psecutionis affiniū suoꝝ deuitat insidias heremuȝ penetrasse dicaꝛ. Ita ergo ꝓcessit ex illa quā dixim⁹ apl'ica disciplina aliud pfectionis genus: cui⁹ sectatores anachorete.i. secessores merito nuncupātur eo qȝ nequaqȝ ꝯtēti hac victoria qua inter hoīes occultas insidias diaboli calcauerūt apto certamine ac manifesto cōflictu demonib⁹ cōgredi cupientes vastos heremi recessus penetrare nō timeāt: ad imitationē.s. iohānis baptiste q in heremo tota ꝑmāsit etate: helie quoqȝ ꝛ helysei atqȝ illoꝝ ꝺ qb⁹ apostolus ita cōmemorat. Circuierūt in melot̄: in pellib⁹ caprinis: egētes: angustiati: afflicti: qbus dign⁹ non erat mund⁹. In solitudinib⁹ errātes: ꝛ in montib⁹ ꝛ in spelūcis ꝛ in cauernis terre. De qbus etiā dominus figuraliter ad Iob: qs ait est qui dimisit onagruȝ liberū ꝛ vincula eius resoluit. Posuit habitaculuȝ eius desertū: ꝛ tabernacula eius salsugineȝ Irridēs multitudinē ciuitat̄ ꝛ q̄relā exactoris non audiēs. Considerauit montes pascue sue. ꝛ post oē viride q̄rit. In psalmis quoqȝ. Dicant nūc q redēpti sunt a dño: quos redemit de manu inimici. Et post pauca. Errauerūt in solitudine in inaquoso viam ciuitat̄ habitaculi nō inuenerūt. Esuriētes ꝛ sitiētes aīa eoꝝ in ipsis ꝺfecit. Et clamauerūt ad dominū cū tribularenꝛ: ꝛ de necessitatib⁹ eoruȝ liberauit eos. Quos ēt hieremias ita describit. Beat⁹ q tulit iuguȝ ab adolescētia sua: sedebit solitari⁹ ꝛ tacebit: qr leuauit se sup se. Quiqȝ illꝺ psalmiste affectu ꝛ ope ꝯcinūt. Similis fact⁹ sū pellicano solitudis. Vigilaui ꝛ fact⁹ sū sicut passer solitari⁹ i tecto.

De sarabaitaꝝ pricipio ꝛ cōuersatiōe. Ca. vij.

Cunqȝ his duab⁹ ꝓfessionib⁹ monachorū religio christiana gauderet cepisset aūt in deteri⁹ paulati hic quoqȝ ordo recidere: emersit post hec illꝺ deterrimū ꝛ infidele mōachorū gen⁹ vel poti⁹ noxia illa plātatio rediuiua cōcreuit: q̄ p ananiā ꝛ saphiraȝ in exordio ecclesie pullulās apl'i petri seueritate succisa ē: q̄ int̄ mōachos tādiu detestabil'r execrādaqȝ iudicata ē nec a quoqȝ vlteri⁹ vsurpata qȝdiu illius tā districte formido snie memorie fideliū infra durauit: q̄ btūs apostol⁹ ꝑdictos noui facinoris pricipes nō penitētia n̄ vlla passus ē satisfactōe curari: sȝ pniciosissimū germē celeri morte succidit. Illo igiꝛ exēplo qꝺ in anania ꝛ saphira apl'ica districtiōe punitū ē a nōnulloꝝ ꝯtēplatōe paulati lōga incuria ꝛ tpis oblitteratiōe subtracto emersit istꝺ sarabaitaꝝ gen⁹: q ab eo qȝ semetipos a cenobioꝝ ꝯgregatiōib⁹ seq̄strarēt ac singillati suas curarēt necessitates egyptie ligue ꝓprietate sarabaite nūcupati sūt: ꝺ illoꝝ quos ꝑdixim⁹ nūero ꝓcedētes q euāgelicā pfectionē simulare poti⁹qȝ in veritate arripe maluerūt: emulatiōe.s. eoꝝ vel laudib⁹ ꝓuocati q vniuersis diuitijs mūdi pfectā xpi pferunt nuditatē. Hi igiꝛ dū ibecillo aīo rē sūme virtut̄ affectāt vel necessitate ad hanc ꝓfessiōnē venire cōpulsi. dū censeri tantūmꝺ noīe mōachoꝝ absqȝ vlla studioruȝ emulatione festināt: cenobioꝝ nullaten⁹ expetunt disciplinā. nec senioꝝ subijciunꝛ arbitrio vt eoꝝ traditionib⁹ instituti suas discāt vincere voluntates: nec vllaȝ sane discretiōis regulā legitima eruditiōe suscipiunt sȝ ad publicā tm̄mꝺ.i. ad hominuȝ

faciē renunciātes: aut in suis domicilijs sub priuilegio huiꝰ noīs ijsdē obstricti occupationibꝰ pseuerāt aut cōstruētes sibi cellulas easqꝫ monasteria nuncupātes suo i eis iure ac libertate cōsistūt nequaq̄ euāgelicis p̄ceptionibꝰ succūbētes: vt nulla. s. quotidiani victus solicitudine nullis rei familiaris distentionibꝰ occupent. Qd illi soli absqꝫ vlla ifideli dubitatione cōsūmant: q cunctꝗ mundi huius facultatibus absoluti ita se cenobioꝝ prepositꝗ subdiderūt vt ne sui qdem ipsius fateant eē se dn̄os. Illi autē qui districtiōē vt diximus cenobij declinātes bini vel terni in cellulis cōmorant nō contēti abbatꝗ cura atqꝫ impio gubernari: sꝫ hoc p̄cipue ꝑcurantes vt absoluti a senioꝝ iugo exercēdi voluntates suas ac ꝑcedendi vel quo placuerit euagādi agēdiue qd libitū fuerit habeāt libertatē: etiā amplius in opibus diurnis q̄ hi q in cenobijs degunt diebꝰ ac noctibꝰ consumunt: sꝫ nō ea fide eodēqꝫ ꝓposito. Hoc. n. isti faciunt nō vt fructū sui opis subijciāt dispēsatoris arbitrio: sꝫ vt acgrant pecunias quas recōdāt. Inter quos quātū intersit aduertite. Illi nihil d crastino cogitantes gratissimos deo sudoris sui offerunt fructus: isti vero nō soluꝫ in crastinū sꝫ etiā in multoꝝ annoꝝ spatia infidelē solicitudinē prorogantes: aut mendacē deuꝫ aut inopē credunt: q ꝓmissā quotidiani victus atqꝫ indumētoꝝ sufficietiā p̄bere eis aut nō possit aut nolit. Illi hoc omnibꝰ expetūt votis vt nuditatē omniū rerū paupratēqꝫ possideant: isti vt omniū copiarū affluētiā ꝯsequāt. Illi ob hoc certatī statutū transcēdere canonē diurnis opibus elaborant: vt qcqd monasterij sanctꝗ vsibus redundarit vel carceribꝰ vel xenodochio vel nosocomio vel indigētibꝰ pro abbatꝗ dispēset arbitrio: isti vt qcquid quotidiane supfuerit gule: aut ꝓfusiori profici at voluptati: aut certe philargyrie vicio recōdatur. Postremo vt cōcedamus ab istis hec quoqꝫ q̄ nō optimo ꝓposito ꝯgerunt. melius q̄ diximus posse distribui: ne sic quidē ad merituꝫ virtutꝗ illius ac ꝑfectionis aspirant. Illi eteni tātos monasterio reditus ꝯferētes eisqꝫ quotidie renunciātes in tanta subiectionis humilitate ꝑdurāt: vt quēadmodū sui ita etiā eoꝝ q̄ ꝓprio sudore ꝯgrunt potestate priuētur: abrenunciatiōis prime feruorē duꝫ quotidie se metipsos laboris sui fructibꝰ nudāt iugit innouantes: isti autē in eoipo q aliqd paupibꝰ largiunt elati in p̄ceps quotidie collabunt. Illos patiētia atqꝫ districtio qua tā deuote in hac quā semel arripuerunt professiōe ꝑdurāt vt nunq̄ suas expleāt volūtates crucifixos huic mūdo quotidie viuosqꝫ martyres facit: hos arbitrij sui tepor viuos ad inferna d̄mergit Hec igit duo genera monachoꝝ in hac quidē ꝓuincia equali ꝓpemodū numerositate inter se ꝯtendūt Ceterū p alias regiōes quas me necessitas catholice fidei cōpulit ꝑagrare: istud tertiuꝫ sarabaitaꝝ genus abūdare ac ꝓpe solū eē cognouimꝰ. Tēpibus siquidē lutij q arriane ꝑfidie ep̄s fuit sub valentꝗ imperio cū diaconiā nostris fratribꝰ deferremus: his videlicet q de egypto ac thebayda fuerāt ob catholice fidei pseuerātiā metallis ponti atqꝫ armenie relegati: sꝫ cenobioꝝ disciplinā in qbusdā ciuitatibꝰ rarissimā viderimus: anachoretarū tn̄ apd illos ne ipsuꝫ qdē nomē auditum fuisse cōpimus.

ℂ De quarto genere monachorum. Cap. viij.

Sane est etiā aliud quartū genus qd nup cernimus emersisse in his q anachoretarū sibi spetie atqꝫ imagine blandiunt. qqꝫ in p̄mordijs suis feruore quodaꝫ breui cenobij pfectionē vident expetere. sꝫ ꝯtinuo tepefacti dū pristinos mores ac vicia resecare ꝯtēnūt nec iugū humilitatꝗ ac penitētie diutius sustinere cōtēti sunt subdiqꝫ seniorū iperio dedignant. separatas expetunt cellas ac solitarij sedere desiderant. vt ita. s. a nemine lacessiti: patiētes: mansueti: ac humiles possint ab hominibꝰ estimari. Que institutio imo tepor eos quos semel infecerit. ad pfectionēꝫ nunq̄ pmittit accedere. Hoc. n. modo nō soluꝫ nō abscident verū etiā in deterius eoꝝ vicia cōualescēt. duꝫ a nemine ꝓuocati vt quoddā letale ꝛ intestinuꝫ virus quāto amplius celatū fuerit tāto ꝓfundiꝰ serpēs isanabilē morbū generat egrotāti. Pro reuerentia. n. singularis celle nullus iam vicia solitarij audet arguere. q̄ ille ignorari maluit q̄ curari. Porro virtutes non occultatiōe vicioꝝ. sꝫ expugnatiōe pariuntur.

ℂ Interrogatio qd intersit inter cenobiū ꝛ monasterium. Capit. ix.

Germanꝰ. Est ne aliqua iter cenobiū monasteriūqꝫ distātia. an vtroqꝫ noīe res vna censetur.

ℂ Responsio. Capi. x.

Pjamon. Licet a nōnullis soleāt indifferenter monasteria pro cenobijs appellari: tn̄ hoc interest q monasteriū nomē est diuersorij nihil amplius q̄ locuꝫ. i. habitationē significās monachoꝝ: cenobium vero etiā pfessionis ipsiꝰ qualitatē disciplināqꝫ designat. Et monasterium potest etiā vnius monachi habitatio nominari: cenobium autē appellari nō pōt nisi vbi plurimoꝝ cohabitantiū degit vnita cōmunio. Dicunt sane mōasteria: et in qbꝰ sarabaitaꝝ collegia cōmorātur.

ℂ De humilitate vā ꝛ quō falsam cuiusdā humilitatē ꝑdiderit abbas serapion. Ca. xi.

Quamobrem quoniā d optimo genere monachoꝝ video vos professionis huiꝰ arripuisse principia. i. de laudabili cenobioꝝ palestra ad excelsa fastigia anachoretice tendere disciplīne: humilitatis patientieqꝫ virtutē quam vos illic didicisse non dubito vero sectamini cordis affectu: non eam sicut quidam falsa humiliatiōe verborum nec affectata atqꝫ superflua in quibusdaꝫ officiis corporis inclinatione fingentes. Qd humilitatꝗ figmētum abbas Serapion quodam tēpore eleganter irrisit. Cum. n. qdam ad eum summā sui abiectionē habitu ac verbis preferēs venisset eumqꝫ senex secundum morē vt orationē colligeret hortaret: ille

nequaq̄ annuēs deprecanti tantū se subijciēs asserebat flagitijs inuolutuȝ vt ne vsum quidē huius cōmunis aeris cape mererer: psiathij quoq̄ ipsius refugiens sessionē humi potius insidebat. Cum vero etiā ad ablutionē peduȝ multo minus pbuisset assēsum: tum abbas Serapion refectione trāsacta. collationis consuetudine ꝓuocante monere eum benigne ac leniter cepit ne ociosus ac vagus p̄sertim iuuenis tam robustus instabili leuitate per vniuersa discurreret: sȝ vt in cella residēs secūdum regulaȝ seniorȝ suo potius ope q̄ aliena mallet munificētia sustentari. Qd ne paulus apostolus incideret ꝛ quidem cum ei in euāgelio laboranti hec prebitio meritu deberet: diebus tamē ac noctib⁹ maluit opari: vt quotidianum victū vel sibi vel his q eidem ministrātes opus exercere nō poterāt suis māib⁹ p̄pararet. Ad hec ille tanta est tristitia ꝛ dolore suppletus: vt amaritudinē corde conceptā ne vultu quidem dissimulare potuerit. Cui senex hactenus inqt o fili cūctis te facinorȝ ponderib⁹ onerabas: nō metuens ne cōfessione tam attrociū criminū notam existimationis incurreres: qd queso nunc est qd ad simplicē admon tiunculā nostrā que tamē in se nō mō nullū opprobriū sed etiā edificatiōis habuit ac dilectiōis affectuȝ: tanta te video indignatione pmotū vt eaȝ ne vultu quideȝ occulere aut frontis serenitate dissimulare potueris. An fortasse dum te humiliabas illam expectabas a nostro ore sentētiā: iustus accusator sui est in primordio sermonis. Proinde vera ē cordis humilitas retinēda: que nō de affectata corporis atq̄ verborȝ sȝ de intima ment̄ humiliatiōe descendit. Que tunc demuȝ euidētissimis patientie sue fulgebit indicijs: cū qs nō ip̄e de se crimia ab alis nō credēda iactauerit: sȝ ab alijs sibimet arrogāter ingesta cōtēpserit: ꝛ irrogatas iniurias māsueta cordis equanimitate tolerauerit.

Interrogatio queādmodū vera patientia possit acquiri. Capit. xij.

Germanus. Queādmodū acquiri vel retineri possit ista trāquillitas optamus agnoscere: vt sicut idicto nobis silētio oris claustra p̄cludim⁹ verborūq̄ licētiā cohercem⁹: ita etiaȝ cordis lenitatē custodire possim⁹: qd nōnunq̄ etiaȝ cū lingua refrenat intrinsec⁹ tn̄ statū sue placiditat̄ amittit. Et idcirco māsuetudinis bonū nō alias tenere quēpiā posse: nisi remotiōe celle ac solitario putamus habitaculo.

Responsio. Cap. xiij.

Piamon. Patiētia vera atq̄ trāquillitas absq̄ ꝓfunda cordis humilitate nec acqrit nec tenet. Que si de hoc fonte descēderit: nec bn̄ficio celle nec ꝓfugio solitudinis idigebit. Non. n. patrociniū cuiusq̄ rei extrīsecus q̄rit: q̄ humilitat̄. i. generatricis atq̄ custodis sue intrinsecus virtute fulcit. Ceterū si mouemur ab aliquo lacessiti: certū est nō eē in nobis humilitat̄ fundamēta firmiter stabilita: ꝛ ideo ad incursū vel exigue tēpestatis edificiū nr̄um ruinosa cōmotione cōcutit. Non eniȝ eēt laudabilis nec admirāda patiētia si nullis inimicoꝝ iaculis ipetita trāquillitat̄ ꝓpositȝ retētaret: sȝ in eo est p̄clara atq̄ gloriosa. q̄ irruētib⁹ i se tēptationū ꝓcellis imobilis pseuerat. Nā i quo vexari frangiq̄ aduersitatib⁹ credit in eo potī⁹ roboratur. ꝛ in eo magis acuit in quo putat obtūdi. A passionib⁹. n. ꝛ sustētatione patiaȝ dici nullus ignorat: ideoq̄ cōstat patientē ꝓnunciari neminē posse. nisi eum q vniuersa que sibi fuerint irrogata absq̄ indignatione tolerauerit. Et ideo nō imerito ita a salomone laudat. Melior est patiēs forte. ꝛ q continet irā capiēte vrbem. Et iterū. Longanimis vir nimius in prudētia: pusillanimis aūt valde insipiēs est. Cum ergo qs vict⁹ iniuria iracūdie igne succendit nō causa peccati eius acerbitas illate cōtumelie extitisse credēda est sȝ potius manifestatio infirmitat̄ occulte s̄m illā parabolā dn̄i saluatoris quā de duabus domib⁹ ponit: vna q̄ fundata erat supra petraȝ ꝛ alia que sup arenā: qbus equaliter dicit pluuiarū ac fluminū vel tēpestatū turbines irruisse: sȝ illam q̄ in petre soliditate fundata est nihil penit⁹ detrimēti ex illa tā violenta collisione sensisse: que vero in arenarū pēdula mobilitate cōstructa est statiȝ fuisse collapsaȝ. Quā vtiq̄ apparet nō ꝓpterea corruisse qr imbriuȝ vel torrētiuȝ inundatiōe pulsata: sȝ qr sup arenaȝ imprudēter est structa. Non. n. in hoc differt a peccatore vir sanctus: qr nō similiter ꝛ ipse tēptet sȝ qr hic etiā magna impugnatiōe nō vincit: ille aūt etiā parua tēptatione superat. Neq̄ eniȝ esset vt diximus iusti alicuius viri laudabilis fortitudo si vinceret intēptatus: cū vtiq̄ victoria locū habere non possit absq̄ aduersitate certaminū. Beatus eni vir q suffert tēptationē: qr cū ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite quā repromisit de⁹ diligētib⁹ se. Secūdū apostoluȝ quoq̄ pauluȝ virt⁹ nō in ocio atq̄ delicis: sȝ in infirmitate pficit. Ecce. n. igt dedi te hodie in ciuitatē munitā ꝛ in collūnā ferreā ꝛ in murū ereum sup oēȝ terrā regib⁹ iuda: pricipib⁹ ei⁹ ꝛ sacerdotib⁹ ei⁹ ꝛ oi populo terre: ꝛ bellabūt aduersuȝ te ꝛ n̄ p̄ualebūt: qr ego tecū suȝ vt eruā te dicit dominus.

De exēplo patie cuiusdā religiose femie. c. xiiij.

Huius ergo patiētie volo vobis duo saltē exēpla ꝓponere: vnū religiose cuiusdā femine q̄ patiētie virtutē tāta auiditate sectata ē vt nō solū tēptationū nō vitaret incursus: sed et occasiones molestiaꝝ sibimet ꝓcuraret qb⁹ frequētius instigata non cederet. Hec nanq̄ cū alexādrie cōmaneret essetq̄ non obscuris orta maiorib⁹ atqȝ in domo que sibi fuerat a parētib⁹ derelicta religiose dn̄o d̄suiret: veniēs ad beate memorie athanasiū episcopum precabat vt aliquā sibi alendam viduaȝ daret que ecclesiasticis sumptibus pascebatur. Et vt petitioneȝ eius verbis ipsius exprimamus: da inquit mihi aliquā de sororibus in qua repauseȝ. Sacerdos igit cum laudasset propositum femine q̄ eā ad opus misericordie vidisset esse promptissimam:

de ꝑ colla[illegible] [illegible]

iussit ex omnib⁹ eligi viduã:q̃ ꝛ honestate moꝝ ꝛ grauitate ac disciplina oibus preferret:ne forte desi deriũ largitatꝭ pcipienꝭ vicio vinceret: ꝛ que merce dẽ q̃reret in egena dãnum fidei prauis eius offensa morib⁹ pateret. Cui cũ domũ adducte omnib⁹ de seruiret obseqis virtutẽ modestie ei⁹ ac lenitatꝭ expta:videsq; se ab ipsa momentꝭ singulis gratiaꝝ actione pro officio humanitatꝭ honorari post dies paucos ad memoratũ reuertit sacerdotẽ: rogaueram inquiens vt mihi dari pcipes quã ego reficerẽ ꝛ cui morigeris famularer obsequijs. Tunc ille necdũ ppositũ femine ac desideriũ intelligẽs estimasset petitionẽ eius dissimulatõe ppositi fuisse neglectã causasq; more illius nõ absq; animi sui cõmotiõe pquirens protin⁹ agnouisset honestiorẽ ei ceteris viduã dputatã:occulte precepit vt ea illi q̃ eẽt cunctꝭ negor tradere:que.s. vel iracundia vel rixis vel violẽtia seu verbositate atq; etiã vanitate cunctas qbus hec vicia dñarent excederet. Quã cũ multo facilius inuẽtam sibiq; traditã domi habere cepisset atq; eadẽ ei diligentia qua priori illi vidue vel etiã studiosi⁹ ministraret:hoc solũ ab ea pro tantꝭ obsequijs recipiebat gratie vt indignis iugiter afficeret iniurijs cõuicijs quoq; ab ea exprobrationibusq; ꝯtinuis vexaretur:obijciente ei ꝛ maledicis obtrectationib⁹ increpante:eo ꝙ se nõ ad refrigeriũ sꝫ poti⁹ ad cruciatuꝫ ꝛ contumeliã ab epo poposcisset magisq; se de reqe ad laborẽ q̃ de labore trãstulisset ad requiẽ. Cum ergo assiduitas iurgioꝝ eo vsq; prumperet vt ne ab iniectiõe qdem manuũ procax mulier tẽperaret illa aũt humilioris obsequij ingeminaret officia:non furentẽ vincere renitẽdo sꝫ semetipsaꝫ humili⁹ subijciendo discebat: vt multimodis indignationib⁹ lacessita iurgantꝭ insaniã humilitatꝭ mãsuetudine deliniret. Quib⁹ ad plenũ exercitijs cõfirmata pfectãqꝫ virtutẽ desiderate patiẽtie cõsecuta ad memoratuꝫ sacerdotẽ tã pro electionis illius iudicio q̃ etiã pro beneficio exercitatiõis sue gratias relatura prexit: eo ꝙ ſm desideriũ suũ tãdẽ ei magistrã patientie dignissimã puidisset:cuius iniurijs iugib⁹ vt quodaꝫ palestre oleo quotidie roborata ad sũmã animi patientiã pueniret:tãdem inquiẽs dedisti mihi in qua repausarẽ. Nam illa prior suis me poti⁹ honorabat ac refrigerabat obsequijs. Hec de sexu muliebri dixisse sufficiat vt cõmemoratõe hac nõ solum edificemur verũ ẽt ꝯfundamur:q nisi fuerim⁹ ad ferarum morẽ retrusi i caueas cellulaꝝ patiẽtiã retinere nõ possumus.

De exẽplo patiẽtie Abbatꝭ paphnutij. Ca.xv.

nunc aliud abbatꝭ paphnutij pãdam⁹ exẽplũ. Qui in illi⁹ insignis ꝛ vbiqꝫ pdicabilis scythiotice heremi in qua nunc presbytẽ est secretꝭ tanto studio semp insedit. vt ei ceteri anachorete bubali cognomẽ indiderint:eo ꝙ ingenito vt ita dixerim desiderio solitudinis semp habitatione gauderet. Itaqꝫ cum tãte in pueritia sua eẽt virtutꝭ ꝛ gratie vt etiã preclari ac sũmi id tẽporis viri grauitatẽ eius ꝛ imobileꝫ constãtiã mirarent:eumq; licet minor eẽt etate pro virtutuꝫ tamen merito seniorib⁹ exequarent suoqꝫ ordini ducerẽt inserendum:liuor ille q aduersuꝫ Joseph patriarcham fraternos quondã animos instigauit:quẽdã de numero fratruꝫ edacis ꝫeli igne succẽdit. Qui neuo quodã ac macula pulchritudinẽ eius cupiẽs dformare hoc genus malignitatꝭ excogitat vt opportunitateꝫ tẽporis captaret quo paphnutius ad ecclesiam die dominico pcessurus abesset a cella. In quã furti irruẽs codicẽ suuꝫ inter eius plectas quas de palmaruꝫ folijs solebat intexere latenter abscõdit:ac dcõcinata factione securus ipse quoq; velut pure ac simplicis consciẽtie ad ecclesiã venit. Tunc celebrata omnis fuisset ex more solẽnitas querelã sancto isidoro qui ante hunc paphnutiũ eiusdeꝫ heremi presbyter fuit corã cunctis fratribus detulit:asserẽs sibi codiceꝫ de cella furto fuisse sublatũ. Que ei⁹ querimonia cuꝫ ita cunctoꝝ fratruꝫ precipueq; presbyteri aios permouisset vt quid primũ suspicarẽtur quid ve decernerẽt non haberẽt.summa cunctis admiratione pculsis de tã inauditi illic facinoris nouitate: ille qui reꝫ detulerat accusator vrgebat vt retẽtis in ecclesia omnibus missi electi quiq; cunctoꝝ singillatim fratrum cellulas scrutarentur. Qd cũ tribus seniorib⁹ a presbytero fuisset iniunctũ vniuersoꝝ cubilia reuoluẽtes:ad extremũ in paphnutij cellula absconditꝫ codicẽ inter plectas palmaruꝫ quas illi syras vocant sicut eum insidiator occuluerat repperẽrũt. Quẽ cũ inquisitores cõfestiꝫ ad ecclesiã detuluꝫ corã omnibus protulissent: paphnutius licet de consciẽtie sue esset sinceritate securus: tñ velut q furti crimẽ agnosceret satisfactioni se totũ tradẽs locuꝫ pñie suppliciter postulauit: hoc verecundie sue modestieq; pspiciens ne si maculã furti vbis conaretur abluere insuper etiã mẽdacij notaretur: nemine scꝫ aliud q̃ id qd inuentũ fuerat suspicãte. Cũq; de ecclesia non tã mente deiect⁹ q̃ iudicio dei fidẽs ptin⁹ abscessisset: pfusis in oratione iugiter lachrymis.triplicatisq; ieiunijs summa se ẽt in conspectu hominuꝫ mentis humilitate prostrauit. Sed cum duabus ferme hebdomadibus ita se omni contritione carnis ac spirit⁹ subiecisset vt die sabbati vel dominico non ad percipiendaꝫ cõmunionẽ sacrã.sꝫ ad prosternendum se in limine ecclesie atq; ad veniam suppliciter postulandaꝫ matutinus accureret: neq; q̃ passus est eum occultoꝝ omniũ testis ꝛ cognitor vel a se amplius conteri vel ab alijs infamari. Naꝫ qd ille inuentor sceleris rei sue fur improbus laudis aliene callidus infamator nullo hominũ teste occulte commiserat:per diabolum qui criminis ipsius incentor fuerat publicauit. Arreptus nãq; dirissimo demone cunctas factionis occulte patefecit insidias: criminationũq; ac fraudum idem fuit proditor qui cõmẽtor. Ita ãt spiritu illo immũdo grauiter diuq; vexatus est: vt ne orationibus quidẽ sanctoꝝ illic ꝯsistentiuꝫ q diuinoꝝ charismatũ merito demonijs i-

perabant potuerit emundari: sed ne ipsius quidem isi
dori presbyteri gratia singularis crudelissimum ab
eo excluserit vexatorē: cui tanta erat virtus domini
largitate collata vt ne vsq ad limina quidē eius q̄s
q̄ arrepticius q tardius sanaref aliquādo pductus
sit: christo hūc adolescenti paphnutio gloriam reser
uante vt illius tantū orationibus cui insidiatus fue
rat purgaretur: ꝛ cuius laudi aliqd inuidus inimi
cus decerpere se posse crediderat eius nomē procla
mans ꝛ delicti sui veniā ꝛ finē supplicij presentis
acciperet. Hec ergo ille in adolescētia sua future in
dolis iam tunc indicia prefigurans lineas quasdā
pfectiōis illius que erat maturitate etatis augēda:
adhuc in annis puerilibus designauit. Si igitur ad
culmē virtutū eius volumus puenire: talia nobis
exordiorum fundamenta iacienda sunt.

De perfectione patientie. Cap. xvj.

Duplex sane ad narrationē facti hui⁹ cau
sa me cōpulit. Primū vt hanc immobili
tatē viri constantiāq pēsantes quāto mi
norib⁹ q̄ ille est appetitus inimici impugnamur in
sidijs tanto maiorē trāquillitatis atq patiētie suma
mus affectū: deinde vt firma definitione teneamus
a tēptationū pcellis impugnationibusq diaboli tu
tos nos esse non posse: si omne presidiū patiētie no
stre omnēq fiduciā nō in interioris hominis nostri
viribus sed in cellule claustris aut in solitudinis re
cessu sanctoꝝve consortio vel cuiusq̄ rei que extra
nos sit presidio collocemus. Nisi enim mētē nostrā
virtute protectionis sue ille firmauerit q in euange
lio ait: regnū dei intra vos ē: frustra aerei hostis insi
dias aut auxilio cohabitantiū hominū vincere aut
localibus spacijs declinare aut munitione tectorū
excludere posse nos credimus. Nā cū hec oīa scō
paphnutio nō deessēt: non tū impugnationis aditū
aduersus eū tēptator inuenire non potuit: neq illū
neqssimū spiritū septa parietum aut heremi solitu
do aut tot in illa congregatione sanctoꝝ merita re
pulerūt. Sed qa sanctus dei famulus non in his q̄
extrinsecus sunt sed in ipso occultoꝝ oīū iudice spē
sui cordis affixerat tante impugnationis machinis
neq̄q potuit cōmoueri. Ecōtra ille quē ad tātū fa
cinus precipitauit inuidia: nōne ꝛ solitudinis bene
ficio ꝛ munitione remotioris habitaculi. ꝛ beati isi
dori abbatis atq presbyteri alioꝝq sanctoꝝ cōsor
tio fruebatur: ꝛ tamē qa eū supra arenā rpperit tur
bo diabolicus. non solū impegit ei⁹ veꝝ ēt subuer
tit habitaculū. Non ergo qetē nostrā extrinsecus
inqram⁹: nec opitulari vicijs impatiētie nostre alie
nam putemus posse patientiā Sicut. n. regnū dei
intra nos ē: ita inimici hominis domestici eius. Ne
mo enī mihi magis q̄ sensus meus q ē mihi vere i
timus domesticus: aduersatur. Et idcirco si fueri
mus solliciti: ab intestinis hostibus liberari ledi mi
nime poterimus. Ubi enī nobis nostri domestici
non aduersantur: ibi ꝛ regnū dei tranqllitate men
tis acquiritur. naꝫ si rationē diligenter discutias le
di ab homine q̄uis malignāte nō potero: si ipse im
pacifico aduersū me corde non dimicē. Si āt ledor
nō ē viciū impugnationis aliene sꝫ impatiētie mee.
Sicut enī grauis ac solidus cibus sano vtilis: ita
pniciosus ē egrotāti. Non āt ledere sumētē potest:
nisi ei ad nocendū vires adiecerit percipiētis infir
mitas. Si vnq̄ ergo similis int fratres fuerit obor
ta tēptatio: neq̄q a cursu trāqllitatꝭ excussi blaphe
mis seculariū obtrectationib⁹ aditū referem⁹. Nec
puersos atq execrabiles quosq sanctoꝝ viroꝝ nu
mero insertos latitare miremur: qꝛ dū in hui⁹ seculi
area cōculcamur atq cōterimur necesse ē ēt paleas
igni ppetuo dputādas inter electissima frumēta mi
sceri. Deniq si vel sathan iter archāgelos vel iudā
iter aplos vel nicolaū prauissime hereseos inuētorē
inter diaconos reminiscamur electos: hoc qd neqs
simi hoīes sanctoꝝ ordini dephēdunt insti mirū ēē
nō poterit. Nā lꝫ hūc nicolaū qdā asserāt nō illum
fuisse q ad opus misterij ab aplis ē elect⁹: nihilomi
nus tū eū de illo discipuloꝝ fuisse numero negare ñ
possunt quos oēs tales tanq pfectos in tēpore illo
fuisse manifestū est quales nunc ppaucos vix in ce
nobijs inuenim⁹. Non ergo ruinā illius supradicti
fratris q in illa heremo tā lugubri lapsus est casu:
neq illā horribilem maculā quā tamē ille ingentib⁹
penitentie lachrymis post diluit: sed beati paphnu
tij nobis pponamus exēpla. Nec su bersione illi⁹
destruamur cuius antiquū inuidie viciū ēt auxit in
peius affectata religio: sꝫ huius humilitatē tota vir
tute sectemur quā nō illi qes heremi subito gēuit: sꝫ
iter hoīes acqsitā ꝯsūmauit atq excoluit solitudo.

De inuidie malo. Cap. xvij.

Sciēdū sane ē inuidie morbū difficili⁹ ad me
delā q̄ cetera vicia puenire. Nā cū quē se
mel veneni sui peste corrupit: pene dixerim
carere remedio. Ipsa nanq ē lues d q figuralr dr
p pphetā. Ecce ego mittā vobis spētes regulos q
b⁹ nō ē icātatio: ꝛ mordebūt vos. Recte igit a pphe
ta mortiferis basilisci venenis morsus iuidie cōpa
raf: q pm⁹ ille venenoꝝ oīm auctor ꝛ princeps ꝛ pijt
ꝛ pemit. Nā añ su⁹ q̄ ei⁹ cui iuiderat iterēptor: puf
q i hoīeꝫ mortꝭ vir⁹ effūderet ipe se pdidit. Inuidia
n. diaboli mors itroiuit i orbē terraꝝ: imitanf aūt il
luꝫ q sunt ex pte illi⁹. Sicut. n. ille q prim⁹ eiusdem
mali peste corrupt⁹ est nec medelā penie nec fomen
tū alicui⁹ curatiōis admisit: ita ꝛ hi q iisdē se pcuciē
dos morsib⁹ tradiderūt oēꝫ opē sancti icātatoris ex
cludūt: qꝛ cū vtiqꝫ nō culpa eoꝝ qb⁹ liuēt sꝫ psperi
tate crucienf erubescētes ipaꝫ pdere veritatē: extri
secus sibi quasdā supfluas ꝛ ineptas causas offensi
onis inqrūt. Quaꝝ qꝛ oīmodis false sūt vana cura
tio ē: cū illd mortiferū virus qd nolūt pdere lateat
in medullis. De qbus alibi ille sapiētissim⁹ cōpetē
ter expressit. Si momorderit serpēs nō in sibilo: nō
est abundantia incantatori. Isti. n. sunt taciti mor
sus qbus solis sapiētiū medicina nō subuenit. Nā
vsqꝫ adeo icurabilis ē ista pnities: vt blandimētis

exasperetur: inflectur obsequijs: muneribus irritetur: qz vt idē Salomō ait: nihil sustinet zelus. Quāto eni ampli⁹ ali⁹ aut hūilitatꝭ subiectōe aut patiētie v̄tute aut munificētie laude ꝓfecerit tāto ille maiorib⁹ iuidie stimulis icitat᷑: q nō nisi ruinā aut mortē eius cui iuidet cōcupiscit. Deniqꝫ illoꝝ vndeciꝫ patriarcharū zel⁹ itātū nulla inoxij fratris subiectiōe potuit delimri vt de his scriptura cōmemoret. Inuidebāt autē ei frates sui: eo ꝙ diligeret eū pat suus z nō poterāt ei loqꝫ quicꝙ pacificū donec zelus eoꝝ q nulla germani obsequētis atqꝫ subiecti sustinuit blādimēta. mortē eius cupiēs vix posset vēditionis fraterne crimie satiari. Cūctis ergo vicijs ꝑniciosiorez atqꝫ ad purgādū difficiliorē esse cōstat inuidiā que ipsis remedijs qbus reliqua extiguūtur accēditur. Nā verbi gratia q dānū sibi illatuz dolet largitatis cōpensatiōe curat᷑: q de illata indignat᷑ iiuria: humili satisfactiōe placat᷑. Quid illi facias qui hoc ipso magis ꝙ te humiliorē ac benigniorē sētit offēdit᷑. quē nō ad iracūdiaz cupiditas q̄ ꝓmio delinit᷑. nō iiurie lesio aut amor vltiōis accēdit. que officioruz vincitur blādimētis. sed successus tantū aliene prosperitatꝭ irritat. Quis autē ē qui se vt satisfaciat inuidēti. a bonis corruere. aut a ꝓsperis alienari. aut calamitate aliqua optet iuolui. Quapropt̄ ne totū qcquid i nobis viuiduz est z quasi vitali vegetatiōe sancrispirit⁹ animat᷑ vno tātuz hui⁹ mali morsu basilisc⁹ iterimat: diuinū cui nihil ipossibile est iugiter iploremus auxiliuz. Cetera eteni venena serpentū. i. carnalia peccata vel vicia qbus vt cito iuoluit᷑ ita facile expurgat᷑ hūana fragilitas: habēt aliq̄ vulnerū suorū in carne vestigia: quib⁹ quāuis terrenū corpus ꝑniciosissime cōtumescat. tamē si tyriace remediuz aut illā salutariū verborū medelā aliqs peritissim⁹ carminū diuinorū incātator admouerit ad perpetuā anime mortē ꝑnicies virulēta nō peruenit. Inuidie aūt quasi a regulo serpēte effusū virus vitā ipsaz religiōis ac fidei priusꝙ vuln⁹ i corpore sentiat᷑ excludit. Nō eni aduersus hoiem sed plane aduersus deū blaphemus extollit᷑. qui nihil i fratre aliud nisi bonū meritū carpens. nō hominis culpā sed dei tātū iudicia reprehēdit. Hec ergo ē illa sursuz germinās amaritudinis radix. q̄ se erigēs ad supna i cōtumeliā ipsius q bona homini cōfert tēdit auctoris. Nec quēꝙ moueat ꝙ deus missurū se serpētes regulos q eos quorū criminib⁹ offendit᷑ mordeāt cōminat᷑. Nā lꝫ certū sit deū auctorē iuidie eē nō posse. equū tn̄ z diuino dignū iudicio ē vt dū bona data hūilib⁹ cōferūtur z supbis ac reprobis denegāt᷑. eos q ſꝫ apl'm tradi i reprobū sensū merētur quasi ab ipso missa ꝑcutiat z ꝯsūmat iuidia. ſꝫ illō. Ipsi me ad emulatiōez irritauerūt i nō deū. z ego ad emulationē iducā eos i n̄ gēte. C Hac beat⁹ piamon disputatiōe desideriū nr̄z quo de ꝑmis cenobij scolis ad ſm anachoreseos gradū tēdere cepera m⁹ ardēti⁹ iflāmauit. Naz ꝑmordia solitarie cōmoratōis cuius scientiaz postea sumus scythie plen⁹ assecuti: ipso primū imbuēte percepimus.

C Explicit collatio abbatis Piamon de tribus antiquis generibus monachorum z quarto nuper exorto.

C Incipit collatio abbatis Johannis de fine cenobite z heremite. que ē in ordine libri decimanona.

C De cenobio abbatis pauli z patientia cuiusdā fratris. Ca. i.

P Ost dies admodū paucos maioris doctrine desiderio pertrahēte rursus ad abbatꝭ pauli cenobiū sūma spūs alacritate perrexim⁹: vbi licꝫ plusꝙ ducētoꝝ fratrū numerus moraret᷑ i honore tn̄ solēnitatis q̄ id tēporis agebatur isinita quoqꝫ de alijs cenobijs monachorū turba cōfluxerat. Nā prioris abbatꝭ qui eidē cenobio presuerat āniuersaria depositio solēniter curabat᷑. Cui⁹ cōuēt⁹ idcirco facim⁹ mētionē vt patiētiā cuiusdā fr̄is q̄ sub p̄sētia toti⁹ ꝯgregatiōis h⁹ imobili ei⁹ claruit lenitate: breuit᷑ ꝑstrigam⁹. Naz lꝫ alio h⁹ ōpis tēdat itētio: vt scꝫ abbatꝭ iohānis q ōrelicta heremo illi se cenobio sūma humilitatꝭ v̄tute subdiderat ꝓferam⁹ eloqa: nequaꝙ tamē putam⁹ absurdū si absqꝫ vlla circuitiōe v̄boꝝ: magna vt credim⁹ studiosis qbusqꝫ virtutū edificatio conferatur. In igēti itaqꝫ atrio sub diuali illa monachorū multitudie per duodenariū numerū distinctis orbibus cōsidēte cuz quidaz fratrū susceptuz ferculū paulo tardi⁹ intulisset sub occasione istius tarditatis p̄dictus abbas paulus qui inter turbas ministrantiuz fratruz solicite discurrebat extenta manu palma eū sub oīꝫ percussit intuitu etiā vt illise sonit⁹ palme in vniuersoruz vel longi⁹ cōsidentiuz aurib⁹ resaltaret. Hoc aūt idcirco ab eo factuz est vt cunctis qui aderāt iuuenis patientiaz patefaceret: z omnes q iterfuissēt tali spectaculo modestie erudirentur exēplo. Quā maturo autē id senior fecerit consilio: res probauit. Naz memorabilis patientie iuuenis tāta id animi lenitate suscepit: vt nō modo nullus fuerit ex eius ore sermo prolapsus vel tenuissimū murmur tacita labiorum agitatione signatum: sed ne ipsa quidem oris modestia atqꝫ tranquillitas aut color saltem quantulūcūqꝫ mutatus. Quod factuz nō soluz nobis. qui nuper de syrie monasterio venientes patiētie huius virtutuz nō taz euidentibus percepera mus exemplis: sed etiaz cunctis qui experti talium nō erant studioruz: ita mirum fuit vt etiaz sūmis viris precipua per hoc factuz conferretur instructio: ꝙ. s. etiaz si patientiam eius correptio paterna non mouerat: ne spetaculum quidem tante multitudinis vllo vultuz eius ruboris tinxisset indicio.

C De humilitate abbatis iohānis z interrogatio

ne nostra. Ca.ij.

In hoc itaqꝫ cenobio repperimꝰ antiquis
i simuꝫ senez noīe iohānez: cuius verba pa
riter ꝛ humilitatez qua sanctis omnibus
preminebat nequaq̄ silentio pretereūda censuimꝰ:
sciētes euꝫ hac maxīe perfectione viguisse: que cum
sit virtutū omniū mater ac totius spiritalis structu
re fundamentuꝫ solidissimuꝫ a nostris penitus exu
lat institutis. Unde nō mirū est nec ad illoꝝ subli
mitatē nos posse cōscendere. qui nō dicā vsqꝫ ad se
nectā sub cenobij ꝑmanere nō possumꝰ disciplina.
sed vix biēnio subiectionis iuguꝫ ferre cōtēti ad pre
sumptionē noxie libertatis ꝓtinus euolamꝰ. cūcta
mē ipso illo ꝑuo tēpore nō ꝫm illā districtiōis regu
lā sed ꝓ nostri arbitrij libertate vtcūqꝫ senioris su
bijciamur iperio. vt nō patientie fructū ediscere sꝫ
tēpus adipiscēde licētie expectare videamur. Hunc
igit̄ senē cuꝫ in abbatis pauli cenobio vidissemꝰ eta
tē primū ꝛ gratiā viri qua erat preditus admirati.
demisso in terrā vultu precari cepimꝰ vt nobis pan
dere dignaret̄ quā ob causā relicta heremi liberta
te ꝛ illa professiōe sublimi qua eū pre ceteris eiusdē
vite viris fama celebrauerat. subire iugū cēobij ma
luisset. Ille velut iparē se anachoretice discipline ꝛ
sublimitate tante ꝑfectiōis indignū: ad iunioꝝ sco
las reuertisse dicebat. si tamē vel ipsoꝝ instituta ꝫ
professionis meritū posset iplere. Cuius responsio
nis humilitatē cū refragatio nostre deprecatiōis ex
cluderet. ad extremū ita exorsus est.

Responsio abbatis Johannis cur heremuꝫ re
liquisset. Ca.iij.

Anachoreticā disciplinā quā me deseruisse
a miramini nō soluꝫ nō respuo nec refuto.
sed tota potius veneratiōe cōplector atqꝫ
suscipio. In qua post triginta ānos quos i cenobij
cōgregatiōe trāsegerā ita alios viginti explesse me
gaudeo. vt int̄ illos q eā vl' mediocriter appetebāt
nō vsqꝫ quaqꝫ segnicie denotarer. Sed qꝛ degusta
ta eius puritas solicitudine interdū carnaliuꝫ rerū
interpolata sordebat recurrere ad cenobiuꝫ cōmo
dius visuꝫ ē. vt ꝛ promptior arrepti planioris ꝓpo
siti consūmatio sequeret̄ ꝛ minus de presūpta subli
mioris professiōis difficultate periculū. Melius eī
est deuotuꝫ in minoribꝰ q̄ indeuotū in maioribꝰ ꝓ
missionibus iueniri. Et idcirco si qd elatius imo li
berius fortasse ꝓtulero q̄so vt nō iactātie vicio sed
edificatiōis vestre depromptū studio censeat̄: qꝛ vo
bis tā studiose querētibꝰ nihil de veritate existimo
subtrahēdū. Arbitror eni istructiōis vobis aliquid
posse cōferri si paulisꝑ humilitate seposita simplicit̄
omnē ꝓpositi mei patefecero veritatē. Cōfido eniꝫ
qꝛ nec apud vos de libertate dictoꝝ cenodoxie no
tā: neqꝫ apud consciētiā meā de suppressione verita
tis quiddā mēdacij crimē incurrā.

De virtute predicti senis quā in anachoretica
exercuit disciplina. Ca.iiij.

a Jgs igit̄ secretis heremi delectatꝰ obliuiōi
tradere potuit humana consortia ac scd'm hiere
miam dicere: ꝛ diez hominis nō desideraui: tu scis:
ego quoqꝫ id dño suā gratiā largiēte vel assecutum
vel certe assequi ānisum fuisse me fateor. Itaqꝫ pro
dñi nr̄i mūere memini me i huiusmodi raptū frequē
ter excessū vt obliuiscerer me sarcina corporee fragi
litat̄ idutū: mētēqꝫ meā ita oēs exteriores sensus
subito respuisse ꝛ a cūctis materialibꝰ rebꝰ omnimo
dis exulasse vt neqꝫ oculi neqꝫ aures mee ꝓprio sū
gerērur officio: ꝛ ita diuinis meditatiōibꝰ ac spirita
libꝰ theorijs animꝰ replebat̄: vt sepe ad vesperaꝫ ci
buꝫ me ꝑcepisse nescirē: ac sequēti die de hesterna ab
solutiōe ieiunij penitꝰ dubitarē. Ob quā ēt cāꝫ septē
dierū cibꝰ hoc est septē paximacioꝝ paria sequestra
ti in ꝓcherto. i. ad manuēsē sportā die sabbati repo
nūtur vt refectio ꝑtermissa nō lateat. Qua cōsuetu
die illiꝰ quoqꝫ obliuiōis error excludit̄: vt expletuꝫ
hebdomade cursū ac solēnitatē diei ipsius reuolutā
finitꝰ panū indicet numerus. festiuitasqꝫ diei sacre ꝛ
cōgregationis solēnitas solitariū latere non possit.
Nō si ēt hūc ordinē ille quē ꝑdiximꝰ ment̄ excessus
forte turbauerit: nihilominꝰ quotidiani opis modꝰ
dierū numerū signās arcet errorē. Et vt ceteras he
remi ꝟtutes silētio ꝑtermittā: nō ei ē nobis de earū
nūerositate ac multitudīe sꝫ de solitudinis ac ceno
bij fine tractādū cās potiꝰ ob q̄s illā deserere malu
eri q̄s ēt vos agnoscere voluistis breuit̄ explicabo:
oēsqꝫ illos quos enūeraui solitudinis fructꝰ qbꝰ edi
uerso sublimioribus meritis duxeri postponendos
breui oratione perstringaꝫ.

De cōmodis heremi. Ca.v.

Quādiu igit̄ raritas eoꝝ q i heremo tunc tē
q poris morabāt̄ libertate nob̄ largiēdo dif
fusiore solitudīs vastitate blādita ē. q̄diu
maioribꝰ remoti secret̄ frequētissime ad celestes il
los rapiebamur excessus: nec tāta visitātiū fratꝝ ir
ruēs multitudo parāda hūanitat̄ necessitate sensus
nr̄os igētiū curarū distētōibꝰ aggrauabat: solitudīs
plāe trāqlla secreta ꝛ illā ꝯuersatiōnē angelice bti
tudini cōparādā isatiabili desiderio ac toto aī ardo
re sectatꝰ sū. Sꝫ cū maior vt dixi nūerus frꝫ habita
tionē illiꝰ solitudinis cepisset expetere: ꝛ coāgustata
vastioris heremi libertate nō mō igne illū diuīe cō
tēplatiōis frigescere fecissꝫ sꝫ ēt multimodis mēteꝫ
carnaliū rerū viculis ipediret: elegi hꝰ discipline vt
cūqꝫ iplere ꝓpositū q̄ i illa tā sublimi ꝓfessiōe car
naliū necessitatū ꝓuisiōe torpeē: vt si mihi illa liber
tas ac spiritales denegāt̄ excessus: abiecta tn̄ crastie
diei pēitꝰ solicitudīe euāgelici me ꝑcepti cōsūmatio
cōsolet̄: ꝛ id qđ mihi d illa theorica sublimitate sub
trahit̄ hac obediētie subiectiōe r̄cōpēset̄. Miseꝝ nā
qꝫ ē cuiuslibꝫ artē ac studij disciplinā quēpiā ꝓfiteri
ꝛ ad ꝑfectionē eius minime peruenire.

De vtilitate cenobij. Ca.vi.

Quamobreꝫ q̄tis nunc in hac conuersatiōe
q perfruar cōmodis breuit̄ explicabo: vos
vtruꝫ illa solitudinis lucra his beneficijs

valeant cõpensari digesta narratione perpendite:p quaz etiaz hoc probare possibile est vtrum fastidio an desiderio illius solitarie puritatis his maluerim cenobij angustijs coartari. In hac igit cõuersatiõe diurni operis nulla ,puisio ẽ:venditiõis vel coẽptionis nulla distẽtio:nõ ãnui panis ineuitabilis cura: nõ solicitudo corporaliũ rerũ:qua nõ tantũ ,ppriis verũ etiã multorũ aduenietiuz vsibus necessaria pparãtur:postremo nulla arrogãtia laudis humane q̃ imundior his oibus in cõspectu dei etiã magnos heremi labores frequẽter euacuat. Uerum vt i illa anachoretica disciplina illos elationũ spiritaliũ fluctus z exitiabilis cenodoxie picula ptereaz: ad hoc generale cũctorũ põdus.i.cõmunẽ parandi victus solicitudinẽ reuertamur:que eo vsq̧ mensurã nõ dico illius antiq̃ districtiõis excessit:que vsũ olei penitus nesciebat:sed ne hac quidẽ nostri tẽporis remissione cepit esse cõtenta:in qua vno olei sextario itidẽq̧ lenticule modio aduenietiuz vsibus preparato totius ãnue refectionis explebãt officia:ita vt duplicato modio necessitas victualis vix queat expediri. Et intãtũ apud nõnullos vis noxie huius remissionis icreuit:vt aceto amurcaq̧ pmixtis nõ illã vnã olei admisceãt guttã quã pdecessores nostri q heremi instituta maiore abstinẽtie virtute secrati sũt repellẽde tãtuz cenodoxie gratia istillare consueuerãt:sed ifringẽtes egyptiacũ pro salib⁹ caseuz plus olei q̃ necesse ẽ superfũdãt:z ita duos cibos ,ppria suauitate distinctos q singillatiz diuersoq̧ tpe monachũ reficere iocũdissime poterãt sub vnius saporis oblectatiõe percipiãt. Intãtũ sane.b alkekrelis .i.materialiũ rerũ possessio supcreuit.vt saguz quoq̧ qd absq̧ verecũdia referre nõ possũ.sub obtentu hũanitatis ac susceptiõis huius anachorete in suis habere cellulis ceperit:vt illa ptermittã quib⁹ attonita anima ac spiritalibus theorijs semp intẽta specialius igrauat:cõcursus scilicet fratrũ: susceptiõis quoq̧ ac deductiõis officia.mutuas visitatiões.diuersarũq̧ cõfabulationũ atq̧ occupationũ intermnabilẽ curaz.quarũ etiaz illo tẽpore quo hec videnẽ ipedimenta cessare.tamẽ animuz cõsuetudinarie in quietudinis assiduitate suspensuz expectatio ipa ostendit. Atq̧ ita fit vt anachoreseos illa libertas huiuscemodi nexibus ipedita.ad illã cordis ineffabilẽ alacritatẽ prepedito nõ pueniat ascẽsu ac fructũ heremitice ,pfessiõis amittat. Qui si mihi in cõgregatione nũc atq̧ in turbis sito fuerit denegatus. salti quies anime cordisq̧ trãquillitas omnio⁹ occupationibus absoluta nõ deerit: Que nisi illis quoq̧ q in solitudine cõmorãt presto fuerit. labores qdem anachoreseos sustinebũt:fructu vero ipsius fraudabunt.qui nõ nisi quieta mentis stabilitate cõquirit. Postremo etiã si mihi in cenobio cõstituto ab illa puritate cordis aliquid fuerit iminutuz:ero solius euangelici pcepti cõpẽsatione cõtentus.qd certum est oĩbus illis heremi fructib⁹ nõ posse postponi: vt scilicz de crastino nihil cogitez z vsq; ad finẽ subiectus abbati illum aliquatenus videar emulari de quo dicitur.humiliauit semetipsũ fact⁹ obediẽs vsq̧ ad mortez:merearq̧ illius verbũ humiliter dicere:quia nõ veni facere volũtatez meaz sed voluntatem eius qui misit me patris.

❡ Interrogatio de cẽobij vel solitudinis fructu. Capituluz. vij.

Germanus. Quia te vtriusq̧ professionis nõ queadmodũ multos pricipia tãtũmodo cõtigisse:sed ipsa fastigia cõscẽdisse manifestuz est:quisnã cenobite:quis heremite sit finis optamus agnoscere. Nulli nanq̧ dubiuz est nemine; de his vel fidelius posse vel plenius disputare q̃ illuz qui vtrãq̧ perfectionẽ longo vsu z magistra experientia consecutus:merituz earũ ac finẽ veridica potest insinuare doctrina.

❡ Respõsio sup iterrogatiõe ,pposita. Ca.viij.

Iohãnes. Unuz eundẽq̧ hominẽ in vtraq̧ professione perfectuz esse nõ posse absolute ,pnunciare potuissez:nisi me paucoruz admodũ retard ret exẽpluz. Magnũ siquidẽ est in qualibet earũ cõsũmatũ quẽpiaz reperiri:quãto magis ad plenuz vtrãq̧ perficere:arduũ ac pene vt ita dixeriz homini ipossibile esse perspicuum est. Qd tamẽ siquãdo proueneric:nõ statiz ad generalẽ formulã referri potest. Nõ eni a parte minima.i. de cõsideratione paucoruz:sed de his que multorũ imo omniuz subiacent facultati vniuersalis est regula proponẽda. Si qua vero rarissime atq̧ a paucissimis obtinentur ac possibilitatẽ cõmunis virtutis excedunt velut supra conditionẽ humane fragilitatis naturãq̧ concessa:a preceptis sunt generalibus sequestrãda:nec taz pro exẽplo q̃ pro miraculo referenda. Quãobrez id qd inquiritis scdm mediocritatez sensus mei breuiter intimabo. Finis qdez cenobite est omnes suas mortificare z crucifigere voluntates:ac scdm euãgelice perfectiõis salutare mãdatuz nihil de crastino cogitare. Quã pfectionez prorsus a nemine nisi a cenobita ipleri posse certissimuz est. Quẽ virũ Isaias propheta describẽs: ita beatificat atq̧ collaudat. Si auerteris a sabbato pedez tuuz facere voluntatez tuã in die sancto meo z glorificaueris eũ duz nõ facis vias tuas z nõ inuenitur volũtas tua vt loquaris sermonẽ:tũc delectaberis super dominũ:z sustollã te super altitudinez terre:z cibabo te hereditate iacob patris tui. Os eniz domini locutũ est. Heremite vero perfectio est exutaz mentẽ a cunctis habere terrenis:eãq̧ quantuz humana ibecillitas sinit vnire cuz christo. Quẽ viruz hieremias propheta describẽs:beatus inquit vir qui tulit iuguz ab adolescẽtia sua:sedebit solitarius z tacebit:quia leuauit se super se. Psalmista quoq̧. Similis fact⁹ suz pellicano solitudinis. Uigilaui z factus suz sicut passer solitarius i tecto. Ad hũc igit finẽ quẽ vniuscuiusq̧ ,pfessiõis ẽẽ pdixim⁹ nisi eorũ vterq̧ puenerit:frustra z ille cenobij z iste anachoreseos experit disciplinã. Neut.n.vtutẽ sue

professionis impleuit.

¶ De cōsūmata ac vera pfectione. Ca.ix.

S Ed hec meeritike.i.nō integra ⁊ i oib⁹ cōsūmata pfectio sed ps pfectiōis ē. Rara est ergo ⁊ paucissimis dono dei concessa pfectio. Is eteni vere ⁊ nō ex parte pfectus ē: qui ⁊ i heremo squalorē solitudinis ⁊ i cenobio ifirmitates fratrū equali magnanimitate sustētat. Et ideo i vtraqꝫ ꝓfessione p omnia cōsūmatū ieniri difficile ē: quia nec anachoreta aktemosynē.i.ɔtēptū ac ꝑuationē materialiū rerū: nec cenobita thoricā ad itegrū pōt assequi puritatē: licet vtrūqꝫ pfecte abbatē moisen atqꝫ paphnutiū duosqꝫ macharios noueri possedisse. Qui ita erāt i vtraqꝫ ꝓfessiōe pfecti: vt cū vltra omnes heremi accolas secedētes isatiabiliter secreto solitudinis pascerētur ꝙtūqꝫ in ipsis erat neqꝙ iquirerēt hūana cōsortia: tamē ita frequētiā ac fragilitates ad se cōcurrētiū sustinebāt vt cū ad eos visitatiōis vel ꝓfectus gratia inumera fratrū multitudo cōflueret tā iugē pene susceptiōis ingetudinē imobili patiētia tolerātes: nihil aliō vel didicisse vel exercuisse omī vite sue tēpore crederēt ꝙ vt cōmunibus tantū aduenietiū officijs deseruirent: ita vt apud cunctos esset ambiguū in qua potissimū ꝓfessione eorūdē maior esset idustria.i.vtrū in illa heremitica puritate: an i ista cōuersatiōe cōmūi magnanimitas eorū mirabilius aptaretur.

¶ De his q iperfecti heremū petūt. Ca.x.

S Olent aūt nōnulli ita diuturno silētio solitudinis efferari vt ꝓrsus hominū cōsortia phorrescāt: ⁊ cū vel paululū a secreti sui cōsuetudine iteruenietē fratrū visitatione discesserit: notabili mētis angore ⁊ euidētibus pusilanimitatꝭ indicijs estuare. Qō vel marie his euenire ɔsueuit qui nō perfecte i cenobijs instituti nec excoctis pōrib⁹ vicijs ad solitariā se vitā imaturo desiderio trāstulerūt. Qui i vtraqꝫ ptē iperfecti semp ac fragiles quocūqꝫ aura cōmotiōis ipulerit inclinātur. Nam queadmoduz consortio vel interpellatione fratruz ipatienter exestuāt: ita in solitudine cōsistētes eius ipsius qō expetūt silentij nō ferūt vastitatez. Quippe qui ne ipsaz quidē rationē norunt cui⁹ cā desiderari vel experi debeat solitudo: sed hanc esse vtutis ac ꝓfessionis huius existimāt sūmā vt fratrū cōsortia declinātes humanos tantūmodo refugiāt ac detestentur aspectus.

¶ Interrogatio de remedio eorū qui cito de cenobijs discedunt. Ca.xi.

G Ermanus. Quo ergo vel nobis vel ceteris qui eiusdez fragilitatis ac mēsure sunt remedio poterit subueniri: q in cenobialibus disciplinis tenuiter instituti ante expulsionem omniū viciorū habitationē solitudinis cepim⁹ affectare: vel quo pacto iperturbate mētis cōstantiā ⁊ imobilez patientie poterim⁹ apprehēdere firmitatez. qui ipsas quodāmodo scolas ⁊ exercitatōis h⁹ palestrā in qua ad plenū erudiri ac perfici pricipia nostra debuerāt. itēpestiue itermissa cenobij cōgregatione dereliquim⁹. Qualiter ergo nūc solitarie cōmorātes perfectionē longanimitatꝭ ac patientie cōsequemur. vel queadmodū has sibi inesse vel deesse virtutes exploratrix internorū motuū ɔsciētia deprehēder. nisi forte qr ab hoīum cōsortio segregati. nullis eorūdē irritationibus ꝓuocamur. falsa estimatione decepti trāquillitatē mentis nos imobilem possidere credamus.

¶ Responsio quomodo solitarius vicia sua possit agnoscere. Ca.xij.

I Ohānes. In veritate q̄rētibus medicinaz remedia curationū ab illo verissimo aiarū medico deesse nō possūt: his presertī q valitudines suas nō desperādo aut negligēdo cōtēpserint: nec vulnerū suorū pericula celauerit: aut medelā penitētie ꝓcaci mente respuerit: sꝫ ꝓ languorib⁹ ignorātia vel errore vel necessitate cōtractis humili tandē cautela ad celestez medicū mēte confugerint. Ideoqꝫ nosce debem⁹ ꝙ si ad solitudinē vel ad abdita loca nōduz curatis vicijs secedam⁹: effect⁹ eoꝝ tantūmodo reprimatꝛ nō extinguatꝛ affect⁹. Latitat eni intra nos imo etiā serpit radix omniū q̄ extirpata nō fuerit peccatorū: quā adhuc i nobis viuerꝛ his deprehēdim⁹ indicijs. Verbi gratia. Cū i solitudine cōstituti aduentū fratrū vel breuissimā eoꝝ morā cuz quadā estuātis animi anxietate suscipim⁹: iesse adhuc i nobis viuacissimū ipatientie fomitē nouerimus. Cū vō cuiusqꝫ fratris speram⁹ aduētū si eo ꝓ necessitate aliqua paululū forsitā demorāte vl' tacita indignatōe iā eius culpauerim⁹ tarditatē ⁊ mētē nostrā imodice expectatōis solicitudo turbauerit: ire atqꝫ tristitie manifeste i nobis vicia residere cōsciētie nostre probauit examē. Itē si fratre vel codicē ad legenduz vel qualibet aliā ad vtēduz speciē postulāte: aut nos illius petitio cōtristauerit aut illū negatio nostra repulerit: dubiū nō est nos adhuc auaritie seu philargyrie laqueis cōpediri. Qō si recordationē femine nobis vel cogitatio subita vel sacre series lectiōis attulerit in ea quadā nos senserimus titillatione pulsatos: sciam⁹ necdū extinctū in mēbris nostris fornicationis ardorē. Si vero de cōparatione districtiōis nr̄e ⁊ remissionis aliene vel tenuissima mētē nostrā tēptarit elatio: certuz est dira nos superbie peste corruptos. Cuz h̄ ergo in corde nostro deprehēderim⁹ viciorū indicia: manifeste cognoscamus nobis nō affectū sed effectuz deesse peccati. Que vtiqꝫ passiones si nos quādoqꝫ cōuersationi miscuerim⁹ humane: protin⁹ de cauernis nostrorum sensuū ꝓcedētes probāt se nō tunc primū cuz eruperit nasci sed tūc demū quia diu latuerit publicari. Et ita vniuscuiusqꝫ vicij radices inesse defixas sibi certis indicijs etiaz solitarius deprehēdit: qsqꝫ puritatez suam nō hominibus ostentare sed illius conspectui inuiolataz studuerit exhibere: quē latere omnia cordis archana nō possunt.

¶ Interrogatio quomō sanari possit q n̄ expurgatꝭ

vicijs solitudinē ingressus sit. Ca. xiij.

Erman⁹. Argumēta qbus infirmitatū idi/cia colligātur z rōnē discernēdarū egritu/dinū.i.quo pacto vicia q̄ celanť i nobis va/leant dephendi:lucide satis aperteq̧ pcepim⁹. Oīa siquidē quotidiana experiētia ac diuturnis nostraꝝ motib⁹ cogitationū ita vt dicta sūt iuuemur. Super est igiť vt quēadmodū ,pbatiōes causeq̧ morborū euidētissima nobis rōne patefacte sunt:ita etiā cura tionū medela monstreť. Nulli nāq̧ dubiū est illum posse rectissime de remedijs malarū valitudinū dis putare:q earuz p̄us causas atq̧ origines egrotātiū cōsciētia attestāte deprehēderit. Itaq̧ licz doctrina beatitudinis tue vulnerū nostrorū archana nuda/uerit quo fit vt sperare aliqd etiā de remedijs aude amus:qz tā euidens declaratio morbi spē remedij polliceť:tamē qz p̄mū vt ais i cōgregatiōib⁹ initiuz salutis acqritur z sani i solitudine eē nō possūt nisi quos p̄us cenobiorū medicina sanauerit: pniciosa rursuz despatiōe cōcidim⁹:ne forte q iperfecti ceno biū reliqm⁹ nequaq̄ iā pfecti eē i heremo valeam⁹.

Responsio sup eorū medicina. Ca. xiiij.

Ohānes. De morborū suorū curatiōe so licit̄ remediū salutare deesse n̄ poterit:z id circo eodē mō quo vniuscuiusq̧ vicij depre hēdunť idicia etiā remedia sunt q̄renda. Nā quēad modū solitarijs hūane ɔuersatiōis vicia dixim⁹ nō deesse:ita virtutū studia z instrumēta sanitatū oīb⁹ etiā ab hūana cōuersatiōe discretis posse suppetere nō negam⁹. Cuz se igiť ipatientie siue ire pturbatio nib⁹ icursari illis q̄ supra ostēdim⁹ idicijs vnusq̧sq̧ deprehēderit:cōtrarijs semetipsū semp obiectiōib⁹ exerceat:z ,ppositis sibi multimodis iīuriarū dispē diorūq̧ generibus velut ab alio sibimet irrogatis: assuefaciat mentē suā oīmibus que inferre improbi/tas potest pfecta hūilitate succūbere:atq̧ aspera si/bi queq̧ z intolerabilia frequēter opponēs c̄tra eis occurere debeat lenitate omni iugiter cordis cōtri/tione mediteť. Et ita respiciēs ad illas sanctoꝝ oīz siue ipsius dñi passiones: vniuersa nō solū cōuicio/ruz sed etiā penarū genera inferiora meritis suis eē pronūcians:ad omnē se dolorū tolerātiā p̄parabit. Cūq̧ aliquādo ad cetus fratrū aliqua fuerit iuita tione reuocatus:qd nō pōt vel raro etiā districtissi/mis heremi accolis nō prouenire:si mentē suā ēt ,p leuibus qbusqz rebus deprehēderit tacite fuisse cō motā vt qdā occultorū motuū seuerissimus censor mox sibi illa durissima iīuriarū genera qbus ad pfe ctā tolerātiā semetipsū quotidianis meditatōibus exercebat exprobret:atqz ita se obiurgās z icrepās alloquať. Tu ne ille es bone vir q dū te i illa solitu dinis tue exerceres palestra oīa supaturū mala cō stātissime p̄sumebas:q dudū cū tibi nō solū sūmas ɔuicioꝝ acerbitates verū etiā itolerāda supplicia ipse ,pponeres:sat̄ validū atqz ad oēs ,pcellas imo bilē te credebas. Quō inuicta illa patiā tua. leuissi mi vbi ,plusiōe ɔfossa ē. Quō domū tuā sup illā so lidissimā petrā tāta vt tibi videbať mole ɔstructā. leuis aura cōmouit. Ubi ē illud qd ināi fiducia bel lū i pace desiderās ,pclamabas. Parat⁹ suz z non sū turbat⁹ vt custodiā mandata tua. Et cū ,pphēta sepe dixisti. Proba me dñe z tēpta me: vre renes meos z cor meū z ,pba me dñe z scito cor meū iter/roga me z cognosce semitas meas. z vide si via iniq tat̄ i me ē. Quō igē'e certaminis apparū exigua ho stis vmbra ɔtcruit. Tali ergo semetipsū cōpūctōis aīaduersiōe ɔdēnās inultā animi sui cōmotiūculaz eē nō sinat. sz artiore carnē suā ieiunij ac vigiliarum correptiōe castigās ac iugib⁹ ɔtinētie penis culpaz sue mobilitatis excrutiās:id qd ad plenū excoque/re i cenobij cōuersatiōe debuerat:i solitudīe ɔstitu tus hoc exercitatiōis igne cōsūmat. Illud sane ad obtinēdā iugē ac stabilē patiētiā cōstāter atz imobi lit̄ ē tenēdū:nō licere nobis qb⁹ lege diuina nō solū vltio iīuriarū sz ēt mēoria ,phibeť cuiuslibz detrimē ti vel irritatiōis obtētu ad iracūdiā cōmoueri. Qd enī aīe graui⁹ pōt euenire dispēdiū. q̄ vt p cōmotio nis subitā cecitatē veri atq̧ eterni luminis clarita/te p̄uata. ab illi⁹ q mitis z hūilis ē corde cōtēplatōe discedat. Quid ergo pnitiosius qd ve deformi⁹ q̄ vt qs honestat̄ iudiciū z regulā ac disciplinā recte discretiōis amittat. z ea san⁹ ac sobri⁹ ppetret q̄ nec temulēt⁹ qdē qs ac sēsu idigēs vēiabilit̄ admisisset. Hec ergo z his similia detrimēta q̄sq̧ ppēderit:nō solū vniuersa dānorū genera sz ēt iīuriarū atz pena rū q̄cūq̧ p̄nt a crudelissimis irrogari facili sustenta tiōe despiciet:nihil dispēdiosi⁹ iracūdia nec p̄tiosi⁹ animi tranqllitate ac ppetua cordis sui iudicās pu ritate. Ob quā nō solū carnaliū sz ēt illaꝝ q̄ spirita les videť rerū spnēda sūt cōmoda:si alias acqri vel pfici nisi cū hui⁹ tranqllitatis perturbatiōe nō p̄nt.

Interrogatio an ita castitas sicut z cetere passi/ones debeāt explorari. Ca. xv.

Erman⁹. Sicut ceterorū vulneꝝ.i.ire: tri stitie: ipatiētie: p obiectionē cōtrariarū re/ruz medela mōstrata ē:ita etiā cōtra spiri/tuz fornicatiōis qd curatiōis genus nos oporteat adhibere volumus edoceri.i. vtrū etiā cōcupiscētie ignis ,ppositis sicut illic maiorib⁹ irritationū augmē tis possit extingui:qd satis castitati credim⁹ eē cōtra riū:si nō solū exaggereť i nobis libidinis icētiua: sz vel pretereūte mētis oculo perstringentur.

Responsio qb⁹ documēt̄ possit agnosci. Ca. xvi.

Ohānes. Questionē q̄ etiā tacentib⁹ vo/bis narrationē nostrā fuerat sequutura sa gax interrogatio vestra p̄uenit:z idcirco efficaciter eaz sensibus vestris concipiēdam esse nō ambigo:quādo quidez institutionez nostrā acumē vestri precessit ingenij. Sine labore eniz cuiuslibet questiōis dilucidatur obscuritas:cū absolutionem eius anticipans inquisitio quo ducenda est antece/dit. Itaq̧ remedijs quidem illorum que supradi/ximus viciorum: non solum nihil officiunt verum ēt multuz conferunt humana consortia. Nam fre/

quẽtia ĩpatiẽtie sue crebrꝰ patefacta: quãto magis assiduũ supatis dolorẽ cõpũctiõis itulerit: tãto velociorẽ laborãtibꝰ cõferũt sanitatẽ. Ob qd̃ ẽt i solitudie cõsistẽtes cũ irritationũ fomes atq; matẽia ab hoibus nõ possit exurgere: rñ earũdẽ icitamẽta debemꝰ ẽt ex industria retractare: vt aduersus ea iugi cogitationũ colluctatõe pugnãtibꝰ nobis medela pmptior pferat. Cõtra fornicatiõis võ spiritũ: diuersa ratio z dispar ẽ cã. Nã queadmodũ corpori vsus libidinis carnisq; vicinitas: ita ẽt menti memoria eius ẽ penitus subtrahẽda. Satis eni pniciosuz ẽ adhuc ifirmis egrisq; pectoribꝰ vel tenuissimã recordatiõnẽ huius passiõis admittere: ita vt nõnũq; eis ẽt sub recordatiõe sanctarũ feminarũ vel sub sacre lectiõis historia noxie titillatiõis stimulus excitet. Cuius cã seniores nostri huiuscemodi lectiões sub presentia iuniorũ solẽt cõsultissime pterire. Sane pfectissimis qbusq; z sũmo iã affectu castimonie cõsũmatis pbatiões qbꝰ examiare se valeãt deesse nõ possũt: quibꝰ pfectissima cordis itegritas icorrupto cõscie sue iudicio cõprobet. Erit ergo cõsũmatissimo viro similis his que supradicta sũt etiã sup hac passione pbatio sui: scz vt qui se radices morbi huiꝰ penitꝰ iã extirpasse cognouerit: explorãde si volet grã castitatꝭ iterdũ ẽt aliquã exploratricẽ sui imaginationẽ possit admittere. Ceterꝝ ab his q adhuc minꝰ firmi atq; pfecti sũt: hanc examiatiõe nullatenus ꝯuenit vsurpari. vt ꝯiũctionẽ femineã z palpationẽ quodãmodo tenerã atq; mollẽ corde ptractẽt. Erit ei eis magis noxia q̃ salubris. Qd̃ ei exprimẽtũ huiuscemodi hoibꝰ põt i hac rõe suppetere. vbi z i experimẽto ipsũ ẽ qd̃ vitat. z i ipsa exploratiõe discrimẽ. Cũ ergo pfectissima qs vtute sũdatꝰ ad illecebrã blãdiẽtiũ cogitationũ. nullũ mẽtis assẽsũ. nullã carnis cõmotionẽ i se dephẽderit excitari certissima puritatis sue capiet documẽta. ita vt ad hãc se firmitatẽ puritatis exercẽs. castitatis atq; icorruptiõis bonũ nõ solũ mẽte possideat. sz etiã si corporalẽ femine attactũ causa cuiuscũq; vt solet necessitatꝭ attulerit. penitus sensũ passionis ignoret. Hoc abbas iohãnes cũ hore none refectionẽ iminere sẽsisset collationez fine conclusit.

C Explicit collatio abbatis iohãnis de fine cenobite z heremite.

C Incipit collatio habita cũ abbate piusio d̃ pnie fine z satisfactõis idicio q̃ i libri oidie est vigesima.

C De abbatis pinusij humilitate z eiusdem latebra. Cap. i.

PReclari ac singularis viri abbatꝭ pinusij de fine penitẽtie pcepta dicturus magnã materie partez mihi videor amputare si humilitatis eius laudem. quam i quarto institutionũ libro q est sup instituẽdis renũciãtibꝰ titulatus. breui sermõe pstrinxerã lectoris fastidio cõsulens hic silẽtio pmittã: cũ presertĩ multi illius opusculi noticiaz ñ habẽtes i hãc possint icurrere lectionẽ. z oĩs dictorũ vacillet auctoritas si dicẽtis meritũ subtrahat. Hic siquidẽ cũ haud longe a panephisi egyptia vt illic dictũ est ciuitate abbas z psbyter igẽti cenobio psideret. tãtũq; eũ in omni illa prouincia virtutũ suaruz atq; signorũ gloria sublimasset vt sibi iaz videret retributiõe laudis hũane laborũ suorũ recepisse mercedẽ. timẽs ne sibi spetialiter inuisa popularis fauoris inanitas fructũ premij vacuaret eterni: occulte monasteriũ suũ fugiẽs ad intima thabẽnẽsiũ monachorũ secreta cõtẽdit: vbi nõ heremi solitudinẽ: nõ singularis vite vbertatẽ quaz etiã iperfecti qq; laborẽ obediẽtie i cenobijs nõ ferẽtes supba nõnũq; presũptiõe sectãtur: sz celeberrimo pelegit mõasterio subiugari. Ubi tamẽ ne vllo habitus sui pderet idicio inductus veste seculari multis vt illic moris est diebꝰ lachrymãs preforibꝰ excubauit: atq; ad omniũ genua puolutꝰ post eorũ diuturna fastidia q ad explorãdũ eius desideriũ vltima euz iã etate velut pãis egestate cõpulsũ nõ sincere illius ppositi sanctitatẽ expetisse dicebãt: tãdez vt susciperet obtinuit. Ubi adolescẽti cuidã fratri q hortuz susceperat excolẽdũ i adminiculũ deputatꝰ: cũ nõ solũ oĩa q̃ idẽ prepositꝰ iperasset vel q̃ iiũcti operis cura poscebat cũ admiratõe tã sancte humilitatis ipleret: verũ etiã quedã necessaria opera que ppter horrorẽ sui a ceteris vitabãtur ita furtiuo p noctẽ laborẽ pficeret vt diluculo omnis illa ꝯgregatio tã vtiliũ operũ admirãs ignoraret auctorẽ: cũq; ita triẽnium ferme illic gaudẽs desideratis tã iniuriose subiectiõis laboribꝰ exegisset: accidit vt quidã frat eidẽ cognitꝰ ex illis vnde ille discesserat egypti partibꝰ adueniret. Qui cũ de idumẽtorũ eius atq; officij vilitate pmptissime agnitiõis facilitatez diu hesitãs cohiberet: post exploratiõnẽ manifestissimã ad eius genua puolutus: primũ stuporẽ fratribꝰ cũctis dehinc pdito etiã nomie qd̃ apud illos quoq; pcipue sanctitatꝭ fama vulgauerat: etiã dolorẽ cõpũctionis icussit: q; scilicet tãti meriti ac sacerdotij virũ tã iniuriosis operibꝰ deputasset. Sed postq̃ fles vberriz z diabolice iuidie quasi grauẽ pditiõis sue iputãs casuz ad monasteriũ suũ honorifica fratruz custodia ambiẽte pductus est: exiguo illic tẽpore demoratꝰ rursus offensus ẽ ipsis honoris sui ac pmatꝰ obsequijs ac furti ascẽdẽs nauẽ ad palestinã syrie puinciã trãsmeauit: vbi velut icipiẽs atq; nouitꝰ in illo in quo nos degebamꝰ monasterij receptꝰ habitaculo: i nr̃a cellula ab abbate pceptus ẽ cõmãere. Sz ne illic qdẽ diu vtutes eiꝰ ac merita latere potuert. Nã sĩi pditiõe detectꝰ atq; ad monasteriũ suũ cuz ingenti honorificẽtia ac laude reuocatus; tandẽ qd̃ erat esse compulsus est.

C De aduẽtu nr̃o ad abbatẽ pinusiũ. Ca. ij.

CUm igit post nõ longuz tẽpus nos quoq; egyptuz petere sãcte istitutiõis desiderium

cōpulisset: sūmo eū affectu ac desiderio pquirētes tāta eius sum⁹ gratia atq̧ humanitate suscepti: vt nos tanq̄ pristinos sincellitas etiā cellule sue quā in extrema horti parte cōstruxerat honoraret hospitio. Ubi cū sat ardua atq̧ precelsa cuidā fratri mōasterij regulā subeunti corā oībus in synaxi fratrib⁹ precepta tradidisset: que in quarto vt p̄diximus institutionū libro q̄ta potui breuitate cōplexus sū: tā incōprehēsibilia nobis tāq̧ mirifica vere abrenūciationis culmina videbanť: vt nullo mō illuc humilitatem nostrā crederem⁹ posse cōscēdere. Igiť desperatiōe deiecti. ⁊ ipso ēt vultu itimā cogitatōū ad būsenē sat anxia mente recurrim⁹. Cui ꝑrin⁹ causam tāte mestitudinis ingrēti: abbas german⁹ grauiter ingemiscens ita respondit.

¶ Interrogatio de penitentie fine ⁊ satisfactionis indicio. Cap. iij.

Erman⁹. Quāto magnificentior atq̧ sublimior icognite nobis sermo doctrie iter arduū precelsissime renunciatōis aperuit ⁊ quasi remota oculoꝝ nostroꝝ caligine cōditū celo culmē eius ostendit: tāto maiore desperationis mole deprimimur. Immēsitatē siqdem eius cū exiguitate viriū nostraꝝ metiētes: ⁊ nimiā abiectionē ignauie nostre cū infinita virtut̄ ostense celsitudine conferētes: paruitatē nostrā nō soluz ad illa nō posse ꝑficere verū etiā ab eo qd̄ est deterius deficere posse sentimus. Nam ponderib⁹ nimie desperatōis oppssi: quodāmō de infimis ad iferiora ꝓlabimur. Unū proinde ac singulare p̄sidiū medelā nostris pōt cōferre vulnerib⁹ vt de fine pnie ⁊ maxime de satisfactionis indicio aliqua discam⁹: vt certi de remissiōe p̄cedēriū delictoꝝ nō possim⁹ ēt ad ɔscēdenda fastigia predicte pfectionis animari.

¶ Respōsio de hūilitate iterrogatōis nr̄e. Ca. iiij.

Pinufius. Delector qdez admodū copiosis humilitat̄ vestre fructib⁹ quos etiā cellule illius quondā habitatiōe suscepi⁹ nō incuriosa estimatōe pspexi: valdeq̧ cōgaudeo quia id qd̄ a nobis oīm christianoꝝ infimis sola forsitan verboꝝ libertate p̄cipiť tāta admiratōe suscipit̄: vt cū ea si nō fallor haud segni⁹ q̄ a nobis dicta sunt ipleat̄: cunq̧ sicut memini labori opis vestri pene dictorū nostroꝝ exequať industria: ita meritū vestre virtut̄ occultat̄ tanq̄ si nulla ad nos eoꝝ que quotidie exercet̄ aura ꝑuenerit. Sed qꝛ id ipsū summa laude dignissimū est q̄ velut adhuc crudes icognita vobis eē ista sanctoꝝ instituta testamini: id quod a nobis sedulo postulat̄ breuiter vt possum⁹ cōplectemur. Necesse ē. n. vt vltra possibilitatē nr̄aꝫ atq̧ virtutem antiq̄ familiaritat̄ vestre paream⁹ iperio. Itaq̧ de penitētie exhortatiōe vel merito multi nō soluz dic̄ verū etiā script̄ plurima vulgauerūt: mōstrantes quāta eius vtilitas: quāta virtus: quātaq̧ sit gratia: ita vt deo preterit̄ facinorib⁹ offenso tāq̧ iustissimā penaꝫ pro tant̄ criminib⁹ inferenti si dici fas est quodāmō obsistat: ⁊ quasi inuiti vt ita dixeri dexterā suspendat vltoris. Uerū hec omnia vobis vel pro sapientia supernaturali vel pro indefesso sacrarū studio litterarū ita cognita eē nō ambigo: vt de his prima plantatio vestre cōuersatiōis inoleuerit. Deniq̧ nō de penitētie qualitate s̄ de eius fine ac satisfactiōis indicio soliciti: id qd̄ ab alijs pretermissū est sagacissima interrogatiōe disquirit̄. Qua pp omni breuitate atq̧ cōpendio ꝓpositiōis vestre desiderio satisfacere nitimur.

¶ De mō pnie ⁊ indulgētie documēto. Cap. v.

Penitentie plena ⁊ pfecta diffinitio est: vt peccata ꝓ qbus penitudinē gerim⁹ vel qbus nr̄a ɔsciētia remordeť: nequaq̄ vlterius admittamus. Indiciū vero satisfactōis ⁊ indulgētie est: affectus quoq̧ eoꝝ de nr̄is cordib⁹ expulisse. Nouerit. n. vnusq̧sq̧ necdum se peccat̄ pristinis absolutū q̄diu sibi satisfactioni ⁊ gemitib⁹ incubāti vel illorū que egit vel similiū criminū ante oculos imago p̄luserit: eorū q̧ nō dicam oblectatio s̄ vel recordatio infestauerit ment̄ archana. Itaq̧ tūc se is que pro satisfactiōe puigilat a criminib⁹ absolutum ac de preterit̄ admissis veniā p̄cepisse cognoscat: cū nequaq̄ cor suū eorūdē vicioꝝ illecebris sēserit vel imaginatiōe pstringi. Quāobrē verissim⁹ qdā examinator penitētie ⁊ iudex idulgētie in ɔscia residet nr̄a: q absolutionē reat⁹ nr̄i an̄ cognitōis ⁊ iudicij diem adhuc nobis in hac carne cōmorātib⁹ detegit: ⁊ finē satisfactiōis ac remissiōis gratiā pandit. Et vt hec eadē q̄ dicta sunt significāti⁹ exprimanť: tū ōmū p̄terita nobis vicioꝝ ɔtagia remissa credēda sunt: cū fuerit de corde nostro presentiū voluptatū desideria pariter passionesq̧ depulse.

¶ Interrogatio an reminiscenda sint ꝓ cordis cōpunctione peccata. Cap. vi.

Germanus. Et vnde nobis gigni poterit humiliatiōis illa sancta salutarisq̧ cōpunctio: que ex psona penitent̄ ita describitur peccatū meū cognitū tibi feci. ⁊ iniustitiā meā non operui. dixi ꝓnūciabo aduersū me iniustitiā meam dn̄o: vt illud quoq̧ qd̄ seqtur efficaciter dicere mereamur. ⁊ tu remisisti ipietatē cordis mei. Uel quēadmodū in orōne ꝓstrati nosmetipos ad cōfessiōis lachrymas valebimus excitare p quas delictoꝝ veniā cōseq mereamur: s̄m illud: lauabo per singulas noctes lectū meū. lachrymis meis stratū meū rigabo: si peccatoꝝ nostroꝝ memoriā de nr̄is cordibus extrudam⁹. Quā iubemur econtrario tenaciter custodire dicēte dn̄o. Et iniqtatū tuarū non recordabor: tu vo memēto. Ob quā rē nō solū opans verū ēt orās ad peccatoꝝ meoꝝ recordationē mentē meam de industria reuocare ɔtēdo vt ad hūilitatēꝫ verā ⁊ ɔtrictionē cordis efficaci⁹ inclinat⁹ audeā dicere cum propheta. Uide humilitatē meā ⁊ laborem meum: ⁊ dimitte omnia peccata mea.

¶ Respōsio quousq̧ anterioꝝ actuum recordatio sit habenda. Capi. vij.

Pinufius. Interrogatio vestra vt iā supra

dictū est nō de penitentie qualitate: sꝫ de eius fine ꝓposita est ⁊ de satisfactiōis indicio: ad quā congrue vt arbitror ꝯsequēterq responsum est. Ceterū hoc qđ de peccatoꝝ recordatiōe dixistis vtile satꝫ ac necessariū est: sed adhuc agentib⁹ penitētiā vt cū iugi pectoris sui ꝯtusiōe ꝓclamēt. Quoniā iniqtatē ego cognosco: ⁊ peccatū meū contra me est semp. Illud et adijciāt. Et cogitabo ꝓ pctō meo. Dū ergo agimus penitētiā. ⁊ adhuc viciosoꝝ actuū recordatione mordemur: necessariū est vt ignē ꝯscie nr̄e oborꝰtus ex cōfessiōe culpe lachrymarū imber extinguat. Cum vero cuiq in hac humilitate cordis ⁊ spirit⁹ cōtritiōe defixo. atq in labore ⁊ gemitu pdurāti horuꝫ recordatio fuerit consopita ⁊ ꝯscie spina de medullis anime gratia dei miserantꝫ euulsa: certū ē eū ad satisfactiōis finē atq indulgētie merita puenisse ⁊ ab vniuersoꝝ criminū labe purgatuꝫ. Ad quā tñ obliuionē nō alias puenitꝫ: nisi p oblitterationē vicioruꝫ atq actuū pristinoꝝ ⁊ pfectā cordis atq integrā puritatē: quā sine dubio nullus eoꝝ qui p ignauiaꝫ siue cōtēptū vicia sua purgare neglexerit assequtur: nisi q p gemitus atq suspiria mesta iugitate cōtinuās omnē sordiū pristinaꝝ excoxerit labeꝫ: ⁊ virtute animi atq ope ꝓclamauerit ad deū. Delictuꝫ meuꝫ cognitū tibi feci ⁊ iniustitiā meaꝫ non opui. ⁊ fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte: vt cōseqnter mereatꝫ audire. Quiescat vox tua a ploratu ⁊ oculi tui a lachrymis: qꝛ est merces opi tui ait dominus. Illud quoq similitꝫ ad eū voce dn̄i dirigatꝫ. Deleui vt nubē iniqtates tuas: ⁊ quasi nebulā peccata tua. Et iterū. Ego suꝫ q deleo iniqtates tuas pp me. ⁊ peccatoꝝ tuoꝝ iaꝫ nō recordabor: ⁊ ita funiculis peccatoꝝ suoꝝ qbus vnusqsq cōstringitur absolutus: dn̄o cū omni gratiaꝝ actiōe cātabit. Dirupisti vicula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis.

¶ De diuersis pnie fructib⁹. Cap. viij.

Post illam nāq generaleꝫ baptismi gratiā ⁊ illud pciosissimū martyrij donū qđ sanguinis ablutōe cōquiritꝫ: multi sunt penitētie fruct⁹ p quos ad expiationeꝫ criminū puenitur. Non. n. tm̄ simplici illo pnie nomie salus eterna repromittitꝫ: de qua btūs apl̄us petrus penitemini inquit ⁊ cōuertimini vt deleanꝫ pctā vestra. Et iohānes baptista vel ipse dn̄s. Penitentiā agite: appropinquabit. n. regnū celoꝝ. Sed etiā p charitatꝫ affectū peccatoꝝ moles obruitꝫ. Charitas. n. operit multitudinē peccatoꝝ. Similꝛ etiā p elemosynarū fructuꝫ vulnerib⁹ nostris medela prestatꝫ: qꝛ sicut aqua extinguit igneꝫ: ita elemosyna extinguit peccatum. Ita ⁊ p lachrymaꝝ ꝓfusionē conqritꝫ ablutio peccatoꝝ. Lauabo. n. p singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. Deniq ostendit eas subiungēs nō inaniter fuisse ꝓfusas: discedite aqui ens a me omnes q opamini iniqtatē: quoniā exaudiuit dn̄s vocē fletus mei. Necnon p criminū cōfessionem eoꝝ abolitio conceditꝫ. Dixi. n. ait ꝓnunciabo aduersuꝫ me iniustitiā meā dn̄o: ⁊ tu remisisti impietatē cordis mei. Et iterū. Narra tu iniqtates tuas prim⁹ vt iustificeris. Per afflictionē quoq cordis ⁊ corporis admissoꝝ scelerū remissio similiter obtinetur. Nam vide inqt humilitatē meā ⁊ laborē meum: ⁊ dimitte omnia peccata mea. Precipueq per emendationē morū. Nam auferte inqt maluꝫ cogitationū vestrarū ab oculis meis: qescite agere peruerse: discite benefacere: querite iudiciū: subuenite oppsso: iudicate pupillo: defendite viduaꝫ: ⁊ venite ⁊ arguite me dicit dn̄s. Et si fuerit peccata vestra vt coccinuꝫ: velut nix dealbabuntꝫ: ⁊ si fuerint rubra quasi vermiculus: velut lana alba erunt. Interduꝫ etiaꝫ intercessiōe sanctoꝝ ipetratꝫ venia delictoꝝ. Qui. n. sit fratrē suū peccare peccatū non ad mortē: petat ⁊ dabit ei vitā deus peccanti nō ad mortē. Et iteruꝫ. Infirmatꝫ qs ex vobis inducat pꝛ̄sbyteros ecclesie ⁊ orent sup euꝫ: vngēres eū oleo in noie dn̄i. ⁊ oratio fidei saluabit infirmū. ⁊ alleuiabit eū dn̄s: ⁊ si in peccatꝫ sit dimittenꝫ ei. Nōnunq misericordie ac fidei merito labes excogꝫ vicioꝝ ꝫm illud. Per misericordiā ⁊ fideꝫ purganꝫ peccata. Per cōuersionem pleruq ⁊ salutē eoꝝ qui nostris monitꝫ ac pdicatione saluanꝫ: quoniā q cōuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluat animā eius a morte ⁊ operit multitudinē peccatorū. Per indulgentiā nihilomin⁹ ⁊ remissionē nostrā: ad indulgentiā nostroꝝ facinoꝝ peruenitꝫ. Si. n. dimiseritꝫ hominib⁹ peccata eoꝝ: dimittet ⁊ vobis pater vester celestis delicta vr̄a. Videtis ergo quātos misericordie aditus patefecerit clementia saluatoris: vt nemo salutē cupiēs desperatione frangatꝫ cuꝫ videat se tantꝫ ad vitā remedijs iuitari. Si. n. pro infirmitate carnis afflictiōe ieiuniorum abolere te peccata non posse causaris: nec potes dicere. genua mea infirmata sunt a ieiunio ⁊ caro mea imutata ē pp oleum: qꝛ cinerē tanq panem manducabā ⁊ potū meum cū fletu miscebā: elemosynarū ea redime largitate. Indigenti si nō habes qđ impartias: licet nulluꝫ ab hoc ope necessitas inopie ac paupertatꝫ excludat: quādoqdem ⁊ illius vidue duo tm̄ era ingentib⁹ diuitū munerib⁹ pferanꝫ ⁊ ꝓ calice aque frigide mercedē se redditurū dominus repromittat: certe absq illis moꝝ poteris emēdatione purgari. Quod si perfectionē virtutum extinctione vicioꝝ omniū nō potes adipisci: solicitudinem piam erga vtilitatē aliene salutꝫ impēde. Si autem te idoneū huic ministerio nō esse ꝯquereris opire peccata poteris charitatꝫ affectu. In hoc quoq si te fragileꝫ fecerit quelibet mentꝫ ignauia: oratione saltē atq intercessione sanctorū remedia vulnerib⁹ tuis humilitatꝫ affectu submissus iplora. Postremo qs est qui nō possit suppliciter dicere. Peccatum meuꝫ cognituꝫ tibi feci. ⁊ iniustitiā meaꝫ nō operui: vt per hanc confessionē etiā illud confidenter subiungere mereatꝫ. Et tu remisisti impietatem cordis mei. Quod si verecundia retrahēte reuelare ea coraꝫ hominib⁹ erubescis: illi quem latere nō possunt confiteri ea iugi supplicatione nō desinas

ac dicere. Iniquitatē meā ego cognosco: ꝛ peccatū meū contra me est semp. tibi soli peccaui ꝛ malū coram te feci: q̄ ꝛ absq; vllius verecūdie publicatione curare ꝛ sine īpperio pctā donare consueuit. Post istud quoq; tam pmptū certūq; subsidiū aliud quoq; adhuc facili⁹ largita ē nobis diuina dignatio: ipsā q; remedij opez nostro cōmisit arbitrio: vt indulgētiaz nostroꝝ scelerū pro nostro p̄sumam⁹ affectu: dicētes ei. Dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ n. d. d. bi. nostris. Quisqs igit̄ ad indulgentiā suoꝝ criminum desiderat puenire: istis semetipsum aptare studeat instrumentis: nec obdurati cordis pnicacia a remedio salutari fontē tante pietatis auertat: qꝛ etiaz si hec omnia fecerimus: nō erūt idonea ad expiatiōez scelerū nostroꝝ: nisi ea bonitas dn̄i clemētiaq; deleuerit. Qui cū religiosi conat⁹ obequia supplici mente a nobis oblata pspexerit: exiguos paruosq; conatus īmēsa liberalitate prosequit̄ dicēs. Ego sū ego sum qui deleo iniqtes tuas pp̄ter me: ꝛ peccatorū tuorū iam nō recordabor. Ad hunc ergo quez predirimus statuz qsq; conscēderit: satisfactiōis gratiam quotidiāis ieiunijs ꝛ mortificatiōe cordis ꝛ corporis assequit̄: qꝛ scriptū est. Sine sanguinis effusione nō fit remissio. Nec imerito. Caro. n. ꝛ sanguis regnū dei possidere nō possunt. Et ideo qsquis ab huius sanguinis effusiōe gladiū sp̄us qd̄ est verbū dei voluerit inhibere absq; dubio illa hieremie prophete maledictiōe plectet̄. Maz maledict⁹ inqt qui prohibet gladiū suū a sanguine. Hic nanq; est gladius qui illū noxiū sanguinē quo animat̄ materia peccatoꝝ salubriter fundēs: qcquid repperit in mēbris anime nostre carnale terrenūue concretū: resecat ꝛ abscidit: ac mortificatos vicijs viuere do ꝛ spiritalibus facit vigere virtutib⁹: ꝛ ita iaz nō recordatione veteris admissi s; spe futuroꝝ gaudioꝝ flere incipiet: nec tam de p̄teritis malis q̄ de futuris seu vēturis cogitās bonis: nō ex peccatoꝝ merore lachrymas. sed ex eterne illius leticie alacritate profundit atq; obliuiscēs ea que posteriora sunt. i. carnalia vicia: ad ea que in ante sunt extēdit̄. hoc est spiritalia dona atq; virtutes.

¶ Qd̄ vtilis sit pfect⁹ obliuio peccati: ꝛ q̄ flagitiorum recordatio sit vitanda. Capi. ix.

[C]eterū qd̄ paulo ante dixisti te etiā de industria p̄teritoꝝ peccatoꝝ memoriam retractare: hoc fieri nō oportet: quinimo etiā si violēter irrepserit ptinus extrudat̄. Multū nāq; retrahit mentē a contēplatiōis puritate eius precipue q in solitudine cōmorat̄: īplicans eaz sordibus mundi huius ꝛ prefocās fetore vicioꝝ. Dum. n. recolis ea que secundū principē seculi huius siue per ignorantiā siue p lasciuiā cōmisisti. vt cōcedam tibi qd̄ in hac cogitatione posito oblectatio nulla subrepat. certe antique putredinis vel sola cōtagio necesse est vt retro mentē fetore corrūpat: ꝛ spiritalē virtutū fragrantiā. i. suauitatē boni odoris excludat. Cum ergo p̄teritoꝝ memoria vicioꝝ pulsauerit sesum: ita ab ea resiliendum est sicut refugit vir honestus ꝛ grauis si impudice ac pcacis femine ī publico aut colloquijs aut amplexib⁹ appetat̄. Qui vtiq; nisi se a contactu eius festinus abstraxerit ꝛ vel breuissimā morā inhoneste cōfabulatiōis admiserit: et si cōsensū pudende respuat voluptatis: infamie tamē ac repħensiōis notaz cunctoꝝ pretereuntiū iudicio nō euadit. Ita igit̄ etiā nos optet cū fuerim⁹ in huiusmodi cogitationes pestifera recordatiōe deducti raptim ab earū cōtemplatiōe discedere ꝛ iplere illd̄ quod a salomone precipit̄: sed exili inqt noli demorari in loco eius. neq; intēdas oculum tuū in eaz: ne videntes nos angeli imundis ac turpib⁹ cogitationibus inuolutos. nō possint de nobis p̄tereūtes dicere. Benedictio domini sup vos benediximus vobis in noie domini. Impossibile nanq; est mētez bonis cogitationib⁹ īmorari: cū principale cordis ad turpes atq; terrenos intuit⁹ fuerit deuolutū. Vera est. n. illa salomonis sn̄ia. ocl'i tui cū viderit alienaz. os tuū tunc loquet̄ praua. ꝛ iacebis tāq̄ ī corde maris: ꝛ sicut gubernator in magna tēpestate: dicēs āt pcusserunt me: sed nō dolui: ꝛ deluserūt me: ego aūt nesciui. Derelictis ergo nō solū turpib⁹ s; etiā terrenis cogitationib⁹ vniuersis: erigēda est semp ad celestia nostre mentis intentio. ƀm saluatoris nostri sententiaz. Ubi. n. ego sum inqt. illic ꝛ minister meus erit. Solet. n. freqūter accidere: vt dū vel suos vel alioruz lapsus. imperitoꝝ qspiā miserantis retractat affectu. ipse ēt subtilissimi teli voluptuario pstringat̄ assensu: ꝛ initiū sub specie pietatis exortū. obscēo ac noxio fine cōcludat. Sunt. n. vie que vident̄ apud homines recte: nouissima aūt earū veniēt in pfunduz inferi. Quapp studēdū est nobis vt virtutū potius appetitu ꝛ desiderio regni celoꝝ. q̄ noxijs viciorū recordationib⁹ nosmetipos ad cōpunctionē laudabilē puocem⁹: qꝛ necesse est tādiu quēpiā pestilētissimis cloace fetorib⁹ p̄focari. quādiu supra eā stare vl' cenum eius voluerit cōmouere.

¶ De satisfactiōis indicio ꝛ obliuiōe p̄teritorum criminum. Capi. x.

[D]onerimus autē nos vt sepe dixim⁹. tunc demū pro preteritis satisfecisse peccatis: cum ipsi motus atq; affectus p quos penitēda cōmisimus. fuerint de nostris cordib⁹ āputati. Qd̄ tamē nullus obtinere posse se credat: q nō pri⁹ ipas causas atq; materias pro qbus in illa collapsus est crimina. oi spiritus feruore succiderit: vt verbi gratia: si in fornicationē vel adulteriū pniciosa feminarum familiaritate collapsus est. summa festinatione etiā ipsū carū deuitet aspectuz: aut certe. si p abūdantiaz vini epularūq; est nimietate succensus. illicitam ciborū crapulam summa districtiōe castiget. Et rursum. si in periuriū aut furtū aut homicidium aut blasfemiā. pecuniarū desiderio atq; amore corruptus incurrit. materiā auaritie illectricem sue deceptionis abscidat. Si in iracundie viciū. superbie passione pcipit̄: arrogantie ipsius fomitē sum-

ma humilitatꝭ virtute cōuellat. Et ita vt vnūquod
qꝫ peccatū possit extingui: causa atqꝫ occasio p quaꝫ
vel ob quā admissuꝫ est debet primitꝰ āputari. Isto
eteni curationū remedio: ad obliuionem quoqꝫ ad-
missorum criminū sine dubio puenietur.

In quo tēporaliter sit agenda penitudo ꝛ in quo fi
nem habere possit. Capi. xi.

Erum ista predicte obliuiōis diffinitio su
v per capitalibꝰ tantū sit criminibꝰ cōstituta
que mosayca quoqꝫ lege dānanꝭ: quoꝝ si
cut p cōuersationē bonā abijciunꝭ vel consumūtur
affectus. ita etiā accipit penitētia fineꝫ. Ceteruꝫ ab
ipis minutꝭ in qbꝰ septies iustus cadit in die. vt scri
ptum est. ꝛ resurget: nunqꝫ deerit penitudo. Aut. n.
per ignorantiā. aut p obliuionē. aut p cogitationem
aut p sermonē. aut per obreptionē. aut p necessitatē
aut per fragilitateꝫ carnis. singulis diebꝰ vel inuiti
vel volētes frequēter peccata incurrimꝰ: pro qbus
ꝛ dauid orās dominū. purificationē atqꝫ indulgen-
tiam deprecaꝭ dicens. Delicta quis intelligit: ab oc
cultis meis munda me: ꝛ ab alienis parce seruo tuo
Et apl's. Non eni quod volo bonū hoc facio: sed
quod odi malum hoc ago. Et pro qbus idem etiaꝫ
eiulans ꝓclamauit. Infelix ego homo: qs me libera
uit de corpore mortꝭ huius. Tanta. n. in his facilita
te tanqꝫ naturali lege ꝓlabimur: vt quātalibet circū
spectiōe atqꝫ custodia caueanꝭ. nō possint ad plenuꝫ
ista vitari. De his siquidē vnus discipuloꝝ quē di-
ligebat iesus. abrupta definitiōe ꝓnunciat dicens.
Si dixerimus. qꝛ peccatū nō habemꝰ. ipsi nos sedu
cimus. ꝛ verbum eius nō est in nobis. Proīde ad
pfectionis culmen ptingere cupienti. nō satꝭ ꝓderit
ad fineꝫ penitētie puenisse. i. ab illicitꝭ temparare. nisi
etiā in illis virtutibꝰ indefesso cursu semetipm̄ sem-
per extēderit. qbus ad satisfactiōis indicia perueni
tur. Nec. n. a fetidissimis criminuꝫ sordibꝰ q̄ abhor
ret dominꝰ. quenqꝫ abstinuisse sufficiet: nisi etiā illaꝫ
bonā virtutū fragrantiā qua dn̄s delectaꝭ. puritate
cordis ꝛ aplice charitatꝭ pfectōe possederit. Hucus-
qꝫ abbas pinufius de satisfactionis indicio ac peni-
tentie fine disseruit. Qui licet vt in eius cenobio resi
dere malliemꝰ. solicito depcareꝭ affectu. tamen fama
scythiotice solitudinis inuitatos cū retinere. nō pos
set emisit.

¶ Explicit collatio habita cuꝫ abbate pinufio de
penitudinis fine ꝛ satisfactiōis indicio.

¶ Incipit collatio pria habita cū btō theona d̄ re
missione qnquagesime. q̄ i libri ordine est vigesima
prima. Capitu. i.

Riusqꝫ verba collationis huius
habita cū sūmo viro abbate the-
ona incipiamꝰ euoluere: necessa-
p rium reor. vt initiū cōuersionis
eius breui sermone pstringā: qꝛ
ex hoc vel meritū viri vel gratia
euidētius poterit patere lectori.
Hic igiꝭ adolescēs admodū. parentū studio impio-
qꝫ cōnexus est vinculo cōiugali. Naꝫ dū pudicitie
eius religiosa sedulitate ꝓspiciunt. ꝛ ancipitē lapsū
lubrice vererenꝭ etatꝭ: puenīedos adolescētie motꝰ. li
cito nuptiarū remedio crediderunt. Cum ergo hic
vnius lustri tēpus cuꝫ coniuge pegisset. venit ad ab
bateꝫ iohāneꝫ: qui tūc tēporis merito sanctitatꝭ ele-
ctus diaconie p̄sidebat. Non. n. ad hūc gradū qui
libet ꝓpria voluntate aut ambitiōe prouehiꝭ: sꝫ is
quē cunctoꝝ senioꝝ cetus. etatꝭ p̄rogatiua ꝛ fidei
atqꝫ virtutū testimonio. excellentiorē omnibꝰ subli
mioreqꝫ censuerit. Ad hunc inquā beatuꝫ iohānem
cuꝫ pie deuotionis studio p̄dictus tunc iuuenis ad
uenisset: deferēs religiosa munera inter ceteros pos
sessores. q certatim decimas vel primitias frugum
suaruꝫ memorato seni de suis substantijs offerebāt
videretqꝫ eos senex cuꝫ multꝭ ad se muneribꝰ cōflu-
xisse. ꝛ deuotiōi eoꝝ vicissitudinē cuperet recōpē-
sare: cepit eis secundū apostolū spiritalia seminare
quoꝝ metebat dona carnalia: deniqꝫ ita sermoneꝫ
adhortatiōis instituit.

¶ Exhortatio abbatꝭ iohānis ad theonam ꝛ cete
ros q cū eo venerūt. Cap. ij.

Elector qdem o filij pia vestroꝝ mune-
d rum largitate. ꝛ deuotionē huius oblatio
nis. cuiꝰ dispēsatio mihi credita est. gratan
ter amplector: qꝛ fideliter primitias vestras ac deci
mas indigentiū vsibꝰ ꝓfuturas velut sacrificiuꝫ do
mino bone suauitatꝭ offerꝭ: harū. s. oblatione pleni
tudinē quoqꝫ fructuū vniuerseqꝫ substātie vestre: ex
qua hec domino delibastis. vbertiꝫ benedicēdā cre
dētes. vosqꝫ secūduꝫ mādati illius fidem multiplici
vbertate bonoꝝ omniū ēt i hoc seculo cumulādos
Honora deuꝫ de tuis iustis laboribꝰ. ꝛ deliba ei de
fructibꝰ iustitie tue. vt impleanꝭ horrea tua abūdan
tia tritici: vino autē torcularia tua redundēt. Quaꝫ
deuotioneꝫ fideliter exequētes: scitote vos legis an
tique iustitiā cōsūmasse: sub qua tunc positi ꝛ trans
grediētes eā. reatū ineuitabilr īcurrebant. ꝛ iplētes
ad pfectiōis apicē puenire nō poterant.

¶ De decimaꝝ ꝛ primitiaꝝ oblatione. Cap. iij.

Ecime siquideꝫ precepto dn̄i vsibꝰ leuita
d rum: oblationes vero ac primitie erant. sa
cerdotibꝰ consecrate: sed primitiarum hic
erat modus. vt quīquagesima pars vel frugum vel
animaliū. templi vel sacerdotuꝫ ministerio prebere
tur. Quē moduꝫ tepidiores quiqꝫ infideliter minu-
entes. religiosiores vō ēt cumulātes. illi ex sexagesi-
ma. hi āt ex q̄dragesima fructuū suoꝝ pte pēdebāt.
Iusti. n. qbꝰ lex nō ē posita sic ꝓbanꝭ nō eē sub lege
vt iustitias legis n̄ solū iplerꝭ. verū ēt supare ptēdāt
sitqꝫ d̄uotio eoꝝ legali maior ipio. q̄ obseruantiā cu
mulās p̄ceptoꝝ voluntaria addat ad debita.

¶ Qd̄ abraam dauid ꝛ ceteri sancti mādata legis
fuerint supgressi. Capi. iiij.

Ta nanqꝫ ꝛ abraam future legis pcepta
i legimus supergressuꝫ. cū superatꝭ quatuor

regibus. de spolijs sodomorum que sibi velut victori non immerito debebant. et quidem rege ipso cui spolia retulerat suppliciter offerente. nihil penitus accipere sciit attingere: sub diuini nominis testificatione proclamans. Extendo manum meam ad deum excelsum. qui fecit celum et terram: si a filo subtegminis vsque ad corrigiam calige accipiam ex omnibus que tua sunt. Sic dauid precepta legis cognouimus supgressum: qui precipiente moise. vt inimicis talio redderet. non solum hoc non fecit: verum etiam dilectione complexus est persequentes. et pro his domino pie supplicans etiam lugubriter fleuit. et vltus est interfectos. Ita heliam quoque et hieremiam probamus non fuisse sub lege: qui cum licito vti coniugio absque reprehensione potuerint, perseuerare tamen virgines maluerunt. Sic heliseum ac reliquos eiusdem propositi viros mosayca legimus superasse mandata: de quibus apostolus ita dicit. Circuierunt in melotis: in pellibus caprinis: angustiati: afflicti: egentes: quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes: et in montibus et in speluncis et in cauernis terre. Quid de filijs Ionadab filij recbab dicam. quos hieremie prophete offerenti ex precepto domini vinum. ita legimus respondisse. Non bibemus vinum. quia ionadab filius rechab pater noster precepit nobis dicens. Non bibetis vinum vos et filij vestri vsque in sempiternum. et domum non edificabitis. et sementem non seretis. et vineas non plantabitis nec habebitis: sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris. Unde etiam ab eodem propheta merent audire. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Non deficiet vir de stirpe ionadab filij rechab. stans in conspectu meo cunctis diebus. Qui omnes offerre possessionum suarum decimas non contenti: sed ipsa predia respuentes. semetipsos potius deo ac suas animas obtulerunt: pro quibus nulla ab homine fieri commutatio potest. sicut dominus in euangelio contestatur. Quam dabit homo commutationem pro anima sua.

Quod sub euangelij gratia degentes superare debeant mandata legalia. Cap. v.

Quapropter scire debemus nos a quibus non tam exigit legale mandatum. sed quibus euangelicus quotidie intonat sermo. si vis perfectus esse. vade vende omnia que habes et da pauperibus. et habebis thesaurum in celo. et veni sequere me: cum decimas de substantijs nostris offerimus deo adhuc quodam modo sub legis sarcina detineri. et necdum ad euangelicum illud fastigium peruenisse: quod obtempantes sibi non tantum presentis vite beneficijs. sed etiam futuris premijs munerat. Lex. n. factoribus suis non regnorum celestium premia. sed vite huius solatia repromisit dicens. Qui fecerit hec viuet in eis. Dominus autem discipulis et amicis suis. beati inquit pauperes spiritu. quoniam ipsorum est regnum celorum: et omnis qui reliquerit domum: vel fratres: aut sorores: aut patrem: aut matrem: aut vxorem: aut filios: aut agros: propter nomen meum centuplum accipiet: et vitam eternam possidebit. Nec immerito. Non enim tam laudabile est si ab illicitis. quam si etiam a licitis temperemus: et his propter eius reuerentiam non vtamur. que ea nobis propter infirmitatem nostram venia permisit. Itaque si etiam hi qui decimas fructuum suorum fideliter offerentes preceptis domini antiquioribus famulantur. necdum possunt euangelicum culmen ascendere: illi qui ne hec quidem faciunt quantum ab eo absint manifestissime peruidet. Nam quemadmodum poterunt euangelice gratie esse participes. qui consummare etiam leuiora legis precepta contemnunt. Quorum facilitatem vsque adeo impiciosa legislatoris verba testantur: vt etiam maledictum non implentibus proponatur. Maledictus enim inquit qui non permanserit in omnibus que scripta sunt in libro legis huius. vt faciat ea. Hic autem pro excellentia et sublimitate mandatorum dicitur qui potest capere capiat. Illic legiferi violenta compulsio preceptorum indicat paruitatem. Contestor. n. inquit vobis hodie celum et terram: quod si non custodieritis precepta domini dei vestri peribitis a facie terre. Hic magnificentia sublimium mandatorum. ipsa non tam imperantis quam adhortantis conditione signatur: si vis perfectus esse fac hoc aut illud. Ibi inexcusabile etiam recusantibus moises pondus imponit. hic consilio tantum volentibus et ad perfectionem festinantibus dominus occurrit. Non. n. generaliter precipiendum erat. nec vt ita dixerim canonice ab omnibus exigendum. id quod propter mirificam sublimitatem non potest passim ab omnibus apprehendi: sed consilio potius prouocantur omnes et gratia: vt hi qui magni sunt possint perfectione virtutum non immerito coronari: qui autem parui sunt. et mensuram etatis plenitudinis christi implere non possunt: licet fulgore maiorum velut siderum tecti latere videantur tamen a tenebris maledictionum que in lege sunt alieni existunt. nec presentium malorum cladibus addicantur. nec supplicio plectuntur eterno. Non ergo christus ad illa virtutum excelsa fastigia quenquam precepti necessitate constrigit: sed liberi arbitrij prouocat potestate: et salubritate consilij et desiderio perfectionis accendit. Ubi enim preceptum. ibi necessitas et vbi necessitas. ibi et difficultas: vbi difficultas. ibi et negligentia: vbi negligentia: ibi et peccatum: vbi peccatum. consequenter et pena. Custodientes vero hec ad que prefixe legis seueritate coguntur: penam potius que ab illa intentabatur effugiunt. quam mercedem aut premia consequantur.

Quod euangelij gratia sicut perfectis tribuit regna celorum ita veniabiliter sustentet infirmos. Cap. vj.

Itaque sicut fortes ad sublimia atque precelsa euangelicus sermo sustollit. ita non patitur infirmos ad ima demergi: perfectis quidem tribuens beatitudinis plenitudinem: veniam vero infirmitate superatis impartiens. Lex enim consummantes precepta sua in vtriusque meriti velut quodam meditullio collocauit: quantum a trangressorum damnatione secernens. tantum separans a gloria perfectorum. Quod quidem quam infimum quamque miserabile sit: vel ex presentis vite statu et comparatione perspicite: in qua miserrimum ducitur. si hoc tantum quis studeat ac laboret. ne reus modo inter honestos homines. et non etiam locuples ac honorabilis et gloriosus habeatur.

Qđ in nostra situm sit potestate vtrū sub euangelij gratia an sub legis velim⁹ terrore ꝯsistere. Ca. vij.

q Uamobrē in nostra hodie situʒ est potestate. vtrum sub euangelij gratia an sub legis velimus terrore cōsistere. Cuilibet.n. pti ꝓ qualitate actus sui vnūquēq₃ necesse est aggregari. Nam aut supergrediētes legē. suscipit christi gratia. aut certe inferiores velut debitores suos sibiq₃ obnoxios lex retentat. Reus nāq₃ legaliū preceptorum neq̄q₃ euangelicā pfectioneʒ valebit attingere: quāuis christianū se ꝛ dn̄i gratia liberatuʒ inaniter glorietur. Nō soluʒ.n. hic credendus est adhuc esse sub lege. qui ea que lex precipit detrectat implere: sʒ ēt ille q ea tantū que lex iubet obseruare ꝯtentus ē. ac nequaq̄ vocationi ꝛ gratie xp̄i cōdignos exhibʒ fructus. vbi nō dicit. decimas tuas ꝛ primitias offeres domino deo tuo. sʒ vade vende oīa que habes ꝛ da pauperibus. ꝛ habebis thesauꝝ in celo. ꝛ veni sequere me: vbi ob pfectionis magnificentiaʒ discipulo postulāti. ne breuissimū quidem hore spaciuʒ pro patris cōceditur sepultura: nec humane charitatis officiuʒ. diuini amoris virtuti perfertur.

Queadmodum theonas coniugem suam vt ꝛ ipsa renunciaret exhortatus sit. Cap. viij.

q Uibus auditis beatus Theonas inextinguibili desiderio euangelice pfectiōis accēsus: semeʒ verbi fecundo corde conceptū. quasi ꝓfundis atq₃ edomitis condidit sulcis: in eo vel maxime humiliatus atq₃ compunctus. ꝙ euʒ senex non soluʒ euangelicam perfectionem non attigisse dixisset. sed etiā vix legis ipsius adimplesse mādata. Siquidem cum decimas fruguʒ suaruʒ solit⁹ esset diaconie annis singulis pendere. primitiarum rationem ne audisse quidem se aliquando. quaʒ tamen etiam si similiter implesset longe nihilominus ſm senis sententiam se ab euangelica pfectiōe distare suppliciter fatebatur. Domum itaq₃ reuertitur mestus. illaq₃ affectus tristitia. que penitentiam ad salutem stabilem operatur. ac de sua iam volūtate ꝛ definitione non dubius: erga salutē cōiugis. omneʒ mentis solicitudineʒ curamq₃ conuertit: eamq₃ ad desiderium quo fuerat ipse succensus. cepit exhortatione simili prouocare. ꝛ vt deo pariter in sanctimonia ꝛ castitate seruirent. diurnis nocturnisq₃ fletib⁹ ammonere dicens: conuersionem melioris vite neq̄q₃ esse protelandam: qa necessitati subite mortis vana spes immature non preiudicaret etatis: quippe que infantes: pueros: adolescētes. pari vt senes sorte preriperet.

Quemadmodum non acquiescente vxore sua ad monasterium peruolarit. Cap. ix.

c Uncq₃ huiusmodi obsecrationibus iugiter ꝑsistenti. coniunx durissima nō preberet assensuʒ: seq₃ diceret solatio maritali ꝓ etatis sue flore penitus abstinere non posse. ac proinde siquid deserta ab eo criminis admisisset: illi potius ascribenduʒ. q coniugij federa dirupisset. Ad hec ille cū diu conditionēʒ nature pretendisset humane: quā fragilē ꝛ incertaʒ periculosum esset carnalibus desiderijs ꝛ operibus diutius implicari: adijciens astruebat. nō licere cuiq̄ eius se boni extorrē facere qđ didicisset: maiorisq₃ eē noxe dispicere cognitā bonitatem. q̄ incognitaʒ non amare: proinde se iā reatu ēt preuaricationis inuolui. si inuētis tam preclaris tāq₃ celestibus donis. terrena ac sordida pretulisset. Ad omnē sane aiebat etatem: oēmq₃ sexuʒ perfectionis magnificentiaʒ pertinere. ꝛ vniuersa ecclesie membra ad conscendēdā subliminʒ meritoꝝ celsitudineʒ prouocari. dicente apostolo. sic currite vt cōprehendatis: nec ꝓpter lentoꝝ ꝛ segniuʒ moras. paratos atq₃ alacres debere sustinere: cū rectius sit. vt desides a precurrentibus incitentur. q̄ vt ꝓperātes a residētibus obligent. Proinde statutū sibi dicebat decretūq₃ esse renunciare seculo ac mori mundo. vt viuere possit deo: ꝛ si hanc beatitudinē neque at obtinere. vt cū socia sua in consortiū trāseat christi. malle se vel cuʒ vnius mēbri dispēdio saluū fieri: ꝛ velut debilē itroire i regnū celoꝝ. q̄ cū soliditate corporis cōdēnari. Adijciebat āt etiam ista dicens. Si moises ꝓ duricia cordis dimitti ꝑmittit vxores: quare hoc nō sinat xp̄s ꝓ desiderio castitatis: presertiʒ cum idē dn̄s inter ceteras affectiones. i. patꝝ: matrū: ac filioꝝ qb⁹ omnē reuerētiaʒ. nō soluʒ lex sʒ ēt ipse preceperat exhibere. tamē ꝓ noie suo ac desiderio pfectiōis nō soluʒ ꝯtemnēdam simpliciter. sʒ ēt odio habēda esse decernēs. cōiungat eis similiter ēt vxorū nomē dicēs: ꝛ oīs q reliquerit domuʒ vel fratres aut sorores aut patrē aut matrē aut vxorē aut filios aut agros pp nomē meū. cētuplū accipiet. ꝛ vitā eternā possidebit. In tātū ergo pfectiōi quā p̄dicat nihil patit cōparari: vt illā quoq₃ necessitudinē soluat patris ac matris. que scd̄ʒ apostoluʒ primuʒ obtinet i repromissione mādatū: honora. s. patreʒ ꝛ matrē. qđ ē mādatū primū in repromissiōe. vt bene sit tibi ꝛ sis lōgeu⁹ sup terrā: eāq₃ despici ꝓ suo amore p̄cipiat: Euidēter itaq₃ sicut eos euāgelicus sermo cōdēnat q nō iteruenēte adulterij crimine vxoria vincula dirūpūt: ita ob amorē xp̄i ꝛ desideriū castitatis. his q iugū carnale reiecerint. ēt cētupla premia repromittit. Quapropter si fieri pōt. vt ad hāc optatissimā mihi ptē. accepta tādēʒ ratiōe flectaris. scilicet vt dn̄o huiētes. penā gehēne pariter euitem⁹ charitatē cōiugij nō refuto. imo ēt maiore adhuc dilectiōe cōplector. Agnosco.n. ꝛ veneror adiutricem meā. dn̄i mihi sentētia deputatā. ꝛ indirupto eidē federe charitat in xp̄o coherere non respuo: nec a me separo qđ dn̄s mihi prime stati ꝯditiōis lege ꝯiunxit. dūmō sis ꝛ ipsa qđ ꝯditor eē te voluit. Si vō nō ad adiutoriū eē volueris sʒ i deceptionē. ꝛ āminiculū te non mihi sʒ aduersario malueris exibere. atq₃ obhoc attributū putas ꝯiugij sacramētū. vt te huic q̄ igerit fraudās saluti. insup ēt me a discipulatu retrahas saluatoris: ita illam abbatis iohannis imo christi ore prolatam sententiam viriliter appreben

dam. vt me a spiritali bono nulla carnalis auellere possit affectio. Qui eni inquit nõ odit patrẽ z matrẽ z filios z fratres z sorores z vxorẽ z agros adhuc aũt z aiaz suã: nõ põt me⁹ esse discipulus. Cuz ergo his atz huiusmodi verbis muliebris nõ flecteret itentio. z in eadẽ obstinatiõis duricia pmaeret: si ego inquit beatus Theonas te abstrahere a morte nõ possũ: nec tu me separabis a christo. Tutius ẽ aũt mihi cũ hoĩe ꝙ cũ deo habere diuortiũ Aspirãte itaqꝫ gratia dei. desinitiõis sue executionẽ instanter aggressus ẽ: nec itepescere per aliquã morã desiderij sui passus est ardorẽ. Naz cõfestiz oĩm mũdana facultate nudat⁹ ad monasteriũ puolauit. Ubi i breui tanto splẽdore sanctitatis z humilitatis emicuit: vt beate memorie Iohãne ad dominũ ex hac luce migrãte. sanctoqꝫ Helia viro q haud minor decessore suo fuit similiter decedẽte. terti⁹ theonas vniuersorũ preelect⁹ iudicio. in diaconie eis dispensatione successerit.

Satisfactio pro eo ne discidia cõiugibus suadere videamur. Ca. x.

Nemo aũt existimet nos hec ad prouocanda cõiugiorũ diuortia texuisse. q nõ soluz nuptias minime ꝯdẽnamus: veꝝ ẽt apostolicã sequẽtes sententiã. dicim⁹ honorabile cõnubium in oibus. z thorus imaculatus: sed vt lectori initiũ cõuersionis. quo tãtus ille vir deo dicatus est fideliter pãderemus. A quo bona gratia hoc primuz deposco: vt siue hoc ei placeat siue displiceat. me quoquo modo a calũnia alienũ esse concedẽs. i suo hoc facto aut laudet aut reprehẽdat auctorẽ. Ego aũt qui nõ meaz super hac re sententiã pposui. sz rei geste hystoriã simplici narratiõe cõplexus suz: equuz est vt sicut mihi de eorũ qui hoc factũ probant laude nihil vẽditio: ita eorũ q id iprobant nõ pulser inuidia. Habeat ergo suuz de illo vt dixim⁹ vnusqꝫ iudiciuz: sz moneo vt ita cẽsuraz sui castiget examinis. ne se equiorẽ aut sãctiorẽ diuino credat eẽ iudicio. quo in cuz etiã apostolicaruz collata sunt signa virtutuz. vt taceã de tantoruz patrũ sententia. a quibus factũ eius nõ soluz minime reprehẽsuz. verũ ẽt vsqꝫ adeo collaudatũ esse manifestuz est. vt eũ summis ac sublimissimis viris in diaconie electiõe pretulerint. Et puto tot spiritaliũ virorũ deo auctore prolatũ nõ errasse iudiciũ: qd ẽt tanta signoꝝ vt supra iã dictũ est admiratio confirmabat.

Inqsitio cur i egypto totĩ dieb⁹ qnquagesime ñ ieiunẽt nec genua in oratiõe curuẽtur.

Capitulum. xi.

Sed iaz tempus ẽ vt promisse disputatiõis ordinez ꝓsequamur. Igitur abbas Theonas cũ diebus quiquagesime nos i nostra cellula visitasset: vespertina orationũ solẽnitate transacta humi paululũ cõsidentes cepim⁹ diligẽtius ꝑ cõtari. cur apud eos tãta obseruãtia cauerẽt. ne qs penitus totis quiquagesime diebus. vel genua i oratione curuaret. vel vsqꝫ ad horaz nonã ieiunare presumeret: eoqꝫ id diligentius scrutabamur. ꝙ nequa hoc tãta cautõe suari i syrie mõasterijs videram⁹.

Responsio de natura eorum que bona vel mala vel media sunt. Ca. xij.

Ad hec abbas Theonas tali vsus ẽ sermonis exordio. Oportet quidez nos auctoritati patrũ cõsuetudiniqꝫ maiorum vsqꝫ ad nostruz tẽpus ꝑ tantã annorũ seriẽ protelatẽ. ẽt nõ precepta rõne cedere eãqꝫ vt antiquitus tradita est iugi obseruãtia ac reuerentia custodire: verũtñ qm̃ causas huius rei z rationẽ vultis agnoscere: accipite breuiter ea que a seniorib⁹ nostris tradita super hac institutione cõperimus. Uerũtamẽ anteꝙ scripture diuine auctoritas proferatur: si placet de natura ipsius ieiunij z qualitate pauca dicam⁹: vt disputationẽ nostrã subsequẽs scripturaruz confirmet auctoritas. Diuina sapientia per ecclesiastẽ omni rei .i. vniuersis seu prosperis seu que aduersa putãtur z tristia: tẽpus esse ꝓprium designauit dicẽs. Oib⁹ tempus est: z tempus omni rei sub celo. Tẽpus pariendi z tẽpus moriendi: temp⁹ plãtãdi z tempus euellendi qd plãtatuz est: temp⁹ occidendi z temp⁹ sanandi: tempus destruendi z tempus edificandi: tempus plorandi z tempus ridendi: tempus plangendi z tempus saltandi: temp⁹ mittendi lapides z tempus colligendi lapides: tempus amplectẽdi z tempus longe fieri ab amplexibus: tempus acquirendi z tempus perdendi: tempus custodiẽdi z tẽpus expellendi: tempus dirumpendi z tempus sarciendi: tempus tacendi z tempus loquendi: temp⁹ amandi z tempus odiendi: tempus belli z tempus pacis. Et infra quia tempus est inquit omni rei z omni facto. Nihil igitur ex his esse bonum perpetuuz diffiniuit. nisi cum fuerit horuz quid oportũe z competenter expletuz. ita vt hec eadem que nunc oportune gesta bene cedũt. si importuno vel incongruo tempore presumãtur. inutilia inueniãtur z noxia. absqꝫ his dumtaxat que per se principaliter vel bona vel mala sũt. nec aliquãdo possunt i cõtrariũ diriuari. vt est iustitia. prudentia. fortitudo. temperantia. cetereqꝫ virtutes. siue ediuerso vicia quorũ desinitiones in aliam partem cadere omnino mutari vc nõ possunt. Si qua vero in vtrunqꝫ affectum possunt aliquando transire. vt pro qualitate vtẽtiũ vel bona inueniant̃ vel mala. hec nõ absolute ꝓ sua natura. sed pro ppetrãtis affectu z oportunitate tẽporis. vel vtili interdum vel noxia sentiuntur.

Quale bonum sit ieiunium. Ca. xiij.

Quamobrez nunc querendum est. quid super ieiuniorũ statu decernere debeamus vtrum nã similiter z ipsuz bonum esse eo mõ quo iustitiã. prudentiam. fortitudinem. aut tẽperantiam diximus. que in partez contrariam penit⁹ trãsire nõ possũt. an mediũ qd qd interduz factuz possit prodesse. interdũ pretermissuz condẽnare nõ possit. quodqꝫ nõnunꝙ egisse reprehensibile sit. nõnunꝙ pretermisisse laudabile. Si eniz n illa

diffinitione virtutū.etiam ieiuniū censeamus.vt inter pricipalia bona ciborū abstinentia collocetur: erit profecto eorū mala ⁊ criminosa pceptio. Quicquid eniꝫ principali bono cōtrariuꝫ est: sine dubio principale maluꝫ esse censendū est:qd̄ desiniri a nobis scripturarū sanctaruꝫ nō permittit auctoritas. Si eni tali sensu ac ꝓposito ieiunem⁹ vt peccatum cōtrahi in escarū participatione credam⁹:nōmodo nullos fructus ꝑ abstinētia consequemur.sed etiaꝫ reatuꝫ maximū ac sacrilegij crimē scd̄m apostoluꝫ contrahemus:abstinentes a cibis quos deus creauit ad percipienduꝫ cū gratiarū actione fidelibus. ⁊ his qui cognouerunt veritateꝫ:q2 oīs creatura dei bona:⁊ nihil reijcienduꝫ qd̄ cū gratiaruꝫ actiōe percipitur. Qui eniꝫ putat qd cōmune esse illi cōmune est.⁊ idcirco ob solā perceptionē esce nemieꝫ legimus cōdemnatū .nisi forte iunctū qd fuerit vel postea subsecutū.ꝑ qd̄ meruerit cōdēnari.

Qd̄ nō sit pncipale bonū ieiuniū. Ca.xiiij.

Taqꝫ hoc mediū eē etiā ex hoc manifestissime declaratur.q2 sicut nō iustificat custoditū .ita nō condēnat irruptū.nisi forte ꝑcepti transgressio magis q̄ escarū perceptio puniatur. Principali autē bono ita nullum oportet vacuū esse tēpus.vt sine eo cuiq̄ esse nō liceat:q2 necesse est cessatione eius in maluꝫ corruere negligentē. Nec rursuꝫ principali mallo vllum cōceditur tēpus.quia qd̄ noxium semp est nūq̄ poterit si admissuꝫ fuerit nō nocere.vel in partē vnq̄ laudabilē cōmutari. Ac proide ea quib⁹ qualitates statutas videmus ⁊ tēpora.⁊ que sic obseruata sanctificāt. vt omissa nō polluāt.media esse manifestum est. vtputa nuptias.agriculturaꝫ.diuitias.solitudinis remotionē.vigilias.sacrorū lectionem meditationēq̄ librorum ipsaq̄ ieiunia.de quib⁹ principiuꝫ sermōis exortū est. Que omnia diuina preceptio.vel sanctarum auctoritas scripturaruꝫ.nō ita icessabiliter obtinenda nec iugiter custodiēda decreuit.vt ea paululuꝫ intermisisse nephariū sit. Quicquid eni imperatiue decernitur mortē irrogat nō impletū. Que cūq̄ vero suadentur potius q̄ iubent.facta prosūt infecta nō puniūt. Et idcirco aut oīa hec aut certe quedā.pro causa.pro loco:ꝑ modo.pro tēpore. circūspecte agere nos maiores nostri ⁊ prouide obseruare iusserunt.q2 si cōgrue boꝛuꝫ aliquid actitetur.aptum atq̄ conueniens .si incōgrue. ineptum esse constat ac noxium.ac si velit quis in fratris aduentu in quo christum debet humanitate reficere ⁊ gratissima susceptiōe cōplecti.austeritateꝫ ieiunij custodire.nōne inhumanitatis potius crimē incurrit.q̄ laudeꝫ ⁊ merituꝫ religionis acquirit. Vel si cuꝫ defectio ⁊ ibecillitas carnis reparationē viriuꝫ esce perceptiōe deposcit.nō acquiescat aliquis rigorē abstinentie relaxare.nōne magis crudelis sui corporis homicida. q̄ salutis ꝓuisor est estimandus. Ita etiā cuꝫ tēpus festiuitatis escaruꝫ congruū fotuꝫ ⁊ refectionē necessarie absolutionis indulget. si quis ieiunioruꝫ rigidaꝫ obseruātiaꝫ indirupte voluerit retentare:necesse est vt nō taꝫ religiosus q̄ inconditus atq̄ irrationabilis habeatur. Sed ⁊ illis hec nihilominus reperietur aduersa.qui humanaꝫ laudē ieiunijs aucupātur:⁊ inani ostētatione palloris.famā sanctitatis acquirunt:quos euangelicus sermo in presenti suā recepisse mercedeꝫ pronūciat. vel quorū per prophetaꝫ domin⁹ ieiuniū detestatur ⁊ ex quoruꝫ persona cū sibi obijciens ante dixisset. quare ieiunauim⁹ ⁊ nō aspexisti. hūiliauimus aias nostras ⁊ nescisti:cōfestiꝫ subijciens prodidit causas cur nō merentur audiri. Ecce inquit in die ieiunij vestri iuenitur volūtas vestra:⁊ omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites ⁊ cōtētiones ieiunatis:⁊ percutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut vsq̄ in hanc diē.vt audiatur in excelso clamor vester. Nūquid tale est ieiuniuꝫ qd̄ elegi per diē affligere hominē animā suaꝫ. Nūquid contorquere quasi circuluꝫ caput suuꝫ.⁊ saccū ⁊ cinerē sternere. Nūquid istud vocaui ieiuniuꝫ.⁊ diē acceptabilem domino. Deinde infert docens quomō acceptabilis fiat cōtinētia ieiunantis:atq̄ euidēter enūciat ꝑ se soluꝫ ieiuniū nō posse prodesse.nisi has que subijciūtur causas habuerit cōsequentes.nōne hoc ē inquiens ieiuniū qd̄ elegi. Dissolue colligatiōes ipietatis :solue fasciculos deprimētes. Dimitte eos q confracti sunt liberos:⁊ omne onus dirūpe. Frāge esurienti panē tuuꝫ.⁊ egenos vagosq̄ iduc i domū tuaꝫ. Cū videris nudū operi eum:⁊ carneꝫ tuā ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumē tuū .⁊ sanitas tua citius orietur:⁊ anteibit faciē tuaꝫ iustitia tua.⁊ gloria domini colliget te. Tunc inuocabis ⁊ domin⁹ exaudiet:clamabis ⁊ dicet ecce adsuꝫ. Videtis ergo ieiuniuꝫ neq̄ principale bonū a domino iudicari:eo q̄ nō per seipsuꝫ sed ꝑ alia opera bonū ac placituꝫ deo fiat:⁊ rursū ex accidentibus causis.nō solum vanū.verū etiā odibile cēseat. dicente dn̄o .cū ieiunauerint nō exaudiā preces eorum.

Qd̄ principale bonū nō propter inferius bonū debeat exerceri. Ca.xv.

On eni misericordia:patientia ⁊ veritas. vel illa predicta precepta virtutū.i quibus vtiq̄ bonum ē principale.propter ieiunia sunt tenēda:sꝫ potius ieiunia propter illa. Elaborandū est enim vt virtutes ille.que vere bone sunt ieiunijs acquirātur:nō vt ad ieiuniorū terminū tēdant illarum gesta virtutuꝫ. Ob hoc ergo est vtilis carnis afflictio:ob hoc ei adhibenda est inedie medicina:vt per illam ad charitatē in qua imobile ac sine vlla tēporis exceptiōe perpetuum bonum ē peruenire possimus. Neq̄ eni medicine aurificine vel ceterarū que i hoc mūdo sunt artiuꝫ disciplina .propter instrumenta que ad opus eius pertinent exercetur.⁊ nō potius ferramenta propter artis studiū preparantur:que sicut vtilia sunt peritis. ita superflua his qui artis ipsius nesciunt disciplinam. Et sicut his qui ad efficiendum' opus suum eorum

ministerio fulciũtur plurimũ proſũt: ita illis q̄ cui⁹
rei gratia instituta sint ignorantes . sola eorum pos
sessione contenti sunt penitus prodesse nõ possunt:
quia vtilitatis eorũ sũma3 in retẽtatiõe eorũ tantu3
nõ i operis cõsũmatiõe cõstituũt. Illud ergo ẽ opti
mũ. ꝑncipaliter ꝓpter qd̕ fiunt illa q̄ media sũt: ipm
vero precipuũ bonũ. nõ ob alia3 causam. sed ꝓpter
sua3 tantu3 agitur bonitatem.

¶ Quomodo a ceteris bonis principale discerna
tur bonum. Ca. xvi.

Uod quidẽ a ceteris que media esse ꝑdixi
q mus. his secerniť modis: si per se bonũ sit.
ꝛ nõ ꝑ aliud aliqd: si propť se necessarium
sit. ꝛ nõ ꝓpter aliud: si imutabiliter sẽperq; sit bonũ
ac ꝑpetuo sua3 retinẽs qualitatẽ. nũq; in parte pos
sit trãsire cõtraria3: si adeptio vel cessatio eius non
possit sũma3 nõ iferre perniciẽ: si id qd̕ illi cõtrariu3
est. similiter ꝑncipale sit malu3. nec i ptẽ bonã possit
aliquãdo trãsire. q̄ diffinitiões qbus ꝑncipaliu3 bo
norũ natura discerniť ascribi ieiunijs omnino non
possũt. Neq; eni ex semetipsis bona. aut ꝓpter se ne
cessaria sũt. que ꝓpter acquirẽda3 cordis ꝛ corpo
ris puritatem salubriť exercẽtur. vt aculeis carnis
obtusis. mẽs purificata suo conciliet auctori: nec i
mutabiliť sempq; sũt bona. q2 plerũq; eorũ itermis
sione nõ ledimur. imo etiã in perniciẽ interdum aie
iportuni⁹ celebrata vertũtur. Sed nec pricipale ma
lũ est id qd̕ illi videť aduersu3. i. ciborũ naturaliter
iocũda pceptio. que nisi itẽperãtia atq3 luxuria. vel
alia quedã vicia subsequantur. mala nõ põt definiri
quia nõ qd̕ intrat in os coiquinat hominẽ. s3 que ꝓ
cedũt de ore hec coinqnãt hoiem. Pricipali itaq3
derogat bono. nec pfecte aut sine peccato illud exe
quiť qsquis hoc nõ propť idipsũ s3 ꝓpter aliud ali
quid facit. Oĩa eni hui⁹ gratia faciẽda sunt: ipsu3
vero propter se solu3 est expetendu3.

¶ De rõne ꝛ vtilitate ieiunij. Ca. xvij.

Alẽ igiť definitionẽ sup ieiunij qualitate iu
t giter retinẽtes: ita illud totis viribus ani
mi appetam⁹. vt tamẽ tunc demũ id nobis
cõgruũ nouerim⁹. si i eo tẽporu3 ratio. si qualitas.
si mensura serueť: nec ita vt in ipso spei nostre termi
nũ defigam⁹. sed vt ꝑ ipsũ ad puritatẽ cordis ꝛ apo
stolica3 charitate3 ꝑuenire possimus. Igitur ex hoc
ipso ieiunio vbi nõ solu3 specialia prefixa sũt tẽpo
ra. qbus vel exerceri debeat vel pretermitti. sed etiã
qualitas modusq3 ꝓpositus ẽ. nõ pricipale bonu3.
s3 mediũ quiddã esse manifestu3 ẽ. Ceterũ hec que
ꝑcepti auctoritate. vel mandãtur vt bona. vel inter
dicũtur vt noxia. nũq; ita exceptiõi tẽporũ subiacẽt
vt interdũ. aut que vetita sũt fieri debeant. aut que
iperata sunt pretermitti. Nec eni vllus iustitie: pa
tiẽtie: sobrietati: pudicitie: charitati: statutus ẽ mo
dus: nec rursu3 iniustitie: ipatientie: furori: ipudici
tie. iuidie atq3 supbie libertas aliquãdo ꝑmissa est.

¶ Nõ semp cõgruũ esse ieiuniu3.
Capitulum. xviij.

Uãobrẽ his de ieiunij qualitate ꝑmissis.
q subdenda adhuc sanctarũ scripturarũ vi
detur auctoritas. ꝑ quã approbeť manife
stius ieiuniu3 ꝑpetuu3 custodiri nec debere nec pos
se. In euãgelio ieiunãtibus phariseis vna cũ disci
pulis Ioãnisbaptiste. cũ apostoli vtpote amici ꝛ cõ
uiue celestis illius sponsi. necdũ ieiuniorũ obseruã
tia3 custodirẽt. discipuli iohãnis qui sũma3 iustitie
se ieiunijs possidere credebãt: quippe illius sectato
res qui eximius penitẽtie predicator. ita cũctis po
pulis formã suo prebebat exẽplo. vt nõ solu3 varia
escaru3 genera. q̄ hũanis vsibus suggerũtur abnue
ret. verũ etiã cõmunẽ panis ipsius esu3 penit⁹ igno
raret: dño ꝯquerũtur dicentes. Quare nos ꝛ phari
sei ieiunam⁹ frequẽter. discipuli autẽ tui nõ ieiunãt.
Quibus respõdens domin⁹ euidẽter ostẽdit. nõ oĩ
tẽpore cõgruu3 esse ieiuniu3. nec necessariũ alicui cũ
vel festiuitas tẽporu3 vel interueniẽs charitatis oc
casio. indulgentiam refectiõis admittit: nũquid pos
sunt inquiens filij sponsi lugere. q̄diu cu3 illis ẽ spõ
sus. Uenient aũt dies cu3 auferetur ab eis sponsus
ꝛ tunc ieiunabũt. Que verba licet ante resurrectio
ne3 dixerit corporis sui: tamẽ ꝓprie quinquagesime
temp⁹ ostẽdunt. in quo post resurrectionẽ quadragi
ta dies domino cũ discipulis epulãte: ieiunare illos
quotidiane eius presentie gaudiũ nõ sinebat.

¶ Interrogatio cur totis quinquagita diebus ie
iunium relaxetur. Ca. xix.

Erman⁹. Quare igitur tota quinquagesi
g ma abstinẽtie rigore3 prandijs relaxam⁹.
cu3 vtiq; christus quadraginta tantũ die
bus p⁹ resurrectionẽ cũ discipulis fuerit cõmorat⁹.

¶ Responsio. Ca. xx.

Heonas. Nõ incongrua interrogatio ve
t stra rationẽ itegerrime veritatis meretur
agnoscere. Post ascensionẽ saluatoris no
stri que quadragesimo resurrectiõis eius acta ẽ die.
apostoli reuersi de monte oliueti. in quo se ad patrẽ
pergẽs prebuit intuendũ. sicut etiã actu3 aposto
loru3 lectio cõtestatur. ingressi hierosolymã. decem
diebus aduentũ spiritussancti expectasse referũtur:
quibus expletis quiquagesima eũ die cũ gaudio su
sceperunt: ꝛ ita est per hec festiuitatis hui⁹ numer⁹
euidenter ipletus. Quẽ in veteri quoq; testamento
legimus figuraliter adumbratu3. in quo cõsũmatis
hebdomadibus septẽ. primitiaru3 panis per sacer
dotes dño iubebatur offerri: qui veracissime ꝑ apo
stolorũ predicatione3. qua in illo die cõcionati legũ
tur ad populu3. oblatus dño cõprobatur verus sci
licet primitiaru3 panis. qui noue doctrine istitutio
ne prolatus. quiq; milibus viroru3 esce sue munere
satiatis. primitiuu3 de iudeis christianorum popu
lũ domino consecrauit. Et idcirco hi quoq; decem
dies cũ superioribus quadraginta pari solennitate
sunt ac leticia celebrandi. Cuius festiuitatis tra
ditio per apostolicos viros ad nos vsq; transmis
sa: eodem tenore seruanda est. Ideo nanq; in ipsis

dieb⁹ nec genua i oratiõe curuãtur. qꝛ iflexio genuũ velut penitẽtie ac luct⁹ idiciũ ẽ. Unde ẽt p oĩa eadẽ in illis solẽnitatẽ quã die dominica custodim⁹. in qua maiores nostri. nec ieiuniũ agendum. nec genu esse flectendũ. ob reuerentiam resurrectionis dominice tradiderunt.

¶ Interrogatio vtrũ abstinentia ieiunij relaxata nõ obsit corporis castitati. Ca. xxi.

Erman⁹. Potest ne hec caro insolitis blã
g dimẽtis tã longe festiuitatis illecta. nõ aliqd sẽtuosũ de illo quãuis absciso vicioꝝ somite germinare. aut mẽs presũptis vltra cõsuetudinẽ dapibus onerata. nõ erga famulatũ corporis rigorẽ dñationis sue inflectere. presertiꝫ cũ i nobis viridior etas. cito ad rebellionẽ subdita possit mẽbra cõpellere. si vel escas solitas abundantius vel certe insolitas licentius presumamus.

¶ Responsio de seruando continẽtie temperamẽto. Ca. xxij.

Theonas. Si vniuersa q̃ gerimus. rõnabili
t mẽtis appẽdam⁹ examie. ⁊ de puritate cordis nostri nõ alioꝝ iudiciũ sed nostrã semp cõsciẽtiã consulam⁹. certũ ẽ istã refectõis itercapedinẽ iuste districtiõi obesse nõ posse. si modo vt dictũ est equã idulgentie cõtinẽtieqꝫ mensurã pari lãce perpẽdẽs. vtrãqꝫ similiter nimietatẽ mẽs incorupta castiget: ⁊ vtrũ spiritũ nostrũ delitiarũ depriat põdus. an vero alterã hoc est corporis partẽ. maior abstinẽtie iclinet austeritas. vera discretiõe distiguat. illaꝫ vel cõprimẽs vel subleuãs portionẽ. quã vel extolli sẽserit vel grauari. Nihil eni dñs noster ad cultuꝫ atqꝫ honorẽ suũ absqꝫ iudicij moderatõe vult fieri: qꝛ honor regis iudiciuꝫ diligit. Et idcirco sapiẽtissimus Salomõ vt in neutrã partẽ vergẽte iudicio declinem⁹: admonet dicens Honora deũ de tuis iustis laborib⁹: ⁊ deliba ei de fructib⁹ iustitie tue. Etenĩ residet i ꝯsciẽtia nostra icorruptus qdã ac verus iudex. qui nõnũqꝫ sup statu puritatis nr̃e cunctis errantib⁹ solus ipse nõ fallit. Omni igitur cautione atqꝫ sollertia. iugis circũspecti cordis seruet̃ intẽtio. ne quo modo iudicio nostre discretiõis. errãte. aut icõsiderate ꝯtinẽtie cupiditate succẽsi. aut desiderio nimie remissiõis illecti. substãtiaꝫ viriuꝫ nostrarũ inique trutie examiatiõe libremus: sꝫ in altera quidẽ lance aie puritatẽ. i altera vires corporis collocãtes. ita vero cõscientie iudicio vtrãqꝫ pẽdam⁹. vt i neutrã partẽ vnius rei affectu ꝓpõderãte ꝑuersi. vel ad imodicã districtionẽ. vl' ad nimiã remissionẽ. equalitatis librã ꝓpensius iclinem⁹. ⁊ illud nobis vel ꝓ remissiõis vel ꝓ districtiõis nimietate dicat̃. nõne si recte offeras. nõ aũt recte diuidas peccasti. Illas eteni ieiunioꝝ victimas. quas nobis violẽta viscerũ cõuulsiõe icõsiderate extorquentes. dño recte offerre nos credim⁹: ille q diligit misercordiã ⁊ iudiciũ execrat̃ dicẽs. Ego dñs diligẽs iudiciũ: ⁊ odio habẽs rapinã i holocaustũ. Illos ẽt qui oblationũ. i. officioꝝ atꝫ actuũ suoꝝ ꝑcipua ad forũ carnis atꝫ vsus ꝓprios ꝑsumẽtes. reliquias eoruꝫ dño ac minimã dẽserũt portionẽ. velut operarios fraudulẽtos ꝭmo diuin⁹ ira cõdẽnat. Maledict⁹ q facit op⁹ dñi fraudulẽter. Nõ ergo imerito eũ q se ita iniquo fallit examie. icrepat dñs dicẽs. Verũtñ vani filij hoim: mẽdaces filij hoim i stateris. vt decipiant. Et idcirco beat⁹ apl's vt discretiõis moderamia retinẽtes. i neutrã pt̃e illecti nimietate vergam⁹. admonet dicẽs. Rõnabile obsequiũ vr̃ꝫ. Quã rẽ ẽt lagislator similit̃ iterdicit: ita ꝑcipiẽs. Statera iusta ⁊ equa sint põdera: iust⁹ modi⁹ equusqꝫ sextari⁹: salomone quoqꝫ parẽ sup hoc sniaꝫ ꝓferẽte: põdus magnuꝫ ⁊ pusillũ. ⁊ mẽsure duplices. imũda sunt apud dominũ vtraqꝫ: ⁊ q facit ea i adiuẽtionib⁹ suis cõpediet̃. Proide nõ solũ illo quo dixim⁹: sꝫ ẽt hoc mõ studẽdũ ẽ nobis. vt nec iniq̃ põdera i cordib⁹ nr̃is. nec in horreis ꝯsciẽtie nr̃e mẽsuras duplices habeam⁹. i: ne eã ipi q̃ districtõis regulã molliũt. remissiore indulgẽtia ꝑsumẽtes. eos qb⁹ vbũ dñi ꝑdicam⁹. districtiorib⁹ ꝑceptis ⁊ grauiorib⁹ q̃ ipsi ꝓferre possim⁹ põderib⁹ obruam⁹. Qđ cũ facim⁹. qd nisi duplici põdere atꝫ mẽsura ꝑceptoꝝ dñi mercẽ frugẽqꝫ vl' appẽdim⁹ vel metimur. Si ei alit̃ ea nobis. alit̃ nostris fratrib⁹ dispẽsem⁹: rẽte icrepamur a dño: eo q statera dolosas ac mẽsuras duplices habeam⁹. sꝫ illã sentẽtiã Salomonis q̃ dr̃. Abhominatio ẽ dño põd⁹ duplex: ⁊ statera dolosa. nõ ẽ bonũ in ꝯspectu ei⁹. Hoc ẽt mõ reatũ dolosi põderis duplicisqꝫ mẽsure euidẽter icurrim⁹: si districtiora qdã q̃ ꝑuati p nr̃as cellulas exercere ꝯsueuim⁹. hũane laudis cupiditate corã frĩb⁹ ostẽtam⁹: abstinẽtiores. s. ⁊ sãctiores apparere affectãtes hũano ꝯspectui q̃ diuio. Qui morb⁹ ꝑcipue nõ mõ vitãdus. verũ ẽt abhominãdus ẽ nobis. Sꝫ iteri a questiõe ꝓposita paulo lõgi⁹ euagati. ad eadẽ a qua discessimus reuertamur.

¶ De refectiõis tẽpore atꝫ mẽsura. Ca. xxiij.

Gitur ꝑdictoꝝ dierũ ita ẽ custodiẽda solẽ
i nitas. vt corporis atꝫ aie cultui ꝓsit magis remissio idulta q̃ noceat: qꝛ nec illi⁹ festiuitatis gaudiũ aculeos carnis obtundere: nec imici ille aduersari⁹ dierũ nouit reuerẽtia mitigari. Ut ergo ⁊ dieb⁹ festiuis statuta ꝯsuetudinis solẽnitas ꝯseruet̃. ⁊ saluberrimus ꝑsimõie mod⁹ minie trãscẽdat̃: sufficit vt idulgẽtiã remissiõis eo vsqꝫ ꝓgredi patiamur. vt cib⁹ q hora diei nona sueuat capiẽdus. paulo citius. i. sexta hora ꝓ festiuitate tẽporis capiat̃: ea ratione dũtaxat vt escarũ solitus modus vel qualitas nõ mutetur. ne puritas corporis vel integritas mentis. abstinẽtia quadragesime diligẽtius acquisita. quiquagesime remissiõe depereat. nihilqꝫ nobis prosit acquisisse ieiunijs qđ mox amittere cogat incauta saturitas. presertiꝫ cuꝫ etiaꝫ hostis nostri nõ ignora versutia tunc precipue munitionẽ nostre puritatis ipugnet. cuꝫ eius custodiã sẽserit solẽnitatis celebritate laxatã. Quãobrẽ vigilãtissime ꝓuidendũ. ẽ. ne vnqꝫ mentis nostre vigor blandis seductionib⁹ eneruet̃. ne vt supra iaꝫ dictum est. castimonie

puritatẽ quadragesime labore quesitā. qnquagesime requie ac securitate perdam⁹. Et idcirco nulla penit⁹ in ciborū qualitate vel modo admittaṫ adiectio: sed ab escis quarū cōtinētia dieb⁹ ieiunij ꝓ integritate pudicitie vtebamur. etiā dieb⁹ celeberrimis similit̃ tẽperem⁹. ne leticia festiuitatis pniciosissimā nobis carnaliū incẽtiuorū suscitās pugnā. vertaṫ in luctū. illāq₃ nobis excellẽtiorẽ que gaudio icorruptiōis exultat festiuitatẽ mẽtis eripiat: ꝛ icipiamus post breuẽ carnalis leticie vanitatẽ. amissā cordis pudicitiā longo penitẽtie merore deflere. Studẽdū gnimo est. vt nō frustra ad nos illa ꝓphetice adhortatiōis cōmonitio dirigaṫ. Celebra iuda festiuitates tuas. ꝛ redde vota tua. Si eni cōtinẽtie iugitatẽ interiecta dierū solẽnitas nō mutarit. spiritalib⁹ ferijs iugiter pfruemur: ꝛ ita nobis a seruili opatione cessantib⁹. erit mẽsis ex mẽse. ꝛ sabbatū ex sabbato.

¶ Interrogatio de diuersa obseruatione quadragesime. Ca. xxiiij.

Erman⁹. Quid cause ē vt sex hebdomadibus quadragesima celebretur. licet i qbusdā ꝓuincijs religiōis forsitan ꝓpẽsior cura. adiecisse hebdomadā etiā septimā videaṫ. cum neuter numer⁹ die dñico sabbatoq₃ subtracto. quadragita dierū ipleat sūmā. Sex eni ꝛ trigita dies in ipsis hebdomadib⁹ tm̄modo cōcluduntur.

¶ Responsio eo q̃ ad āni decimas quadragesime ieiuniū referatur. Ca. xxv.

Pheonas. Licz quorūdā pia simplicitas hui⁹ rei amputet questionẽ: tamẽ q₂ etiā illa que alius iterrogatiōe idigna duxisset scrupulosius pscrutātes integrā obseruātie nostre ac mysterij veritatẽ desideratis agnoscere: euidẽtissimā hui⁹ etiā rei pcipite rōez. vt manifestius approbetis nihil irrationabile nr̃os tradidisse maiores. Lege mosaica vniuerso populo generalis ē ꝓmulgata preceptio: decimas tuas ꝛ pmitias offeres domino deo tuo. Itaq₃ q substātiarū nostrarū oimq₃ fructuū decimas offerre pcipimur: multo magis necesse est vt ipsius quoq₃ cōuersatiōis nostre ꝛ humani vsus operūq₃ nostrorū decimas offeram⁹: que ꝑfecto i supputatiōe quadragesime euidẽter iplẽtur. Omniū eni dierū numer⁹ qbus reuolut̃ i orbẽ annus icludiṫ. trigintasex semis dierū nūero decimatur. In septẽ vero hebdomadib⁹ si dies dñici ꝛ sabbata subtrātur: qnq₃ ꝛ trigita supersūt dies ieiunijs deputati. s₃ adiecta illa vigiliarū die quā vsq₃ i gallorū cantū illucescẽte dñica ieiuniū sabbati protelatur: nō solū sex ꝛ trigita dierū numerus adipleṫ. verū etiā ꝓ decimis quiq₃ dierū qui residui videbātur. si illud qđ superest adiectū noctis spaciū cōputetur. plenitudini totius sūme oio nō deerit.

¶ Quomodo etiā primitias nostras domino debeamus offerre. Ca. xxvj.

Quid vero de pmitijs dicā. quas ab oibus q christo fideliter famulātur quotidie certū est exhiberi. Nā cū experrecti a sōno ꝛ quasi rediuiua post soporẽ alacritate surgentes. priusq₃ motū sensus vllius corde cōcipiāt. vel memoriā aut curā rei familiaris admittāt. cogitationū suarū ortus atq₃ pricipia diuinis ꝯsecrant holocaustis. qđ nisi pmitias vere suorū fructuū. per sūmū sacerdotẽ iesū christū. pro vsu vite hui⁹ ꝛ imagine quotidiane resurrectiōis exsoluūt. Quiq₃ etiā a sōno excitati. hostiā iubilatiōis sue deo similiter offerẽtes: prio lingue sue motu ipsū iuocant: ipsius nomẽ laudesq₃ ꝯcelebrāt. atq₃ ad canẽdos ei hymnos. prima labiorꝫ claustra reserātes imolāt deo sui oris officia. Cui etiā pari deferūt modo prima manuū suarū gressuūq₃ libamia. cū e cubilib⁹ cōsurgẽtes in oratiōe consistūt: ꝛ priusq₃ in ꝓprijs causis mẽbrorū suorū fūgātur officio. nihil sibi de ministerio eorū ante decerpūt. sed ad ipsius honorẽ ꝓmouẽt gressum. atq₃ in eius laudatiōe desigunt: ꝛ ita cunctorū motuū suorū primitias ꝓtensione manuū. incuruatiōe genuū. ꝛ totius corporis ꝓstratiōe psoluūt. Illud eni qđ decantaṫ i psalmo alias iplere nō possum⁹. preueni i maturitate ꝛ clamaui. ꝛ preuenerūt oculi mei ad te diluculo vt meditarer eloqa tua. ꝛ mane oratio mea pueniet te: nisi vt post quietẽ sōni in hāc lucẽ vt supra dixim⁹. velut e tenebris ꝛ imaginaria morte reuocati. de vniuersis officijs mentis ꝛ corporis nihil oñino i nostris psumere necessitatib⁹ audeamus. Nullus nāq₃ est alius quẽ aut propheta puenerit matutinus. aut nos puenire similit̃ debeam⁹: nisi aut nosmetipos. i. occupatiōes nr̃as ꝛ affectus. curasq₃ mortales sine qbus esse nō possumus: aut suggestiōes subtilissimas inimici quas nobis adhuc quiescẽtibus ac sopore demersis p phantasias inaniū somniorū inferre conaṫ. quibus nos mox euigilaturos occupet ꝛ iuoluat. vt primitiarū nostrarū opima deflorās prim⁹ ipe decerpat. Quā obrẽ omni nobis cautōe curādū est. si tamẽ viz pdicti versiculi opere volum⁹ adimplere. vt ita primos matutinarū cogitationū ortus solers vigilātia tueatur: ne qđ ex eis festina presūptio liuẽtis attamiet inimici. nostrasq₃ pmitias tāq₃ viles iā atq₃ cōmunes a dño faciat reprobari. Qui si puētus a nobis puigili mẽtis circūspectōe nō fuerit: āticipatiōis neqssimā cōsuetudinẽ nō deponẽs. quotidie nos fraudibus suis puenire nō desinet. Et idcirco si placitas ꝛ acceptabiles deo pmitias ex fructib⁹ nr̃e mentis optam⁹ offerre nō mediocrẽ solicitudinẽ ōbem⁹ ipendere. vt oñes nostri corporis sẽsus. matutinis pcipue horis tāq₃ sacrosācta dñi holocausta i oib⁹ illibata atq₃ itacta seruem⁹. Qđ deuotionis genus multi etiā secularium sūma cautōe custodiunt: qui ante lucẽ vel diluculo ꝯsurgẽtes. nequāq₃ familiarib⁹ ac necessarijs mūdi huius actib⁹ iplicātur. priusq₃ cunctorū actuū suorū operationūq₃ primitias. ad ecclesiam cōcurrentes diuino studeant consecrare conspectui.

¶ Cur diuerso dierū numero quadragesima a plerisq₃ obseruetur. Ca. xxvij.

p Orro qđ dicitis.diuerso more.i.sex vel se ptē hebdomadib⁹ p nōnullas ꝓuīcias qua dragesimā celebrari.vna queadmodū dixi mus ratio ideꝙ ieiunioꝝ modus diuersa hebdo madarū obseruatiōe cōcludit.Hi ei sibi sex hebdo madarū obseruātiā prefixerunt:qui putant die quo ꝙ sabbati ieiunandū.Sex ergo hebdomadas ieiu nia persoluunt:qui eosdē sex ꝛ triginta dies p sab bata sexies reuoluta cōsummant.

Quare vocet quadragesima cū triginta ꝛ sex tā tūmodo diebus ieiunetur. Ca.xxviij.

v Na ergo queadmoduꝫ dixim⁹ ratio. ideꝙ ē ieiunioꝝ modus:ꝫ in hebdomadarū nu mero discrepare videat.Sed ꝓfecto cū ra tionē huius rei hūana oblitterasset icuria.tēp⁹ hoc quo āniuersarie vt dictū est decime deo tringita sex semis ieiunijs offerūtur.quadragesime nomē acce pit. Qđ fortasse vel ꝓpter hoc visuꝫ sit hoc vocabu lo debere censeri:ꝙ moises vel helyas vel ipse dñs noster iesus christus quadragita diebus ieiunasse tradūtur.Ad cuius numeri sacramētum illi quoꝙ quadraginta āni quibus israel ē in solitudiē cōmo rat⁹.ꝛ quadragita similit māsiones quib⁹ eā mysti ce ptransisse describit nō icōgrue coaptātur.Et for tasse ipsa decimatio recte quasi ab vsu telonei q̄dra gesime nomē accepit.Ita eni illa publica vulgo vo catur exactio:ex qua tāta lucri portio regis cōmo dis deputat.quātū ꝛ a nobis a rege omniū seculoꝝ ꝓ vsu vite nostre legitimū quadragesime vectigal exigit.Sane licet hoc ad ꝓpositā nō ptineat q̄stio nē:tamē qꝛ se obtulit narratiōis occasio.nec hoc q dēꝫ pretereūduꝫ puto ꝙ frequētissime seniores nr̄i idcirco illis dieb⁹ marie ipugnari omne monacho rū genus antiqua inimice gentis cōsuetudine testa bant:ꝛ ad trāsmigrāduꝫ de suis sedibus acrius p urgeri.eo ꝙ ꝫ illā similitudinē qua tunc egyptij fi lios israel violētis afflictōib⁹ opprimebāt.nūc quo ꝙ verū israel.i.monachoꝝ plebē itellectuales egy ptij duris ac lutulētis opib⁹ icuruare conet:ne per amicā deo quietē terrā egyptiaꝫ deserētes.ad here mū virtutū salubriter trāseam⁹.ita vt aduersū nos pharao ifremēs dicat.Ociosi sunt.ꝛ idcirco vocife rant dicētes.Eam⁹ ꝛ sacrificem⁹ dño deo nr̄o.Op primātur laborib⁹ ꝛ soliciti sint i opibus suis ꝛ nō sint soliciti in verbis vanis.Nā vtiꝙ vanitas ipio ruꝫ sanctū dñi sacrificiuꝫ qđ nō nisi i heremo liberi cordis offertur.sūmā eē astruit vanitatē.Abbomi natio est eni peccatori religio.

Qđ perfecti supergrediantur legem quadrage sime. Ca.xxix.

h Ac igit quadragesime lege q iustus atꝙ p fectus ē.nō tenetur.nec exigui hui⁹ canōis subiectiōe cōtētus est:quē ꝓfecto illis qui p totū āni spaciū delicijs vel negocijs secularib⁹ im plicātur ecclesiarū pricipes statuerūt.vt vel hac le gali quodāmodo necessitate cōstricti.his saltē die bus vacare dño cogerētur ac dieꝝ vite sue quos to tēs quasi fruct⁹ quosdā fuerāt voraturi vel decias dño dedicarēt.Ceterū iusti qb⁹ lex nō ē posita.qꝙ spiritalib⁹ officijs nō exiguā illā.i.decimā pteꝫ .sed totū vite sue tēpus ipendūt:qꝛ liberi sūt a decimarū legaliū fūctiōe.idcirco si eos supueniēs honesta ꝛ sā cta necessitas coartarit.audēt statiōnē ieiunij absꝙ vlla dispectatiōe laxare.nō eni ab eis decimarū exi guitas mutilat:q omnia suo dño secū pariter obtu lerūt.Qđ ꝓfecto absꝙ sūmo fraudis reatu facere ille nō poterit.q nihil volūtarie offerēs deo iexcusa biliter soluere decimas suas legis necessitate cōpel lit.Quapropter liquido cōprobat pfectū eē nō pos se famulū legis.q vel illa q̄ ꝓhibent cauet.vel illa q̄ p̄cipiūtur exeqtur:ꝫ illos vere eē pfectos q etiā his q̄ a lege ꝯcessa sūt nō vtūt.Et hac rōne cū de mosa ica lege dicat.nihil ei ad pfectū duxit lex.nōnullos sāctoꝝ i veteri testamēto pfectos legim⁹ extitisse:qꝛ trāscēdentes legis iperiū sub euāgelica pfectiōe vi xerūt.sciētes ꝙ iustis nō est lex posita ꝫ iiustis ꝛ nō subditis:ipijs ꝛ peccatorib⁹:sceleratꝭ ꝛ cōtaminatis.

De cā ꝛ initio quadragesime. Ca.xxx.

s Ciendū igit sane hanc obseruātiā quadra gesime quādiu ecclesie illius p̄mitiue perfe ctio inuiolata pmāsit:penit⁹ nō fuisse.Nō eni precepti hui⁹ necessitate nec quasi legali sanctōe cōstricti.artissimis ieiunioꝝ terminis claudebātur q per totū āni spaciū equali ieiunio cōcludebātur. Verū cū ab illa apostolica deuotiōe desciscēs quo tidie credētiū multitudo suis opib⁹ icubaret.ne eas vsui cūctoꝝ fideliuꝫ ꝫm apostoloꝝ īstituta diuide ret.sed p̄uati ipendijs suis cōsulēs nō seruare tātū. sed etiā augere cōtēderet.ananie ꝛ saphire exēpluꝫ nō cōtēta sectari:id tūc vniuersis sacerdotibus pla cuit.vt hoīes curis secularibus illigatos.ꝛ pene vt ita dixeri cōtinētie vel cōpūctōis ignaros.ad opus sanctū canonica ieiunioꝝ indictiōe reuocarēt.ꝛ ve lut legaliū decimarū necessitate cōpellerēt: q̄ vtiꝙ ifirmis ꝓdesse posset.ꝛ pfectis p̄iudicare nō posset. qui sub gratia euāgelij cōstituti volūtaria legēꝫ de uotione trāscendūt.vt ad illaꝫ apostolice sententie beatitudinē possint peruenire.Peccatū ei i vobis nō dominabit.Nō eni estis sub lege:sed sub gratia. Vere enim dñationē in illo nō pōt exercere pctm̄. qui dñatur affectibus pctoꝝ.

Interrogatio queadmodū itelligi debeat ꝙ ait apl's paccatū in nobis nō dñiabitur. Ca.xxxi.

g Erman⁹.Quia nō pōt fallax hec apostoli esse sentētia:q̄ securitatē nō solū monachis ꝫ etiā oīb⁹ christianis generalit repromit tit.nimiū nobis vr̄ obscura.Cū eni cūctos q euāge lio credūt a iugo ꝛ dñatōe peccati liberos atꝙ alie nos eē ꝓnūciet.quomō pene i oīnibus baptizatꝭ vi cit dñatio peccatoꝝ.ꝫ sētētiā dñi qua ait.Omnis qui facit peccatū seruus est peccati.

Responsio de differentia gratie ꝛ legalium pre ceptorum. Ca.xxxij.

t Heonas.Questionē nobis rursus imodi

cam iq̃sitio vestra cõmouit:cui⁹ vi licet sciã ab iexp/
tis nec tradi posse nec pcipi.tñ iquãtũ potero verbis
absouere ꝛ breuiter expedire tẽptabo.si modo itel/
lectus vester ea q̃ dicem⁹ ẽt opib⁹ subsequat. Que/
cũq3.n.nõ p doctrinã s3 p expiẽriã cognoscunt:sicut
tradi ab iexpto nequeũt.ita nec mẽte cõcipi vel tene
ri.nisi ab eo q simili studio fuerit atq3 institutiõe fũ
datus.Et idcirco necessariũ reor vt primũ diligẽti
us igram⁹.qð nã sit ꝓpositũ vel volũtas legis. vel
q̃ grẽ disciplina atq3 pfectio. vt consequẽter ex his.
siue dñationẽ pcti.siue expulsionẽ ei⁹ possim⁹ agno
scere.Itaq3 lex pricipaliter iubet experi copulã nu/
ptiarũ dicẽs.Btũs q h3 semẽ in syõ. ꝛ domesticos
in hierusalẽ:ꝛ maledicta sterilis q̃ nõ pepit.Econ/
trario grã ad incorruptiõis ppetue puritatẽ ꝛ casti
moniã nos hrẽ vginitatꝭ inuitat:brẽ igẽs steriles q̃
nõ genuerũt ꝛ vbera q̃ nõ lactauerũt.Et q ñ oder/
rit patrẽ ꝛ matrẽ ꝛ vxorẽ:nõ põt me⁹ eẽ discipulus
Et illõ apl̃i. Reliquũ ẽ vt ꝛ q habẽt vxores tãq̃ ñ
habẽtes sint.Lex dicit.Decimas tuas ꝛ pmitias
nõ tardabis offerre. Gratia ãt dicit.Si vis pfect⁹
esse:vade ꝛ vẽde oĩa q̃ hẽs ꝛ da paupib⁹.Lex talio
nũ cõuicioꝝ ꝛ iniuriaꝝ nõ ꝓhibet vltionẽ dicens.
Oculũ ꝓ oculo:dẽtẽ ꝓ dẽte.Grã ɔgeminatiõe in/
iuriaꝝ vel cedis q̃ fuerit irrogate.nr̃a3 patientiam
vult ꝓbari:ꝛ ad duplicis dispẽdij tolerãtiam para
tos eẽ nos pcipit.q te pcusserit ingẽs in dexterã ma
xillã pbe ei ꝛ alterã:ꝛ illi q vult tecũ iudicio ɔtẽde
re.ꝛ tunicã tuã tollere dimitte ei ꝛ palliu3. Illa ini
micos odio habẽdos:hec ita diligẽdos eẽ decernit
vt ꝓ ipis deo semp cẽseat supplicandum.

¶ De eo q3 leuiora sint euangelij precepta q̃ legis. Ca.xxxiij.

c Um igit qs hoc euãgelice pfectionis cul
mẽ ascẽderit iste ꝓfecto supra oẽ3 legẽ tã/
taꝝ vtutũ meritꝭ sublimat⁹. ꝛ vniuersa q̃
p moisen pcepta sunt qĩ pua despiciẽs:tñ sub grã
saluatoris se eẽ cognoscit.cui⁹ adiutorio se ad illu3
sublimissimũ statũ intelligit puenisse.Nõ ergo do/
minat in eo peccatũ:q2 charitas q̃ diffusa ẽ in cordi
bus nr̃is p spiritũ sanctũ q dat⁹ ẽ nobis oẽ3 alteri⁹
cuiusq3 rei excludit affectũ:nec põt aut vetita cõcu
piscere aut ipata ɔtẽnere cui⁹ totũ studiũ totũq3 d
sideriũ diuino amori sp intẽtũ.vsq3 adeo vilũ reꝝ
oblectatiõe nõ capit.vt ẽt his q̃ ɔcessa sunt nõ vtat
In lege ãt in qua ɔiugioꝝ iura suant.q̃uis cohibi
ta luxurie euagatio vni tñ femine mãcipet.tñ neq̃
q̃ possunt carnalis ɔcupiscẽtie aculei nõ vigere: ꝛ
difficile ẽ vt ignis cui ẽt studiose pabula suggerunt
ita pfixis terminis icludat.vt nõ ẽt extra euagatus
cõburat qcqd attigerit.Cui ẽt si sua illa ita semp oc
currat obiectio.vt exestuare extrisec⁹ nõ sinat: tñ ẽt
dũ cohibet incẽdit:q2 voluptas ipa culpabilis est ꝛ
ad velocissimos adulterioꝝ raptat excessus ɔsuetu
do ɔcubit⁹. Ceteꝝ quos grã saluatoris scrõ icorru
ptiõis amore flãmauerit:ita oẽs carnaliũ dsiderio/
rũ spinas dñice charitatꝭ igne ɔsumũt.vt nec tepẽs
fauilla vicioꝝ refrigeriu3 integritatꝭ ininuat.Legis
ergo famuli a licitoꝝ vsu ad illicita ꝓlabunt:grẽ p/
ticipes dũ licita ɔtẽnũt illicita nõ nouerunt.Sicut
ãt viuit in ɔiugij amore peccatũ:ita ẽt i eo q dcimas
suas ꝛ pmitias tñ ẽ reddere ɔtẽt⁹.Necesse.ẽ.n.eu3
dũ tardat aut negligit:aut in q̃litate eaꝝ.aut i quãti
tate.aut in quotidiana distributõe peccare.Qui.n.
iubet ea q̃ sua sunt infatigabilr indigẽtib⁹ mistrare.
q̃lib3 ea sũma fide ac duotiõe dispẽs3:tñ difficile est
vt nõ laqos pctoꝝ freq̃nter incurrat. In illis vo q
cõsiliũ dñi nõ spuerũt.s3 oẽ3 substãtiã suã paupib⁹
pirogãtes.supta sua cruce largitorẽ celestis grẽ subse
quunt:pctũ ñ põt dñari.Nõ.n.cũ dispẽsantẽ sacra
tas iã xp̃o opes ꝛ q̃si alienas pia distributiõe pecu/
nias.infidelis suãdi vict⁹ cura mordebit.nec elemo
sine hilaritatẽ abijcit mesta cũctatio:q2 qð semel to/
tũ obtulit deo.id iã alienũ sine ꝓpe necessitatꝭ recor
datiõe aut angusti vict⁹ timore dispgit.q cert⁹ ẽ cu3
ad dsideratã puenerit nuditatẽ. multomagis a deo
se q̃ volucrẽ celi eẽ pascẽdũ.Ecõtrario is q substã/
tiam retinẽs mũdialẽ.aut decimas fructuũ suoꝝ at
q3 pmitias.aut ptem pecuniaꝝ constrict⁹ legis anti
q3 sanctiõe distribuit:licet peccatoꝝ suoꝝ igne3 ma
xime elemosine rore restinguat.impossibile tamẽ est
qnãtauis opes suas magnanimitate dispenset.vt se
ad plenũ eruat a domiatiõe peccati:nisi forte p gra
tiam saluatoris.cũ rect ipm affectũ deposuerit pos/
sidẽdi.Pari modo nõ põt nõ cruento peccati im/
pio famulari.qcunq3 oculũ ꝓ oculo.dentẽ ꝓ dente
ex pcepto legis eruere.aut iimicũ suũ odio mauult
habere:q2 necesse est eũ dũ talionis vicissitudine vl
cisci suam optat iniuria3.dum contra inimicos odij
amaritudinẽ seruat:furoris atq3 ire pturbatõe sem
p accendi.Quicũq3 vero sub euangelice gratie illu
minatiõe versat.ac malũ non resistẽdo supans. sed
ferendo dexteram pcutienti maxillam.etia3 altera3
pbere voluntarius non morat. ꝛ volenti aduersu3
se de tunica litigiũ cõmouere remittit ꝛ palliũ.qui/
q3 diligit inimicos suos.ꝛ orat ꝓ calũniantib⁹ sibi:
hic peccati repulit iugũ ac vincula dirupit.Nõ eni
viuit sub lege.q̃ nõ interimit seminaria pctoꝝ.vñ ñ
imerito de ipa btũs apostol⁹ reprobatio iqt fit pce/
dentꝭ mandati pp infirmitatẽ eius ꝛ inutilitate3.ni/
hil enim ad pfectũ adduxit lex.ꝛ domin⁹ p ꝓphetas
ꝛ dedi inquit eis pcepta nõ bona. ꝛ iustificationes
in qb⁹ non viuẽt in eis:s3 viuit sub gratia. q̃ non ra
mos tãtũ neqtie amputat.s3 ipas penit⁹ radices no
xie volũtatis euellit.

¶ Quẽadmodũ qs ꝓbet eẽ sub grã. Ca.xxxiiij.

q Uisqs ergo pfectiõe3 euãgelice studuerit
tenere doctrine:hic sub gratia constitutus
peccati dominatione nõ pmit.Hoc est eni
esse sub gratia que a gratia mandant implere.Qui
cunq3 vero pfectionis euangelice plenitudini subie
ctus esse noluerit.non ignoret se q̃uis baptizatus
sibi videat ac monachus non eẽ sub gratia: s3 legis
adhuc vinculis ppeditũ peccati põdere pgrauari.

Propositū nāq3 est ei⁹ q oēs a qbus recepi⁹ fuerit gratia adoptiōis assumit: nō destruere s3 supedificare. nec euacuare s3 adimplere mosaicas sanctiones Qd nōnulli penit⁹ ignorātes. ⁊ ꝯsilioꝝ atq3 exhortationū christi magnificētiā negligētes: ita p̄sumptiua libertat̄ securitate soluunt. vt nō solū christi pcepta tanq3 ardua nō attingāt. verū ēt ipa illa q̄ illis icipiētib⁹ puulisq3 mosaica lege mādata sūt. velut antiquata contēnāt: illud qd apostol⁹ execrat̄ noxia libertate dicētes. Peccabim⁹: q2 nō sum⁹ sub lege s3 sub gratia. Qui ergo nec sub gratia est: q2 nequaq3 ad dñice doctrine culmē ascēdit: nec sub lege: q2 etiā ipa illa puula legis mādata nō suscepit: hic duplici peccatoꝝ opp̄ssus impio ob hoc solū gratiaz christi pcepisse se credit vt p noxiā libertatē ab eo fieret alienus. in illd incidēs qd apostol⁹ petrus ne incurramus enūciat. Quasi liberi inqt agite: ⁊ nō quasi velamē habentes malicie libertatē. Btūs quoq3 apostolus paulus vos. n. inqt in libertatem vocati estis fratres. i. vt absoluti sit̄ a dominatiōe peccati: tantū ne libertatē in occasionē det̄ carnis. i. frustrationem legaliū mandatoꝝ credat̄ eē licētiam viciorū. Hec vero libertas: q2 nusq3 nisi ibi sit tm̄ vbi domin⁹ cōmorat̄. paulus apostol⁹ docet. Domin⁹ ingens spiritus est: vbi autē spirit⁹ domini. ibi libertas. Quapp nescio vtrū hunc beati apostoli sensuz sicut hi q expti sunt sapiūt exprimere atq3 elucidare potuerī vnuz scio aptissime illum etiā sine expositione cuiusq3 omnib⁹ reserari. q practicē. i. actualē pfecte tenuerint disciplinā. Non. n. laborabūt vt qd iā opando didicerūt. intelligāt disputādo.

Interrogatio cur iterdū ꝓpēsi⁹ ieiunātes carnalib⁹ icētiuis acrius vrgeamur. Ca. xxxv.

Germān⁹. Obscurissimā questionē ⁊ multis etiā vt putam⁹ incognitā aptissime reuelasti. Unde vt hoc quoq3 profectui nr̄o adiicias depcamur. vt cur iterdū etiā ꝓpēsi⁹ ieiunātib⁹ nobis. ⁊ exhaustis atq3 d̄fect̄. vehemētiores pugne corpis excitent̄ diligēter ediseras. Nā plerūq3 ēt expgecti e sōno. cū dephēderim⁹ nos corporalis veneni cōtagiū ptulisse: ita d̄iicimur ꝯscia. vt ne ad ipaz qdē orōnē cōsurgere fiducialr̄ audeamus.

Responsio q3 hec q̄stio future collationi debeat reseruari. Ca. xxxvi.

Theonas. Studiū qdē vr̄ū. quo pfectiōis viā nō trāsitorie s3 plene atq3 pfecte d̄siderat̄ attingere infatigabilit̄ huic disputationi nōs ꝓuocat iherere. Nec. n. de exteriore castimonia. ⁊ circūcisiōe manifesta s3 de illa q̄ in occulto est diligēter inqrit̄. sciētes in hac visibili carnis cōtinētia. pfectionis plenitudinē nō inesse. q̄ haberi vel p necessitatē vel p hypocrisim etiā ab ifidelib⁹ potest s3 in illa cordis volūtaria ⁊ iuisibili puritate. Quā cū btūs apostolus ita p̄dicet: nō. n. q in māifesto iudeus. neq3 q̄ in manifesto in carne est circūcisio. sed qui in occulto iudeus. ⁊ circūcisio cordis in spiritu non littera. cuius laus non ex hominib⁹ s3 ex deo ē qui solus. s. cordiū secreta rimat̄: tamē q2 satisfieri d̄siderio vestro ad plenū nō potest: breue. n. quod superest spacium noct̄. ad indagandaz hanc obscurissimaz nō sufficit questionē: congruū reor vt interim differat̄. Sēsi3. n. hec ⁊ corde ab oī cogitatōū3 strepitu pēit⁹ absoluto vt a nob pferri. ita v̄ris d̄bēt mētib⁹ itimari: q̄ sic pp ꝯscie purificatōez oportet ingri. ita nisi ab eo q donū itegritat̄ expt⁹ ē tradi assignariq3 non possunt. Non. n. querit̄ qd inaniū argumēta vboꝝ: s3 interna cōscie fides ⁊ maior vis veritat̄ iculcet. Et idcirco de emūdationis huius scientia atq3 doctrina. nec ꝓferri aliqd nisi ab expto. nec trāsfundi quicq3 pōt. nisi i cupidissimū valdeq3 solicitū virtut̄ ipius amatorē: qui nō eam vacuis nudisq3 s̄monib⁹ sciscitādo. s3 tot̄ aī virib⁹ ānitēdo optet attingere. s. nō studio laquacitat̄ infructuose. s3 d̄siderio puritatis interne.

Explicit collatio prima abbat̄ theone de remissione quinquagesime.

Incipit collatio s̄a abbat̄ Theone d̄ nocturnis illusionib⁹ q̄ i ordine libri ē vigesimasecunda. Ca. i.

Post dies ferme septē qnquagesime solēnitate trāsacta. cū ipo noct̄ initio. i. post synaxim vesptinā ꝓmisse disputatiōis expectatiōe suspēsi. scti theōe celluiā fuissem⁹ ingressi. alacer senex hilari vultu ac blādo nos prior s̄mone cōpellās: mirabar iqt ardētissimū studiū vestrū his septē dieb⁹ absolutionē ꝓposite q̄stiōis potuisse differre. ⁊ debitori suo pcipue nō rogāti. dilationē tāti tp̄is p̄stitisse. Iustissimū ꝓinde est. vt q2 vltro mihi benignitas vestra tā largas cōcessit inducias: ego quoq3 morā in debiti redditiōe nō faciā. Grata nāq3 ē huius fenoris occupatio. q̄ maiora dū soluit̄ argumenta cōgrit: ⁊ n̄ solū pcipiētē ditat verū ēt nihil iminuit largiēti. Duplices siqdē ꝯgregat q̄stus reꝝ spiritaliū dispēsator. Lucrū. n. nō solū in illi⁹ q audit ꝓfectu: verū ēt in sua disputatōe ꝯseqt̄: nō min⁹ semet ipm ad d̄siderium pfectiōis accedēs. dū instruit auditorē. Quāobrē v̄r ardor me⁹ ꝓfect⁹ ē: v̄ra solicitudo mea cōpūctio ē. Nā vtiq3 ⁊ ipe nūc mēte torperē. nihilq3 in meo corde d̄ his q̄ expetit̄ ptractarē: nisi me v̄r feruor atq3 expectatio ad reꝝ spiritaliū recordationē suscitaret: quodāmō dormitātē. Et idcirco ꝓferat̄ in mediū q̄stio si videt̄: cui⁹ p̄dē ꝓ angustia tēporis absolutionē ꝓcrastinare maluimus.

Cōmemoratio iterrogatiōis nr̄e cur maiorē abstinentiam maior interdu3 carnis impugnatio subsequatur. Capi. ii.

Hec autē ni fallor inquisitio vestra complexa est: cur interdu3 remissius ieiunantes. leuiorib⁹ carnis huius aculeis titillemur: ⁊ nōnunq3 districtius abstinentes. afflicto exhaustoq3 corpore. incētiuis acriorib⁹ vrgeamur: ita vt quē

admodū patefecit vestra cōfessio exprecti repiamꝰ nos humorum naturalium egestione respsos.

¶ Qđ triplici ratione proueniat genitalis fluxus egestio. Capit.iij.

b Uius ergo infestatiōis triplicē causā nostri ꝓdidere maiores: que modū tēporis constituti intēpestiuis irrūpat excessibus. Aut.n.sūpflua escarū nimietate cōgerit: aut p incuriam ment elabit: aut inimici illudent insidijs prouocat. Primū igit castrimargie.i.voracitat vel gule viciū.hanc redundantiā obsceni humoris extrudit. Nam ꝛ cū districtioris abstinētie tēpore statuꝫ polluit puritat: nō de pñti vt putat inedia.ſꝫ de nimietate ꝑterite saturitatis effundit. Qđ.n.p voracitatis ingluuiē cōcretū fuerat in medullis. necesse ē vt p pruritū aut certe p ignorantiā.q̄uis magno ieiunio tabefacti corporis egerat. Quāobrē nō solū lautioribꝰ epulis abstinēdū.ſꝫ ēt a vilioribus cibis equali est cōtinētia tēpandū: imo ipiꝰ ēt panis ꝛ aq satietas est cauēda.vt possit diu i nobis acqsita corporis puritas ꝑmanere.atq̄ imitari quodāmō intemeratā spūs castitatē: licet nos necesse sit cōfiteri.interdū ēt absq̄ vlla mētis industria. vel p tēpiem corporū.vel p etatis maturitatē.quosdā rariꝰ sordidari. vel certe fluxus istiꝰ egestiōe nō pollui. Sꝫ alteriꝰ meriti ē.q pacē inerti felicitate cōseqt: alterius q triūphū gloriosis virtutibꝰ ꝓmeret. Huiꝰ.n. potentia viciorꝫ oīm debellatrix digna miraculo ē: illū quē facultas boni in sua tuet ignauia.cēsendū magis dixeri securitatē hre q̄ laudē. Scđa ipuri illiꝰ ꝓfluuij cā ē: si mēs spiritalibꝰ studijs atq̄ exercitijs vacuata.nec disciplinis interioris hois instituta. quedā sibi segniciei situ p cōsuetudinē continui torporis obduxerit: aut cū sordidarꝫ cogitationū inimicitias n cauēs.ita illā cordis sublimissimā puritatē segniter cōcupiscit. vt oēm pfectōis ꝛ castimonie sūmā in sola credat exterioris hois castigatiōe ꝯsistere. Cuiꝰ erroris atq̄ secordie vicio ꝯseqnt eueniet. vt nō solū multimoda cogitationū puagatio. iuerecūde atꝫ ꝑcacit secretū mētis irrūpat: ſꝫ ēt pstinarꝫ oīm passionū itra eā semina pseuerēt. Que q̄diu in eiꝰ abdit delitescūt.q̄uis rigido corpꝰ ieiunio castiget: tñ nihilominꝰ dormiētē illecebrosis phātasmatibꝰ ingerāt. Quare fit vt añ legitimi tpis cursū: n iā ex nature necessitate.ſꝫ nec adhuc ex fraude neqtie spiritalꝰ obsceni eliciant hūores: q nō tā inanitate carnis q̄ mētis circūspectiōe atq̄ vtute si penitꝰ ibiberi nequnt. saltē ad illā egestiōis simplicē q̄litatē auxiliante grā di pducunt. Idq̄ꝫ i primis discursus sūt sēsuū cobercēdi: ne mēs istis excessibꝰ assuefacta.ad fediora incitamēta luxurie sōniās ptrahat. Tertia causa ē.cū p ordinatā qdē atq̄ solicitā ꝯtinētie disciplinā. ꝯtritione cordis ꝛ corporis ppetuā castimonie puritateꝫ optamꝰ acqrere: ſꝫ nos vtilitati carnis ac spiritꝰ egregie ꝯsulētes: fraudolētissimi hostis ita ipugnat inuidia vt dū deijcere fiduciā ꝯscie nre.nosq̄ velut reatu aliquo humiliare conat. illis ꝑcipue diebꝰ qbꝰ maiore integritat merito ꝯsideramꝰ diuino placere cōspectui.absq̄ vllo qdē carnis pruritu. mētisue ꝯsensu.nec p illusionē phātasmat alicuiꝰ.sed tñ simplici fluxꝰ illiꝰ egestiōe nos polluit. vt a sacrosctā nos cōmuniōe deterreat: ſꝫ i quosdā incipiētiū ꝛ quorꝫ corpora necdū lōga ieiuniorꝫ castigatiōe tenuata sunt. ob hoc diabolica factiōe hec euenire credat illusio. vt cū eos intēsioribꝰ ieiunijs studere cognouerit: omnes eorꝫ conatꝰ hac arte subuertat. vt dū se nō solū nihil ad puritatē corporis districtiōe ieiunio ꝓfecisse. verū ēt grauiꝰ sentiūt fuisse pulsatos: magistrā incorruptiōis ac puritatis altricē abstinētie districtōeꝫ tanq̄ emulam phorrescāt. Quapp noscē demus nō idcirco nos tm̄ ab vnoquoq̄ vicio debere purgari: qꝛ suis prturbationibꝰ nostrū occupet sēsuꝫ: ſꝫ qꝛ ꝯtentū nō sit solū absq̄ aliorꝫ ꝯsortio dñari: ſꝫ intromisso omniū viciorꝫ diriore collegio: subditaꝫ sibi mentē multiplicata captiuitate populet. Et idcirco castrimargia vincēda est: nō pp se tm̄.ne.s.onerosa nos voracitate corrumpat: nec pp hoc solū ne carnalis concupiscētie nos igne succēdat. ſꝫ ne etiā iracundie vel furoris atq̄ tristitie.ceterarūq̄ omnium passionuꝫ faciat esse mancipia. Nam cuꝫ nobis esca ac potus vel minus.vel negligentiꝰ vel tardius ministrat.si gule dominatiōe deprimimur: ꝯseqns est vt etiā iracundie stimulis incitemur. Et rursus voluptuosis saporibꝰ demulceri absq̄ philargyrie peste nō possumus: p cuius supfluos apparatꝰ magnis luxuria gaudet impēdijs. Philargyria vero cenodoxia atq̄ supbia ꝛ omniū multitudo viciorū indiuidua societate iungunt: atq̄ ita vnumquodqꝫ viciuꝫ si vigere i nobis vel solū cepit: ēt ceteris suggerit incrementa.

¶ Interrogatio an ad sacrosāctā cōmunionē accedere liceat nocturna illusiōe pollutū. Ca.iiij.

g Ermanus. Dispensatiōe dei credimꝰ hāc questionē in mediū fuisse prolatā: vt illud quod verecūdia interrogandi fiduciaꝫ cohibente.nunq̄ potuimus edoceri.nunc oportunitate collationis causeq̄ ipsius ordine ꝓuocati.sciscitari fiducialr audeamus. Si igit eo tēpore quo accedi oportet ad sacrosancta mysteria senserimus nos somni illusiōe pollutos.ꝑsumēda ē an vitāda illa salutaris esce sacrosancta perceptio.

¶ Responsio quando reatum cōtrahat hec passio dormienti. Capi.v.

t Heonas. Omni quidē industria quātum in nobis est studere debemus. vt imaculatam castimōie puritatē illo vel maxime tēpore teneamus. quo venerandis assistere optamus altaribꝰ: ꝛ vigilātissima circūspectiōe ꝑcauēdū ē.ne carnis integritas ꝑcedēte tpe custodita. i ea ꝑcipue i qua nos ad cōmunionē salutaris cōuiuij pparamꝰ nocte fraudet. Uerū si hostis ille neqssimꝰ vt nobis celestis remedij subtrahat medicinā.custodiā sopite mētis illuserit: ita dūtaxat vt nullo rephēsibili interueniēte pruritu.nullo ꝯtaminet oblectatōis assēsu.

ſʒ egeſtionē aut naturali neceſſitate ꝓfuſaʒ. aut certe ipugnatiōe diaboli abſq; ſenſu voluptatꝭ elicitam ad ipedimētū noſtre ſanctificatōis obtēderit: poſſumus ⁊ debem⁹ ad gratiā ſalutaris cibi cōfidēt accedere. Sin vero nr̄o vicio hec fuerit egeſta concretio. cōueniētes conſciam nr̄am illud apoſtolicū formidemus. Qui mādu cauerit panē ⁊ biberit calicē dn̄i indigne: reus erit corporis ⁊ ſanguinis domini Probet aūt ſeipm homo: ⁊ ſic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. Qui. n. mādu cat ⁊ bibit indigne: iudiciū ſibi mādu cat ⁊ bibit. nō diſcernēs corpus dn̄i i. nequaq̄ illū celeſtē cibū a cōmuniū eſcarū vilitate ſecernēs: nec taleʒ eſſe diudicās quē nō niſi pura liceat mēte vel carne ꝯſumere. Deniq; infert. Ideo inter vos multi infirmi ⁊ imbecilles. ⁊ dormiūt multē. ſpiritales. ſ. īfirmitates ac mortes ex hac ſpecialiter dicens ꝯſumptione generari. Multi. n. q eum illicita vſurpatione ꝯſumunt infirmanꝰ fide. ⁊ imbecilli ſunt mente. paſſionū. ſ. languorib⁹ inuoluti: ⁊ dormiunt ſomno peccati. ab hoc ſopore letali nequaq̄ ſalutari ſolicitudine reſurgētes. Deinde ſeqꝰ. Qđ ſi noſmetipſos diudicaremus. nō vtiq; iudicaremur: hoc eſt: ſi noſmetipſos pceptiōe ſacramentoꝝ quotienſcunq; peccati vulnere ꝑueniemur. iudicarem⁹ indignos: impenderem⁹ vtiq; ſtudiū. vt ꝑ penitudīs emendationē ad ea digne poſſemus accedere: ⁊ nō tanq̄ indigni ſeueriſſimis infirmitatū flagris caſtigaremur a dn̄o. vt vel ſic cōpūcti ad remedia nr̄oꝝ vulnerū recurram⁹: ne digni ꝑſētis ſeculi breuiſſima correptiōe nō habiti. in futuro ſimul cū hui⁹ mūdi peccatorib⁹ cōdēnemur. Qđ et in leuitico euidenti denūciatiōe ꝑcipiꝰ. Ois mūd⁹ mādu cabit carnes: ⁊ aīa q̄cūq; comederit de carnib⁹ ſacrificij ſalutaris qđ ē dn̄i. in qua eſt imūdicia pibit corā dn̄o. In deuteronomio quoq; a ſpiritalib⁹ caſtris imūd⁹ ſimiliꝰ myſtice ſegregaꝰ. Si fuerit inqt iter vos homo q nocturno pollut⁹ ſit ſomnio. egredieꝰ extra caſtra ⁊ nō reuerteꝰ priuſq; ad veſperaʒ abluaꝰ aqua. ⁊ poſt ſolis occaſum regredieꝰ in caſtra.

¶ Quod nōnunq̄ etiam inimici factione hec contingat illuſio. Cap. vi.

Erum vt manifeſti⁹ approbeꝰ. qđ et inimici factiōe nōnunq̄ hec eliciaꝰ ipuritas. nouim⁹ fratrē. q cū caſtimoniaʒ cordis ⁊ corporis ſūma circūſpectione atq; humilitate promeritam iugiter poſſideret. ac nequaq̄ nocturnis ludificationib⁹ tēptareꝰ: quotiēs tamē ſe ad pcipiendam cōmunionē dominicā ꝑparaſſet. imundo fluxu dormiens ſedabaꝰ. Qui cū multo ſe tēpore a ſacroſanctis myſterijs trepidus abſtineret: tandem hanc ad ſeniores detulit queſtionē. remediū impugnatiōis ac doloris ſui medicabili eoꝝ conſilio conſecuturū ſe eſſe confidens. Sed cum primā cauſaʒ morbi huius ſpiritaliuʒ medicoruʒ doctrina diſcuteret. que ſolet ex abundanti ciboꝝ ꝯſumptione deſcendere. eamq; memorato fratri deprehenderēt non ineſſe: atqʒ hanc illuſioneʒ nequaq̄ vicio ſaturitatꝭ conſtaret emergere. eo q̄ nec fratris nota diſtrictione ſolēnium dieruʒ quib⁹ illa pollutio contingebat ſpecialis exceptio. hoc illos patereꝰ opinari: ad ſecūdam huius valitudinis cauſaʒ illico trāſtulerūt inqſitionis indaginē: diſcutiētes ne animē forſitā culpa. caro exhauſta ieiunio. ipuris illuſionib⁹ vrgereꝰ. qbus etiaʒ diſtrictiſſimi viri. cū paululū elati de ſui corporis fuerint puritate. ꝑ ſupbie viciū polluunꝰ: qđ ſcilicet donum precipuū dei. i. corporis caſtitatē. humanis ſe virib⁹ obtinuiſſe crediderint. Interrogatus igiꝰ virū induſtriā ſuam ita capacē hui⁹ crederet eſſe virtutꝭ. vt ope diuini nō egeret auxilij. ſūma hunc impiū ſenſum execratione deteſtās. cū ſe humiliter aſtruxiſſet. ne ceteris qdem dieb⁹ corporis puritatē retinere potuiſſe. niſi diuina in omnib⁹ gratia fuiſſet adiutus: illi confeſtim ad cauſam tertiā recurrētes. occultas diabolice factionis inſidias peruiderunt: probanteſq; nec anime culpaʒ eſſe nec carnis. ſacroſanctis eum epulis debere miſceri confidētiſſime cēſuerūt: ne. ſ. ſi in hac obſtinatione duraſſet. verſutis maligni hoſtis laqueis obligatus. ſanctificatiōis ⁊ corporis chriſti particeps eſſe non poſſet. ⁊ ꝑ hanc fraudem medicina remedij ſalutaris imperpetuum fraudareꝰ. Quo facto ita omnis diaboli ce factiōis ſcena detecta eſt. vt mox virtute dn̄ici corporis protegente. illa ꝑterite illuſionis conſuetudo ceſſaret: in quo inimici dolus euidēter apparuit. ⁊ expoſita eſt pariter ac ꝓbata ſnīa ſenioꝝ: que pleruq; hunc ipuriſſimū fluxū nec carnis nec aīe vicio. ſed aduerſarij factioſa docuit ludificatione ꝓpelli. Et ergo fallax imaginatio ſomnioꝝ. illectrix egeſtionis ipure. vel ippetuū. vel certe vt ſi̅ni humiliorē ſiue cōmunē dixerim ſtatū certꝭ mēſib⁹ ignoreꝰ. poſt illā fidē qua d dei ſpecialr gr̄a puritatꝭ donū iugiꝰ ſpare nos conuenit: eſce potuſq; ē nimietas caſtigāda. Hoꝝ nāq; redundātia iſtiuſmodi hūoris ꝓpēſi⁹ gigni neceſſe eſt: qui quoniā ꝯcreti nō poſſūt nō egeri atq; ab ipi⁹ nature lege ꝓpelli. ſub occaſiōe cuiuſcūq; prurit⁹ atq; illuſionis emergūt. Eſcaꝝ vo ſatietate ſubtracta. conſequēs ē illas quoq; imūdas egeſtiōes tardi⁹ generari. Et ita fit vt queadmodū fiux⁹ earū. ita et illuſio dormiētes vel rari⁹ vel ſubtili⁹ iqetet: qꝛ nō ſolū egeſtio ex maginatiōe. ſʒ imaginatio ex egeſtiōis nimietate dſcēdit. Quapp ſi volum⁹ ab illuſionū iſtarū illecebris liberari: oī vtute nobis ē enitēdū. primū vt fornicatiōis paſſiōe dvicta. iuxta apoſtolū btūm nō regnet peccatū i nr̄o mortali corpore ad obediēdū cōcupiſcētijs ei⁹: ſo vt ipo quoq; illecebroſo corporis motu ſedato penit⁹ ac ſopito: neq; exhibeamus mēbra nr̄a arma iniqtatꝭ pctō: tertio vt iteriore quoq; hoīe nr̄o. ab illa libidis titillatiōe oīmodis ac medullit⁹ mortificato: exhibeam⁹ nos dō tāq̄ ex mortuis viuētes. Et ita ꝑ hūc ꝓfectū ꝑuenīētes ad perpetuā qetē corporis nr̄i. exhibeam⁹ et mēbra nr̄a nō iā arma libidini ſʒ iuſtitie dō. In qua nobiſ caſtimonie puritate fūdaꝰ: peccatū i nobis iā nō dominabitur. Nō. n. ſum⁹ ſub lege. q̄ dū licita nuptiaꝝ iura cō

mēdat.ēt illū cui⁹ misterio opus illicite fornicatiōis explet.in nr̄is medullis nutrit ac resuat ardorē:sed sub grā:q̄ dū incorruptionē virginitatꝭ insinuat.etiā istū innoxiū ac simplicē corporis motū.⁊ ipi⁹ quoqꝫ liciti coitus interimit voluptatē:atqꝫ ita cunctꝭ ipurissime colluuiōis humorib⁹ arefactꝭ.egregij ac laudabiles eunuchi q̄ p ysaiam p̄dicant effecti. merebimur illā q̄ ꝓmittit eis beatitudinē possidere. Hec n.ait dn̄s eunuchis.q̄ custodierit sabbata mea ⁊ elegerint que volui.⁊ tenuerit fedus meū: dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locū.⁊ nomē meli⁹ a filiis ⁊ filiab⁹:nomē sempiternū dabo eis qd̄ nō pibit. Qui sunt isti filij ⁊ filie.qb⁹ intātū isti p̄ferunt eunuchi.vt ēt locū ac nomē meli⁹ accepturi eē dicant:nisi illi sancti q̄ sub veteri testamēto in cōiugiorꝫ copula pmanētes.p obseruātiā mādatorꝫ in adoptionē filiorū dei nō imerito puenerūt. Qd̄ ēt nomē est illud qd̄ eis velut p̄cipuū qddā vice remunerationis summe ꝓmittit.nisi hoc qd̄ xp̄i vocabulo dicunt eē censendi. De quo noīe ⁊ alibi idē ꝓpheta.⁊ suos suos inqt vocabit noīe alio:in quo q̄ benedict⁹ est super terrā:bn̄dicet in deo.amē.⁊ q̄ iurat in terra: iurabit in deo amē. Et iterū. Et vocabit inqt tibi nomē nouum qd̄ os dn̄i noīauit. Quicqꝫ ꝓ hac cordis ⁊ corporis puritate.ēt illa p̄cipua ac singulari beatitudine pfruent: vt illud cāticū iugit canāt.qd̄ nemo ali⁹ sanctorꝫ canere pōt.nisi isti soli q̄ sequunt agnū quocunqꝫ vadit. Virgines.n.sunt:⁊ cū mulierib⁹ se nō coinquauerūt. Proinde si ad hāc sublimissimā virginū gloriā volum⁹ puenire.oī virtute incorruptionē mentꝭ ac spirit⁹ excolam⁹:ne in illarꝫ insipiētiū v̄ginū numero collabamur:qb⁹ idcirco nō fuit reputata virginitas:qr a cōmixtiōe carnali imunes sese tm̄mō suauerūt.⁊ ob h̄ v̄gines qdē sꝫ fatue nūcupātur:qr d̄ficiēte i vas̄ eorꝫ oleo puritatꝭ intne.claritas ac splēdor corpal̄ v̄ginitatꝭ extiguit. Interioris.n. fotu ac pabulo puritatꝭ.subministrari nece est ēt exteriori hoī castitatē:eāqꝫ iugit ad pseuerātiā incorruptōis ppetue aiari. Et iō fatue ille v̄gines gloriosū spōsi thalamū cū illis prudētib⁹ nō merent intrare q̄ integrū spiritū suū ⁊ aiā ⁊ corp⁹ sine q̄rela in die dn̄i nr̄i iesu xp̄i cōs̄uauerūt. Illi nāqꝫ sūt veri atqꝫ icorrupti virgines xp̄i:illi admirabiles atqꝫ egregij reputant eunuchi.nō q̄ metuūt.sꝫ qb⁹ nō libet fornicari.nec q̄ ipudicitie reprimūt frena.sꝫ q̄ ipam quoqꝫ minimā mentꝭ titillationē ⁊ tenuissima libidis incitamēta vicerūt:⁊ eo vsqꝫ extēuauerūt illū carnis vt ita dixeri sēsū.vt nō solū ex cōmotiōe ei⁹ nulla oblectatiōe.sꝫ ne exigua qdē titillatiōe tangantur.

¶ Qd̄ nūqꝫ dignū se cōmuniōe dn̄ica q̄spiā debeat iudicare. Cap.vij.

t Anta āt cor nr̄um humilitatꝭ obem⁹ vallare custodia.vt hāc d̄finitionē ppetua sēsuum stabilitate teneam⁹:nequaq̄ nos posse ad tm̄ purificatiōis meritū puenire. vt lꝫ hec que supra dixi p dei grāꝫ oīa fecerim⁹.indignos tn̄ nos cōmuniōe sacri corporis eē credam⁹. Primū qr celestis illi⁹ manne tāta maiestas est:vt nemo hac lutea carne circūdat⁹ ꝓ suo merito ei⁹ edulīū ⁊ nō ex gratuita dn̄i largitate pcipiat. Deide qr null⁹ ita circūspect⁹ in hui⁹ mūdi pōt eē ɔflictu. vt eū saltē rara vel leuia peccatorꝫ tela nō feriāt:qr īpossibile ē vt ñ aut ignorātia aut negligētia aut vanitate aut obreptiōe aut cogitatiōe aut necessitate aut obliuiōe peccetur Nā ⁊ si ad tā p̄celsū qs virtutū culmē ascēderit.vt apostolicū illō nō iactāter exclamet:mihi āt ꝓ minimo est vt a vobis diiudicer.aut ab humano die: sed neqꝫ meipsū iudico:nihil.n.mihi ɔsci⁹ sū:sciat se tn̄ absqꝫ pctō eē nō posse. Neqꝫ.n.frustra idem doctor adiūxit:sꝫ nō in hoc iustificat⁹ sū.i.nō si ego iustum me eē credidero: verā ɔfesti iustitie gloriam possidebo. Vel qr me ɔscia mea nulli⁹ pctī rep̄hēsiōe cōpūgit:idcirco nullius sordis cōtagiōe fuscat⁹ sū. Multa.n.meā ɔsciam latent:que cū sint mihi incognita vel obscura.deo nota atqꝫ māifesta sunt. Idqꝫ subijciens.q āt me inqt iudicat dn̄s ē.i.ab illo solo quē secreta cordiū ñ latēt: verū iudicij i me ꝓferet examē.

¶ Obiectio eo qꝫ oēs dn̄ica cōmuniōe puādi sint si nullus est absqꝫ peccato. Cap.viij.

g Ermanus. Supradictū est nō nisi sāctos celestiū sacramētorꝫ eē d̄bere pticipes:nūc adijcit īpossibile eē hoī. vt īmūis penitus sit a delicto. Si null⁹ ergo liber a noxa:nulli⁹ ē sāct⁹ Si null⁹ ē sctūs ɔseq̄ns ē vt hō cui scītas deest:mysteriorꝫ xp̄i pticeps eē nō possit:regnū ēt celorꝫ spare nō debeat.qd̄ solis sanctꝭ dn̄s pollicetur.

¶ Responsio eo qꝫ multi sancti eē possint nemo tn̄ absqꝫ pctō nisi christus. Capi.ix.

t Heonas. Multos qdē eē sctōs ac iustos negare nō possum⁹:sꝫ iter sanctū ⁊ imaculatū multa distātia ē. Aliō ē.n.eē quēpiā sāctū.i.diuino cultui ɔsecratū. Hoc.n.nomē nō solū hoīb⁹:sꝫ ēt locis ⁊ vasculis tēpli atqꝫ lebetibus.attestāte scriptura cōmune ē. Aliō ē āt eē absqꝫ pctō qd̄ vni⁹ dn̄i nr̄i iesu xp̄i singularit cōuenit maiestati:de quo ēt apl̄us velut p̄cipuū qd ac speciale ꝓnūciat dicēs. Qui pctm̄ nō fecit. Satꝭ.n.vilē atqꝫ idignam ei⁹ p̄conijs laudē q̄si icōpabile ac diuinū ei aliqd assignauit:si ēt nos illibatā ab oī pctō possum⁹ trāsigere vitā. Rursus aplus ad hebreos.nō.n.habem⁹ inqt pontificē q̄ nō possit cōpati infirmitatib⁹ nostris tēptatū autē p oīa ꝓ similitudine absqꝫ pctō. Si igitur etiā terrene humilitatꝭ nostre. cū illo excelso diuinoqꝫ pōtifice hec pōt esse cōmunio: vt ēt nos absqꝫ vlla pctī offensiōe tēptemur. cur apl̄us hoc i illo velut vnicū ac singulare suspiciēs. eius meritū ab hominib⁹ tāta diuisione discreuit. Hac ergo sola ab omnib⁹ nobis exceptiōe distinguit:qr nos nō absqꝫ pctō illum sine pctō ɔstat fuisse temptatū. Quis ⁊ enim hominum q̄uis fortꝭ atqꝫ bellator sit. hostilibus tamē telis plerunqꝫ nō pateat. Quis velut ipenetrabili carne circūdatus.tātis preliorū periculis sine piculo misceat. Ille aūt solus speciosus forma pre filijs hominū.ɔditionē mortꝭ humane cum

vniuersa carnis fragilitate suscipiens: nullius vnq̄ est sordis maculatus attactu.

¶ Qđ solus filius dei absq̧ vllo pctī vulnere vicerit temptatorem. Ca.x.

t Emptatus.est.n.ſm similitudinē nostraȝ castrimargie primū vicio.vt ei callidꝰ ille ſpens eo ordine quo adaȝ ante seduxerat esurienti esce desiderio conaret̄ illudere: si filiꝰ ingens dei es.dic vt lapides isti panes fiāt: ſȝ nullum recipiens ex hac tēptatiōe pctm̄.cuȝ ei facultas indubitata suppeteret: respuit cibū quē ei deceptiōis artifex ingerebat: dicēs. Non in solo pane viuit hō: ſȝ in oī verbo qđ ꝓcedit de ore dei. Tēptatꝰ ē ēt cenodoxia ſm similitudinē nostrā.cū ei dictū est: si filius dei es mitte te deorsum: ſȝ subdola diaboli suggestione captus nō est: ⁊ vanissimū seductorē etiā scripturaruȝ obiectione ꝯfutās.nō tēptabis inq̄t dn̄m deuȝ tuū. Temptatꝰ est etiā tumore supbie ſm similitudineȝ nostrā cū ei a diabolo ꝓmitteret̄ oīa regna mūdi ⁊ gloria eoꝝ: sed irrisa atq̧ obiurgata est neq̄cia temptatoris. Respōdit.n.ei. Uade sathanas. Scriptū est.n. Dn̄m deū tuū adorabis: ⁊ illi soli ſuies. His aūt testimonijs edocemur: vt fraudulent̄ suggestionibus inimici.nos quoq̧ similit̄ memoria scripturarū debeamꝰ absistere. Rursū tēptatꝰ est supbia ſm similitudinē nr̄aȝ.cū idē isidiaꝝ artifex regnuȝ qđ ab ip̄o oblatū an̄ respuerat.p hoīes ei molliret̄ igerere: ſȝ absq̧ pctō isidias tēptatoris irrisit. Cū.n.cognouisset iesus q̧ venturi eēnt vt rapent eū.⁊ facerēt euȝ regē: fugit iteꝝ i mōtē ip̄e solꝰ. Tēptatꝰ ē ſm silitudinē nr̄aȝ.cū vberatꝰ flagris: cū palmis cesꝰ: cū sputoꝝ horrore respsus ē: cū ad extremū ptulit crucis exq̄sita supplicia: ſȝ nullis vnq̄ n̄ dicā ꝯtumelijs.veꝝ ne supplicijs q̄dē ad tīmorē vel leuissime idignatiōis ipulsꝰ ē: q ⁊ in patibulo ꝯstitutꝰ misericordit̄ ꝓclamauit. Pater ignosce eis: nō.n.sciūt q̄d faciunt.

¶ Qđ i silitudīe carnis pctī solꝰ venerit xp̄us.c.xi.

q Uēadmodū vo ⁊ illđ accipiet̄ q̧ eū apl's i silitudīe carnis pctī venisse cōmemorat. si et nos nulla pctī labe pollutā hr̄e possumꝰ carnē. Nā ⁊ h̄ đ illo q solꝰ ē absq̧ pctō tāq̄ singulare mēorat̄: misit deꝰ filiū suū i silitudīe carnis pctī q̄ verā atq̧ itegrā suscipiēs sb̄aȝ carnis hūane.nō ip̄m pctm̄ i ea.ſȝ silitudinē pctī suscepisse crēdēdꝰ est Silitudo.n.n̄ ad carnis veritatē.ſm prauū quorūdā hereticoꝝ sēsū: ſȝ ad pctī ē imaginem referenda. Erat.n.i ip̄o vā q̄dē caro ſȝ absq̧ pctō: silis.s.carni peccatrici. Illđ siq̄dē ad humāe sb̄e ptinet vitatem hoc vo ad vicia referet̄ ⁊ mores. Hēbat silitudinem carnis pctī: cū velut hō ignarꝰ ac ꝓ cibo solicitꝰ p cōctaret̄.quot panes hēt̄: ſȝ sicut pctō neq̄q̄ caro illiꝰ ita nec aīa ignorātie subiacebat. Deniq̧ statī euangelista.subiūgit. Hoc āt dicebat iesꝰ tēptās eū: ipse n.sciebat q̄d eēt facturꝰ. Hēbat carnē sileȝ peccatrici.cū velut sitiēs a samaritana muliere posceret potū: ſȝ n̄ erat pctī sorde polluta. q̄ ecōtrario mulier ꝓuocata e st petere aquā viuā: q̄ illaȝ nunq̄ sitire p mitteret.ſȝ fieret i ip̄a fons aq̄ salient̄ in vitā etnā. Hēbat carnis istiꝰ vitatē cū dormiret in naui: ſȝ ne pariter nauigātes pctī silitudīe fallerent̄.surgēs icrepauit vētos ⁊ mare.⁊ facta ē trāq̄llitas magna. Communi cū oībꝰ sorte pctō subditꝰ videbat̄. cū diceret̄ de ip̄o.hic hō si eēt ꝓpheta. sciret vtiq̧ q̄ ⁊ q̄lis est mulier q̄ tāgit eū.q̄ peccatrix ē: ſȝ pctī n̄ habuit vitatē: q̄ blasphemā cogitatiōnē arguēs pharisei statī mulieris pctā dimisit. Peccatricē cuȝ ceteris gerere putabat̄ carnē: cū velut hō in mort̄ discrimine cōstitutus.⁊ iminētiū suppliciorūȝ terrore pculsus oraret.pater si possibile est transeat a me calix iste.⁊ tristis est anima mea vsq̧ ad mortē: sed pctī ꝯtagiū nesciebat illa tristitia: q̄ vite auctor mortē formidare nō poterat. Ait.n. Nemo tollit a me aīam meā: ſȝ ego pono eā a meip̄o: ptātē habeo ponēdi eā: ⁊ ptātem habeo iterū sumendi eam.

¶ Qđ iusti ⁊ sancti oēs nō fuerint in similitudine sed in veritate pctī. Ca.xij.

i N hoc ergo ille hō q natus ex virgine est. magna cunct̄ q ex vtriusq̧ sexus cōmixtione ꝓducimur distātia segregat̄: q̧ cū oēs nō similitudinē ſȝ veritatē pctī in carne gestemꝰ.ille nō veritatē ſȝ similitudinē pctī in vere carnis assumptiōe suscepit. Deniq̧ l; scriptū de eo in ysaia propheta pharisei aptissime meminissent: q pctm̄ nō fecit: nec inuētꝰ est dolꝰ in ore eius: tn̄ ita similitudine carnis pctī fallebant̄ vt dicerēt: ecce hō vorax ⁊ potator vini publicanoꝝ ⁊ pctōꝝ amicꝰ. ⁊ ad illū q illuminatus fuerat cecū.da gloriā deo.nos.n.scimus q̄ hic hō peccator ē: ⁊ ad pilatū.nisi eēt hic hō peccator.nō cū tradidissemꝰ tibi. Huiꝰ ergo rei q̄ illi tm̄ singularis ac ꝓpa ē.eq̄litatē sibi blasphemie supbie crimīe vēdicabit: q̄sq̄s se eē sine pctō ausus fuerit ꝓfiteri. Cōseq̄ns.n.est vt similitudineȝ carnis pctī ⁊ nō veritatē pctī habere se dicat.

¶ Qđ nō sint tā grauia pctā sanctoruȝ vt eis auferāt meritum sanctitatis. Ca.xiij.

c Eterū iustos ⁊ sctōs viros n̄ eē imunes a culpa.māifeste scripta ꝓnūciat dicēs. Septies i die cadit iustꝰ ⁊ r̄surgit. Quid.n.aliud ē cader̄ q̄ peccar̄. Et tn̄ cū dicat̄ septies cadere. nihilōinꝰ ꝓnūciat̄ iustꝰ nec iustitie eiꝰ p̄iudicat lapsꝰ fragilitat̄ hūane q̄ mltū iterest it̄ scti ⁊ pctōꝝ hoīs lapsū. Aliđ est.n.admitter̄ mortale pctm̄: ⁊ aliđ ē cogitatōe q̄ pctō non caret p̄ueniri. vel ignorātie aut obliuionis errore.aut facilitate ociosi sermonis offendere.aut ad punctum in fidei theoria aliquid hesitare.aut subtili quadam cenodoxie titillatiōe pulsari.aut necessitate nature aliquātisper a summa pfectione recedere. Hec enim sunt septem lapsuum genera.in quibꝰ sanctus licet nōnunq̄ cadat.tamen iustus esse nō desinit: que q̄uis leuia eē videātur ac parua.tamen faciunt eū sine peccato esse non posse. Habet enim pro quibꝰ quotidianaȝ.gerens penitudinē ⁊ veniam veraciter debeat postulare. ⁊ ꝓ suis indesinēter orare peccat̄ dicēs. Dimitte nobis dbi

ta nostra. Et vt euidētissimis ꝓbem⁹ exēplis ⁊ errasse nōnullos sanctoꝝ. ⁊ tamē a sua nō discessisse iustitia: certe ille beatissim⁹ ⁊ apostoloꝝ eximi⁹ petr⁹. qd aliud credēdus ē fuisse ꝙ̄ sāctus: presertim temporis quo ei a dño dicebat̄ Beat⁹ es symō bariona. qꝛ caro ⁊ sāguis nō reuelauit tibi. s꜠ pater me⁹ q̄ i celis ē: ⁊ tibi dabo claues regni celoꝝ: ⁊ quodcūq꜠ ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ i celis: ⁊ qđcūq꜠ solueris sup terrā erit solutū ⁊ in celis. Quid hac dñica laude ꝓclari⁹. Quid hac potestate ac beatitudie pōt eē sublimi⁹. Et tñ post paululū. cū ignorās mysteriū passiōis. tāte vtilitati hūani gener(isci⁹ obuiaret dicēs: absit a te dñe. ñ erit tibi hoc: meret̄ audire. Uade p⁹ me sathanas. scādalū es mihi: qꝛ nō sapis ea q̄ dei sūt: s꜠ ea q̄ hoiꝫ. Nūquid nā cū his eū vbis ipsa eq̄tas icreparet. aut neq̄ꝙ̄ cecidisse. aut i sanctitate atq꜠ iustitia ñ pmāsisse credēd⁹ ē. Qui illo ēt tpe nūqd ruinā māifeste negādus ē ptulisse. quo iminēte p sequutoꝝ metu. ter dñꝫ negar̄ cōpulsus ē. Sꝫ ꝯfesti penitudie subsequēte. amarissimis lachrymis maculā tāti criminis abluēdo: sāctitat̄ atꝫ iustitie meritū nō amisit. De ipo igit̄ ac de ei⁹ silib⁹ sanct̄ illō ēt qđ a dauid canit̄ debem⁹ accipe. A dño gressus hoīnis dirigēt̄ ⁊ viā ei⁹ volet nimis. Cū ceciderit nō collidet̄. qꝛ dñs suppōit manū suā. Cui⁹ ei gressus a dño dirigūt̄. qd aliud pōt eē ꝙ̄ iustus. Et tñ de hocipso dr̄. Cū ceciderit nō collidet̄. Quid est cū ceciderit. nisi cū lapsū peccati alicui⁹ icurrerit. Nō colliget̄ i. gt. i. neq̄ꝙ̄ diu opprimet̄ icursiōe pcti. s꜠ l꜠ ad pñs videat̄ elisus. tñ diuo qđ iplorat erect⁹ auxilio. celeri resurrectiōe stabilitatē iustitie nō amittit. vel ēt si ad psēs p fragillitatē cārnis aliqd admiserit. suppositiōe man⁹ dñice reparabit̄. Nec ei sāct⁹ eē desinit p⁹ ruinā. q cū se fiducia opeꝝ suoꝝ iustificari nō posse cognoscat. ⁊ ut tanq̄ peccatoꝝ nexib⁹ credat sola dñi gr̄a liberādū. cū aplō ꝓclamare nō desinit. Infelix ego hō. qs me liberabit de corpore mortis h⁹. Gratia dei. per iesuꝫ christū dominū nostrum.

Quomodo intelligēdū sit illud apostoli. nō eni quod volo bonū facio. Ca. xiiij.

N Aꝫ cū apl's paul⁹ iestiabilē abyssū puritat̄ resistētib⁹ cogitationū estibus penetrari ab hoīe nō posse cognoscēs. diu velut p ꝓfūda iactat⁹ añ dixisset. ñ ei qđ volo bonū facio. s꜠ qđ odi malū h̄ ago. ⁊ rursū. si aūt qđ nolo hoc facio. iaꝫ nō ego operor illō. s꜠ qđ habitat i me peccatū. ⁊ cōdelector legi dei ẜm iteriorē hoieꝫ. video aūt aliā legeꝫ in mēbris meis repugnātē legi mēt̄ mee. ⁊ captiuū me ducērē i legē peccati q̄ ē in mēbris meis. omi vel sua vel nature ipsius fragilitate ꝓspecta. tā imēse altitudinis vastitate pterrit⁹ ad tutissimū portum diuini cōfugit auxilij. ⁊ quasi de nauigij sui onerib⁹ mortalitatis oppressus. naturali ifirmitate desperans. ab eo cui ipossibile nihil est. naufragioꝝ depoſcit remedia. cuꝫ quodā miserabili vociferās eiulatu. Infelix ego homo. quis me liberabit de corpore mortis huius. Statiq꜠ absolutionē quā dsperauit de ibecillitate nature. de dei benignitate ꝓsūpsit. ꝯfidēt adiūgēs. Gr̄a dei p iesū christū dñm nostrū.

Obiectio eo ꝙ ex peccatoꝝ potius persōa hoc apostolus dixisse credendus sit. Ca. xv.

G Erman⁹. Multi hoc apostolicū ita intelligi debere diffiniūt: vt hoc eū nō ex sua s꜠ ex peccatoꝝ ꝑsona dixisse cōfirmēt: eoꝝ. s. q volētes semetipsos a corporalib⁹ illecebris ac voluptatib⁹ abstinere. obstricti vicijs ꝓstinis ⁊ oblectatiōe carnaliū passionū captiuati: semetipos cohibere nō pñt. dū isolita cōsuetudie vicioꝝ. velut imiti q̄dā tyrānidis dñatione depssi. ad libertatē pudicitie respirare nō pñt. Quō ei btō apostolo quē ad summū pfectionis toti⁹ culmē certū ē puenisse. illud poterit ꝯuenire qđ dicit. nō eni qđ volo bonū facio. s꜠ qđ odi maluꝫ hoc ago: illud etiā qđ subiūgit. si autē qđ nolo hoc ago. iā nō ego operor illud. s꜠ qđ habitat i me pctm̄. necnō etiā hoc. cōdelector eni legi dei ẜm interioreꝫ hominē. video aūt aliaꝫ legē in mēbris meis. repugnantē legi mētis mee. ⁊ captiuuꝫ me ducērē i legeꝫ peccati. q̄ est in mēbris meis. In quo igitur hec ꝑsone apostolice possūt coaptari. Quid eni est boni qđ ille nō potuerit iplere. Et econtrario. qd illud ē mali qđ nolēs ⁊ odiēs. tamē cogēte natura iuitus admiserit. Ad quā vo peccati legē electionis vas i quo christus dñs loq̄bat̄. potuit captiuus adduci. Qui cū oēm iobediētiā. ⁊ omnē extollētē se aduersus deū altitudinē captiuasset: de semetipo cū fiducia ꝓclamabat. Bonū agonē certaui: cursuꝫ cōsūmaui: fidem seruaui. De cetero, reposita est mihi corona iustitie. quā reddet mihi dominus in illa die iustus iudex.

Solutio ꝓposite questionis. Ca. xvi.

T Heonas. Intranteꝫ me tutissimuꝫ silentij portuꝫ. rursus ad imensuꝫ profundissime questionis pelagus reuocare conamini: s꜠ oportunitateꝫ fide stationis amplexi. hic interim cursu tam longe collatiōis emēso. taciturnitatis anchorā iaciem⁹ vt crastina die. si tamē nulla vis tēpestat̄ obstiterit. flatu prosperi spiritus explorato. disputationis vela pandamus.

Explicit collatio abbatis theone secūda de nocturnis illusionibus.

Incipit collatio tertia abbatis theone de eo ꝙ dicit apostolus nō eni qđ volo bonū facio s꜠ qđ nolo malū hoc ago. q̄ i ordie libri ē vigesimatertia. ca. i.

R Euersa igit̄ luce cū ad ꝑscrutandā abyssū aplice q̄stiōi sūma a nobis senex cōpelleret̄ istātia: ita ef fat⁹ ē. Testimōia qb⁹ ꝓbare conamini aplm paulū nō ex sua sed ex peccatoꝝ dixisse ꝑsona: non ei qđ volo bonū facio. s꜠ qđ odi malū hoc ago. vel illud. si autē quod nolo hoc facio: iā nō ego operor illud. sed qđ habitat in me peccatuꝫ. vel quod sequitur: condelector eni legi dei scōm in-

teriore hominē. video aūt aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mentis mee. et captiuū me ducentē i lege peccati que ē i mēbris meis: ecōtrario euidenter ostēdūt peccatorū psone hec nō posse oīmodis conuenire. sʒ ad solos q̄ dicta sūt attinere pfectos: et eorū tātū q apostolorū merita subsequūtur cōgruere sācti tati. Ceterū quo pacto psone peccatorū hoc poterit conuenire. qđ dicit. nō eni qđ volo bonū facio. sed qđ odi malū hoc ago. sed nec illđ qdē. si autē qđ nolo hoc facio. iā nō ego operor illđ. sʒ qđ habitat i me peccatū. Quis eni deliquētiū nolēs se adulterijs fornicatiōibusq̄ cōtaminet. Quis iuit⁹ ꝓximo tēdat insidias. Quis ieuitabili necessitate cogat. vt falso testimonio hoīeʒ oppriat. furto ve decipiat. aut alterius spolia cōcupiscat. vel ꝓximi sāguinē fūdat. Quinimo vt scriptū est. hūanuʒ gen⁹ diligēter itentū ē ad neqciaʒ a iuuētute sua. Intm̄ eni oēs viciorū amore flagrātes desiderāt iplere q̄ cupiūt: vt etiaʒ puigili cura optunitatē cōmittēdi sceleris aucupent: ac de ignominia sua et criminū cumulo gloriātes. sʒ sniaʒ obiurgāt apl'i laudē sibi quādā d̄ cōfusiōe cōquirāt. Quos ēt hieremias ꝓpheta nō solū n̄ nolētes. nec cū reqe corpis flagiciorū ei⁹ crimina ꝑpetrare. verū ēt itātū eos asserit laboriosis cōatib⁹ vt ad effectū eorū pueniāt desudare. vt a letali scelerū appetitu nec obsistētib⁹ arduis difficultatib⁹ reuocent: dicēs. Vt iniq̄ agerēt laborauerūt. Illud quoq̄ qs dixerit pctōrib⁹ couenire. itaq̄ ego ipse mēte seruio legi dī. carne aūt legi peccati. quos nec mēte nec carne deo seruire manifestū ē: aut queadmodū hi peccēt corpore. mente seruiāt deo. cū viciorū fomitē caro ex corde ccipiat. et ipe auctor vtriusq̄ nature. fōtē atʒ originē peccatorū ex eo ꝓnūciet emanare. de corde iquiēs ꝓcedūt cogitatōes male: adulteria. fornicationes. furta et cetera hmōi. Quāobrē euident ostenditur hoc nullo modo de peccatoruʒ intelligi posse personis: q nō solū nō oderūt. sʒ ēt diligūt mala: et intm̄ dō nec mēte nec carne deseruiūt. vt ante delinquāt mēte q̄ corpore: et priusq̄ carnis expleant voluptatē. pueniant mentis cogitationūq̄ peccato.

De eo q̄ dic multa bona apl'ʒ cōsūmasse. Ca. ij.

Superest igit vt vtutū sēsus ex itimo dicentiū metiamur affectu. et qđ beatus apl's dixerit bonū qđ ve cōparatōe ei⁹ ꝓnūciauerit malū: nō nuda significatōe vborū. sed eodē quo ille discutiam⁹ ituitu: itellectū quoq̄ ei⁹ sʒ dignitatē ꝓnūciāt ac meritū pscrutemur. Tūc eni sētētias deo inspirāte ꝓlatas. sm ꝓpositū ac volūtatē ei⁹ cōprehēdere poterim⁹: cū eorū a qb⁹ ꝓmulgate sūt statuʒ ac meritū ppēdētes. nō vbo sʒ expimēt parē iduerim⁹ affectū: p cui⁹ q̄litate sine dubio vel ccipiūt vniuersi sēsus vel snie ꝓferūt. Quāobrē qđ sit pncipaliter bonū. qđ apl's nō potuerit pficere cū vellet: diligēti⁹ idagem⁹. Multa eni nouim⁹ bona q̄ beatū apostolū omnesq̄ illi⁹ meriti viros et habuisse p naturā. et acqsisse p grāʒ negare nō possum⁹. Est eni bona castitas: laudabilis ɔtinētia: mirāda prudentia: larga hūanitas: circūspecta sobrietas: modesta tēperātia: pia mīa: sācta iustitia: q̄ oia i apostolo paulo eiusq̄ cōsortib⁹. ita plena atq̄ pfecta fuisse dubiū n̄ ē. vt virtutū poti⁹ q̄ vborū magisterio ab eis religio doceretur qq̄ iugi ecclesiarū oīm cura. ac puigili solicitudine semp exusti sūt. Quātū hoc mīe bonū. quāta pfectio ē p scandalizātib⁹ vri. cū ifirmātib⁹ infirmari. Cū ergo tātis apl's abūdauerit bōis. qđ illđ sit bonū cui⁹ pfectiōe caruerit nō poterim⁹ agnoscere: nisi i illuʒ quo ipse locut⁹ ē pfecerim⁹ affectū. Omnes itaq̄ quas eū dixim⁹ habuisse vtutes: q̄uis velut gēme splēdidissime atʒ pciose sint: tn̄ si preclaro illi atʒ pcipuo margarito. qđ ille euangelicus negociator inquirens. vniuersis que possidet venditis comparare desiderat conferātur. ita eorū meritum reuilescit atq̄ contēnit. vt eis sine cūctatōe distractis vni⁹ tantuʒ boni possessio locupletet bonorū inumerabilū venditoreʒ.

Quid sit vere bonuʒ qđ apostolus semetipsum perficere nō posse testatur.

Capitulum. iij.

Quid ergo est vnū qđ illis tant tāq̄ inumeris bonis tā incōparabilit ꝑponat. vt spretis abietisq̄ oib⁹ solū debeat possideri. Nimirū illa pars optia. cui⁹ magnificētiā ac ꝑpetuitatē cū relicto susceptiōis atʒ hūanitat officio. maria pelegisset: ita pdicat a dn̄o. Martha martha solicita es et turbaris circa multa: paucis vo opus ē aut ēt vno. Maria bonā partē elegit que nō auferetur ab ea. Una ergo et sola est theoria. i. cōtēplatio dei: cui merito omia iustificationū merita: vniuersa vtutū studia post ponūtur: et illa quidē omia que i apostolo paulo fuisse pdiximus. nō solū bona et vtilia. verū etiā magna atq̄ preclara sūt. Sed sicut verbi gratia stāni metallū qđ alicuius vtilitatis et grē putabatur. fit argenti cōtemplatiōe vilissimū. et rursuʒ auri cōparatione meritū euanescit argētiʒ auri quoq̄ ipsū gēmaruʒ collatiōe cōtēnitur. et ipsaruʒ nihilomin⁹ quāuis insigniū multitudo gēmarū vni⁹ margarite cādore superat: ita illa omia merita sanctitat quāuis nō soluʒ in presēti bona et vtilia sint. verū ēt donū eternitatis acquirāt: tamē si diuine cōtemplationis meritis cōferantur. vilia atq̄ vt ita dixerim vendibilia censebūtur. Et vt hanc eandeʒ cōparationeʒ etiā scripturaruʒ cōfirmet auctoritas. nōne de vniuersis que a deo creata sūt generaliter scriptura pronunciat dicens. et ecce omia que fecit de⁹ erāt bona valde. et iteruʒ. vniuersa que fecit deus bona i tempore suo. Hec igitur que in presenti nō soluʒ bona simpliciter. verū etiaʒ cum additamento valde bona pronūciantur. sunt eni re vera in hoc mundo cōmorantibus nobis. aut ad vsuʒ vite. aut ad corporis medicinaʒ. aut ad aliquaʒ causaʒ ignote nobis vtilitatis accōmoda. vel certe in eo etiam valde bōa q̄ faciūt iuisibilia dei a creatura mūdi p ea q̄ facta sūt itellecta cōspicere. sēpiternā quoq̄ vtutē eius ac diuinitatē: ex tāta tāq̄ ordinata molitiōe fabrice

mūdialis ꝛ oīm que ī ea sunt subsistētia contēplari: hec tamē omnia nec boni nomē tenebunt. si futuro illi seculo cōpenł. vbi bonoꝝ nulla imutatio. nulla ē vere beatitudinis formidanda corruptio. Cuius mūdi ita beatitudo describitł. Erit lux lune sic lux solis. ꝛ lux solis septēpliciter sicut lux septē dieruꝫ. Magna igił hec ꝛ preclara ituitu atꝫ mirifica. si futuris ex fide repromissionib⁹ cōferātł. cōtinuo vanitas apparebūt. dicēte dauid. Oēs sicut vestimentū veterascēt. ꝛ sicut opertoriū mutabis eos ꝛ mutabūtur. tu aūt idē ipse es ꝛ āni tui nō deficiēt. Ergo qꝛ nihil est p semetipsū stabile. nihil imutabile. nihil bonū nisi deitas sola. oēs vero creature vt beatitudiēꝫ eternitatis vel imutabilitatꝭ obtineāt. nō hoc p suā naturā. sed p creatoris sui participationē ꝛ gratiaꝫ cōsequenł. tenere meritū bonitatis creatori suo collate non possunt.

¶ Bonitatē humanā atꝗ iustitiā nō esse bonaꝫ si diuine bonitati ac iustitie cōferatur. Ca. iiij.

Uod si ēt manifestiorib⁹ adhuc testimōijs
q huius sententie rationē voluerim⁹ astruere.
nōne multa pnūciari bona i euāgelio legim⁹. ꝛ arborē bonaꝫ ꝛ thesaurū bonū. ꝛ bonū hoiem ꝛ bonū seruuꝫ. qꝛ nō pōt inqt arbor bona malos fruct⁹ facere. ꝛ bonus homo de bono thesauro cordis sui pfert bona. ꝛ euge serue bone ꝛ fidelis. Et vtiꝗ hos oēs cū sm se bonos esse nō dubiū sit. si respiciam⁹ ad bonitatē dei. nullus eorū pnunciabił bonus. dicēte dño. Nemo bonus nisi solus de⁹. Cui⁹ intuitu etiā ipi apostoli. q electiōis merito bonitatē generis hūani multis excesserāt modis. mali eē dicūtur. dño ita ad eos loquēte Si ergo vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs vestris. q̄tomagis pr̄ vr̄ q in celis est dabit bona petentibus se. Deniꝗ sicut bonitas nr̄a superne bonitatis intuitu i malitiā vtitur. ita etiā iustitia nr̄a diuie collata iustitie pāno mēstruate similis deputatł. dicēte Ysaia ppheta. Sicut pānus mēstruate vniuerse iustitie nr̄e. Et vt aliqd adhuc euidēti⁹ iferam⁹. legis quoꝗ ipius pcepta vitalia q̄ dicūtur ordinata p angelos i mānu mediatoris. ꝛ de qua ideꝫ apostolus. itaꝗ lex inqt sancta. ꝛ mādatū sanctuꝫ ꝛ iustū ꝛ bonū. si pfectioni euāgelice ɔferātł. mime bona dino pnūciāt oraclo. Ait ei. Et dedi eis precepta n̄ bona. ꝛ iustitias in qb⁹ nō viuēt i eis. Apostolus quoꝗ ita noui lumie testamēti gloriā legis affirmat obtūdi. vt eā euāgelici cōpatiōe fulgoris nec glorificatā eē pnūciet dicēs. Nā nec gloriosū ē id qđ glorificatū ē. ppt excellētē gloriā. Quā cōpationē ēt i pte ɔtraria. i. i peccatoꝝ meritꝭ cōpēsādis scriptura ɔseruat: vt eos q multo min⁹ peccauerūt. ipioꝝ collatōe iustificet dicēs. Justificata ē sodoma ex te. Et iterū. Quid ei peccauit soror tua sodoma. Et iustificauit aiaꝫ suaꝫ auersatrix israel cōpatōe puaricatricis iude. Ita igitur ꝛ vniuersaꝝ merita vtutū q̄ supius cōprehendi. cū p se bona atꝫ pciosa sint. tn̄ theoretice claritatꝭ cōpatōe fuscātł. Multū eteni sāctos q̄uis bonoꝝ opū terrenis tn̄ studijs occupatos. a cōtemplatiōe sūmi illius boni retrahunt ac retardant.

¶ Neminē sūmo illi bono iīerū eē iugił posse. ca. v.

Aꝫ qs eripiēs iopē d̄ mānu fortioꝝ ei⁹. ꝛ ege
n nū ꝛ paupeꝫ a diripiētib⁹ eū. qs ɔterēs mo
las iniquoꝝ. ꝛ de medio dentiū eoꝝ rapias extorquēs. i ipo itercessiōis opere dine maiestatꝭ gloriā qeta mēte suscipiat. Quis alimoniā paupib⁹ administrās aut aduenietiū turbas beniuola hūanitate suscipiēs. i eo tpis pūcto quo p necessitatib⁹ frꝫ solicita mēte distēdił. imēsitatē supne btitudinis speculetł. ꝛ cū pn̄tis vite angorib⁹ curisꝗ ɔcutił. futuri seculi statū eleuato a terrenis ɔtagijs corde pspiciat. Vn̄ btūs dauid. solū h̄ bonū hoi eē definiēs. deo iugił iherere desiderat dicēs. Mihi aūt adherere deo bonū ē: ponere i dño deo spē meā. Qđ ēt ecclīastes a nemie iustoꝝ sine q̄rela pfici posse pnūciat. qꝛ nō ē hō iustus ait i tra q faciat bonū ꝛ nō peccet. Quis ei vnꝗ q̄uis pcipu⁹ oiꝫ iustoꝝ atꝫ sctōꝝ h⁹ cōporis vinculꝭ colligat⁹: sūmū hoc bonū ita possidere potuisse credēd⁹ ē. vt nūꝗ a dina ɔtēplatōe discedēs. ne puo qdē tpe ab eo q solus bon⁹ ē trenis cogitatiōib⁹ putetł abstract⁹: q nūꝗ vllā cibi: vllā idumēti aliarū ve carnaliū rerū gesserit curā. nūꝗ de frm susceptōe de loci cōmutatōe. d̄ cellule structōe solicit⁹. aut opē aliquā hūani ɔcupierit adiumēti. aut iopie sterilitate vexat⁹. illā sniaꝫ dñice icrepatōis icurrerit. ne solliciti sitꝭ aie vr̄e qd māducetꝭ. neꝗ corpi vr̄o qd iduamini. Deniꝗ ipsū illū aplꝫ paulū q oiꝫ sāctoꝝ laborē. passionū inūerositate trāscēderat: neq̄ꝗ h̄ iplere potuisse ɔfidēt astruim⁹. ipo i scrib⁹ aploꝝ discipulꝭ attestāte. ipsi scitꝭ qm̄ ad ea q̄ mihi op⁹ erant ꝛ his q mecū sūt. ministrauert man⁹ iste: vł cū thessalonicēsib⁹ scribēs. i labore ꝛ fatigatiōe nocte ꝛ die operatuꝫ se fuisse testatł. Quib⁹ laborib⁹ lꝫ magna eidē meritoꝝ stipēdia paretł: tn̄ mēs ei⁹ q̄uis sctā: atꝫ sublīmis. nō poterat nō ab illa celesti theoria itentiōe terrēi opis aliquādo diuelli. Deniꝗ cuꝫ se tātꝭ actualib⁹ ditari fructib⁹ cerneret. ꝛ ecōtrario theorie bonū corde pēsaret. ac velut i vna lāce tātoꝝ laboꝝ pfectū. i altera delectationeꝫ diuine cōtemplationis appenderet. diu examine pectoris sui quodāmodo castigato: dū illuꝫ hinc laborū stipendia imensa delectant. illinc desideriū vnitatis ꝛ insepabilis christi societatis. ēt ad resolutionē carnis inuitat. anxius tandeꝫ proclamat ꝛ dicit. Quid eligaꝫ ignoro: coartor aūt e duobus. desideriuꝫ habens dissolui ꝛ cuꝫ christo eē. multo eniꝫ melius: permanere aūtē in carne necessariuꝫ magis propter vos.

¶ Qđ lippis similes sint hi qui se credunt esse sine peccato. Ca. vi.

Um igitur multis modis boni hui⁹ excel
c lentiam. cunctis etiaꝫ predicatiōis sue fru
ctibus ptulisset. tamē charitatis sine q̄ nemo dñm pmereł cōtēplationi submittił: ac pter illos qbus adhuc lac velut nutricula. vberib⁹ euāgelicis imulgebat. diuulsionē a xp̄o sibi qdem noxiaꝫ.

sed ceteris necessariaз nō recusat. Eteni ad electio-
nē hui⁹ potissimuз rei. illa nimia pietas ṽtute cōpel
lit. qua ꝓ salute frē suoꝝ si esset possibile ēt vltimum
anathemat malū optasset icurrere. Optarē ei inqt
ipe ego anathēa eē a xp̄o ꝓ frib⁹ meis q̄ sūt cognati
mei ſm carnē. qui sunt israelite. hē. Vellem ego nō
solū tpalib⁹. verū ēt ppetuis addici penis. dūmodo
oēs si fieri possit hoīes xp̄i ɔsortio fruerēt. Certus
eteni suз vtiliorē xp̄o ⁊ mihi oiз salutē eē q̄ meā.

¶ Qd hi qui pnūciant hoiem posse esse sine pctō duplici in hoc agantur errore. Ca. vij.

Onū ergo hoc sūmū. i. dei cōspectu frui ⁊
b xp̄o iugit ihercre. vt pfecte apl's possit adi-
pisci. dissolui optat a corpore qd caducuз ⁊
multi fragilitatis sue necessitatib⁹ ipeditū nō pōt a
xp̄i ɔsortio nō auelli. Impossibile ē ei ēt mēti q̄ taз
crebris curis distēdit: tā molestis: tā varijs āgoꝛib⁹
ppedit: dīno frui sp ituitu. Qd ei tā priuat sactoꝝ
studiū. qd tā arduū ꝑt eē ꝓpositū. cui nō aliqñ ille ver
sut⁹ isidiatoꝛ illudat. Quis ita solitudinis secreta se-
ctat⁹ ē. vniuersoꝝ q̄ mortaliū ɔsortia decliauit. vt
nūq̄ cogitatōib⁹ supfluis laberet. ituitu reꝝ vel oc-
cupatiōib⁹ actuū terrenoꝝ ab illa q̄ vere sola ⁊ bōa
ē dei ɔtēplatiōe ōciderit. Quis tm̄ spūs vnq̄ potu-
it retiere feruorē. vt nō iterdū lubricis cogitatiōib⁹
ab ipa quoq̄ oꝛonis itētiōe trāslat⁹. repēte ō celesti-
b⁹ ad terrēa corruerit. Quis nr̄з vt cetera puagatio-
nū tpa ꝑtermittā. nō illo ēt momto quo dō supplicās
ad sublimia erigit mētē. quodā stupoꝛ collapsū. ēt ꝑ
id vl' iuit⁹ offēdat. ꝑ qd spabat veniā dlictoꝝ. Quis
iquā tā exercitat⁹ ac vigilās ē. vt dū psalmū dō cāit
nūq̄ a scripture sēsu ei⁹ anim⁹ abducat. Quis tā fa-
miliaris dō tāq̄ ɔiūct⁹. q aplicū illō ipertū. quo sine
itermissiōe oꝛare nos pcipit. vel vno die se gaudeat
exequutū. Que lз oīa nōnull' q sūt crassioꝛib⁹ vicijs
iuoluti. leuia atз pctō pene aliea videāt: sciētib⁹ tn̄ ꝑ
fectōis bonū. ēt minimaꝝ reꝝ mltitudo grauissima
ē. Velut si i aliquā magnā domū mult istrumētis: va
sculis: sarcinis ipeditā vnū itegra visū aciē pspicacē
alterū cui ocloꝝ lumē obtuderit lippitudo. pariter
ponam⁹ igressos. nōne cū ille cui ad vidēda oīa he-
bes obsistit obtut⁹. nihil illic aliō eē estimet nisi arma
ria: lectos: scāna: psepia: ⁊ qcqd nō tā oculis speculāt
q̄ māib⁹ palpāt occurrerit. ecōtra hic q clarissimo lu
minū vigoꝛe ēt occlta rimat⁹ ē. multa illic minutissi-
ma ⁊ q̄ vix possint ēt nūero cōphēdi iesse pnūciet. q̄
si aliqñ i vnū cumulū ɔgregēt. paucoꝝ q̄ ille palpa-
uerat magnitudinē nūerositate cōpēsēt. aut ēt fortas
se trāscēdāt. Ita igit sci atз vt ita dicā vidētes. qb⁹
sūmū pfectiōis ē studium: ēt illa q̄ velut tenebrosus
ai nr̄i nō ituet aspect⁹. i semetipis sagacit dephēdūt.
acerrieq̄ ɔdenāt: vsq̄ adeo vt q sic nr̄e videt icurie.
ne tēuis qdē pcti neuo cādorē ɔsciē fuscauerit. mult
sibi maculis videāt aspgi: si nō dicā vane cogitatio-
nis iprobitas i atria ment irrepserit. sз vel psalmi q
dicēd⁹ ē recordatio oꝛonis tpe itētionē supplicātis
auerterit. Si ei igitur cuilibз sublimi hoi nō dicā ꝑ vi
ta ac salute nr̄a sз ēt ꝑ alicui⁹ lucri cōmō supplicam⁹
totā i eū ⁊ mētis ⁊ coꝛpis aciē ōsigētes. de nutu ei⁹ tre
pida expectatōe pēdem⁹: nō mediocrit formidātes
ne qd fōte ieptū aut icōgruū vbū miaз audiēt auer
tat: tū deide si nobis i foꝛo aut iudicū seculariū tri-
bunalib⁹ ɔstitut. assistēte ēt aduersario i media ꝓse-
cutōe atз ɔflictu. tussis: screat⁹: risus: oscitatio: sōn⁹:
obrepserit: quāta i pniciēз nr̄am vigilātissim⁹ inimi
cus seueritatē iudicis cōmouebit iuidia: q̄tomagis
cū illi occultoꝝ oiз cognitoꝛi ꝑ iminēti ppetue moꝛ-
tis piculo supplicam⁹. presti cū ediuerso callid⁹ se-
ductoꝛ pit ⁊ criatoꝛ assistat. itēta atз solicita oꝛone iu
dicāt pietas iploꝛāda ē. nec iuste nō solū leui pctō
sз ēt grauissimo crimie ipietat astrigit. q pcē dn̄o fū-
dēs. subito a ɔspectu ei⁹ q̄si ab oculis nō vidētis nec au
diētis. cogitatōis iprobe vanitatē sequut⁹ abscesserit.
Illi aūt q oculos coꝛdis sui ɔtegūt crasso velamie
vicioꝝ. ac sз sniaз saluatoꝛis vidētes nō vidēt. ⁊ au
diētes nō audiūt neq̄ itelligūt: vix i recessib⁹ pecto-
ris sui ēt illa q̄ magna sūt ⁊ capitalia crimia ɔtēplāt
nullas aūt cogitationū subreptōes. sз neq̄ illos i se
lubricos occultosq̄ prurit⁹ q mētē tenui atq̄ subtili
suggestiōe cōpūgūt. nec captiuitates aie sue possūt
purgat obtutib⁹ ituēri: sз iuerecūdis sp cogitatōib⁹
euagātes. nec dolet norūt cū ab illa ɔtēplatōe q̄ sin
gularis ē distrahūt. nec habēt qd se doleāt amisisse:
qppe q mētē suā igruētib⁹ vt libitū ē cogitatōib⁹ ex
pādētes. nihil hn̄t ꝓpositū qd pncipalit teneāt. vl' qd
oimodis ɔcupiscāt. Nec sane nos i hūc errorē cā p-
cipitat. q2 anamarthiti. i. ipeccātie ipsi⁹ ṽtutē penit⁹
ignoꝛātes. existimam⁹ nullā oīno culpā ex istis ocio
sis ac lubricis cogitationū excursib⁹ nos posse ɔtra
here: sз hebetudie stupefacti ⁊ velut oculoꝝ cecitate
pcussi. nihil i nobis nisi crimia capitalia ɔtēplamur
eaq̄ tātūmodo credim⁹ euitāda. q̄ legū quoq̄ secu-
lariū seueritate dānant: qbus si nos imūes vel pau
lulū sēserim⁹. nihil nobis iesse peccati prin⁹ arbitra
mur. Proīde ab illo vidētiū nūero segregati. q2 mi
nutias multarū soꝛdiū q̄ itra nos aggeste sūt nō vi
dem⁹: neq̄ salubri cōpūctōe moꝛdemur. si sēsū nr̄з
iterpellauerit egritudo tristitie: nec dolem⁹ vane glo
rie subtili suggestōe pulsati: nec ō emissa tardi⁹ vl' te
pidi⁹ oꝛone ōflem⁹: nec reputam⁹ ad culpā cur psal-
lētib⁹ vel oꝛātib⁹ nobis aliqd aliud q̄ ipsa oꝛo vel
psalm⁹ occurrerit. nec illud hoꝛrem⁹ q̄ multa q̄ vel
loq vel agere coꝛā hoib⁹ pudet nō erubescimus vel
ad hoꝛā coꝛde cōcipe qd diuino patere nouim⁹ con
spectui. nec pollutōeз turpiū somnioꝝ larga fletuū
ablutiōe purgam⁹. nec lugem⁹ qd in ipsa elemosyne
pietate cū vel fratrū necessitatib⁹ subuenim⁹ vel ali-
moniā paupib⁹ mistram⁹. serenitatē nr̄e hilaritatis
obnubit auara cūctatio. nec feriri nos vllo credim⁹
detrimēto cū derelicta mēoꝛia dei. ea q̄ sūt tpalia atз
coꝛpoꝛea cogitam⁹. ita vt nobis salomōis illō aptet
eloquium. Ferierunt me sed nō dolui. ⁊ deluserunt
me. ego autē nesciui.

¶ Qd paucoꝝ sit itelligere pctā. Ca. viij.

c Cōtra hi q sūmā toti⁹ voluptatꝫ ꝛ gaudij ꝛ btitudis sue i diuinarū ac spiritaliū reꝝ tm̄ cōtēplatiōe cōstituūt.cū ab ea iuiti vel paululū violētis cogitatiōib⁹ abstrahūtur: velut quoddā in se sacrilegij gen⁹ preferēti penitudinis puniunt vltōe:ac vilissimā creaturā ad quā sit detort⁹ mētis ituit⁹ creatori suo se pretulisse lugētes.pene dixeri i pietatꝫ sibi crimē ascribūt:ꝛ licet ad cōspiciēdā diue glorie claritatē.oc'los cordis sui sūma alacritate cōuertāt.tn̄ ēt breuissimas carnaliū cogitationū tenebras n̄ ferētes qcqd ab illo vō lumie mētis aspectū retrahit execrātur.Deniqꝫ cū hūc btūs apl's iohēs affectū cūctis vellet ifundere.filioli inqt nolite diligere mūdū neqꝫ ea q̄ in mūdo sūt:si qs diligit mundū nō ē charitas dei i ipso:qꝛ oē qd̄ in mūdo est.cōcupia carnis ꝛ cōcupia oculoꝝ ꝛ supbia vite ē.ꝛ ambitio seculi q̄ nō ē ex p̄re sꝫ ex mūdo ē:ꝛ mundus perit ꝛ ꝯcupia ei⁹:q aūt facit volūtatē dei manet i eternū.Fastidiūt ergo scti vniuersa i qb⁹ mūd⁹ iste versat:sꝫ ipossibile ē vt nō ad ea vel breui cogitationuꝫ rapiant excessu:nullusqꝫ etiā nūc hoim excepto dn̄o ꝛ saluatore nr̄o.naturalē puagationē mētis.ita desixus sp in dei cōtēplatiōe continuit.vt nūqꝫ ab ea raptus mūdāe cuiusqꝫ rei delectatiōe peccaret dicēte scriptura.Sidera ipa nō sūt mūda i cōspectu eius. Et iteꝝ.Si i sctis suis nō ꝯfidit:ꝛ i āgelis suis reperit prauitatē:siue vt emēdatior trāslatio hꝫ. Ecce inter sanctos eius nemo imutabilis ꝛ celi nō sūt mundi in conspectu eius.

¶ Qua cautione memoriā dei monachus debeat custodire. Ca. ix.

r Ecce igit sanctos q mēoriā dei stabilit retinētes.quasi p extētas i sublie lineas suspenso ferūtur icessu.scenobatꝫ quos vulgo funābulos vocāt dixeri cōpandos:q sūmā sue salutis ac vite i angustissimo funiculi illi⁹ tramite collocantes.atrocissimā se mortē.ptinus icursuros eē nō ambigūt.si vel exigua pes eoꝝ titubatiōe deuiauerit. aut modū illius salutaris directōis excesserit.Qui dū arte mirifica aereos gressus p iania molliūt:si illā āgustiorē vestigio semitā.nō cauta atꝫ solicita moderatōe s̄uauerit.terra q̄ oib⁹ velut nālis ē basis.ꝛ solidissimū cūctꝫ ac tutissimū firmamentū.fit ill' p̄ns ac māifesta pnicies.n̄ qꝛ illi⁹ natura mutet.sꝫ qꝛ illi ad ea pcipiti carnis pōdere dilabūt.Ita ēt idefessa illa dī bōitas imutabilisqꝫ substātia nemīnē ledit.sꝫ nos dclinādo a sūmis atꝫ ad ima tēdēdo.nob ipis cōscim⁹ mortē.imo ipa dcliatio.mors efficit dclināti.Ue ei inqt eis qm̄ recesserūt a me.vastabūt qm̄ p̄uaricati sūt i me.Et iteꝝ.Ue eis cū r̄cessero ab eis. Arguet nāqꝫ te malitia tua.ꝛ auersio tua icrepabit te.Scito ꝛ vide qꝛ malū ꝛ amarū ē reliqsse te dn̄m deū tuū.Funicul' nāqꝫ suoꝝ pctōꝝ vnusqsqꝫ ꝯstrigit.Ad quos satꝫ cōpetēter a dn̄o icrepatio ista dirigit.Ecce iqnit oēs vos accēdētꝫ ignē accīcti flāmis. ambulate i lumie ignis vr̄i ꝛ in flāmis quas succendistis.Et iterū.Qui icēdit igt malitiā pibit ab ea.

¶ Qd̄ hi q ad pfectionē tēdūt i veritate hūilient.ꝛ dei gratia semp se sentiāt indigere. Ca.x.

c Atꝫ ḡ semetipos quotidie sētiāt sci terrene cogitatōis pōdere pgrauatos.ab illa mentꝫ sublimitate dcidere.ꝛ iuitos imo vō ēt nesciētes i legē pcti mortisqꝫ traduci.atꝫ vt cetera p̄termittā ill' saltē q̄ supi⁹ cōprehēdi bōis qdē ac iustis sꝫ tn̄ trenis a ꝯspectu dī opib⁹ auocari:habēt pfecto p qb⁹ ad deū iugit igemiscāt.Habēt p qb⁹ i vitate hūiliati atꝫ cōpūcti n̄ vbis tm̄mō sꝫ affectū semetipsos pnūtiēt pctōres:ꝛ veniaꝫ p oib⁹ q̄ quotidie supati fragilitate carnis icurrūt a grā dn̄i iugit postulātes veras pnie lachrymas idesinēter effūdāt:qppe q videāt ijsdē ipsis se p qb⁹ ꝯtiuo dolore vexati sūt ꝛ iā vsqꝫ ad deū iugit igemiscūt estib⁹ iuolutos:ēt ipsas supplicatōes suas offerre se sine cogitationū āxietate n̄ posse.Exptī igit se hūanis virib⁹ dsideratuꝫ finē obsistēte carnis sarcia n̄ posse ꝯtigere:neqꝫ illi p̄cipuo sūmoqꝫ bono sꝫ cordis sui dsideriū posse ꝯiūgi:sꝫ ab ei⁹ ituitu captiuos ad mundana traduci:ad grāꝫ dī q ipos iustificat ꝯuolātes cū aplo ptestāt. Infelix ego hō qs me liberabit d corpe mortꝫ hui⁹. Grā dei p iesū xpꝫ dn̄ꝫ nr̄ꝫ.Sētiūt ei se bonū istud qd̄ volūt n̄ posse pficer:sꝫ illd̄ qd̄ nolūt qdqꝫ oderūt malū.i.cogitationū mot⁹ ꝛ curā corporaliū rerū sp incidere. ¶ Expositio illius sententie.Cōdelector ei legi dī sꝫ iteriorē hoiēꝫ ꝛc. Ca.xi

c Cōdelectāt qdē legi dī sm̄ iteriorē hoieꝫ q visibilia vniuersa transcēdētes conāt deo soli sp vniri:sꝫ vidēt aliā legē i mēbris suis .i.i natura hūane ꝯditiōis insitā q̄ repugnat legi mētis eoꝝ ꝛ ptrahit sēsū violēta lege pcti:compellēs.s. eos r̄licto illo pncipali bono trene cogitatōi submitti.Que q̄uis necīa atꝫ corpl vtil' videat.cū dispēsatōi religiose cuiuspiā necītatꝫ ipēdit.cōpatōe tn̄ illi⁹ bōi qd̄ sctōꝝ oiꝫ oblectat ituitū mala vtiqꝫ ab eis ac fugiēda dcernit.q p eā quoquomō vl' ad modicū tēpus ab illi⁹ pfecte btitudinis gaudio retrahūt.Uere ei lex pcti ē quā hūano generi p̄uaricatio sui iduxit auctoris:p illi⁹ noxā i quē lata ē eqssimi iudicis illa snīa:maledicta trā i opib⁹ tuis:spias ꝛ tribulos germiabit tibi:ꝛ i sudore vult⁹ tui edes panē tuum. Hec iquā ē lex mēbris oiꝫ iserta mōtaliū.q̄ r̄pugnat legi mētꝫ nr̄e eāqꝫ a diuio arcet ituitu:ꝛ p quā maledicta trā i opib⁹ nr̄is.p⁹ agnitōeꝫ bōi ꝛ mali cogitationū spias cepit ac tribulos germiare:qrū aculeis .i.vicijs carnis nō obtusis spūs semia p̄focāt.ne illū panē nr̄ꝫ q de celo descendit qqꝫ confortat cor hois edere absqꝫ vultus nostri sudore possimus.

¶ Itē illi⁹.Scim⁹ āt qm̄ lex spirital' ē ꝛ reliq.c.xij.

o Omne eni hūanū gen⁹ huic generalit legi sine vlla exceptiōe subijcit.Null⁹ eni est q̄uis sanctus q supradictum panem nō cum sudore vultus sui.ꝛ solicita cordis intentione percipiat.Ceterū cōmuni isto pane multi vt videmus diuites sine vllo vultus sui sudore vescūtur: quam etiaꝫ legeꝫ beatus apostolus spiritalē asserit dicēs

Scim⁹ aũt q̄ lex spiritalis ē. ego aũt carnalis sũ ve-
nũdat⁹ sub pctõ. Spiritalis ei ē lex q̄ iubet nobis vt
i sudore vult⁹ nr̄i comedam⁹ illũ panē verũ q de ce
lo descēdit. s; nos carnales fec venũdatio illa pcti.
Qd ergo illud cuiusue pctm̄ ē. Sine dubio ade. cu
ius p̄uaricatiōe ⁊ vt ita dicā negociatione dānosa
fraudulētoq; cōmertio vēditi sum⁹. Omnē ei p̄lē
suā s̄pētis psuasiōe seduct⁹ illiciti cibi pceptiōe di
stractā iugo ppetue s̄uitutꝭ addixit. Hic naq; mos
solet iter vēdētē emētēq; s̄uari. vt is q se alieo cupit
dño mācipare aliqd p̄cij p iactura pprie libertatꝭ
⁊ addictiōe ppetue s̄uitutꝭ a suo psequat emptore.
Qd ēt iter adā atq; serpētē māifestissime videm⁹ i-
pletũ. Ille eni a s̄pēte p̄ciũ libertatꝭ sue esu interdi
cte arboris capiēs. a naturali libertate discessit. illi
q; maluit semetipsũ ppetua vendere s̄uitute. a quo
vētiti pomi letale p̄ciũ fuerat assecut⁹. q̄ deiceps cō
ditiōe pstrict⁹ nō imerito oēs posteritatꝭ sue pgeniē
ppetuo eidē cui⁹ effect⁹ ē s̄uus subdidit famulatu.
Quid ei aliud s̄uile cōiugiũ pōt pcreare q̄ seruos.
Quid ergo. Nũqd emptor iste v̄sutus ⁊ callidus.
dño v̄o atq; legitio ius dñatiōis eripuit. Nō ita ē.
Neq; ei sic ille omne peculiũ dei vni⁹ fraudis dolo
sitate puasit. vt potētiā dominij sui ver⁹ dñator amit
teret. q ip̄; quoq; emptorē q̄uis refugā atq; rebellē
tn̄ iugo depmit s̄uitutꝭ. s; qr oib⁹ rōnabilib⁹ crea
turis arbitrij libertatē creator idulserat. eos q se cō
tra fas edacis pcupiscētie trāsgressiōe vēdiderāt. i
uitos ad igenitā libertatem reuocare nō debuit. Ab
horret siqdē ab illo iustitie ⁊ pietatꝭ auctore. qcqd
bonitati eqtatiq; cōtrariũ ē. Malũ eni fuerat si cō
cesse libertatꝭ bñficiũ reuocasset. Iniustũ si liberũ ho
minē potētia sua oppmēs atq; captiuās. libertatis
accepte p̄uilegiũ exeq nō vetuisset cui⁹ salutē i futu
ra tũc secula refuauit. vt recto ordie cōpleret statu
ti tēporis plēitudo. Oportebat eni ei⁹ sobolē tādiu
sub hac vite pditiōe durare. quousq; eadē orgiali
b⁹ vicul' liberatā. i ātiquũ libertatꝭ statũ. poris dñi
grā p̄cio sui sāguinis reformaret. quā pietatꝭ illictu
potuit ēt tũc saluare s; noluit. qr eũ decreti sui irrũ
pere sāctionē eqtas nō sinebat. Uis nosce cāz vēdi-
tiōis tue. Audi ip̄; redēptorē tuũ p Isaiā pphetā
aptissime pclamātē. Quis ē iste liber r̄pudij matris
v̄re quo dimisi eā. Aut qs ē creditor me⁹ cui vēdidi
vos. Ecce ei i iniqtatib⁹ v̄ris vēditi estis: ⁊ i sceleri
b⁹ v̄ris dimisi matrē v̄raz. Uis ēt euidēter agnosce
re cur te iugo s̄uitutꝭ addictũ redimere potentie sue
v̄tute noluerit. Audi qd ad supiora qb⁹ eisdē famul'
cāz volũtarie vēditiōis exprobrat: adiecerit. Nũqd
abbreuiata ⁊ puula facta ē man⁹ mea. vt n̄ possi; re-
dimere. aut nō ē i me v̄t⁹ ad liberādũ. Sed qd huic
potētissime misicordie ei⁹ sp obstiterit. idē pphera
demostrās: ecce inqt nō ē abbreuiata manus dñi vt
saluare nequeat. neq; aggrauata ē auris ei⁹ vt nō ex
audiat: s; iniqtates v̄re diuiserũt iter vos ⁊ deũ v̄z
⁊ pcā v̄ra absconderũt faciē ei⁹ a vob ne exaudiret.
¶ Itē expositio illius. Scio aũt q; nō habitat in
me hoc est in carne mea bonũ. Ca. xiij.

q Uia ergo carnales nos fec. ⁊ spinis ac tri-
bulis pdēnauit illa di p̄ma maledictio. nos
q; ita iniquo pat' n̄r venundauit cōmertio.
vt bonũ qd volum⁹ ager' neqam⁹: dũ diuulsi a mēo-
ria sũmi di. ea q̄ hũane fragilitatꝭ sũt cogitar' cōpelli
mur: dũ puritatꝭ amore flagrātes. icentiuis n̄alib⁹ q̄
penit⁹ ignorare velim⁹ ēt iuiti plerũq; cōpũgimur:
scim⁹ qr nō habitat i carne n̄ra bonũ. i. hui⁹ quā dixi
m⁹ theorie atq; puritatꝭ ppetua iugisq; tranqllitas.
S; factũ ē istud pessimũ ac lugubre diuortiũ. vt cũ
mēte legi dei s̄uire velim⁹. nũq; s. volētes a claritate
diuia dimouere pspectũ: tn̄ carnalib⁹ tenebris circũ
fusi q̄dā lege peccati ab eo qd bonũ eē nouim⁹ coga
mur auelli. s. ad curas cogitatōesq; terrenas ab illa
mētis celsitudīe decidētes. ad q̄s nos lex peccati. i.
illa sētētia dei nō imerito pdēnauit quā p̄m⁹ dlictor
excepit: ⁊ idē ē qd beat⁹ ap̄ls. cũ aptissime fatear' icui
tabili se vel oēs sāctos pcti h⁹ necessitate pstrigi: tn̄
neminē eoꝝ ob hoc eē dānādũ audēt enũtiat dicēs.
Nihil ergo nũc dānatōis ē his q sũt in christo iesu.
Lex ei sp̄ũ vite i christo iesu liberauit me a lege pec
cati ⁊ mortꝭ. i. quotidiana grā xp̄i oēs sāctos suos ab
hac lege pcti ⁊ mortꝭ i quā iugit vel nolētes cogũtur
icurrere. cũ remissionē debitorũ suoꝝ a dño pcant
absoluit. Uidetꝭ ergo nō ex psona peccatorũ. s; ex il
lorũ q vere sācti atq; pfecti sũt. hāc beatũ aposto-
lũ pr̄opsisse sentētiā: nō eni qd volo bonũ hoc facio.
s; qd odi malũ hoc ago: ⁊ video aliā legē i mēbris
meis repugnātē legi mētis mee. ⁊ captiuũ me ducen
tē in lege peccati. que est i membris meis.
¶ Obiectio q; neq; isideliũ psonis cōueniat neq;
sanctorũ. nō eni qd volo facio bonũ. Ca. xiiij.

g Ermanus. Neq; eorũ qui capitalib⁹ cri-
minib⁹ iplicātur. neq; apostoli vel illorũ q
ad ei⁹ pfecere mēsurā. hoc dicim⁹ cōgruere
posse psonis: s; de his pprie hoc itelligi debere cēse
mus. q post dei gratiā agnitionēq; veritatꝭ a carna-
lib⁹ se vicijs abstinere cupiētes: ātiqua adhuc psue
tudine velut naturali lege i mēbris suis violētissime
dñante. ad inolitā passionũ cōcupiscētiā ptrahũtur.
Usus eni ac frequētia delinquēdi velut lex efficit' na
turalis: q̄ mēbris hũane ifirmitatꝭ iserta affectus aie
necdũ plenis virtutũ studijs erudite. sed adhuc ru
dis ac tenere vt ita dixeri castitatis captiuos rapit
ad vicia: ac morti eos antiqua lege subijciens. iugo
peccati dominātis addicit. nō sinēs eos bonũ qd di
ligunt puritatis adipisci. sed potius malum qd exe-
crantur exercere compellens.
¶ Respōsio ad obiectionē ppositā. Ca. xv.

t Heonas. Nō parũ v̄ra proficit opinio. Si
quidē ēt vos ipsi astruere iaz cepistis i illo
rũ psona qui omnino peccatores sũt. hoc
penit⁹ stare nō posse. illis aũt qui se a vicijs carnali
bus abstinere cōtendũt pprie cōuenire. Quos qm̄
a peccatorũ iā numero segregastis. cōsequēs ē vt et
fideliũ atq; sāctoꝝ paulari cetib⁹ inserat'. Que eni

genera pctõꝝ istos dicit posse cõmittere. qbus si fuerint post gratiã baptismatis inuoluti:rursus p quotidianã christi gratiã liberent. Aut de quo mortis corpore apostolus dixisse credẽd⁹est.qs me liberabit d corpore mortis hui⁹.gra dei p iesuz xpuz dñm nrum. Nõne manifestũ est sicut vos quoqꝫ ipos vitas cõpellit ꝯfiteri.nõ de illis capitaliũ criminũ mẽbris.p q̃ stipẽdiũ eterne mortis acqrit.i.homicidij.fornicationis:adulteriorꝫ:ebrietatis: furtorꝫ atqꝫ rapinarũ:sꝫ d illo pdicto cui gra xpi quotidiana succurrit corpore memorari. Quisqs.n.post baptismũ ꝛ sciam dei: in illud mortis corpus incurrerit:sciat se nõ quotidiana gra dei.i.facili remissiõe quã momentis singulis exorat⁹ dñs nr erroꝛib⁹ nris donare ꝯsueuit: sꝫ aut diuturna afflictiõe penitudis ac penali doloꝛe purgandũ:aut certe ꝓ his in futuro eterni ignis supplicijs addicẽdũ:ita eodẽ aplo ꝓnũciãte. Nolite falli: neqꝫ fornicarij:neqꝫ idolis seruiẽtes:neqꝫ adulteri: neqꝫ molles:neqꝫ masculoꝝ ꝯcubitores:neqꝫ fures neqꝫ auari:neqꝫ ebriosi:neqꝫ maledici:neqꝫ rapaces regnũ dei possidebũt. Aut q̃ est lex militãs i mẽbris nris q̃ repugnat legi mẽtis nre.cunctꝫ nos resistẽtes atqꝫ captiuos in legẽ pcti ac mortis abduxerit. eiqꝫ nos fecerit carne suire.nihilomin⁹ mente legi di seruire pmittat. Nec.n.hic puto legẽ pcti flagicia designare.aut hoc de supradictis itelligi posse criminib⁹ que si qs facit legi dei mente nõ seruit.a qua necesse est eũ aio añ discedere.ꝙ aliqd eoꝝ carne cõmittat. Quid est.n.suire legi pcti.nisi ea q̃ a pctõ ipant implere. Qd ergo pcti gen⁹ ẽ:quo cũ se tãta sanctitas atqꝫ pfectio sentiat captiuari.gra tñ xpi non ãbigat liberãdũ dicẽs. Infelix ego hõ.qs me liberabit de corpore mortis hui⁹. Gra di p iesuz xpum dñm nostrũ. Quã inquã legẽ mẽbris nris inesse firmabitis q̃ abstrahẽs nos a lege di.ꝛ captiuãs nos legi pcti: infelices nos poti⁹ faciat ꝙ nocẽtes.vt non eternis supplicijs addicamur:sꝫ qsi d iterrupto btitudis gaudio suspirem⁹:ꝛ auxiliatorẽ q nos ad id retrahat igrẽtes cũ aplo ꝓclamem⁹. Infelix ego hõ. qs me liberabit d cope mortis hui⁹. Abduci nãqꝫ captiuũ in lege pcti.qd ẽ alid.ꝙ i effectu pcti atꝫ ope pmanere Aut qd alid pncipale dabit bonũ. qd sci explere ñ possint.nisi id ad cui⁹ cõparationẽ vt supra dixim⁹ vniuersa nec bona sũt. Et qdẽ nouim⁹multa esse in hoc mũdo bona.pcipueqꝫ pudiciciã.ꝯtinẽtiã.sobrietatẽ.humilitatẽ.iustitiã.misericordiã.tẽpantiã.pietatẽ.sꝫ hec oia ꝛ sũmo illi bono paria eẽ nõ possunt ꝛ pfici nõ dicã ab apostolis.sed ẽt a mediocrib⁹ possunt:ꝛ a qbus ipleta nõ fuerit aut eterno supplicio puniant aut grãdi vt supradictũ est laboꝛe penitentie vel quotidiana christi gratia liberant. Superest igit vt hanc apostoli sententiã soli sanctoꝝ persone recte fateamur aptari:q in hanc quã pdiximus incurrentes quotidie pcti nõ criminũ legem.de statu salutis sue certi nõ pcipitant in facinus.sꝫ vt dictum est de ꝯtemplatione diuina ad miseriã cogitationũ deuoluti corporaliũ.vere illius beatitudinis bono plerunqꝫ fraudant. Si.n.se in hanc mẽbrorum suorum legeꝫ quotidianis sentirẽt scelerib⁹ illigari: nõ vtiqꝫ de felicitatis amissione sꝫ de inocentie causarent nec diceret apostolus paulus.infelix ego homo.sed ipurus aut scelestus ego homo.nec de corpore mortis huius hoc est de cõditione mortali:sꝫ a flagicijs atqꝫ criminib⁹ carnis huius vellet absolui. Sed qa se pro ꝯditione fragilitatis humane senserat captiuatum.i.abductũ ad solicitudines curasqꝫ carnales:q̃ lex peccati ꝛ mortis operat.ingemiscẽs sup hac quã inuitus incurrerat lege pcti:cõfesti recurrit ad christũ ꝛ psentissima gratie eius redẽptõe saluat. Quicquid ergo lex illa peccati.que spinas ac tribulos cogitationũ curarũqꝫ mortaliũ naturalit gignit. etiã i apostolici pectoris terra solicitudinis germinarit: ista lex gre mox auellit. Lex.n.ingt spiritus vite in christo iesu:liberauit me a lege peccati ꝛ mortis.

Quid sit corpus peccati. Ca.xvi.

Hoc ergo ineuitabile corp⁹ est mortis in qd perfecti quiqꝫ q gustauerũt ꝙ suauis ẽ dominus quotidie reuoluti.sentiunt: cũ propheta ꝙ malũ sibi ꝛ amaruꝫ sit discedere a dño deo suo:hoc est corpus mortis qd a celesti eos ituitu retrahens ad terrena deducit:qd psallentes eos atqꝫ in oratione ꝓstratos.vel humanas effigies vel smones vel negocia vel actus facit supfluos retractare hoc est corpus mortis qd emulantes angelicã sanctitatem.ꝛ volentes domino iugiter inherere.pfectionem tamẽ huius boni qꝛ mortis corpus obsistit.inuenire nõ possunt.sed faciũt maluꝫ qd nolunt.i.traducuntur mẽte etiaꝫ ad illa que ad profectũ virtutum pfectionẽqꝫ nõ ptinent. Deniqꝫ vt hoc de sanctis atqꝫ perfectis sibiqꝫ similib⁹.se dixisse beatus apostol⁹ euidẽter exprimeret.digito quodãmodo semetipm tactuqꝫ designans:ꝯtinuo infert. Itaqꝫ egoipse.i.q hec pronuncio:mee nõ alterius ꝯscientie latebras pando. Hoc sane elocutõis genere familiariter vti apostolus solet.si quãdo vult se specialr designare. sicut ibi.egoipse paulus obsecro vos p mansuetudinem ꝛ modestiã christi.ꝛ rursuꝫ.nisi ꝙ egoipse non grauaui vos ꝛ iterũ.sꝫ esto.egoipse nõ grauaui vos ꝛ alibi.egoipse paulus dico vobis si circũcidamini christus vobis nihil proderit.ꝛ ad romanos. optabam.n.egoipse anathema esse a christo pro fratrib⁹ meis. Potest autẽ nõ absurde etiã sic accipi: vt expressius emphasi ꝓnunciet. Itaqꝫ egoipe.i.quẽ nostis esse apostoluꝫ christi:quẽ tota suspicientia veneramini:quẽ creditis sũmuꝫ atqꝫ perfectuꝫ eẽ.ꝛ in quo loquit christus:cũ mente seruiã legi dei.carne tamẽ legi peccati seruire me fateor:hoc est distentiõe conditionis humane interduꝫ de celestib⁹ ad terrena d uoluor:ꝛ ad curas humiliuꝫ reruꝫ mentis mee altitudo prolabit:per quaꝫ pcti legem ita momentis singulis me sentio captiuari.vt quãuis imobili circa legẽ dei ꝯsiderio pseuerẽ.nullo tñ modo viꝫ huius captiuitatis euadere me posse sentiã:nisi ꝯfugero semp ad gratiam saluatoris.

¶ Qđ sancti oēs veraciter immundos se ꝛ pctōres esse confessi sunt. Cap.xvij.

e T idcirco quotidianis suspirijs sācti oēs pro hac substātie sue fragilitate cōpuncti dum cogitationū varietates. ꝛ conscie sue latebras ac penetralia pscrutant. supplicit clamāt: Non intres in iudiciū cū seruo tuo: qꝛ nō iustificabit in cōspectu tuo ois viuens. Et illud. Quis gloriabit. castū se habere cor. aut qs fiduciā habebit se mundū esse a pctō. Et iterū. Non est iustus homo in terra q̄ faciat bonū ꝛ nō peccet. Et ita infirmā hominū imp̄fectāq̄ iustitiā ac misericordia dei semp indigētē indignā eē sentiūt: vt vnus ex his cuius iniq̄tates ꝛ pctā deus misso de altari ignito verbi sui carbone purgauit: post illā mirificā ɔtēplationem dei: post intuitū sublimiū seraphin. ꝛ reuelationē sacramētoꝝ celestiū dicat. Ve mihi qꝛ vir pollutus labijs ego sum: ꝛ in medio populi polluta labia habentiū ego habito. Qui sicut arbitror labiorū suorū imundiciā nec tunc q̄dē fortasse sensisset: nisi vera pfectione ꝛ integra puritate cōtēplationem dei meruisset agnoscere: cuius intuitu pollutionem suā sibi ante incognitā repente cognouit. Cum. n. ait. ve mihi qꝛ vir pollutus labijs ego sum. de suoꝝ hoc eum labioꝝ nō de populi pollutiōe ɔfessum id quod sequit manifestat: ꝛ in medio populi polluta labia habentiū ego habito. Sed etiā cū orās pctōrū quasi vniuersaliū imundiciā ɔfitet: nō iniquoꝝ tm̄ sed etiā iustoꝝ plebem generali supplicatiōe cōplectit dicēs. Ecce tu iratus es ꝛ peccauimus. in ipsis fuimus semp ꝛ saluabimur. facti sumus vt imundi oēs nos: tanq̄ pānus menstruate vniuerse iustitie nostre. Rogo q̄d euidenti⁹ hac pōt esse sn̄ia: qua nō vnā tantū sed vniuersas iustitias nostras ꝓpheta cōplex⁹. ꝛ circunspiciēs oīa que vel imunda vel horrida iudicant. qꝛ nihil in hominū ɔuersatiōe sordidius neq̄ impurius potuit repire. pāno mēstruate eas cōparare maluit.

¶ Etiā iustos ꝛ sctōs sine pctō nō eē. Ca.xviij.

f Rustra ergo manifestissime veritati spinose obiectionis acumē opponit sicut paulo ante dixistis: si nemo sine pctō nullus ē sāctus: ꝛ si nemo sanctus. nullus ergo saluabit. Hoc enim ꝓphete testimonio: potest nodus huius q̄stionis absolui. Ecce inq̄t tu irat⁹ es ꝛ nos peccauim⁹. idest cū elationē nostri cordis vel negligētias auersatus. tuo nos auxilio denudasti. confestim nos vorago absorbuit pctōꝝ: velut si q̄s splendidissimo solis diceret clemēto. Ecce tu occubuisti: ꝛ nos illico tenebrosa ɔtexit obscuritas. Et tamē cū hic sāctus peccasse se dicat: ꝛ nō solū peccasse. sed etiā in ipsis semp permansisse peccat̄: non desperat penitus de salute. sed subijcit. i ipsis fuimus semp ꝛ saluabimur Hanc ergo sententiā. ecce tu iratus es ꝛ peccauim⁹ illi apostolice cōparabo. Infelix ego homo q̄s me liberabit de corpore mortiꝭ huius. Rursū id qđ propheta subiungit. in ipsis fuimus semp ꝛ saluabimur consequentib⁹ apostoli cōgruit verbis. Gratia dei p iesum xp̄m dn̄m nostrū. Similiter etiā illud eiusdem ꝓphete. ve mihi qꝛ vir pollutus labijs ego sū ꝛ in medio populi polluta labia habentiū ego habito videt supradictos sape sermones. Infelix. ego homo q̄s me liberabit de corpore mortiꝭ huius. Itēq̄ qđ sequit in ꝓpheta. Et ecce volauit ad me vn⁹ de seraphin. ꝛ in manu eius carbūculus siue calculus quē forcipe tulerat de altari ꝛ tetigit os meū ꝛ dixit ecce hoc tetigi labia tua. ꝛ auferet iniq̄tas tua. ꝛ peccatum tuū mundabit: tale est vt pauli videat ore ꝓlatum qui ait. Gratia dei p iesum christum dominū nostrū. Videtiꝭ ergo queadmodū oēs sancti nō tā ex psona populi q̄ ex sua: ꝛ peccatores se veracit fateant. ꝛ tamē nequaq̄ de sua salute desperent: sed iustificationis plenitudinē quam ꝓ conditiōe fragilitatiꝭ humane cōseq se posse diffidunt. de gr̄a domini ꝛ miseratione p̄sumunt.

¶ Quod i ip̄a quoq̄ orōnis hora pctū̄ declinari vix possit. Ca.xix.

n Eminē vero in hac vita quāuis sanctū immunē esse a debitiꝭ pctōrū. etiā magisterium nos edocet saluatoris: q̄ discipulis suis pfecte orōnis formulā tradēs. inter reliqua illic sublimia sacratissimaq̄ mandata. que nō nisi sanctiꝭ pfectisq̄ sunt tradita ꝛ malis ꝛ infidelib⁹ cōuenire nō possunt: hoc iussit interseri. Et dimitte nobis debita nostra. sicut ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris Si ergo vera hec ꝛ a sanctiꝭ pfert oratio sicut indubitanter. credere nos oportet: q̄s tam contumax ꝛ p̄sumptor tāq̄ supbia diabolici furoris elatus poterit inueniri. qui sine pctō se esse ꝓnuncians. nō solum maiorē se apostolis credat. verū etiā ip̄m quasi ignorantie aut vanitatiꝭ arguat saluatorē. vt. s. aut nescierit eē posse aliquos imunes a debitiꝭ. aut frustra docuerit eos quos scierit orōnis isti⁹ remedio non egere. Sed cū regis sui p̄cepta seruātes. oēs omnio sancti quotidie dicāt. dimitte nobis debita nostra: si verū dicūt. vere nemo est imunis a culpa: si autē fallunt eque verū est eos mendacij nō carere peccato. Unde etiā ille sapientissim⁹ ecclesiastes vniuersos actus ꝛ humana studia mente pcurrēs. sine vlla exceptiōe ꝓnunciat: qꝛ nō est iustus hō in terra qui faciat bonū ꝛ nō peccet. i. Nemo in hac terra tā sctūs tā diligēs: tā intētus. vel potuit vnq̄ vel poterit inueniri: q̄ vero illi ac singulari bono ita iugiter valeat īherere. vt nō quotidie ab eo distractū se sentiat deliq̄sse. Qui tn̄ cū ꝓnūciet imunis a noxa eē nō posse: iustus eē nihilominus nō negatur.

¶ A q̄bus sit pcti euacuatio ꝛ virtutum discenda perfectio. Ca.xx.

q Uisquis itaq̄ anamarthetō. i. impeccantiam nature ascribit humane. humane. non inanibus verbis sed cōscientie sue testimonio nobiscum ac probatione confligat: ꝛ tunc demū se absq̄ peccato esse pronunciet cum se ab hoc summo bono senserit non auulsum: imo vero q̄sq̄s cōsi

derans cõsciam suã vt nõ dicã amplius vnã saltem sinaxim sine vlla verbi vel facti vel cogitatiõis interpellatiõe se dephenderit celebrasse. absq pctõ se eẽ pronũciet. Proinde qr his omnib⁹ ociosis ac superfluis reb⁹. volucrez humane mentis excursũ fatemur carere nõ posse: p hoc vtiq cõseqnter sine pctõ nos nõ esse veraciter cõfitemur. Nam q̃tauis circũspectiõe vnusqsq cor suũ seruare ptẽdat: nunq̃ id ẽm desideriũ spirit⁹ sui. repugnãte carnis cõditiõe custodiet. Quãto.n.magis pfecerit mens humana. ⁊ ad sinceriorẽ cõtẽplatiõis puenerit puritatẽ: tãto se immundiorẽ quasi p speculũ sue puritatis inspiciet: qa necesse est dũ animus ad sublimiorẽ se extẽdit intuitum. ⁊ maiora q̃ nouit pspiciẽs cõcupiscit. illa in qbus est vt inferiora semp ac viliora despiciat.

Qd lz agnoscam⁹ nos sine pctõ nõ eẽ nõ debeamus tñ nos a dñica cõmuniõe suspẽdere. Ca.xxi.

Plura siqdem denotat sincerior obtutus: paritq sibi maiorẽ rephensionis dolorem irrephensibilis vita: ⁊ multiplicat gemit⁹ atq suspiria emendatio moꝝ. ⁊ emulatio attẽta virtutũ. Nemo.n.illo in quo pfecerit gradu põt eẽ cõtent⁹. ⁊ q̃tũ qs fuerit mente purgatior. tanto se sordidiorẽ vidẽs magis humilitatis q̃ elatiõis inuenit causas: q̃toq pnicius ad sublimiora cõscenderit. tãto ampli⁹ puidet sibi superesse quo tendat. Deniq ille aplõꝝ eximius quẽ diligebat iesus. recumbẽs supra pect⁹ ei⁹. hãc quasi ex dñico ptulit corde sñiam Si dixerim⁹ qr pctm̃ nõ habem⁹ ipi nos seducimus ⁊ veritas in nobis nõ est. Itaq si dicẽtes nos ñ habere pctm̃. veritatẽ.i.xp̃m nõ habem⁹ in nobis. quid aliud pficim⁹ nisi vt nos hac ipa pfessiõe ex pctõrib⁹ sceleratos atq impios approbem⁹. Postremo si cordi est verius explorare. vtrũ possibile sit hũane substantie anamarthetõ.i.ipeccantiã possidere. a qbus hoc manifesti⁹ discere poterim⁹. q̃ ab his q carnem suã crucifixerũt cũ vicijs ⁊ cõcupiscẽtijs. ⁊ qb⁹ vere crucifix⁹ est mũd⁹. Qui cũ de cordib⁹ suis nõ soluz radicit⁹ vicia vniuersa cõuulserit. verũ etiã pctõꝝ memoriã ac cogitatões conent excludere. nihilominus tñ quotidie fideliter cõfitent. ne vna qdem hora sine macula se esse posse peccati. Nec tñ ex eo debemus nos a dñica cõmuniõe suspẽdere. qr nos agnoscim⁹ pctõres: sz ad eam magis ac magis est pp aie medicinã ⁊ purificationẽ spirit⁹ auide festinanduz. Verũtamẽ ea humilitate mentis ac fide. vt idignos nos pceptiõe tãte gratie iudicãtes. remedia potius nr̃is vulnerib⁹ expetam⁹. Alioqn nec anniuersaria qdẽ digne est p̃sũmẽda cõmunio vt qdã faciũt: q in monasterijs cõsistẽtes ita sacramẽtoꝝ celestiũ dignitatẽ ⁊ scificationẽ ac meritũ metiunt. vt estiment ea nõ nisi sctõs atq imaculatos debere p̃sumere: ⁊ nõ poti⁹ sctõs mũdosq nos sua pticipatiõe perficiãt. Qui pfecto maiorẽ arrogãtie p̃sũptionẽ. quã declinare sibi vident incurrũt: qr vel tũc cũ ea pcipiũt dignos se ei⁹ pceptiõe diiudicãt. Multo.n.iustius est. vt cũ hac cordis humilitate qua credim⁹ ⁊ fatemur illa sacrosancta misteria nunq̃ p merito nos posse cõtingere. singulis ea dñicis ob remediũ nostraruz egritudinũ p̃sumam⁹: q̃ vt vana persuasiõe cordis elati vel post annũ dignos eoꝝ pticipio nos eẽ credam⁹. Quapp vt hec intelligere ⁊ fructuose tenere possim⁹. misericordiã dñi vt nos ad pficiẽda hec adiuuet attenti⁹ iploremus: q̃ nequaq̃ ita vt cetere hũane artes pcedente quadã ratiõe verboꝝ sz actu potius ⁊ expientia peunte discunt: queq rursuz. nisi tã collationib⁹ spiritaliũ viroꝝ frequenter examinata fuerint ⁊ polita. q̃ documentis ⁊ quotidiana expientia solicite ventilata. aut absolescũt incuria. aut ociosa obliuiõe depereunt.

Explicit abbatis theone collatio tertia.

Incipit Abbatis abraã collatio d mortificatione que in ordine est vltima. Capit.i.

Quarta atq vicesima ista collatõ abbatis abbraaz christo fauẽte pcudit. oĩm senioꝝ traditiões atq instituta cõcludens: qua vestris orõnib⁹ cõsũmata. illoꝝ vigitiquatuor senioꝝ q i sctã apocalipsi coronas suas agno offerre dicũtur nũero mistice cõgruẽte. cũctaꝝ pmissionũ nr̃aꝝ debitis nos credim⁹ liberãdos. Si q̃ pide glĩa. hi vigintiq̃tuor senes nr̃i ob istitutiõis sue meritũ fuerit coronati. illi q p salute mũdi imolat⁹ ẽ agno subiectis sũt capitib⁹ oblaturi. Ipe.n. ⁊ illis tã eximiũ sensuz. ⁊ nobis q̃lẽcũq smonẽ. quo tãta pfũditas pmereẽ pp honorẽ nõis sui donare dignat⁹ ẽ. Et nece est vt ad auctorẽ bonoꝝ oĩz mũeris sui merita referãt cui ipo obet apli⁹ quo magis soluit. Igit ad hũc abraam cogitationũ nr̃aꝝ ipugnationẽ anxia cõfessiõe d tulim⁹: q̃ ad repetẽdã pruiciã nr̃az atq ad reuiscendos parẽtes quotidianis aie estib⁹ vrgebamur. Hic eteni nobis maxia desiderioꝝ nascebat occasio. q tãta religiõe atq pietate parentes nr̃os pditos recordabamur. vt eis nequaq̃ nr̃m ppositũ pponerem⁹ hoc fugit mẽte voluẽtes q pfectũ magis ex illoꝝ essem⁹ assiduitate capturi. nullaq nos corporaliuz reꝝ solicitudie: nullis pspiciẽdi vict⁹ distẽtionibus occupãdos: illis afatiz oẽz cũ gaudio pbitiõem nr̃e necitatis explẽtib⁹. Insup et spe inaniũ gaudioꝝ animũ pascebam⁹: credẽtes fructũ nos maximũ perceptturos de cõuersiõe multoꝝ. q velut nr̃o eẽnt ad viã salutis exẽplo ac monitis dirigẽdi. tũ pterea ipoꝝ locorũ sit⁹ i qb⁹ erat maiorib⁹ nr̃is auita possessio: ipaq amenitas regionũ iocũda ante oculos pingebat: q̃ grate ⁊ cõgrue solitudis spatijs tenderet: ita vt non solũ delectare monachũ possint secreta siluaꝝ sed et maxia vict⁹ pbere cõpẽdia. Que oĩa pdicto seni cũ ẽm fidẽ cõscie nr̃e simpliciter pãderem⁹. nec iã impugnationum vim tolerare nos posse. nisi nobis p illius medicinã dei gratia subuenisset profusis lachrymis testaremur: tacitus ille diuq cũctat⁹ atq ad extremũ grauiter ingemiscens ita ait.

¶ Quod nr̃os senex patefecerit errores. Ca.ij.

Ecdũ vos desiderijs renũciasse mundanis. nec mortificasse ɔcupiscẽtias p̄stinas cogitationũ vr̃aꝝ ꝑdit ĩfirmitas. Nam sicut desidiã cordis vr̃i ɔ̃sideriorum vr̃oꝝ puagatio ꝓtestat: hãc pegrinationẽ ac parẽtũ absentiã quã mẽte poti⁹ suscipe ɔ̃buistis. carne tm̃mõ sustinet. Sepulta. n. hec oĩa ac de cordib⁹ vr̃is euulsa penit⁹ iã fuissent: si vel rõnẽ ip̃i⁹ abrenũciatiõis. vel p̃ncipalẽ solitudis causã i q̃ ɔsistim⁹ cepissetis. Idcirco vos illa ocij egritudine sentio laborare: q̃ in ꝓuerbijs ita notat. In ɔ̃siderijs ẽ oĩs ociosus. Et iterũ. Desideria occidũt pigrũ. Nã ⁊ nobis poterãt hec q̃ cõmemorastis carnaliũ cõmodoꝝ nõ deesse cõpẽdia. si credidissem⁹ ea nr̃o ɔuenire ꝓposito: aut talẽ ex illis amenitatũ voluptatib⁹ fructũ nobis iudicassem⁹ posse cõferri. q̃lis iste ẽ q de hoc locoꝝ sq̃lore ⁊ corpis ɔtritione ɔq̃rit. Nec sum⁹ ita parẽtũ solatio ɔ̃stituti. vt ɔ̃ sint q de suis substãtijs sustẽtare nos gaudeant: nisi nobis illa sñia saluatoris occurrẽs. qcq̃d ad fotum h⁹ ptinȝ carnis excluderȝ. q̃ dĩ. Qui nõ reliq̃rit siue oderit patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ filios ⁊ frẽs: ñ põt me⁹ esse discipul⁹. Qđ si parẽtũ quoq̃ eẽm⁹ p̄sidio ɔ̃stituti. certe vel potẽtũ mũdi isti⁹ obseq̃a deesse ñ possẽt: q ꝓmptissima largitate necitatib⁹ nr̃is cũ oĩ grãrũ actiõe subministrare gauderẽt: quoꝝ mũificẽtia sustentati. parãdi vict⁹ solicitudie carerem⁹. nisi nos vehemẽter illa ꝓphetica maledictio deterreret: naȝ maledict⁹ iq̃t hõ. q põit spẽ suã i hoĩe: ⁊ nolite ɔfidere i pricipib⁹. Potuim⁹ ẽt cellulas saltem nr̃as sup nili fluminis alueũ collocãtes. aquã hr̃e ꝓ forib⁹ ne eã a q̃tuor milib⁹ passuũ nr̃is cogeremur ɔ̃ferre ceruicib⁹ nisi nos ad tolerãtiã laboꝝ isti⁹ idefessos btũs ap̃ls reddẽs hoc iugit aiaret eloq̃o. Unusq̃sq̃ iqẽs ꝓpriam mercedẽ accipiet ſm suũ laborẽ. Nec ignoram⁹ eẽ nõnulla i regionib⁹ nr̃is amena secreta. in q̃b⁹ pomoꝝ copia ⁊ hortoꝝ grã vel vbertas. necitatẽ vict⁹ nr̃i mĩmo labore cõpis expedirẽt: nisi ipigẽdã nobis illã exprobrationẽ q̃ ad illũ i euãgelio directa ẽ diuitẽ vereremur: q2 recepisti ɔsolationẽ tuã i vita tua. Sȝ ɔ̃spectis illis oĩb⁹ ⁊ cũ vniuersa mũdi h⁹ voluptate ɔtẽptis. his tm̃ sq̃lorib⁹ ɔ̃lectamur. vniuersisq̃ ɔ̃litijs horrẽdã solitudis isti⁹ p̄ferim⁹ vastitatẽ: neq̃ huic arenaꝝ amaritudini ɔ̃paramus vberis glebe diuitias cõpam⁹: nõ tpalia h⁹ corpis lucra: sȝ eterna spũs emolumẽta sectãtes. Parũ ẽ. n. renũciasse mõachũ semel. i. i p̄mordio ɔuersiõis sue ɔtẽpsisse p̄ñtia: nisi eis quotidie renũciare p̄stiterit. Usq̃ i finẽ nãq̃ h⁹ vite illđ nobis dicẽdũ ẽ cũ ꝓpheta. Et diẽ hoĩs nõ desideraui tu scis. Unde ⁊ dñs in euãgelio: si quis vult iq̃t post me venire abneget semetipsuȝ. ⁊ tollat cruce suã quotidie ⁊ sequat me.

¶ De qualitate locorum que ab anachoretis expeti debeãt. Capi. iij.

Et idcirco ei q de interioris hoĩs puritate puigilẽ solicitudinẽ gerit: expetẽda sũt loca. q̃ mẽtẽ ei⁹ nulla ad culture distẽtionem vbertatis sue fecũditate solicitẽt. nec de cellule fixa ac ɔ̃imobili statiõe ꝑturbẽt. atq̃ ad aliqđ subdiuale op⁹ ꝓdire cõpellãt: ⁊ ita velut i aptũ effusis cogitationib⁹ oẽȝ mẽtis directionẽ ac subtilissimũ certe illi⁹ ɔ̃stinatiõis ituitũ p diuersa dispgat. q̃ a nemie p̄rs⁹ ɔ̃quis solicito ac vigilãti vel caueri poterũt vel videri: nisi q aim suũ atq̃ corp⁹ iugit itra parietũ septa cõclusit. vt ita qs velut piscator egregi⁹. dictuȝ sibi ap̃lica arte ꝓspiciẽs. i trãq̃llissimi cordis sui ꝓfũdo agmina cogitationũ natãtia itẽt⁹ atq̃ imobil captȝ ⁊ tanq̃ ɔ̃ ꝓminẽti scopulo curiose ꝓfũda ꝓspectãs quas ad se hamo trahere debeat salutari: quas vo tanq̃ malos ac noxios pisces negligat ac refutet. sagaci discretione diudicet.

¶ Que a solitarijs opatõuȝ gñã ɔ̃beãt eligi. c. iiij.

In hac ergo vnusq̃sq̃ custodia iugit p̄seuerãs: efficacit illđ iplebit. qđ p abacuc propheta sat̃s euidẽt exp̄mit. Sup custodiaȝ meã stabo. vt ascẽdã sup petrã ⁊ speculabor vt videam q̃d loquat i me: ⁊ q̃d respõdeã ad arguẽtem me. Qđ q̃nti laboris ac difficultatis sit exp̄imẽtis illoꝝ q i illa calami siue porfuriõis herẽo cõmorant manifestissime cõprobat. Nã cũ lõgiore solitudis iteruallo ab vniuersis vrbib⁹ ⁊ habitaculis hoim q̃ heremus scythij diuidant: septẽ siq̃dẽ vel octo mãsiõib⁹ vastisime solitudis deſra penetrãtes vix ad cellulaꝝ suarũ secreta pueniũt: tm̃ q2 illic agriculture ɔ̃diti claustris minie cohibent. cũ ad hec squalida i q̃b⁹ ɔ̃gim⁹ vel ad illa scythiotica venerit loca. tãtis cogitationuȝ estib⁹. tãta ai anxietate vexant. vt quasi rudes ⁊ qui solitudis exercitia ne leuit q̃dẽ aliq̃n ɔtigerit. cõmorationẽ celle ⁊ q̃etis silẽtia tolerare nõ possint: atq̃ ex eis stati excussi. tãq̃ expres ⁊ nouitij ꝑturbent. Nõ n. sedare iterioris hoĩs mot⁹ ⁊ cogitationũ suaꝝ tẽpestatib⁹ obuiare. iugi solitudie ac p̄seuerãti itẽtiõe didicerũt. q sub diualib⁹ quotidie opib⁹ ɔ̃sudantes. tota die sub aerea inanitate. nõ solũ corpe verũ etiã mẽte puolitãt: ⁊ cogitatiões suas cũ mobilitate corporea passiȝ i apta diffũdũt. Et idcirco nec m̃ltiuolã ai sui sẽtiũt vanitatẽ: nec ei⁹ lubricos possũt coercere discursus: nec ɔtritiõeȝ sp̃us ferẽtes. itolerabilẽ sibi ip̄aȝ silẽtij sui estimãt iugitateȝ. ac laboriosis ruris opibus indefessi vincunt ocio. ⁊ quietis sue diuturnitate lassantur.

¶ Quod euagatiõe corpis grauet magis q̃ releuetur cordis ãxietas. Capi. v.

Ec mirũ si i cella qs residẽs quasi itra artissimũ claustrũ cogitationib⁹ ɔgregatis. anxietatũ multitudie suffocet: q̃ de carcerib⁹ habitaculi cũ hoĩe ꝓrũpẽtes: ɔtinuo velut eq effrenes i diuersa puolitãt. Sȝ cũ ad p̄ñs ɔ̃ suis velut stabulis euagẽt. capit stati aliqđ vel breue vel triste solatiũ: cũ vo corpe ad cellã ꝓpriã remeãte. rurs⁹ quasi ad sedẽ suã cũcta cogitationũ caterua recurrerit: grauiores excitat stimulos ip̄a inueterate licẽtie cõsuetudo. Hi ergo q necdũ possunt vel norũt voluntatũ suaꝝ istigationib⁹ reluctari. cũ accidia pect⁹ in solitũ vehemẽti⁹ ipugnãte. itra cellã fuerĩt anxiati. si

progrediēdi sepi⁹ libertatē sibi remissa districtionis lege cōcesserit. acriorē aduersū se pestē hoc vt putāt remedio suscitabūt. sicut gelidissime aq̄ haustu viz i ternaꝝ febriū q̄dā restiguere posse se credūt. cū vti ꝙ accēdi ex hoc ignē illū cōstet poti⁹ ꝙ̄ sedari. Siq dē momētaneā illā releuationez multo grauior con sequetur afflictio. ¶ Ad quā cōpationē mona chus cogitatiōes suas debeat custodire. Ca. vi.

q Uāobrē mōachi ōis itētio i vnū sp ē ōfigē da. cūctarūꝙ cogitationū ei⁹ orē⁹ ac circui tus in idipm. i. ad mēoriā ōi strenue reuo cādi: velut si qs absidis camerā volēs i sublime cō cludere. subtilissimi illi⁹ cētri lineā iugit circūducat ac ƀm certissimā normā oēz rotūditatꝭ parilitatez. ꝛ structure colligat disciplinā. Qui vo eā absꝙ vlli⁹ medietatꝭ examie ɔsūmare ꝙ̄uis sūma artꝭ aut inge nij p̄sūptiōe tēptauerit: ipossibile ē vt equalitatē cir cuit⁹ illi⁹ sine errore custodiat. aut ꝙ̄tū ve rotūditatꝭ pulchritudini errādo sbtraxerit solo ōphēdat aspe ctu. nisi ad illū idicē vitatꝭ sp recurrens. atꝙ ei⁹ arbi trio iteriorē opis sui ābitū exterioreꝙ castigās. taz excelse altitudinē mol vni⁹ pūcti lege ɔcludat. Ita ēt mēs nr̄a nisi solā dn̄i charitatē. velut cētrū imobi lit fixū. p vniuersa opū molitionūꝙ nr̄aꝝ momenta circūagēs. pbabili vt ita dixeri circino charitatꝭ oīz cogitationū vel aptauerit vel repulerit qualitatē ne quaꝙ structurā illā edificij spiritalis. cui⁹ paul⁹ est architect⁹ pbabili arte moliet: nec pulchritudinem dom⁹ illi⁹ possidebit. quā btūs dauid i corde suo cu piēs exhibere. dn̄e iqt dilexi dcorē dom⁹ tue ꝛ locuz habitatiōis glie tue: sz idecorā i corde suo atꝙ indi gnā spiritui scō domū. ɔtinuoꝙ lapsurā iprudent attollit: nō glificād⁹ bti cohabitatoris hospitio. sed ruina ɔstructōis sue lugubrit opprimendus.

¶ Interrogatio cur obeē nobis parētū vicinia pu taret q̄ in egypto cōsistētibus nō obesset. Cap. vij.

g Erman⁹. Satꝭ vtili ac necessario pcipit i stituto hoc opū gen⁹ qđ itra cellā exerceri pōt. Eteni n̄ solū exēplo btitudis vr̄e apl'i caꝝ vtutū imitatōe fūdate. verū ēt expiētie nr̄e testi monio cōmoditas hui⁹ rei nobis sepe cōpta ē. Sed parētū vicinia quā nec vos minimū respuistꝭ: cur tā tope a nobis dbeat vitari nō satꝭ claret. Cuz. n. vos i oī pfectiōis via irrephēsibilr icedētes. nō solū in p prijs residere regiōibus. sz nec longe a viculis suis quosdā recessisse cernamus. cur id qđ vobis noxiuz nō est. nobis puteꝭ aduersum.

¶ Rñsio quō n̄ oib⁹ ɔuentāt oīa. Ca. viij.

a Braā. Nōnūꝙ mala ex bonis reb⁹ sumi videm⁹ exēpla. Nā si eadē qs agere. nō eo dē affectu atꝙ pposito. aut dissimili vtute p̄sūpsit: pfecto exide laquz dceptiōis ꝛ mortꝭ incur rit vn̄ alijs eterne vite fruct⁹ acqrit. Qđ ille quoꝙ manufortꝭ puer bellicosissimo illi gigāti i certamine cōpat⁹. haud dubie ptulissz. si virilib⁹ atꝙ fortissimis saulis armis fuissz indut⁹: ꝛ qb⁹ etas robustior: inūe rabiles cateruas hostiū pstrauissz. hec idubitatā p meuo puero potuerūt iferre penicie. nisi prudētꝭ di scretiōe ɔgrua adolescētie sue armoꝝ genera dlegis set: ꝛ aduers⁹ hostē teterrimū n̄ lorica ꝛ clypeo qb⁹ ce teros videbat istructos. sz illis qb⁹ ipe dimicare po terat tel' fuissz armat⁹. Quāobrē mēsurā viriū suaꝝ cōuēit vnūqmꝙ nr̄m diligēti⁹ aīi pēsare: atz ad eius modulū arripe quā libuerit disciplinā: q2 ꝙ̄uis oēs vtiles sint. tn̄ apte cūctꝭ cūcte eē n̄ pn̄t. Nō. n. q2 bo na ē anachoresis. vniuersis eā ɔgruā cōprobamus A multꝭ. n. n̄ solū ifructuosa: sz ēt pniciosa sētit. Nec q2 istitutōez cēobioꝝ vel curā frm̄ scām atz lauda bilē merito pfitemur: idcirco ab vniuersis eā expe tēdā eē cēsem⁹. Itaꝙ xenodochij vberrim⁹ fruct⁹ ē: sz ab oib⁹ experiri sine patiē n̄ pot dtrimēto. Proide pmū regiōis vr̄e atz h⁹ int se pēsāda sūt istituta: dīn de vires hoim iugi vel vtutū vel vicioꝝ assiduitate collecte. diuersa iuicē lāce trutināde. Fieri eteni pōt vt qđ alteri⁹ gētꝭ hoi arduū atz ipossibile ē: ħ alijs in sita ɔsuetudo quodāmō vterit i naturā. sicut natio nes q̄dā igēti plagaꝝ diuersitate disiūcte. magnā vi frigoris vel ardore sol' absꝙ vllo corpis pserūt tegu mēto: q̄ vtiꝙ alij illā celi iclemētiā n̄ expti ꝙ̄riuis ro boris fuerit sustētar n̄ pn̄t. Ita ēt vos q sūmo aī ꝛ cō pis nisu i hac regione dūtaxat q̄si naturā p̄rie vr̄e. in multꝭ ipugnare conamini diligent ppēdite. vtrū i il lis torpidis vt fama ē regiōib⁹. ꝛ velut frigore nimie ifidelitatꝭ obstrictꝭ. hāc vt ita dixeri nuditatē sustēta re possitꝭ. Nr̄is. n. istā pposti fortitudinē naturalit quodāmō ididit scē ɔuersatiōis antiqtas: quoꝝ si cōstātie atz virtuti pes eē vos cernitꝭ. viciniā parētū fratrūꝙ vr̄orum simil' fugere non debetis.

¶ Qđ hi possint parētū viciniā n̄ timere q abbatꝭ apollo mortificationē potuerit emulari. C. ix.

v Tvo ad certū districtiōis examē vr̄aꝝ vi riū ꝙ̄titatē metiri cōgrua estimatiōe possi tis cuiusdā vobis senis. i. abbatꝭ apollo fa ctū breuit idicabo: vt si vos itimū vr̄i cordis examē h⁹ pposito atz vtuti haud iferiores eē cēsuerit: absꝙ iactura pfect⁹ vr̄i pfesiōisꝙ piculo. p̄rie ihabitatio nē ac parētū viciniā p̄sumatꝭ: certi ꝙ districtionē hu militatꝭ h⁹ quā vobis i hac puicia n̄ solū volūtas sz ēt necessitas pegrinatiōis extorqt. ppinqtatꝭ affect⁹ aut locoꝝ oblectatio n̄ possit euincere. Ad hāc igit quē pdixim⁹ senē. cū german⁹ su⁹ intēpesta nocte ve nissz. iplorās vt d mōasterio suo paulisp egressus ad euellēdū bouē quē ceno plaustri emin⁹ iberere flebi lit q̄rebat ei eēt auxilio. q2 eū sol⁹ neq̄ꝙ̄ possz eruere abbas apollo ptinacit obsecrāti. cur ait iuniorē frēz nr̄m. quē pteriēs pporē ꝙ̄ me habueras n̄ rogasti. Cūꝙ ille eū mortē oliz sepulti fr̄is oblitum ꝛ ex ni mia ɔtinētie ac solitudis iugitate velut ipotē mentꝭ existimās respōdissz: quēadmodū poteraz de sepul chro eū q ān annos qndeciz obijt inuocare: abbas apollo. ignoras ergo ait me quoꝙ ān ānos viginti huic mūdo fuisse dfunctū: nullaꝙ iā posse d h⁹ celle sepulchro q̄ ad pn̄tis vite ptineāt statū tibi cōferre solatia: quē inum xp̄s ab intētiōe mortificatōis arre

pte. vel modicũ ad extrahẽdũ bouẽ tuũ nõ patif relaxari. vt ne breuissimi qdẽ momẽti inducias ꝑ pris indulsit sepultura: q̃ misto vtiq; celeri⁹: honesti⁹: religiosi⁹ fuerat exhibẽda. Rimamini itaq; nũc archana pectoris vr̃i prudẽterq; cõijcite: an talẽ ẽt vos intra parẽtes vr̃os districtionẽ mẽtis iugit retẽtare possitis. Cũq; vos i hac aĩ mortificatiõe ꝯsimiles eidẽ sẽ fitis. tũ dmũ scitote parẽtũ fratrũq; viciniã vob quoq; simil'r noxiã nõ futurã: vt. s. eis q̃uis i ꝑximo cõstitutis velut mortuos vos eẽ credatis: ita vt nec illos vestris foueri solatijs nec vos illoꝝ sinatis obsequijs relaxari.

Interrogatio an obsit monacho si a parẽtibus sibi necessaria suggerantur. Cap. x.

Erman⁹. Sup hoc plane iã nullũ ãbiguitati locũ vlteri⁹ reliqsti. Certi eteni sum⁹ tã p̃nti h⁹ habit⁹ vilitatẽ. q̃ quotidiana hec nudipedalia in illoꝝ vicinia nullaten⁹ exercere nos posse: s; ne labore qdẽ illic sili ea q̃ sunt ad victũ necessaria ꝑquisituros. sicut hic ẽt ipsa; quotidie aquã ceruicib⁹ nr̃is ex trib⁹ milib⁹ exhibere cõpellimur: nec nr̃a. n. nec illoꝝ verecũdia. hec nos corã illis agere oino patief. Sane qd ꝑposito nr̃o oberit. si illis subministrantibus vniuersa. nos solicitudine parandi victus penitus absoluti: lectioni tantu; ⁊ orõni opera; dederimus: vt isto quo nunc distrahimur labore sublato. spiritalibus tantum studijs intentius excubemus.

Responsio quid sanctus antonius sup hoc pronunciauerit. Cap. xi.

Abraã. Nõ meã ɔtra hoc vobis s; btĩ antonij snia; ꝑferã: qua ille ita cuiusdã fris hoc quo dicitis tepore torpẽtis segnitiem cõfutauit. vt ẽt nodũ vr̃e ꝑpositiõis absciderct. Nã cũ ad p̃dictũ virũ qdã vt dixi veniẽs anachoreticã disciplinã minie diceret admirãdã: maioris ꝑnũciãs eẽ vtutis si ea que ꝑfectiõis sũt int̃ hoies qspiã q̃ in herẽo posit⁹ exerceret: btũs antonius vbi nam ipse cõsisteret pcontaf. Cũq; ille se iuxta parẽtes suos habitaf dixiss;. ⁊ eoꝝ p̃bitõe ab oi cura ⁊ solicitudine diurni opis absoluto. lectiõi tm̃ ⁊ orõni absq; vlla distẽtiõe spirit⁹ indesinẽter gl'iaref insistere: rursu; btũs Antoni⁹ dic inqt fili vtrũ in eoꝝ dãnis vl' aduersis casib⁹ ɔtristeris. pariq; ẽt mõ sup eoru; ꝓspitate ɔgaudeas. Ille vtriusq; rei se ptcipẽ eẽ ɔfessus ẽ. Cui senex noueris te inqt ẽt in futuro seculo eoꝝ sorte cẽsendũ cũ qb⁹ in hac vita in lucri dtrimẽtiue cõsortio vel gaudio vel merore cõcuteris. Nec hac cõtẽt⁹ snia btũs antoni⁹ maiorẽ insup cãpu; disputatiõis ingressus ẽ: hec ingẽs cõuersatio at; hic tepidissim⁹ stat⁹ nõ hoc solo quo dixi te feriũt detrimẽto: s; id nũc ipe nõ sentias. dicẽs quodãmõ fm illam ꝓuerbioꝝ parabolã: feriũt me s; nõ dolui. ⁊ deluserũt me. ego aũt nesciui: vel illud qd d'r in ꝓpheta: ⁊ comederũt alieni robur eius. ⁊ ipe nesciuit: q; sc; diebus singulis mentẽ tuã pro casuum varietate mutãtes indesinẽter ad terrena demergũt. verũ et i am qd fructu manuũ tuarum ⁊ iusta laboris ꝓprij mercede defraudant: non pmientes te hoꝝ; p̃rebitione sufsultũ fm beati apostoli regulã quotidianũ tibi victu; tuis manib⁹ preparare: que; ille vltima ephesioꝝ; ecclesie principib⁹ p̃cepta ꝓmulgans se etia; sanctis euangelice predicationis studijs occupatu; nõ solum sibi veru; etiam his qui erant erga ministeriu; suum necessarijs obsequijs p̃pediti prebuisse se memorat dicens. Ipsi scitis quoniã ea que mihi op⁹ erant ⁊ his qui mecũ sunt: ministrauerunt manus iste. Quod tamen vt se fecisse pro forma nr̃e vtilitatis ostenderet: alibi ait. Non ociosi fuim⁹ inter vos neq; gratis pane; ab aliquo mãducauimus: sed in labore ⁊ fatigatione nocte ⁊ die operãtes ne quẽ vestrũ grauaremus: nõ q2 nõ habuerimus potestatem. sed vt nosmetipsos forma; daremus vobis ad imitandum nos.

De vtilitate opatiõis ⁊ ocij detrimẽto. Ca. xij.

Et ideo cu; etiam nobis parentũ p̃residia non deessent tamẽ hanc cunctis opib⁹ pretulimus nuditatẽ: ⁊ quotidiana corporis alimenta nostris maluimus sudorib⁹ prepare q̃ se cura parentum p̃bitione fulciri. laboriosissime huic penurie illam quã p̃dicas ociosa; scripturarũ meditatione; atq; infructuosam lectiõis instantia; postponentes: quã ꝓculdubio libentissime sectaremur si hoc esse vtilius vel exemplis suis apostolica tradidisset auctoritas vel instituta senioꝝ salubriter p̃fixissent. Noueris aũt te etiã ex hoc nõ leuius q̃ illo quo supra diximus affici detrimẽto: q2 cum sis sani corporis ac robusti stipe sustentaris aliena: q̃ iuste solis est debilibus attributa. Nam vtiq; omne hominum genus absq; illo tantum genere monachorum. quod secundũ preceptũ apostoli quotidianis manuu; suaru; laboribus viuit: agapen aliene opationis expectat. Unde non solũ eos qui semetipsos vel parentu; facultatib⁹ vel famuloꝝ; laborib⁹ vel fundoꝝ; suorum fructibus sustentari gloriant: sed ipsos etia; reges mundi huius agape certum est sustentari. Hoc deniq; maioꝝ; nostrorum diffinitio habet: qui quicqd ad necessitatẽ quotidiani victus insumitur quod opere manuu; nostrarum effectu; partumq; nõ fuerit ad agapen referri debere sanxerunt. secundum apostolum qui ociosis penitus iter dicens opem largitatis aliene. qui inquit non operatur nec manducet. His beatus antonius aduersus quendam vsus verbis etiam nos magisterij sui informauit exemplo. vt parentum perniciosissima blandimenta ⁊ omnium qui victus necessaria subministrant agapen. insuper etiam omnem habitationis gratia; deuitemus: squalentesq; naturali amaritudine arenas ⁊ perustas salsa inundatione regiones nullique ob idipsũ hoiu; iuri dñioq; subiectas cunctis mũdi huius opibus preponamus: vt non solum frequentias hominum obtentu inuie solitudinis declinemus sed etiam nequaq; nos ad qualiscũq; culture distẽtione; vberis soli natura soliciter,

per quam mens ab illa principali obseruatione cor
dis distracta. spiritalibus studijs redderetur ef-
feta.

¶ Fabula de tōsoris mercede cōposita ad illusio-
nes diaboli cognoscendas. Ca. xiij.

Az ꝙ alios quoqꝫ saluare vos posse cōfidit|
n ꝛ spe maioris lucri ad reuisēdā patriā festia
tis. audite ēt sup hoc quādā abbat| macha-
rij fabulā. iocūdissime atqꝫ aptissime figuratā: quā ꝛ
ille cuidā simlib⁹ desiderijs estuāti medicinā opor-
tunissime narratiōis igessit. Erat ingt iciuitate qua
dā peritissim⁹ tōsor. q denarijs ternis vnūquēqꝫ detō
dēs tenuē vilēqꝫ mercedē sui opis acqrendo. ex hac
eadē quātitate necessaria vict⁹ quotidie compabat.
cētūqꝫ denarios expleta omi corporis cura marsu-
pio suo dieb⁹ singulis iferebat. Sꝫ cū idesinēter hūc
cōderet q̄stū. audiuit i quadā lōge posita ciuitate. sin
gulorū solidorū singulos hoies tōsori p̄bere merce
dē. Quo ille cōperto. q̄diu ero ingt hac mēdicitate
cōtētus. vt triū denariorū stipē cū labore cōgraz. cū
possiꝫ illo pgēs igēti solidorū q̄stu diuitias cōgrega
re. Itaqꝫ sumēs art| sue ptinus instrumēta expēsis
i sūptu oibus q̄ hic multo tpe collecta fuarat. ad vr
bē illā q̄stuosissimā cū sūmo labore puenit. Vbi cuꝫ
ea qua igressus ē die ſꝫ id qd cōpererat ab vnoquo
qꝫ mercedē sui opis recepisset ad vesperā se videns
grādē solidorū numerū cōgsisse. ad macellū letus i
tēdit escas refectōi sue necessarias coēptur⁹. Quas
cū cepisset magno solidorū pcio cōparare: expēsis i
perexiguo victu vniuersis quos acqsierat solidis ne
vni⁹ qdē denarij itulit lucrū. Cūqꝫ ita singul' dieb⁹
acqsitionē suā vidisset isumi vt nō solū nihil redige-
re ſꝫ vix ipaꝫ quotidiane substātie necesitatē posset
explere apd semetipꝫ recogitās: reuertar igr ad ciui
tatē meā illūqꝫ repetā tenuissimū q̄stuꝫ: ex quo mihi
expleta oi corporis cura. qd ad sustētationē senectu
tis accresceret quotidiana exuberātia cōferebatur.
Qd quāuis puū videret ꝛ tenue: n̄ mediocrē tn̄ sū
mā iugi plebat augmento. Questuosior qppe mihi
fuit ille nūmoꝝ ꝙ iste solidoꝝ imaginarius q̄st⁹: ex
quo nō solū nihil exuberat qd recōdā. ſꝫ ēt vix ipsa
quotidiani victus necessitas sustinet. Et idcirco re
cti⁹ nobis ē hūc solitudinis h⁹ tenuissimū fructū in
dirupta iugitate sectari. quē nulle seculares cure. nl
le mūdane distētiōes. nulla cenodoxie ac vanitat| ar
rodat elatio. nulle sollicitudies diurne necessitat| i-
minuāt. Meli⁹ ē eni modicū iusto sup diuitias pec
catoꝝ mltas. ꝙ affectare lucra illa maiora q̄ ēt si pa
rata fuerit q̄stuosissima cōuersiōe multoꝝ. necessita-
te tn̄ mūdane cōuersatōis ꝛ quotidianis distētionū
diminutōib⁹ absumet. Melior nāqꝫ ē ſꝫ sniaꝫ salo
monis. pugillus vn⁹ cū reqe. ꝙ duo pugilli cū labo
re ꝛ p̄sūptiōe spūs. Quib⁹ illusiōib⁹ atqꝫ dispēdijs
oēs admodū isirmos necesse ē iplicari. q cū ēt d sua
salute sūt dubij ipsiqꝫ adhuc magisterio atqꝫ istitu-
tiōe egeāt aliena ad cōuertēdos alios ꝛ regendos
diabolicis illusiōib⁹ instigāt. qqꝫ ēt si potuerit lucri
aliqd ex quorūdā cōuersiōe cōgrere. ipatiētia sua atqꝫ
incōdit| morib⁹ qcqd acqsierint pfligabūt. Illud
nāqꝫ eis qd Aggeus ppheta dscribit eueiet. Et qui
mercedes cōgregat. misit eas i sacculū ptusū. Vere
eniꝫ lucra sua i ptusū sacculū cōdit. q qcqd p aliorū
conuersionē videt acqrere. itēperantia cordis sui ꝛ
quotidiana animi distentione dispergit. Itaqꝫ fiet
vt dum vberiora lucra per aliorꝫ credunt institu-
tioneꝫ parare se posse. etiā sua correctione priuētur.
Sunt eniꝫ qui se diuites ferunt nihil habētes: ꝛ sūt
qui se humiliant in multis diuitijs: ꝛ melior est vir
in ignobilitate seruiens sibi ꝙ qui dignitateꝫ sibi ac
quirit ꝛ indiget pane.

¶ Interrogatio vnde nobis talium cogitationuꝫ
error irrepserit. Ca. xiiij.

Ermanus. Satis congrue nobis his cō
g parationibus disputatio tua illusionuꝫ no
strarum manifestauit errores: quorū cau
sas ꝛ curationes similiter optamus agnoscere: ꝛ vn
de acciderit nobis ista deceptio pariter cupimus
edoceri. Nulli eteniꝫ dubium est neminē admoduꝫ
posse remedia malis valitudinibus adhibere: nisi
eum qui ipsas morborum origines ante predixerit.

¶ Respōsio de tripartito aie motu. Ca. xv.

Braam. Omnium viciorum vnus fons
a atqꝫ principium est: scdm qualitatem ve-
ro partis illius ꝛ vt ita dixerim mēbri qd
in anima fuerit viciatuꝫ: diuersa vocabula passionū
corruptionūqꝫ sortitur. Quod nōnunꝙ etiā mor-
borū corporaliuꝫ probatur exēplo: quoruꝫ cuꝫ vna
sit causa in diuersa tamē egritudinuꝫ genera p qua-
litate membrorū que fuerint occupata distiguitur.
Eteniꝫ cuꝫ arceꝫ corporis. i. caput vis noxij humo
ris obsederit. cephalargie procreat passioneꝫ. Cuꝫ
vero aures oculosve peruaserit: in otbagicum siue
ophtalmicuꝫ vertitur morbuꝫ. Cumqꝫ se ad articu
los quosqꝫ ꝛ ad manuuꝫ sūma transfuderit. articula
ris atqꝫ cyragrica dicitur valitudo. Cuꝫ autē ad pe-
duꝫ ima defluxerit: podagra mutato nomie nuncu-
patur: totqꝫ vocabulis vna atqꝫ eadeꝫ noxij humo-
ris origo distinguitur. quot mēbroruꝫ ceperit por-
tiones. Eodeꝫ modo de visibilibus ad inuisibilia
transeuntes: anime nostre partibus atqꝫ vt ita dixe
riꝫ mēbris viꝫ cuiusqꝫ vicij inesse credamus. Quaꝫ
cū sapiētissimi quiqꝫ tripartite diffiniāt esse virtutis:
necesse ē vt aut logicon. i. rationabile: aut thyancon.
i. irascibile: aut epithymeticon. i. cōcupiscibile: eius
aliquo corrumpatur incursu. Cuꝫ ergo aliqueꝫ ex
his affectibus vis noxie obsederit passionis. pro il-
lius corruptione etiaꝫ vicio nomē imponitur. Naꝫ
si rationabileꝫ eius parteꝫ vicioruꝫ pestis infecerit.
cenodoxie. elationis. inuidie. superbie. presumptio-
nis. contentionis. hereseos vicia procreabit. Si ira
scibilem vulnerauerit sensuꝫ. furoreꝫ. impatientiaꝫ.
tristitiā. accidiā. pusillanimitatē. crudelitatē parturiet.
Si cōcupiscibilē vulnerauerit portionē. castriargiā.
fornicationē. philargyriā. auaritiā ꝛ dsideria noxia

terrenaq generabit.

Rationabilem anime nostre partem fuisse corruptam. Ca. xvi.

Et idcirco si fontē vicij huius et originē vultis agnoscere. rationabilē mētis vestre atq anime portionē noueritis esse corruptā: ex qua vel presūptionū vel cenodoxie solēt vicia pullulare. Proinde hoc primū anime vobis vt ita dixeri mēbrū recte discretiōis iudicio et hūilitatis vtute curādū est. Quo viciato dū nō solū ad pfectionis iā puenisse fastigia sz etiā docere alios posse vos creditis: et ad eruditionē ceterorū sufficiētes atq idoneos iudicatis: p elationē cenodoxie quā patefecit vestra ꝯfessio. puagationū vānitate raptamini: quas amputare deinceps absq difficultate poterit. si vere discretiōis vt dixi hūilitate fūdati. q laboriosū q difficile sit vnicuiq nostrū saluare animā suā mentis vestre cōtritiōe discat: et intimo cordis affectu nō modo lōge vos ab illa docēdi psūptiōe submotos. verū et adhuc egere doctoris agnoscatis auxilio.

Nō infirmior ps anime diabolicis temptatiōibus prima succumbat. Ca. xvij.

Adhibete ergo huic mēbro vel parti aie vestre quā specialit diximus vulneratā vere humilitatis medelā: q qm ceteris aie vtutib in vobis quātū apparet ifirmior ē. necesse ē vt diabolice ifestatiōi pma succūbat. Quēadmodū ei igruētib qbusdā iiurijs. q vel ex accidēti labore vl ō aeris corruptiōe gignūtur fieri et i corporib hūanis solet vt illa q fuerit ifirmiora casib istis pma cōsētiāt atq succūbāt: cūq peculiari i eis morb isederit reliquas quoq ptes corporis eadē peste tabefaciat: ita et aiā vniuscuiusq nrm flāte quodāmodo pestilēti halitu viciorū illa maxie passiōe necesse ē attemptari i qua tenerior atq ifirmior ei portio validis inimici nō tā fortit resistit ipulsib: et ex illis piculū captiuitatis icurrere i qb faciliorē pditiōi aditū referat icauta custodia. Sic nāq balaā populū di posse decipi certa rōne collegit dās cōsiliū vt ex illa pte q ifirmari nouerat filios israel pniciosi eis laqi tēderent: nō dubitās eos oblata copia feminarū. fornicatōis ruia ptin collapsuros: q2 ꝯcupiscibiles aie eorū ptes sciebat eē corruptas. Ita ergo vnūquēq nrm neqcie spiritales vsuta malignitate ptēptāt illis pcipue affectib aie isidiosos laqos pstruētes qbus eā sēserit egrotare: vt vbi grā cū viderint rōnabiles aie nre ptes eē viciatas. illo nos ordie decipere moliāt. quo achab regē ab illis syris deceptū scriptura cōmeōrat: q dixerit. Scim qm reges israel mīsicordes sūt: pōam itaq saccos i lūbis nris et funiculos i capitib nris et egrediamur ad rgē israel et dicem. Seru tu benadab dic: viuificet aia mea. Quib ille nō vera pietate sz vana mīe laude: si adhuc igt viuit frater me ē. Et hoc exēplo et nos rōnabil illius pris errore deceptos: idē icurrere offēsā dei faciant vnde ꝯsequuturos mercedē ac recepturos nos pietatis pmia credebam: similiq nobis et icrepatiōe dicat. Quia dimisisti virū dignū morte d manu tua: erit aīa tua p aīa ei et populus tu p populo ei. Siue cū imūdus spūs dicit. Egrediar et ero spūs mēdax i ore oiū pphetarū ei: p rōnabilē pculdubio affectū quē letalib aptū norat isidijs laqueū deceptōis ac mortis itēdēs. Sic etiā herodē p irascibilē aie portionē ad illā tantorū isontiū necē callidissimus hostis ipegit: eo q istā ppēsius i eo norat esse viciatā. Nō etiā de dño nostro idē spūs opinat: cū his eū trib aie affectib tēptasset i quib omne hominū genus nouerat captiuari: nihil tamē tā vsutis pfecit i isidijs. Nā cōcupiscibilē mētis eius aggressus ē prez dicēs: dic vt lapides isti panes fiant: irascibilē cū eū ad expetēdū psentis seculi ptātē et regna mundi h istigare cōat: ē: rōnabilē cū ait: si filius dei es: mitte te deorsū. In quib idcirco nihil eius pfecit illusio: q2 nihil fm cōiecturā suā quā falsa opinatiōe ꝯceperat repperit i eo esse viciatū. Unde etiā nulla ps aie eius: inimici isidijs attēptata ꝯsēsit. Ecce eni igt veit pīceps mūdi hui: et i me iueniet nihil.

Interrogatio an vtili desiderio maioris silentij retraheremur ad patriam. Ca. xviij.

Erman. Inter cetera illusionū errorūq nostrorū genera q nos ad desideriū patrie nre sicut beatitudo tua solerti mentis pspexit ituitu vana spiritaliū cōmodorū pollicitatōe flāmauerāt. et hec maxia existit cā: q iterdū a fratrib frequētati iugi secreto ac diuturno silentio fz desideriū nrm nequaq possum iherere. Per qd necesse ē cursū atz mēsurā quotidiāe ꝯtinētie quā p castigatiōnē corporis idiruptā ppetuo cupim retētare: nō nullis fratrib supueniētibus intercidi. Qd sine dubio nullaten in nra puincia credim euēturū: i qua aut nullū aut certe rarissimū professiōis huius virū inuenire possibile est.

Respōsio de illusione diabolica q vastioris solitudinis requiē repromittat. Ca. xix.

Abraā. Irratōabil atq incōsiderate districtōis imo poti sūmi tepor ē idiciū ē: nequaq ab hoib frequētari. Qui eī i hac quā arripuit via nimiū tardis passib gradit ac fz anteriorē hoiē ꝯuersat: equū ē vt ad eū nō dicā sāctorū sed ne hoiū qdē vllus adueniat. Uos aūt si vera atq pfecta dñi nri dilectiōe flagratis. et deū q vtiq charitas ē pleno spūs feruore sectamini. ad qlib loca iaccessibilia fugeritis. necesse ē ea ab hoib frequētari: q toq vos ppiores do amoris diuini ardor effecerit. tanto ad vos maior sanctorū fratrū cōfluet multitudo. Nō enī pōt fz sententiā dñi ciuitas abscondi supra montē posita: quia diligētes me inqt dominus glorificabo: et qui me contēnūt erūt ignobiles. Uerūtamē nosce debetis hanc esse subtilissimā diaboli calliditatē: hanc occultissimā foueā: in quā miserabiles et incautos quosq precipitat: vt dum eis maiora promittit necessaria quotidiani fruct emolumenta surripiat: abstrusiores scilicet et vastiores solitudines expeti debere persuadens. easq

velut miris amenitatibus cōsitas in eoruз corde pi gens:ignota etiā quedaз ⁊ q̄ penit⁹ nō sunt loca ve lut cognita ac preparata nostreqꝫ potestati iam de dita ⁊ absqꝫ vlla difficultate possidēda cōfingit. Ho mines quoqꝫ regiōis illius tractabiles ⁊ ad viaз sa lutis sequaces eē mētitur. vt dū illic vberiores fru ctus anime pollicet̄ presētia lucra fraudulēter auer tat. Nā cū vnusqsqꝫ hac vana spe a seniorū salutari cōtubernio separat⁹ atqз omnib⁹ q̄ sibimet frustra i suo corde depixerat fuerit destitut⁹: velut de ꝓfun dissimo sopore cōsurgēs nihil ex his que somniauerat expergefact⁹ iuenier. Itaqз eū diabolus maiori b⁹ vite huius necessitatibus ⁊ iextricabilib⁹ laqueis irretituз ne respirare quidē ad hec q̄ sibi ipse ꝓmise rat aliquādo ꝑmittet:eūqз nō iaз illis quas ante vi tauerat raris ac spiritalib⁹ fratruз visitationib⁹ sed quotidianis seculariū icursionib⁹ obligatum.ne ad mediocreз quideз anachoreseos quieteз ac discipli nam vnq̄ redire patietur.

℄ Quā vtilis sit remissio i aduētu fratꝝ. Ca.xx.

i Lla quoqз remissionis atqз humanitatis i tercapedo gratissima q̄ nōnunq̄ pro aduē tu fratrū iteruenire cōsueuit licet molesta nobis ac fugiēda videat̄:tamē q̄ sit vtil' ac salubris tā corpori q̄ spiritui nostro paucis patiēter attendi te. Sepe accidit n̄ dicā nouitijs ⁊ isirmis sз ēt expiē tissimis atqз ꝑfect:vt nisi mētis eorū directio atqз cen sura qbusdā mollita fuerit vicissitudinū laxamētis aut i teporē spiritus aut certe in perniciosaз corpo poris valitudinē collabatur. Et idcirco a prudēti bus atqз ꝑfectis cū intercesserit etiā fratrū crebra vi sitatio nō solū tolerāda patiēter sз etiā gratāter est amplectenda:ꝑmū q̄ ꝓuocat nos auidi⁹ semꝑ soli tudinis desiderare secreta.nā quodāmodo cursum nr̄з dū interpollare credit̄.isatigabilē iugēqз cōser uat.q si nullo interdū obice tardaret̄ vsqз ad finem ꝓtēdere idefessa ptinacitate nō posset.deinde q̄ ne cessitatē reficiēdi corpusculi cū fructu hūanitatꝫ in dulget.maiora nobis cōfert lucra cū iocundissimo corporis laxamēto q̄ illa sūt que ꝑ abstinētie fatiga tionē fuerāt acquirēda. Sup q̄ re aptissimā cōpara tionē antiq̄ narratōe vulgatā breuiter indicabo.

℄ Quō euāgelista iohānes vtilitateз remissionis ostendisse dicatur. Ca.xxi.

f Erf beatissim⁹ euāgelista Johānes cū ꝑdi cē manib⁹ mollit̄ demulceret.quendā ad se habitu vēatorio venientē subito ꝯspexisse. Qui mirat⁹ q̄ vir tāte opiniōis ac fame ad tā ꝑua ⁊ hūilia se oblectamēta submitteret.tu ne es iqt ille Johānes.cui⁹ fama isignis atqз celeberria me quo qз sūmo desiderio tue agnitōis illexit. Cur ḡ oble ctamētꝭ tā vilib⁹ occuparis. Cui btūs Johannes. Quid ē qō māu tua gestas. At ille. Arcus iqt. Et cur ait nō eū tēsū vbiqз sꝑ circūfers. Cui ille rn̄dit. Nō oportet.ne iugi curuamie rigoris fortitudo la xata mollescat atqз depereat.⁊ cū oportuerit vt for tiora i aliquā ferā spicula dirigāt̄ rigore ꝑ nimietatē ꝯtinue itēsiōis amisso violētior ict⁹ n̄ possit emit ti. Nec nr̄i iqt btūs iohānes ai te offēdat o iuuenis tā parua h̄ breuisqз laxatio.q nisi remisiōe q̄dā ri gorē itētiōis sue iterdū releuet ac relaxet irremisso rigore lētescēs virtuti spiritus cū necessitas poscit obsecundare nō poterit.

℄ Interrogatio q̄lit̄ itelligēdū sit qō i euāgelio dr̄. Jugū meū suaue ⁊ onus meuз leue est. Ca.xxij.

g Erman⁹. Oīm nobis illusionū cunctaꝝ re media ꝯtulisti ⁊ diabolice qb⁹ q̄tiebamur i sidie ꝑ doctrinā tuā dn̄o donāte dtecte sūt: h̄ quoqꝫ nobis sil'ter ꝑcamur ediseri qō i euāgelio dr̄. Jugū meū suaue ⁊ on⁹ meū leue ē. Sat̄ ei ꝓphe tice illi sn̄ie videt̄ aduersū:q̄ dr̄. Propt̄ vba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias duras. Quippe cū ēt apl's dicat:oēs q volūt pie viuer̄ i xp̄o.ꝑsecutionē patieт̄. Quicquid autē duruз ⁊ persecutiōibus est refertū: nec leue potest esse nec suaue.

℄ Respōsio cū expositiōe sententie. Ca.xxiij.

a Braā. Verissimā dn̄i ac saluatoris nr̄i esse sn̄iaз expiētie ipsi⁹ facili ꝓbabim⁹ documen to:si ꝑfectiōis viā legitie ⁊ sз voluntatē xp̄i fuerim⁹ aggressi.⁊ mortificātes oīa dsideria nr̄a ac volūtates noxias abscidētes.nō solū nihil residere nobis d mūdi h⁹ cupiditate sinerim⁹ ꝑ quā vtiqꝫ cū libitū fuerit vastādi nos ac dilacerādi ptātē inimic⁹ iuenier:sз ēt nr̄i ipsi⁹ nō eē nos dn̄os sēserim⁹. illud apl'icū i vītate cōplētes. Viuo aūt iā n̄ ego viuit ve ro i me xp̄s. Quid ei graue poterit eē.qd durū ei q iugū xp̄i tota mēte suscepit:q vera hūilitate sūdat⁹ sꝑqꝫ ad dn̄i respiciēs passiōes.i oīb⁹ q̄ sibi fuerint ir rogate letat̄ iiurijs dicēs:ꝓpt qō cōplaceo mihi i in firmitatib⁹.i ꝯtumelijs.i necessitatib⁹.i ꝑsecutiōib⁹.i āgustijs ꝓ xp̄o:cū ei isirmor tūc fortior sū ⁊ potens. Quo iquā familiaris rei crutiabit̄ dāno.q ꝑfecta nu ditate gloriosus.volūtarie ꝓ xp̄o offerēs vniuersas h⁹ mūdi respuit facultates.oēsqꝫ ei⁹ ꝯcupiscētias ge neral'r arbitrat̄ vt stercora vt xp̄з lucrifaciat. euāge lici illi⁹ ꝑcepti meditatōe ꝯtinua cūctoꝝ dispēdioꝝ est⁹ despiciēs ⁊ excludēs.qd ei ꝓdest hoi si vniuersū mūdū lucret̄.aīe vō sue dtrimētū patiat̄.aut quā da bit hō cōmutationē ꝓ aīa sua. Sup cui⁹ rei ꝑuatiōe tristabit̄.q oīa q̄ ab alijs auferri pn̄t sua nō eē cogno scit.illō iuicta vtute ꝓclamās .nihil itulim⁹ in hunc mūdū.haud dubiū qz nec auferre qd possum⁹. Cui⁹ aūt iopie necessitate ei⁹ supabit̄ fortitudo.q perā in via.es i zona.vestē i tēpora habere nō nouit.sз cum aplo gloriat̄ i ieiunijs mult̄.i fame ⁊ siti.in frigore ⁊ nuditate. Quis labor:qō ve tā arduū senioris ꝑce ptū. trāquillitatē pectoris eius poterit ꝑturbare. q nullaз habēs ꝓpriā volūtatē. oībus que sibi fuerit impata.nō soluз patiēter sed etiā gratāter occurrit. nostriqꝫ saluatoris exēplo nō querit suaз.sed patris facere volūtatē.dicēs ⁊ ipse ad patrē suū .verūtn̄ nō sicut ego volo sed sicut tu. Quibus etiam iniurijs . qua ꝑsecutione terrebit̄.imo qō ei nō etiam iocūduз potest esse suppliciuз.q in omnibus plagis cū apo-

stolis semper exultans.optat vt dignus habeatur pro nomine christi cõtumeliam pati.

¶ Cur amaruz iuguz ꝛ graue onus domini sentiatur. Ca.xxiiij.

V T aũt nobis ecõtrario iugũ christi nõ leue nec suaue videatur cõtumacie nr̃e est iusti⁹ ascribẽdũ:q diffidẽtia atq3 icredulitate deiecti.cõtra illius iperiũ imo cõsiliũ q ait.si vis ꝑfect⁹ esse vade vẽde sive dimitte omia tua.ꝛ veni sequere me.inepta puersitate pugnam⁹:terrenaruz.s.facultatũ materijs retẽtis.quarũ cũ nexib⁹ animuz nostrũ diabolus teneat illigatuz.qd superest nisi vt cũ voluerit nos a spiritalib⁹ gaudijs separare.earũdez iminutione ac priuatiõe mestificet:id versutis fraudib⁹ elaborãs.vt cũ iugi illius suauitas ꝛ oneris leuitas.viciose cõcupiscẽtie prauitate nobis fuerit aggrauata.ipsius facultat̃ atq3 substantie quam nobis ꝑ rege ac solatio reseruamus vinculis irretitos seculariũ curarũ flagris semp excrutiet.ex nobisinetipsis quo dilaceremur sculpẽs.Funiculis nãq3 peccatoꝝ suoꝝ vnusqsq3 cõstringitur: audiẽs ꝑ ꝓphetaz.Ecce omnes vos accẽdentes ignẽ accicti flãmis:ambulate in lumie ignis vestri ꝛ in flãmis quas succẽdistis.Per hec sigdẽ vt salomõ testis ẽ: vnusqsq3 ꝑ que peccauerit ꝛ punicẽ.Ipse ei nobis tormẽto sũt quib⁹ vtimur voluptates:ꝛ oblectamẽta huius carnis atq3 delicie carnificũ vice in suũ retorquẽtur auctorẽ.q2 necesse ẽ eũ q facultatibus pristinis opibusq3 sufultus est.nec itegrã humilitatez cordis nec mortificationẽ plenã noxiaruz suscipere voluntatũ.His aũt virtutuz patrocinãtib⁹ istrumẽtis oẽs vite ꝑsentis angustie ꝛ cũcta que inimicus põt inferre dispẽdia nõ modo patiẽtissime verũ etiã iocũdissime substinenẽ.quib⁹ rursuz exulãtibus elatio tã pniciosa succrescit vt etiã leuissima cõtumelia mortiferis ipatiẽcie ictibus vulnerentur.dicaturq3 nobis per Hieremiã prophetã.Et nũc qd tibi vis in via egypti.vt bibas aquã turbidã.Et nũc qd vis tibi cũ via assyrioꝝ.vt bibas aquã flumis.Arguet te malitia tua.ꝛ auersio tua icrepabit te.Scito ꝛ vide q2 malũ ꝛ amarũ est religsse te dñm deũ tuuz.ꝛ nõ esse timorez mei apud te dicit dñs.Quod ergo iugi dominici mirifica suauitas amara videẽ ꝛ sentitur.qd est nisi q2 eã auersiõis nostre amaritudo corrũpit.Quod diuini oneris tã iocũda leuitas igrauescit.qd ẽ nisi q2 euz a quo sustinebamur cõtumaci presũptiõe cõtẽnimus.qppe cũ euidẽter idipsum scriptura testeẽ dicẽs.nã si ãbularẽt semitas rectas.iuenissent vtiq3 semitas iustitie leues.Nos inquaz esse manifestuz ẽ.q semitas dñi rectas ac leues.prauis durisq3 desiderioꝝ exasperam⁹ cautib⁹.q viaz regiã apostolicis ac ꝓpheticis silicib⁹ cõmunitã sanctoꝝq3 oĩz atq3 ipsi⁹ dñi vestigijs cõplanatã amẽtissime deserẽtes deuia q̃q3 ac dumosa sectamur.ꝛ ꝑsẽtiũ oblectaminũ illecebris obcecati ꝑ obscuros ipeditosq3 vicioꝝ sẽtib⁹ calles laceratis crurib⁹ ꝛ dirupta illa nuptiali veste reptam⁹:nõ mõ acutissimis vepriũ aculeis ɔfigẽdi:s3 ẽt virulẽtoꝝ ꝯpẽtum vel scorpionũ illic latitãtiũ ictib⁹ vulnerãdi.Tribuli eni ꝛ laquei i vijs prauis q aũt timet dñz abstiebit ab eis.De talib⁹ ꝛ alibi dñs ꝑ ꝓphetã.oblit⁹ ẽ mei igr popul⁹ me⁹:frustra libãtes ꝛ ipigẽtes i vijs suis i semit̃ seculi vt ambularẽt ꝑ eas in itinere nõ trito.Vie ei s3 sẽtẽtiã salomonis nihil operãtiũ strate sũt spinis:fortiũ vo trite sũt:ꝛ ita ab itinere regio deuiãtes ad illaz metropoli ciuitatez vbi noster cursus indeclinabiliter semp debet esse direct⁹ nõ poterũt ꝑuenire.Qð etiã ecclesiastes significanter expressit.labor ingens stultoꝝ affliget eos q nõ cognouerũt ire in ciuitatez illaz:scilicet hierusalem celestez que est mater omniuz nostruz.

¶ Quid vtilitat̃ ɔferat tẽptationũ icursio.ca.xxv.

Q Uisqs aũt i vitate huic mũdo r̃nũciãs sup se tulerit iugũ xp̃i ꝛ didicẽrit ab eo quotidianis iiuriaꝝ exercitijs erudit⁹.q2 mit̃ ẽ ꝛ humil' cõde:i cũct̃ tẽptatõib⁹ mãebit sp imobil' oĩaq3 illi coopabũẽ i bonũ.Verba ei dei s̃m abdiã ꝓphetã bõa sũt cũ eo q r̃cte gradiẽ.Et itez.Q2 r̃cte vie dñi ꝛ iusti icedũt i eis.ꝑuaricatores vo corruent in eis.Maiora igiẽ nobis ꝑ collucratiõnẽ tẽptationũ laudis cõtulit p̄mia bẽigna erga nos gr̃a saluatoris q̃ si oẽm a nobis necessitatẽ certamis abstulisset.Eteni sublimioris ꝑstãtioꝛisq3 vtut̃ ẽ ꝑsecutõib⁹ erũnisq3 vallatũ manere sp imobilẽ:ꝛ aduersũ se seuiẽtib⁹ cũct̃ certũ de p̄sidio dei atq3 itrepidũ ꝑdurare.hũanisq3 icursib⁹ velut armis iuicte vtut̃ accictũ gloriosissime de ipatiẽtia triũphare.ꝛ acqrere qdãmodo de ifirmitate vtutẽ.q2 vt⁹ i ifirmitate ꝑficiẽ.Ecce ei dedi te iquit dñs i colũnã ferreã ꝛ i murũ ereũ sup oẽm terrã regib⁹ iuda.ꝑncipib⁹ ꝛ sacerdotib⁹ ei⁹ ꝛ omi populo terre ꝛ bellabũt aduersũ te ꝛ nõ p̄ualebũt.q2 ego tecũ sũ vt eruã te dicit dñs.Ergo s3 verã dñi traditionẽ via regia suauis ac leuis ẽ.l3 dura ꝛ aspa sẽtiaẽ.Pie eni ac fideliẽ s̃uiẽtes cũ tulerit iugũ dñi sup se ꝛ didicerit ab eo q2 mit̃ ẽ ꝛ hũilis corde.iã quodãmodo terrenarũ passionũ deponentes sarcinaz nõ laborẽ s3 requiẽ aĩab⁹ suis dño ꝑstãte reperient.sicut per hieremiã prophetã ipse testatus ẽ dicens.State super vias ꝛ videte ꝛ iterrogate de semitis antiquis q̃ sit via bona ꝛ ãbulate in ea.ꝛ inuenietis refrigeriuz animab⁹ vestris.Fient nanq3 eis cõtinuo praua in directũ ꝛ aspera in vias planas.ꝛ gustãtes videbunt quoniã suauis est domin⁹.audiẽtesq3 christũ i euangelio proclamantẽ.venite ad me omnes qui laboratis ꝛ onerati estis.ꝛ ego reficiam vos.depositis põderibus vicioꝝ ea que sequuntur itelligent.quia iuguz meuz suaue est.ꝛ onus meum leue.Habet ergo refrigeriuz via domini si scdʓ legẽ ipsius teneatur.Sed nos sum⁹ qui dolores nobis atq3 tormenta turbulẽtis distentionib⁹ procuram⁹.dũ malumus vias seculi huius prauas atq3 peruersas ẽt cũ sũmo discrimie ac difficultate sectari.Cũ vo h̃ mõ graue nob̃ ac durũ iugũ dñi fecerim⁹.blasphemo iã spũ vl' ð ipsi⁹ iugi vl' de xp̃i q illud iponit

duritie atq3 asperitate causamur. s3 illud. Insipientia viri corrūpit vias eius. Deū autē causat corde suo. Et fm aggeū prophetā cū dixerim⁹ q2 via dñi nō dirigit. ɔgrue respōdet nobis a dño. Nunquid via mea non dirigit. Nonne magis vie vestre sunt praue. Et re vera si cōpare volueris splēdētē virginitat florē z suaue olentē castimōie puritatē. tetris ac fetidis libidinū volutabris. qetē securitatēq3 monachoꝝ. piculis z erūnis qb⁹ mūdi hui⁹ hoies implicant. paupratis nr̃e requiē. edacib⁹ diuitiz tristitijs ac puigilib⁹ curis. qb⁹ nō absq3 sūmo vite periculo diebus ac noctibus cōsumunt: suauissimū iugū christi onusq3 leuissimū facillime cōprobabis.

¶ Queadmodū pfecte abrenūciātib⁹ cētuplū in hoc mundo repromittatur. Ca. xxvi.

P Roide ēt illa retributio pmioꝝ qua pfecte renūciātib⁹ i hac vita centuplū dñs repromisit dicēs. z ois q reliquerit domū vel fratres aut sorores aut patrē aut matrē aut vxorē aut filios aut agros ppter nomē meū cētuplū accipiet i pñti z vitā eternā possidebit: recte atq3 verissime eodē sensu absq3 vlla fidei pturbatiōe suscipit. Multi eni occasione huius sentētie nacti crasso itellectu hec in illo mille ānoꝝ tpe carnalit̃ sāctis restituēda cōfirmāt. cū vtiq3 illud seculū qd post resurrectiōez futurū dicūt. pñs itelligi nō posse fateant. Multo ḡ credibilius multoq3 manifesti⁹ est eū q aliqd secularium vel affectuū vel bonoꝝ christo suadēte ɔtempserit. a frib⁹ atq3 cōsortib⁹ ppositi sui q ei spiritali glutino colligant: cētuplo gratiorē ēt in hac vita recipere charitatē. Hāc siquidē quā iter parētes ac filios atq3 germanos cōiuges vel ppinquos. siue societas copule seu ɔsanguinitat necessitudo cōiungit: satis breuē esse cōstat ac fragilē. Deniq3 ēt bōi ac pij cū adoleuerit filij a parētū domib⁹ nōnūq3 ac substantijs excludūt: cōmunio quoq3 cōsortij ɔiugalis iter dū ēt honesta cā iteruenīēte diuellit: frm dirimit charitatē ɔtētiosa diuisio. Monachi soli ppetue ɔiunctionis retinēt vnitatē atq3 idiscrete possidēt vniuersa: q omia sua eē q̄ frz. omia frz credūt eē q̄ sua sunt. Si ergo istis dieb⁹ qb⁹ carnalis copulat affectio dilectiōis nr̃e gr̃a cōferat: pfecto cētuplo hec dulcior atq3 sublimior ē. Recipiet sane ēt de ɔtinētia ɔiugali maior cētuplo suauitas: ab illa q̄ eis iuicē p cōmixtione seruū pbebat. Pro leticia quoq3 illa quā i vni⁹ agri ac dom⁹ possessiōe qs habuit: centuplo maiore diuitiarū gaudio pfruet q i adoptionē trāsiēs filioꝝ dei vniuersa q̄ eterni sūt pris vt ppria possidebit: z affectu atq3 vtute ad imitationē veri illi⁹ filij pclamabit: omia q̄ h3 pr̃ mea sūt: nec iā cū vlla penali distētiōis ac solicitudinis cura. s3 securus ac let⁹ velut in pprijs vbiq3 succedit audiens quotidie sibimet ab aplo pdicari. oia eni vr̃a sūt: siue mūd⁹. siue pñtia: siue futura: z a solomōe: fidelis viri tot⁹ mūdus diuitiarū ē. Habes ergo istā cētupli retributionē: i magnitudie meriti. z i discretiōe tā icōparabilis q̄litat expssā3. Neq3 eni si p eris aut ferri aut vilioris cuiusq3 metalli certo pōdere tātūdē pōderis s3 auri q̄s piā reddidisset. nō ēt apli⁹ q̄ cētuplū restituisse videret: ita cū p ɔtēptu voluptatū atq3 affectuū terrenorū spiritale gaudiū z pciosissime charitat iocūditas repēsat: ēt si ipse sit numerus: centuplo tñ hec maior atq3 pclarior ē. Et vt hoc euidēti⁹ crebra repetitiōe reddat: vxorē antea i passiōe fragilis desiderij possidebā hāc eādē i honbre sāctificatiōis z v̄a christi dilectiōe possideo. Una ē mulier: sed centuplū creuit meritū charitat. Si aūt z p ire z furoris pturbatione. iugē animi lenitatē: p solicitudinis ac distētionis angore. securitat qetē: p ifructuosa seculi hui⁹ penaliq3 tristitia. salutaris tristitie fructū: p vanitate letitie tpalis. gaudij spirital' appēderis vbertatē: retributionē i boꝝ affectuū cōmutatōe cētuplā puidebis. Et si vniuscuiusq3 vicij breui ac lubrice voluptati ɔtrariū virtutū merita ɔferat: cētuplū eē meliora multiplicata iocūditas approbabit. Cētenari⁹ eni numer⁹ de sinistra trāsfert i dexterā: z l3 eādez i supputatōe digitoꝝ figurā tenere videat. nimiuz tñ quātitat magnitudie supcrescit. Fiet eni vt q hedi formā gerere videbamur i leua: ouis meritū trāslati ɔsequamur ad dexterā. Nūc ad quātitatē earū rerū q̄s p ɔtēptu mūdialiū cōmodoꝝ nobis i hoc seculo christus restituit trāseam⁹: pcipue fm euāgeliū marci ita dicēt. Nemo ē q reliqt domū aut fr̃es aut sorores aut matrē aut filios aut agros ppt me z ppt euāgeliū: q nō accipiet cēties tātū: nūc in tpe hoc domos: fr̃es z sorores z mr̃es z filios z agros cū psecutiōib⁹ z in seculo futuro vitā eternā. Cētuplā nāq3 frm parētū ve recipiet quātitatē. qsq3 pr̃is vni⁹ vel matris seu filij p christi noie charitate ɔtēpta. i omniū q christo deseruiūt dilectionē sincerissimā trāsit: p vno. s. tot iuenies patres fr̃esq3 feruētiore ac pstātiore sibi affectiōe deuictos. Multiplicata etiā domoꝝ atq3 agroꝝ possessiōe ditabit qsq3 vna domo p christi dilectiōe reiecta inumera mōasterioꝝ habitacula tāq3 ppria possidebit: i quacūq3 orbis pte velut i sue dom⁹ iure succedens. Quomodo eni nō cētuplū z si dñi nr̃i snie supadijci aliquid fas ē plusq3 cētuplū recipit. q decē vl' vigiti suoꝝ ministeria ifida z coacticia dereliquēs. tot igenuoꝝ ac nobiliū spōtaneo fulcit obseqo. Qd ita esse ēt vris experimētis pbare potuistis: q singulis patrib⁹ matribusq3 ac domib⁹ derelict. q̄libet mūdi ptē fuerit igressi. pr̃es: matres: fr̃esq3 inumeros domos quoq3 z agros seruosq3 fidelissimos absq3 vllo solicitudinis labore ɔquirit: q vos vt pprios dños sūmis suscipiūt. amplectūt. fouēt. venerāt officijs. S3 hoc in q̄ sancti ministerio merito ac fiducialit pfruent. qui pus i suitutē fraternitat semetipsos suaq3 omia voluntaria deuotiōe subdiderit. Recipiēt eni fm sniam dñi libere. id qd ipsi alijs depēderunt. Quisq3 aūt h hūilitate sincera ɔsortibus suis ante nō detulerit quomodo deferri sibi ab alijs patiēter admittit. cū grauari se eoꝝ obsequijs intelligat poti⁹ q̄ foueri. q accipe mauult fratrū q̄ deferre famulatū3. Hec tñ

omnia nõ cũ remissa securitate. nec cũ inerti oblectatiõe pspiciet. sz ƀm vbũ dñi cũ psecutiõibus. i. cũ psuris seculi hui⁹. ac sũmis angorib⁹ passionũ: qꝛ sic ille sapiẽtissim⁹ cõtestat. q suauis ꝛ sine dolore ẽ: i egestate erit. Regnũ eteñ celorũ nõ desides. ñ remissi: ñ delicati. ñ teneri. sz violẽti diripiũt. Qui ergo hi violẽti sũt. Nẽpe illi q nõ alijs sz volũtatib⁹ suis p̃clarã iserũt violẽtiã. q direptiõe laudabili omĩ se pñtiũ rerũ voluptate fraudantes voce dñica egregij direptores pnunciant. ꝛ p huiuscemodi rapinã regnuz celorum violenter inuadunt. Regnum enim celorũ secunduz sentẽtiam dñi viz patit. ꝛ violẽti diripiũt illud. Isti pfecto sũt laudabiles violẽti. q viz faciũt pditiõi sue. Homo eni vt scriptũ est i doloꝛib⁹ laborat sibi. ꝛ viz facit pditiõi sue. Perditio nr̃a ꝛ oblectatio vite p̃sentis. ꝛ vt expssius dicã executio desiderioꝝ voluntatũq3 nostrarũ. quas si qs ab aĩa sua subtraxerit ac mortificauerit. gloriosã pfecto ꝛ vtilẽ pditiõi sue viz facit. abnegãs dũtaxat ei iocũdissimas volũtates. quas p pphetã ƀmo diuin⁹ frequenter icusat dicẽs. Quia i diebus ieiunij vr̃i inuenitur voluntas vr̃a. Et iterũ. Si auerteris a sabbato pedẽ tuũ facere volũtatẽ tuã in die sancto meo ꝛ glorificaueris eũ dũ nõ facis vias tuas. ꝛ nõ inuenitur voluntas tua vt loquaris sermonẽ. Cui etiã q̃ta beatitudo pmittat cõfesti ppheta subiũgit. tũc ingens delectaberis sup dñz ꝛ sustollã te sup altitudinẽ terre. ꝛ cibabo te hereditate iacob patris tui. os eñ dñi locutũ est. Et idcirco dñs nr̃ atz saluator vt nobis amputãdarũ voluntatũ nostrarũ formã traderet. nõ veni ingt facere voluntatẽ meã. sz voluntatẽ ei⁹ q misit me. Et iterũ. Nõ sicut ego volo sz sicut tu. Quã virtutẽ illi specialiter exercẽt q i cenobijs cõmorãtes senioris regũtur iperio. qui nihil omĩo arbitrio suo agũt. sz volũtas eorũ ex voluntate pẽdet abbatis. Postremo vt iã disputatiõis hui⁹ sermo claudat. nõne obsecro ẽt i hoc cẽtuplã gr̃az euidẽtissime q fideliter christo deseruiũt cõsequũtur. dũz p noĩe eius a sũmis pricipib⁹ honorant. ac licet ipi humanã gloriã regrãt. venerabiles tñ ẽt i psecutionũ augustijs iudicib⁹ cũctis ac potestatib⁹ fiunt. quoꝝ vilitas ẽt mediocrib⁹ forsitã despicabilis eẽ potuisset. vel p obscuritate nataliũ vel p pditiõe ƀuili. si in seculari cõuersatiõe mansissent. Pro christi aũt militia nemo status calũniã cõmouere. nemo obscuritatẽ generis audebit opponere. qui potius illis ipis vilissime cõditiõis opprobrijs qb⁹ cõfundi ꝛ debonestari ceteri solent christi famuli gloriosius nobilitãtur. Qd euidẽti⁹ i abbate iohãne. q i illa heremo q̃ lyco oppido adiacet cõmorat. possum⁹ approbare. Qui pobscuris maiorib⁹ nat⁹ ita p christi noie vniuerso pene hũano generi admirabilis fact⁹ est. vt eũ ipi quoq3 rerũ pñtiũ dñi q mũdi hui⁹ atq3 iperij gubernacula retinẽtes etiã potẽtibus cunctis regibusq3 terrori sunt. velut dominũ venerẽtur. ꝛ oracula eius de tã lõgĩquis regiõib⁹ expetentes. iperij sui apicẽ ꝛ statũ salut bellorũq3 puent⁹ illius orationibus meritisq3 cõmittãt. ¶ Tali beat⁹ abraã de illusionis nostre vel origine vel medela disputatiõe diseruit: atq3 oculis quodãmodo nostris cogitationũ quas diabolus auctor igesserat ppalauit insidias. nosq3 ad desideriuz vere mortificationis accendit: quo etiã multos licet incõpto hec omnia sermõe di gesta sint credimus inflãmãdos. Naz licet sũmoꝝ patrũ flagrãtissimos sensus tepida eloquij nostri fauilla contexerit: plurimorũ tamẽ algorẽ qui remotis verborũ cinerib⁹ viuacitatẽ latentium sensuũ suscitare voluerit calefaciẽduz putam⁹. Sed ad vos o sãcti fratres nõ vtiq3 hũc ignẽ quẽ dñs venit mittere in terraz ꝛ quẽ nimiũ ardere desiderat: ita spiritu presumptionis elatus emisi vt quasi feruentissimũ propositũz vr̃m caloris huius adiectione succẽderez: sed vt vobis maior apud filios esset auctoritas si id quod ipi nõ mortuo verborũ sono sed viuo docetis exemplo: etiam sũmorũ atq3 antiquissimoruz patruz precepta cõfirment. Superest vt me periculosissima hactenus tẽpestate iactatuz nunc ad tutissimum silentij portum spiritalis orationuz vestraruz aura comitetur.

¶ Explicit collatio abbat Abraã d̃ mortificatiõe.

¶ Expliciunt vigintiquatuor collationes sanctorum patrum conscripte ab Johãne heremita qui ꝛ Cassianus dicitur. Impresse apud venetias Anno dñi. Mcccc. lxxxxj.

Registrum huius operis.

A b c d e f g h i k l m n o p q r s.

Omnes isti sunt terni extra. b. qd est quinternuz.